॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

# ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾ

## (ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ)

### ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

(ਕ)

ਆਦਿਚ੍ਚਵੰਸਮ੍ਬਰਪਾਤੁਭੂਤੰ ।
ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਮਣ੍ਡਲਦੇਵਚਾਪੰ।
ਧਮ੍ਮਮ੍ਬੁਨਿਜ੍ਝਾਪਿਤਪਾਪਘਮ੍ਮੰ।
ਵਨ੍ਦਾਮਹੰ **ਬੁਦ੍ਧ** ਮਹਮ੍ਬੁਵਨ੍ਤੰ॥

(ਖ)

ਪਸਨ੍ਨਗਮ੍ਭੀਰਪਦਾਲਿਸੋਤੰ।
ਨਾਨਾਨਯਾਨਨ੍ਤਤਰਙ੍ਗਮਾਲੰ।
ਸੀਲਾਦਿਖਨ੍ਧਾਮਿਤਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬੰ ।
ਵਨ੍ਦਾਮਹੰ **ਧਮ੍ਮ** ਮਹਾਸਵਨ੍ਤਿਂ॥

(ਗ)

ਸੀਲੋਰੁਵੇਲੰ ਧੁਤਸਙ੍ਖਮਾਲੰ।
ਸਨ੍ਤੋਸਤੋਯੰ ਸਮਥੂਮਿਚਿਤ੍ਤੰ।
ਪਧਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਾਰੰ।
ਵਨ੍ਦਾਮਹੰ **ਸਙ੍ਘ** ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ॥

(ਘ)

ਯੇ ਤਨ੍ਤਿਧਮ੍ਮੰ ਮੁਨਿਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ।
ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲੰ ਪਰਿਪਾਲਯਨ੍ਤਾ।
ਸੰਵਣ੍ਣਨੰ ਨਿਮ੍ਮਲਮਾਨਯਿਂਸੁ।
ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਕੇ ਚਾਚਰਿਯੇ ਨਮਾਮਿ॥

(ਙ)

ਯੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਤੁਲ੍ਯਨਾਮੋ।

ਤਥੂਪਮੋ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਦੀਪੋ।
ਮਮਂ ਮਹਾਸਾਮਿਮਹਾਯਤਿਨ੍ਹੋ।
ਪਾਪੇਸਿ ਵੁਙ੍ਢਿਂ ਜਿਨਸਾਸਨਮ੍ਹਿ॥

(ਚ)

**ਟੀਕਾ** ਕਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਯੇਨ।
ਸਮਨ੍ਤੁਪਾਸਾਦਿਕਨਾਮਿਕਾਯ।
ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤੁਰਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚੇਵ।
ਸਤ੍ਥਨ੍ਤੁਰਸ੍ਸਾਪਿ ਚ **ਜੋਤਿਸਤ੍ਥੰ**॥

(ਛ)

ਨਿਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਵਿਧਾਯਕੇਨ।
ਰਞ੍ਞਾ **ਪਰਕ੍ਕਨ੍ਤਿਭੁਜੇਨ** ਸਮ੍ਮਾ।
ਲਙ੍ਕਿਸ੍ਸਰੇਨਾਪਿ ਕਤੋਪਹਾਰਂ।
ਵਨ੍ਦੇ **ਗਰੁਂ** ਗਾਰਵਭਾਜਨਂ ਤਂ॥

(ਜ)

ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋਹਮਲਤ੍ਥਮੇਵਂ ।
ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤਵਨ੍ਦਨੇਯਜਂ।
ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਸਨ੍ਦੋਹਮਮਨ੍ਦਭੂਤਂ।
ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ॥

(ਝ)

ਯੋ **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਾ**ਚਰਿਯਾਸਭੇਨ।
ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥੇਨਪਿ ਸੁਪ੍ਪਸਤ੍ਥੋ।
ਸੋ **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਾ**ਚਰਿਯਾਭਿਧਾਨੋ।
ਮਹਾਕਵੀ ਥੇਰਿਯਵਂਸਦੀਪੋ॥

(ਞ)

ਅਕਾਸਿ ਯਂ **ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਵ੍ਹਯਂ।
**ਸਉਤ੍ਤਰਂ** ਪਕਰਣਮੁਤ੍ਤਮਂ ਹਿਤਂ।
ਅਪੇਕ੍ਖਤਂ ਵਿਨਯਨਯੇਸੁ ਪਾਟਵਂ।
ਪੁਰਾਸਿ ਯਂ ਵਿਵਰਣਮਸ੍ਸ ਸੀਹਲ਼ਂ॥

(ਟ)

ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਦੀਪਨ੍ਤੁਰਿਕਾਨਮਤ੍ਥੰ।
ਸਾਧੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮਸੇਸਤੋ ਤੰ।
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਤੀਨਮਤ੍ਥੰ।
ਆਸੀਸਮਾਨੇਨ ਦਯਾਲਯੇਨ॥

(ਠ)

**ਸੁਮਙ੍ਗਲ**ਤ੍ਥੇਰ੧ਰੇਨ ਯਸ੍ਮਾ।
ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਕਲਜਾਣਮਨੋਰਥੇਨ।
ਨਯਞ੍ਞੁਨਾਰਞ੍ਞਨਿ੧ਾਸਿਕੇਨ।
ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋ ਸਾਧੁਗੁਣਾਕਰੇਨ॥

(ਡ)

ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਚਿਰਪ੍ਪ੧ਤ੍ਤਿੰ।
ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਦੇਸਿਤਸ੍ਸ।
ਚੋਲ਼ਪ੍ਪਦੀਪੇਨ ਚ **ਬੁਦ੍ਧਮਿਤ੍ਤ**-
ਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣੋਦਿਤੇਨ॥

(ਢ)

ਤਥਾ **ਮਹਾਕਸ੍ਸਪ**ਅ੧੍ਹਯੇਨ।
ਥੇਰੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਗਾਰ੧ੇਨ।
ਕੁਦਿਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੇਭ੧ਿਦਾਰਕੇਨ।
ਸੀਹੇਨ ਚੋਲ਼ਾ੧ਨਿਪੂਜਿਤੇਨ॥

(ਣ)

ਯੋ **ਧਮ੍ਮਕਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਸਤ੍ਥਨਾਮੋ।
ਤੇਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ।
ਸੀਲਾਦਿਨਾਨਾਗੁਣਮਣ੍ਡਿਤੇਨ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਕਾਮੇਨਿਧ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ॥

(ਤ)

ਸਦ੍ਧੇਨ ਪਞ੍ਞਾਣ੧ਤਾ ੧ਲ਼ਤ੍ਤਾ-।
ਮਙ੍ਗਲਜ੧ਾਸੇਨ ਮਹਾਯਸੇਨ।

ਆਯਾਚਿਤੋ ਵਾ**ਣਿਜਭਾਣੁਨਾ**ਪਿ।
ਵਰਞ੍ਞੁਨਾ ਸਾਧੁਗੁਣੋਦਯੇਨ॥

(ਥ)

ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਾਰੋਪਿਯ ਪਾਲ਼ਿਭਾਸਂ।
ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੋਪਦੇਸਂ।
ਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧਿਦੋਸਂ।
ਕਤ੍ਵਾਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯਂ ਸਮਾਸਂ॥

(ਦ)

ਅਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਕਾਸਯਨ੍ਤੋ।
ਪਾਠਕ੍ਕਮਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ।
ਸਂਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਤਦਤ੍ਥਸਾਰਂ।
ਆਦਾਯ ਗਨ੍ਥਨ੍ਤਰਤੋਪਿ ਸਾਰਂ॥

(ਧ)

ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਂ ਪਤ੍ਥਯਤਾ ਜਨਾਨਂ।
ਹਿਤਾਵਹਸ੍ਸਾਮਲਸਾਸਨਸ੍ਸ।
ਮਯਾ ਸਮਾਸੇਨ ਵਿਧੀਯਮਾਨਂ।
**ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ** ਸਾਧੁ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਸਨ੍ਤੋਤਿ॥

## ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੧-੫**

. ਸੁਵਿਪੁਲਾਮਲਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਸਮੁਦਯਾਵਹਂ ਸਕਲਜਨਹਿਤੇਕਹੇਤੁਜਿਨਸਾਸਨਟ੍ਠਿਤਿਮੂਲਭੂਤਂ ਵਿਨਯਪ੍ਪਕਰਣਮਿਦਮਾਰਭਨ੍ਤੋਯਮਾਚਰਿਯੋ ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪ੍ਪਣਾਮਪਕਰਣਾਭਿਧਾਨਾਭਿਧੇਯਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਪਯੋਜਨਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤੁਪਰਿਮਾਣਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ** ਨਾਮ।

''ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ, ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।
ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ, ਰਤਨਂ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੨੨੩; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੨੬; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੦) –

ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਭਾਵਂ

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਧਮ੍ਮੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਨਵ।

ਸङ੍ਘੋ ਮग੍ਗਫਲਟ੍ਠੋ ਚ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਵਿਭਾਵਿਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਕਲਭਵਦੁਕ੍ਖਵਿਨਿਵਾਰਣਂ ਤਿਭਵੇਨੇਕਪਟਿਸਰਣਂ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਂ।

ਤਸ੍ਸ **ਪਣਾਮੋ** ਨਾਮ ਪਣਾਮਕਿਰਿਯਾਨਿਪ੍ਫਾਦਿਕਾ ਚੇਤਨਾ। ਸਾ ਤਿਵਿਧਾ ਕਾਯਪਣਾਮੋ ਵਚੀਪਣਾਮੋ ਮਨੋਪਣਾਮੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯਪਣਾਮੋ** ਨਾਮ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਾਯਕਿਰਿਯਾਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ। **ਵਚੀਪਣਾਮੋ** ਨਾਮ ਤਥੇਵ ਪਵਤ੍ਤਾ ਨਾਨਾਵਿਧਗੁਣਵਿਸੇਸਵਿਭਾਵਨਸਭਾਵਥੋਮਨਾਕਿਰਿਯਾਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ। **ਮਨੋਪਣਾਮੋ** ਨਾਮ ਉਭਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਅਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਪ੍ਪੋਣਤਪ੍ਪਬ੍ਭਾਰਤਾਯ ਗਾਰਵਬਹੁਮਾਨਨਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਸਾਧਿਕਾ ਚੇਤਨਾ।

ਇਮਸ੍ਸ ਤਾਵ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਾਧਨਤ੍ਥਂ। ਗੁਣਾਤਿਸਯਯੋਗੇਨ ਹਿ ਪਣਾਮਾਰਹੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਕਤੋ ਪਣਾਮੋ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਾਭਿਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਿਬਨ੍ਧਕੇਨ ਉਪਘਾਤਕੇਨ, ਉਪਪੀਲ਼ਕੇਨ ਚ ਅਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਨੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਉਪਦ੍ਦਵਜਾਲਸ੍ਸ ਵਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਯਥਾਲਦ੍ਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਬਲਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਚ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਆਯੁਸੁਖਬਲਾਦਿਵਡ੍ਢਨੇਨ ਚ ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕੋਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਪਕਰਣਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਥਾਪਿ ਸੋਤੂਨਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨੀਯਵਨ੍ਦਨਾਪੁਬ੍ਬਕੇਨਾਰਮ੍ਭੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਾਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਪਕਰਣਾਵਬੋਧਪ੍ਪਯੋਜਨਸਾਧਨਤ੍ਥਂ। ਅਪਿਚ ਸੋਤੂਨਮੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਤ੍ਥਕਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਯਥਾਭੂਤਗੁਣਵਿਸੇਸਾਨੁਸ੍ਸਵਨੇਨ ਸਮੁਪਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾਨਂ ਪਕਰਣੇ ਗਾਰਵੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ, ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਸਤ੍ਥਕਾਨਂ ਪਨ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਤਾਯ ਤਪ੍ਪਭਵੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਗਾਰਵੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸੋਤੁਜਨਾਨੁਗ੍ਗਹਮੇਵ ਪਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭੇ ਥੁਤਿਪ੍ਪਣਾਮਪਰਿਦੀਪਕਾਨਂ ਗਾਥਾਵਾਕ੍ਯਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਧੀਯਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਵਿਨਾਪਿ ਤਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਾਯਮਨੋਪਣਾਮੇਨਾਪਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਯੋਜਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਕਿਮੇਤੇਨ ਗਨ੍ਥਗਾਰਵਕਰੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸङ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਪਣਾਮਪ੍ਪਯੋਜਨਂ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾ**ਦੀਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੨.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੇਨੇਵ ਞਾਤਬ੍ਬਂ।

**ਅਭਿਧਾਨ**ਕਥਨਂ ਪਨ ਵੋਹਾਰਸੁਖਤ੍ਥਂ। **ਅਭਿਧੇਯਜਸ੍ਸ** ਸਮੁਦਿਤੇਨ ਪਕਰਣੇਨ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਥਨਂ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਆਰਭਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਵਿਦਿਤਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਤਸਾਤ੍ਥਕਸੁਕਰਾਨੁਟ੍ਠਾਨਾਭਿ ਧੇਯਜਮੇਵ ਹਿ ਪਕਰਣਂ ਪਰਿਕ੍ਖਕਜਨਾ ਆਰਭਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ। **ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰ**ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਂ ਸੋਤੁਜਨਸਮੁਸ੍ਸਾਹਨਤ੍ਥਂ। ਅਨਾਕੁਲਮਸਂਕਿਣ੍ਣਤਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਹਿ ਵਿਰਚਿਤਂ ਪਕਰਣਂ ਸੋਤਾਰੋ ਸੋਤੁਮੁਸ੍ਸਹਨ੍ਤੀਤਿ। **ਪਯੋਜਨ**ਕਥਨਂ ਪਨ ਪਕਰਣਜ੍ਝਾਯਨੇ ਸੋਤੁਜਨਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਤ੍ਥਂ। ਅਸਤਿ ਹਿ ਪਯੋਜਨਕਥਨੇ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਯੋਜਨਾ ਅਜ੍ਝਾਯਨੇ ਬਜਾਵਟਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਕਥਨਂ ਸਰਿਕ੍ਖਕਜਨਾਨਂ ਪਕਰਣੇ ਗਾਰਵੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਪਸਤ੍ਥਕਾਰਣੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਹਿ ਪਕਰਣੇ ਸਰਿਕ੍ਖਕਾ ਗਾਰਵਂ ਜਨੇਨ੍ਤੀਤਿ।

**ਕਤ੍ਤੁ**ਕਥਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਗਰੁਕਸ੍ਸ ਪਕਰਣੇ ਗਾਰਵੋ ਪੁਗ੍ਗਲਗਾਰਵੇਨਪਿ ਹੋਤੂਤਿ। **ਪਰਿਮਾਣ**ਕਥਨਂ ਅਸਜਜ੍ਝਾਯਨਾਦਿਪਸੁਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤ੍ਥਂ। ਪਕਰਣਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸਵਨੇਨ ਹਿ ਤੇ ਸਮ੍ਪਹਟ੍ਠਾ ''ਕਿਤ੍ਤਕਮਿਦਮਪ੍ਪਕਂ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਪਰਿਸਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਨਿਯੋਜਨਂ ਸङ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਦਾਨਸੁਤਮਯਞਾਣਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੁਣਮਾਨਸ੍ਸ ਚ ਸਵਨਾਭਾਵਤੋ ਤਂਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਸੁਤਮਯਞਾਣਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ''ਨ ਮਯਾ ਸੁਤਂ, ਪੁਨ ਭਣਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਤਾਵ "**ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਪਣਾਮੋ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ "**ਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲਂ, ਭਵਾਭਾਵਕਰਂ, ਨਿਰਙ੍ਗਣ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਚੀਪਣਾਮੋ, "**ਸਿਰਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਪ੍ਪਣਾਮੋ, "**ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਂ, ਗਣਞ੍ਚਾ**"ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਣਾਮਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

“**ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਭਿਧਾਨੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਾਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੰ ਸਕਲੇਨਾਨੇਨ ਪਕਰਣੇਨ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬਮਭਿਧੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਤੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। “**ਸਮਾਸੇਨਾ**”ਤਿ ਚ “**ਅਨਾਕੁਲਮਸੰਕਿਣ੍ਣੰ, ਮਧੁਰਤ੍ਥਪਦਕ੍ਕਮ**”ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਤੇਹਿ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। “**ਹਿਤਤ੍ਥਾਯਾ**”ਤਿ ਚ “**ਪਟੁਭਾਵਕਰੰ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮੇ**”ਤਿ ਚ “**ਅਪਾਰੰ ਓਤਰਨ੍ਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਪਯੋਜਨੰ। “**ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਾਹਿਰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਬਾਹਿਰਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਸਯਾ ਕਰੁਣਾ, ਸਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। “**ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ‘‘ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਪਕਰਣਾਵਸਾਨੇ –

> ‘‘ਰਚਿਤੋ **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇਨ,** ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਧੀਮਤਾ।
> ਸੁਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ’’ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੯੬੧) –

ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਚੇਵ ‘‘ਇਤਿ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਨ ਪਰਮਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਤਿਪਿਟਕਨਯਵਿਧਿਕੁਸਲੇਨ ਪਰਮਕਵਿਜਨ ਹਦਯਪਦੁਮਵਨਵਿਕਸਨਕਰੇਨ ਕਵਿਵਰਾਸਭੇਨ ਪਰਮਰਤਿਕਰਵਰਮਧੁਰਵਚਨੁਗ੍ਗਾਰੇਨ ਉਰਗਪੁਰੇਨ **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇਨ** ਰਚਿਤੋਯੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੩੧੮੩) ਇਮਿਨਾ ਵਾਕ੍ਯੇਨ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤੋ – ‘‘ਮਾਦਿਸਾਪਿ ਕਵੀ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇ ਦਿਵਙ੍ਗਤੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕੇਹਿ ਚ ਪਸਤ੍ਥਤਰੇਹਿ ਕਵਿਵਰੇਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥੁਤਗੁਣੋ **ਭਦਨ੍ਤਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਾਚਰਿਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਪਕਰਣਜ੍ਝੇਸਨੇ ਕਤਾਧੀਨੋ **ਬੁਦ੍ਧਸੀਹਮਹਾ**ਥੇਰੋ, ਸੋ –

> ‘‘ਵੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸੀਹੇਨ।
> ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।
> ਬੁਦ੍ਧਸੀਹੰ ਸਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ।
> ਮਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ।
> ਕਤੋਯੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ।
> ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਸਤੋ’’ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੩੧੭੭-੩੧੭੮) –

ਏਵੰ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**ਉਤ੍ਤਰ**ਪ੍ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਸਙ੍ਘਪਾਲ**ਮਹਾਥੇਰੋ, ਸੋਪਿ –

> ‘‘ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਸੋਸਿਲ੍ਯ-ਬੁਦ੍ਧਿਸਦ੍ਧਾਦਯਾਦਯੋ।
> ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਗੁਣਾ ਯਸ੍ਮਿੰ, ਰਤਨਾਨੀਵ ਸਾਗਰੇ॥
>
> ‘‘ਵਿਨਯਾਚਾਰਯੁਤ੍ਤੇਨ, ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸਾਦਰੰ।
> ਯਾਚਿਤੋ **ਸਙ੍ਘਪਾਲੇਨ,** ਥੇਰੇਨ ਥਿਰਚੇਤਸਾ॥
>
> ‘‘ਸੁਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ , ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
> ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ, ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ।
> ਅਕਾਸਿੰ ਪਰਮੰ ਏਤੰ, **ਉਤ੍ਤਰੰ** ਨਾਮ ਨਾਮਤੋ’’ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੯੬੫-੯੬੮) –

ਏਵੰ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਮੇਤੇ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਮਹਾਥੇਰਾ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾਰੋ, ਅਥ ਖੋ **ਮਹਾਵੰਸਾਦੀਸੁ** –

''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਿਯ ਗਮ੍ਭੀਰ-
ਘੋਸਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਿਯਾਕਰੁਂ।
'**ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੋ**'ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਹਿ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਯ ਮਹੀਤਲੇ''ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥੁਤਗੁਣੋ ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਕਾਰੋ **ਭਦਨ੍ਤਬੁਦ੍ਧਘੋਸਾ**ਚਰਿਯੋ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸੁਤਿਵਸੇਨ ''ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਥਂ? ਅਯਂ ਕਿਰ **ਭਦਨ੍ਤਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਾ**ਚਰਿਯੋ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਤੋ ਸਜਾਤਿਭੂਮਿਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਭਦਨ੍ਤਬੁਦ੍ਧਘੋਸਾਚ**ਰਿਯਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸਿਕੇਹਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਰਾਯਨੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਬਜਤ੍ਤਗੁਣੋਪੇਤੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰਵਰੇਹਿ ਕਤਾਰਾਧਨਂ ਸੀਹਲ਼ਟ੍ਠਕਥਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਨਸਾਧਾਰਣਾਯ ਮੂਲਭਾਸਾਯ ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਲਿਖਿਤੁਂ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਕਚ੍ਛਾਯ ਸਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਤੀਤੇਨ ਅਸਦਿਸੇਨ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਗੁਣੇਨ ਰਤਨਨਿਧਿਦਸ੍ਸਨੇ ਪਰਮਦਲਿਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਬਲਵਪਰਿਤੋਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਮਸ੍ਸ ਕਾਤੁਕਾਮਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਪਰਿਯਨ੍ਤਲਿਖਿਤਮਟ੍ਠਕਥਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੇਸੇਥ, ਮਯਮਸ੍ਸਾ ਪਕਰਣਂ ਲਿਖਾਮਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਚ ''ਸਾਧੁ ਤਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਾਵਤਾਰਂ,** ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਕਰਣਞ੍ਚ** ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸੂਯਜਤੇਤਿ।

**''ਸਮਾਸੇਨਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਪਰਿਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਪਰਿਮਾਣੇ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਮਾਣਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਮਾਣਂ ਗਨ੍ਥਪਰਿਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਮਾਣਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ਕਥਾਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? – ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾ ਅਨਿਯਤਕਥਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾ ਸੇਖਿਯਕਥਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗਕਥਾ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ, ਤਤੋ ਅਨਿਯਤਕਥਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਕਥਾ ਛਬ੍ਬਿਧਾ, ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਕਥਾਦਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਸਾਨਾ ਵੀਸਤਿਵਿਧਾ ਖਨ੍ਧਕਕਥਾ, ਕਮ੍ਮਕਥਾ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ **ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਕਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ**।

**ਉਤ੍ਤਰਪ੍ਪਕਰਣੇ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ ਕਥਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਛਬ੍ਬਿਧਾ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾ, ਅਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਕਥਾ, ਖਨ੍ਧਕਪਞ੍ਹਾਕਥਾ, ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਕਥਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਥਾ, ਏਕੁਤ੍ਤਰਨਯਕਥਾ, ਸੇਦਮੋਚਨਕਥਾ, ਵਿਭਙ੍ਗਦ੍ਵਯਨਿਦਾਨਾਦਿਕਥਾ, ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਲਕ੍ਖਣਕਥਾ, ਪਰਿਵਾਰਸਙ੍ਕਲਨਕਥਾਤਿ **ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਕਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ**।

**ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਪਨ ''ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਕਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਏਕੁਤ੍ਤਰਨਯੇ ਅਦਸ੍ਸਿਤੇਹਿਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਕਪਨ੍ਨਰਸਕਨਯੇਹਿ ਸਹ ਸੋਲ਼ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਕਂ ਊਨਮਧਿਕਂ ਗਣਨੂਪਗਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਮਾਣਂ **ਤੇਸਤ੍ਤਤਿਵਿਧਂ** ਹੋਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ''ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿਵਿਧਾ''ਤਿ ਵਚਨੇ ਪਰਿਹਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ। ਗਨ੍ਥਪਰਿਮਾਣਂ ਪਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ **ਅਸੀਤਿਗਨ੍ਥਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਗਨ੍ਥਸਹਸ੍ਸਾਨਿ** , ਉਤ੍ਤਰੇ **ਪਞ੍ਞਾਸਗਨ੍ਥਾਧਿਕਾਨਿ ਨਵ ਗਨ੍ਥਸਤਾਨਿ** ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਉਤ੍ਤਰਾਵਸਾਨੇ** –

''ਗਾਥਾ ਚਤੁਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤਞ੍ਚ ਊਨਵੀਸਤਿ।
ਪਰਿਮਾਣਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ॥

ਪਞ੍ਚਾਸਾਧਿਕਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਿ, ਨਵ ਗਾਥਾਸਤਾਨਿ ਹਿ।
ਗਣਨਾ ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਸਾਯੰ, ਛਨ੍ਦਸਾਨੁਟ੍ਠੁਭੇਨ ਤੂ’’ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੯੬੯-੯੭੦)।

ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਕਰਣਾਨਿ ਤਿੰਸਾਧਿਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚਗਾਥਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਨਾਮ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਖਨ੍ਧਕਾਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਙ੍ਗਾਹਕਪਕਰਣੰ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਸਙ੍ਗਾਹਕਪਕਰਣੰ **ਉਤ੍ਤਰੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ –

‘‘ਯੋ ਮਯਾ ਰਚਿਤੋ ਸਾਰੋ, ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।
ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੁਤ੍ਤਰਮੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੨)

ਤੰ ਕਸ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਨਾਮੇਨ ਵੋਹਰਿਯਤੀਤਿ? ਪਞ੍ਹੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਠਿਤੇ ਪਰਿਵਾਰੇ ਤਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਮਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

‘‘ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਹਾਪੁਚ੍ਛਨਮਤ੍ਤਕੰ।
ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨੇਵ, ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੧੪) –

ਵਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਤ੍ਤਰਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ।

**‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯ’’**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਸੋਤੁਜਨੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮੁਦਾਯਤ੍ਥੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਅਵਯਵਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਕ੍ਕਮੇਨ ਪਦਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਿਤੇ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਪਦਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ –

ਸੇਟ੍ਠੰ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੰ ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਭਵਾਭਾਵਕਰੰ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚੇਵ ਨਿਰਙ੍ਗਣੰ ਗਣਞ੍ਚੇਵ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਸੇਨ ਸਮਾਹਿਤੋ ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੇਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਇਮੇ ਪਸਤ੍ਥਾ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਅਤਿਸਯੇਨ ਪਸਤ੍ਥੋਤਿ ਸੇਟ੍ਠੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਹਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਜੇਟ੍ਠੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਲੋਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧) ਵੇਰਞ੍ਜਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਿਜਾਨਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਹੇਤੁਭੂਤਾਹਿ ਞਾਣਾਦੀਹਿ ਨਿਰਤਿਸਯਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ –

‘‘ਤ੍ਵਮੇਵ ਅਸਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੁਵੰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੦)।

ਤੁਵੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੁਵੰ ਸਤ੍ਥਾ, ਤੁਵੰ ਮਾਰਾਭਿਭੂ ਮੁਨਿ।
ਤੁਵੰ ਅਨੁਸਯੇ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਸਿਮੰ ਪਜੰ॥

ਉਪਧੀ ਤੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਆਸਵਾ ਤੇ ਪਦਾਲਿਤਾ।
ਸੀਹੋਸਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੫੦-੫੫੧; ਥੇਰਗਾ॰ ੮੩੯-੮੪੦)।

ਮਹਾਵੀਰ ਮਹਾਪਞ੍ਞ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲ।
ਸਬ੍ਬਵੇਰਭਯਾਤੀਤ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ’’ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੯; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੬)। –

ਆਦੀਹੀ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਯਤਾਯ ਪਸਤ੍ਥਤਮੋ, ਤਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠੰ ਪਸਤ੍ਥਤਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਧਿਕੋ, ਸਦਿਸੋ ਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਗੁਣਵਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਕਸ੍ਸ, ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ –

''ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧) –

ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੰ ਸਬ੍ਬਲੋਕੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਮਪਰਿਮੇਯ੍ਯਂ ਞੇਯ੍ਯਮਣ੍ਡਲਮਨਵਸੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਏਤੇਨ ਅਨੇਕਕਪ੍ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਸਮ੍ਭਤਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮਰੂਪਕਾਯਸਿਰਿਵਿਲਾਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਯਂ ਵਿਚਿਤੋਪਚਿਤਪਾਰਮਿਤਾਪਰਿਪਾਚਿਤੇਨ ਸਵਾਸਨਾਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਯਕੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਬੁਜ੍ਝੀਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ**। ਯਥਾਹ –

''ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤਂ।
ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹੀਨਂ ਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੨, ੩੯੯; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੬੩; ਥੇਰਗਾ॰ ੮੨੮)।

ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨਸ੍ਸ ''ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਬੋਧੇਤਾ ਪਜਾਯਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨; ਚੂਲਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੯੭; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੨) **ਨਿਦ੍ਦੇਸਾ**ਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਸਾਸਨਿਕਾਨਂ ਅਵਗਮਨਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਬੁਧ-ਧਾਤੁਤੋ ''ਭਾਵਕਮ੍ਮੇਸੁ ਤ'' ਇਤਿ ਇਤੋ ਤਾਤਿਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ''ਬੁਧਗਮਾਦਿਤ੍ਥੇ ਕਤ੍ਤਰੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਰਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਵਿਧਾਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਲੋਕਿਯਾਨਂ ਪਨ ਬੋਧਨਤ੍ਥਧਾਤੂਨਮ੍ਪਿ ਗਮਨਤ੍ਥਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਤਜਤ੍ਥਾਕਮ੍ਮਕਾਦਿ ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਕਤ੍ਤਰਿ ਤ-ਪ੍ਪਚ੍ਚਯਕਰਣੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਵਾ ਧਾਤੂਨਂ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤਾਯ ਬੁਧ-ਇਚ੍ਚਯਂ ਧਾਤੁ ਜਾਗਰਣਵਿਕਸਨਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਅਕਮ੍ਮਕੋਤਿ ''ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਪਦੁਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਵਾ ਅਞ੍ਞਾਣਨਿਦ੍ਦਾਵਿਗਮੇਨ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲਨ੍ਤੋ ਪਬੁਦ੍ਧੋ, ਗੁਣੇਹਿ ਵਾ ਵਿਕਸਿਤੋਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿ ਸਿਦ੍ਧੇਨ ਬੁਦ੍ਧ-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਤਿਭਵਨੇਕਚੂਲ਼ਾਮਣਿਪਾਦਪਙ੍ਕਜਰਾਗਰਤਨੋ ਭਗਵਾ ਲੋਕਨਾਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਖੇਪਿ ਗਤਜਤ੍ਥਾਦਿਸੁਤ੍ਤੇ ਅਕਮ੍ਮਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਚ੍ਚਯਵਿਧਾਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਥ ਵਾ ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਅਭਾਵੇ ਅਕਮ੍ਮਕਭਾਵਤੋ ''ਫਲਂ ਸਯਮੇਵ ਪਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਬੋਧਨਤ੍ਥੇਯੇਵ ਬੁਧ-ਧਾਤੁਤੋ ਕਤ੍ਤਰਿ ਵਿਧਾਨਂ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਨੀਲਗੁਣਯੋਗੇਨ ਪਟਾਦੀਸੁ ਨੀਲਵੋਹਾਰੋ ਵਿਯ ਭਾਵਸਾਧਨਂ ਬੁਦ੍ਧ-ਸਦ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਯੋਗਤੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। ਏਵਮਨੇਕਧਾ ਸਿਦ੍ਧੇਨ ਬੁਦ੍ਧ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਰਾਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**''ਸੇਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲ''**ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ''ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਨਯਤੋ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੭; ੩.੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੭, ੧੪੪; ੩.੪੩੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯; ੫.੪੭੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੪, ੩੦; ੬.੨੫, ੨੬; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੯੩), ''ਯੋ ਵਦਤਂ ਪਵਰੋ ਮਨੁਜੇਸੁ, ਸਕ੍ਯਮੁਨੀ ਭਗਵਾ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੬) ਚ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਦੂਰਾਵਿਦੂਰਸਨ੍ਤਿਕਨਿਦਾਨਹੇਤੁਫਲਸਤ੍ਤੋਪਕਾਰਾਵਤ੍ਥਾਧਮ੍ਮਤ੍ਥ- ਲੋਕੁਦ੍ਧਾਰਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਸਮੁਦਯਂ

ਨਿਰਵਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਨੂਪਾਯੋ, ਯਦਿਦਂ ਨਯਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਤਰਥਾ ਪਟਿਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਪਰਿਮਿਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਕੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤੁਂ। ਯਥਾਹ –

> ''ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਣੇਯ੍ਯ ਵਣ੍ਣਂ।
> ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਮਭਾਸਮਾਨੋ।
> ਖੀਯੇਥ ਕਪ੍ਪੋ ਚਿਰਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ।
> ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੫; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩; ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੭.੨੦; ਬੁ॰ ਵਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੪; ਚਰਿਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਟੀ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ)।

ਏਵਮੇਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਨਿਰਵਸੇਸਗੁਣਸਂਕਿਤ੍ਤਨਥੁਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਣਾਮਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਾਯ ਅਙ੍ਗਗਾਥਾਯ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸਙ੍ਖਾਤਪਠਮਵਨ੍ਦਨੀਯਵਤ੍ਥੁਵਿਸਯਾ ਥੁਤਿਪਣਾਮਸਭਾਵਾ ਵਨ੍ਦਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਪਣਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਭਵਾਭਾਵਕਰਂ ਧਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਭਵ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦ੍ਵੇ ਭਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਭਵੋ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਭਵਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾ ਫਲਨ੍ਤਿ **"ਭਵੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟਤ੍ਤਾਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਸਹਕਾਰਿਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤੇਨ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾਸਙ੍ਖਾਤਕਮ੍ਮਭਵਪਚ੍ਚਯੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਭਵਤੀਤਿ **"ਭਵੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਕਾਮਭਵਰੂਪਭਵਅਰੂਪਭਵਸਞ੍ਞੀਭਵਅਸਞ੍ਞੀਭਵਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਭਵ-ਏਕਵੋਕਾਰਭਵਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਵਸੇਨ ਨਵਵਿਧੋ। ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਨਵਸੁ ਭਵੇਸੁ ਦਸਵਿਧੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤਾਸਾਧਨੇਨ ਭਵੇਸੁ , ਭਵਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਭਵਾਭਾਵਕਰੋ,** ਤਂ, ਅਪਰਾਪਰਜਾਤਿਪ੍ਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਹੇਤੁਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੇ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ, ਸਂਸਾਰੇ ਚ ਅਪਤਮਾਨੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੋ ਚਤੁਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਪਾਦਕੋ ਨਵਙ੍ਗਸਾਸਨਾਪਰਨਾਮਧੇਯ੍ਯਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਭਿਨ੍ਨੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਚਾਤਿ ਦਸਵਿਧੋ। ਸੋਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ, ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਅਪਾਯੇ, ਸਂਸਾਰੇ ਵਾ ਪਧਾਨਹੇਤੁਭੂਤਾਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ, ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਞ੍ਚ ਦਸਨ੍ਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਂਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪਹਾਨੇਨ ਮਗ੍ਗਾਨੁਗੁਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਚ ਮਗ੍ਗਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਭਾਵਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ **ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦, ੨੫, ੨੬), ''ਰਾਗਵਿਰਾਗਮਨੇਜਮਸੋਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੭) ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ** ਚ ਵਣ੍ਣਿਤਸ੍ਸ ਸਰਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨਾਪਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਤਨਗੁਣਸ੍ਸ ਨਯਤੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ ''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਣਾਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਧਮ੍ਮਰਤਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨੀਯਸ੍ਸ ਥੁਤਿਪਣਾਮਸਭਾਵਾ ਵਨ੍ਦਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੰ **"ਗਣਞ੍ਚੇਵ ਨਿਰਙ੍ਗਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਰਾਗੋ ਅਙ੍ਗਣੰ ਦੋਸੋ ਅਙ੍ਗਣੰ ਮੋਹੋ ਅਙ੍ਗਣ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭੰ॰ ੯੨੪) ਵੁੱਤੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਅਙ੍ਗਣੇਹਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁੱਤਿਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਵਿਮੁੱਤੋਤਿ **ਨਿਰਙ੍ਗਣੋ,** ਤੰ ਨਿਰਙ੍ਗਣੰ। ਅਰਿਯਵੰਸੇ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁੱਤਿਵਿਮੁੱਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਗੁਣਗਣੇਹਿ ਗਣੀਯਤੀਤਿ **ਗਣੋ,** ਤੰ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦, ੨੫, ੨੬;), ''ਯਤ੍ਥ ਚ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਮਾਹੁ, ਚਤੂਸੁ ਸੁਚੀਸੁ ਪੁਰਿਸਯੁਗੇਸੂ''ਤਿਆਦੀਹਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੮) ਚ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸੁੱਤਪਦੇਹਿ ਵੁੱਤਾਨੰ, **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾ**ਦੀਸੁ ਚ ਵਣ੍ਣਿਤਾਨੰ ਵਿਮਲਾਤੁਲਨਿਖਿਲਵਿਸਾਲਪੇਸਲਸੀਲਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਗ੍ਘਸਙ੍ਘਰਤਨਗੁਣਾਨੰ ਸੰਕਿੱਤਨਸਭਾਵਾਯ ਥੁਤਿਯਾ ਚ ''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਥਾਵੁੱਤਸਰੂਪਪਭੇਦਪਣਾਮਸ੍ਸ ਵੁੱਤੱਤਾ ਚ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸਙ੍ਖਾਤਤਤਿਯਵਨ੍ਦਨੀਯਵੱਥੁਵਿਸਯਾ ਥੁਤਿਪ੍ਪਣਾਮਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਨ੍ਦਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤੱਬ੍ਬਾ। **ਸਿਰਸਾ**ਤਿ ਅੱਤਪ੍ਪਸਾਦਗਾਰਵਾਵਹਨ੍ਤੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਾ। ਵ**ਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਣਮਿਤ੍ਵਾ ਥੋਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾ।

ਏਵੰ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਵਨ੍ਦਨੀਯਸ੍ਸ ਰਤਨੱਤਯਸ੍ਸ ਥੁਤਿਪ੍ਪਣਾਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵਨ੍ਦਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸੇਤੱਬ੍ਬਪਯੋਜਨਾਦਿਪਟਿਪਾਦਿਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੰਸਾਰੇ ਭਯੰ ਇਕ੍ਖਤੀਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁੱਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਟ੍ਠ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ, **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** (ਪਾਰਾ॰ ੪੪-੪੫; ਵਿਭੰ॰ ੫੧੦) ਪਨ ''ਭਿਨ੍ਨਪਟੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸੱਦਸ੍ਸ ਅੱਥੁੱਧਾਰਵਸੇਨ ਨਿੱਬਚਨਨ੍ਤਰਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੰਵਰਣਾਰਹਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞੱਤਿਚਤੁੱਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਠਾਨਾਰਹੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਯੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅੱਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਸਾਸਨਾਵਚਾਰਾ ਕੁਲਪੁੱਤਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮੇਨ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਾਦਿਸਾਯੇਵ ਕੁਲਧੀਤਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਕਤੋਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਏਕਤੋਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪੱਜਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪੱਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵੱਤਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵਪ੍ਪੱਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਾਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ।

**ਹਿਤੱਥਾਯਾ**ਤਿ ਸੱਬਸਮ੍ਪੱਤਿਨਿਪ੍ਫਾਦਕਰਣੱਥਾਯ ਹਿਨੋਤਿ ਗੱਛਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਫਲਸਾਧਨੇ ਪਵੱਤਤੀਤਿ ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਰੋਗਤਾਦਿਕਾਰਣੰ ਅਮਤੋਸਧਾਦਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਪੱਤਿਸਿਦ੍ਧਿਕਾਰਣੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਰਕ੍ਖਣੰ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਦੱਥਾਯ।

**ਸਮਾਹਿਤੋ** ਸਮ੍ਮਾ ਆਹਿਤੋ ਪਵੱਤਿਤੋ ਵਿਨਿੱਛਯਮਗ੍ਗੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ''ਸਮਾਹਿਤੋ''ਤਿ ਪਕਰਣਕਾਰਕੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਆਹਿਤੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿੱਛਯੇ ਠਪਿਤੰ ਪਵੱਤਿਤੰ ਚਿੱਤਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ''ਸਮਾਹਿਤਚਿੱਤੋ''ਤਿ ਵੱਤੱਬ੍ਬੇ ਉੱਤਰਪਦਲੋਪੇਨ **"ਸਮਾਹਿਤੋ"**ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਸੁਦੁੱਤਰਵਿਨਯਪਿਟਕੱਥਵਿਨਿੱਛਯੇ ਪਵੱਤਨਾਰਹਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਅੱਤਨਿ ਸਮਾਹਿਤਚਿੱਤਪ੍ਪਵੱਤਿਨਿਮਿੱਤਭੂਤੋ ਅੱਤਨੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਸਮਾਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਤੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅੱਥੋ।

**ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਯੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿੱਛਯੇ ਵੁੱਤੇ ਅੱਜਤਨਾ ਮਨ੍ਦਸਤਿਮਤਿਵੀਰਿਯਾ ਪਟਿਪੱਜਨਕਾ ਗਮ੍ਭੀਰਤਰੰ ਵਿਨਯਪਿਟਕੱਥਵਿਨਿੱਛਯੰ ਸੁਖੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ, ਧਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਸੱਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਕਾਰਵਿਸੇਸੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਅੱਥੋ। **ਸਮਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਸਨੰ ਸੰਖਿਪਨੰ ਸਮਾਸੋ, ਤੇਨ, ਸੰਖਿੱਤਰੁਚਿਕਾਨਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਞ੍ਞੂਨੰ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨੰ ਞਾਣੁੱਤਰਾਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਞ੍ਚ ਪਪਞ੍ਚਭੀਰੁਕਾਨੰ ਗਹਣਧਾਰਣੇ ਮਨ੍ਦਯਨ੍ਤਾਨੰ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧੀਨਞ੍ਚ ਉਪਕਾਰਕੇਨ ਨਾਤਿਵਿੱਥਾਰਕ੍ਕਮੇਨਾਤਿ ਅੱਥੋ। ਵ**ਿਨਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ। ਤਞ੍ਹਿ –

‘‘ਵਿਵਿਧਵਿਸੇਸਨਯਤ੍ਤਾ।
ਵਿਨਯਨਤੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਾਚਾਨੰ।
ਵਿਨਯਤ੍ਥਵਿਦੂਹਿ ਅਯੰ।
ਵਿਨਯੋ ‘ਵਿਨਯੋ’ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤੋ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇਹਿ ‘‘ਵਿਨਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ‘‘ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਯੂ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ) ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥੁਤਗੁਣਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਿਟਕੁਤ੍ਤਮਸ੍ਸ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨੀਹਰਣਵਸੇਨ ਚੀਯਤਿ ਵਿਭਜੀਯਤੀਤਿ ‘‘ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਵਿਭਜਨੰ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਨਾਮ ਪਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। “**ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**”ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯੰ ‘‘ਦੇਵਾਨੰਪਿਯਤਿਸ੍ਸੋ, ਕਣ੍ਠੇਕਾਲੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਏਵੰ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਕਤ੍ਤੁਨਿਮਿਤ੍ਤਪਯੋਜਨਾਭਿਧਾਨਾਭਿਧੇਯਜਪਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੇਕਦੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਕਾਰਣਨਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨਾਪਿ ਪਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਾਦਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਨਾਕੁਲ**”ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਾਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਵਾ ਆਕੁਲੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ, ਮਿਸ੍ਸਤਾ ਵਾਤਿ ਅਨਾਕੁਲੋ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤੰ ਵਦਤੋ ਮੇ ਨਿਬੋਧਥਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਸੰਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ।

**ਮਧੁਰਤ੍ਥਪਦਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਾਨੰ ਕਮੋ ਪਦਕ੍ਕਮੋ, ਪਦਗਤਿ, ਸਦ੍ਦਾਨਮੁਚ੍ਚਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਧੁਰੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਪਦਕ੍ਕਮੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਮਧੁਰਤ੍ਥਪਦਕ੍ਕਮੋ, ਤੰ –

‘‘ਪਦਾਸਤ੍ਤੰ ਪਦਤ੍ਥਾਨੰ, ਮਧੁਰਤ੍ਥਮੁਦੀਰਿਤੰ।
ਯੇਨ ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਧੀਮਨ੍ਤੋ, ਮਧੁਨੇਵ ਮਧੁਬ੍ਬਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪਦਾਸਤ੍ਤਾਪਰਨਾਮਧੇਯਜਮਾਧੁਰਿਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਸਮਲਙ੍ਕਤਤ੍ਤਾ ਮਧੁਰਤ੍ਥਪਦਕ੍ਕਮੰ।

**ਪਟੁਭਾਵਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪਟੁ, ਪਞ੍ਞਵਾ, ਪਟੁਨੋ ਭਾਵੋ, ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਤੰ ਪਟੁਭਾਵੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸੰ ਕਰੋਤਿ ਜਨੇਤੀਤਿ ਪਟੁਭਾਵਕਰੋ, ਤੰ, ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸਜਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੰ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੰ। **ਵਿਨਯਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ, ਤਦਤ੍ਥੇ ਚ, ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਟੁਭਾਵਕਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਪਕਰਣਗੁਣਾਪਦੇਸੇਨ ਸੋਤੁਜਨੰ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ “**ਅਪਾਰ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਪਕਰਣਞ੍ਚ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਵਿਨਯਪਿਟਕਞ੍ਚ ਨਾਵਾਸਾਗਰਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਿਰੋਭੂਤੋਪਮੇਯੋਪਮਾਨਭੇਦੇਨ ਰੂਪਕਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਪਕਰਣਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸੋਤੁਜਨੰ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਰੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪਾਰੋ, ਵਿਨਯਸਾਗਰੋ। ਸੋ ਹਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਸਾਸਨੰ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਪਟਿਪਾਦਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਕਤਾਧਿਕਾਰੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਦੁਰਧਿਗਮਨੀਯਧਮ੍ਮਤ੍ਥਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਭਾਨਪਰਿਯਨ੍ਤਤਾਯ ‘‘ਅਪਾਰੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**ਓਤਰਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨਸਵਨਧਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਨ੍ਤਾਨੰ। **ਸਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਾਪਕਭਾਵੇਨ ਸਾਰਭੂਤਾਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਭਾਰਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਭੂਤਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸਙ੍ਖਾਤਸੀਲਸਾਰਪ੍ਪਕਾਸਕਤਾਯ ਸਾਰੰ। **ਵਿਨਯਸਾਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਾਗਰੰ। ਵਿਨਯੋ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਲਪ੍ਪਤ੍ਤੁਜਾਨਨਸ੍ਸਾਪਿ

ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਾਤਿਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਸਾਗਰੋ ਵਿਯਾਤਿ ਸਾਗਰੋ, ਵਿਨਯੋ ਚ ਸੋ ਸਾਗਰੋ ਚਾਤਿ ਵਿਨਯਸਾਗਰੋ, ਤੰ, ਅਗਾਧਾਪਾਰਗੁਣਯੋਗਤੋ ਸਾਗਰੋਪਮੰ ਵਿਨਯਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ''ਹਿਤਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਵਾਕਜਨ੍ਤੁਰੇਹਿ ਅਨੁਰਿਤਭਾਵੇਨ ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਚ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਯਸਾਗਰਜ੍ਝੋਗਾਹਨਤਦਤ੍ਥਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਰਹਕਤ੍ਤੁਵਿਸੇਸਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ **"ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ"**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਭੂਤੋ **ਨਾਵਾਭੂਤੋ,** ਤਂ, ਨਾਵਾਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਮਹਾਨਾਵਾਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨੋਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋ ਰਮਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ ਮਨੋਰਮੋ, ਤਂ, ਅਜ੍ਝਾਯਨਵੋਹਾਰਪਸੁਤਾਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਰਾਯਨਾਨਞ੍ਚ ਸਾਧੂਨਂ ਮਨੋਰਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਕਰਣਗੁਣਸਂਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਸੋਤੁਜਨਂ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **"ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਕੁਲਤਾਦਿਵਿਵਿਧਾਨਗ੍ਘਗੁਣਾਲਙ੍ਕਾਰਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ, ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਨਯਨੂਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਿਧਾਕਾਰੇਨ, ਵਿਸੇਸਨਯਤੋ ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਨਯਨਂ ਦਮਨਂ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਨਿਯੋਜਨਂ ਵਿਨਯਨਂ, ਉਪੇਚ੍ਚ ਤਂ ਫਲਂ ਆਯਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਉਪਾਯੋ, ਹੇਤੁ, ਵਿਨਯਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯੋ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯੋ, ਤਂ, ਕਾਯਜੀਵਿਤਾਨਪੇਕ੍ਖਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾਨਂ ਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਪਨਯਨਸਙ੍ਖਾਤਦਮਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤੇ ਪਕਰਣੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾਨਂ ਅਨਾਕੁਲਤਾਦਿਗੁਣਾਨਂ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ''ਅਨਾਕੁਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਿਸੇਸਨਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਾਵਬੋਧੇ ਵਿਸਯਂ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ''ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯ''ਨ੍ਤਿ ''ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਇਧ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਦੂਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤਮਨਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਨਿਬੋਧਥਾ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸਾਭਾਵੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਵਿਧੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਖਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸਿਤਂ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਪਰੇਤਂ ਅਸਮਾਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਸਮਾਹਿਤਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਕਰਣਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਸਵਨਾਦਿਬ੍ਯਾਪਾਰਂ ਵਿਨਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਮਨਾਪਨ੍ਨੇਨ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ... ਪੇ॰... ਨਿਬੋਧਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਚ ''ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਰਣਤ੍ਥਭੂਤਾਯ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਪਦੇਸੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ।

**ਵਦਤੋ ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਾਰਵੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਭਾਸਮਾਨੇ ਮਯਿ ਗਾਰਵੇਨ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਚਾਤਿ ਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਾਨਮਵਿਸੇਸਤਾਯ ''ਮੇ''ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਸ੍ਸ ''ਮਯੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਨਾਕੁਲਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਤ੍ਤਰਿ ਮਯਿ ਗਾਰਵੇਨ ਚ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਿਬੋਧਥਾ**ਤਿ ਵਾਕਜਤ੍ਥਪਦਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਤ੍ਥਭਾਵਤ੍ਥਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਸੇਸਤੋ ਬੋਧਥ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਬੁਜ੍ਝਥ ਵਿਜਾਨਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਚਿਨ੍ਤਾਭਾਵਨਾਮਯਞਾਣਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਪਕਰਣਵਿਸਯਂ ਸੁਤਮਯਞਾਣਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ

# ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾ

## ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬. ਏਵਂ ਪਞ੍ਹਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਾਦਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਪਟਿਞ੍ਞਾਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤਿਵਿਧੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ "**ਤਿਵਿਧੇ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਿਵਿਧੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਮੁਖਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇ **ਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਿਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨਦ੍ਵਾਰਤਾਯ, ਅਨ੍ਨਪਾਨਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦੀਨਂ ਪਵੇਸਨਨਿਕ੍ਖਮਨਦ੍ਵਾਰਤਾਯ ਚ ਮਗ੍ਗਵੋਹਾਰਗਤੇ ਸਰੀਰਪ੍ਪਦੇਸੇ, ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਤਿਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤੀਸੁ ਸੇਵਨਚੇਤਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ ''ਤਿਵਿਧੇ''ਤਿ ਪਕਾਰਵਾਚਿਵਿਧਸਦ੍ਦੂਪਾਦਾਨੇਨ ਸਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹਵਸੇਨ ਤੀਹਿ ਰਾਸੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਭੇਦਵਸੇਨ ਤਿਂਸਵਿਧੋ ਮਗ੍ਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਮੁਖਾਦਿਮਗ੍ਗਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨਵ ਮਗ੍ਗਾ, ਤਥੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਭਤੋਬਜਞ੍ਜਨਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨਵ ਮਗ੍ਗਾ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਨ ਪਣ੍ਡਕਾਨਂ ਮੁਖਮਗ੍ਗਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗਾਤਿ ਛ ਮਗ੍ਗਾ, ਤਥਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਨ ਪੁਰਿਸਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਂਸਵਿਧੋ ਹੋਤਿ।

**ਸੇਵਨਚੇਤਨੋ**ਤਿ ਸੇਵਨੇ ਮੇਥੁਨਪਯੋਗੇ ਚੇਤਨਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਮੇਥੁਨਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਤਿਂਸਮਗ੍ਗਾਨਮਞ੍ਞਤਰੇ ਮਗ੍ਗੇ ਪਕਤਿਵਾਤੇਨ ਅਸਂਫੁਟ੍ਠੇ ਅਲ੍ਲਪਦੇਸੇ, ਇਮਿਨਾ ਬਾਹਿਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਵਿਸੇਸਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ''ਸਸਿਕ੍ਖੋ ਸੋ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸੇਵਨਚੇਤਨੋ ਸਸਿਕ੍ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਙ੍ਗੇ ਸਰੀਰੇ ਜਾਤਨ੍ਤਿ **ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ,** ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਿ ਅਵਸੇਸਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਂ ਤਥਾਭਾਵੇ ਰੁਲ਼੍ਹਿਵਸੇਨ ਤਦੇਵ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਯਂਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੋ। **ਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਦੁਲ੍ਲਭਾਯ ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤੋ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸੁਖਤੋ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਸਪਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਾਜਯਮਾਪਾਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ – ਸਸਿਕ੍ਖੋ ਸੇਵਨਚੇਤਨੋ ਤਿਵਿਧੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਤਿਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ –

> ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਜਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯਜ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਪਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪) –

ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੭. ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮਮੂਲਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮) ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਰੋਪਕ੍ਕਮਮੂਲਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਵੇਸਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਵੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਮਤ੍ਤਾਦਿਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਆਦੀਨਮਞ੍ਞਤਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾਨਮਞ੍ਞਤਰਂ ਮਗ੍ਗਂ ਯਥਾ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਾਪਨੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਵੇਸਨਮਾਹ।

ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਸਸਿਕ੍ਖੋ ਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਅਗ੍ਗਤੋ ਯਾਵ ਮੂਲਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤਙ੍ਖਣੇਯੇਵ ਸਾਸਨਤੋ ਚੁਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦੇਸੁਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠਕ੍ਖਣੇ। ''ਪਵਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਾਯ ਤਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋ ਖਣੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤਂ। **ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਮਯੇ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾ ਬਜਾਪਾਰਰਹਿਤਂ ਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਮਯੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਉਦ੍ਧਰਣਾਰਮ੍ਭੋ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੋ ਠਿਤਕਾਲੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਦ੍ਧਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਹਰਣਕਾਲੋ।

ਵਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇ, **ਅਪੀ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ, ਸੋ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾਨਂ ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਤੁਲ੍ਯਬਲਤਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ''ਸੋ ਚੇ ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਸਾਦਿਯਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਪਵੇਸਨਾਦਿਏਕਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਸਿਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਸਿਕ੍ਖੋ, ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਸਿਕ੍ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ। **ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮਨਂ ਵਿਨਾ। **ਚੁਤੋ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਕਤਮਿਦਂ, ਨ ਮਯਾ''ਤਿ ਲੇਸੇਨ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾਦਿਯਨਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਸਾਸਨਤੋ ਚੁਤੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਸਿਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਾਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ। ਤਸ੍ਸ **ਪਦਭਾਜਨੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੪੫), **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਚਿਤ੍ਤਖੇਤ੍ਤਕਾਲਪਯੋਗਪੁਗ੍ਗਲਵਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਤੋ ਚਵਿਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦਵਾ ਵਾ ਰਵਾ ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ।

ਤਥਾ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਿਕ੍ਖਂ, ਵਿਨਯਂ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਉਦ੍ਦੇਸਂ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ, ਆਚਰਿਯਂ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਂ, ਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ, ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕਂ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨਂ, ''ਗਿਹੀਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਹਿ, ਉਪਾਸਕੋ, ਆਰਾਮਿਕੋ, ਸਾਮਣੇਰੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੋ, ਅਸ੍ਸਮਣੋ, ਅਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਿਹਿਆਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਬਾਵੀਸਤਿਯਾ ਖੇਤ੍ਤਪਦਾਨਂ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਵੇਵਚਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਖੇਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ।

ਤਤ੍ਥ ਯਦੇਤਂ ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਚ ''ਮਂ ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਚਨਂ, ਯਾਨਿ ਚ ''ਅਲਂ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਕਿਂ ਨੁ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਨ ਮਮਤ੍ਥੋ ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਸੁਮੁਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਖ੍ਯਾਤਵਸੇਨ ਕਾਲਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ''ਅਲਂ ਮੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਵੇਵਚਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਮਂ ਧਾਰੇਸੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਮਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਯਂ ਨੂਨਾਹਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿਆਦੀਨਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਾਨਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਸੇਨ ਚੇਵ ਅਨਾਮਟ੍ਠਕਾਲਵਸੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ।

ਪਯੋਗੋ ਪਨ ਦੁਵਿਧੋ ਕਾਯਿਕੋ ਚ ਵਾਚਸਿਕੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਚਸਿਕਪਯੋਗੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਕ੍ਖਰਲਿਖਨਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿਦਸ੍ਸਨਂ ਵਾ ਕਾਯਪਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਏਵਂ ਵਾਚਸਿਕਪਯੋਗੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ।

ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਦੁਵਿਧੋ ਯੋ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਟ੍ਟਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਦੂਤੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਆਰੋਚਨਂ ਰੁਹਤਿ। ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ।

ਵਿਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਨਿਯਮਿਤਾਨਿਯਮਿਤਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ, ਯੇਸਂ ਵਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ, ਇਮੇਸਂ ਵਾ ਆਰੋਚੇਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਸਚੇ ਤੇ ਯਥਾ ਪਕਤਿਯਾ ਲੋਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਯੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ''ਅਯਂ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਅਥ ਅਪਰਭਾਗੇ ''ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਚੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਏਵਂ ਵਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨ। ਯੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਵਾਯਪਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਤੇਨ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ।

ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਸਿਕ੍ਖੋ ''ਸਸਿਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੮-੧੦**. ''ਇਦਾਨਿ ਸਨ੍ਥਤੇਨ ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਘਟ੍ਟਨੇ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਘਟ੍ਟਨਾਭਾਵਤੋ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲੇਸਕਪ੍ਪਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇਨ, ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਨ, ਮੁਖੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਅਭਿਨਿਸੀਦੇਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਥਤਾਯ ਅਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਸਨ੍ਥਤਵਾਰਾਨਮਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਸਨ੍ਥਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਥਤੇਨਾ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਚੋਲ਼ਤਿਪੁਪਟ੍ਟਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੇਨ। **"ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਨ੍ਥਤਵਾਰਸ੍ਸ ਪਰੋਪਕ੍ਕਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਸ੍ਸਨਮੁਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮੇਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ''ਪਰਾਜਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **"ਤਥੇਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋਤਿਆਦਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਰਾਮਸਤਿ।

ਏਵਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਕਦਾ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਉਪੇਤੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਭਾਵੇਨੇਵ ਆਦਿਨ੍ਨਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ, ਵੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਘਟ੍ਟਨਟ੍ਠਾਨਗਤਂ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਅਙ੍ਗਜਾਤਗਤਂ ਅਨਟ੍ਠਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਂ ਚਮ੍ਮਖਿਲਂ, ਪਿਲ਼ਕਾਦਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਨਾਮ ਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕ''ਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਂ ਚੋਲ਼ਾਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਨ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਘਟ੍ਟਿਤੇ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਨ ਵਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਘਟ੍ਟਿਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ''ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਾਨਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਨ੍ਥਤਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਚੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। **ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵੇਸਨਟ੍ਠਿਤੁਦ੍ਧਾਰਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ਯਂਤਂ-ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਹਿ ''ਸੋ''ਤਿ ਤਂ-ਸਦ੍ਦੋਪਾਦਾਨੇ ''ਯੋ''ਤਿ ਯਂ-ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ਅਪਿਸਦ੍ਦੋ ਚ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ – ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਾਪਿਤਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਤੀਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਵਾ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਪਵੇਸਨਟ੍ਠਿਤੁਦ੍ਧਾਰਾਨਮਞ੍ਞਤਰਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਸਚੇ ਯੋ **ਸਾਦਿਯਤਿ,** ਸਪ੍ਪਮੁਖਾਦਿਪ੍ਪਵੇਸਨਕਾਲੇ ਵਿਯ

ਅਨੁਤ੍ਤੁਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਰਾਗਪਿਪਾਸਾਭਿਭੂਤੋ ਯਦਿ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਸਚੇ ਸਾਦਿਯਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਸਙ੍ਕਵਚਨੇਨ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸੂਚਿਤਂ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜਵਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿਯੋ ਇਤਰਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਖੇਤ੍ਤੇ**”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਏਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। “**ਖੇਤ੍ਤੇ**”ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਉਪਰਿਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਨਞ੍ਚ ਵਿਧੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਥਾਨੁਪਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਯ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਖੇਤ੍ਤੇਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ‘‘ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕ੍ਖਿਨਾਸਾਸੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਜੀਵਮਾਨਕਸਰੀਰਗਤਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ‘‘ਸਨ੍ਥਤਾਦਿਨਾ ਸਨ੍ਥਤਾਦਿਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਘਟ੍ਟਨੇ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇ ਏਤ੍ਥ ਯੋਜੇਨ੍ਤੇਹਿ ਏਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ – ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਸਨ੍ਥਤੇਨ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤੇਨ ਵਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਨ, ਤਥਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਘਟ੍ਟਿਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ…ਪੇ॰… ਘਟ੍ਟਿਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਇਹ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤੀਸੁਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਟ੍ਠਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥਜਾਤਚਮ੍ਮਖਿਲਪਿਲ਼ਕਾ ਚ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਨ ਅਙ੍ਗੁਲਿਆਦਿਇਤਰਾਵਯਵਾਪਿ। ਤੀਸੁਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ **ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਵਤ੍ਥਾਦਯੋ ਚ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਨਟ੍ਠਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਚਮ੍ਮਖਿਲਪਿਲ਼ਕਰੋਮਾਦੀਨਿ। ਇਮਾਨਿ ਚ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਾਨਿ। ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਤਰੋਪਾਦਿਨ੍ਨਾਵਯਵੇ ਚ ਤੀਸੁਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ।

**੧੧**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਜੀਵਮਾਨਸਰੀਰੇ ਸਨ੍ਥਤਾਸਨ੍ਥਤਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤਿਵਿਧੇਸੁਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਸਨ੍ਥਤਾਸਨ੍ਥਤਵਸੇਨੇਵ ਦੁਵਿਧੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰੋਪਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਮਤਸਰੀਰੇ ਪਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਸੇਵਨ੍ਤਾਨਂ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲੇਸੋਕਾਸਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮਤੇ**”ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ “**ਮਤੇ**”ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਸਰੀਰੇ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਿਨਾ “**ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਸੇਸੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨਗਾਥਾਯਂ ਵਿਯ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਖਾਦਿਤੇਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵੋਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਭਾਵਾਭਾਵਸ੍ਸ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ‘‘ਮਤੇ’’ਤਿ ਏਤਂ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤੇਨ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਗਾਥਾਯ ‘‘ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਕਾਵਸਿਟ੍ਠੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। ‘‘ਯਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਤਿਭਾਗਮਤ੍ਤਂ ਖਾਦਿਤਂ, ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮੇਥੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਦਿਸਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਿਥੁਨਾਨਂ ਇਦਂ ਮੇਥੁਨਂ, ਮਤਿਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾਭਾਵੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਰੁਲ਼੍ਹਿਯਾ ‘‘ਮੇਥੁਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**ਪਾਰਾਜਿਕੋ**ਤਿਪਰਾਜਿਤੋ, ਪਰਾਜਯਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਾਰਾਜਿਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਪਤ੍ਤਿਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਆਨਨ੍ਦ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਵਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਵਾ ਕਾਰਣਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩) ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਨ੍ਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੭) ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ। ''ਨ ਮਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾ, ਯੋ ਅਵਹਟੋ, ਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੫੫) ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ''ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੪) ਪਨ ਧਮ੍ਮੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਯੋ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਤਂ ਪਰਾਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਯੋ ਨਂ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਤਿ ਤਂ ਪਰਾਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਾਜਿਤੋ ਪਰਾਜਯਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਾਜੇਤੀਤਿ ''ਪਾਰਾਜਿਕੋ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਨ ਪਰਾਜੀਯਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। "**ਨਰੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਵਿਸੇਸੇ ਅਵਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ।

**੧੨**. **ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸਾਵਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤੇ। **ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਸਮਭਾਗਾਵਸੇਸਂ ਖਾਦਿਤੇ। ਥੂਲੋ ਅਚ੍ਚਯੋ **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੋ,** ਸੋਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ **ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ**। ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤ੍ਥ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵੋਹਾਰੋ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਅਵਸੇਸੇ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਦੀਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਵਸੇਸਸਰੀਰੇ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੯-੬੦)। ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਤਨ੍ਤਿ **ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਕ੍ਕਟ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਯਤਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸਾਪਿ **ਆਪਤ੍ਤਿ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵਿਸੇਸਨਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩**. **ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਖਾਯਿਤੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣਮਞ੍ਞਤਰਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਖਾਦਿਤੇਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇ, ਪਗੇਵ ਇਤਰੇਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ** ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਮੇਥੁਨਂ ਸੇਵਤੋਪਿ **ਪਰਾਜਯੋ** ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । **ਸੇਵਤੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ। ਸਨ੍ਤਤਾਦਯੋ ਵਿਕਪ੍ਪਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

**੧੪**. ''ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਦਾ ਪਨ ਸਰੀਰਂ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਂ ਹੋਤਿ ਕੁਥਿਤਂ ਨੀਲਮਕ੍ਖਿਕਾਸਮਾਕਿਣ੍ਣਂ ਕਿਮਿਕੁਲਸਮਾਕੁਲਂ ਨਵਹਿ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਪਗ੍ਘਰਿਤਪੁਬ੍ਬਕੁਣਪਭਾਵੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ, ਤਦਾ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ਜਹਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਸਰੀਰੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪਕ੍ਕਮਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੯-੬੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤਾਦਿਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੋਪਗਤਾਨਿ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਦੁਕ੍ਕਟ**"ਨ੍ਤਿ। "**ਖਾਯਿਤਕ੍ਖਾਯਿਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਖਾਯਿਤਕ੍ਖਾਯਿਤਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਮਤਸਰੀਰਕੇਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਜੀਵਮਾਨੇਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੫**. ਜੀਵਮਾਨੇ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਛਿਨ੍ਨੋਤ੍ਵਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਵ**ਣਸਙ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਵਣਸਙ੍ਗਹਤੋ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ। ਏਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯੋ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਅਦਸ੍ਸਿਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਹਿ ''ਯਦਿਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖਾਯਿਤਂ, ਛਵਿਚਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਵੇਸਨਂ ਜਾਯਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਜੀਵਮਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਜੀਵਮਾਨੇਪਿ ਛਵਿਚਮ੍ਮਮਤ੍ਤਂ ਚੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਵੇਸਨਕ੍ਖਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਮਤ੍ਥਂ ਜੋਤੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੬. ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਤਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਤਿਤਾਯਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਪਤਿਤਾਯਂ ਮਂਸਪੇਸਿਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਤਿਤਾਯਂ ਤਸ੍ਸਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਂਸਪੇਸਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੭. **“ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣੇਪੀ”**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ‘‘ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਜੀਵਮਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਰੀਰੇ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਜੀਵਮਾਨਸਰੀਰੇ ਪਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣੇਪਿ ਮਂਸੇ, ਨ੍ਹਾਰੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਮੇਥੁਨਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੮. ‘‘ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕ੍ਖੀ’’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ‘‘ਜੀਵਮਾਨੇ’’ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਸਰੀਰੇ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ‘‘ਅਸ੍ਸਗੋਮਹਿਸਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਜੀਵਮਾਨਸਰੀਰੇ ਕਣ੍ਣ…ਪੇ॰… ਵਣੇਸੁ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਤ੍ਥਿਕੋਸੇ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਪਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। **ਵਣੇਸੁ** ਵਾਤਿ ਸਤ੍ਥਕਾਦੀਹਿ ਕਤਵਣੇਸੁ। **ਅਙ੍ਗਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਕਦੇਸਂ। **ਰਾਗਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ।

੧੯. **ਅਵਸੇਸਸਰੀਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਦਿਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਰੀਰਾਵਯਵਵਜ੍ਜਿਤਸਰੀਰਪ੍ਪਦੇਸੇ। ਤੇਨਾਹ **“ਉਪਕਚ੍ਛੂਰੁਕਾਦਿਸੂ”**ਤਿ **ਉਪਕਚ੍ਛਂ** ਨਾਮ ਬਾਹੁਮੂਲਨ੍ਤਰਂ। **ਊਰੁਕਾਦਿਸੂ**ਤਿ ਊਰੁਵੇਮਜ੍ਝਾਦੀਸੁ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਸਰੀਰਪ੍ਪਦੇਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਅਙ੍ਗਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਸਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸ੍ਸ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਨ੍ਥਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

੨੦. **ਅਸ੍ਸਗੋਮਹਿਸਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗੋਕਣ੍ਣਗਵਜਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ‘‘ਮਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਜੀਵਮਾਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਸੇਵ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਵਸਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗਵਸੇਨ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਓਟ੍ਠਗਦ੍ਰਭਦਨ੍ਤੀਨਂ, ਅਸ੍ਸਗੋਮਹਿਸਾਦਿਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਸਾਨੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਪਕਾਰਤ੍ਥਵਾਚਿਨਾ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਰਹਨਾਸਾਵਤ੍ਥਿਕੋਸਵਨ੍ਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਸ੍ਸਗੋਮਹਿਸਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਪਾਦਾਵਸਾਨੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਓਟ੍ਠਗਦ੍ਰਭਦਨ੍ਤੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਪੁਨਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾਤਿ।

੨੧. ਤਥਾ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਅਞ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਤੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨਂ। **“ਤਥਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਵਸਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਅਕ੍ਖਿਆਦੀਸੁ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਨ੍ਥਤਾਦਿਵਿਕਪ੍ਪੇ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੨. ਏਵਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਜੀਵਮਾਨਕਸਰੀਰੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂਯੇਵ ਮਤਸਰੀਰੇਪਿ ਸਮ੍ਭਵਨਕਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਤੇਸ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **“ਤੇਸ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮਤਾਮਤਸਰੀਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਪੁਨ ਗਹਣੇ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ ਤੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇਸੂ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਅਲ੍ਲਮਤਸਰੀਰੇਸੁ **ਤਿਵਿਧੇ ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ** ਅਸਨ੍ਥਤੇ, ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਸਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸ੍ਸ ਵਸਾ ਸੇਵਤੋ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਪਦੇਹਿ ਸਹ ਯੋਜਨਾ।

**ਤਿਵਿਧੇ ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਮਨੁਸ੍ਸਸਰੀਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਭੇਦੇ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤਭੇਦੇ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ, ਅਕ੍ਖਾਯਿਤਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਭੇਦੇ ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕ੍ਖਿਨਾਸਾਵਤ੍ਥਿਕੋਸਵਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਭੇਦੇ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕ੍ਖਿਨਾਸਾਵਤ੍ਥਿਕੋਸਵਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ, ਅਕ੍ਖਾਯਿਤਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਭੇਦੇ ਅਵਸੇਸਸਰੀਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸ੍ਸ ਵਸਾ ਸੇਵਤੋ ਯਥਾਰਹਂ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਿਵਿਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤੇਸਮੇਵ ਚ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਭਾਵਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਰੀਰੇ ਸਨ੍ਥਤਾਦਿਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਸੇਵਤੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸਰੀਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸਰੀਰੇ ਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਤੇਸਂ ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇਸੂ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਕੁਥਿਤਕੁਣਪੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ।

**੨੩**. ਬਹਿ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਂ। “**ਇਤ੍ਥਿਯਾ**”ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ‘‘ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਇਮਿਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀਨਮੇਵ ਗਹਣਂ, ਇਮਿਨਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਗਹਣਸ੍ਸ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਇਤੋ ‘‘ਇਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੇ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਗਹਣਂ ਸਿਯਾਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਇਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿਅਧਿਕਵਚਨਮੇਵ ਞਾਪਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੯-੬੦) ‘‘ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਮੁਖੇਨ ਛੁਪਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ‘‘ਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਛੁਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਛੁਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੨) ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਤੋ ਚ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਭਾਵਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਅਲ੍ਲਮਤਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਬਹਿ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋਪਿ ਮਤਾਮਤਵਿਸੇਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੪**. **ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ। **ਮੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਮੁਖੇਨ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਜੀਵਮਾਨਕਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਮਤਿਤ੍ਥਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਮਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਰੀਰੇ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਯੋ ਛੁਪਤਿ, ਤਸ੍ਸ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਤਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥੇਵ **ਯਕ੍ਖਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਯਕ੍ਖਿਨਿਯਾ ਸਰੀਰਂ ਯੇਨ ਫੁਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਸ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਇਧੇਵ ਉਪਰਿ ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੇ ਯਕ੍ਖਿਪੇਤੀਸੁ, ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ’’ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੩੪੧) ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਜੀਵਮਾਨਕਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ‘‘ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਬਹਿ ਛੁਪਿਤੁਕਾਮਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ‘‘ਬਹੀ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਂ ਵਿਨਾਪਿ ਤਦਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ।

**੨੫**. ਤਥੇਵ ਬਹਿ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਯੇਵ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਭਯਰਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ, ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਵਾ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਜੀਵਮਾਨਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। “**ਨਿਮਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਜੀਵਮਾਨਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਵਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਵਾ

ਜੀਵਮਾਨਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਂ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਛੁਪਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੫੯-੬੦) ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੨੬**. ਅਚਿਰਵਤਿਤਰਨ੍ਤਾਨਂ ਗੁਨ੍ਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤਾ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਛੁਪਿਂਸੂਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ''ਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਛੁਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਛੁਪੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੨) ਆਗਤਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਤਥਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਨੁਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਬਹੀ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ **ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ** ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮੇਥੁਨਰਾਗਤੋ ਬਹਿ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭**. ''ਮੇਥੁਨਰਾਗਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜਵਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ "**ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ**"ਤਿਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਬਹਿ ਛੁਪਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਛੁਪਨੇ**ਤਿ ਫੁਸਨੇ।

**੨੮**. **ਤਮਾਵਟ੍ਟਕਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਂ ਆਵਟ੍ਟਕਤੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਵਟ੍ਟਕਤੇ**ਤਿ ਵਿਵਟੇ। ''ਮੁਖੇ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨੋ ਚ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੁਤਾਨੁਲੋਮਿਕਾਨਂ ਸੁਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਬਲਵਤ੍ਤਾ ਚ ਪੁਰਿਮਾਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਮੁਖੇ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਤਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** (ਪਾਰਾ॰ ੭੩) "**ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਵਥਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਸੀਸਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਕਤੇ ਮੁਖੇ ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਸੀ**"ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਛਿਨ੍ਨਸੀਸਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਮੁਖਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ, ਪਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਮੁਖੇ ਤਥਾ ਪਵੇਸੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਹੋਨਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮੁਖੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਵਟ੍ਟਕਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਹੋਨਕਾਨਂ **ਮੁਖੇ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ **ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਥ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਆਵਟ੍ਟਕਤੇ ਮੁਖੇਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਸਙ੍ਗਹੋ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

**੨੯**. **ਤਥਾ**ਤਿ ''ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਚਤੂਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। "**ਪਸ੍ਸੇਹੀ**"ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। "**ਇਤ੍ਥਿਯਾ**"ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ''ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਜਾਤਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਏਕਵਚਨਂ। "**ਚਤੂਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਲ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮੇਸਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਪਦਸ੍ਸ ਅਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਮੇਥੁਨਪਾਰਾਜਿਕਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਚ ਸਨ੍ਥਤਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਸਾਨੇ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ''ਯਥਾ ਚ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੬੧-੬੨) ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸਾਤਿਦੇਸਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਦਮੇਵ "**ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਆਧਾਰਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਙ੍ਗਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ।

ਏਵਂ ਵਾਕਜਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ''ਯਥਾ ਆਵਟ੍ਟਕਤੇ ਮੁਖੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤਮਾਕਾਸਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ **ਇਤ੍ਥਿਯਾ** ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚਤੂਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹਿ ਸਹ **ਹੇਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਲਂ** ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਸ੍ਸੇ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਲਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤਂ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

**੩੦**. **ਉਪ੍ਪਾਟਿਤੋਟ੍ਠਮਂਸੇਸੂ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਂ ਓਟ੍ਠਮਂਸਂ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਤੇਸੁ** ਦਨ੍ਤੇਸੁ। **ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕੇਸੁ** ਵਾਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਓਟ੍ਠਮਂਸਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਵਾ ਦਨ੍ਤੇਸੁ। **ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੩੧**. **ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਂਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਮਯੇ ਮਗ੍ਗੇ। **ਦੁਵਿਧਰਾਗਤੋ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਵਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਵਾ। **ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਚਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

੩੨. **ਆਲਿਙ੍ਗਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥੋ** ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਨਖਾ। ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਤਪ੍ਪਟਿਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਗਹਣੰ **ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹੋ**। ਅਵਸੇਸਸਰੀਰਸ੍ਸ, ਤਪ੍ਪਟਿਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਪਰਾਮਸਨੰ **ਪਰਾਮਾਸੋ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਪਨ ''ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਣੰ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਸ੍ਸੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸੋਯੇਵ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਾਮਸੇਪਿ ''ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਰੀਰਸ੍ਸ, ਤਪ੍ਪਟਿਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਪਰਾਮਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਵਸੇਸਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨਾਪਿ ਪਰਾਮਸਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਚੁਮ੍ਬਨਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੇਣਿਗ੍ਗਾਹਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **"ਅਯੰ ਨਯੋ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

੩੩. ਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਸੁ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਪਦੇ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਅਪਦੇ, ਦ੍ਵਿਪਦੇ, ਚਤੁਪ੍ਪਦੇ"**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਵਿਸੇਸਨੇਹਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬੰ ''ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ''ਤਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਅਪਦੇ** ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ। **ਅਹਯੋ**ਤਿ ਥਲਚਰੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਹਤ੍ਥਿਗਿਲਨਕੇ ਅਜਗਰੇ ਉਪਾਦਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨਾਗਾ ਚ। **ਮਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਜਲਜੇਸੁ ਉਪਰਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚਸਤਯੋਜਨਿਕਾਨਿ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲਾਦਿਮਚ੍ਛੇ ਉਪਾਦਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਾਠੀਨਪਾਵੁਸਾਦਯੋ ਮਚ੍ਛਾ ਚ। **ਦ੍ਵਿਪਦੇ** ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ। **ਕਪੋਤਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਕੋਟਿਯਾ ਗਰੁਲ਼ੇ ਉਪਾਦਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਕਪੋਤਾਕਪੋਤਪਕ੍ਖੀ ਚ। ਪਾਰਾਵਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। **ਚਤੁਪ੍ਪਦੇ** ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ। **ਗੋਧਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਕੋਟਿਯਾ ਹਤ੍ਥਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਗੋਧਾ ਚਾਤਿ **ਇਮੇ** ਸਤ੍ਤਾ। **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ। **ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

੩੪. **ਸੇਵੇਤੁਕਾਮਤਾ** ਮੇਥੁਨਸੇਵਨਾਯ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਾਯ ਮੇਥੁਨਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ **ਸੇਵੇਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤੰ। ਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇ **ਮਗ੍ਗੇ**। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨੰ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਵਿਨਾਸੇ ਭਵੋਤਿ **ਅਨ੍ਤਿਮੋ,** ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਅਨ੍ਤਿਮਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ **ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਦੇਵ ਪਠਮੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ **ਪਠਮਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਨੋ,** ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੩੫. ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੀਪੇ ਭਵੰ **ਸਾਮਨ੍ਤੰ,** ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੀਪੇ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਾਨੰ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਵਸੇਸਾਨੰ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪਾਰਾਜਿਕਧਮ੍ਮਾਨੰ। ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਸਾਮਨ੍ਤਮਿਤਿ ਉਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਮੁਦੀਰਿਤੰ? ''ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੪) ਦੁਤਿਯੇ, ''ਮਨੁਸ੍ਸੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਓਪਾਤੰ ਖਣਤਿ, ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ, ਤਤਿਯੇ, ''ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੧੫) ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਸਮੁਦੀਰਿਤੰ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਮਨ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਯਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੰ ਸਮੁਲ੍ਲਪਤਿ, ਸੋ ਯਾਵ ਨ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਵ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਾਵੇ, ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤਮਤ੍ਥੇ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਾਵੇ ਚ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਚ ''ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

੩੬. **ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਵਾਤੂਪਤ੍ਥਦ੍ਧੰ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੇਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਅਜਾਨਮਾਨਸ੍ਸ, ਮਹਾਵਨੇ ਦਿਵਾ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਯ ਪਰੇਹਿ ਕਿਰਿਯਮਾਨੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮਾਕਡ੍ਢਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਸੁ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁ ਚ, ਸਪ੍ਪਮੁਖੰ ਪਵਿਟ੍ਠਕਾਲੇ ਵਿਯ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ, ਮਹਾਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੋਪਗਤਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਯ ਪਰੋਪਕ੍ਕਮੰ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਯੇ ਆਦਿਤ੍ਤਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਯ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ

ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਖੀਰਸਾਗਰਸਲਿਲਨਿਮ੍ਮਲੇ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਪਾਤੁਭੂਤਤ੍ਤਾ ਆਦਿ ਚ ਤਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ **ਆਦਿਕਮ੍ਮਂ,** ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਦਿਕਮ੍ਮੀ, ਏਤ੍ਥ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਸ **ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਨੋ**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਉਪਰਿਪਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਆਗਤਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ ਚ ਉਪਰਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਚ ਨਿਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧੋ ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਕਿਣ੍ਣਕੇ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ, ਉਤ੍ਤਰੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੩੭-੩੮.** **ਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ। **ਅਨਯੂਪਰਮੇ**ਤਿ ਨੇਤਿ ਪਾਪੇਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਂ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚਾਤਿ **ਨਯੋ,** ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਂਵਰੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਅਸਂਵਰੋ **ਅਨਯੋ** ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਮੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਨਯੂਪਰਮੋ, ਵਿਨਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਨਯੂਪਰਮੇ ਵਿਨਯੇ।

ਤਤੋ ਏਵ **ਪਰਮੇ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇ। ਅਨਯਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਰਮੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨੇ **ਪਰਮੇ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਾ ਉਤ੍ਤਮਾ ਮਾ ਸਾਸਨਸਿਰੀ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਰਮੋ,** ਵਿਨਯੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਯੂ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.ਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੫੧) ਵਚਨਤੋ ਉਤ੍ਤਮਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਸੁਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋਭਣੋ ਜਨੋ ਸੁਜਨੋ, ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸੋਭਮਾਨੋ ਪਿਯਸੀਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਯਨੇ ਨਯਨੂਪਮੇ ਵਿਨਯੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਨਯੂਪਰਮਤ੍ਤਾ, ਪਰਮਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਨਯਨੇ** ਨਯਨੂਪਮੇ। **ਸੁਖਾਨਯਨੇ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੇਦਂ ਸੁਖਂ ਆਨੇਤੀਤਿ ਸੁਖਾਨਯਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਇਦਞ੍ਚ ‘‘ਨਯਨੇ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ।

ਏਤਂ ਵਿਸੇਸਨਂ ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਪਕਤਿਨਯਨਤੋ ਇਧ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਤਰੋ ਸੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਚੇ? ਪਕਤਿਨਯਨਂ ਰਾਗਦੋਸਾਦਿਕਿਲੇਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਵਿਨਯਨਯਨਂ ਇਮਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸੇਨ ਮੋਕ੍ਖਾਵਹਨਸੁਖਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਯਥਾ ਵਿਨਯਮਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਸਿਜ੍ਝਨਕਸੀਲਸਂਵਰਮੂਲਕਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਦਿਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਸਾ- ਨਫਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਾਵਹਨੇ ਵਿਨਯੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਪਧਾਨਰਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਪੀ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਪਧਾਨੇ ਵਿਨਯਾਭਿਯੋਗੇ ਰਤੋਪਿ, ਵਿਨਯੇ ਅਜ੍ਝਾਯਨਸਵਨਚਿਨ੍ਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਵਿਰਾਗੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੩; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੭੦; ਕਥਾ॰ ੮੭੨) ਵਚਨਤੋ **ਪਧਾਨਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਸਾਰਮਤੇ**ਤਿ ‘‘ਸਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਤੇ। ਅਥ ਵਾ ਸਾਰਂ ਅਫੇਗ੍ਗੁਮਤਂ ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨਂ ਆਚਰਿਯਮਤਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **“ਸਾਰਮਤੋ”**ਤਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਰਤੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਭਿਰਤੋ। **“ਨ ਰਤੋ”**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ-ਕਾਰਂ ‘‘ਰਮਤੇ’’ਤਿ ਓਸਾਨਪਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਪਨ ਨ ਰਮਤੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਥੇਰਨਵਮਜ੍ਝਿਮਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ **ਯੋ ਪਨ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਿਚ੍ਚਪਰਿਵਤ੍ਤਨਸਵਨਾਨੁਸ੍ਸਰਣਚਿਨ੍ਤਨਵਸੇਨ **ਨ ਰਮਤੇ ਨ** ਕੀਲ਼ਤਿ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਵਿਨਯੇ ਪਧਾਨਰਤੋਪਿ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਅਜ੍ਝਯਨਸਵਨਾਦਿਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਪਟੁ ਹੋਤਿ ਕਿਂ, ਨ ਹੋਤੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਾਟਵਮਾਕਙ੍ਖਨ੍ਤੇਹਿ ਪਠਮਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਅਭਿਯੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਆਨਿਸਂਸਪਾਰਂਪਰਿਯਪਯੋਜਨੇਨ ਸਹ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਇਮ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ, ‘‘ਅਵੇਦੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਯੋ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਇਮਂ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ

ਸਮ੍ਮਾ **ਅਵੇਦਿ** ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਕਿਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਹਿਤਵਿਭਾਵਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਸਾਧਨਤ੍ਤਾ ਸੀਲਮਿਧ ਹਿਤਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਹਿਤਵਿਭਾਵਨੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ...ਪੇ॰... ਵਿਜਟਯੇ ਜਟ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩, ੧੯੨; ਮਿ॰ ਪ॰ ੨.੧.੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਜਟਾਵਿਜਟਨਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞਾਣਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਸੋਪਚਾਰਸਾਭਿਞ੍ਞਾਰੂਪਾਰੂਪਅਟ੍ਠਸਮਾਧੀਨਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤੇਸੁ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਸੁ ਪਧਾਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ, ਤਪ੍ਪਕਾਸਕਤ੍ਤਾ ਅਯਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ''ਹਿਤਵਿਭਾਵਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**ਭਾਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵੀਯਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚੇਤਸਿ ਨਿਵੇਸੀਯਤੀਤਿ ਭਾਵਨੋ, ਭਾਵਨੀਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਹਿਤਵਿਭਾਵਕਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿਤਤ੍ਥੀਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਏਵਂਵਿਧਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ। **ਸੁਰਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਰਸੀਯਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦੀਯਤੀਤਿ ਰਸੋ, ਸਦ੍ਦਰਸੋ ਅਤ੍ਥਰਸੋ ਕਰੁਣਾਦਿਰਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ ਚ, ਸੋਭਣੋ ਰਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਰਸੋ,** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਂ ਸੁਰਸਂ। **ਭਵਂ** ਭਵਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਰਸਂ ਸਮਾਨਂ, ਸੁਰਸਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ''ਸਿਲੇਸੋ ਪਸਾਦੋ ਸਮਤਾ ਮਧੁਰਤਾ ਸੁਖੁਮਾਲਤਾ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਤ੍ਤਿ ਉਦਾਰਤਾ ਓਜੋ ਕਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕਵਿਜਨੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬਸਿਲੇਸਾਦਿਦਸਵਿਧਸਦ੍ਦਜੀਵਿਤਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਸਦ੍ਦਰਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਸਭਾਵਾਖ੍ਯਾਨਂ ਉਪਮਾ ਰੂਪਕਂ ਦੀਪਕਂ ਆਵੁਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕ੍ਕਮਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਞ੍ਚਤਿਂਸਅਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੇਸੁ ਅਨੁਰੂਪਸਭਾਵਾਖ੍ਯਾਨਾਦਿਪ੍ਪਧਾਨਅਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤਅਤ੍ਥਰਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਪਕਾਸਿਤਬ੍ਬਕਰੁਣਾਰਸਅਬ੍ਭੁਤਰਸਸਨ੍ਤਰਸਾਦੀਹਿ ਚ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੁਰਸਂ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਪਕਰਣੇਨ ਪਧਾਨਤੋ ਵਿਧੀਯਮਾਨਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਤ੍ਤਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਪਨਤੋ ਮੂਲਕਾਰਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਫਲਰਸਸਮ੍ਪਦਾਯਕਂ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਦਨੀਯਰੂਪੇਨ ਧਿਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੇਨ ਸੁਰਸਭੂਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਖਂ ਕਾਯਿਕਂ ਚੇਤਸਿਕਞ੍ਚ, ਤਂ ਭਵਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਂ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸੁਖਾਨਂ ਮੂਲਕਾਰਣਭੂਤਂ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਰਸਤ੍ਤਾ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰਸਸਮ੍ਪਦਸਾਰਮਹੁਸ੍ਸਵੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਮਾਨਸਿਕਸੁਖਸ੍ਸ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯਕਾਯਿਕਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਭਵਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਨਾਨਾਗੁਣਰਤਨਾਕਰਂ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਕਿਂ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਾਲਿਨਾ ਉਪਾਲਿਨਾ ਸਮੋ ਭਵਤਿ। **ਪਾਲਿਨਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪਾਲੇਤੀਤਿ **"ਪਾਲੋ"**ਤਿ ਵਿਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਯੂ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.ਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੫੧) ਸੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਲੀ,** ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਸਾਸਨਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਭੂਤਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਸਾਸਨਧਰਤ੍ਤਾ ''ਪਾਲੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਉਪਾਲਿਨਾ, ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਉਪਾਲੀ''ਤਿ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯, ੨੨੮) ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਮੁਖਪਦੁਮਂ ਵਿਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸਿਤਏਤਦਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਾਯਨਰਕ੍ਖਨਕਭਾਵੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਪਾਲੀਤਿਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇਨ ਉਪਾਲਿਮਹਾਥੇਰੇਨ ਸਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸਯੇ ਸਮੋ ਭਵਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਾਸਨੇ। **ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਤਿਵਿਧੇ ਸਾਸਨੇ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਥਾਵਰਜਙ੍ਗਮਸਕਲਵਤ੍ਥੁਵਿਤ੍ਥਾਰਾਧਰਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਦ੍ਵਯਧਾਰੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਨਯਕਥਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸਙ੍ਖਾਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇਕਦੇਸੇ ਸਮੋ ਭਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਿਂਭੂਤੇ ਸਾਸਨੇ? ਮਾਰਬਲਿਸਾਸਨੇ। ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਲਿ **ਮਾਰਬਲਿ,** ਮਾਰਗੋਚਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਹਿਂਸਕਂ **ਮਾਰਬਲਿਸਾਸਨਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਮਾਰੇਸੁ ਪਧਾਨਭੂਤਕਾਮਰਾਗਾਦਿਪਭਵਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਗੋਚਰਭਾਵੇਨ ਬਲਿਸਙ੍ਖਾਤਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਦਿਵਿਸਯਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਪਨਤ੍ਥਂ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਅਸਂਵਾਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਮਾਰਬਲਿਸ੍ਸ ਹਿਂਸਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਮਾਰਬਲਿਸਾਸਨਨਾਮਧੇਯਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਸਾਸਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ ''ਬਲ਼ਿਸੇਨਪਿ ਜਾਲੇਨ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਕੁਮਿਨੇਨ ਵਾ''ਤਿ **ਉਦਕਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਬਲ਼ਿਸ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਚ੍ਛਮਾਰਣਕਣ੍ਟਕਮਾਹ, ਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਲ਼ਿਸਂ ਅਸਤਿ ਖਿਪਤਿ ਵਜ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਮਾਰਬਲ਼ਿਸਾਸਨਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ, ''ਸਮਨ੍ਤਪਾਸੋ ਮਾਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਂਸਾਰਸਾਗਰੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਕਸਂਕਿਲੇਸਦਾਸਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਮਾਰਮਹਾਕੇਵਟ੍ਟੇਨ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਬਲ਼ਿਸਸਙ੍ਖਾਤਇਤ੍ਥਿਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦਿਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾ- ਮਿਸਾਵੁਤਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਮਹਾਬਲ਼ਿਸਂ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪ੍ਪਹਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਜਹਨ੍ਤੇ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਾਸਨੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਾਰਮਤੇ **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਯੋ ਪਨ ਨ ਰਮਤੇ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨਯੂਪਰਮੇ ਤਤੋ ਏਵ **ਪਰਮੇ** ਉਤ੍ਤਮੇ ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖਾਨਯਨੇ **ਨਯਨੇ** ਨਯਨੂਪਮੇ ਵਿਨਯੇ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ **ਪਧਾਨਰਤੋਪਿ** ਵਿਨਯੇ ਅਜ੍ਝਾਯਨਾਦੀਸੁ ਯੋਗਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ **ਪਟੁ ਹੋਤਿ** ਪਟੁਤਰੋ ਹੋਤਿ ਕਿਂ, ਨ ਹੋਤੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਿਨਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਾਭਿਯੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਪਧਾਨੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਵੀਰਿਯੇ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ **ਯੋ ਪਨ** ਨਰੋ ਸਾਰਮਤੇ **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਯਤੋ ਰਮਤੇ, ਅਤੋ ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਨਯੂਪਰਮੇ ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖਾਨਯਨੇ ਵਿਨਯੇ **ਪਟੁ ਹੋਤਿ** ਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ।

**ਹਿਤਵਿਭਾਵਨਂ** ਹਿਤਪ੍ਪਕਾਸਕਂ **ਭਾਵਨਂ** ਭਾਵਨੀਯਂ ਆਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ **ਸੁਰਸਮ੍ਭਵਂ** ਸੁਰਸਂ ਸਮਾਨਂ ਸੁਰਸਂ ਭੂਤਂ **ਸਮ੍ਭਵਂ** ਸੁਖਹੇਤੁਕਂ **ਇਮਂ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਯੋ **ਅਵੇਦਿ** ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਮਾਰਬਲ਼ਿਸਾਸਨੇ** ਮਾਰਵਿਸਯਪ੍ਪਹਾਨਕਰੇ, ਅਥ ਵਾ ਮਾਰਬਲ਼ਿਸਸ੍ਸ ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਮਿਸਾਵੁਤਕਿਲੇਸਕਾਮਬਲ਼ਿਸਸ੍ਸ ਅਸਨੇ ਵਜ੍ਜਮਾਨੇ **ਸਾਸਨੇ** ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਸਕਲਸਾਸਨਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਸਮਾਨੇ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇਕਦੇਸੇ **ਪਾਲਿਨਾ** ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਨੇਨ ਸਾਸਨਪਾਲਨੇ ਤਂਮੂਲਭਾਵਤੋ ਪਾਲਸਙ੍ਖਾਤਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸਤ੍ਥਤਰੇਨ **ਉਪਾਲਿਨਾ** ਉਪਾਲਿਮਹਾਥੇਰੇਨ ਸਮੋ ਭਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

## ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੯**. ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਸੋ ਚ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇਕਵਚਨਨ੍ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ** ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਆਰਾਮਾਦਿਂ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਂ ਪਰਾਜੇਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਿਮਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇ

ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਾਯਾਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

“**ਤਥਾ**”ਤਿ ਚ “**ਅਪੀ**”ਤਿ ਚ “**ਪਰਾਜਿਤੋ**”ਤਿ ਚ ‘‘ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਹ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ “**ਹਰਨ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਹਰਨ੍ਤੋਪਿ** ਤਥਾ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ ਸੀਸਾਦੀਹਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਨ੍ਤੋ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਆਮਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸਤੋ ਖਨ੍ਧੋਹਰਣਾਦਿਪਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਤਥਾ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਅਵਹਰਨ੍ਤੋਪਿ** ਤਥਾ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਙ੍ਗੋਪਨਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡਂ ‘‘ਦੇਹਿ ਮੇ ਭਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਨ ਮਯਾ ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਮੁਸਾ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਮਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਨਾਹਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਵਹਰਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋਪਿ** ਤਥਾ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਣ੍ਡਹਰਣਕਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨਮਞ੍ਞਤਰਂ ‘‘ਤੇਨ ਭਣ੍ਡੇਨ ਸਹ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਨ੍ਤਂ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਠਮਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਪਦਵਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਤਥੇਵ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਨ੍ਤੋਪਿ** ਤਥਾ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਥਲਾਦੀਸੁ ਠਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਵਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਤਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਦੀਸੁ ਆਮਸਨਾਵਸਾਨੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚ ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਵਿਯ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਪਰਾਜਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਮੇਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ‘‘ਆਦਿਯੇਯਜ ਹਰੇਯਜ ਅਵਹਰੇਯਜ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਯਜ ਠਾਨਾਚਾਵੇਯਜ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਯਜਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੨) ਪਦਭਾਜਨਾਗਤੇਸੁ ਛਸੁ ਪਦੇਸੁ ਆਦੋ ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਟ੍ਠਂ ਪਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਨ ਤਂਪਦਭਾਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੨) ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਅਵਹਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਤਦਵਯਵਭੂਤਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਛਟ੍ਠਂ ਪਦਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਤਤਿਯਪਞ੍ਚਕੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਵਹਾਰਪਦੇਨ, ਪਞ੍ਚਮਪਞ੍ਚਕੇ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰਪਦੇਨ ਚ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥ ਨਾਨੇਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਦ੍ਵਯਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਛਟ੍ਠਂ ਪਦਂ ਨ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੪੦**. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਾਰਾਜਿਕੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਅਵਹਾਰਾਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਞ੍ਚਕਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਪਞ੍ਚਕਂ ਥੇਯਜਾਵਹਾਰਪਞ੍ਚਕਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਕਭੇਦਾ, ਤਤ੍ਥ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਨਾਨੇਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਦ੍ਵਯਪ੍ਪਭੇਦੇ ਦਸ ਅਵਹਾਰੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਪਞ੍ਚਕਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਗਾਥਾਯਂ। **ਨਾਨੇਕਭਣ੍ਡਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾ, ਏਕੋ ਚ ਭਣ੍ਡੋ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਭਣ੍ਡਵਸੇਨ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਭਣ੍ਡਵਸੇਨੇਵ ਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਞ੍ਚ ਪਰਿਮਾਣਾ ਯੇਸਨ੍ਤੇ **ਪਞ੍ਚਕਾ,** ਤੇਸਂ। **ਅਵਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਵਹਰਣਾਨਿ, ਚੋਰਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਤੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ‘‘ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਆਦਿਯਨ੍ਤਾਦਯੋ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਿਸੇਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਭਾਵੇਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਵਿਭਾਵੀ, ਵਿਨਯਧਰੋ, ਤੇਨ **ਵਿਭਾਵਿਨਾ।** **ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਆਰਾਮਾਦਿਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਾ ਦਾਸਮਯੂਰਾਦਿਂ ਕੇਵਲਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਵਹਰਿਤੁਂ ਕਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾ ਆਦਿਯਨਾਦਯੋ ਠਾਨਾਚਾਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਪਞ੍ਚ ਅਵਹਾਰਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਾਨਾਭਣ੍ਡਏਕਭਣ੍ਡਵਿਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ

ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਨ੍ਤਿ ਦਸ ਅਵਹਾਰਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਕਾਰਕਤ੍ਤਾ ਤਥਤੋ ਞਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੧. ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਞ੍ਚਕੇਸੁ ਨਾਨੇਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਵਸੇਸਪਞ੍ਚਕਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਸਾਹਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਕੋ ਹਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਤਿ ਸਾਹਤ੍ਥੋ, ਅਵਹਾਰੋ, ਚੋਰੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਕਤੋ ਅਵਹਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ, ਅਵਹਾਰੋ, ਚੋਰਸ੍ਸ ‘‘ਇਮਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਣਾਪਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ ਅਵਹਾਰੋ ਚ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਅਵਹਾਰੋ, ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਟ੍ਠਾਨੇ, ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋਕਾਸੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਬਹਿ ਪਾਤਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ, ਸੋ ਅਵਹਾਰੋ ਚ ਯਥਾਣਤ੍ਤਿਕਂ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸੇਨ ਅਵਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਅਵਹਰਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਵਿਸੇਸੋ ਗਹਣਕਾਲੋ ਗਹਣਦੇਸੋ ਗਹਣਾਕਾਰੋ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵਿਸੇਸਾਨਮਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਣਾਪਨਞ੍ਚ ਏਕਂਸੇਨ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਤੇਲਪਿਵਨਕਂ ਉਪਾਹਨਾਦਿਕਿਞ੍ਚਿਵਤ੍ਥੁਂ ਤੇਲਭਾਜਨਾਦੀਸੁ ਪਾਤਨਾਦਿਪ੍ਪਯੋਗੋ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪ੍ਪਯੋਗੋ ਚ ਕਿਰਿਯਾਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ ਅਵਹਾਰੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਧੁਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨਂ, ਤਞ੍ਚ ਅਵਹਾਰੋ, ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਨਂ ਆਰਾਮਾਦੀਨਂ ਅਭਿਯੋਗਵਿਸਯੇ ਚ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਦਿਨੋ ਵਿਸਯੇ ਚ ਚੋਰਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਚ ਸਾਮਿਨੋ ਚ, ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਯਥਾਕਥਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਹਣੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਾਵਹਾਰੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਦਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਾਹਤ੍ਥਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਸਮੂਹੋ **ਪਞ੍ਚਕਂ,** ਸਾਹਤ੍ਥਾਦਿਪਞ੍ਚਕਂ **“ਸਾਹਤ੍ਥਪਞ੍ਚਕ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੨. **ਪੁਬ੍ਬਸਹਪਯੋਗਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ ਸਹਪਯੋਗੋ’’ਤਿ ਪਯੋਗ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਆਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ· ਅਟ੍ਠ· ੧.੯੨) ਯਥਾਣਤ੍ਤਿਕਮਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਆਣਾਪਨਂ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ** ਨਾਮ ਅਵਹਾਰੋ। ਕਾਯੇਨ, ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਯੁਜ੍ਜਨਂ ਆਣਾਪਨਂ **ਪਯੋਗੋ,** ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੋ ਚ ਸੋ ਪਯੋਗੋ ਚਾਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ** ਅਵਹਾਰੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਠਾਨਾਚਾਵਨਵਸੇਨ ਸਹਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਪਦਤ੍ਤਾ ਠਾਨਾਚਾਵਨਞ੍ਚ ਪਰਾਯਤ੍ਤਭੂਮਿਗਹਣੇ ਖੀਲਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿਕਞ੍ਚ ਸਹਪਯੋਗੋ ਅਵਹਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**ਸਂਵਿਦਾਹਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਹਿ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਏਕਤੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਏਕੇਨ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਂਵਿਦਾਵਹਾਰੋ ਚ। ਸਮਂ ਏਕੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਏਕੇਨਾਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦੇ ਵਾ ਪਾਦਾਰਹੇ ਵਾ ਗਹਿਤੇ ਕਤਮਨ੍ਤਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ । ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਣਂ **ਸਂਵਿਦਾਹਰਣਂ**। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਸਂਵਿਦਾਹਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਂਵਿਦਾਵਹਾਰੋ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਂ। ‘‘ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ· ੧੧੮) ਵਚਨਤੋ ਏਵਂ ਸਹਕਤਮਨ੍ਤਨੇਸੁ ਏਕੇਨਾਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦੇ ਵਾ ਪਾਦਾਰਹੇ ਵਾ ਗਹਿਤੇ ਕਤਮਨ੍ਤਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦਿਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਨਂ **ਸਙ੍ਕੇਤੋ,** ਤੇਨ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਵਹਰਣਂ ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਤਂ ਪਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਤਂਯੇਵ

ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਭਣ੍ਡੰ ਅਵਹਰਤਿ ਚੇ, ਸਙ੍ਕੇਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕੇਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**ਨੇਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਭਣ੍ਡਾਵਹਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਖਿਨਿਖਣਨਾਦਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਨੇਮਿਤ੍ਤੰ, ਅਵਹਰਣਸਙ੍ਖਾਤਕਮ੍ਮੰ ਅਵਹਾਰੋ। ‘‘ਮਯਾ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਨਿਖਣਿਤੇ ਵਾ ਭਮੁਮ੍ਹਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਭਣ੍ਡੰ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਤੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਭਣ੍ਡੰ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮਮਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੰ ਚੇ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੰ ਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੰ ਚੇ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਹਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ ਆਦਿ ਯਸ੍ਸ ਤੰ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਦਿ**, ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਦਿ ਚ ਤੰ ਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

**੪੩**. ਥੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਪਸਯ੍ਹਞ੍ਚ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਚ ਕੁਸੋ ਚ **ਥੇਯ੍ਯਪਸਯ੍ਹਪਰਿਕਪ੍ਪਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕੁਸਾ**, ਤੇ ਆਦੀ ਉਪਪਦਭੂਤਾ ਯੇਸੰ ਅਵਹਾਰਾਨੰ ਤੇ **ਥੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਕੁਸਾਦਿਕਾ** , ਅਵਹਾਰਾ, ਇਮਿਨਾ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ ਚ...ਪੇ॰... ਕੁਸਾਵਹਾਰੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ**ਤਿ **ਥੇਨੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚੋਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਥੇਯ੍ਯੰ**, ਏਤ੍ਥ ਨ-ਕਾਰਲੋਪੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਅਵਹਰਣੰ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ, ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਗਹਣਞ੍ਚ ਕੂਟਮਾਨਕੂਟਕਹਾਪਣਾਦੀਹਿ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਞ੍ਚ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ।

ਪਸਯ੍ਹ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਣੰ **ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ**, ਗਾਮਵਿਲੋਪਕਾ ਵਿਯ ਸਾਮਿਕੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣਞ੍ਚ ਰਾਜਭਟਾਦਯੋ ਵਿਯ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਕਰਗ੍ਗਹਣੇ ਅਧਿਕਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ।

ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਾਦਿਕੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਣੰ **ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ**, ਸੋ ਚ ਭਣ੍ਡੋਕਾਸਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡੰ ਅਨ੍ਧਕਾਰਪ੍ਪਦੇਸੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਭਣ੍ਡਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਤੇ ਪੇਲ਼ਾਦਯੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਚੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚੇ ਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਨੰ ਭਣ੍ਡਪਰਿਕਪ੍ਪਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ **ਭਣ੍ਡਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ** ਨਾਮ। ਆਰਾਮਪਰਿਵੇਣਾਦੀਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਭਨੀਯੰ ਭਣ੍ਡੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਪਾਸਾਦਤਲਪਮੁਖਮਾਲ਼ਕਪਾਕਾਰਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾਦਿੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਦਿਟ੍ਠੋ ਚੇ, ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਗਹਿਤੰ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਓਕਾਸਪਰਿਕਪ੍ਪਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ **ਓਕਾਸਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ** ਨਾਮਾਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਵਹਰਣੰ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋ**, ਉਯ੍ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਕੀਲ਼ਮਾਨੇਹਿ ਵਾ ਸਙ੍ਘਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਓਣਮਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਠਤ੍ਵਾ ਤਿਣਪਣ੍ਣਪੰਸੁਵਾਲੁਕਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਲਯੇਸੁ ਗਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹਣਞ੍ਚ ਤਦੇਵ ਭਣ੍ਡੰ ਕਦ੍ਦਮਾਦੀਸੁ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਓਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਕੁਸੇਨ ਅਵਹਾਰੋ **ਕੁਸਾਵਹਾਰੋ**, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਸੰ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘੇਨ ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਸਮਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਸਪਾਤਨੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇਸੁ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਸਮੰ ਵਾ ਅਧਿਕੰ ਵਾ ਊਨਕੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘੇਨ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘਨਕੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਅਵਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਤਿਤੰ ਕੁਸੰ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤੇਤੁਕਾਮੋ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਤਙ੍ਖਣੇ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤਿਤਕ੍ਖਣੇ ਚ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਪਰਨਾਮਲਿਖਿਤੰ ਕੁਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਠਮੰ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਕੁਸੰ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਉਦ੍ਧਟਕ੍ਖਣੇ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤਿਤਕ੍ਖਣੇ ਚ ਸਕਨਾਮਲਿਖਿਤੰ ਕੁਸੰ ਉਦ੍ਧਰਣਕ੍ਖਣੇ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤਨਕ੍ਖਣੇ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਯਦਿ ਦ੍ਵ◌ੇਪਿ ਕੁਸੇ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸਕਸਕਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਆਦਾਯ ਗਤੇਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕੁਸਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਚੋਰੋ ''ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਕੁਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵ◌ਿਯ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਵਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਵ◌ਿਵਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤੇ ਇਤਰਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਉਦ੍ਧਰਤਿ ਚੇ, ਉਦ੍ਧਟਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਰੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਨ ਦੇਮਿ, ਤ੍ਵ◌ਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਵ◌ਿਚਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵ◌ਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਉਦ੍ਧਟਕ੍ਖਣੇ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਰੋ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਭੀਰੁਕਤ੍ਤਾ ''ਕਿਂ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦੇਨਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤੁ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵ◌ਾ, ਵਰਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਤ੍ਵ◌ਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦੇਯਜ, ਦਿਨ੍ਨਕਂ ਨਾਮ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਯਦਿ ''ਤਵ ਰੁਚ੍ਚਨਕਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਭਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੁਂ ਵਰਭਾਗਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਲਾਮਕਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤੇ, ਚੋਰੋ ਪਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਚਿਤਾਵਸੇਸਂ ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਕੁਸਾਵਹਾਰਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਵ◌ੀਸਤਿਯਾ ਅਵਹਾਰੇਸੁ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** ਵ◌ਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੪੪**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਾਵਯਵਰੂਪੇਨ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚਵ◌ੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਹਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਠਮਂ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਵਤ੍ਥੁਕਾਲਗ੍ਘਦੇਸੇ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਅਵਹਟਭਣ੍ਡਂ। ਕਿਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਅਵਹਾਰਕੇਨ ''ਮਯਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਟ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਅਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵ◌ਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਚੇ, ਅਵਹਾਰਕਾਲੇ ਤੇਸਂ ਸਾਲਯਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਲਯਕਾਲੇ ਚੇ ਗਹਿਤਂ, ਭਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਊਨਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ, ਅਤਿਰੇਕਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਊਨਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇਨ, ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਨਿਰਾਲਯਕਾਲੇ ਚੇ ਗਹਿਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕੇ ਪਨ ਭਣ੍ਡਂ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇ ਤਂ ਵ◌ਾ ਭਣ੍ਡਂ ਤਦਗ੍ਘਨਕਂ ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

**ਕਾਲੋ** ਨਾਮ ਅਵਹਾਰਕਾਲੋ। ਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮੇਤਂ ਕਦਾਚਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਸਮਗ੍ਘਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਹਟਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਅਵਹਟਕਾਲਾਨੁਰੂਪਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਕਾਲਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਅਗ੍ਘੋ** ਨਾਮ ਅਵਹਟਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਦਾ ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਅਗ੍ਘੋ ਸਮਾਨਰੂਪੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਨਵਭਣ੍ਡਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਾਣਂ ਚੇ ਸਮਗ੍ਘਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਹਾਰਕਾਲੇ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਨਵਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਪੁਰਾਣਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਘੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**ਦੇਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਵਹਾਰਦੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਨਦੇਸੇ ਸਮਗ੍ਘਂ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਹਗ੍ਘਤ੍ਤਾ ਅਵਹਟਭਣ੍ਡੇ ਅਗ੍ਘਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਯਮਨ੍ਤੇਹਿ ਅਗ੍ਘਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਅਵਹਾਰਦੇਸਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਤਦਨੁਰੂਪਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**ਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ ਅਵਹਟਭਣ੍ਡੇ ਅਵਹਾਰਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰੇਹਿ ਕਤਪਰਿਭੋਗੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਅਗ੍ਘੋ ਪਰਿਹਾਯਤੀਤਿ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡੇ ਨਵ◌ੇਪਿ ਏਕਵ◌ਾਰਮ੍ਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਕਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਘੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾਵ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਞ੍ਚਪਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਏਤਾਨਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**"ਤਿ।

**੪੫**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਵਯਵਭੂਤੇ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰੇ ਚ ਪਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਵਲੋਕਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤੇ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲੇਸੋਕਾਸਪਿਦਹਨਤ੍ਥਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਹਤੋ ਮੋਕ੍ਖਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ ਯਾ ਪਨੇਤਾ –

ਭੂਮਟ੍ਠਞ੍ਚ ਥਲਟ੍ਠਞ੍ਚ।
ਆਕਾਸਟ੍ਠ ਮਥਾਪਰਂ।
ਵੇਹਾਸਟ੍ਠੋ ਦਕਟ੍ਠਞ੍ਚ।
ਨਾਵਾ ਯਾਨਟ੍ਠਮੇਵ ਚ॥

ਭਾਰਾ ਰਾਮ ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਂ।
ਖੇਤ੍ਤ ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਮੇਵ ਚ।
ਗਾਮਾ ਰਞ੍ਞਟ੍ਠ ਮੁਦਕਂ।
ਦਨ੍ਤਪੋਨੋ ਵਨਪ੍ਪਤਿ॥

ਹਰਣਕੋ ਪਨਿਧਿ ਚੇਵ।
ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਕਂ ਪਾਣਕਾ।
ਅਪਦਂ ਦ੍ਵਿਪਦਞ੍ਚੇਵ।
ਚਤੁਪ੍ਪਦਂ ਬਹੁਪ੍ਪਦਂ॥

ਓਚਰਕੋਣਿਰਕ੍ਖੋ ਚ।
ਸਂਵਿਦਾਹਰਣਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ-
ਮਿਤਿ ਤਿਂ ਸੇਤ੍ਥ ਮਾਤਿਕਾ॥ –

ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ , ਤਾਸਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ **ਪਦਭਾਜਨੇ, ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਭੂਮਟ੍ਠੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦੁਤਿਯਂ ਵਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਂ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਯੇਸਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ। ਉਪਰਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾਹਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਹਿ, ਇਟ੍ਠਕਪਾਸਾਣਾਦੀਹਿ ਚ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਿਧਿਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਕਾਮੇਨ ''ਮਯਾ ਏਕੇਨੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਹਾਯਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਯਿਤਟ੍ਠਾਨਾ ਉਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਦਾਲਂ** ਭੂਮਿਖਣਨਤ੍ਥਾਯ **ਪਿਟਕਂ ਵਾਪਿ** ਪਂਸੁਉਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥਾਯ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਜਨਂ। ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕੁਦਾਲਸ੍ਸ ਚੇ ਦਣ੍ਡੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਦਣ੍ਡਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਚ ਕੁਦਾਲੋ ਚੇ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਦਾਲਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਅਯੋਬੀਜਂ ਉਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥਾਯ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਛਿਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਤੋਪਿ ਪਿਟਕਵਾਯਨਤ੍ਥਾਯ ਵਲ੍ਲਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋਪਿ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਯੇਸਨੇ ਮੁਸਾ ਭਣਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ, ਇਤਰਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਾਦਿਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਅਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਨਿਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦੇ ਪਦੇ **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ੯੪) ''ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਇਧ ''ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਇਮਂ ਨਿਧਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ

ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਤੋ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਭਾਵਤੋ, ਦੁਤਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਨਾਮਾਸਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਂ ਞਾਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਟਿਸ੍ਸਵਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਂ ਵਾ ਕੁਦਾਲਂ ਵਾ ਪਿਟਕਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਤਰੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਂ ਕਟ੍ਠਂ ਵਾ ਲਤਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ**। ਇਧ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਹਿਤਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ, ਇਤਰਤ੍ਰ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਆਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਰਤਨੇਸੁ, ਸਾਲਿਆਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਧਞ੍ਞੇਸੁ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚ ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਆਮਸਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ **ਅਨਾਮਾਸਦੁਕ੍ਕਟਂ**। ਕਦਲਿਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪਨਸਾਦਿਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਮੇਵ ਫਲਂ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ **ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟਂ**। ਉਪਚਰਣਂ **ਉਪਚਿਣ੍ਣਂ**, ਪਰਾਮਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਟ੍ਠੁ ਉਪਚਿਣ੍ਣਂ ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਂ, ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਕਾਲੇ ਪਤ੍ਤੇ ਰਜਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਤੇ ਪਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ **ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਂ,** ਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਸੇਸਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿਪਿ ਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੇਵ, ਤਥਾਪਿ ਰੁਲ਼੍ਹਿਯਾ ਮਯੂਰਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਮੋਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਇਦਮੇਵ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਞਾਤਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਨਾਮ। ਏਕਾਦਸਸੁ ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਸੁ ‘‘ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ**। ‘‘ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪਟਿਸ੍ਸਵਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਨਾਮ। ਇਮੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਇਧ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਤੋ’’ਤਿ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਉਪਸਗ੍ਗਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾਗਤਾਨਿ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਾਦਿਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚੇਵ ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾਨਿ ਚ ਬਹੂਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ‘‘ਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੯੪) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਪਨ ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ‘‘ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਣਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਅਟ੍ਠ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀਤਿ ਗਣਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਯੇਵ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਸਿਯਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਪਿ ਕਤਿਪਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸਮੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤੇਸਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ ਸੁਤ੍ਤਙ੍ਗਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤੇਪਿ ਗੇਯ੍ਯਗਾਥਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਸੁਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੪੬**. **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਂ ਕਟ੍ਠਂ** ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਿਰਨਿਹਿਤਨਿਧੁਪਰਿ ਜਾਤਂ ਅਲ੍ਲਂ ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਵਾ। **ਲਤਂ** ਵਾਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਵਲ੍ਲਿਂ ਵਾ। ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ਤਿਣਾਦੀਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਗਚ੍ਛਾਨਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਅਲ੍ਲੇ ਚ ਸੁਕ੍ਖੇ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਨੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **“ਸਹਪਯੋਗਤੋ”**ਤਿ। ਅਵਹਾਰੇਨ ਸਹਿਤਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸਹਪਯੋਗਤੋ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤੋ ਇਮਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਸਹਪਯੋਗਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੪੭**. **ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਪਥਵਿਂ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਤੋ ਸਹਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। **ਬ੍ਯੂਹਤੋ**ਤਿ ਪਂਸੁਂ ਏਕਤੋ ਰਾਸਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ‘‘ਵਿਯੂਹਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਰਾਸਿਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਊਹ-ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤੇਪਿ ਧਾਤੂਨਮਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਵਿ-ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਇਧ ਰਾਸਿਕਰਣੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਰਾਸਿਭੂਤਂ ਪਂਸੁਂ ਕੁਦਾਲੇਨ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਯਾ ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਪਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ **ਪਂਸੁਮੇਵ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਵਾ-**

ਸਦ੍ਵੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਆਮਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸ। ਵ◌ਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ ਕਿਰਿਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਰਾਧੇਤ੍ਵ◌ਾ ਖਲਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੩੩੯) –

''ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਹਿ ਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਣੋਹਿ ਯਥਾਤਥਂ।
ਅਪਰਦ੍ਧਂ ਵ◌ਿਰਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਖਲਿਤਂ ਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ॥

ਦੁਟ੍ਠੁ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਰੂਪਂ ਕਤਂ ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੩੩੯) –

''ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਕਰੇ ਪਾਪਂ, ਆਵ◌ਿ ਵ◌ਾ ਯਦਿ ਵ◌ਾ ਰਹੋ।
'ਦੁਕ੍ਕਟ'ਨ੍ਤਿ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਤਂ ਇਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਏਵ◌ਂ ''ਤਤ੍ਥਜਾਤਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਦ੍ਵਯਾਗਤਂ ਛੇਦਨਦੁਕ੍ਕਟਂ ਖਣਨਦੁਕ੍ਕਟਂ ਬ੍ਯੂਹਨਦੁਕ੍ਕਟਂ ਉਦ੍ਧਰਣਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਮਸਨਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਪਯੋਗੇਹਿ ਆਪਨ੍ਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਂਤਂਪਯੋਗਾਵਸਾਨੇ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਓਰਮਤਿ ਚੇ, ਤਂਤਂਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਤਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਮਕਤ੍ਵ◌ਾ ਫਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਆਮਸਨਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਯਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ''ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੪, ੪੨੧, ੪੨੮, ੪੩੯) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**੪੮**. ''ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਠਾਨਾ ਚਾਵ◌ੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਭੂਤਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਠਾਨਭੇਦਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪਨਮੁਖੇਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਮੁਖੇਪਾਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਖੇ** ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ। **ਪਾਸਂ ਪਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਂ ਪਾਸਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਖਾਣੁਕੇ**ਤਿ ਅਯੋਖਾਣੁਮ੍ਹਿ, ਖਦਿਰਖਾਣੁਕੇ ਵ◌ਾ। ਬਦ੍ਧਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਠਾਨਭੇਦੋ ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਵਸਾ ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੪੯**. ਇਦਾਨਿ ਠਾਨਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਦ੍ਵ◌ੇ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **"ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਾਣੁਕੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਵ◌ਾ ਤੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵ◌ਾ ਦਿਸਾਸੁ ਖਾਣੁਕੇ ਖਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਬਦ੍ਧਖਾਣੁਗਣਨਾਯ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੋ ਠਾਨਭੇਦੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਵਲਯਂ...ਪੇ॰... ਕਤਾਯ ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵ◌ਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤਿ।

**੫੦**. ਏਵ◌ਂ ਠਾਨਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਠਾਨਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਙ੍ਖਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਮਂ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਥੂਲਤ੍ਤਾ, ਅਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਨਾਮ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** –

''ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।
ਤਂ ਸੁਣੋਹਿ ਯਥਾਤਥਂ।
ਏਕਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਯੋ ਦੇਸੇਤਿ।
ਯੋ ਚ ਤਂ ਪਟਿਗਣ੍ਹਤਿ।
ਅਚ੍ਚਯੋ ਤੇਨ ਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤੇਨੇਤੰ ਇਤਿ ਵੁੱਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੩੯)।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਥੁਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਬ੍ਬੇ ''ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੯) ਸੁਗ੍ਗਤਿ, ਤੰ ਹੋਤਿ ਕਟੁਕਪ੍ਫਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੬੬) ਵਿਯ ਲਕਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿੱਤੁੰ, ਸੰਯੋਗੇ ਊਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਤੋ** ਸਙ੍ਖਲਿਕਭੇਦਤੋ ਪਰੰ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਾਵਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਅਧੋ ਵਾ ਤਿਰਿਯੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੯) ਵੁੱਤਨਯੇਨ ''ਤਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ, ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਚਾਤਿ ਛਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਤਾਸੁ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਅਪਨੀਯਮਾਨਾਯ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਤੰਦਿਸਾਭਿਮੁਖੰ ਇਤਰਦਿਸਾਯੰ ਠਿਤਪਸ੍ਸੇ ਓਰਿਮਦਿਸਾਯ ਠਿਤਪਸ੍ਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਸ੍ਸ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਫਨ੍ਦਾਪਨਵਸੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਠਾਨਾ ਚਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ ਚੇ ਚੁਤੋ''**ਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਫਨ੍ਦਨਰਹਿਤਾਯ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਪਿ।

**੫੧**. ਏਵੰ ਪਠਮੰ ਬਨ੍ਧਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕੁਮ੍ਭਿਗ੍ਗਹਣੇ ਨਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਠਮੰ ਕੁਮ੍ਭਿੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਬਨ੍ਧਨਾਪਨਯਨੇ ਨਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਪਠਮ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਪਠਮੁਦ੍ਧਾਰੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਦੁਤਿਯੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਮਤਿਦਿਸਤਿ।

**੫੨**. ਵ**ਲਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਬਦ੍ਧਸਙ੍ਖਲਿਕਾਯ ਮੂਲੇ ਪਵੇਸਿਤੰ ਵਲਯੰ। ਮੂਲੇ ਘੰਸਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਾਰੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਘੰਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਫੁਸਾਪੇਨ੍ਤੋ। **ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਓਰਤੋ ਚ ਪਾਰਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤਿ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੀਲੰ ਭਿਕ੍ਖੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮੂਲੇ। **ਖੇਗਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਸਬ੍ਬਪਸ੍ਸਤੋ ਮੂਲੰ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਗਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ। **ਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਠਾਨਾਚਾਵਨਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਰਾਜਯਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

**੫੩**. ਕੁਮ੍ਭਿਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚਿਰਕਾਲੰ ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮੂਲੇਹਿ ਕੁਮ੍ਭਿੰ ਵਿਨਿਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮੀਪੇ ਜਾਤੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੰ ਕਟ੍ਠੰ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਨਿਧਿਮਤ੍ਥਕੇ ਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਿੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ, ਇਮਾਯ ਪਨ ਗਾਥਾਯ ਭੂਮਿੰ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਓਤਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਨਿਧਿੰ ਵਿਨਿਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮੂਲੰ ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖੰ, ਖਾਣੁਕੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਾਤਿ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **''ਅਤਤ੍ਥਜ''**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਹਪਯੋਗਾਭਾਵਮਾਹ। ਇਮਿਨਾਵ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਵੁੱਤੰ ਕਟ੍ਠਲਤਾਦੀਨਿ ਨਿਧਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨਿ ਚੇ, ਯਥਾਵੁੱਤਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਮੀਪਾਨਿ ਚੇ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੫੪**. ਇਦਾਨਿ ਏਵੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਨਿਧਿਭਾਜਨੰ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਠਿਤੰ ਭਣ੍ਡਮਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਗਤ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਫਨ੍ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਚਾਟਿਯਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਰਾਸਿਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ। **ਅਪਬਜੂਹਤਿ** ਵਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਠਿਤੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਉਪਰਿ ਠਿਤਾਨਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯੂਹਤਿ ਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਪਬਜੂਹਨ੍ਤੋਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਅਤ੍ਥੋ ਵੁੱਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਮੇਵ।

**੫੫**. **ਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਵਹਰਨ੍ਤੋ। **ਮੁਟ੍ਠਿੰ ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਮ੍ਹਿ ਹਤ੍ਥੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਿਗਤਭਣ੍ਡੇਨ ਯਥਾ ਅਬਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਕੁਮ੍ਭਿਗਤੰ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਕੁਮ੍ਭਿਗਤੇਨ ਮੁਟ੍ਠਿਗਤੰ ਯਥਾ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਾਦਗ੍ਘਨਕੰ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇ ਗਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਗਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਿਗਤੇਨ ਯਥਾ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਗਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਿਗਤੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਭਣ੍ਡੰ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ।

੫੬. **ਹਾਰਂ** ਵਾਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰਂ ਵਾ। **ਪਾਮਙ੍ਗਂ** ਵਾਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ, ਰਜਤਮਯਂ ਵਾ ਪਾਮਙ੍ਗਂ ਦਾਮਂ। **ਸੁਤ੍ਤਾਰੁਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਰੁਲ਼੍ਹਂ ਸੁਤ੍ਤਾਰੁਲ਼੍ਹਂ, ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਰੁਲ਼੍ਹਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਰੁਲ਼੍ਹਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਆਵੁਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਮਯਸ੍ਸਾਪਿ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਪਠਮਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰਂ ਵਿਨਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਪਵਾਲ਼ਾਦਿਮਣਿਕਂ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਨਾਨਾਵਲਿਯੋ ਚੇਵ ਸੁਤ੍ਤਮਯਾਨਿ ਚ ਭਣ੍ਡਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਫਨ੍ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚਾਲੇਤਿ। **ਯਥਾਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਨੁਰੂਪਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ । **ਚੁਤੋ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਾ ਪਰਿਹੀਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾਏਕਦੇਸਟ੍ਠਂ ਭਣ੍ਡਂ ਤਤੋ ਤਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ ਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ''ਅਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨਗਤਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੪) ਏਤੇਹਿ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਾਦਂ ਅਗ੍ਘਨ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਇਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਭਾਜਨਤਲੇ ਕੋਟਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਸਕਲਭਾਜਨਕੁਚ੍ਛਿਂ ਤੇਨੇਵ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਏਕਾ ਕੋਟਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਚੇ, ਤਥਾਠਪਿਤਸ੍ਸ ਹਾਰਾਦਿਨੋ ਸਕਲਭਾਜਨਂ ਅਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਕੋਟਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਸਾਨਕੋਟਿ ਭਾਜਨਤਲਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਤੋ ਚ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕਲਭਾਜਨੋਦਰਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਠਪਿਤਕੋਟਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਰਾਯ ਕੋਟਿਯਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਚ ਭਾਜਨਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਵਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੋਪਰਿ ਠਪਿਤਹਾਰਾਦਿਸੁਤ੍ਤਾਰੁਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਠਿਤੋਕਾਸਮੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ ਅਪਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੫੭. **ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੂ**ਤਿ ਭਾਜਨਗਤੇਸੁ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਦ੍ਰਵਵਤ੍ਥੂਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ। **ਪਾਦਪੂਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਂ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਪਾਦਪੂਰਣਂ, ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਵਤੋ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਦਾਤਿ ਚੇ? ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਪੀਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਦਪੂਰਣੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਮੁਖਗਤਂ ਵਿਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਮਕਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨਪਯੋਗੇਨ। ''ਮੁਖਗਤਂ ਵਿਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਚੇ ਗਲਗਤੇਨੇਵ ਪਾਦੋ ਪੂਰਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਗਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਮੁਖਗਤੇਨ ਪੂਰਤਿ, ਮੁਖਗਤਂ ਭਾਜਨਗਤੇਨ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਓਟ੍ਠੇਸੁ ਪਿਹਿਤੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੇਲ਼ੁਨਲਾਦੀਹਿ ਆਕਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਲ਼ਗਤੇਨ ਪੂਰਤਿ, ਨਾਲ਼ਗਤਂ ਭਾਜਨਗਤੇਨ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਾਲ਼ਿਕੋਟਿਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਿਹਿਤਾਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ''ਅਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨਗਤਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੪) ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

''ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਪੀਤਮਤ੍ਤੇ ਪਰਾਜਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੁ ਮਹਗ੍ਘੇਸੁ ਤਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਪਾਦਪੂਰਣਞ੍ਚੇ ਹੋਤਿ, ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਮੁਖੇਨ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਭਾਜਨਗਤੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵੇ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੇ ਕੁਮ੍ਭਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਮ੍ਭਿਗਤੇ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੫੮. ''ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਪਰਾਜਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਮਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਿਵਤੋ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮੁਖੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪੁਟਾਦੀਹਿ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੫੯-੬੦. ਸਚੇ ਖਿਪਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਲਪਿਵਨਾਰਹਂ ਦੁਕੂਲਸਾਟਕਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਾਦਿਕਂ ਭਣ੍ਡਂ। **ਤੇਲਕੁਮ੍ਭਿਯਂ** ਪਰਸ੍ਸਾਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤਂ** ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡਂ। **ਧੁਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ। ਤਾਵਦੇ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਾਵਦੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇਯੇਵ। ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇਤਿ ਆਹ **“ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ”**ਤਿ, ਤੇਲਸ੍ਸ ਪੀਤਕਾਲਂ ਅਨਾਗਮ੍ਮ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਠਮਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੀਲਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਆਵਿਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਗਾਲ਼ੇਤੀ**ਤਿ ਪਗ੍ਘਰਾਪੇਤਿ।

''ਸਾਲ਼ੇਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾਲ਼ ਸਵਨੇਤਿ ਧਾਤੁ। **ਤਥਾ**ਤਿ ''ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ, ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੬੧**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਲਸ੍ਸ ਓਕਿਰਣਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਠਮਮੇਵ ਤੁਚ੍ਛਭਾਜਨੇ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਤੇਲਪਿਵਨਕੰ ਤੰ ਵਤ੍ਥਾਦਿਭਣ੍ਡਂ। **"ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ**ਵਾ"ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਵਚਨੇਨ ''ਪੀਤਮਤ੍ਤੇ ਪਰਾਜਯੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਮਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਧੰਸਿਤੋ**ਤਿ ''ਸਾਸਨਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾ ਪਾਤਿਤੋ, ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਨਤ੍ਥੰ ''ਤਥਾ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਤੁਚ੍ਛਭਾਜਨੇ ਵਤ੍ਥਾਦਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਤੰ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤੇਲੇ ਆਸਿਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਦ੍ਧਰਤੋ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ।

**੬੨**. **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ। **ਭਿਨ੍ਦਤੋ**ਤਿ ਠਾਨਾ ਅਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਿਣਜ੍ਝਾਪਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਠਾਨਾਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਾ ਪਾਸਾਣਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤੋ। ''ਮਨ੍ਤੋਸਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਭਿਨ੍ਦਤੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਛਡ੍ਡੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤੇਲਘਟਾਦੀਸੁ ਚਾਪਲ੍ਲੇਨ ਵਾਲੁਕਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਵਾ ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਦਕਮਾਤਿਕਂ ਘਟਾਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਪਿਲਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਠਾਨਾਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿਪਿ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯਜਂ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਝਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਦਿਮੋਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਭਿਨ੍ਦਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ **ਪਦਭਾਜਨਿਯਂ** ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਭੂਮਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੩**. ਇਦਾਨਿ ਥਲਟ੍ਠੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਠਪਿਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਥਲੇ ਰਾਸਿਕਤਧਞ੍ਞਾਦੀਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਿਮਿਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਅਤ੍ਥਰਣਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਾਦਿਕਂ। **ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲਞ੍ਜਸਂਹਰਣਨਿਯਾਮੇਨ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਮੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨਾ**ਤਿ ਕਮੇਨ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤੇ ਸਤਿ। **ਪਰਾਭ**ਵੋਤਿ ਸਾਸਨਤੋ ਪਰਿਹੀਨੋ।

**੬੪**. ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਵਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯਤੋ ਆਕਡ੍ਢਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਿ,** ਵਾਤਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਉਜੁਕਂ ਕਡ੍ਢਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਵਤ੍ਥਾਦਿਕਂ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਉਜੁਕਮਾਕਡ੍ਢਤੋ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਕਦਾਤਿ ਚੇ? ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਂ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਦਿਸਾਗਤਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇਨ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਤੋ-ਪਚ੍ਚਯੋ।

**ਥਲਂ** ਨਾਮ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਭੂਮਿਪਾਸਾਦਪਬ੍ਬਤਤਲਾਦੀਨਿ, ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਂ ਧਞ੍ਞਾਦਿਭਣ੍ਡਂ **ਥਲਟ੍ਠਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਥਲਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੫-੬**. **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ**ਤਿ ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

**੬੭-੮**. **ਖੇਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਗਤਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੋਰਸ੍ਸ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਰਂ।

੬੯. **ਠਾਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਠਾਨਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੋਰਸ੍ਸ ਫਨ੍ਦਾਪਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ৱਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੁਦੀਰਿਤਂ।

੭੦. ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ৱਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਲੇਡ੍ਡੁਖਿਪਨਾਦਿਪਯੋਗੇਨ ਮੋਰਂ ਤਾਸੇਤ੍ৱਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਨੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨਾ**ਤਿ ਮੋਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਪ੍ਪਕਾਰਟ੍ਠਾਨਾ। **ਸਯਂ ਠਾਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਕਟ੍ਠਾਨਾ, ਸਮਣਭਾৱਤੋਤਿ ৱੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੭੧-੨. ਇਦਾਨਿ ''ਠਾਨਾ ਚাৱੇਤਿ ਚੇ ਮੋਰ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਠਾਨਾਚਾৱਨਂ ৱਿਭাৱੇਤੁਮਾਹ **"ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੭੩. **ਕਰੇ ਨਿਲੀਯਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥਤਲੇ ਨਿਸੀਦਤਿ।

੭੫. **ਉਡ੍ਡੇਤ੍**ৱਾਤਿ ਆਕਾਸਂ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ৱਾ।

੭੬. **ਅਙ੍ਗੇ ਨਿਲੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਂਸਕੂਟਾਦਿਸਰੀਰাৱਯৱੇ ਨਿਲੀਨਂ। **ਪਾਦੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਠਮੁਦ੍ਧਾਰਪਾਦੇ। **ਦੁਤਿਯੇ** ਪਾਦੇ।

੭੭. **ਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ৱਿਨ੍ਨਂ ਪਾਦਾਨਂ। **ਕਲਾਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਫੁਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਕਲਾਪਗ੍ਗਸ੍ਸ।

੭੮. **ਤਤੋ ਪਥ**ৱਿ**ਤੋ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਅৱਯৱੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਥৱਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ, ਨ ਪਠਮਤੋ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ, ਨ ਦੁਤਿਯਤੋ ਤਤ੍ਥ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ, ਤਤਿਯਾ ਪਨ ਠਾਨਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚাৱਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ৱੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਤাৱਤਾ –

> ''ਪਞ੍ਜਰੇ ਠਿਤਂ ਮੋਰਂ ਸਹ ਪਞ੍ਜਰੇਨ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਾਦਂ ਨਗ੍ਘਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਗ੍ਘৱਸੇਨ ਕਾਤੁਬ੍ਬਂ। ਅਨ੍ਤੋৱਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਚਰਨ੍ਤਂ ਮੋਰਂ ਥੇਯਚਿਤ੍ਤੋ ਪਦਸਾ ਬਹਿৱਤ੍ਥੁਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਦ੍ৱਾਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ৱਜੇ ਠਿਤਬਲਿਬਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ৱਜੋ ৱਿਯ ਅਨ੍ਤੋৱਤ੍ਥੁ ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ। ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ৱਾ ਅਨ੍ਤੋৱਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇৱ। ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਸਯਮੇৱ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ৱਾ ਗਾਮੂਪਚਾਰੇ ৱਾ ৱਤ੍ਥੂਪਚਾਰੇ ৱਾ ਚਰਨ੍ਤਂ ਪਨ ਥੇਯਚਿਤ੍ਤੋ ਕਟ੍ਠੇਨ ৱਾ ਕਥਲਾਯ ৱਾ ਉਤ੍ਰਾਸੇਤ੍ৱਾ ਅਟৱੀਭਿਮੁਖਂ ਕਰੋਤਿ, ਮੋਰੋ ਉਡ੍ਡੇਤ੍ৱਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ৱਾ ਅਨ੍ਤੋৱਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ৱਾ ਛਦਨਪਿਟ੍ਠੇ ৱਾ ਨਿਲੀਯਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਟৱੀਭਿਮੁਖੋ ਉਡ੍ਡੇਤਿ ৱਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ৱਾ, 'ਅਟৱਿਂ ਪৱੇਸੇਤ੍ৱਾ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇ ਅਸਤਿ ਪਥৱਿਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਤਿਤਮਤ੍ਤੇ ৱਾ ਦੁਤਿਯਪਦৱਾਰੇ ৱਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇৱ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੬) –

ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੋ ৱਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਪਿਞ੍ਜਰਾਦਿਪਰਸਨ੍ਤਕਸਕੁਣੇਸੁ ਚ ਏਸੇৱ ৱਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੭੯. **ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਦ੍ৱਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਠਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਪਤ੍ਤੇ। **ਤਸ੍ਸ** ਥੇਯਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ।

੮੦. **ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍**ৱਾৱਾਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤਂ ਸੁৱਣ੍ਣਾਦਿਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ৱਾৱ ਪਠਮਪਦৱਾਰੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਗਮ੍ਮਮਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ৱੁਤ੍ਤਂ।

੮੧. **ਹਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਤਲੇ। **ৱਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਚੀৱਰੇ। **ਮਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਸਿਰਸਿ। ਗਾਥਾਛਨ੍ਦੱৱਸੇਨ ৱਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਤਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਤਂ ਸੁৱਣ੍ਣਖਣ੍ਡਾਦਿ। ਯਦਿ ਆਕਾਸੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਪਤਨ੍ਤਂ ৱਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਗਹਿਤਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇৱ

ਠਾਨਂ, ਤਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਤਥਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ। ਵਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਪਤਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੨**. **ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਸਦਿਸੇ ਵੇਹਾਸਭੂਤੇ ਅਟ੍ਟਵਿਤਾਨਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਮਾਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਥਾਦਿਞ੍ਚ। **ਅਨਾਮਾਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬਂ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਂ। **ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **"ਦੁਕ੍ਕਟ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਥਲਟ੍ਠੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ ਮਞ੍ਚਾਦੀਹਿ ਏਵ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਦਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਪਾਦਸੀਸੇਸੁ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਖਲਿਮਕ੍ਖਿਤਥਦ੍ਧਸਾਟਕਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਦਸੀਸਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਅਟਨੀਸੁ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਟਨੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੮੩**. **ਵਂਸੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਵਂਸੇ, ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਸਲਾਕਾਰਜ੍ਜੁਆਦਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾ। **ਓਰਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਤੋ। **ਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਕਤਂ, ਉਭਯਾਨਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਂ। **ਪਾਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਂਸਤੋ ਪਰਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ।

**੮੪**. **ਚੀਵਰੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸੋ**ਤਿ ਚੀਵਰੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਸੋ ਸਕਲੋ** ਚੀਵਰਵਂਸੋ ਠਾਨਂ ਨ ਤੁ ਹੋਤੀਤਿ ਮਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੮੫-੬**. ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਂ ਵਾ ਤਂ ਓਕਾਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਚੀਵਰਭੋਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਮੁਖਂ ਆਕਡ੍ਢਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਦਿਸਾਯ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਚੀਵਰੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਇਤਰੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਚੁਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਇਤਰੇਨ** ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਭਿਤ੍ਤਿਦਿਸਾਯ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਇਤਰੇਨ ਫੁਟ੍ਠਂ ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਵਾ ਚੁਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਭਿਤ੍ਤਿਪਸ੍ਸੇ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ। **ਫੁਟ੍ਠਂ** ਚੀਵਰਵਂਸੋਕਾਸਂ। **ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਦਿਸਾਯ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਚੀਵਰਪ੍ਪਦੇਸੇਨ। **ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਏਵਂ ਦੀਘਨ੍ਤਾਕਡ੍ਢਨੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਿਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਕ੍ਖਿਣਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਨਾ**ਤਿ ਅਥ ਵਾ। ਦਕ੍ਖਿਣਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾਮਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਚੁਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੀਵਰਂ ਹਰਿਤੁਂ ਚੀਵਰਾਭਿਮੁਖਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਚੀਵਰਕੋਟਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠਂ ਚੀਵਰਟ੍ਠਿਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਚੀਵਰਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾਮਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਇਤਰੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਵਾ ਚੁਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਮਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਾਭਿਮੁਖਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਚੀਵਰਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਂ ਚੀਵਰਟ੍ਠਿਤਪ੍ਪਦੇਸਂ। **ਇਤਰੇਨ** ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਚੀਵਰਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਵਾ **ਚੁਤਿ** ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੭**. **ਵਂਸਤੋ**ਤਿ ਚੀਵਰੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਚੀਵਰਵਂਸਪ੍ਪਦੇਸਤੋ। ''ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **"ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ"**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। ''ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਚ ਪਮਾਣਂ।

**੮੮**. ਵਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਚੀਵਰਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮੋ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਬਨ੍ਧਨਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਠਾਨਾ

ਚੁਤਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੮੯**. **ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵੇਸਮੇਵਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਚੀਵਰਵੰਸੰ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪਿਤਚੀਵਰੰ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਪਿ ਅਯੰ ਨਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਨਿਵੇਠੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਨਿਬ੍ਬੇਠਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਮਤਿਦਿਸਤਿ । ਵਲਯੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਵਾਪਿ ਅਯੰ ਨਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਵੰਸੇ, ਠਪਿਤੰ, ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਚੀਵਰਵਲਯੰ ਯਥਾ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨਾ ਚਵਤਿ, ਤਥਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਛੇਦਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਜਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਵਲਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿਆਦਿਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਠਪਿਤੰ ਚੀਵਰੰ ਵਲਯੰ ਮੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ।

ਇਹ ਪੁਰਿਮੇਨ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰਦ੍ਵਯੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੇ ਇਤਰੇਨ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ, ਤੇਨ ''ਆਕਾਸਗਤੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨੀਹਰਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਪਕਾਰਦ੍ਵਯੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਨਿਧਿਸਙ੍ਖਲਿਕਵਲਯਮਿਵ ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਹਿਪਿ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵਲਯੰ ਆਕਾਸਗਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਚੀਵਰਵੰਸਕੋਟਿਯਾ ਬਹਿ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਞਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਏਤੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਵਲਯੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਵਾਪਿ, ਮੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਪਿ, ਵਲਯੰ ਆਕਾਸਗਤੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨੀਹਰਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵਲਯੰ ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਘੰਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਵਲਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚੀਵਰਵੰਸੋ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ''ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

**੯੦**. **ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਸਿਦ੍ਧਿਸੂਚਕੰ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ''ਚੀਵਰੇ ਵਿਯ ਹੀ''ਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੰ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ''ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਤੂ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ਨਿਪਾਤਾਨਮਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਿਤਾਨਮੇਵ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਪਸਿਦ੍ਧਿਯੰ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦੀਘਤੋ ਵਾ ਤਿਰਿਯਤੋ ਵਾ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਠਪਿਤਚੀਵਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤੋ, ''ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ... ਪੇ॰... ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਭਵੇ''ਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੧**. **ਸਿਕ੍ਕਾਯਾ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਿਕਾਧਾਰੇ। ਯੰ ਭਣ੍ਡਕਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਵੇਸੇਤ੍ਵਾ। **ਲਗ੍ਗਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਿਤੰ ਹੋਤਿ। "**ਸਿਕ੍ਕਾਤੋ ਤੰ ਹਰਨ੍ਤੋ ਵਾ ਚੁਤੋ**"ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਿਕ੍ਕਾਯ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਿਕ੍ਕਾਯ, ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਭਿਤ੍ਤਿਪਸ੍ਸੇ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਯਦਿ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**੯੨-੩**. **ਕੁਨ੍ਤਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲਾਦਿ ਦੀਘਵਤ੍ਥੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਟ੍ਟਿਕਾਖਾਣੁਕਾ ਵਿਯ ਭਿਤ੍ਤਿਯੰ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਵੇਸਿਤਾਨਿ ਮਿਗਸਿਙ੍ਗਾਨਿ ਵਾ ਸੂਲਾਨਿ ਵਾ **ਨਾਗਦਨ੍ਤਾ** ਨਾਮ। **ਅਗ੍ਗੇ** ਵਾਤਿ ਕੁਨ੍ਤਫਲਕੋਟਿਯੰ ਵਾ। **ਬੁਨ੍ਦੇ** ਵਾਤਿ ਕੁਨ੍ਤਦਨ੍ਤਮੂਲੇ ਵਾ। **ਪਰਿਕਡ੍ਢਤੋ**ਤਿ ਉਜੁਕੰ ਆਕਡ੍ਢਤੋ।

**ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਾਜਯੋ ਸਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਠਪਿਤਟ੍ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਹਾਯ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਸਗ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨਯਨਹੇਤੁ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੪-੫**. ਏਵੰ ਦੀਘਤੋ ਆਕਡ੍ਢਨੇ, ਉਕ੍ਖਿਪਨੇ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯੰ ਆਕਡ੍ਢਨੇ, ਪਰਤੋ ਨਯਨੇ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਾਕਾਰਾਭਿਮੁਖੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਕਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖੰ ਆਵਿਞ੍ਛਤਿ।

**ਓਰਿਮਨ੍ਤੁਫ਼ਟ੍ਠੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਫ਼ਟ੍ਠੋਕਾਸਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਸਾਯ ਕੁਨ੍ਤਦਣ੍ਡੇਨ ਫ਼ਟ੍ਠੋਕਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚੁਯਨਕਿਰਿਯਾਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ''ਸਕਮ੍ਮਕਧਾਤੁਪ੍ਪਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਸ੍ਸ ਮਾਗਧਿਕਵੋਹਾਰੇ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇਯੇਵ ਉਪਯੋਗਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਕਚ੍ਚਾਯਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਾਨਂ। **ਇਤਰਨ੍ਤੁਚ੍ਚੁਯੇ**ਤਿ ਇਤਰਨ੍ਤੇਨ ਕਤੋ ਅਚ੍ਚੁਯੋਤਿ ਇਤਰਨ੍ਤੁਚ੍ਚੁਯੋ, ਮਜ੍ਝੇਪਦਲੋਪਸਮਾਸੋ, ਪਾਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਸਗ੍ਗੇਨ ਚੁਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਪਰਤੋ ਪੇਲ੍ਲਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪੇਲ੍ਲਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਿਤ੍ਤਿਪਸ੍ਸਾਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੀਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ''ਕੇਸਗ੍ਗੇਨ ਚੁਤੋ''ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। **ਠਪਿਤੇਪਿ ਚ** ਕੁਨ੍ਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਨਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕੇਸਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੬**. ਤਾਲਸ੍ਸ ਫਲਂ ਚਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ **ਯੇਨ** ਫਲੇਨ ਵ**ਤ੍ਥੁ** ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਪੂਰਤਿ, **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਫਲੇ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਭਵੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੭**. **ਤਾਲਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਤਾਲਫਲਕਣ੍ਣਿਕਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਯਾਯ ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਾਯ ''ਅਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਇਧਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਾਲਪਿਣ੍ਡਿ ਸਚੇ ਆਕਾਸਗਤਾ ਹੋਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਿਮੂਲਮੇਵ ਠਾਨਂ। ਪਣ੍ਣਦਣ੍ਡੇ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਾ ਚੇ, ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਹ ਪਿਣ੍ਡਿਮੂਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਭੇਦਂ ਞਤ੍ਵਾ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਮ੍ਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ''ਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤੇ ਅਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ ਨਯੋ। ਏਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਨਨ੍ਤਰਪ੍ਪਯੋਗੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਸਹਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਤਤੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਗਮਨਦੁਤਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਅਵਸੇਸਪਯੋਗੇਸੁ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵੇਹਾਸਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੯੮**. ਉਦਕੇ ਨਿਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਗਮ੍ਭੀਰੋਦਕੇ ਨਿਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਦਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਦੇ ਪਦੇ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ **ਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਪਨ ਤਥਾ**ਤਿ ''ਪਦਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤਿਦਿਸਤਿ। **ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਤਰਤੋ, ਹਤ੍ਥਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦਵਾਰਗਣਨਾਯ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਪਦਵਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਵਾਰਗਣਨਾਯ ਪਦਵਾਰਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਵਾ ਪਾਦੇਹਿ ਵਾ ਪਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਵਾਰੇਹਿ ਵਾ ਪਦਵਾਰੇਹਿ ਵਾ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੮)।

**ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਤਥਾ''ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਿਹਿਤਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਸੁਪਿ ਹਤ੍ਥਵਾਰੇਨ, ਪਦਵਾਰੇਨ, ਹਤ੍ਥਪਦਵਾਰੇਹਿ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਕੁਮ੍ਭਿਗਹਣਤ੍ਥਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਸੂ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੮)।

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ''ਨਿਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਥਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਸਪ੍ਪਚਣ੍ਡਮਚ੍ਛਦਸ੍ਸਨੇਨ ਭਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਸ੍ਸ ਅਤਦਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਬਜਤਿਰੇਕੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਹ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਅਵਸੇਸਪਯੋਗੇਸੁ ਸੁਦ੍ਧਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਸਹਪਯੋਗੇ ਭਾਜਨਾਮਸਨੇ ਅਨਾਮਾਸਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ

ਵਿਵ੍ਵਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਭੇਦੋ ਪਞ੍ਚਧਾ ਹੋਤਿ, ਇਧ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਧੋਦਿਸਾਯ ਸਹ ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ।

**੯੯**. **ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਕਪੁਪ੍ਫੇਸੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਲੇ ਰੁਲ੍ਹੇਸੁ ਉਪ੍ਪਲਾਦਿਕੁਸੁਮੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਯੇਨ ਪੁਪ੍ਫੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਛਿਨ੍ਨਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਛਿਨ੍ਨਵਤੋ''ਤਿ ਭੂਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਹਿਤੇ ਅਨਿ੍ਮਸ੍ਸ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਯਾਵ ਅਨੁਪਰਮੋ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਰਹਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਵਚਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਵਿਰੋਧਿਤਾਯ ਚ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕੁਸੁਮਸ੍ਸ ਕਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਪੁਪ੍ਫਨਾਲ੍ਪਸ੍ਸੇ ਤਚਮਤ੍ਤੇਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਏਕਨਾਲ਼...ਪੇ॰... ਪਰਿਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਨਯਸ੍ਸ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਇਮਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਲਿਖਿਤਸ੍ਸ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਪ੍ਫੇ ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਮਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੂਤਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਕਦਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ''ਏਸੋਹਮਾਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਾ ਮਂ ਵਿਜਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਵਾਤਿ ਭੂਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਬ੍ਯਪਦੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੧੦੦**. "**ਉਪ੍ਪਲਜਾਤਿਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਪਦੁਮਜਾਤਿਯਾ''ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪਦੁਮਜਾਤਿਕਾਨਂ ਪਨ ਦਣ੍ਡੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਨਯੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਕਨਾਲ਼ਸ੍ਸ** ਵਾ **ਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ''ਨਾਲ਼ਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਤੋ।

**੧੦੧**. ਭਾਰਬਦ੍ਧਕੁਸੁਮੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਛਿਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਅਬਦ੍ਧਕੁਸੁਮਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰਜਾਤਕਕੁਸੁਮੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੁਸਾਰੇਨ। ''ਯੇਨ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ।

**੧੦੨**. ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾਨਿ **ਭਾਰਬਦ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਪਦਲੋਪੀਸਮਾਸੋ। **ਪੁਪ੍ਫਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਾਨਿ ਉਪ੍ਪਲਾਦਿਕੁਸੁਮਾਨਿ। **ਛਸ੍ਵਾਕਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਉਦਕੇ ਓਸੀਦਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਧੋਦਿਸਾਯ ਸਹ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ, ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਇਮਾਸੁ ਛਸੁ ਦਿਸਾਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ। ਠਾਨਾਚਾਵਨਸ੍ਸ ਸਾਧਕਤਮਤ੍ਤਾ ਕਰਣੇਯੇਵ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਗੁਣਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਗੁਣਮਰਣੇਨ ਮੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੦੩**. **ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਕਲਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਉਪ੍ਪਲਾਦਿਕੁਸੁਮਕਲਾਪਂ। **ਉਦਕਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵੀਚਿ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਥਾ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ। **ਪੁਪ੍ਫਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾ। **ਚਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਕਲਾਪਂ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤਿ। ''ਪੁਪ੍ਫਂ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਸ੍ਸੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੧੦੪**. "**ਏਤ੍ਥ ਗਤਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿ ਸਹ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਥ ਗਤਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਕ੍ਕੇਤਿ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਪਿ ਸਤਿ ਸੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਰਕ੍ਖਤਿ। **ਗਤਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪੇਨ ਗਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਠਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। "**ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਕਲਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਕਤਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਕਤਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਠਾਨਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਦਕਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵੀਚਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੀਚਿਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਠਾਨਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਭਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਭਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਦਾਯ ਰਕ੍ਖਿਯਮਾਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਸਬ੍ਬਗੁਣਰਤਨਙ੍ਕੁਰਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾ ਪਤਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੦੫**. **ਜਲਤੋ ਅਚ੍ਛੁਗ੍ਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਜਲਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਚ੍ਛੁਗ੍ਗਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਸਕਲਜਲਂ ਠਾਨਂ, ਕਦ੍ਦਮਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪੁਪ੍ਫਦਣ੍ਡੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਸਬ੍ਬਮੁਦਕਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗ੍ਗਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਪ੍ਫਟ੍ਠਾਨਭੂਤਸਕਲਜਲਰਾਸਿਤੋ। **ਉਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਜੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਉਦ੍ਧਰਤੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੦੬**. **ਨਾਲ਼ਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਪੁਪ੍ਫਨਾਲ਼ਸ੍ਸ ਮੂਲਕੋਟਿਯਾ। **ਜਲਤੋ**ਤਿ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੁਂ ਦੂਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਜਲਤੋ’’ਤਿ ਪਠਮਤਤਿਯਪਾਦੇਸੁ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸੇਪਿ ਪਦਾਵੁਤ੍ਤਿਅਲਙ੍ਕਾਰੇ ਅਙ੍ਗਯਮਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ, ਅਮੁਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਾਲ਼ਨ੍ਤੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੦੭**. **ਤਸ੍ਸ** ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਸ੍ਸ। ਸਹ ਗਚ੍ਛੇਨ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਪਣ੍ਣਨਾਲ਼ਾਨਿ ਮੂਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਠਮਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਨਾਮਨਵਸੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਗਾਮਵਿਕੋਪਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਾਨੇ ਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੧੦੮-੯**. ਬਲ਼ਿਸਾਦਿਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣੋਪਕਰਣਾਨਂ ਵਚਨਤੋ, ਜਲੇ ਠਿਤਮਤਮਚ੍ਛਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਮਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਜੀਵਮਾਨਕਮਚ੍ਛਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਖਿਪਕਾਦੀਨਿ ਮਚ੍ਛਵਧੋਪਕਰਣਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਪਾਦੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਮਚ੍ਛੇ। ਉਦ੍ਧਟੋਯੇਵ **ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤੋ,** ਮਚ੍ਛੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਜਲਾ**ਤਿ ਉਦਕਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੧੦**. ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਵਿਯ ਮਚ੍ਛਾਨਮ੍ਪਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਲਂ ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਠਾਨਂ ਸਲਿਲਜਾਨਂ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਸਲਿਲੇ ਜਾਤਾ **ਸਲਿਲਜਾ**, ਇਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਮਚ੍ਛਾਯੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਰਣਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ। **ਹੀ**ਤਿ ਪਸਿਦ੍ਧਿਯਂ। **ਕੇਵਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਜਲਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਬਹਿਉਦਕਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਕਲਂ ਜਲਮੇਵ ਠਾਨਂ ਯਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਲਿਲਟ੍ਠਂ ਜਲਾ ਵਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਹੇਤੁਹੇਤੁਮਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਪਨ੍ਨਂ ਪਰਾਜੇਤੀਤਿ **ਪਾਰਾਜਿਕਾ,** ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਰਾਜਿਕੋ,** ਪੁਗ੍ਗਲੋ।

**੧੧੧**. **ਨੀਰਂ** ਉਦਕਂ। ਵਾਰਿਮ੍ਹਿ ਜਲੇ ਜਾਤੋ **ਵਾਰਿਜੋ,** ਇਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਮਚ੍ਛੋਵ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤਮਚ੍ਛੋ , ਗੋਚਰਤ੍ਥਾਯ ਚ ਥਲਮੁਗ੍ਗਤਕੁਮ੍ਮਾਦਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਸਂ ਗਹਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਆਕਾਸਟ੍ਠਥਲਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨੇ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੨**. **ਤਲ਼ਾਕੇ**ਤਿ ਸਰਸ੍ਮਿਂ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਵਾਪਿਪੋਕ੍ਖਰਣਿਸੋਬ੍ਭਾਦਿਜਲਾਸਯਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਨਦਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਨਗਾਯ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਨ੍ਦਰਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਨਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਆਵਾਟੇ। **ਮਚ੍ਛਵਿਸਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨਾਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਞ੍ਞਾਯਂ। ਮਚ੍ਛਵਿਸਨਾਮਕਂ ਮਦਨਫਲਾਦਿਕਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਗਤੇ**ਤਿ ਵਿਸਪਕ੍ਖਿਪਕੇ ਮਚ੍ਛਘਾਤਕੇ ਗਤੇ।

**੧੧੪**. **ਸਾਮਿਕੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਸਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਮਚ੍ਛਸਾਮਿਕੇਸੁ। **ਆਹਰਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁ। **ਭਣ੍ਡਦੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਤਂ ਦੇਯਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਤਦਗ੍ਘਨਕਂ ਵਾ ਭਣ੍ਡਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੫**. **ਮਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਮਤਮਚ੍ਛੇ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਨਮਤਮਚ੍ਛੇ।

**੧੧੬. ਅਮਤੇਸੁ** ਗਹਿਤੇਸੂਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਭੁਮ੍ਮੰ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਮਾਰਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੇਵ। ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਰਕ੍ਖਿਤਅਗੋਪਿਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੁ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਦਕਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੭. ਨਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਾਵਾ ਨਾਮ ਯਾਯ ਤਰਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੯) ਵਚਨਤੋ ਜਲਤਾਰਣਾਰਹੰ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਹਨ੍ਤੰ ਰਜਨਦੋਣਿਵੇਣੁਕਲਾਪਾਦਿਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਾਵਟ੍ਠੰ** ਨਾਮ **ਭਣ੍ਡੰ** ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੰ ਵਾ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੰ ਵਾ। **“ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। **ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦੇ ਪਦੇ। **ਦੋਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਨਾਵਟ੍ਠੰ ਭਣ੍ਡੰ ਅਵਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯੰ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੯) **ਪਦਭਾਜਨਿਯੰ** ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ, ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**੧੧੮. ਚਣ੍ਡਸੋਤੇ**ਤਿ ਵੇਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਉਦਕਪ੍ਪਵਾਹੇ, ‘‘ਚਣ੍ਡਸੋਤੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਨ੍ਧਨੰ ਵਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਸੂਚਨਤੋ **“ਬਨ੍ਧਨਮੇਵ ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਣ੍ਡਸੋਤੇ ਬਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਨ੍ਧਨਮੇਕਮੇਵ ਠਾਨੰ ਮਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨੇ। **ਧੀਰਾ** ਵਿਨਯਧਰਾ।

**੧੧੯-੧੨੦. “ਨਿਚ੍ਚਲੇ ਉਦਕੇ ਨਾਵ-ਮਬਨ੍ਧਨਮਵਟ੍ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਛਧਾ ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਾਵੰ ਕਡ੍ਢਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਨਪਿ ਕਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **“ਏਕੇਨਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤੰ ਨਾਵੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਕਡ੍ਢਿਤਵਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਵਤੋ’’ਤਿ ਭੂਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਮੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

**੧੨੧.** ਏਵੰ ਚਤੁਪਸ੍ਸਾਕਡ੍ਢਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਦ੍ਧੰ, ਅਧੋ ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਨਓਸੀਦਾਪਨੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਤਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਤਥਾ**ਤਿ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। ਕਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇਤਿ ਆਹ **“ਉਦ੍ਧੰ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਧੋਨਾਵਾਤਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਵਾਤਲਸ੍ਸ ਅਧੋ ਅਧੋਨਾਵਾਤਲੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਦ੍ਧੰ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕਮ੍ਹਾ ਵਿਮੋਚਿਤੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਵਿਮੋਚਿਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਧੋਨਾਵਾਤਲੇਨ ਫੁਟ੍ਠੇ ਉਦਕੇ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਮੋਚਿਤੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

**੧੨੨.** ਤੀਰੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਲੇ ਜਲੇ ਠਪਿਤਾ **ਯਾ** ਨਾਵਾ, **ਤਸ੍ਸਾ** ਨਾਵਾਯ **ਠਾਨੰ** ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਠਿਤੋਕਾਸੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਮਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੩. ਪੁਬ੍ਬੰ** ਪਠਮੰ ਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਵਿਮੋਚਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੇਨਚੁਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਪੀ’’ਤਿਆਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਪਾਯਛਕ੍ਕੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ** ਨਾਵੰ।

**੧੨੪. ਪਠਮੰ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਨਾਵੰ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਠਮੰ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ। **ਏਸੇਵ ਚ ਨਯੋ**ਤਿ ਨਾਵਾਯ ਪਠਮੰ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚਾਵਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਪਚ੍ਛਾ ਬਨ੍ਧਨਮੋਚਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਤੀਰੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲੇ ਉਦਕੇ ਠਪਿਤਨਾਵਾਯ ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਠਿਤੋਕਾਸੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ, ਤੰ ਪਠਮੰ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੋਚੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ। ਪਚ੍ਛਾ ਛਨ੍ਨੰ ਆਕਾਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ,

ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਪਠਮਂ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਬਨ੍ਧਨਮੋਚਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸङ੍ਗਹਿਤੋ। ਆਮਸਨਫਨ੍ਦਾਪਨੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ।

**੧੨੫**. **ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦਕਤੋ ਥਲਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਥਲੇ ਠਪਿਤਾਯ ਨਾਵਾਯ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸੋ ਏਵ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹੀਤਿ** ਵਿਸੇਸੋ, ਤੇਨ ਜਲਟ੍ਠਤੋ ਥਲਟ੍ਠਾਯ ਨਾਵਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ।

**੧੨੬**. ਏਤ੍ਥ ਅਧੋ ਓਸੀਦਾਪਨਸ੍ਸ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਤਾਯ ਤਂ ਵਿਨਾ ਇਤਰੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਆਕਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਞੇਯ੍ਯੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਯਤੋ ਕੁਤੋਚੀ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨਂ, ਉਪਰਿਦਿਸਾਯ ਚ ਵਸੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਨ੍ਤੋ।

**੧੨੭**. **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਾਯਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂਮੁਖਂ ਠਪਿਤਾਯਪਿ। **ਘਟਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਰੁਖਣ੍ਡਾਨਂ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਞੇਯ੍ਯੋ ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤਨਾਵਾਯ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਘਟਿਕਾਨਂ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਾਯ ਪਨ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇਸੁ ਠਪਿਤਕੁਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

**੧੨੮**. **"ਥੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਤਿਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾਸਨ੍ਨਜਲੇ। **ਅਰਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਨਿਪਾਤੇਨ। **ਫਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਜਨਫਲਕੇਨ। **ਪਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **"ਤਂ ਪਾਜੇਤੀ"**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **ਤਂ** ਨਾਵਂ ਯੋ **ਪਾਜੇਤਿ,** ਤਸ੍ਸ **ਪਰਾਜਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੯-੩੦**. **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਤਪਵਾਰਣਂ। **ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵਾਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਉਦ੍ਧਂ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਗਾਥਾਛਨ੍ਦਵਸੇਨ 'ਵ'ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਲङ੍ਕਾਰਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਰਿਤਪਟਸਰਿਕ੍ਖਕਂ। **ਸਮੀਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਲੁਤਂ। **ਨ ਦੋਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਾਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਏਵਂ ਕਰੋਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਨ ਵਾਤੇਨ ਨੀਤਨਾਵਾਯ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਾਯਮਾਨੇ ਪਨ ਵਾਤੇ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੧੩੧-੨**. ਸਯਮੇਵ ਉਪਾਗਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਗਾਮਸਮੀਪੇ ਤਿਤ੍ਥਂ **ਗਾਮਤਿਤ੍ਥਂ। ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਵਂ। **ਠਾਨਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਗਹਿਤਵਾਤੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਾਮਤਿਤ੍ਥੇ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾ। **ਅਚਾਲੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਫਨ੍ਦਾਪਨਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਅਚਾਵੇਨ੍ਤੋ"**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਪਨੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਿਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੂਲੇਨ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ। **ਸਯਮੇਵ ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਕਾਰੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਰਸਮੁਚ੍ਚਯੇ। ਤਥਾ ਪਣਾਮਿਤਛਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਪਿਤਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਗਹਿਤਵਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਜਨਵਸੇਨ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ।

ਨਾਵਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੩-੪**. ਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਯਾਨਂ**। ਰਮਯਤੀਤਿ **ਰਥੋ**। ਵਹਤਿ, ਵੁਯ੍ਹਤਿ, ਵਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਵਯ੍ਹਂ**। ''ਉਪਰਿ ਮਣ੍ਡਪਸਦਿਸਂ ਪਦਰਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਗੁਣ੍ਠਿਮਂ ਵਾ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਤਂ ਸਕਟਂ ਵਯ੍ਹਂ ਨਾਮ। **ਸਨ੍ਦਮਾਨਿਕਾ**ਤਿ ''ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਮਯਾ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਦਤ੍ਵਾ ਗਰੁਲਪਕ੍ਖਕਨਯੇਨ ਕਤਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਿਕਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਤਯਾਨਵਿਸੇਸੋ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵਨਯੋਗਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਠਾਨਾ ਚਾਵਨਪ੍ਪਯੋਗੇ।

**੧੩੫-੬**. ਦਸਟ੍ਠਾਨਾਚਾਵਨਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਪਠਮਂ ਠਾਨਭੇਦਸ੍ਸ ਞਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਾਨਸ੍ਸ ਦੁਕਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਦੁਕਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕਂ ਗੋਯੁਗਂ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸਾਤਿ, ਯੁਤ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

**ਦਸ ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਿੰਨੰ ਗੋਣਾਨੰ ਅਟ੍ਠ ਪਾਦਾ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਚਕ੍ਕਾਨੀਤਿ ਏਤੇਸੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦਸ ਠਾਨਾਨਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਚਤੁਯੁਤ੍ਤਾਦਿਯਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਠਾਨਭੇਦਸ੍ਸ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਯਾਨੰ ਪਾਜਯਤੋ**ਤਿ ਸਕਟਾਦਿਯਾਨੰ ਪੇਸਯਤੋ। ‘‘ਧੁਰੇਤਿ ਯੁਗਾਸਨ੍ਨੇ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਰਥੀਸਾਯ ਯੁਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਾਸਨ੍ਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **‘‘ਧੁਰ’’**ਨ੍ਤਿ ਚ ਯੁਗਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮੰ। ‘‘ਧੁਰੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਧੁਰੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਤੰਸਹਚਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਧੁਰੰ ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਗਙ੍ਗਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਗਙ੍ਗਾਸਮੀਪੇ ਧੁਰਸਮੀਪੇ ਪਾਜਕਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਧੁਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਗੋਣਾਨੰ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਗੋਣਾਨੰ ਅਵਿਲੋਮਕਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਲੋਮਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਜੋਤੇਤੁੰ **‘‘ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਤੁ’’** ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਗੋਣਾ ‘ਨਾਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਾਮਿਕੋ’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਧੁਰੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਾ ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਵ। ਗੋਣੇ ਪੁਨ ਉਜੁਕੰ ਪਟਿਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਧੁਰੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਨੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤੇਸੰ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਚਕ੍ਕਾਨੰ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਕੇਨ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਸਚੇਪਿ ਸਕਦ੍ਦਮੇ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕੰ ਚਕ੍ਕੰ ਕਦ੍ਦਮੇ ਲਗ੍ਗੰ ਹੋਤਿ, ਦੁਤਿਯੰ ਚਕ੍ਕੰ ਗੋਣਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਪਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਤਾਵ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਗੋਣੇ ਪਨ ਪੁਨ ਉਜੁਕੰ ਪਟਿਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਚਕ੍ਕੇ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੰ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

**੧੩੭-੯.** ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਯੁਤ੍ਤਯਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਅਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿ। ਧੁਰੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਯਾਨਕਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਚਕ੍ਕਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਤੀਣੇਵ ਠਾਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗੋਣੇਹਿ ਅਯੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ। **ਧੁਰੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਧੁਰਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਸਮੀਪਦੇਸੇਨ, ਸਕਟਸੀਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਟਸੀਸੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਯਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤਸ੍ਸ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਯਤਿ ਧੁਰਨ੍ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ। ਸਕਟਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਤ੍ਥੰ ਦੀਯਮਾਨੰ ਦਣ੍ਡਦ੍ਵਯੰ ਪਚ੍ਛਿਮੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ ਨਾਮ, ਪੁਰਿਮਭਾਗਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ ਪੁਰਿਮੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ ਨਾਮਾਤਿ ਅਯਮੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀਨੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਇਧ ਪੁਰਿਮੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **‘‘ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਚਕ੍ਕਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਤੀਣੇਵ ਠਾਨਾਨੀ’’**ਤਿ ਇਦੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਕਪ੍ਪਕਤਾਯ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਪ੍ਪਕਤਾਯ ਪਨ ਵਸੇਨ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

**‘‘ਤਥਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਠਾਨਾਨਿ ਤੀਣੇਵਾ’’ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ, ਦਾਰੁਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **‘‘ਦਾਰੂਨ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਰਾਸਿਕਤਦਾਰੂਨੰ ਦਾਰੁਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਫਲਕਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **‘‘ਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਧੁਰੇਨੇਵ, ਤਥੇ**ਵ **ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਚਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੀਣਿਯੇਵ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਧੁਰਚਕ੍ਕਾਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਕਾਸਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਠਾਨਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਪਰਿਟ੍ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਚ**-ਕਾਰੰ ‘‘ਭੂਮਿਯੰ ਠਪਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਚਯੰ ਕਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਕਵਚਨੇਨ ਚ-ਕਾਰੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਯੰ ਪਨ ਅਯੁਤ੍ਤਕੰ ਧੁਰੇ ਏਕਾਯ, ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਦ੍ਵੀਹਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀਹਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀਨੰ, ਚਕ੍ਕਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ। ਸਚੇ ਧੁਰੇ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੀ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਕਪ੍ਪਕਤਾ ਹੋਤਿ, ਛ ਠਾਨਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪੀ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੰ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਪੁਰਤੋ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਗਹਿਤਾ, ‘‘ਤੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਦਾ ਕਿੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਤੁ…ਪੇ॰… ਪਰਾਜਯੋ’’**ਤਿ। **‘‘ਠਾਨਾ ਚਾਵੇ’’**ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯੰ।

**ਤੁ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਉਪਾਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਫਨ੍ਦਾਪਨਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਨਿਰਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਪਨ ਕਤੇ ਠਾਨਾਚਾਵਨਪਾਰਾਜਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੧੪੦. **ਅਕ੍ਖਾਨਂ ਸੀਸਕੇਹੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਭਯਕੋਟੀਹਿ। ''ਜਾਤਜਾਖਜਾਯਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਬਹੁਵਚਨਮਞ੍ਞਤਰਾਯ''ਮਿਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਬਹੁਵਚਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **"ਠਿਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਸ੍ਸ ''ਯਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਠਾਨਾਨਿ ਦ੍ਵੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਕਟਧੁਰਂ ਭੂਮਿਂ ਨ ਫੁਸਤਿ, ਏਵਂ ਉਚ੍ਚਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੁਲਾਦਿਦਾਰੂਸੁ ਦ੍ਵੇ ਅਕ੍ਖਸੀਸੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਯਾਨਮੇਵ ਗਯ੍ਹਤਿ।

੧੪੧. **ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਕ੍ਖਸੀਸਾਨਂ ਆਧਾਰਭੂਤੇਸੁ ਦਾਰੂਸੁ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ। **ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਜੁਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰੇਨ੍ਤੋ। **ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਚ੍ਚੁਯੇ**ਤਿ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਇਤਰਸ੍ਸ। **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ** ਰਥਾਦਿਕਸ੍ਸ ਯਾਨਸ੍ਸ।

੧੪੨. **ਅਕ੍ਖੁਦ੍ਧੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਕ੍ਖਰੁਦ੍ਧਨਕਆਣੀਨਂ। ਅਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਭਯਕੋਟੀਸੁ ਚਕ੍ਕਾਵੁਣਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਕਟਬਾਹਾਸੁ ਅਕ੍ਖਰੁਦ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਵਿਯ ਆਕੋਟਿਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਣਿਯੋ ਅਕ੍ਖੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ। **ਧੁਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਧੁਰਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਾਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਰਥਸੀਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਤਂ** ਯਾਨਂ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਸ੍ਸੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ**ਤਿ **ਉਦ੍ਧੀਸੁ** ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਸਾਯ ਉਦ੍ਧਿਅਨ੍ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਇਤਰੇਨ ਉਦ੍ਧਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ।

**"ਉਦ੍ਧੀਸੁ** ਵਾ"ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਵਚਨੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਿਕਯਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਂ ਸੂਚਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਥ ਉਦ੍ਧਿਖਾਣੁਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਮਮੇਵ ਬਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਸੀਸਾਨਿ ਪਵੇਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਥਵਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ, ਉਦ੍ਧਞ੍ਚ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੦) ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੧੪੩. **ਨਾਭਿਯਾ**ਤਿ ਨਾਭਿਮੁਖੇਨ। **ਏਕਮੇਵ ਸਿਯਾ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਨਾਭਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਠਾਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਏਕਮਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਪਾਠੋਵ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ, ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਚਧਾ**ਤਿ ਨਾਭਿਯਾ ਚਤੁਪਸ੍ਸਪਰਿਯਨ੍ਤਂ, ਉਦ੍ਧਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਧਾ, ਠਾਨਾਚਾਵਨਾਕਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੪੪. **ਠਾਨਾਨਿ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਨੇਮਿਯਾ, ਨਾਭਿਯਾ ਚ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ। **ਤੇਸਂ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਠਾਨਾਨਂ। ਭਿਤ੍ਤਿਆਦਿਂ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਠਪਿਤਚਕ੍ਕਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯੋਪਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਪਾਠੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

੧੪੫. **ਅਨਾਰਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਕੇਨ ਅਸਂਵਿਹਿਤਾਰਕ੍ਖਂ। **ਅਯੋਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੋਣੇ ਅਪੇਸੇਤ੍ਵਾ। **ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਾਮਿਕੇ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇ ਪਨ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਹੋਤਿ।

ਯਾਨਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੪੬. ਭਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਸੀਸਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟੋਲਮ੍ਬਵਸਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਾਨਂ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਂ ਵਸੇਨ ਭਾਰੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਸਭਾਰਾਦੀਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਸੀਸਾਦੀਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਸੀਸਸ੍ਸ ਤਾਵ ਪੁਰਿਮਗਲੇ ਗਲਵਾਟਕੋ ਪਿਟ੍ਠਿਗਲੇ ਕੇਸਞ੍ਚਿ

ਕੇਸਨ੍ਤੇ ਆਵਟ੍ਟੋ ਹੋਤਿ, ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚ ਕੇਸਾਵਟ੍ਟਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਯੇ ''ਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਧੋਭਾਗੋ ਚਾਤਿ ਅਯਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਤੋ ਉਪਰਿ **ਸੀਸਂ,** ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਭਾਰੋ **ਸੀਸਭਾਰੋ** ਨਾਮ।

ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਾਹਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਕਪ੍ਪਰੇਹਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਗਲਾਵਟ੍ਟਤੋ ਚ ਗਲਵ◌ਾਟਕਤੋ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਪਿਟ੍ਠਿਵ◌ੇਮਜ੍ਝਾਵਟ੍ਟਤੋ ਚ ਉਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਜ੍ਝੇ ਹਦਯਆਵ◌ਾਟਤੋ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿ **ਖਨ੍ਧੋ,** ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਭਾਰੋ **ਖਨ੍ਧਭਾਰੋ** ਨਾਮ।

ਪਿਟ੍ਠਿਵ◌ੇਮਜ੍ਝਾਵਟ੍ਟਤੋ , ਪਨ ਹਦਯਆਵ◌ਾਟਤੋ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਯਾਵ ਪਾਦਨਖਸਿਖਾ, ਅਯਂ **ਕਟਿ**ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਰੀਰੇ ਠਿਤਭਾਰੋ **ਕਟਿਭਾਰੋ** ਨਾਮ।

ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਯਾਵ ਹਤ੍ਥਨਖਸਿਖਾ, ਅਯਂ **ਓਲਮ੍ਬਕ**ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਭਾਰੋ **ਓਲਮ੍ਬਕੋ** ਨਾਮ।

ਭਰਤੀਤਿ **ਭਾਰੋ,** ਭਰਤਿ ਏਤੇਨ, ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ **ਭਾਰੋ,** ਇਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਸੀਸਾਦਯੋ ਅਵਯਵ◌ਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਭਾਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਭਾਰਟ੍ਠਂ**। ਇਤਿ ਸੀਸਾਦੀਸੁ ਠਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਭਾਰੋਯੇਵ ਭਾਰਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਭਰੀਯਤੀਤਿ **ਭਾਰੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਸਿਦ੍ਧੇਨ ਭਾਰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਣ੍ਡਮੇਵ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੪੭**. **ਸਿਰਸ੍ਮਿਂਯੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਸਿਰਸਿ ਏਵ। **ਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਾਰੇਤਿ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਫਨ੍ਦਾਪਨਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ।

**੧੪੮**. **ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ ਖਨ੍ਧਂ। **ਓਰੋਪਿਤੇ**ਤਿ ਓਹਾਰਿਤੇ। **ਸੀਸਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੀਸਤੋ ਉਪਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ ਦੂਰਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਗੇਵ ਤਤੋ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਮੋਚੇਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗੇਨ ਅਫੁਸਨ੍ਤਂ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਖਨ੍ਧਂ ਓਰੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਾਜਿਤੋਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮਪੇਕ੍ਖਤਿ। ਪਸਿਬ੍ਬਕਾਦਿਯਮਕਭਾਰਂ ਪਨ ਸੀਸੇ ਚ ਪਿਟ੍ਠਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਅਪਨਯਨੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ "**ਸੀਸਤੋ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਏਕਦੇਸਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੧੪੯-੫੦**. ਏਵ◌ਂ ਸੀਸਭਾਰੇ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੇਸੁ ਖਨ੍ਧਭਾਰਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੇਪਿ ਅਵਸਾਨੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਓਲਮ੍ਬਕਭਾਰੇ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਦਜਨ੍ਤਭਾਰਾਨਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਅਤਿਦਿਸਿਤੁਮਾਹ "**ਭਾਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਪਾਤਰਾਸਾਦਿਕਾਰਣੇਨ ਅਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ, ਹਤ੍ਥਗਤਭਾਰਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਨਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤੇਨ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**ਏਤ੍ਥ** ਵ◌ੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਸੀਸਭਾਰਓਲਮ੍ਬਕਭਾਰੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ। **ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਭਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਭਾਰਾਦਿਕੇਸੁਪਿ। **ਮਤਿਸਾਰੇਨ** ਸਾਰਮਤਿਨਾ। ਵ◌ੇ**ਦਿਤਬ੍ਬੋ** ਵ◌ਿ**ਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਠਿਤਂ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ''ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਠਾਨਾ ਅਚਾਵ◌ੇਤ੍ਵ◌ਾ ਫਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਉਦ੍ਧਂਉਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵ◌ੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਾਰਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੧-੩**. ਇਦਾਨਿ ਆਰਾਮਟ੍ਠਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਦੁਕ੍ਕਟ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਪਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮਞ੍ਚ ਅਮ੍ਬਾਦਿਫਲਾਰਾਮਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਆਰਾਮੇਸੁ ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਆਰਾਮਂ। ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਕਾਮਿਨੇਤਿ ਵ◌ਿਗ੍ਗਹੋ, ਤਂ **ਆਰਾਮਂ, ਅਭਿ-**

ਸਦ੍ਦਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਪਰਾਯਤ੍ਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਮਮ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਾਯਾਦਿਭਾਵਤ੍ਥਂ ਦੁਤਿਯਕਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਮੁਨਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਸਹਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਪਰਂ** ਸਾਮਿਕਂ **ਪਰਾਜੇਤਿ ਚੇ**, ਸਯਂ ਸਾਸਨਤੋ **ਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਨੋ। **ਵਿਮਤਿਂ ਜਨਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਨਾ ਸਹ ਅਟ੍ਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ, ਨ ਵਾ''ਤਿ ਸਂਸਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੋਰਸ੍ਸ। ਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਸਯਂ ਪਰਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਸਾਮਿਨੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਥਦ੍ਧੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਲਂ ਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਇਮਿਨਾ ਆਰਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਸਾਮਿਨੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ''ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕੂਟਸਕ੍ਖੀਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਕਾਰੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਕੂਟਸਕ੍ਖਿਨੋ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਰਾਮਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੪**. ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ **ਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਪਰਿਵੇਣਂ ਵਾ, ਆਵਾਸਂ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਙ੍ਘਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਂ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ। **ਕਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿਪਿ ਪਾਠਸੇਸਯੋਜਨਾ। ਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ"**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਿਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਿਹਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਸਙ੍ਘਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਦੀਘਭਾਣਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਗਣਸ੍ਸ, ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਵਿਹਾਰਾਦਿਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮ੍ਭਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਆਰਾਮੇ ਵਿਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮੇਸੁ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਭਣ੍ਡੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਭੂਮਟ੍ਠਥਲਟ੍ਠਆਕਾਸਟ੍ਠਵੇਹਾਸਟ੍ਠੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੫-੬**. ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇ **ਸੀਸਾਨੀ**ਤਿ ਵਲ੍ਲਿਯੋ। **ਨਿਦਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਧਞ੍ਞਮਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਸਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਤ੍ਤੇਨ। **ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ। ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਪਦੇਸੁ **"ਸਾਲਿਆਦੀਨਂ ਸੀਸਾਨੀ"**ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। ਸਾਲਿਆਦੀਨਂ ਸੀਸਾਨਿ ਨਿਦਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ ਗਹਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੋਚਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਭਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਸਿਤੇਨ ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੀਸੇ ਗਹਿਤੇ...ਪੇ॰... ਭਵਤਿ, ਕਰੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਯਸ੍ਸਂ ਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਗਹਿਤਾਯਂ...ਪੇ॰... ਭਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਬੀਜੇ**ਤਿ ਵੀਹਾਦਿਫਲੇ। **ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤੀ**ਤਿ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਮੁਟ੍ਠਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸਮੁਟ੍ਠਿਯਂ, ਬੀਜਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ। **ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੋਚਿਤੇ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮੋਚਿਤੇ।

**੧੫੭**. **ਦਣ੍ਡੋ** ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪੂਰਕਵੀਹਿਦਣ੍ਡੋ ਵਾ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਚੋ** ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਛਲ੍ਲਿ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਰਕ੍ਖਤਿਚ੍ਚੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਾ-ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਇਧਾਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੪) ''ਵਾਕੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਾਕੋ** ਨਾਮ ਦਣ੍ਡੇ ਵਾ ਤਚੇ ਵਾ ਬਾਹਿਰਂ। ਇਧਾਪਿ ਤਚੋ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੀਹਿਨਾਲ਼ਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਗਹਿਤਧਞ੍ਞਸਾਲਿਸੀਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਵੀਹਿਕੁਦ੍ਰੂਸਾਦਿਗਚ੍ਛਾਨਂ ਨਾਲ਼ਂ, ਤਚਗਬ੍ਭੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੀਘ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਂ ਚੇ ਹੋਤਿ। **"ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ**ਵਾ**"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਤਤੋ ਦੀਘਵੀਹਿਨਾਲਤੋ

ਸਬੀਜਵੀਹਿਸੀਸਦਣ੍ਡੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਿਨ੍ਨੋ ਛਿਨ੍ਨਕੋਟਿਯਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਬਹਿ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਨਂ ਅਨੁਰੂਪਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਾਲੇਤਿ। ਮੁਤ੍ਤੋ ਚੇ, ਨ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵੀਹਿਨਾਲਂ ਦੀਘਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਅਨ੍ਤੋਨਾਲਤੋ ਵੀਹਿਸੀਸਦਣ੍ਡਕੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਤਾਵ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਲਤੋ ਦਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘਵਸੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧.੧੦੪)। ਤਥਾ ਇਮਿਨਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਲਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਪੂਰਕਵੀਹਿਸੀਸਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਮੂਲੇ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸੀਸੇਸੁ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵੀਹਿਸੀਸਗ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਟੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਜਟਂ ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯੋਜਿਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਸੂਚਿਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੧੫੮**. **ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਵੀਹਿਸੀਸਾਨਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਭੁਸਾਦੀਨਿ ਓਫੁਨਿਤ੍ਵਾ। ਇਤੋ ਸਾਰਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਵੀਹਿਸੀਸਤੋ। **ਸਾਰਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸਾਰਭਾਗਂ ਆਦਿਯਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪਹੋਨਕਪ੍ਪਮਾਣਂ ਦਾਤ੍ਤੇਨ ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੫੯**. **ਮਦ੍ਦਨੇਪੀ**ਤਿ ਵੀਹਿਸੀਸਮਦ੍ਦਨੇਪਿ। **ਉਦ੍ਧਰਣੇਪੀ**ਤਿ ਪਲਾਲਾਪਨਯਨੇਪਿ। **ਪਪ੍ਫੋਟਨੇਪੀ**ਤਿ ਭੁਸਾਦਿਕਚਵਰਾਪਨਯਨੇਪਿ । **ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਸਹਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਨ ਹੋਤੇਵ। **ਅਤ੍ਤਨੋ...ਪੇ॰... ਪਰਾਜਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਠਮਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਰਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੬੦**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਖੇਤ੍ਤੇ ਚਤੂਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਭੂਮਟ੍ਠਂ ਥਲਟ੍ਠਂ ਆਕਾਸਟ੍ਠਂ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੪) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੀਤਿ ਤਾਨਿ ਪਹਾਯ ''ਤਤ੍ਥਜਾਤਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤੇ ਤਤ੍ਰਜਾਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਵਾ ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਵਾ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੪) ਏਵਮਾਗਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਜਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਖੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਇਤਰਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਾਦਿਖੀਲਂ। **ਸਙ੍ਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਪਰਾਯਤ੍ਤਭੂਮਿਂ ਸਾਮਿਕਾ ਯਥਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਯਥਾ ਸਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਖਣਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੬੧**. ਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਕਦਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਤੁ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਸਤੀ"**ਤਿ। ''ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਾਮਿਨੋ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਚ ''ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਮੁਦੀਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਯਮਿਤਂ ਕਥਿਤਂ।

**੧੬੨**. **ਯਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਭੂਮਿ ਪਨ। **ਤੇਸੁ** ਦ੍ਵੀਸੁ ਖੀਲੇਸੁ। **ਆਦੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮੇ ਖੀਲੇ ਸਙ੍ਕਾਮਿਤੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਦੁਤਿਯੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ ਖੀਲੇ ਸਙ੍ਕਾਮਿਤੇ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਬਹੂਹਿ ਖੀਲੇਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਖੀਲੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਏਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਨ੍ਤੇ ਖੀਲਦ੍ਵਯਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਖੀਲਨਿਖਣਨੇ ਚ ਇਤਰੇਸੁ ਤਦਤ੍ਥੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸੋ।

**੧੬੩-੪**. ''ਮਮੇਦਂ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਰਾਯਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਵ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਠਾਨਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਯੋਗੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਕੇਹਿ ਰਜ੍ਜੁਪਸਾਰਣਯਟ੍ਠਿਪਾਤਨਾਨਮਞ੍ਞਤਰੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਯੋਗੇਹਿ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ।

ਇਧ **ਰਜਜੁੰ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਯਟ੍ਠਿੰ ਵਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਪਿ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੰ ਅਧਿਕਵਚਨਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਧਾਵੁਤ੍ਤਮਰਿਯਾਦਵਤੀਨੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਞਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰਜ੍ਜੁਯਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਵਿਯ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨੰ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਤਿਪਾਦੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਾਖਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਤਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਿਯਾਦੰ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਾਰੰ ਵਾ ਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੰਸੁਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਸਹਪਯੋਗੇ ਕੇਵਲਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਪਯੋਗੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਠਮਪਯੋਗੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਅਵਸਾਨਪਯੋਗੇ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੫**. ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਾਦੀਸੁ **ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੫) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਆਰਾਮੇ ਕਾਤੁੰ ਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਭੂਮਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਤਾਰਾਮਾਨੰ ਵਿਨਾਸੇ ਤੁਚ੍ਛਭੂਮਿ ਚ ਵਿਹਾਰੰ ਕਾਤੁੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਭੂਮਿ ਚ ਨਟ੍ਠਵਿਹਾਰਭੂਮਿ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਵਿਭਾਗਵਤਿ ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਰੋਪੋ ਵਾ ਵਿਹਾਰੋ ਵਾਤਿ ''ਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਦੁਵਿਧੰ ਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ''ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਚਤੂਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਭੂਮਟ੍ਠੰ ਥਲਟ੍ਠੰ ਆਕਾਸਟ੍ਠੰ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੫) ਵਚਨਤੋ ਏਵੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਭਣ੍ਡਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦੰ ਦ੍ਵਯੰ ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਵਸੇਨ ਸਮਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਉ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਅਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੁਵਿਧਵਤ੍ਥੁਨੋ, ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਸਮਾਸੋਤਿ ਖੇਤ੍ਤੇ ਚ ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇ ਚਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਨਾਵਟ੍ਠਾਦਿਵੋਹਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਗਾਮਟ੍ਠੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ''ਗਾਮਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡੰ ਗਾਮੇ ਚਤੂਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਭੂਮਟ੍ਠੰ...ਪੇ॰... ਵੇਹਾਸਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੬) ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਗਾਮਟ੍ਠਭਣ੍ਡੇਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਗਾਮਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੬**. ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਕਥਾਯੰ "**ਤਿਣੰ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿਪਦਾਨੰ ''ਤਤ੍ਰਜਾਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਤ੍ਰਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਰਞ੍ਞੰ ਨਾਮ ਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭) ਵਚਨਤੋ ਤਤ੍ਰਜਾਤੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸਨ੍ਤਕੰ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਅਕਾਮਾ ਅਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਾਰਕ੍ਖੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਣੰ** ਵਾਤਿ ਪਰੇਹਿ ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਵਾ ਗੇਹਚ੍ਛਾਦਨਾਰਹੰ ਤਿਣੰ ਵਾ। **ਪਣ੍ਣੰ** ਵਾਤਿ ਏਵਰੂਪਮੇਵ ਗੇਹਚ੍ਛਾਦਨਾਰਹੰ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਪਣ੍ਣੰ ਵਾ। **ਲਤੰ** ਵਾਤਿ ਤਥਾਰੂਪਮੇਵ ਵੇਤ੍ਤਲਤਾਦਿਕੰ ਵਲ੍ਲਿੰ ਵਾ। ਯਾ ਪਨ ਦੀਘਾ ਹੋਤਿ , ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਗਚ੍ਛੇ ਚ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਤਾ, ਸਾ ਮੂਲੇ ਛਿਨ੍ਨਾਪਿ ਅਵਹਾਰੰ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਅਗ੍ਗੇ ਛਿਨ੍ਨਾਪਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਅਗ੍ਗੇਪਿ ਮੂਲੇਪਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਅਵਹਾਰੰ ਜਨੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚਿਤਮਤ੍ਤਾ ਅਵਹਾਰੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਾਮਿਕੇਨ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾਲਯੰ ਛਲ੍ਲਿਵਾਕਾਦਿਅਵਸੇਸਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਕਟ੍ਠਮੇ**ਵ ਵਾਤਿ ਦਾਰੁੰ ਵਾ। **ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨੇ**ਵ **ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਭੂਤਹੇਤੁਤ੍ਥਵਸੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਅਵਹਟਤਿਣਾਦਿਭਣ੍ਡੇਸੁ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਮਾਸਕੰ ਵਾ ਊਨਮਾਸਕੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਤਿਰੇਕਮਾਸਕੰ ਵਾ ਊਨਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ। ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਚੇ ਅਨਾਪਨ੍ਨੋ, ਆਮਸਨਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਫਨ੍ਦਾਪਨਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਵਹਰਨ੍ਤੋ।

**੧੬੭-੭੪**. ਇਦਾਨਿ ''ਕਟ੍ਠਮੇਵ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਦਾਰੂਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਮਹਗ੍ਘੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮਹਗ੍ਘੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘਕੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਗ੍ਘੋ। **ਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇਪਿ

ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ। “**ਕੋਚਿਪੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਦ੍ਧਗਤੋਪਿ ਅਲ੍ਲੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਰਾਣੰ ਵਾ, ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਮੂਲੇ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਗ੍ਗੇ ਚ ਮੂਲੇ ਚ ਛਿਨ੍ਨੇ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਮੂਲਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਦ੍ਧਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਗਲਿਤਪਤਿਤਤਚੰ, ਚਿਰਕਾਲੰ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**ਲਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਞਾਪੇਤੁੰ ਰੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਤਚੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇ। **ਛਲ੍ਲਿਯੋਨਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਭਿਨਵੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਹਿ ਛਲ੍ਲੀਹਿ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਦਸ੍ਸਨੰ ਗਮਿਤੇ। **ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਗੇਹ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਗੇਹੰ ਕਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗੇਹੰ ਕਾਤੁੰ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕਾਨੰ ਮੂਲੰ ਦਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਦਾਰੂਹਿ ਤੰ ਗੇਹੰ ਕਤਞ੍ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ਦਾਰੁ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਤੰ ਗੇਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ਵਸ੍ਸਾਤਪਾਦੀਹਿ ਵਿਵਿਧਾ ਜੀਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨੰ, ਵਿਪਨ੍ਨਦਾਰੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਗਣ੍ਹਤੋ ਨ ਦੋਸੋ ਕੋਚੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਸਾਮਿਕਾ ਨਿਰਾਲਯਾ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਕਾਚਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿੰਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕੇਹਿ ਮੂਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਨਿਰਾਲਯੰ ਛਡ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਗੇਹਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਦਾ ਤਾਨਿ ਕਤਾਨਿ, ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦਾਰੂਨਿਪਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸ੍ਸੇਨ ਚ ਆਤਪੇਨ ਚ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਈਦਿਸਾਨਿਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘ਛਡ੍ਡਿਤਾਨੀ’ਤਿ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕਾ ਏਤੇਸੰ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ। ਯੇਹਿ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਦਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਤੇ ਏਵ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਤੇਹਿ ਚ ਤਾਨਿ ਛਡ੍ਡਿਤਾਨਿ, ਨਿਰਾਲਯਾ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭)। ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

**ਯੋ ਚਾ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਅਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਪਾਲਕਾ ਯਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ। “**ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ**”ਤਿ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਸਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇਨ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਯਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੰ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾਯੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੰ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਹਿਤੋ ਵਾ, ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਕਿਤਯੋਗੇ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਸਾਮਿਵਚਨਤ੍ਤਾ ਅਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

‘‘ਯੋਚਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਰਞ੍ਞਪਵਿਸਨਕਾਲੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮੂਲੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ‘‘ਅਰਞ੍ਞਪਾਲਕਾ ਸਚੇ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਅਯਾਚਿਤਤ੍ਤਾ ਅਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਤਥੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਕੇਸੁ ਕੀਲਾਪਸੁਤੇਸੁ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਕੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਤਥੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਇਸ੍ਸਰਜਨੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਤੋ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਾਲਕੇ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਾਲਕੇ ਓਕਾਸੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੋਕਾਸੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

**ਵਰਾਹਾ**ਤਿ ਸੂਕਰਾ। **ਵਗ੍ਘਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ। **ਅਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਾ। **ਤਰਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਕਾਲਸੀਹਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੀਪਿਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਸੀਹਾਦਯੋ ਵਾਲਮਿਗਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਯੇਵ ਵਰਾਹਾਦਯੋ ਸਮਾਗਮਵਸੇਨ ਮਰਣਾਦਿਅਨਿਟ੍ਠਸਮੀਪਚਾਰਿਤਾਯ ਉਪ ਅਨਿਟ੍ਠਸਮੀਪੇ ਦਵਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ “**ਉਪਦ੍ਦਵਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਤਕਾਲੇ ਦਿਟ੍ਠਵਰਾਹਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ। “**ਤਥੇਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਵਿਸਨਕਾਲੇ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ

ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇਯੇਵਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਤੰ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ। **ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਦੰ ਤੰ ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਸਲ੍ਲਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਭਯੁਪਦ੍ਦਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯੰ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੁਙ੍ਕਗਹਣਟ੍ਠਾਨਤੋਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਙ੍ਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਗਸ੍ਸ ਘਾਤੋ ਮੁਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣਮਤ੍ਤੋ, ਸੁਙ੍ਕੋ ਹਞ੍ਞਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਸਰੂਪੰ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਗਰੁਕਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਟ੍ਠਾਨੰ। **ਅਨੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਅਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ** ''ਸੁਙ੍ਕੰ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੩)।

**ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ। **ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੂਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਆਕਾਸੇਨਪਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਸਤ੍ਥੁਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਨਨੁ ਚ ''ਇਦੰ ਪਨ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਵਿਨਾ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਪਦਸ੍ਸ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੰ ਕਟ੍ਠੰ ਵਾ ਲਤੰ ਵਾ ਤਿਣੰ ਵਾ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘਨਕੰ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੬) ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਤੋ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤੇ ''ਸੁਙ੍ਕੰ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਵਿਯ ਏਤ੍ਥ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਵਚਨੇ ਅਸਤਿਪਿ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ''ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੫) ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੰ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਸ੍ਸ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਯਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਭਾਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਇਮਿਨਾਪਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਇਧ ''ਸਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਵਾ ''ਸੁਙ੍ਕੰ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਅਵਚਨੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸਿਯਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਤਥਾ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ ਵਾ ਸਿਯਾ, ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾ ਵਾ ਸਿਯਾਤਿ ਤਯੋ ਵਿਕਪ੍ਪਾ। ਤੇਸੁ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵਬਾਧਨਤੋ ਦੁਬ੍ਬਿਕਪ੍ਪਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਨੁਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਨਾਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਠਮਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੦੬) ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਞ੍ਚ। ''ਗਮਨਕਾਲੇ 'ਮੂਲੰ ਦਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਅਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਤੰ ਪਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਪਹਾਯ ਗਮਨੰ ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤੇਵਾਤਿ ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣੰ ਪਨ ਠਾਨਪਰਿਹਰਣਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸਭਾਵਤੋ ਈਦਿਸੰਵ ਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਦੰ ਵਿਯ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਰਾਜਸਮ੍ਮਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਤੰ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ''ਸੁਙ੍ਕੰ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੁਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ''ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰

ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਤ੍ਥੁਨੀਹਾਰਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਯਮਾਚਰਿਯੋਪਿ ''ਸਤ੍ਥਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਮਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦੂਰਤੋ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਹੋਨਕਤਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਭਾਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਰਞ੍ਞਾਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੇ। "**ਵਿਸੇਸੇਨਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਚ **ਪਿਯਸੀਲੇਨਾ**ਤਿ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਅਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਮਸ੍ਸ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਅਭਾਜਨਤਾਯ ਤਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੁਮਾਹ "**ਪਿਯਸੀਲੇਨਾ**"ਤਿ। ਪਿਯਸੀਲਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤਿਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਪਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਰਣਾਸਮ੍ਭਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਅਭਾਜਨਤਾਯ ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤੁਮਾਹ "**ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚੇਤਸਾ**"ਤਿ।

ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੫-੬. ਤੋਯਦੁਲ੍ਲਭਕਾਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੋਯਂ ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਤੋਯਦੁਲ੍ਲਭੋ, ਤੋਯਦੁਲ੍ਲਭੋ ਚ ਸੋ ਕਾਲੋ ਚਾਤਿ ਤੋਯਦੁਲ੍ਲਭਕਾਲੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ** ਵਾਤਿ ਉਦਕਭਾਜਨਂ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। **ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ। **ਛਿਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ** ਵਾਤਿ ਉਦਕਭਾਜਨੇ ਓਮਟ੍ਠਾਦਿਭੇਦਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ।

**ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੋਯਦੁਲ੍ਲਭਕਾਲਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਂ ਉਦਕਂ ਅਵਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ। **ਵਾਪਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਯ ਸਾਰਕ੍ਖਾਯ ਵਾਪਿਯਂ ਵਾ। **ਤਲ਼ਾਕੇ** ਵਾਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਾ। ਏਵਂ ਸਾਰਕ੍ਖਾਨਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਆਦੀਨਂ ਏਤੇਹਿ ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਪਦਨ੍ਤਿ ਭਾਜਨਗਤਜਲੇ ਚ ਇਧ ਚ ਤੇਲਭਾਜਨੇ ਵਿਯ ਮੁਖੇਨ ਵਾ ਵੇਸਾਦੀਹਿ ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੧੭੭. ਮਰਿਯਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਪਿਆਦੀਨਂ ਪਾਲ਼ਿਵਟ੍ਟਬਨ੍ਧਂ। **ਛਿਨ੍ਦਤੋ**ਤਿ ਕੁਦਾਲਾਦੀਹਿ ਪਂਸੁਆਦੀਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਾਵਜੋਤਕੇਨ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਮਰਿਯਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਵੀਚਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਉਦਕਂ ਸਯਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗੋਮਹਿਂਸੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇ ਦਾਰਕੇ ਵਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਦਕੇ ਠਿਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਜਲਂ ਖੋਭੇਤਿ, ਤਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਾਹਿ ਵੀਚੀਹਿ ਮਰਿਯਾਦੇ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਤੇਨੇਵ ਛਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦਯੋ ਮਰਿਯਾਦਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਆਰੋਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤੇਸਂ ਖੁਰੇਹਿ ਮਰਿਯਾਦੇ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ, ਉਦਕਨਿਦ੍ਧਮਨਾਦਿਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਿਦਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਾਪਿਮਰਿਯਾਦਾਯ ਨੀਚਟ੍ਠਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਜਲਾਪਗਮਨਮਗ੍ਗਤੋ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋਦਕਂ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਬਾਹਿਰਤੋ ਉਦਕਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪੂਰੇਤਿ, ਓਘੇਨ ਮਰਿਯਾਦੇ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਤੇਨੇਵ ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਏਵਮਾਦਿਕਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਵਿਸੇਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤ੍ਤਾ। **ਭੂਤਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮੇਨਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਥਵਿਖਣਨਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਮਰਿਯਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥਜਾਤਂ ਤਿਣਾਦਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਭੂਤਗਾਮਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਜਾਤਪਥਵਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਪਥਵਿਖਣਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੭੮. ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਅਨ੍ਤੋਭੂਤਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥਵਸੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਬਹਿਅਨ੍ਤੇਨ, ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋਅਨ੍ਤੇਨ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਅਨ੍ਤੋਵਾਪਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਮਰਿਯਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੇ

ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਉਦਕਗ੍ਘੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਸੁ ਯਥਾਪਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਮਰਿਯਾਦੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਾਪਿਯੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋਦਕਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚਾਵਿਤਕ੍ਖਣੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਉਦਕਗ੍ਘੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਦਾਚਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਦਾਚਿ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਮਰਿਯਾਦੰ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਨੀਹਟਕ੍ਖਣੇ ਨੀਹਟਉਦਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਉਦਕਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੯-੮੦**. ਵ**ਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਵਾਰੇਨ ਵਾਰੇਨ ਸਾਮਣੇਰਾ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਯੰ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਆਚਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਤੇ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ ਪਮਾਣੇਨ **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ** ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਆਚਰਿਯਾਨਞ੍ਚ **ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤਿ,** ਤਾਵ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਆਭਤਤ੍ਤਾ **ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ** ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਸਕਸਕਆਚਰਿਯਾਨਞ੍ਚ **ਆਭਤੰ** ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ **ਤੇਸਮੇਵ ਚ** ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਹਾਰਕਾਨੰ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ **ਸਨ੍ਤਕੰ** ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ।

**੧੮੧**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸਮੇਵ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤੰ** ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਆਭਤੰ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਗਰੁਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਙ੍ਘਿਕਾਯ ਭੂਮਿਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਤ੍ਤਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਭੂਤੰ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਚ-ਕਾਰੇਨ ਇਹਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਸ੍ਸ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਗਿਹਿਪਰਿਬਦ੍ਧ ਆਰਾਮੁਯ੍ਯਾਨਸਞ੍ਜਾਤਛਿਨ੍ਨਾਛਿਨ੍ਨਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਚਿਤਤ੍ਤਾ ਤਞ੍ਚ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਹਟਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ।

**੧੮੨**. **ਤੇਹਿ** ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਹਾਰਕੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ। **ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਟਿਪਾਦਿਤੰ।

**੧੮੩**. ਸਙ੍ਘਿਕਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਤੋਪਿ ਅਵਹਾਰਾਭਾਵੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਰਕ੍ਖਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਰਕ੍ਖਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਭਾਵੇਨ ਲਦ੍ਧੇਪਿ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੇ ਵਿਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਾਰਕ੍ਖਾਯਾਭਾਵਾ। **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਮਭਾਜੇਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤੋ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਪਟਿਪਾਟਿਮਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਫਲਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਤਾਭਾਵਤੋ। **ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ।

**ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ। **ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਸਨ੍ਤਕੰ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ ਵਿਯ। ਏਵੰ ਚੋਰਿਕਾਯ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰਾਭਾਵੇ ਕਾਰਣੇਨ ਸਾਧਿਤੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਵਤ੍ਤੰ ਪਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ – ਸਙ੍ਘਿਕਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਪਧਾਨਘਰਾਦੀਸੁ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰੇਨ ਓਸਰਨ੍ਤੇਨ ਬਹਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਬ੍ਬਦਿਵਸੇ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਤੰਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਮਗ੍ਗੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਾਨਿ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਦਿਵਸੇ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਦਨ੍ਤੁਕਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੪**. "**ਅਗ੍ਗਿੰ ਵਾ ਦੇਤੀ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਰੁਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ''ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਚ ''ਵਨਪ੍ਪਤਿ ਨਾਮ ਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋ ਪਰਿਭੋਗੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੦) **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੦) ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਮ੍ਬਲਬੁਜਪਨਸਾਦਿਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਯਤ੍ਤੋ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਗ੍ਗਿੰ ਵਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਚੋਰਿਕਾਯ ਅਗ੍ਗਿੰ ਆਲਿਮ੍ਪੇਤਿ ਵਾ। **ਸਤ੍ਥੇਨ** ਰੁਕ੍ਖੇ **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਕੋਟੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਸਿਫਰਸੁਆਦਿਸਤ੍ਥੇਨ

ਰੁਕ੍ਖਤਚਂ ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਤੋ ਆਵਾਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਣ੍ਡੂਕਕਣ੍ਣਕਨਾਮਕਂ ਵਿਸਂ ਵਾ** ਰੁਕ੍ਖੇ **ਆਕੋਟੇਤੀ**ਤਿ ਚੋਰਿਕਾਯ ਰੁਕ੍ਖਂ ਨਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਰੁਕ੍ਖੇ ਮਣ੍ਡੂਕਕਣ੍ਣਕਨਾਮਕਂ ਵਿਸਂ ਪਵੇਸੇਤਿ।

**੧੮੫**. **ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ** ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ। **ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਝਾਪਿਤੋ ਧਞ੍ਞਕਲਾਪੋ ਵਿਯ, ਤੇਲਕੁਮ੍ਭੀ ਵਿਯ ਚ ਵਿਨਾਵ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਨ ਯਥਾਟ੍ਠਿਤਮੇਵਨਸ੍ਸਤਿ। **"ਡਯ੍ਹਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਗ੍ਗਿਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਮਣ੍ਡੂਕਕਣ੍ਣਕਾਕੋਟਨਾਦਿਅਵਸੇਸਪਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ''ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਪਹਾਰੇ ਪਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਏਕਂ ਪਹਾਰਂ ਅਨਾਗਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਹਾਰੇ ਆਗਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੦) ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। **ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪਾਠਾਗਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਨ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਚ ਸੂਚੀਯਤੀਤਿ ਤਬ੍ਬਾਚਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਵਾ ਵਚਨਸ੍ਸ ਇਧਾਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਾਸਂਸਿਕੋਪਿ ਇਧਾਵੁਤ੍ਤੋ।

ਵਨਪ੍ਪਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੬-੭**. ''ਹਰਣਕਂ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਰਣਕਂ ਭਣ੍ਡਂ। ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੧) ਵੁਤ੍ਤਹਰਣਕਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੧) ਪਾਠੇ ''ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਸੀਸਾਦਿਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਭੇਦਵਸੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੦) ਆਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ"**ਤਿ। ਕਿਰਿਯਾਨਂ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ''ਅਲਙ੍ਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੀਵੇਯ੍ਯਕਾਦਿਂ। **ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਪਿਲਨ੍ਧਨਾਦਿਂ।

**ਸੀਸਾਦੀਹਿ ਮੋਚਿਤਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਲਙ੍ਕਾਰਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਕਡ੍ਢਨਵਿਕਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਮੁਖਂ ਕਡ੍ਢਨਂ ਆਕਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪਮਾਵਿਞ੍ਛਨਂ **ਆਕਡ੍ਢਨਂ,** ਵਿਪਰੀਤਂ ਕਡ੍ਢਨਂ ਵਿਕਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਂ **ਵਿਕਡ੍ਢਨਂ**।

**੧੮੮-੯**. **ਵਲਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਙ੍ਕਂ ਮਟ੍ਠਹਤ੍ਥੂਪਗਂ। **ਕਟਕਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਨੇਕਵਙ੍ਕੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਬੁਬ੍ਬੁਲਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤਂ ਹਤ੍ਥੂਪਗਂ। **ਅਗ੍ਗਬਾਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ। **ਅਪਰਾਪਰਂ ਚਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਾਰੇਤਿ। **"ਸਾਰੇਤੀ"**ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ** ਵਲਯਂ ਵਾ ਕਟਕਂ ਵਾ। **ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਹਿ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਂ ਨ ਫੁਸਤਿ, ਤਥਾ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਨਿਧਿਵਲਯਸ੍ਸ ਪਵੇਸਿਤਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਹਿ ਅਫੁਸਨ੍ਤਂ ਆਕਾਸਗਤਕਰਣੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਇਧ ''ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਲਯਂ ਕਟਕਞ੍ਚ।

**੧੯੦**. **"ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਪਰਸ੍ਸ** ਵਤ੍ਥਸਾਮਿਕਸ੍ਸ। **ਪਰੋਪੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਸਾਮਿਕੋਪਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰੇਨ ਅਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਂ। **ਲਜ੍ਜਾਯ ਸਹਸਾ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਾਯ ਸੀਘਤਰਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ।

**੧੯੧**. ਚੋਰੋਪਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ, ਸੋ ਪਰੋਪਿ ਆਕਡ੍ਢਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੋ ਪਰੋ** ਚੋਰਤੋ ਅਞ੍ਞੋ, ਵਤ੍ਥਸਾਮਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਸਾਮਿਕਸ੍ਸ।

**੧੯੨**. ''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੇ **ਠਾਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਸੀਸਾਦਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਹਰੀਯਤੇਤਿ ਹਰਣਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚਾਵਨੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦੇਵ ਹਰਣਕਂ ਹਾਰਕੇਨ ਸਹ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਾਰਕਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਨਯਨੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨਞ੍ਚ ''ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ

“**ਸਭਣ੍ਡਹਾਰਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਤਿ ਨੇਤੀਤਿ **ਭਣ੍ਡਹਾਰਕੋ**, ਪੁਰਿਸਾਦਿਕੋ, ਤੇਨ ਸਹਾਤਿ **ਸਭਣ੍ਡਹਾਰਕਂ**, ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਪਾਣੇਹਿ ਸਹੇਵ। **ਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਹਰਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਹਰਣਕਸਙ੍ਖਾਤਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਭਣ੍ਡਂ । **ਨੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਨੇਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਨੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ। ਅਸ੍ਸ ਪਠਮੇ ਪਾਦੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸਯੋਜਨਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਹਾਰਕਸ੍ਸ। ਪਠਮਪਾਦੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਠਮਂ ਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਦਿਸਤੋ ਚੋਰਸ੍ਸਾਭਿਮਤਦਿਸਂ ਗਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਚੁਤੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੩**. ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨੋ ਸਚੇ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭਣ੍ਡਂ ਪਾਤਾਪੇਤਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭਣ੍ਡੇ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਾਪਕਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਣ੍ਡੇ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੇ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ।

**੧੯੪**. **ਅਥਾਪੀ**ਤਿ ਅਥ ਵਾ। **ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਏਵਰੂਪਂ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਏਵਂ ਪਾਤਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ **ਤਸ੍ਸ** ਚੋਰਸ੍ਸ ਆਮਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੫**. **ਯਥਾਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘਾਨੁਰੂਪਂ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਛਡ੍ਡਿਤੇਪੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚੋਰਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭੀਤਤਸਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨੀਯਮਾਨੇ ਭਣ੍ਡੇ ਛਡ੍ਡਿਤੇਪਿ ਸਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਕਾਰਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਨ ਦੋਸੋ**”ਤਿ। ‘‘ਤਿਟ੍ਠ ਤਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਨਂ ਤਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਥਾ ਵਦਤੋ ਪਨ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ।

**੧੯੬**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ। **ਤਦੁਦ੍ਧਾਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਦਾ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ “**ਸਾਮਿਕੇ ਸਾਲਯੇ ਗਤੇ**”ਤਿ। ਨਿਰਾਲਯਂ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਪਨ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਸਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੯੭**. ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਸਾਲਯਕਾਲੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਭਾਵਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਗਣ੍ਹਤੋ**”ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਗਾਥਾਯ ‘‘ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਧਾਨੁਵਤ੍ਤਤੇ। **ਸਕਸਞ੍ਞਾਯਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ‘‘ਤਿਟ੍ਠ ਤਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ਸਾਲਯਂ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਗਹਣੇ**ਤਿ ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਣਹੇਤੁ, ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤਭਣ੍ਡਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣਕਾਰਣਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਵਹਾਰਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਤੇਨਾਹ “**ਗਹਣੇ ਪਨ ਰਕ੍ਖਤੀ**”ਤਿ। ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਤਥਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਹਣੇ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

**੧੯੮-੯**. **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਮੇਤੇਨ ਭਣ੍ਡੇਨ, ਜੀਵਿਤਰਕ੍ਖਨਮੇਵ ਵਰਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਾਲਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਭੀਤੋ ਚੋਰਾ ਪਲਾਯਤੀ**”ਤਿ। **ਚੋਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਂ। **ਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਤਥਾ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਤਂ ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਨਵਜ੍ਜੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਨਿ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੦੦**. ਨਿਰਾਲਯੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਵਤ੍ਥੁਨੋ ਗਹਣੇ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋ ਚ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ “**ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਞ੍ਞਾਸੁ**ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਇਤਰਾਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ।

ਹਰਣਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੦੧**. ਉਪਨਿਧਿਕਥਾਯ ‘‘ਨ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਂ ਭਾਸਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਰਹਸਿ ‘‘ਇਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ‘‘ਦੇਹਿ ਮੇ ਤਂ ਭਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਚ੍ਚੁਨ੍ਨਮੁਪਗਨ੍ਤੁਂ ‘‘ਨਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ

ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਂ ਭਾਸਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਣ੍ਹਾਮੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿਂ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਹੇਸੋ ਅਤੀਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਪ੍ਪਯੋਗੋਯਂ। ''ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨) ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ ਕਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਸਹਪਯੋਗਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਥੀਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਯੋਗਤ੍ਤਾ''ਤਿ।

੨੦੨. **ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। **ਕਿਂ ਨੁ ਦਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਤਿ ਕਿਂ ਨੁ। **ਵਿਮਤੁਪ੍ਪਾਦੇ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ।

੨੦੩. **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ। **ਦਾਨੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਦਾਨਵਿਸਯੇ ਉਸ੍ਸਾਹਰਹਿਤੇ ਸਤਿ, ''ਨ ਦਾਨਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਕਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ"**ਤਿ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕੋ। **ਧੁਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਂ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪੇ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ।

੨੦੪. **ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਦਾਤੁਕਾਮੋ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਚੇ**ਤਿ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਚੋਰੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋਵ, ਤਸ੍ਸ ਚੋਰਸ੍ਸ ''ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਵਦਤੋਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਥ ਵਾ **ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਚੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ। **ਏ**ਵਾਤਿ ''ਪਰਾਜਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ''ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤੋਪਿ **ਸਾਮਿਨੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ** ਸਤਿ **ਪਰਾਜਯੋ** ਹੋਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਪਨਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੦੫. **ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਂ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞਾ ਠਪਿਤਂ ਹੋਤਿ ਪਬ੍ਬਤਖਣ੍ਡੇ ਵਾ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥੇ ਵਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੩) **ਪਾਲਿਯਂ** ਆਗਤਸ੍ਸ ''ਸੁਙ੍ਕਂ ਤਤੋ ਹਨਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਨਿਰੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨੀਯਮਾਨੇ ਭਣ੍ਡੇ ਏਤ੍ਤਕਤੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਰਾਜਭਾਗਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਤਂਤਂਪਦੇਸਸਾਮਿਕੇਹਿ ਨਿਯਮਿਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਖਣ੍ਡਾਦਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਸੀਮਤੋ ਬਹਿ। **ਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਰਾਜਾਰਹਂ ਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਭਣ੍ਡਤੋ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਵਾ ਅਗ੍ਘਨਕੋ ਭਾਗੋ ਰਾਜਾਦਿਦੇਸਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਭਣ੍ਡਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਬਹਿ ਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਖਿਪਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧੁਵਂ ਪਤਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ''ਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਥਾ ਖਿਤ੍ਤਂ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਬਹਿ ਪਤਤੀਤਿ। ਹਤ੍ਥਤੋ **ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡੇ।

੨੦੬. ''ਧੁਵਂ ਪਤਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਂ ਰੁਕ੍ਖੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਬਹਿ ਪਾਤੇਤੁਂ ਖਿਤ੍ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਹਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਤਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਵਾਤਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੨੦੭. **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਥੋਕਂ ਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਿਨਾ ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਚਿਰਾਯਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਯੋਗਸਾਧਿਯਂ ਕਾਰਿਯਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਿਯਾ"**ਤਿ।

੨੦੮. **"ਠਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਹਿ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਇਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਚਿਰਾਯਿਤੇਨ ਬਹਿ ਪਾਤਨਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਸਾਧਿਯਂ ਕਾਰਿਯਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਪਰਾਜਯੋ"**ਤਿ। **"ਅਤਿਟ੍ਠਮਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਚਿਰਾਯਨੇਨ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਰਕ੍ਖਤੀ"**ਤਿ।

੨੦੯. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ।

**੨੧੦. ਸਯਂ** ਵਾ **ਵਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੋ ਸਯਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਵਟ੍ਟਿਤਮਤ੍ਤੇ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ। **ਵਟ੍ਟਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਟ੍ਟਨ੍ਤਂ। **ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਸੀਮਂ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਮਤਿਕ੍ਕਮਮਤ੍ਤਂ।

**੨੧੧.** ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਦਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਪਠਮਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਨੇਨੇਵ ਏਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਯੋਗਵੇਗਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨਾਰਹਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਲਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਗਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਬਹਿਸੀਮਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਤਂਮੂਲਕਪਯੋਜਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਠਪਿਤੇ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਠਪਿਤੇ ਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾ ''ਕੇਵਲਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਬਹਿਸੀਮਾਭਿਮੁਖਂ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ। **ਸਯਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਂ ਸਯਮੇਵ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਂ ਚੇ ਪਵਟ੍ਟਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਰਣਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੧੨. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਪਯੋਗਂ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਦੇਯ੍ਯਪਞ੍ਚਮਾਸਕਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕਮਤ੍ਤਂ ਸੁਙ੍ਕਵਨ੍ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ। ਨੀਹਟੇਪਿ ਨਾਵਹਾਰੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੇਵਲਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਙ੍ਗਭਾਵਤੋ, ਯਾਨਾਦਿਪਯੋਜਕਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਭਣ੍ਡਟ੍ਠਪਿਤਯਾਨਾਦਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਬਹਿਸੀਮਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸਾਪਿ ਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੧੩. ਪਯੋਗੇਨ ਵਿਨਾ**ਤਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਸਕਪਯੋਗਮਨ੍ਤਰੇਨ। **ਅਵਹਾਰੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ।

**੨੧੪. ਮਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਾਰਹਂ ਸੁਙ੍ਕਦਾਤਬ੍ਬਮਣਿਰਤਨਂ, ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਲਕ੍ਖਣਪਦਤ੍ਤਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। **ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਾਜਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਨਿਯਮਿਤਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇ।

**੨੧੫. ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਭਣ੍ਡਤੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਰਾਜੂਹਿ ਅਨੁਮਤਂ। **ਸੇਸੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ''ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੁਙ੍ਕਿਕੇਸੁ ਨਿਦ੍ਦਾਯਮਾਨੇਸੁ, ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇਸੁ, ਬਹਿਗਤੇਸੁ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਨ ਦੋਸੋ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਮਗ੍ਗੋ। **ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਕਥਾਸਮੋ**ਤਿ ''ਯੋ ਚਾਰਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੧੭੦) ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਦਿਸੋ,

''ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ।
ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ।
ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇ।
ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਹੋਤੇਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸਦਿਸੋਯੇਵ। ਤੇਨੇਵ ਗਤਤ੍ਥਤਾਯ ਇਦਾਨਿ ਨ ਵਿਚਾਰੀਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੧੬.** ''ਪਾਣੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਪਾਣੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੪) **ਪਾਲ਼ਿਤੋ** ਚ ''ਤਮ੍ਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਚ ਪਰਦਾਸਮਨੁਸ੍ਸੋਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨ੍ਤੋਜਾਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਗੇਹਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਦਾਸਸ੍ਸ ਜਾਤੋ **ਅਨ੍ਤੋਜਾਤੋ** ਨਾਮ, ਤਂ ਵਾ। ਧਨੇਨ ਕੀਤੋ **ਧਨਕ੍ਕੀਤੋ,** ਤਂ ਵਾ। **ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਮਾਤੁਲਅਯ੍ਯਕਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ। **ਦਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਕਰਮਰਾਨੀਤਂ ਵਾ ਦਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਿਸਯਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਾਸਭਾਵਾਯ ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਰਮਰਾਨੀਤਦਾਸਂ ਵਾ। **ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ

‘‘ਚੋਰਿਕਾਯ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਮਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਫਨ੍ਦਾਪਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੧੭**. **ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਦਾਸਭੂਤਂ। **ਮਾਨੁਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਂ ਸਤ੍ਤਂ। **ਆਠਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ।

**੨੧੮**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਜਾਤਾਦੀਸੁ ਦਾਸੇਸੁ ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਦਾਸਂ। **ਪਲਾਯਿਤੁਕਾਮੋ**ਵ◌ਾਤਿ ਪਲਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਤਂ ਦਾਸਂ ਭੁਜੇਹਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਯਂ ਪਲਾਯਿਤੁਕਾਮੋਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਭੁਜੇਹੀ**ਤਿ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ। **ਤਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਤਂਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਤੋ ਤਂਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ, ਚੋਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮੇਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ। **ਭੁਜੇਹਿ** ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪਕਾਰਨ੍ਤਰਾਪੇਕ੍ਖੋ, ‘‘ਸਙ੍ਕਾਮੇਤਿ ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੧੯**. **ਤਜ੍ਜੇਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਭਯਕਰੇਨ ਵਚਨੇਨ ਲੇਸੇਨ, ਇਙ੍ਗਿਤੇਨ ਵ◌ਾ ਤਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਦਵ◌ਾਰਤੋ**ਤਿ ਪਦਵ◌ਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਠਮਪਦਵ◌ਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਦੁਤਿਯਪਦਵ◌ਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੨੦**. **ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੇਸਵਤ੍ਥਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਸਂ। **ਕਡ੍ਢਤੋਪੀ**ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤੋਪਿ। **ਪਰਾਜਯੋ**ਤਿ ‘‘ਪਦਵ◌ਾਰਤੋ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਠਮਪਦਵ◌ਾਰੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਦੁਤਿਯਪਦਵ◌ਾਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਪਦਵ◌ਾਰਤੋ ਯੁਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੋ।

**੨੨੧**. ਵ◌ੇ**ਗਸਾ**ਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਗੇਨੇਵ, ਚੋਰਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਵ◌ਿਸੇਸਰਹਿਤੇਨ ਬਲਵਗਮਨਵ◌ੇਗੇਨਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੨੨੨**. **ਸਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਦਗਤਿਯਾ। ਵ**ਦਤੀ**ਤਿ ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਯਾਹਿ, ਪਲਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਚਨਂ ਕਥੇਤਿ। **ਸੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਯੋ ਮਨ੍ਦਗਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਸੋਪਿ ਚ।

**੨੨੩**. **ਪਲਾਯਿਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਸਾਮਿਕਂ ਪਹਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਕਾਯਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ। ਸਾਪਣਂ ਵ◌ੀਥਿਸਨ੍ਨਿਵ◌ੇਸਯੁਤ੍ਤਂ **ਨਿਗਮਮ੍ਪਿ** ਵ◌ਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਗਾਮਾਦਿਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਂ ਤਂ ਦਾਸਂ।

ਪਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੨੪**. **ਥੇਯਜਾ**ਤਿ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਸਪ੍ਪਕਰਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਸਯਨਪੇਲ਼ਂ। **ਯਥਾਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮਾਹ। **ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਪੇਲ਼ਾਯ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਚਾਵਨੇ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ।

**੨੨੫**. **ਕਰਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਪੇਲ਼ਂ। **ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਕਰਣ੍ਡਤਲਤੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪੇਲ਼ਾਯ ਤਲਤੋ। **ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਪਰਿਯਨ੍ਤੇ।

**੨੨੬**. **ਘਂਸਿਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਪੇਲ਼ਾਪਸ੍ਸੇ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਸਪ੍ਪਕਰਣ੍ਡਸ੍ਸ ਮੁਖਵ◌ਟ੍ਟਿਤੋ**ਤਿ ਕਰਣ੍ਡਪੁਟਮੁਖਵ◌ਟ੍ਟਿਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੭. ਨਾਮਤੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਕਸ੍ਸ।

**੨੨੮. ਤਥਾ**ਤਿ ਕਰਣ੍ਡਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ। ਮਣ੍ਡੂਕਮੂਸਿਕਾਨਂ ਰਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਮੇਨ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਾਜਾਵਿਕਿਰਣਅਚ੍ਛਰਪਹਾਰਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੨੯. ਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਕਰਣ੍ਡਸ੍ਸ ਮੁਖਂ। **ਏਵਮੇਵ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡੂਕਸਦ੍ਦਂ, ਮੂਸਿਕਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਲਾਜਾ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨੀਹਾਰਤੋ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ।

**੨੩੦. ਨ ਪਕ੍ਕੋਸਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਪਕ੍ਕੋਸਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਰਣ੍ਡਮੁਖਵਿਵਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

ਅਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੩੧. ਹਤ੍ਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਏਵ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ।

**੨੩੨. ਸਾਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਯਂ। ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਰਾਜਾਗਾਰਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ **ਅਨ੍ਤੋਵਤ੍ਥੁ,** ਅਨ੍ਤੋਰਾਜਗੇਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਙ੍ਗਣੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਰਾਜਙ੍ਗਣੇ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਵਤ੍ਥੁ ਚਾਤਿ ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਙ੍ਗਣਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਸਕਲਂ ਅਙ੍ਗਣਂ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਿਚਰਣਯੋਗ੍ਗਂ ਅਙ੍ਗਣਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਸਕਲਸਾਲਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੩੩. ਅਬਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਾਲਾਰਾਜਵਤ੍ਥਖ਼੍ਗਣਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਸਕਲਸਾਲਾਦਯੋ ਠਾਨਂ, ਤਦਤਿਕ੍ਕਮੇ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੀ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ ਵਾ। **''ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹੀ''**ਤਿ ਯੋਜਨਾਯ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੋਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨਾ**ਤਿ ਸਾਲਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਸ੍ਸ ਪਨ। **ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਾਲਾਦੀਸੁ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ, ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਗੀਵਾਯ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਾਦਦ੍ਵਯਬਨ੍ਧਨਵਲਯੇ ਵਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਛ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਠਾਨਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤੇਸਂ** ਠਾਨਾਨਂ। **ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਪਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। **ਹਰਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦਿਤੋ ਚੋਰਿਕਾਯ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ । **ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਆਮਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਠਾਨਭੇਦਗਣਨਾਯ ਯਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨਿ, ਅਨ੍ਤਿਮਟ੍ਠਾਨਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਵਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਾਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੩੪. ਠਿਤਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਅਬਦ੍ਧਹਤ੍ਥਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਾਲਾਦੀਸੁ ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਦਿਸੋਤਿ ਗਤਤ੍ਥਤਾਯ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੨੩੫. ਏਕਂ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਿਤਟ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤਂ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਜੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਤੁਰਙ੍ਗਮਹਿਸਾਦੀਸੁ ਦ੍ਵਿਪਦੇ ਚ ਬਹੁਪ੍ਪਦੇ ਚ।

**੨੩੬.** ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਞੇਯ੍ਯੋ, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਤੁਰਙ੍ਗਾ** ਅਸ੍ਸਾ। **ਮਹਿਸਾ** ਲੁਲਾਯਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗੋਗਦ੍ਰਭਓਟ੍ਠਾਦਿਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਸਾਲਾਰਾਜਾਗਾਰਙ੍ਗਣਬਹਿਨਗਰਾਦੀਸੁ ਅਬਨ੍ਧਿਤਸਯਨਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਠਾਨਭੇਦੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਨ ਸਚੇ ਸੋ ਚਤੂਸੁ ਪਾਦੇਸੁ ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ, ਖੁਰਾਨਞ੍ਚ ਗਣਨਾਯ ਅਟ੍ਠ ਠਾਨਾਨਿ, ਸਚੇ ਮੁਖੇ ਚ ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਨਵ ਠਾਨਾਨਿ, ਮੁਖੇਯੇਵ ਬਦ੍ਧੋ, ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਠਾਨਭੇਦੋ ਚ ਤਥੇਵ ਸਸਮਿਗਸੂਕਰਾਦਿਚਤੁਪ੍ਪਦੇਸੁ

ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਬਦ੍ਧਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਹ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਠਾਨਭੇਦੋ ਚ ਗੋਮਹਿਸੇਸੁ ਬਦ੍ਧੇਸੁ ਏਵਮੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਠਾਨਭੇਦੋ ਚ ਵਜਾਦੀਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਪਵੇਸਿਤੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਯੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਤਿਣਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਕਰਣ੍ਡਕੇ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਵਿਸੇਸੋ ਚ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਹ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਠਾਨਭੇਦੇਸੁ ਬਹੁਕੇਸੁਪਿ ਉਪਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਅਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ‘‘ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਆਹਟਤੋ ਅਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ।

**ਦ੍ਵਿਪਦੇਪੀ**ਤਿ ‘‘ਦ੍ਵਿਪਦਂ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਕ੍ਖਜਾਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੫) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਮਯੂਰਾਦਿਲੋਮਪਕ੍ਖਾ ਚ ਵਗ੍ਗੁਲਿਆਦਿਚਮ੍ਮਪਕ੍ਖਾ ਚ ਭਮਰਾਦਿਅਟ੍ਠਿਪਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੇ ਸਤ੍ਤੇ ਚ। **ਬਹੁਪ੍ਪਦੇ**ਤਿ ‘‘ਬਹੁਪ੍ਪਦਂ ਨਾਮ ਵਿਚ੍ਛਿਕਾ ਸਤਪਦੀ ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੭) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਬਹੁਪ੍ਪਦਸਤ੍ਤੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲੇਸੋਕਾਸਪਿਦਹਨਤ੍ਥਂ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਭੂਮਟ੍ਠਾਦਿਤਿਂਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਾਤਿਕਾਕਥਾਸੁ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਮਾਤਿਕਾਕਥਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਸੁ ਪਞ੍ਚਮਾਤਿਕਾਕਥਾਸੁ ਸਂਵਿਦਾਵਹਾਰੋ, ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮਾਤਿਕਤ੍ਤਯਕਥਾ ਪਠਮਮੇਵ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਮ੍ਭਾਰਭੂਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ –

‘‘ਪੁਬ੍ਬਸਹਪਯੋਗੋ ਚ, ਸਂਵਿਦਾਹਰਣਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਨੇਮਿਤ੍ਤਂ, ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਦਿਪਞ੍ਚਕ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੪੨) –

ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਵਸੇਸੇ ਓਚਰਕੋ, ਓਣਿਰਕ੍ਖਕੋਤਿ ਕਥਾਦ੍ਵਯੇ ਓਚਰਣਕਕਥਾਯ ਆਣਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਓਣਿਰਕ੍ਖਕੇਨ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੇਨ ਵਾ ਆਣਤ੍ਤਿਕੇਨ ਵਾ ਪਯੋਗੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ‘‘ਸਾਹਤ੍ਥਾਣਤ੍ਤਿਕੋ ਚੇਵਾ’’ਤਿ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਞ੍ਚਕੇ ਪਠਮਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਥਲਟ੍ਠਵੇਹਾਸਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਞ੍ਚ ਦ੍ਵਯਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਓਚਰਕੋ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਓਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੮) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ ਚੋਰਾਪਨਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਓਚਰਕੋ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਓਚਰਤੀਤਿ **ਓਚਰਕੋ,** ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਓਣਿਰਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਆਹਟਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗੋਪੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੮) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਪਰਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਕੋ ‘‘ਓਣਿਰਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਓਣਿਤਂ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਓਣਿਰਕ੍ਖੋ,** ਯੋ ਪਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਆਭਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ‘‘ਇਦਂ ਤਾਵ ਭਨ੍ਤੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਥ, ਯਾਵਾਹਂ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਦ੍ਵਿਚਤੁਬਹੁਪ੍ਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੩੭**. ‘‘ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੧੨੨) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ **“ਪਰੇਸ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **“ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਧਨ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਮਨੁਸ੍ਸਸਨ੍ਤਕਤਾ, **“ਪਰੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਾਯਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਜਾਨਨਂ, **“ਗਰੁਕ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਦਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਾਦਂ ਵਾ ਅਗ੍ਘਨਕਤਾ, **“ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥੇਯਜਚਿਤ੍ਤਤਾ, **“ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਸਮਙ੍ਗਿਤਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੨੩੮**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤਿਂਸਮਾਤਿਕਾਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇ ਤਾਵਕਾਲਿਕੇ ਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੧੩੧) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ''ਸਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਗਹਿਤਂ ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤੇ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ।

**ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਰਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਨਾਗਗਰੁਲ਼ਮਾਣਵਕਮਾਣਵਿਕਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵੇਸੇਨ ਆਪਣਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਦੀਪਿਪਭੁਤੀਹਿ ਵਾਲ਼ਮਿਗੇਹਿ ਗਹਿਤਗੋਚਰਂ ਪਠਮਂ ਮੋਚਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਹਿਂਸਨਤੋ ਥੋਕਂ ਖਾਯਿਤੇ ਵਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੇਨਾਦੀਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਗਹਿਤਂ ਗੋਚਰਂ ਮੋਚਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸੇਨਾਦਯੋਪਿ ਆਮਿਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੩੧)। ਏਵਮੇਵ ਧਮ੍ਮਨਿਦੇਡ੍ਡੁਭਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਮਣ੍ਡੂਕਾਦਯੋ ਜੀਵਿਤਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਾਯ ਮੋਚਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਤਾਵਕਾਲਿਕਗ੍ਗਾਹੇ**ਤਿ ''ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਗਹਿਤਂ ਸਚੇ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਗਣੋ ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਾਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ''ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਪਨ ਪਟਿਦਾਤੁਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਹੇਤੁਂ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਚ, ਆਲਪਿਤੋ ਚ, ਜੀਵਤਿ ਚ, ਗਹਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੬) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਂ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ** –

> ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਕਮਿਤ੍ਤੋ। ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋਤਿ ਦਲ਼੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ। ਆਲਪਿਤੋਤਿ ''ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਂ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਜੀਵਤੀਤਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੇਯ੍ਯਾਯ ਸਯਿਤੋਪਿ ਯਾਵ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਗਹਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋਤਿ ਗਹਿਤੇ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ''ਗਹਿਤੇ ਮੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਵਸੇਨ ਚੇਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੋ ਪਨ ਤੀਹਙ੍ਗੇਹਿ ਰੁਹਤਿ – ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਜੀਵਤਿ, ਗਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ, ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ, ਜੀਵਤਿ, ਗਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ, ਆਲਪਿਤੋ, ਜੀਵਤਿ, ਗਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋਤਿ।
>
> ਯੋ ਪਨ ਜੀਵਤਿ, ਨ ਚ ਗਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇਨ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਦਦਮਾਨੇਨ ਚ ਮਤਕਧਨਂ ਤਾਵ ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵਾ, ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਪਨ ਪਠਮਂਯੇਵ ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ ਤਯਾ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਕੁਪਿਤੋ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੋਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋਵ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤਿ, ਸੋਪਿ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੋ ਪਨ ''ਮਯਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਮਯਾ ਪਨ ਤਂ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਠਪਿਤਂ, ਤਂ ਪਾਕਤਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੩੧)।

**ਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਿ** ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਮਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪੇਤਾ ਨਾਮ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਆਪਣਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਰਵਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਦੇਵਪੂਜਤ੍ਥਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਮਟ੍ਠਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤਾਯ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਿਕੇ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੨੩੯**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਅਵਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵ**ਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਵਸਾਨੇ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੋ ਤਂਤਂਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤੋ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ ਠਪਿਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

**੨੪੦**. **ਪਰਾਜਿਤਾਨੇਕਮਲੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਮੇਯਜਕਪ੍ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੋਪਚਿਤਪਾਰਮਿਤਾਸਮ੍ਭੂਤੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨੇਨ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਰਾਜਿਤਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਨੇਕਕਿਲੇਸਮਲਾ ਯੇਨ ਸੋ ਪਰਾਜਿਤਾਨੇਕਮਲੋ, ਤੇਨ ਪਰਾਜਿਤਾਨੇਕਮਲੇਨ । ਜਿਨੇਨ ਯਂ ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਅਸ੍ਸ** ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਮਯਾ ਸਮਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਸੇਸੇਨ** ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ **ਵਤ੍ਤੁਂ** ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਤੁਂ ਕੋ ਹਿ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਤੇਨ ਅਸੇਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੇਵ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

### ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੪੧-੨**. ਏਵਮਤਿਸੁਖੁਮਨਯਸਮਾਕੁਲਂ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਯਤੀਤਿ ਜਾਤਿ, ਰੂਪਾਰੂਪਪਟਿਸਨ੍ਧਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਜਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਨਰੇਸੁ। ''ਯਂ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖਾਤਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਞ੍ਚ ਤਂਸਹਜਾਤਾਨਿ –

> ''ਤਿਲਤੇਲਸ੍ਸ ਯਥਾ ਬਿਨ੍ਦੁ, ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੋ ਅਨਾਵਿਲੋ।
> ਏਵਂ ਵਣ੍ਣਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ, 'ਕਲਲ'ਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੨; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਤਿਉਣ੍ਣਂਸੁਮ੍ਹਿ ਪਸਨ੍ਨਤਿਲਤੇਲੇ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡੇ ਵਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਧੁਨਿਤੇ ਅਗ੍ਗੇ ਲਮ੍ਬਮਾਨਬਿਨ੍ਦੁਪ੍ਪਮਾਣਕਲਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਸਭਾਵਕਾਨਂ ਕਾਯਭਾਵਵਤ੍ਥੁਦਸਕਵਸੇਨ ਤਿਂਸ ਰੂਪਾਨਿ ਚ ਅਭਾਵਕਾਨਂ ਕਾਯਵਤ੍ਥੁਦਸਕਵਸੇਨ ਵੀਸਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਯਂ ਨਾਮਰੂਪਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਇਧ "**ਜਾਤੀ**"ਤਿ ਗਹਿਤਾ। "**ਯਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਪਦੇਨ ''ਯਾਵ ਮਰਣਕਾਲਾ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਏਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਠਮਭਵਙ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਾਸਨ੍ਨਭਵਙ੍ਗਪਰਿਯਨ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸਤ੍ਤੋ ਗਹਿਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**ਜਾਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਜੀਵਿਤਾ ਯੋ ਵਿਯੋਜਯੇ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਵਿਯੋਜੇਯ੍ਯ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਉਪਰੋਧੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਉਪਰੋਧੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨)।

ਤਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਰੂਪਾਰੂਪਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਵਿਗ੍ਗਹਤ੍ਤਾ ਉਪਕ੍ਕਮਵਿਸਯੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਨ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਤੰਸਮਕਾਲਮੇਵ ਓਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਯ ਏਤ੍ਥ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਉਪਕ੍ਕਮਵਿਸਯਾਰਹੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਞ੍ਚ ਖਣਸਨ੍ਤਤਿਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧੰ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿਭਙ੍ਗਵਸੇਨ ਖਣਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਭਾਵੋ **ਖਣਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ। ਤੰ ਸਰਸਭਙ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਯੰ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਉਪਕ੍ਕਮਸਾਧਿਯੰ ਵਿਨਾਸਵਨ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਆਤਪੇ ਠਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਗਮਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਸੀਤੇਨ ਓਵਰਕੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸੀਤਪਨੂਦਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿ **ਸਨ੍ਤਤਿਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚੁਤੀਨਮਨ੍ਤਰਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਤਿ **ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਦ੍ਵਯੇ ਉਪਕ੍ਕਮਸਮ੍ਭਵੋ, ਤੰਵਸੇਨ ਉਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸਨ੍ਤਾਨਪਰਿਹਾਨਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਸਨ੍ਤਤਿਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਦ੍ਵਯੰ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਮਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਤਿਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚ ਤੰਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਅਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯੰ ਏਤ੍ਥ ''ਜੀਵਿਤਾ''ਤਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਸਨ੍ਤਤਿੰ ਵਿਕੋਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨)।

ਇਮਿਸ੍ਸਾਵ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਭਾਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਏਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੨) ਪਾਣਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪ੍ਪਯੋਗਾਨੰ ਵਿਭਾਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਣੋ**ਤਿ ਵੋਹਾਰਤੋ ਸਤ੍ਤੋ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਉਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਤੰ ''ਜੀਵਿਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ** ਨਾਮ ਵਧਕਚੇਤਨਾ, ਸੋ ਚ ''ਵਿਯੋਜਯੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ** ਨਾਮ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ਚ ''ਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪ੍ਪਯੋਗੋ** ਪਨ –

> ''ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸ੍ਸ।
> ਪਯੋਗਾ ਛ ਮਹੇਸਿਨਾ''ਤਿ –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਇਧੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਭਾਗਤ੍ਤਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਸ੍ਸ। ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ** ਨਾਮ ਸਮੀਪੋਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮੀਪਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜੀਵਿਤਵਿਹਿੰ ਸਨੁਪਕਰਣਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ ਧਾਰਾਵਨ੍ਤਅਸਿਆਦਿ ਚ ਧਾਰਾਰਹਿਤਯਟ੍ਠਿਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲਲਗੁਲਾਦਿ ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਸਤਿ ਹਿੰਸਤੀਤਿ ਸਤ੍ਥੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਅਸਿੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲੰ ਵਾ ਲਗੁਲੰ ਵਾ ਪਾਸਾਣੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਵਿਸੰ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁੰ ਵਾ''ਤਿ। ਇਧਾਵੁਤ੍ਤੰ ਕਰਪਾਲਿਕਾਛੁਰਿਕਾਦਿ ਸਮੁਖੰ ''ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਭੋਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਤਥਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਤਵਧਾਯ ਇਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਯਥਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾ ਸਮੀਪੇ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਠਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਥਾਵਰਪ੍ਪਯੋਗੋ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਮਰਣੇ ਗੁਣੰ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਮਰਣਤ੍ਥਾਯ ਮਰਣੇ ਗੁਣੰ ਵਣ੍ਣੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਜੀਵਿਤੇ ਆਦੀਨਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਮਰਣੇ ਗੁਣੰ ਭਣਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਕਿੰ ਤੁਯ੍ਹਿਮਿਨਾ ਪਾਪਕੇਨ ਦੁਜ੍ਜੀਵਿਤੇਨ, ਯੋ ਤ੍ਵੰ ਨ ਲਭਸਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਰਣਤ੍ਥਾਯ ਜੀਵਿਤੇ ਅਵਣ੍ਣੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ''ਤ੍ਵੰ ਖੋਸਿ ਉਪਾਸਕ ਕਤਕਲ੍ਯਾਣੋ ਅਕਤਪਾਪੋ, ਮਤੰ ਤੇ

ਜੀਵਿਤਾ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਇਤੋ ਤ੍ਵਂ ਕਾਲਕਤੋ ਵਿਵਿਧਵਿਹਙ੍ਗਮਵਿਕੂਜਿਤੇ ਪਰਮਸੁਰਭਿਕੁਸੁਮਭੂਸਿਤਤਰੁਵਰਨਿਚਿਤੇ ਪਰਮਰਤਿਕਰਲਲ਼ਿਤਗਤਿਭਾਸਿਤਵਿਲਪਿਤਸੁਰਯੁਵਤਿਗਣਵਿਚਰਿਤੇ ਵਰਨਨ੍ਦਨੇ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਰਣਤ੍ਥਾਯ ਮਰਣਾਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ''ਮਰਣੇ ਗੁਣਂ ਵਦੇਯ੍ਯ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਮਰਣੂਪਾਯਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨੇਵ ''ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਹਰ, ਵਿਸਂ ਵਾ ਖਾਦ, ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਹੀ''ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਥਹਰਣਾਨਿ ਚ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੋਬ੍ਭਨਰਕਪਪਾਤਾਦੀਸੁ ਪਪਤਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਮਰਣੂਪਾਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। ''ਹੋਤਿ ਅਯਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, **ਅਪੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਯਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਦ੍ਵੇਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸਿਲਾ ਵਿਯ ਅਸਨ੍ਧੇਯ੍ਯੋਵ ਸੋ ਞੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨਪਾਸਾਣੋ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਸਾਸਨਦ੍ਵਯੇਨ ਸੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਨ੍ਧਾਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਵਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੩**. **ਥਾਵਰਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਮਯਇਦ੍ਧਿਮਯਪਯੋਗਦ੍ਵਯਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

**੨੪੪**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ। ਸਕੋ ਹਤ੍ਥੋ **ਸਹਤ੍ਥੋ**, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ **ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ**, ਪਯੋਗੋ। ਇਧ **ਹਤ੍ਥ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤੋ ਵਧਪ੍ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੨੪੫**. ''ਤ੍ਵਂ ਤਂ ਏਵਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਸ੍ਸ ਯਂ ਆਣਾਪਨਂ, ਅਯਮਾਣਤ੍ਤਿਕੋ ਨਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ ਨਯੋ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯੇਵ ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ। ਨੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਨਯੋ, ਪਯੋਗਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ।

**੨੪੬**. **ਦੂਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੂਰਟ੍ਠਂ। **ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯੇਕਦੇਸੋ ਹਤ੍ਥਾਦਿ ਕਾਯੋ ਅਵਯਵੇ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰਤੋ ''ਗਾਮੋ ਦਡ੍ਢੋ''ਤਿ ਯਥਾ। ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਚਾਪਾਦਿਕਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਪਦਲੋਪੇਨ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਯਥਾ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ''ਉਸੁਆਦਿਨਿਪਾਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਧਾਨਂ **ਵਿਧਿ**, ਪਯੋਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੭**. **ਅਸਞ੍ਚਾਰਿਮੁਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਞ੍ਚਾਰਿਮੇਨ ਨਿਚ੍ਚਲੇਨ ਉਪਾਯੇਨ। ਓਪਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਓਪਾਤੋ**, ਸੋ ਆਦਿ ਯੇਸਂ ਅਪਸ੍ਸੇਨਵਿਸਭੇਸਜ੍ਜਸਂਵਿਧਾਨਾਦੀਨਂ ਤੇ **ਓਪਾਤਾਦਯੋ**, ਤੇਸਂ ਵਿਧਾਨਂ **ਓਪਾਤਾਦਿਵਿਧਾਨਂ**, ਓਪਾਤਕ੍ਖਣਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾ।

**੨੪੮**. **ਵਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਆਥਬ੍ਬਣਵੇਦਾਗਤਮਰਣਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਵਿਜ੍ਜਾਯ। **ਜਪ੍ਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਰੋ ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਥਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਚਨਂ।

**੨੪੯**. ਮਾਰਣੇ ਸਮਤ੍ਥਾ ਯਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਾ ਇਦ੍ਧਿ, ਅਯਂ ਇਦ੍ਧਿਮਯੋ ਪਯੋਗੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮੁਦੀਰਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇ ਜਾਤਾ **ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਾ**, ਇਦ੍ਧਿ, ਯਾ ''ਨਾਗਾਨਂ ਨਾਗਿਦ੍ਧਿ ਸੁਪਣ੍ਣਾਨਂ ਸੁਪਣ੍ਣਿਦ੍ਧਿ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਯਕ੍ਖਿਦ੍ਧੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੨) ਬਹੁਧਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਦਟ੍ਠਫੁਟ੍ਠਵਿਸਾਨਂ ਨਾਗਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰਣੇ **ਨਾਗਿਦ੍ਧਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ। ਇਦ੍ਧਿਯੇਵ **ਇਦ੍ਧਿਮਯੋ**, ਭਾਵਨਾਮਯੋ ਇਦ੍ਧਿਪ੍ਪਯੋਗੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ''ਕੇਚਿ ਪਨ ਭਾਵਨਾਮਯਿਦ੍ਧਿਯਾਪਿ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਹ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਆਦਿਤ੍ਤਘਰੂਪਰਿ ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਘਟਸ੍ਸ ਭੇਦਨਂ ਵਿਯ ਇਦ੍ਧਿਵਿਨਾਸਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਇਚ੍ਛਾਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਕੁਸਲਵੇਦਨਾਵਿਤਕ੍ਕਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਕਥਂ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਭਾਵਨਾਮਯਿਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮਯਾ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕੇ ਕੁਸਲਾ ਚੇਵ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ ਚ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਅਕੁਸਲੋ। ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕੇ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ

ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ। ਵਿਤਕ੍ਕਤ੍ਤਿਕੇ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਾ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੋ। ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਿਕੇ ਮਹਗ੍ਗਤਾ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤੋਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੨)।

੨੫੦. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਛਬ੍ਬਿਧੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ। **ਉਦ੍ਦੇਸੋਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਂਸਹਿਤੋ ਪਯੋਗੋਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ''ਕੁਨ੍ਤੇ ਪਵੇਸੇਹੀ''ਤਿ ਯਥਾ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਚ **ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਵਚਨਮੇਵ ਞਾਪਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਏਕੇਕੋ ਉਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਮਯਂ ਭੇਦੋ ਪਨ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਪਯੋਗੇਸ੍ਵੇਵ ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਿਰਿਯਮਾਨਤਾਯ ਦੁਵਿਧਭਾਵਤੋ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੋ ਭੇਦੋ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਦੀਪਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਿਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੫੧. **ਬਹੂਸੁਪੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਬਹੂਸੁਪਿ। **ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਹਾਰਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। **ਬਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਅਪਾਯਂ ਨੇਤੁਂ ਕਮ੍ਮਪਾਸੇਨ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੫੨. **ਪਹਾਰੇਪੀ**ਤਿ ਪਹਰਣੇਪਿ। **ਦੇਹਿਨੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਹਟਸ੍ਸ।

੨੫੩. **ਪਹਟਮਤ੍ਤੇ** ਵਾਤਿ ਪਹਟਕ੍ਖਣੇ ਵਾ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਵਾ। **ਉਭਯਥਾਪਿ ਚ ਮਤੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਕਾਰਾਨਮਞ੍ਞਤਰੇਨ ਮਤੇਪਿ। **ਹਨ੍ਤਾ** ਵਧਕੋ। **ਪਹਟਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਰਣਾਰਹਪਹਾਰਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਕ੍ਖਣੇਯੇਵ, ਮਰਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਯੇਵਾਤਿ ਮਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਦੀਪੇਤਿ। ਮਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਚ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਪਹਾਰੇਸੁ ਮਰਣਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਹਾਰਦਾਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਅਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹਾਰਬਲੇਨ ਚੇ ਮਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ।

੨੫੪. **ਦ੍ਵੇ ਪਯੋਗਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਿਰਿਯਾਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਪਯੋਗਾ।

੨੫੫. **ਕਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ। **ਵਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। **ਆਣਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮਕਾ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਂ ਨਿਯਾਮੇਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮਕਾ।

੨੫੬. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਆਣਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮਕੇਸੁ ਛਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ। **ਯੋਬ੍ਬਨਾਦਿ ਚਾ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਥਾਵਰਿਯਮਨੁਖਿਡ੍ਡਵੁਦ੍ਧਾਦਿਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ।

੨੫੭. ਯਂ ਮਾਤਿਕਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ **ਸਤ੍ਥਂ, ਤਂ** ਕਤਮਂ?। **ਸਤ੍ਤੁਮਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਤ੍ਤੁਮਾਰਣਂ, ਅਸਿਆਦਿਵਧੋਪਕਰਣਂ।

੨੫੮. **ਵਿਜ੍ਝਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਸੁਆਦੀਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨਂ। **ਭੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਕਚਾਦੀਹਿ ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣਂ। **ਛੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਗ੍ਗਾਦੀਹਿ ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣਂ। **ਤਾਲ਼ਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਰਾਦੀਹਿ ਆਘਾਤਨਂ। **ਏਵਮਾਦਿਵਿਧੋ**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੋ। **ਅਨੇਕੋ**ਤਿ ਬਹੁਕੋ ਭੇਦੋ। **ਕਰਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ** ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੫੯-੬੦. ''ਪੁਰਤੋ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਯੋ **ਭਾਸਿਤੋ** ਆਣਾਪਕੇਨ, ਤੇਨ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਤੋ…ਪੇ॰… ਮਾਰਿਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਤ੍ਥਾਣਤ੍ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਂ 'ਮਾਰੇਹੀ'ਤਿ…ਪੇ॰… ਤਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਪੁਰਤੋ…ਪੇ॰… ਮਾਰਿਤੇ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਮੂਲਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਆਣਾਪਕੋ। **ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਨੁਰੂਪਂ ਆਣਾਪਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋਤਿ **ਮੂਲਟ੍ਠੋ**।

**੨੬੧**. ਇਮਿਨਾ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕੇਤੇ ਅਵਿਰਾਧਿਤੇ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਵਤ੍ਥੁ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਿਤੇ ਉਭਯੇਸਂ...ਪੇ॰... ਉਦੀਰਿਤੋ, ਯਥਾਣਤ੍ਤਿ ਚ ਮਾਰਿਤੇ...ਪੇ॰... ਉਦੀਰਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਾਰਿਤੇ** ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਉਭਯੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਾਪਕਆਣਤ੍ਤਾਨਂ। **ਯਥਾਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣਂ, ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਰਣਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। ਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧੋ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬਨ੍ਧੋ **ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ**। ਅਥ ਵਾ ਬਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਬਨ੍ਧੋ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਬਨ੍ਧੋ **ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ**।

**੨੬੪**. **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਾ**ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੬੫**. **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਲਭੇਦੇਸੁ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਵਿਭਾਵਿਨਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੀਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੨੬੬-੭-੮**. “**ਇਮਂ ਗਾਮੇ ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਂ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਮਾਰਣਕ੍ਖਣਟ੍ਠਾਨਨਿਯਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ‘‘ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ “**ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ**”ਤਿ ਆਹ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ। “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੇ, ਤਸ੍ਸਂ ਆਣਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਗਾਮੇਯੇ**ਵ ਠਿਤਂ ਵੇਰਿਂ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਂ ਆਣਤ੍ਤੋ ਵਨੇ ਚੇ ਠਿਤਂ ਮਾਰੇਤਿ ਵਾ “**ਵਨੇਯੇ**ਵ ਠਿਤਂ ਵੇਰਿਂ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਗਾਮੇ ਠਿਤਂ ਚੇ ਮਾਰੇਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਾਵਧਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ “**ਵਨੇ ਵਾ ਸਾਵਧਾਰਣ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਗਤੋ ਸਙ੍ਕੇਤੋ ਆਣਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ**।

**੨੬੯**. **ਸਬ੍ਬਦੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਮਵਨਅਙ੍ਗਣਗੇਹਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। **ਭੇਦਤੋ**ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਤੋ।

**੨੭੦**. ‘‘ਸਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯੋ **ਆਣਤ੍ਤੋ,** ਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਤ੍ਥੇਨ ਮਾਰਿਤੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੧-੨**. **ਇਮਿਨਾ ਵਾਸਿਨਾ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹੀ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। “**ਇਮਿਨਾ ਅਸਿਨਾ** ਮਾਰੇਯਜਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਸਿਨਾ** ਮਾਰੇਤਿ ਵਾ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਸਿਸ੍ਸ ਏਤਾਯ ਧਾਰਾਯ ਮਾਰਯ’’ ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਂ **ਵੇਰਿਂ** ਸਚੇ **ਇਤਰਾਯ ਧਾਰਾਯ** ਮਾਰੇਤਿ **ਵਾ ਥਰੁਨਾ** ਮਾਰੇਤਿ **ਵਾ ਤੁਣ੍ਡੇਨ** ਮਾਰੇਤਿ **ਵਾ,** ਤਥਾ ਮਾਰਿਤੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਥਰੁਨਾ**ਤਿ ਖਗ੍ਗਮੁਟ੍ਠਿਨਾ। **ਤੁਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਖਗ੍ਗਤੁਣ੍ਡੇਨ। “**ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ**ਵਾ”ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਵਿਰਾਧੇਨੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਪਦਮੇਤਂ।

**੨੭੩**. **ਸਬ੍ਬਾਵੁਧਕਜਾਤਿਸੂ**ਤਿ ਇਧਾਵੁਤ੍ਤਕਰਪਾਲਿਕਾਛੁਰਿਕਾਦਿਸਬ੍ਬਪਹਰਣਸਾਮਞ੍ਞੇਸੁ। **ਵਿਸੇਸਤੋ**ਤਿ ਭੇਦਤੋ।

**੨੭੪**. **ਪਰੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਸੋ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੋ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਨਂ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮੇਵ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਸੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਤਂ ਮਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਵਧਾਰਣਂ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਕਥਨਂ ਤਂ ਸਞ੍ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਨਿਯਾਮਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੭੫-੬**. ਅਸਤਿ ਸਾਵਧਾਰਣੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਾਵਧਾਰਣੇ ਇਰਿਯਾਪਥਨ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਨਿਸਿਨ੍ਨਂਯੇ**ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਨਿਸਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂਯੇਵ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਮੇਵ ਯੋਜਨਾਕ੍ਕਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਯਥਾਕ੍ਕਮ**”ਨ੍ਤਿ।

**੨੭੭**. **ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਰਾਦੀਹਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ।

**੨੭੮**. **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਸਿਆਦੀਹਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਪੁਨ **ਸੋ**ਤਿ ਪਯੋਗੋ।

**੨੭੯**. **ਕਰਣੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸੇਸੁ।

**੨੮੦-੧**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਆਣਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮਕਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੀਘਾਦਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਦੀਘ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ''ਦੀਘਂ...ਪੇ॰... ਥੂਲਂ ਮਾਰੇਹੀਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਣਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਏਵ-ਕਾਰਂ ਵਿਨਾ ''ਦੀਘਂ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਯੋ **ਆਣਤ੍ਤੋ** ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਆਣਤ੍ਤੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਾਦਿਸਂ ਸਚੇ ਮਾਰੇਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ "**ਰਸ੍ਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਾਭਾਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਂ। **ਏ**ਵਕਾਰੋ ਵਾਕ੍ਯਾਲਙ੍ਕਾਰੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਯੋਗੇ। ''ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਾਜਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਣਾਪਕਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਂ "**ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਾਦਿਸ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਚੇ ਆਣਾਪਕੋ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਮਾਰੇਤਿ, ਆਣਾਪਕੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਰਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਆਣਾਪਕੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਾਯ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਅਞ੍ਞਂ ਮਾਰੇਤਿ, ਓਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ਆਣਾਪਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਤਰੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬਜ੍ਝਤਿ। ਯਦਿ ''ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਈਦਿਸਂ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਓਕਾਸਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਣਾਪਕਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਮਾਰਿਤੇ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਤਤੋ ਬਹਿ ਮਾਰਿਤੇ ਵਧਕਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ। ਆਣਾਪਕੋ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਇਤਰੋ ਚ ਤਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਮਾਰੇਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਾਰੇਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਾ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਧਕੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੮੨**. ਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਕਞ੍ਚਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਚੇ ਓਪਾਤਂ ਖਣਤਿ, ਤਥਾ ਓਪਾਤਂ ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ। ਯੋਜਨਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਯਥਾਰੁਤਯੋਜਨਾ, ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਠਾਗਤਪਦਾਨਮੇਵ ਯੋਜਨਾ **ਯਥਾਰੁਤਯੋਜਨਾ**, ਊਨਪੂਰਣਤ੍ਥਮਜ੍ਝਾਹਾਰਪਦੇਹਿ ਸਹ ਪਾਠਾਗਤਪਦਾਨਂ ਯੋਜਨਾ **ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। "**ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਓਪਾਤ**"ਨ੍ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। "**ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥੋਪਾਤ**'**ਨ੍ਤਿ** ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ''ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਆਵਾਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ 'ਓਪਾਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋਪਿ –

> ''ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਕਞ੍ਚਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ।
> ਯੋ ਚੇ ਖਣਤਿਵਾਟਕਂ।
> ਖਣਤੋ ਤਂ ਤਥਾ ਤਸ੍ਸ।
> ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ। ਜਾਤਪਥਵਿਂ ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**੨੮੩**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਟੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਆਵਾਟੋ ਖਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਪਤਿਤ੍ਵਾ** ਸੋ ਚੇ ਮਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਮਤੇ ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਭਵੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੪**. **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਆਵਾਟੋ ਖਤੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ। **ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ, ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਓਪਾਤਵਿਸੇਸਨਂ ਚੇ, ''ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕੋ ਓਪਾਤੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩੯;

ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ੧੦.੧੫; ਇਤਿਵ॰ ੯੦; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੭੦) ਵਿਯ ਓ-ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਅ-ਕਾਰੋ, ਮ-ਕਾਰਾਗਮੋ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕੋ ਓਪਾਤੋ ਖਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੫**. ''ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਰਤੂ''ਤਿ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕੋ ਓਪਾਤੋ ਸਚੇ ਖਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਤਕਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਅਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕਾ ਦੋਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਯੋ ਕੋਚੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਦੋਸਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧਦੋਸਾ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਪਨ ਏਕਮੇਵ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਓਪਾਤੋ ਖਤੋ, ਤਸ੍ਸ।

**੨੮੬**. **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** ਮਤੇਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ''ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ, ਅਰਹਨ੍ਤੇ, ਮਾਤਰਿ, ਪਿਤਰਿ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਤੇ ਕਾਲਕਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕਤ੍ਥੇ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੇ , ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਵਾ ਕ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਸਪਦੇ ਅਵਯਵਭੂਤਮ੍ਪਿ ''ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ''ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਤੇ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ** ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਤੇ **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਟੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਮਤੇਸੁ, ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਨੋ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਮਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇ ਮਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੮੭**. **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨਂ ਮਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ, ਏਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਇਤਰੇਨ ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋਯੇਵ। **ਏਕੋਵੇਕੇਕਧਂਸਨੇ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਵਾ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਵਾ ਮਰਣੇ ਏਕੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋਵ।

**੨੮੮**. ਚੋਰੇਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧੋ **ਏਤ੍ਥ** ਆਵਾਟੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ ਚੇ, ਓਪਾਤਖਣਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ ਕਿਰਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਨੇ ਅਰੁਚਿਸੂਚਕਂ।

**੨੮੯-੯੦**. **ਵੇਰਿਨੋ** ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲਾ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਓਪਾਤੇ ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਂ **ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ,** ਤਥਾ ਵੇਰਿਨੋ ਤਤ੍ਥ ਸਯਮੇਵ ਪਤਿਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ **ਓਪਪਾਤਿਕਾ** ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਓਪਾਤੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਮਤਾ ਚੇ** ਸਿਯੁਂ, **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਓਪਾਤਖਣਕਸ੍ਸੇਵ ਪਰਾਜਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹੀ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੨੯੧**. **ਯਕ੍ਖਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਵਤ੍ਥੁਵਸਾ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਯਕ੍ਖਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਵਸਾ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਙ੍ਗਹੋ।

**੨੯੩**. **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ।

**੨੯੪-੫**. **ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਅਵਸ੍ਸਂ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਸੇ। **"ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਤਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੯੬**. ਯਂ ਪਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਸੋ **ਓਡ੍ਡਿਤੋ,** ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨੇ ਤੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੭**. **ਮੁਧਾ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਅਮੂਲੇਨ ਵਾਪਿ। **ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਪਾਸਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ। **ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ। ਬਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਬਨ੍ਧੋ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਬਨ੍ਧੋ ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ। ਪਾਰਾਜਿਕਮਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ ਯਾਵ ਸੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਤਤ੍ਥ ਬਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਤਸਤ੍ਤੇਸੁ

ਪਠਮਮਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਅਵਸੇਸਾਨੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਰਾਸਿਨੋ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ ''ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ।

**੨੯੮**. ''ਸਚੇ ਯੇਨ ਲਦ੍ਧੋ, ਸੋ ਉਗ੍ਗਲਿਤੰ ਵਾ ਪਾਸੰ ਸਣ੍ਠਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਥਦ੍ਧਤਰੰ ਵਾ ਪਾਸਯਟ੍ਠਿੰ ਠਪੇਤਿ, ਦਲ੍ਹਤਰੰ ਵਾ ਪਾਸਰਜ੍ਜੁੰ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਥਿਰਤਰੰ ਵਾ ਖਾਣੁਕੰ ਆਕੋਟੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤੁਮਾਹ "**ਪਾਸਮੁਗ੍ਗਲਿਤਮ੍ਪਿ** ਵਾ"ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸਣ੍ਠਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ ''ਬਨ੍ਧਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਕਿਰਿਯਾਵਸਾਨਾ ਪਯੋਗਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਥਿਰੰ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ''ਖਾਣੁਕੰ ਆਕੋਟੇਤੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯੰ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਤਿ। ਯੇਨ ਪਾਸੋ ਲਦ੍ਧੋ, ਤੇਨਾਪਿ ਏਵੰ ਪਾਸੇ ਕਤਵਿਸੇਸੇ ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਕਾਰਕਸ੍ਸ ਚ ਇਦਾਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਉਭਯੇਸੰ।

**੨੯੯-੩੦੦**. **ਯੋ**ਤਿ ਪਾਸਕਾਰਕੋ, ਲਦ੍ਧਪਾਸਕੋਤਿ ਇਮੇਸੰ ਯੋ ਕੋਚਿ। **ਉਗ੍ਗਲਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਘਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਣਿਨੋ ਨ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਪੁਨ ਸਣ੍ਠਪਿਤੇ ਪਾਸੇ ਚ। ਕੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ? ਯੇਨ ਲਦ੍ਧੋ, ਸੋ।

**੩੦੧-੨**. **ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੋਪਨਹੇਤੁ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸੀਹੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਯੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਤ੍ਵਾ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਮਞ੍ਞੋ...ਪੇ॰... ਨ ਚ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨ ਚਾ**ਤਿ ਨੇਵ। **ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ** ਵਾਤਿ ਸੋ ਯਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੋਪਕਰਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਛਿਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਤੰ** ਪਾਸਯਟ੍ਠਿੰ। ਕੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ? ਪਾਸਕਾਰਕੋ।

**੩੦੩**. **ਸੂਲੰ ਰੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੂਲੰ ਨਿਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੩੦੪**. **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ''ਮਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਇਮੰ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚੇਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਧਕਚੇਤਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਨਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰੇ ਮਤੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, **ਮੁਸਲੁਸ੍ਸਾਪਨਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ** (ਪਾਰਾ॰ ੧੮੦) ਵਿਯ ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋਤਿਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਇਮੰ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਰਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਮਤੇਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਨਾ ਅਯੰ ਮਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰੇ ਮਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, **ਵਿਸਗਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** (ਪਾਰਾ॰ ੧੮੧) ਵਿਯ ''ਇਦੰ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਮਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। "**ਤਥਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। **ਅਮਰਣਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਅਮਰਣਿਚ੍ਛਾਸਹਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰੇ ਮਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਵੁਦ੍ਧਪਬ੍ਬਜਿਤਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ** (ਪਾਰਾ॰ ੧੮੦) ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾਯੇਵ।

**੩੦੫**. "**ਮਨੁਸ੍ਸਪਾਣਿਮ੍ਹੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੋ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। "**ਸਚਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਮਰਣੂਪਸੰਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਰਣੂਪਸੰਹਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

## ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੦੬-੭**. ਏਵੰ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਸਨ੍ਤੁ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਸਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਤਨੀ''ਤਿ ਚ ''ਝਾਨਾਦਿਭੇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਸਮੁਦਾਚਰੇਯਜਾ''ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਸਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਤਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਅਤ੍ਤੂਪਨਾਯਿਕਂ** **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤੂਪਨਾਯਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ । **ਭਵੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਭਵੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਞ੍ਚ ਵਿਨਾ**ਤਿ ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀਧ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਪਰਿਯਾਯਕਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਧਿਮਾਨਞ੍ਚ ਵਿਨਾ**ਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਸਞ੍ਞਿਤਾਦਿਸਭਾਵੰ ਅਧਿਗਤਮਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ''ਅਧਿਗਤਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ ਅਹਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਅਧਿਮਾਨਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਝਾਨਾਦਿਭੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਾਦਯੋ ਭੇਦਾ ਵਿਸੇਸਾ ਯਸ੍ਸ ਤਂ ਝਾਨਾਦਿਭੇਦਂ, ''ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਝਾਨਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਫਲਸਚ੍ਛਿ ਕਿਰਿਯਾ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵਿਨੀਵਰਣਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਅਭਿਰਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੮, ੧੯੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਝਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਝਾਯੀਨਞ੍ਚੇਵ ਅਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੯੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਝਾਨਲਾਭੀਹਿ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਚ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਯਂ ਗਤਂ **ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ**।

ਵਿਞ੍ਞੁਤ੍ਤਿਪਥੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮੁਦਾਚਰੇਯਜਾਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਞ੍ਞੁਤ੍ਤਿਪਥੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਦੇਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੮) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ। **ਕਾਯੇਨ** ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ। ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਸੀਸਂ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਇਦਂ ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਂ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯਪਿ ਓਤਰਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੋ ਚ ਅਙ੍ਗੁਲਿਚ੍ਛੋਟਨਞ੍ਚ ''ਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਾਚਾਯ** ਵਾਤਿ ਯੋ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਠਿਤੋ ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵਾ। **ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਥੇਰੋ ਵਾ ਨਵੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ। **ਸਮੁਦਾਚਰੇਯਜਾ**ਤਿ ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਪਕਾਰਂ ਵਦੇਯਜ। **ਤਦਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਾਕ੍ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ। **ਞਾਤੇ**ਵਾਤਿ ਞਾਤੇ ਏਵ। ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਤੇਨੇਵ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਠਿਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ''ਅਯਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਰੇ ਞਾਤੇਯੇਵ। ''ਸੋ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸੋ ਪੁਨ ਰੁਲ੍ਹਿਭਾਵੇ ਅਭਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਂ ਸਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਕਥਿਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰੂਪਰਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਾਸਨੇ ਬੁਦ੍ਧਿਮਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਅਨਰਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਕਿਂ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਯਥੇਵ...ਪੇ॰... ਰੁਲ੍ਹਿਭਾਵੇ**"ਤਿ। "**ਯਥਾ**"ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ''ਤਥਾ''ਤਿ, ਯਥਾ ਤਾਲੋ ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਪੁਨ ਵਿਰੁਲ੍ਹਿਯਾ, ਸੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਤਥੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੦੮-੯**. ਇਦਾਨਿ ''ਞਾਤੇਵ ਅਭਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚ ''ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਞ੍ਚ ਵਿਨਾ''ਤਿ ਚ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯੇ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਸਨ੍ਤਮੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ।

**ਅਨਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ। **ਸੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤਂ, ਸੋ ਪਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ''ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਅਚਿਰੇਨੇਵ ਸਚੇ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਪਨ ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਲਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਵਾ ਆਗਮੇ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਰਿਚਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਝਾਨਾਦਿਸਰੂਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਕੇਵਲਂ ''ਝਾਨਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਾਨਂ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਝਾਨਂ ਕਿਰ ਏਸ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਯਦਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋਪਿ ''ਜਾਨਾਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧੫) ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚੁਤੋ ਹੀਤਿ ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨ ਤਤ੍ਤਕੇਯੇਵ ਞਾਤੇ ਸੋ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਦੀਪਕੋ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੋ ਫਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਇਮਂ ਸਾਸਨਾਮਤਮਹਾਪਾਦਪਂ ਆਰੁਯ੍ਹਾਪਿ ਫਲਂ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ''ਅਸਨ੍ਤ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਬਜਤਿਰੇਕਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਨੁਵਾਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਬਜਤਿਰੇਕਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨੋ ਚੇ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ **ਚੇ** ਨ **ਜਾਨਾਤਿ, ਅਸ੍ਸ** ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਦੀਪਕਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ।

''ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਞ੍ਚ ਵਿਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਬਜਤਿਰੇਕਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਾਵਾਭਾਵੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯੋ ਤੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਤੇ** ਤਵ **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੀਪਿਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਕਾਸਿਤੇ। **ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਯੋ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ, ਸੋ ''ਏਸ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਝਾਨਲਾਭਿਤਂ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਸੋ ਝਾਨਲਾਭੀ''ਤਿ ਵਾ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਚੇ ਜਾਨਾਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਥਿਤਵਚਨਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਤਂ** ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤਿ,** ਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵਾਸਕਾਰਾਨਂ ਦਾਯਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਂ ਸਨ੍ਤਮਿਵ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਨਾਕਾਰੋ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਝਾਨਲਾਭੀਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੦) ਆਗਤਾ ਅਵਸੇਸਪਰਿਯਾਯਵਾਰਾ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ **ਝਾਨਲਾਭੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਝਾਨ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦੀਨਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ ਝਾਨਾਦਿਦਸਵਿਧਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਵਿਸਯਪਰਿਯਾਯਕਥਂ ਸੁਤਵਤਾ ਤਙ੍ਖਣੇ ਤਦਤ੍ਥੇ ਞਾਤੇ ਪਰਿਯਾਯਸਮੁਲ੍ਲਾਪਕੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਾ ਚਿਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੩੧੦. ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਝਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ। **ਅਧਿਮਾਨਾ**ਤਿ ''ਅਧਿਗਤੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਾਨਾ, ਅਧਿਕਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਮਯਾ ਅਧਿਗਤੋ''ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਮਾਨੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਨਯੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੋ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ,** ਸਾ ਏਵ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਧਿਮਾਨੇਨਾ''ਤਿ **ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ** ਭਗਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਅਧਿਗਤਧਮ੍ਮੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਾਨੇਨ ''ਅਹਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਯਮਧਿਮਾਨੋ ਕਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਰਿਯਾਨਂ ਨ ਹੋਤਿ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਹਿ ਸਞ੍ਜਾਤਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖਤ੍ਤਾ। ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਗੁਣਾਧਿਗਮੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ। ਸੁਸੀਲਸ੍ਸਾਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਰਹਿਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਾਰਾਮਤਾਦਿਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਤ੍ਤਾ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਮਥਭਾਵਨਾਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਾਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤਾਸਿਨੋ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ

ਸੋਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋਦਯਬ੍ਬਯਵ੍ਵਾਣਲਾਭਿਨੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਹਿ ਕਿਲੇਸਸਮੁਦਾਚਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤੇ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਨੋ ਭਵਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਠਿਤਿਭਾਗਿਨੋ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**ਪਨਾ**ਤਿ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। **"ਏਵ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **"ਅਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਂ ''ਅਨੁਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੨, ੨੨੫) ਇਦਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ। ਅਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੋਹਞ੍ਞੇਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਪਕਤਸ੍ਸ ''ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਲਾਭਿਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਉਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਮੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿਕਸ੍ਸਾਪਿ** ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੨) ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ। ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਤਥਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਟ੍ਟਾ ਗਹਿਤਾ।

**੩੧੧**. **ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ**ਤਿ ''ਏਵਂ ਮਂ ਜਨੋ ਸਮ੍ਭਾਵੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿਤਾਦਿਹੇਤੁਕਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਾਪਿਕਾਯ ਲਾਮਿਕਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਾਵੋ ਚ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਝਾਨਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਸਮੁਲ੍ਲਪਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਸਨ੍ਤਭਾਵ**ੋਤਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਜਾਤਿਯਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਭਾਵੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਤਙ੍ਖਣੇ ਜਾਨਨਕਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਵਨ੍ਤੂਪਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਞ੍ਚ। ਨਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਆਰੋਚਨਞ੍ਚਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨੦) ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਂ ਵਿਨਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਆਰੋਚਨਞ੍ਚ। **ਤਦੇਵ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਏਵ ਞਾਣਂ, ਅਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਧੀਰਾ** ਵਿਨਯਧਰਾ।

**੩੧੨**. **ਪਠਮੇ ਦੁਤਿਯੇ ਚਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਪਾਰਾਜਿਕਵਜ੍ਜਿਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤਯੇ। **ਪਰਿਯਾਯੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਪਥਂ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ ਨ ਲਭਤਿ। ''ਨ ਪਨੇਤਰੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੇ ਪਰਿਯਾਯੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਰਣਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੨) ਚ ''ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਿਮਿਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੧) ਚ ''ਯੋ ਏਵਂ ਮਰਤਿ, ਸੋ ਧਨਂ ਵਾ ਲਭਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭੫) ਚ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਣਤ੍ਤਿ** ਪਾਰਾਜਿਕਹੇਤੁਆਣਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਯੋਗੋ। **ਨ ਪਨੇਤਰੇ**ਤਿ ਪਠਮਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਦ੍ਵਯੇ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕਹੇਤੁਭੂਤਾ ਆਣਤ੍ਤਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੧੩**. **ਆਦੀ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਕਾਰਣਂ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਕਾਰਣਂ ਕਾਯਾਦਿ। ਤਂ ਪਨ ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾ, ਕਾਯਵਾਚਾ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ **ਉਤ੍ਤਰੇ** (ਉ॰ ਵਿ॰ ੩੨੫ ਆਦਯੋ) ਯਥਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਚ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੁਵਙ੍ਗਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ"**ਤਿ। ''ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੋ। ਯੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਰਣਂ। ਅਙ੍ਗਜਾਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਯਞ੍ਚ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਂ ਅਙ੍ਗਂ ਅਵਯਵਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਵਙ੍ਗਂ,** ਤਦੁਭਯਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯਥਾ ''ਦੁਵਙ੍ਗਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਤੀਣਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ। **ਅਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਅਵਯਵਾਨਿ। **ਸਤ੍ਤ** ਕਾਯੋ, ਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਾਚਾ, ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾ, ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਂਸਭਾਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੩੧੪**. **ਆਦੀ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਟਿਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚੇਤਨਾਸਭਾਵੰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਸੁਖੋਪੇਕ੍ਖਾਯੁਤੰ ਉਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਟ੍ਠਾਲਮ੍ਬਣਪਟਿਲਾਭਾਦਿਸੋਮਨਸ੍ਸਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਤਤਿਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਪਾਰਾਜਿਕੰ ਦੋਸਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚੇਤਨਾਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਦੁਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਚੇਤਨਾਲਕ੍ਖਣੰ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਲੋਭੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕੰ ਚੋਰਿਕਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਕੋਧੇਨ ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਲੁਮ੍ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਵਿਨਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦਾਸੀਨਸ੍ਸ ਗਣ੍ਹਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ “**ਤਿਵੇਦਨਮੁਦੀਰਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

**ਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸਮੁਲ੍ਲਪਨਚੇਤਨਾਲਕ੍ਖਣੰ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ। ਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਸਾਯ ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ‘‘ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਲਾਭਿਤੰ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਪਟਿਹਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਲਹਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਵਦਤੋ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਾਲਾਭੇਨ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦਿਦੁਕ੍ਖੰ ਸਹਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਉਦਾਸੀਨਸ੍ਸ ਵਦਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ “**ਤਿਵੇਦਨਮੁਦੀਰਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

**੩੧੫**. **ਅਟ੍ਠ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਲੋਭਸਹਗਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਰੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਚੇਤਨਾਸਭਾਵੇਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। **ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। **ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਲੋਭਸਹਗਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠ, ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। **ਲਬ੍ਭਰੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ।

**੩੧੬**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ। **ਕ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਕਰਣੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਿਰਿਯਾ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ। ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਲੋਕੇਨ ਅਕੁਸਲਭਾਵਤੋ ਵਜ੍ਜਨੀਯਨ੍ਤਿ **ਦੀਪਿਤੰ** ਪਕਾਸਿਤੰ।

**੩੧੭**. **ਆਪਤ੍ਤਿਯੰਯੇਵਾ**ਤਿ **ਏਵ**ਕਾਰੇਨ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਦੰ ਵਿਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੰ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਧਾਨੰ। **ਵਿਭਾਵਿਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਵਿਨਯਧਰੇਨ।

**੩੧੮-੯**. **ਮੁਦੁਪਿਟ੍ਠਿ ਚਾ**ਤਿ ਲਤਾ ਵਿਯ ਨਮਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਿਤੁੰ ਸਮਵਾਹਿਤ੍ਵਾ ਮੁਦੁਕਤਪਿਟ੍ਠਿਕੋ ਚ। **ਲਮ੍ਬੀ ਚਾ**ਤਿ ਪਲਮ੍ਬਮਾਨੇਨ ਦੀਘੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਲਮ੍ਬਤੀਤਿ **ਲਮ੍ਬੰ,** ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ, ਤੰ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਸੋ ਲਮ੍ਬੀ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਾਮਪਰਿਲਾਹਾਤੁਰਭਾਵੇ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੰ, ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਮਰਹਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤਾ। **ਮੁਖਗ੍ਗਾਹੀ**ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਗਹਣੰ **ਮੁਖਗ੍ਗਾਹੋ,** ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮੁਖਗ੍ਗਾਹੀ, ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸੀਦਕੋ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਹਵਾਸਿਕਾਨੰ ਸੀਲਵਿਨਾਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸੰਵਸਿਤੁੰ ਅਨਰਹਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਿਵਜ੍ਜਿਤਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੰਵਾਸਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਤੇਸਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵੰ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਕਤਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਨਮ੍ਪਿ ਮੁਦੁਪਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਨੁਲੋਮਪਾਰਾਜਿਕਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ** ਪਨ –

“ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਲਮ੍ਬੀ, ਮੁਦੁਪਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਨੁਲੋਮਪਾਰਾਜਿਕਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਰਾਗਵਸੇਨ ਸਦਿਸਭਾਵੂਪਗਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮੋ ‘ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਵਿਤ੍ਵਾਯੇਵ ਕੇਵਲੰ ਮਗ੍ਗੇਨ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਵੇਸਨਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ‘ਅਨੁਲੋਮਪਾਰਾਜਿਕਾਨੀ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ”ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੩) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਨਾਯ ਚ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ** –

“ਲਮ੍ਬਂਦੀਘਤਾਯ ਪਲਮ੍ਬਮਾਨੰ ਅਙ੍ਗਜਾਤਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਲਮ੍ਬੀ। ਸੋ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ, ਅਥ ਖੋ ਯਦਾ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਮੁਖੇ ਵਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਤਦਾ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਮੁਦੁਕਾ ਪਿਟ੍ਠਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮੁਦੁਪਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਾਯ ਮੁਦੁਕਾਯ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਯਦਾ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇ ਪਵੇਸੇਤਿ ਤਦਾ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਯੋ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਯੋ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਕਮ੍ਮਨਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਸੂਪਰਿ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ, ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੰ ਪਵੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲਮ੍ਬੀਆਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਵਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤਾ”ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੩੩) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਕਤਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਯੇਵੇਤੇ “ਪਾਰਾਜਿਕਾ”ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ “ਅਸਾਧਾਰਣਾਨੀ”ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮੇਵ ਨਿਯਤਾਨਿ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਿਕਾ, ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ, ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ “ਤੇਸੰ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾ”ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾ ਸਯੰ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਵਤ੍ਥਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮਾਨੰ ਨਿਵਾਸਨਨੀਹਾਰੇਨ ਸਯਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਵੇਸੰ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਸਾਸਨਤੋ ਚੁਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰਕਰਣੇਨ ਗਿਹਿਭਾਵਾਪਨ੍ਨਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸੰਵਾਸਾਰਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾ ਜਾਤਾ।

**ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਇਮੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਤੇਨ ਅਸੰਵਾਸਾਰਹਤਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਾਵ, ਤਥਾ ਏਕਾਦਸ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਾਦਸਾਭਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ, ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ, ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ, ਪਣ੍ਡਕੋ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ, ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋਤਿ ਏਕਾਦਸ। **ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ** ਏਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਮੋਧਾਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੨੦**. ਇਮੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸੀਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਵ ਜੀਵਿਤੁੰ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਅਭਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੨੧**. ਇਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ ਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ **“ਪਣ੍ਡਕੋ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਪਣ੍ਡਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਆਸਿਤ੍ਤਪਣ੍ਡਕੋ, ਉਸੂਯਪਣ੍ਡਕੋ, ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ, ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਪਣ੍ਡਕੋ, ਨਪੁਂਸਕਪਣ੍ਡਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਪਣ੍ਡਕੋ ਚ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋ**ਤਿ ਤਿਰਿਯੰ ਅਞ੍ਛਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ “ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋ”ਤਿ ਗਹਿਤੋ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਕੋ ਚ। ਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਇਧ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਾਧਕੇਹਿ ਉਭਤੋ ਕਮ੍ਮਤੋ

ਜਾਤਾਨਿ ਥਨਾਦਿਕਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ , ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਚ। **ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵਿਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਰਹਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਸਬ੍ਬਦੋਸਵਿਰਹਿਤਗੁਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ, ਤਂ ਵਿਪਨ੍ਨਂ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਾਦਿਯੋਗੇਨ ਯੇਸਂ ਤੇ ''ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਭਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **"ਅਹੇਤੁਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ"**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਮੇਸਂ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣਯੁਤ੍ਤਭਾਵਮਾਹ, ਇਮਿਨਾ ਏਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾਰਿਤਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੩੨੨**. **ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਕਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਮਰਣਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਪਾਯਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਨਿਯਤਾ ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਕਾ ਚ। **ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ, ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ, ਉਭਯਤ੍ਥੇਨਕੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਚ। **ਦੂਸਕੋ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਮੇਥੁਨਂ ਪਟਿਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਦੂਸੇਤੀਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਚ। **ਤਿਤ੍ਥਿਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿਂ, ਵੇਸਞ੍ਚ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠ ਪਨ ਕਿਰਿਯਾਨਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਇਮੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਇਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਪਨ ਮਾਤੁਵਧਾਦਿਕਿਰਿਯਾਯ ਇਹਤ੍ਤਭਾਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਅਨਰਹਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਕਾਦਸਅਭਬ੍ਬਾਨਂ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

**੩੨੩**. ਮਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਸਾਰਭੂਤੋ ਯੋ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ **ਅਨੁਸਾਰੇਨ** ਅਨੁਗਮਨੇਨ **ਸੇਸੋਪਿ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਬੁਧੇਨ** ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਅਸੇਸਤੋਵ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੨੪**. ਪਟੁਭਾਵਕਰੇ ਪਰਮੇ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਯੁਤੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਰਮਤ੍ਥਨਯਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਤਾ ਅਯਂ ਸਤਤਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਵਿਧੇਹਿ** ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ। **ਨਯੇਹੀ**ਤਿ ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਦੀਰਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ''ਨਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚਕ੍ਕਪੇਯ੍ਯਾਲਾਦੀਹਿ ਨਯੇਹਿ। **ਪਰਮਤ੍ਥਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮੋ ਚ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਤ੍ਥੋ,** ਪਰਮੋ ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋ **ਪਰਮਤ੍ਥੋ,** ਸੋਯੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਨਯੋ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੂਪਾਯੋ ਨੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਰਮਤ੍ਥਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਨਯਂ। **ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਤਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਾ ਤਦੁਪਾਯਂ ਵਾ ਪਤ੍ਥਯਤਾ, ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਮ-ਕਾਰੋ ਆਗਮਸਨ੍ਧਿਜੋ, ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਅ-ਕਾਰਾਦੇਸੋ। **ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਠਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋਤਬ੍ਬੋ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੨੫**. ਏਵਂ ਨਾਨਾਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤੇਰਸਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਮੋਚੇਤੁਂ ਕਾਮੇਤੀਤਿ **ਮੋਚੇਤੁਕਾਮੋ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾ,** ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ **ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤਂ**। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਾਦਸਸੁ ਰਾਗੇਸੁ ‘‘ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਂ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਵਿਸਯਂ ਰਾਗਮਾਹ।

**ਏਕਾਦਸ ਰਾਗਾ** ਨਾਮ ‘‘ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦੋ, ਮੇਥੁਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਾਦੋ, ਕਣ੍ਡੁਵਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੋ, ਵਾਚਸ੍ਸਾਦੋ, ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ, ਵਨਭਙ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਗਤਾ। ਇਧ **ਮੋਚਨਂ** ਨਾਮ ਸਮ੍ਭਵਧਾਤੁਮੋਚਨਂ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਤਬ੍ਬਿਸਯਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੇਦਨਾ **ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਮੋਚੇਤੁਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੋ’’ਤਿ। ਮੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸਾਦੋ, ਸਮ੍ਭਵਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਮੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤਂਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ **ਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸਾਦੋ** ਨਾਮ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਾਦਿਵਾਚਸ੍ਸਾਦਾਵਸਾਨੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥਕ੍ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮੇਹਿ ਨਵਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾਦਸੀਸੇਨ ਕੁਨ੍ਤਯਟ੍ਠਿਵਾਯੇਨ ਤਂਸਹਚਰਿਤੋ ਰਾਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਨਵਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਸ੍ਸਾਦਸੀਸੇਨ ਰਾਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ।

**ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੇਹਟ੍ਠਾ ਮਾਤੁਆਦਯੋ ਆਧੇਯ੍ਯਆਧਾਰਵੋਹਾਰੇਨ **“ਗੇਹਾ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ‘‘ਮਞ੍ਚਾ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਿਨੇਹਪਰਿਯਾਯੋ ਰਾਗੋ ‘‘ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਰਾਗਸ੍ਸ ਸਭਾਵੋ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਵਨਤੋ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਭਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਫਲਪੁਪ੍ਫਾਦਿ **ਵਨਭਙ੍ਗਿਯਂ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਰਾਗਵਸੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਮਾਤੁਗਾਮੇਹਿ ਵਿਰਹਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਤ੍ਥਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੪੦) ਤੇਸਂ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਫੁਸਨਵਸੇਨ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਰਾਗੀਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਤੇਹਿ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤਮਾਲਸਹਿਤਂ ਤਮ੍ਬੂਲਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ‘‘ਵਨਭਙ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਿਤਵਿਸਯਗੋਚਰੋ ਰਾਗੋ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਏਕੇਨ ਪਦੇਨ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਰਾਗੋ, ਏਕੇਨ ਪਦੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵਨਭਙ੍ਗੋ ਹਿ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ, ਨ ਰਾਗੋਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੪੦)।

‘‘ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾ’’ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਾਧਿਕਾਯ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਂ ਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ **“ਵਾਯਾਮੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਾਯਾਮੋ** ਨਾਮ ਤਂਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੀਰਿਯਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਸੇਮ੍ਹੋ ਗੁਲੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਫਲੇ ਹੇਤੂਪਚਾਰਵਾਯੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਹੇਤੁਭੂਤਵੀਰਿਯਵਾਚਕੇਨ ਚ ਪਦੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਾਹਿਰਵਤ੍ਥੁਘਟ੍ਟਨਂ, ਆਕਾਸੇ ਕਟਿਕਮ੍ਪਨਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵਾਯਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਮੋਚਨਂ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਦਸ ਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਨੀਲਂ ਪੀਤਕਂ ਲੋਹਿਤਕਂ ਓਦਾਤਂ ਤਕ੍ਕਵਣ੍ਣਂ ਦਕਵਣ੍ਣਂ ਤੇਲਵਣ੍ਣਂ ਖੀਰਵਣ੍ਣਂ ਦਧਿਵਣ੍ਣਂ ਸਪ੍ਪਿਵਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਤ੍ਤਾਦਿਆਸਯਭੇਦੇਨ, ਪਥਵਿਧਾਤੁਆਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਾ ਰਸਸੋਣਿਤਮਂਸਮੇਦਅਟ੍ਠਿਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਾਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਦੇਹਧਾਤੂਨਂ ਵਾ ਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਧਾ ਭਿਨ੍ਨੇ ਦਸਵਿਧੇ ਸੁਕ੍ਕੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੋਚਨਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯਂ, ਪਕਤਿਯਾ ਠਿਤਸਕਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮੋਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਤਿ ਠਾਨਤੋ ਚਾਵਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭)। ਇਹ ‘‘ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥਿਸੀਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਮੂਲ’’ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ‘‘ਕਟੀ’’ਤਿ ਅਪਰੇ। ‘‘ਸਕਲਕਾਯੋ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਚਨੇਸੁ ‘‘ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਸੁਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਤਤਿਯਵਾਦਸ੍ਸ ਕਤਪਾਸਂਸਤ੍ਤਾ ਕੇਸਲੋਮਨਖਦਨ੍ਤਾਨਂ ਮਂਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਖੇਲਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਥਦ੍ਧਸੁਕ੍ਖਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਭਾਵਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਅਬਦ੍ਧਪਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਸਮ੍ਭਵਧਾਤੁਯਾ ਚ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ? ‘‘ਆਰੋਗ੍ਯਤ੍ਥਾਯ, ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ, ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ, ਦਾਨਤ੍ਥਾਯ, ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ, ਬੀਜਤ੍ਥਾਯ, ਵੀਮਂਸਤ੍ਥਾਯ, ਦਵਤ੍ਥਾਯ ਮੋਚੇਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭) ਵੁਤ੍ਤਦਸਵਿਧਅਧਿਪ੍ਪਾਯਨੋਗਧਅਞ੍ਞਤਰਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਰਾਗੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਵਚ੍ਚੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਪਸ੍ਸਾਵੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਵਾਤੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਦਟ੍ਠੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਮੋਚੇਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭) ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਵਿਧਕਾਲਾਨਮਞ੍ਞਤਰਕਾਲੇ ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪੇ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ, ਆਕਾਸੇ ਕਟਿਂ ਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਮੋਚੇਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭) ਵੁਤ੍ਤਚਤੁਰੁਪਾਯਾਨਮਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰਾਗਪਿਸਾਚਵਸੇਨ ਵਿਵਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨੀਲਾਦਿਦਸਵਿਧਸਮ੍ਭਵਧਾਤੂਨਮਞ੍ਞਤਰਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਪਿਵਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਮੋਚੇਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਾ** ਨਾਮ ਲੋਮਸਪਾਣਾ, ਯੇਸਂ ਲੋਮੇ ਅਲ੍ਲਿਨੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਕਮ੍ਮਨਿਯਂ ਹੋਤਿ।

**ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਪਿਨੇ ਏਵ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਕਰਣਵਚਨਤੋ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਪਿਨਾ** ਨਾਮ ‘‘ਵਾਤਾਦਿਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਵਸੇਨ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਨੁਭੂਤਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦਿਵਿਸਯਵਸੇਨ ਵਾ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਅਪੁਞ੍ਞੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੭) ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਏਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕਪਿਨਿਦ੍ਦਾਯ ਸੁਪਿਨੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਯਂ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਵਿਸਯਂ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਂ ਵਿਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵ **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ**। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਤ੍ਥਂ , ਮਜ੍ਝੇ ਚ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਨਾ ਵਾ ਸਹ ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਦਾਨਤ੍ਥਂ, ਅਵਸਾਨੇ ਅਬ੍ਭਾਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘੋ ਏਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚੇਵ ਸੇਸੇ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੭; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਨਾਮ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਸਙ੍ਘੋਵ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਂ ਦੇਤਿ, ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਤਿ, ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦੇਤਿ, ਅਬ੍ਭੇਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ, ਨ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨਾਮਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤੇਨਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਥਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਵਸਾਨੇ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

**੩੨੬**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਮੂਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਗਤਂ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮਮੂਲਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਪਰੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਕ੍ਕਮਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਵਾ ਘਟ੍ਟਨਂ ਵਾ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ।

**੩੨੭**. **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਉਪਕ੍ਕਮਾਮਿ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚੇਤੇਤ੍ਵਾ ਪਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਚੇਤੇਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੨) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੨੮**. ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਗਾਥਾਯਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪੇ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤਘਟ੍ਟਨੇਨ ਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਇਮਿਨਾ ਅਸਙ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਆਕਾਸੇ ਕਟਿਕਮ੍ਪਨੇਨ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ‘‘ਵਾਯਾਮੋ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇ ਕਟਿਂ ਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿ ਮੁਚ੍ਚਿ...ਪੇ॰... ਅਸੁਚਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਿ। ਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਹੋਸਿ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ **ਆਕਾਸੇਕਟਿਕਮ੍ਪਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਮੁਤ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ’’**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ''ਉਪਕ੍ਕਮਾਮਿ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਤੰ ਵਿਸੇਸੇਤੁੰ **"ਆਕਾਸੇ ਕਮ੍ਪਨੇਨਪੀ"**ਤਿ ਆਹ, ਕਟਿਕਮ੍ਪਨੇਨਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਕਥਮਿਦੰ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ਇਮਾਯ ਕਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ''ਆਕਾਸੇ ਕਟਿੰ ਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੬) ਪਾਠੇ ''ਕਟਿੰ ਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਸਹਚਰਸ੍ਸ ''ਆਕਾਸੇ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਬਲੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਰਣਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਾ ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ।

**੩੨੯**. ਵਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥਿੰ, ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੀਲ਼ਾਯ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਦਾਰਕੋ ਵਿਯ ਕੀਲ਼ਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਮੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥਿੰ ਦਲ਼੍ਹੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਵਤ੍ਥਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਤ੍ਥਿੰ ਦਲ਼੍ਹੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਾ ਗਾਮਦਾਰਕਾ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਾਵਮਕਂਸੂ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੬੪)। ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਦਲ਼੍ਹੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕੇ ਮੁਤ੍ਤੇ ਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚੇਤੇਤਿ, ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਙ੍ਗਾਨੰ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ , ਅਮੁਤ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਉਭਯਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਮਾਹ।

**੩੩੦**. **ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ''ਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਾਰਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੬) **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਪਨ ਇਤ੍ਥੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਵਸੇਨ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਇਤ੍ਥੀਨੰ। ''ਅਙ੍ਗਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਨਿਮਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਟਸਤੇਨਾਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੰ ਵਾ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਸਚੇਪਿ ਪਟਸਤੰ ਨਿਵਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ 'ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਓਕਾਸੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਅਨਿਵਤ੍ਥਾਨੰ ਗਾਮਦਾਰਿਕਾਨੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੬੬)। **ਪੁਰਤੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

**੩੩੧**. ਏਕੇਨ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਤੋ **ਏਕੰ** ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਏਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਏਕੰ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਯੋਗੇਹਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੬੬)। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ''ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਉਮ੍ਮੀਲਨਨਿਮੀਲਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਵਿਧਾ ਤੰ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੩੩੨**. ਅਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਤ੍ਥੰ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਭੇਸਜ੍ਜਲੇਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਦੰ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨ ਨਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੩) ਨਯੇਨ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਾਠੇ ''ਅਨੁਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਾਠਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ''ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੨) ਚ ''ਨ ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੨) ਚ ਵਚਨਤੋ ਤੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ **"ਅਨੁਪਕ੍ਕਮਤੋਪਿ ਚ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ"**ਤਿ। ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦਰਾਗੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਏਵਰੂਪਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦਰਾਗਪੀਲ਼ਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਚਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿਪਿ ਕੇਵਲੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤੇਨ ਉਪਹਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਤ੍ਥੂਸੁ ਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਕਟਿਕਮ੍ਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਮੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਚਿਨ੍ਤਾਬਲੇਨ ਵਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਬਲੇਨ ਵਾ ਸੁਕ੍ਕੇ ਮੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਠਵਸੇਨ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਸਦ੍ਦਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ ਸੁਪਿਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਪਿਨੇ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੇਹਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਕ੍ਕੇ ਮੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ

ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੬੩) ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸੁਪਿਨੇ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਚੇਤਨਾਯ ਸਚਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਚ੍ਚਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕੀਲਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਸਾਵਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪੁਟੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੬੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਣ੍ਡਪਾਲਿਕਾ ਕਿਕੀਸਕੁਣਾ ਵਿਯ, ਵਾਲਪਾਲਿਕਾ ਚਮਰੀ ਵਿਯ, ਏਕਨੇਤ੍ਤਪਾਲਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਚ ਕਾਯਜੀਵਿਤੇਪਿ ਅਪੇਕ੍ਖਂ ਪਹਾਯ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤੁਕਾਮੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੭) ਵਦਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਕੂਲਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਰਾਨੁਸਾਸਨੀ।

ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੩੩. **ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਂ ਇਤ੍ਥਿਂ, ‘‘ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਨ ਯਕ੍ਖੀ, ਨ ਪੇਤੀ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਦਹੁਜਾਤਾਪਿ ਦਾਰਿਕਾ, ਪਗੇਵ ਮਹਤ੍ਤਰੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੧) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦਹੁਜਾਤਕੁਮਾਰਿਕਾਭਾਵੇਨਪਿ ਠਿਤਂ ਜੀਵਮਾਨਕਮਨੁਸ੍ਸਮਾਤੁਗਾਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਜੀਵਮਾਨਕਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੧ ਆਦਯੋ) ਮਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਚਨਤੋ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਮਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਂ ਵਾ ਵੇਣਿਗ੍ਗਾਹਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਰਾਮਸਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੦) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਾਦਿਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਫੁਸਨਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਆਮਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਂਸਗ੍ਗੇ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵੇ ਰਾਗੋ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ**। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਿਕੋ**, ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੩੪. ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਲੋਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇ **ਲੋਮੇਨ** ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੭੪) ‘‘ਲੋਮਗਣਨਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਮਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ , ‘‘ਕੋਟ੍ਠਾਸਗਣਨਾਯ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਮਤਸ੍ਸ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੇ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਲੋਮਗਣਨਾਯ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਫੁਟ੍ਠਲੋਮਾਨਂ ਬਹੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਯੋਗੇ ਏਕਾ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਬਹੂਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ।

੨੩੫. **ਇਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਦਿਸਰੀਰਾਵਯਵੇ ਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। ਸੇਵਨਚੇਤਨੋ **ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ** ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕਤ੍ਥੇ ਤਦ੍ਧਿਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ। **"ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਿਤਾ"**ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਈਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੀਸਦ੍ਦਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਭਾਵਪਚ੍ਚਯੋ ਤਂਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਥਾਹੁ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਗੁਣਸ੍ਸ ਹਿ ਭਾਵਾ ਦਬ੍ਬੇ ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ, ਤਦਭਿਧਾਨੇ ਤ੍ਤਾਦਯੋ’’ਤਿ।

੨੩੬. **ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ’’ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੋ। **ਤਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇ। **"ਏਕਾਵਾਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨਪਨੀਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਹਿਤਹਤ੍ਥਂ ਪਨ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੩੩੭**. ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ **ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ** ਸੀਸਤੋ ਯਾਵ ਪਾਦਂ, ਪਾਦਤੋ ਯਾਵ ਸੀਸਞ੍ਚ ਕਾਯਾ ਹਤ੍ਥਂ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਅਨੇਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੩੩੮**. ਏਕਤੋ ਗਹਿਤਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਗਣਨਾਯ ਸਚੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਏਕਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਲਾਪਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਲਾਪਕੋਟ੍ਠਾਸਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਅਭਾਵਤੋ ਇਦਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਨ ਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਸਿਯਾ"**ਤਿ ਆਹ।

**੩੪੦-੧**. **ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸਾਪਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ** ਕਾਯਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ, ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ **ਕਾਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ** ਕਾਯਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ** ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸਮ੍ਬਦ੍ਧਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ। **ਪਣ੍ਡਕੇ** ਪਣ੍ਡਕਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ** ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਕਾਯਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ। **ਯਕ੍ਖਿਪੇਤੀਸੁ** ਯਕ੍ਖਿਪੇਤਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ** ਤਾਸਂ ਕਾਯਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਣ੍ਡਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋਪਿ ਗਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ **ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ** ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸਮ੍ਬਦ੍ਧਂ ਫੁਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਥਾ ਯੋਜਨਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ।

**"ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਆਗਤਨਯੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤੇਪਿ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਪਣ੍ਡਕੇ ਵਿਮਤਿਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਤਾਦਿਅਞ੍ਞਮਤਿਪਕ੍ਖੇ ਚ ਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਸੁ ਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸਞ੍ਞਿਵਿਮਤਿਪਣ੍ਡਕਾਦਿਅਞ੍ਞਮਤਿਪਕ੍ਖੇ ਚ ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਾਮਸਨਾਦੀਸੁ ਚ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੩੪੨**. ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ** ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਂ ਆਮਸਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਆਮਸਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੬) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੩੪੩-੪**. ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਦਭਾਜਨਾਗਤਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰਾਦਿਕਮੇਵ ਅਨਾਮਾਸਂ, **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਸੁ** ਦਾਰੁਧੀਤਲਿਕਵਤ੍ਥੁਅਨੁਲੋਮਤੋ ਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾਦਿਇਤ੍ਥਿਰੂਪਕਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਾਰਾਨੁਲੋਮਤੋ ਅਸਰੀਰਟ੍ਠਂ ਮਾਤੁਗਾਮੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਞ੍ਚ ਵਿਭਙ੍ਗਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ ਅਵਸੇਸਂ ਅਨਾਮਾਸਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ **"ਇਤ੍ਥੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**"ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਇਤ੍ਥਿਕਾਯ ਇਤ੍ਥਿਧਨਂ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪), ਸਦ੍ਧਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਪਰਾਯਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਦਾਰੁਲੋਹਮਯਾਦਿਕਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਞ੍ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ, ਪਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕਤਂ ਮਾਤੁਗਾਮਰੂਪਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਮਾਤੁਗਾਮਰੂਪਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ, ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇ ਵਾ ਯੋਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**"ਵਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਠਪਿਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਮਾਸਮੇਵ, ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਤਿਣਚੁਮ੍ਬਟਕਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਣ੍ਣਮੁਦ੍ਦਿਕਂ

ਉਪਾਦਾਯ **ਅਲਙ੍ਕਾਰਮੇਵ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਾਲਕੇਸਵਟ੍ਟਕੇਸੁ ਪਵੇਸਨਕਦਨ੍ਤਸੂਚਿਆਦਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਤਤ੍ਥਜਾਤਫਲਂ ਖਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਰੁਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਨਸਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਫਲਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਰਾਸਿਕਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਫਲਞ੍ਚ ''ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਰਾਸਿਕਤੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਮਾਸਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਇਮਿਨਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਤਿਤਂ ਫਲਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **''ਮੁਗ੍ਗਾਦਿਂ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕ''ਨ੍ਤਿ** ਉਪਲਕ੍ਖਣਪਦਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਿਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮੁਗ੍ਗਾਦਿਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ ''ਅਪਰਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

**ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਧਞ੍ਞਾਨੀਤਿ** ''ਸਾਲਿ ਵੀਹਿ ਯਵੋ ਕਙ੍ਗੁ, ਕੁਦ੍ਰੂਸਵਰਕਗੋਧੁਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ। ਖੇਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਤਾ ਸਾਲਿਸੀਸੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਫੁਸਨ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਹੋਤਿ, ਸਰੀਰੇ ਧਞ੍ਞਂ ਫੁਸਨ੍ਤੇਪਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਨ ਦੋਸੋ। ਵੀਥਿਯਂ, ਗੇਹਙ੍ਗਣੇ ਵਾ ਧਞ੍ਞੇਸੁ ਪਸਾਰਿਤੇਸੁ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ''ਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ''ਇਮਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਕੁਲਗੇਹੇ ਧਞ੍ਞਮਤ੍ਥਕੇ ਚੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਧਞ੍ਞੇ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੇ ਅਨੁਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਪੀਠਕਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਞ੍ਞਮਤ੍ਥਕੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਤ੍ਥ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੩੪੫**. ਧਮਨਸਙ੍ਖਾਦਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਤੁਰਿਯਮ੍ਪਿ ਚਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਧਮਨਸਙ੍ਖੋ** ਨਾਮ ਸਦ੍ਦਕਰਣਸਙ੍ਖੋ । **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਂਸਸਿਙ੍ਗਤਾਲ਼ਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਤੁਰਿਯਨ੍ਤਿ** ਆਤਤਂ, ਵਿਤਤਂ, ਆਤਤਵਿਤਤਂ, ਘਨਂ, ਸੁਸਿਰਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤੁਰਿਯਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਤਤਂ** ਨਾਮ ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਸੁ ਭੇਰਿਆਦੀਸੁ ਏਕਤੋ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਓਨਦ੍ਧਂ ਏਕਤਲਤੁਰਿਯਂ। **ਵਿਤਤਂ** ਨਾਮ ਉਭਤੋ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਓਨਦ੍ਧਂ ਉਭਯਤਲਤੁਰਿਯਂ। **ਆਤਤਵਿਤਤਂ** ਨਾਮ ਉਭਯਤੋ ਚ ਮਜ੍ਝਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤਂ। **ਘਨਂ** ਸਮ੍ਮਾਦਿ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਤਾਲ਼ਂ, ਘਣ੍ਟਾਕਿਙ੍ਕਣਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਸੁਸਿਰਨ੍ਤਿ** ਵਂਸਾਦਿ।

ਇਧ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭੇਰਿਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਚ ਭੇਰਿਤਲਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵੀਣਾ ਚ ਵੀਣਾਪੋਕ੍ਖਰਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਦਣ੍ਡੋ ਚ ਅਨਾਮਾਸਂ। ''ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤਭੇਰਿਯੋ ਅਚਾਲੇਨ੍ਤੇਨ ਅਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਚਵਰਛਡ੍ਡਨਕਾਲੇ ਕਚਵਰਂ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੁਰਿਯਭਣ੍ਡੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੀਯਮਾਨਂ ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਦੋਣਿ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਨਿਕ੍ਖਿਪਨਤ੍ਥਾਯ, ਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਕੋਸਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਰਤਨਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨੀਤਿ** ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ਂ ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਦ੍ਧਾ, ਅਵਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾਦੀ ਸਬ੍ਬਾਪਿ **ਮੁਤ੍ਤਾ** ਅਨਾਮਾਸਾ। ਭਣ੍ਡਮੂਲਤ੍ਥਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨੁਮਸੋ ਜਾਤਿਫਲਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਭੇਦੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ **ਮਣਿ** ਧੋਤਵਿਦ੍ਧੋ ਅਨਾਮਾਸੋ। ਆਹਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਠਿਤੋ ਅਵਿਦ੍ਧਧੋਤੋ ਮਣਿ ਪਤ੍ਤਾਦਿ ਭਣ੍ਡਮੂਲਤ੍ਥਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਕਾਚਮਣਿਯੇਵੇਕੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੇ** ਚ ਮਣਿਸਦਿਸੋਯੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਧਮਨਸਙ੍ਖੋ ''ਸਬ੍ਬਂ ਧਮਨਸਙ੍ਖਾਦਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਤੁਰਿਯੇਸੁ ਗਹਿਤੋ। ਰਤਨਖਚਿਤੋ ਸਙ੍ਖੋ ਅਨਾਮਾਸੋ। ਪਾਨੀਯਸਙ੍ਖੋ ਧੋਤੋਪਿ ਅਧੋਤੋਪਿ ਆਮਾਸੋ। ਅਵਸੇਸਸਙ੍ਖੋ ਪਨ ਅਞ੍ਜਨਾਦਿਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਂ, ਪਤ੍ਤਾਦਿਭਣ੍ਡਮੂਲਭਾਵੇਨ ਚ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਏਕਤੋ ਵਿਲਿਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾ **ਸਿਲਾ** ਅਨਾਮਾਸਾ। ਸੇਸਾ ਸਿਲਾ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਸਾਨਾਦਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

“**ਪਵਾਲ਼ਂ** ਧੋਤਮਧੋਤਞ੍ਚ ਵਿਦ੍ਧਮਵਿਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨਾਮਾਸਂ, ਨਾਪਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬ”ਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ **ਪਵਾਲ਼**ਪਟਿਮਾਚੇਤਿਯਾਨਿ ਚੇਵ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਵੇਸੇਤਬ੍ਬਆਣਿਯਾ ਮੂਲੇ, ਅਗ੍ਗੇਚ ਪਵੇਸੇਤਬ੍ਬਂ ਪਦੁਮਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਕਤਂ ਵਟ੍ਟਞ੍ਚ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਨ ਫੁਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਰਜਤਂ, ਜਾਤਰੂਪਞ੍ਚ** ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਕਤਂ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਾਮਾਸਂ, ਨ ਚ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਕਤਂ ਪਟਿਮਾਦਿਕਞ੍ਚ ਆਰਕੂਟਲੋਹਞ੍ਚ ਅਨਾਮਾਸਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਕਤਾਕਤਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਨਂ ਅਸਾਦਿਯਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਇਧ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਹਟਂ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਮਾਚੇਤਿਯਪੋਤ੍ਥਕਾਵਚ੍ਛਾਦਕਮਣਿਪਦੁਮਵਟ੍ਟਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਨ ਚ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨ ਕਤਂ ਸੇਨਾਸਨੋਪਕਰਣਂ ਪਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਧਮ੍ਮਮਣ੍ਡਪੇ ਕਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੋ ਮਣਿ, **ਮਸਾਰਗਲ੍ਲ**ਮਣਿ ਚ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨਾਮਾਸੋ, ਨ ਚ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੪੬. **ਸਬ੍ਬਮਾਵੁਧਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਖਗ੍ਗਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਆਵੁਧੋਪਕਰਣਂ ਪਤ੍ਤਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮੂਲਤ੍ਥਾਯ ਦੀਯਮਾਨਂ ਸਤ੍ਥਵਾਣਿਜ੍ਜਾਯ ਅਕਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਖੁਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਙ੍ਗਾਮਭੂਮਿਯਂ ਮਗ੍ਗੇ ਪਤਿਤਖਗ੍ਗਾਦਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਖੁਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਾਨਿ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਸੁਸਤ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਫਲਤੋ ਦਣ੍ਡਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਕਾਰਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਜਿਯਾ**ਤਿ ਧਨੁਗੁਣੋ। **ਚ**-ਕਾਰੇਨ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਕੁਸਤੋਮਰਾਦਿਂ ਪਰਹਿਂ ਸੋਪਕਰਣਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਧਨੁਦਣ੍ਡਕੋ**ਤਿ ਜਿਯਾਵਿਰਹਿਤੋ ਧਨੁਦਣ੍ਡਕੋ। ਇਦਂ ਪਰਹਿਂਸੋਪਕਰਣਭਣ੍ਡਾਦਿਕਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਂ ਚੇ, ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚੇ, ਅਚਾਲੇਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਜਾਲਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਜਾਲਪਕ੍ਖਿਜਾਲਾਦਿਜਾਲਞ੍ਚ। ਜਾਲਂ ਦੀਯਮਾਨਂ ਛਤ੍ਤਵੇਠਨਤ੍ਥਂ, ਆਸਨਚੇਤਿਯਾਦਿਮਤ੍ਥਕੇ ਬਨ੍ਧਨਾਦਿਪਯੋਜਨੇ ਸਤਿ ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਰਵਾਰਣਂ** ਨਾਮ ਫਲਕਾਦਿਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਰਨਿਵਾਰਣਂ ਵਿਨਾਸਨੋਪਰੋਧਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਭਣ੍ਡਮੂਲਤ੍ਥਂ ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਧਾਰਫਲਕਾਦਿ ਯਦਿਚ੍ਛਿਤਂ ਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੩੪੭. **ਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਬਿਮ੍ਬਾਦੀ’’ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੁਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਰਜਤਮਯਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਰਕੂਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਲੋਹਵਿਸੇਸਮਾਹ । “**ਅਨਾਮਾਸ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਯਂ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ।

੩੪੮. ਸਬ੍ਬਂ ਵਾਦਿਤਮਿਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਓਨਹਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਮਵਰਤ੍ਤਨ੍ਤੀਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ। **ਓਨਹਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥੇਵ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ। **ਵਾਦਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾਦਾਪੇਤੁਂ। **ਵਾਦੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾਦੇਤੁਂ। **ਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਦਨੀਯਂ ਯਥਾ ‘‘ਕਰਣੀਯਂ ਕਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ, ਵਾਦਨਾਰਹਂ ਤੁਰਿਯਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਓਨਹਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਂ।

੩੪੯. **ਉਪਹਾਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਅਨੁਮਤਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। **ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਤੇ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੫੦-੧. **ਧੁਤ੍ਤਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਾਚਾਰਾਯ ਲੋਲਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਸਯਂ ਫੁਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਯੋਗਂ ਵਿਨਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਫੁਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। **ਕਾਯੇਨ ਅਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ। **ਫਸ੍ਸਂ**

**ਪਟਿਵਿਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਫੁਸਨੇ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ''ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਇਮਂ ਫੁਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚੇਤੇਤ੍ਵਾ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ''ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਥਾਲਕਤਟ੍ਟਕਪਣ੍ਣਪੁਟਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਹਤ੍ਥੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਫੁਸਨਾਦੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਫੁਸਨਭਾਵਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤਿਂ ਅਨੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਪਸਾਰਣਾਦੀਸੁ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਾਰਕਾਕਾਰਂ ਦਾਰਿਕਂ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ''ਤਿ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ । **ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਿਨੋ ਚਾ**ਤਿ ''ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾਯਮਤਿ, ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾਯਮਤਿ, ਨ ਚ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਨ ਚ ਕਾਯੇਨ ਵਾਯਮਤਿ, ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਨ ਚ ਕਾਯੇਨ ਵਾਯਮਤਿ, ਨ ਚ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੯) ਵੁਤ੍ਤਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਇਮੇਸੁ ਯੋ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਆਲਿਙ੍ਗਨਾਦਿਪਯੋਗੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਯਮਾਨੇ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ ਹਤ੍ਥਚਾਲੇਨ, ਮੁਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਵਾ ਪਟਿਪਣਾਮਨਂ, ਪਹਰਣਾਦਿਕਞ੍ਚ ਪਯੋਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ **ਪਠਮੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**। ਅਤ੍ਤਾਨਮਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਹਰਣਾਕਾਰਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਂ ਫੁਸਿਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ **ਦੁਤਿਯੋ**। ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਆਲਿਙ੍ਗਿਤੋ ਚੋਪਨਰਹਿਤਂ ਮਂ ''ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ''ਤਿ ਮਨ੍ਞ੍ਵਾ ''ਸਯਮੇਵ ਪਲਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ''ਅਚੋਪਨਮੇਵ ਮੋਕ੍ਖੋਪਾਯੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਤਤਿਯੋ**। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤੁਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯੋ ਵਿਯ ਤਾਸੇਤੁਂ ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਅਗਤੇ ਪਾਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ **ਚਤੁਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੩੫੨. ਪਠਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਰਾਜਿਕੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ।

ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੫੩-੪. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵਂ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ**, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਚ ਸਾ ਵਾਚਾ ਚਾਤਿ **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾ**, ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ, ਯਥਾਹ ''ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਵਾਚਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੫), ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦੋ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਰਾਗੋ ਇਧ ਸਹਚਰਿਯੇਨ ''ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਰਾਗੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ''ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਓਭਾਸਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ**ਤਿ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਨ ਯਕ੍ਖੀ, ਨ ਪੇਤੀ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਜਾਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਰੂਪਾਯ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਵਸੇਨ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਵਸੇਨ**

**ਚਾ**ਤਿ ''ਵਣ੍ਣਂ ਭਣਤਿ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਥੋਮੇਤਿ ਵਣ੍ਣੇਤਿ ਪਸਂਸਤਿ। ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਣਤਿ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਖੁਂਸੇਤਿ ਵਮ੍ਭੇਤਿ ਗਰਹਤੀ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਭੋ ਮਗ੍ਗੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਥੋਮਨਗਰਹਣਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਯਾਚਨਾਦਯੋ ਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾਦਯੋ, ਤੇਹਿ **ਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾਦੀਹਿ**, ''ਯਾਚਤਿਪਿ ਆਯਾਚਤਿਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿਪਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਤਿਪਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿਪਿ ਅਨੁਸਾਸਤਿਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿਪੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੫) ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ''ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਓਭਾਸਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਵਿਞ੍ਞੂ''**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਓਭਾਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਮਾਹ, ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ ''ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਪਦਭਾਜਨਾਗਤਸਰੂਪਂ ਵਿਞ੍ਞੂਂ ਪਟਿਬਲਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਮਸੋ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯਪੀ**ਤਿ ਓਭਾਸਨੇ ਅਨ੍ਤਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਂ। ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਚਨਸ੍ਸਾਦਭਾਵੇ ਸਤਿ ਯੋ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਗੁਣਦੋਸਂ ਵਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਯਾਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯਪਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਵਿਞ੍ਞੂਂ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਅਨੁਮਸੋ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯਪਿ ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਰੁਕਂ ਸਿਯਾਤਿ ਏਕਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਤਥਾ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਵਣ੍ਣਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾਦੀਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਯੋਜਨਾਯ ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਵਾਕ੍ਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਵਾਕ੍ਯੇ **ਵਣ੍ਣ**ਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਥੋਮਨਾਦਿਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿ। ''ਇਤ੍ਥਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸੁਭਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਵਦਤੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਤਵ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੋ ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੋ ਚ ਈਦਿਸੋ ਸੁਭੋ ਸੁਸਣ੍ਠਾਨੋ, ਤੇਨ ਨਾਮ ਈਦਿਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸੁਭਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ। ''ਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਪਸਂਸਤੀ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ''ਥੋਮੇਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ।

ਦੁਤਿਯਵਾਕ੍ਯੇ **ਅਵਣ੍ਣ**ਪਦਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਖੁਂਸਨਾਦਿਤ੍ਤਯੇ **ਖੁਂਸਨਂ** ਨਾਮ ਪਤੋਦੋਪਮੇਹਿ ਫਰੁਸਵਚਨੇਹਿ ਤੁਦਨਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਖੁਂਸੇਤੀਤਿ ਵਾਚਾਪਤੋਦੇਨ ਘਟ੍ਟੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੫)। ਪਤੁਜ੍ਜਤੇਨੇਨਾਤਿ **''ਪਤੋਦੋ''**ਤਿਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਿਜ੍ਝਨਕਪਾਚਨਦਣ੍ਡੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਮ੍ਭਨਂ** ਨਾਮ ਅਪਸਾਦਨਂ। **ਅਪਸਾਦਨਂ** ਨਾਮ ਗੁਣਤੋ ਪਰਿਹਾਪਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਵਮ੍ਭੇਤੀਤਿ ਅਪਸਾਦੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੫)। **ਗਰਹਾ** ਨਾਮ ਦੋਸਾਰੋਪਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਗਰਹਤੀਤਿ ਦੋਸਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੫)। ਇਮਂ ਖੁਂਸਨਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ''ਸਿਖਰਣੀਸਿ, ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਸਿ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸੀ''ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸ।

ਤਤਿਯਵਾਕ੍ਯੇ **ਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾ**ਦਿਵਚਨੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਆਯਾਚਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ''ਯਾਚਤਿ ਨਾਮ ਦੇਹਿ ਮੇ ਅਰਹਸਿ ਮੇ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੫) ਨਯੇਨ ਏਕੇਕਂ ਪਦਂ ''ਦੇਹਿ ਮੇ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਦੇਨ ਸਹ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਂ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ।

''ਕਦਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਦਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਦਾ ਤੇ ਦੇਵਤਾਯੋ ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਦਾ ਤੇ ਸੁਖਣੋ ਸੁਲਯੋ ਸੁਮੁਹੁਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਆਯਾਚਨਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਏਕੇਕਂ ਪਦਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਓਸਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ''ਕਦਾ ਤੇ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨਂ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਂ ਤ੍ਵਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਦੇਸਿ, ਕਥਂ ਜਾਰਸ੍ਸ ਦੇਸੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੫) ਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨੇਸੁ ਚ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਦੇਨ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ।

‘‘ਏਵ੍ਂ ਕਿਰ ਤ੍ਵ੍ਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਦੇਸਿ, ਏਵ੍ਂ ਜਾਰਸ੍ਸ ਦੇਸੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੫) ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਦੇਨ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਨੁਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਂ ਦਦਮਾਨਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ‘‘ਏਵ੍ਂ ਦੇਹਿ, ਏਵ੍ਂ ਦੇਨ੍ਤੀ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਮਨਾਪਾ ਚਾ’’ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਵਚਨੇ, ਅਨੁਸਾਸਨਿਵਚਨੇ ਚ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੩੫੫**. ਅਕ੍ਕੋਸਨਿਦ੍ਦੇਸਾਗਤੇਸੁ ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾਸਿ ਅਲੋਹਿਤਾਸਿ ਧੁਵਲੋਹਿਤਾਸਿ ਧੁਵਚੋਲ਼ਾਸਿ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੀਸਿ ਸਿਖਰਣੀਸਿ ਇਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਾਸਿ ਵੇਪੁਰਿਸਿਕਾਸਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਸਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸੀ’’ਤਿ ਏਕਾਦਸਸੁ ਪਦੇਸੁ ‘‘ਸਿਖਰਣੀਸਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਸਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸੀ’’ਤਿ ਪਦਤ੍ਤਯਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਂ, ਇਮਿਨਾ ਪਦਤ੍ਤਯੇਨ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਦਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚਾਤਿ ਛਪ੍ਪਦਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਤ੍ਤਾ ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠ ਪਦਾਨਿ ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਦੇਨ ਸਹ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ‘‘ਮੇਥੁਨਯਾਚਨਾਦੀਹੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਪਦੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤੇਪਿ ਕੇਵਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਤ੍ਤਾ ਗਰੁਤਰਂ ਪਦਤ੍ਤਯਂ ਵਿਸੁਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਸਿਖਰਣੀਸੀ’’**ਤਿਆਦਿ।

**ਸਿਖਰਣੀਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਿਖਰਣੀ ਅਸੀ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ‘‘ਅਸੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕੇਵਲਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਕੇਵਲੇਨਾਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਚਨੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਿਖਰਣੀਸੀ**ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਆਣਿਮਂਸਾ ਭਵਸਿ। **ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਸੀ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾ। **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ, ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਚਾਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ‘‘ਅਯਂ ਇਤ੍ਥੀ, ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ’’ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਯਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ,** ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਾਨਿ। **ਸੁਣਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਞ੍ਞੂਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਾਸਿਤਂ **ਸੁਣਨ੍ਤਿਯਾ** ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਅਕ੍ਕੋਸਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੫੬**. ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਗਰੁਕਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਕਂ ਇਤ੍ਥਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਵਾਚਾਯ ਬਹੂ ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਗਣਨਾਯ ਗਰੁਕਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਿਯੋਪੀ’’ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੩੫੭**. **ਸਾ ਚੇ ਨਪ੍ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਓਭਾਸਤਿ, ਸਾ ਚੇ ਨ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਆਦਾਯ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਸਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵੁਤ੍ਤਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸਚੇ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਭਾਸਿਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਂ, ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਵਾ ਆਦਿਸ੍ਸ ਭਣਨੇ ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਣਨੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਣ੍ਣਾਦਿਕਥਨੇ, ‘‘ਭਣਤੋ’’ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਣਨਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਅਯਮਨ੍ਤਪਚ੍ਚਯੋ ‘‘ਅਸਮ੍ਬੁਧ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ) ਵਿਯ। **ਉਬ੍ਭਜਾਣੂ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਣੂਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। **ਅਕ੍ਖੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਕਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ।

**੩੫੮**. **ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਕਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। **ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਅਧੋ। **ਉਦ੍ਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ। ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸੁਬ੍ਭਕ੍ਖਂ ਵਾ ਤਥਾ, ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ। ਵਣ੍ਣਾਦਿਭਣਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਵਿਞ੍ਞੂਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਵਣ੍ਣਾਦਿਭਣਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ, ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ, ਉਦ੍ਧਕ੍ਖਕਂ ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਖਕਞ੍ਚੇਵ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਵਧਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ? ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਕ੍ਖਕਂ, ਪਨ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੬)।

੩੫੯. ਪਣ੍ਡਕੇ ਯਕ੍ਖਿਪੇਤੀਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਣ੍ਣਾਦਿਭਣਨੇ **ਤਸ੍ਸ** ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਭਵੇਤਿ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਆਗਤਪਦੇਹਿ ਸਹ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਕ੍ਖਿਪੇਤੀਨਂ ਗਹਣਂ।

੩੬੦. **ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਸੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ।

੩੬੧. ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਂ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥਕਥਨਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀ''ਤਿਆਦਿਪਦਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੇਹਿ ਸਹ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਾਸਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨਂ ਵਾ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। **ਪੁਰੇਕ੍ਖਤ੍ਵਾਨੁਸਾਸਨਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸਿ...ਪੇ॰... ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਦਾਨਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਯਥਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਾ ਨਾਹੋਸੀ''ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤ੍ਵਾ।

੩੬੨. **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਤ੍ਤੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਨਞ੍ਚ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ...ਪੇ॰... ਤੁਲ੍ਯਾਵਾ"**ਤਿ। ਵੇਦਨਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇਨ ਅਸਮਤ੍ਤਾ **"ਵੇਦਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਧਾ ਮਤਾ"**ਤਿ ਆਹ, ਸੁਖੋਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਮਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੩੬੩. **ਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਮੇਨ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ, ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੇਨ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਕਾਮਿਤਾ ਪਤ੍ਥਿਤਾਤਿ **ਕਾਮਾ,** ਮੇਥੁਨਰਾਗਵਸੇਨ ਪਤ੍ਥਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਮਾ ਚ ਸਾ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਚਾਤਿ ਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ **ਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਮੇਥੁਨਰਾਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾਤਿਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ ਭਗਿਨਿ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਨਂ ਯਾ ਮਾਦਿਸਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਏਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੇਨ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਗੁਣਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣਿਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ। **ਸਾ ਚੇ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਭਾਸਿ, ਸਚੇ ਸਾ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ।

੩੬੪. **ਸਾ** ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਨੋ ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਕ੍ਖਿਪੇਤਿਦੇਵੀਸੁ** ਜਾਨਨ੍ਤੀਸੁ, ਪਣ੍ਡਕੇ ਚ ਜਾਨਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੋ **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਵਿਸਯੇ, ਯਕ੍ਖਿਆਦੀਨਂ ਅਜਾਨਨਵਿਸਯੇ ਚ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੬੫. **ਚੀਵਰਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਹਿ। **ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਕਾਮਿਤਤ੍ਤਾ ਕਾਮਾਤਿ ਚ ਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ।

੩੬੬. ਰਾਗੋ ਏਵ **ਰਾਗਤਾ। "ਰਾਗਿਤਾ"**ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਰਾਗੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਰਾਗੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਰਾਗਿਤਾ,** ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਰਾਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਭਾਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਗੁਣਭਣਨਂ। **ਤੇਨ ਰਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ

ਰਾਗੇਨ। **ਖਣੇ ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਣਿਤਕ੍ਖਣੇ। **ਵਿਜਾਨਨ੍**ਤਿ ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਭਣਤਿ, ਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੬੭. **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਤਾ, ਤਂਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਰਾਗਿਤਾ, ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਓਭਾਸਨਂ, ਖਣੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਏਤ੍ਥ** ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ , ਪਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ।

ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੩੬੮. ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਿਰਿਯਾਤ੍ਤਯੋਪਾਦਾਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਪਾਦਨਕਂ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚ ''ਗਰੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਦਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧੇਹਿ ਸਹ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਦੇਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵੀਮਂਸਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਗਰੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਕਂ ਵਾਕ੍ਯਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜਨਾਯਪਿ ਏਕਂ ਵਾਕ੍ਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਇਧ ਸਨ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮਞ੍ਚ ਯੋਜਨਾਕ੍ਕਮਞ੍ਚ ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਇਤ੍ਥੀਨਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਪਭੇਦੋ ਚ ਸਰੂਪਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੀਯਤਿ – ਤੇਸੁ **ਇਤ੍ਥਿਯੋ** ਦਸਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਦਸ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਗਿਨਿਰਕ੍ਖਿਤਾ ਞਾਤਿਰਕ੍ਖਿਤਾ ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ ਸਾਰਕ੍ਖਾ ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾ''ਤਿ। **ਭਰਿਯਾ ਚ** ਦਸਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਦਸ ਭਰਿਯਾਯੋ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ ਪਟਵਾਸਿਨੀ ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ ਓਭਟਚੁਮ੍ਬਟਾ ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਧਜਾਹਟਾ ਮੁਹੁਤ੍ତਿਕਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੩)। ਇਮਾਸਂ ਪਭੇਦੋ ਚ ਸਰੂਪਾਨਿ ਚ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ –

ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸਹ ਯਥਾ ਸਂਵਾਸਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਮਾਤਰਾ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ**। ਯਥਾਹ ''ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਰਕ੍ਖਤਿ ਗੋਪੇਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਕਾਰੇਤਿ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। **ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀ**ਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਾਦਿਗੋਤ੍ਤੇ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗੋਤ੍ਤੇ ਜਾਤੇਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ**। ਯਥਾਹ ''ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਸਗੋਤ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਏਕਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਵਾ ਏਕਗਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪)। **ਸਾਰਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ''ਗਬ੍ਭੇਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਤਿ 'ਮਯ੍ਹਂ ਏਸਾ'ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਲਾਗੁਲ਼ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾ। **ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾ** ਨਾਮ ''ਕੇਹਿਚਿ ਦਣ੍ਡੋ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ 'ਯੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੋ ਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾਤਿ ਅਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਰੂਪਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਇਮਾਸੁ ਦਸਸੁ ਸਾਰਕ੍ਖਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਰਪੁਰਿਸਸੇਵਾਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਾਸਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਮਾ ਦਸਪਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਹਿ ਅਗਮਨੀਯਾ।

ਦਸਸੁ ਭਰਿਯਾਸੁ ''ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ ਨਾਮ ਧਨੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਰਿਯਭਾਵਾਯ ਅਪ੍ਪਕਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ **ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ** ਨਾਮ। ''ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ ਨਾਮ ਪਿਯੋ ਪਿਯਂ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਰੁਚਿਯਾ ਸਂਵਸਿਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ **ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ** ਨਾਮ। ''ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ ਨਾਮ ਭੋਗਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਦਿਗੇਹੋਪਕਰਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਜਨਪਦਿਤ੍ਥੀ **ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ** ਨਾਮ। ''ਪਟਵਾਸਿਨੀ ਨਾਮ ਪਟਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਵਾਸਨਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਨਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਭਰਿਯਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਦਲਿਦ੍ਦਿਤ੍ਥੀ **ਪਟਵਾਸਿਨੀ** ਨਾਮ। **ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ** ਨਾਮ ''ਉਦਕਪਤ੍ਤਂ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਇਦਂ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਅਭੇਜ੍ਜਾ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕਪਤ੍ਤੇ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹਤ੍ਥਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਭਾਵਂ ਨੀਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਓਭਟਚੁਮ੍ਬਟਾ ਨਾਮ ਚੁਮ੍ਬਟਂ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਸਤੋ ਚੁਮ੍ਬਟਂ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਭਾਵਮੁਪਨੀਤਾ ਕਟ੍ਠਹਾਰਿਕਾਦਿਇਤ੍ਥੀ

**ਓਭਟਚੁਮ੍ਬਟਾ** ਨਾਮ। **ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ** ਨਾਮ ''ਦਾਸੀ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਭਰਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਸਿਤਾ ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ** ਨਾਮ ''ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਭਰਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਧਾਨਿਤ੍ਥਿਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਨ ਕੁਟੁਮ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਭਾਵਂ ਨੀਤਾ ਭਰਿਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਾ ''ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਧਜਾਹਟਾ ਨਾਮ ਕਰਮਰਾਨੀਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਧਜਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਸੇਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਵਿਸਯਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਭਾਵਮੁਪਨੀਤਾ ਇਤ੍ਥੀ **ਧਜਾਹਟਾ** ਨਾਮ। ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਤਙ੍ਖਣਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਚਿਰਕਾਲਂ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤਾ ਇਤ੍ਥੀ **ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਅਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਭਰਿਯਾਨਂ ਸਰੂਪਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਸੁ ਦਸਸੁ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਭਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਤ੍ਥਮਧਿਪ੍ਪੇਤਭਾਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਪੁਰਿਸੇਨ ''ਗਚ੍ਛ ਭਨ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਬ੍ਰੂਹਿ 'ਹੋਹਿ ਕਿਰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ'ਤਿ''ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸਨ੍ਦੇਸਂ ''ਸਾਧੁ ਉਪਾਸਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸੀਸਕਮ੍ਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਸਨ੍ਦੇਸਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**"ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਹਿਣਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੩੨੧) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦਯੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਵੀਮਂਸਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਾਸਨਂ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਏਕਂਸੇਨ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦੀਨਮਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਵੀਮਂਸਤੀ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਵੀਮਂਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੩੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੀਮਂਸਾਪੇਤੀਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਆਹਟਂ ਸਾਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਚ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਚ ਲਜ੍ਜਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾਯ ਚ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਧਾਪਿ **ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵੀਮਂਸਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੩੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੀਤਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

"**ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ** ਵਾ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਦੁਤਿਯਵਾਕ੍ਯੇ ਚ ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੋ ਪਨ ''ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਹਿਣਤਿ 'ਗਚ੍ਛ ਭਨ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਬ੍ਰੂਹਿ 'ਹੋਮਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ'ਤਿ''ਆਦਿਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ੩੩੦) ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਵੀਮਂਸਾਪੇਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਨਾਮਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਸਨ੍ਨਂ ਭਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤ੍ਥਾਯ ਦੀਯਮਾਨਸਨ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਧਾਪਿ **ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ** ਵਾਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਯ ਮਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਹਿਣਤਿ 'ਗਚ੍ਛ ਭਨ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਬ੍ਰੂਹਿ 'ਹੋਤੁ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ੩੨੪) ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮਾਤੁਪਿਤੁਆਦੀਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**੩੭੦. ਤਂ** ਪਵਤ੍ਤਿਂ। **ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾ** ਸਞ੍ਚਰਣਹੇਤੁ। **ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਚਰਣਹੇਤੁ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੭੧. ਅਞ੍ਞਂ** ਵਾਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ। "**ਭਾਸਤੋ**"ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ''ਪੇਸਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਂ ਪਹਾਯ ''ਭਾਸਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਠਸੇਸੋ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ''ਯੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭਾਸਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ''ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਾਤਰਾ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ 'ਗਚ੍ਛ ਬ੍ਰੂਹੀ'ਤਿ ਯੋ ਪੇਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਭਾਸਤੋ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋਵਾ''ਤਿ, ''ਮਾਤਰਾ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰੂਹੀ'ਤਿ ਪੇਸਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਭਾਸਤੋ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋਵਾ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

**੩੭੨. ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੀਮਂਸਨਪਚ੍ਚਾਹਰਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਣੇ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਗਤੇ ਸਤਿ। **ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਮਾਦਿਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਆਦਿਸੇ**ਤਿ ਕਥੇਯ੍ਯ।

੩੭੩. **ਦ੍ਵੀਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵੀਮਂਸਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵੀਮਂਸਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵੀਮਂਸਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੩੮) ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਕਯਕ੍ਖਪੇਤੀਸੁ। **ਤੀਹਿਪਿ** ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਏਕੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਏਕੇਨੇਵ ਅਙ੍ਗੇਨ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਮਾਤੁਗਾਮੇਸੁ ਚ **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਸਿ 'ਗਚ੍ਛ ਭਨ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵੀਮਂਸਾ'ਤਿ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿ 'ਕਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ'ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਾ ਭਨ੍ਤੇਤਿ...ਪੇ॰... ਮਤਾ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਅਨਿਤ੍ਥੀ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਾ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੧) ਆਗਤਾਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਚ।

੩੭੪. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਾਦੀਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਸਾਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੦) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੭੫. **ਤਥਾ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾਯ ਤਸ੍ਸਾ। **ਨਨਾਲਂਵਚਨੀਯਤਾ**ਤਿ ''ਮਮਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹਪਗ੍ਗਹੇ ਵਾ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨਾਹਰਤੀਤਿ **ਅਲਂਵਚਨੀਯਾ,** ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਾ, ਸਾ ਹਿ ਕੇਨਚਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਏਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਪਗ੍ਗਹਵਚਨਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ, ਅਲਂਵਚਨੀਯਾ ਨ ਭਵਤੀਤਿ **ਨਾਲਂਵਚਨੀਯਾ,** ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਾ, ਸਾ ਹਿ ਸਾਮਿਕੇਨ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ **ਨਾਲਂਵਚਨੀਯਾ,** ਨਾਲਂਵਚਨੀਯਾ ਨ ਭਵਤੀਤਿ **ਨਨਾਲਂਵਚਨੀਯਾ,** ਅਲਂਵਚਨੀਯਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਾ ਏਵ, ਪਟਿਸੇਧਾ ਦ੍ਵੇ ਪਕਤਿਮਤ੍ਥਂ ਗਮਯਨ੍ਤੀਤਿ, ਨਨਾਲਂਵਚਨੀਯਾਯ ਭਾਵੋ ਨਨਾਲਂਵਚਨੀਯਤਾ, ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੇਨ ਅਵਚਨੀਯਤਾ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਚਨੀਯਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵਾ ''ਅਲਂਵਚਨੀਯਾ''ਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤਾਦੀਨਂ ਵਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕਾਰੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਤਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵੀਮਂਸਨਪਚ੍ਚਾਹਰਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਤਾ ਨਨਾਲਂਵਚਨੀਯਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੭੬. **ਇਦਂ** ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਅਥ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਚ ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਯਤੋ, ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਚਿਤ੍ਤਕਮੁਦੀਰਿਤਂ**। ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ। ਅਵਸੇਸਚਿਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਅਲਂਵਚਨਿਯਤ੍ਤਂ** ਵਾ''ਤਿਆਦਿ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ, ''ਅਲਂਵਚਨੀਯਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਸਨ੍ਦੇਸਂ ਪੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ** ਵਾਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਜਾਨਤੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਮੁਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੩੭੭. **ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਸਨਂ। **ਕਾਯਵਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਸਕਮ੍ਪਨਾਦਿਨਾ ਕਾਯਵਿਕਾਰੇਨ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਤਂ ਉਪਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਾਸਨਂ ਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਮਾਤੁਗਾਮਂ, ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ ਉਪਗਮ੍ਮ। **ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ। **ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕਾਯਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਵਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦੀਨਂ ਕਾਯੇਨੇਵ ਕਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੭੮. ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। **ਤਂ** ਵਚਨਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾਗਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ, ਤਮੇਵ ਆਸਨਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਆਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਸਿਤਬ੍ਬਪੁਰਿਸਸ੍ਸੇਵ, ਏਤ੍ਥ ''ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਪੁਨ **''ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''**ਤਿ ਇਦਂ ਤਤ੍ਥੇਵਾਗਤਾਯ ਤਸ੍ਸਾ

ਏਵ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਏਵ◌ਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਸਨਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸੇਵ ਵਾਤਮਨਨ੍ਤਰਂ ਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਂ ਵ◌ਿਨਾ ਵਚਨੇਨੇਵ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਅਥ ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਤਂ ਵਚਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥੇਵ◌ਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪੁਰਿਸਸਨ੍ਤੇਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਤਤ੍ਥੇਵ◌ਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਸਾਸਨਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਯਦਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਚਨੇਨੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੩੭੯**. ''ਅਲਂ...ਪੇ॰... ਅਜਾਨਤੋ''ਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਕਾਰਣਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਦੁਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਕਾਰਣਾਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਂ ਵ◌ਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਰੋਚਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵ◌ਿਧਾਨਂ। **ਅਰਹਤੋਪੀ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸਪਿ, ਸੇਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਪਗੇਵ◌ਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੇਨ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਜੋਤਿਤੋ।

**੩੮੦**. **ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਲਂਵਚਨੀਯਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਵ◌ਾ ਉਭਯਮੇਵ ਵ◌ਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਕਾਯਵ◌ਾਚਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ। **ਤੇਹੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਤੇਹਿ ਏਵ, "**ਤੀਹੇਵ◌ਾ**"ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੮੧-੨**. **ਸਯਂਯਾਚਿਤਕੇਹੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਪਕਰਣੇਹੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ''ਪੁਰਿਸਂ ਦੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਯਾਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹਿਤੇਹਿ ਉਪਕਰਣੇਹੇਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾ ਨਾਮ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਕਰਮ੍ਪਿ ਗੋਣਮ੍ਪਿ ਸਕਟਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾਸਿਮ੍ਪਿ ਪਰਸੁਮ੍ਪਿ ਕੁਠਾਰਿਮ੍ਪਿ ਕੁਦਾਲਮ੍ਪਿ ਨਿਖਾਦਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ । ਏਤ੍ਥ ਏਵ-ਕਾਰੇਨ ਅਯਾਚਿਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। "**ਕੁਟਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕੁਟਿ ਨਾਮ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਅਵਲਿਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੯) ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭੂਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਦਨਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵ◌ਾ ਸੁਧਾਯ ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਾਤਪਾਨਾਦਿਅਲੇਪੋਕਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਲਿਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਨਾਮਕਂ ਵ◌ਾ ਤਥਾ ਬਹਿ ਲਿਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਅਵਲਿਤ੍ਤਾਨਾਮਕਂ ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਲਿਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਾਨਾਮਕਂ ਵ◌ਾ ਕੁਟਿਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਮਾਣਂ, ਦੀਘਸੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਤਰਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੮) ਦੀਘਪੁਥੁਲਾਨਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੀਣਿ ਕਿਲੇਸਮੂਲਾਨਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਲਤ੍ਤਯਵਤ੍ਤ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਭੁਵਨੇਕਪਟਿਸਰਣਭੂਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਂ ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਤੋ ਤਿਵਙ੍ਗੁਲਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਾ ਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਂ ਰਤਨਂ ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵ◌ਂ ਨਿਯਮਿਤਾ ਸੁਗਤਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿ ਚ ਵਡ੍ਢਕਿਰਤਨੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸੁਗਤਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿ ਨਾਮ ਇਦਾਨਿ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਹਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੮-੩੪੯)। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਗਤਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਹਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਦੀਘਸੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯਾਤਿ ਬਾਹਿਰਿਮੇਨ ਮਾਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਸੁਧਾਲੇਪਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਥੁਸਮਤ੍ਤਿਕਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਵ◌ਾ ਮਹਾਮਤ੍ਤਿਕਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਵ◌ਾ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤਤੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ, ''ਤਿਰਿਯਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਤਰਾਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਮੇਨ ਮਾਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਮੇਨ ਪੁਥੁਲਤੋ

ਦ੍ਵਾਦਸਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਞ੍ਚ ਕੁਟਿਯਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਠਿਤਪਮਾਣਤੋ ਦੀਘਤੋ ਪੁਥੁਲਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਾਧਿਕਾਪਿ ਕੁਟਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਉਦ੍ਦੇਸੋ**, ਅਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਾ, ਕੁਟਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ। ''ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਏਸਾ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''**ਤਿ ਇਦਂ ''ਕਾਰਯਮਾਨੇਨਾਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਯੋਜਕਕਤ੍ਤੁਨੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ, ਯੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਤਾਦੀਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਹੇਵ ਪਕਾਰੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਮ੍ਪਿ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਂ ਵਿਯ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਧਾਨਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ**, ਭੂਮਿ, ਸਾ ਅਦੇਸਿਤਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ, ਕੁਟਿ, ਤਂ **ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ**।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤੇਨ ਕੁਟਿਕਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਮਤਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ, ਸੋਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਂ ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਓਲੋਕਨਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ତਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਤੇਹਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਹਿ ਪਟਿਬਲੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਮ੍ਭਭਾਵਂ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਭਾਵਂ ਵਾ ਉਭਯਮੇਵ ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਹਿ ''ਮਾਯਿਧ ਕਰੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਚੇ ਹੋਤਿ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤੇ ਕੁਟਿਕਾਰਕੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ, ਸੋਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਂ ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤੇ ਵੁਡ੍ਢਾਨੁਮਤੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ, ਤੇਨੇਵ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਤਾਦਿਪਕਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਕੁਟਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਾਚਿਤੇਹਿ ਉਪਕਰਣੇਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾ ਅਨਭਿਨੇਯ੍ਯ ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ, ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਯ੍ਯ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੮) ਤੁਲ੍ਯਬਲਤਾਸੂਚਕੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੫) ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੪) ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੫) ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਏਕਂ ਚੇ, ਏਕੋਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਂ ਪਨ ''ਸਚੇ ਏਕਵਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾ, ਗਰੁਕਂ ਏਕਕਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ।

**ਸਾਰਮ੍ਭਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਾਰਮ੍ਭ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸੋਪਦ੍ਦਵਪਰਿਯਾਯੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਨ੍ਤਿ ਸਉਪਦ੍ਦਵਂ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੮-੩੪੯)। ਏਤ੍ਥ ''ਸੇਤਂ ਛਾਗਮਾਰਭੇਥ ਯਜਮਾਨੋ''ਤਿ ਪਯੋਗੇ ਵਿਯ ਆ-ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਰਭਸ੍ਸ ਹਿਂਸਤ੍ਥੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋ **ਆਰਮ੍ਭ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿਂਸਕਾਨਂ ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾਦਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾਚਕੋ ਭਵਤੀਤਿ ਤਂਸਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਪਦਭਾਜਨੇ**ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਨਾਮ ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾਨਂ ਵਾ ਆਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਚਿਕਾਨਂ ਵਾ, ਉਨ੍ਦੂਰਾਨਂ ਵਾ, ਅਹੀਨਂ ਵਾ, ਵਿਚ੍ਛਿਕਾਨਂ ਵਾ, ਸਤਪਦੀਨਂ ਵਾ, ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਵਾ, ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾ, ਸੀਹਾਨਂ ਵਾ, ਬ੍ਯਗ੍ਘਾਨਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਆਸਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੩)।

**ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ ਨਾਮ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਯਥਾਯੁਤ੍ਤੇਨ ਸਕਟੇਨ ਅਨੁਪਰਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਅਨੁਪਰਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਏਤਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੩) ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਸ੍ਸ ਉਦਕਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਂ ਚਕ੍ਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਚਕ੍ਕਂ ਬਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਟਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਗੋਯੁਤ੍ਤਸਕਟਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕੁਟਿਂ ਛਾਦਯਮਾਨਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਵਾ ਪਰਤੋ ਗਮਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਾਰਮ੍ਭਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਸਙ੍ਖਾਤਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਚੇ, ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਿਕਂ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੫)। ਏਕਂ ਚੇ, ਏਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਿਕਂ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਿਕਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੫) ਏਤਂ ਤਯਮ੍ਪਿ ‘‘ਸਾਰਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਕਂ ਅਙ੍ਗਂ ਪਮਾਣਿਕਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਪਨ੍ਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਵਿਪਨ੍ਨਾ**। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਕੁਟਿ।

**੩੮੩**. ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ‘‘ਤੇ ਯਾਚਨਬਹੁਲਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਬਹੁਲਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ‘ਪੁਰਿਸਂ ਦੇਥ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਕਰਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿਆਦਿ**ਪਾਲ਼ਿਯਾ** (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) ਆਗਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪੁਰਿਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਕਮ੍ਮਸਹਾਯਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮੇ ਸਹਾਯਭਾਵਾਯ, ਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਪੁਰਿਸਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ‘ਪੁਰਿਸਂ ਦੇਥਾ’ਤਿ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨)। **ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਆਯਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਮੂਲਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯਤ੍ਤਭਾਵਕਰਣਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੩੮੪**. **ਅਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਰਹਿਤਂ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਕਾਦੀਨਂ ਸਕਕਮ੍ਮਂ ਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਾਦਯੋ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਯਾਚਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿ, ‘‘ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾਯੇਵ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਲੁਦ੍ਦਕੇ ਵਾ ਇਤਰੇ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਮ੍ਮੇ ਅਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਯਾਚਨਾਯ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ਤਂਤਂਸਿਪ੍ਪਿਕੇ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਸਾਦਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ ਯਾਚਿਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੋਕਾਸਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਮੂਲਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨ ਅਤ੍ਥਤੋਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਅਪਰਿਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਾਚਿਤਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੇਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਮੂਲਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਯਾਚਨਾਯ ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਪਦਪੂਰਣੇ ਵਾ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਵਜ੍ਜਮੇਵ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਯਾਚਿਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**੩੮੫**. **ਞਾਤਕਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **ਗੋਣਮਾਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਗੋਣਂ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਞਾਤਕਾਦੀਸੁਪਿ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜੇਨ ਗੋਣਮਾਯਾਚਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਤਾਵਕਾਲਿਕਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲਂ, ਤਾਵ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕਅਞ੍ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਥਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਯਾਚਿਤ੍ਵਾ

ਵਾ ਗਹਿਤੋ ਚੇ, ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਗੋਣੇ ਵਾ ਨਟ੍ਠੇ ਵਿਸਾਣੇ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨੇ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ।

**੩੮੬. ਦੇਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ 'ਆਰਾਮਿਕਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਥ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਕਟਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸਾਪਿ ਗੋਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਕਟਂ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਦੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨)।

**੩੮੭. ਕੁਠਾਰਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਖਾਦਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਸਕਟਂ ਗੋਣੇ ਵਿਯ ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਨ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ, ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਨ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ''ਸਕਟਂ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚਾਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਵਾਸਿਆਦੀਸੁ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ''ਮਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ''ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਗੋਪਿਤਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਲ੍ਲਿਆਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਕਂ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਗੋਣਾਦਿਕਞ੍ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਲ੍ਲਿਆਦਿਕਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਵਿਸਯਤ੍ਤਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਹਰਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਕੇਨਚਿ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੩੮੮. ਵਲ੍ਲਿਆਦਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੇਤ੍ਤਮੁਞ੍ਜਤਿਣਮਤ੍ਤਿਕਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਤਿਣਂ ਵਿਨਾ ਗੇਹਚ੍ਛਾਦਨਤਿਣਂ **ਤਿਣਂ** ਨਾਮ। **ਗਰੁਭਣ੍ਡਪ੍ਪਹੋਨਕੇ**ਤਿ ''ਵਲ੍ਲਿ ਅਡ੍ਢਬਾਹੁਮਤ੍ਤਾਪੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਗਰੁਭਣ੍ਡਪ੍ਪਹੋਨਕੇ। **ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕੇਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨ ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪੇਤਿ।

**੩੮੯. ਪਚ੍ਚਯੇਸੂ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ। ਏਵ-ਕਾਰੇਨ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ''ਆਹਰ, ਦੇਹੀ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਪਚ੍ਚਯੇ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਨਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) ਸਾਵਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਭਾਵੇਨ ਸਮਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੀਸੁ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਸਹਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਯਤੋ ਤਤਿਯਪਚ੍ਚਯੇਯੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤਿਯੇ ਪਰਿਕਥੋਭਾਸ**ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਲਬ੍ਭਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਦ੍ਵਯੇ ਪਨ ਪਰਿਕਥਾਦਯੋ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਪਚ੍ਚਯੇਪਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਚ-ਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕਥਾਦਿਤ੍ਤਯਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ''ਤੀਸ੍ਵੇਵਾ''ਤਿ ਏਵ-ਕਾਰੇਨ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਕਥੋਭਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਕਥਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸਤ੍ਤਯਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਚਯਦ੍ਵਯੇ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੇਨਾਸਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਪਰਿਕਥਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦਿਕਰਣਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ ਓਕਾਸੇ ਏਵਰੂਪਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਨੁਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਪਰਿਕਥਾ** ਨਾਮ। ''ਉਪਾਸਕਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਤ੍ਥ ਵਸਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਪਾਸਾਦੇ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ ਉਪਾਸਕਾ ਪਾਸਾਦੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਓਭਾਸੋ** ਨਾਮ। ਉਪਾਸਕੇਸੁ ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਸੁ ਭੂਮਿਯਂ ਰਜ੍ਜੁਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਣੁਕੇ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਮਿਦਂ

ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਆਵਾਸੰ ਕਰੋਮ ਉਪਾਸਕਾ’’ਤਿਆਦਿਕਾ ਕਥਾ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਥਾ** ਨਾਮ। ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਚ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਥਾਰਹੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੨) ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੩੯੦-੩**. ਇਦਾਨਿ ਕੁਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ **“ਅਦੇਸਿਤੇ”**ਤਿਆਦਿ। ਤੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। **ਨਿਸੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਣੇ ਘੰਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਖਿਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹਾ**ਤਿ ‘‘ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ।

**ਆਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਇਤਰਤ੍ਰ ਸੁਦ੍ਧਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿੰ।

**ਯਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਕੁਟਿ। **ਪਠਮੇ ਦੁਤਿਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਿਣ੍ਡੇਹੀ’’ਤਿ ਕਰਣਬਹੁਵਚਨੰ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਵਿਪਰਿਣਾਮਵਸੇਨ ‘‘ਪਿਣ੍ਡੇ’’ਤਿ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ, ‘‘ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੯੪**. ‘‘ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਵਿਪ੍ਪਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਮਨਿਟ੍ਠਿਤੰ। **“ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ”**ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਮਤ੍ਤੇਨ ਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਨ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **“ਤਥਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਤਿ, ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਪਨ੍ਨਾਨੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤਾ ਚ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਤੰ ਕੁਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਕਤਕੁਟਿੰ।

**੩੯੫**. **ਅਞ੍ਞੰ** ਭੋਜਨਸਾਲਾਦਿੰ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਮਾਹ।

**੩੯੬**. **“ਕਰੋਤੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਕਾਰਾਪਯਤੋ’’ਤਿਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਉਭਯੇਨਾਪਿ **“ਕ੍ਰਿਯਤੋ”**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **“ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੩੯੭**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **“ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਤੋ”**ਤਿ ਇਦੰ ਕੁਟਿਯਾ ਕਰਣਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਅਕਰਣਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕੁਟਿਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੯੮**. ਵਤ੍ਥੁੰ ਅਦੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ‘‘ਤੇਨ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੩੬੭) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਵਿਹਾਰੰ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਮਤਲੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵੁਡ੍ਢਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਮਹਲ੍ਲਕੰ ਵਿਹਾਰੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕੰ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੰ, ਸੋਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੰ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਓਲੋਕਨੰ ਯਾਚਾਮੀ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੇ ਵੁਡ੍ਢੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਓਲੋਕਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਮ੍ਭਾਦਿਭਾਵੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰਮ੍ਭਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤੇ ਪੁਨ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਮਹਲ੍ਲਕੰ ਵਿਹਾਰੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕੰ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੰ, ਸੋਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੰ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨੰ ਯਾਚਾਮੀ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ , ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਹ ਸਾਰਮ੍ਭਾਦਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**ਮਹਲ੍ਲਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਭਾਵੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਕੁਟਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਮਾਣਮਹਨ੍ਤਤਾਯਪਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੬੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਵਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੭੧) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰੋ। ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਦਿਸਰੂਪਂ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਰੇਯ੍ਯ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਤ੍ਤਵਾਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਇਮਿਨਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **"ਗਰੁਕ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਅਕਾਰਾਪਨੇਨ ''ਏਕੋਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪਮਾਣਾ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੩੯੯ ਆਦਯੋ)।

**੩੯੯. ਕ੍ਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਇਧ ਅਭਾਵੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ। **ਕ੍ਰਿਯ...ਪੇ॰... ਲਕ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਤਾਯ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ।

ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੦੧-੩. ਤੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੁ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਰੂਪਾਨਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਟਿਨਿਯਤਾ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਿਕਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤਦਨੁਲੋਮਾਯ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਹ ਪਞ੍ਚ ਪਾਰਾਜਿਕੇ ਵਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਰੂਪਾ ਸੇਸਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯਸ੍ਸ ਇਧ ''ਏਕੂਨਵੀਸਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਗਤਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਮਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਕਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਆਚਰਿਯੋ ਸਬ੍ਬਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੫) ਵੁਤ੍ਤਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਸਾਧਨਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਟਿਨਿਯਤਸਾਨੁਲੋਮਪਾਰਾਜਿਕਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿ, ਤੇਨੇਵ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਗਣ੍ਠਿਪਦਵਿਵਰਣੇ** ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਏਵ ਆਗਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਪਿ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੪) ਪਾਠੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮੇਸਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਂ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਏਕੂਨਵੀਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾਨੀ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਮੂਲਕੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਮੂਲਕੇਨਾ**ਤਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਚੋਦਨਾਮੂਲੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਮੂਲਕਂ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਤੇਨ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਚੋਦਕੇਨ ਚੁਦਿਤਕਮ੍ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ ਨ ਸੁਤਂ ਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ, ਇਦਂ ਏਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਪਰਿਸਙ੍ਕਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਮੂਲਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਮੂਲਕਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਂ **ਦਿਟ੍ਠਂ** ਨਾਮ । ਪਕਤਿਸੋਤੇਨ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਵਾ ਸੁਤਂ **ਸੁਤਂ** ਨਾਮ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ **ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਤਂ ਤਿਵਿਧਂ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਵਸੇਨ।

ਤਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਓਕਾਸੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਞ੍ਞਵਿਧਂ ਪਯੋਗਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਨੁ ਖੋਯਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਗਹਣਂ **ਦਿਟ੍ਠਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਕੁਟ੍ਟਤਿਰੋਹਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੁਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਨੁ ਖੋਯਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਹਣਂ **ਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਵਿਹਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਤਰੁਣਮਾਤੁਗਾਮਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦਿਵਸਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ,

ਮਂਸਸੁਰਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੇਤਿਯਪੂਜਿਤਮਾਲਾਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪੀਤਾਰਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਮਾਨਸਂਸਯੋ **ਮੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਮੂਲਕਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

**ਚੋਦੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਸਯਂ ਚੋਦੇਤਿ। ਚੋਦਾਪਨਂ ਪਨ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਚਾਵਨਚੇਤਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਨਂ ਇਮਮ੍ਹਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਰਂ ਸਾਸਨਾ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **‘‘ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਸੁਦ੍ਧਂ ਵਾ’’**ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਚੋਦੇਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਚੋਦਨਾਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ‘‘ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਪਾਰਾਜਿਕਮਨਾਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਆਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੋ**ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਗਤਭਿਕ੍ਖੁ, ‘‘ਦੁਟ੍ਠੋ ਦੋਸੋ ਅਪ੍ਪਤੀਤੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦੋਸਲੇਸੇਨ ਸਯਂ ਦੂਸਿਤੋ, ਪਰਞ੍ਚ ਦੂਸੇਨ੍ਤੋ ਪੀਤਿਸੁਖਾਦੀਹਿ ਅਪਗਤੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

‘‘ਕਤੇ ਓਕਾਸਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਓਕਾਸਂ ‘‘ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯) ਪਾਠਤੋ ਅਨ੍ਤੋਨੀਤਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥਤਾਯ **‘‘ਕਤੇ’’**ਤਿ ‘‘ਕਾਰਿਤੇ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਓਕਾਸਂ ਮੇ ਕਰੋਹਿ, ਅਹਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿ ਓਕਾਸੇ ਕਾਰਾਪਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਕਤੇ ਓਕਾਸੇ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ , ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹਾ**ਤਿ ਓਕਾਸਸ੍ਸ ਅਕਾਰਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ।

**੪੦੪-੫. ਕੋਣ੍ਠੋਸੀ**ਤਿ ਧੁਤ੍ਤੋਸਿ। **ਜੇਟ੍ਠਬ੍ਬਤਿਕੋਸੀ**ਤਿ ਕਾਲੀਦੇਵੀਵਤਨਿਯੁਤ੍ਤੋਸਿ। ਕਾਲੀਦੇਵੀ ਕਿਰ ਸਿਰਿਦੇਵਿਯਾ ਜੇਟ੍ਠਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਤਧਰੋ ਜੇਟ੍ਠਬ੍ਬਤਿਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਵਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਮਸਿਂ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕਾਕਪਤ੍ਤਾਨਿ ਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲੀਦੇਵਿਂ ਫਲਕੇ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਾਜਕੋਟਿਯਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋਦਕਾਦਿਅਸੁਚਿਸਨ੍ਨਿਚਿਤਓਲਿਗਲ੍ਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੁਸ੍ਸੀਲੋਸਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲੋਸਿ ਸੀਲਵਿਰਹਿਤੋਸੀ’’ਤਿ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤੀਤਿ।

ਦੁਸ੍ਸੀਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ **ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ** ਲਾਮਕਸਭਾਵੋਸਿ। ਪੂਤਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿ**। ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨੁਸ੍ਸਵਨੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ**। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। **ਗਰੁਕਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਤੋਕਾਸਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਤਥੇਵ ਅਕਤੋਕਾਸੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹਾ’’ਤਿ ਚ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ।

**੪੦੬. ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ, ਅਵਿਦੂਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯਾ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਪਾਣਾਦਿਵਸੇਨ। **ਤਂ** ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਕਥਿਤਂ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਯਂ ਚੋਦੇਸਿ, ਸੋ ਚੁਦਿਤਕੋ ਪਰੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।

**੪੦੭. ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਠਤ੍ਵਾ। **‘‘ਚੋਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ ਪਰੋਤਿ ਇਦਂ ਉਪਯੋਗਨ੍ਤਵਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰ। **ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। **ਤਸ੍ਸ** ਚੋਦਕਸ੍ਸ। **‘‘ਚੋਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’**ਤਿ ਪੁਨ ਵਚਨਂ ਨਿਯਮਤ੍ਥਂ।

**੪੦੮. ਸੋਪੀ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਚੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਤਰੋ ਪਯੋਜ੍ਜਕਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ। **ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਯੋਜਕਪਯੋਜ੍ਜਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ।

**੪੦੯.** ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਨ੍ਦੇਸਂ ਵਾ ਹਰਨ੍ਤੋ ਦੂਤੋ ਨਾਮ, ਸੋ **‘‘ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਾਸਨਂ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸੁਂ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ **‘‘ਦੂਤਾ’’**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦੂਤਮਾਹ । ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਅਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਏਵਞ੍ਚ ਵਦਾ’’ਤਿ ਸਾਸਨਞ੍ਚ ਅਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਂ ਚੋਦੇਹੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਧ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦੂਤੋ’’ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਵਾ "**ਦੂਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੋਦੇਤੁਂ ਉਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਮਨੁਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੂਤੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। "**ਪਣ੍ਣ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹਤ੍ਥੇ ਚੋਦਨਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਪਣ੍ਣਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਸਿਯਮਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਤਯਮ੍ਪਿ ਦੂਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਾਰਾਪਨਤੋ "**ਚੋਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਆਹ। ''ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਓਕਾਸਕਾਰਾਪਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

**੪੧੦**. **ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਓਕਾਸੇ ਕਾਰਿਤੇ, ਅਕਾਰਿਤੇ ਚ, ਤਥਾ ਅਮੂਲਕੇਹਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਰੇ''ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਧਿਕਤੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਚੋਦੇਤਿ ਚੋਦਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਕਾਸੇ ਕਾਰਿਤੇ ਕੇਵਲਾ, ਅਕਾਰਿਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੇਸਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪਰੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਾਵਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਓਕਾਸਾਕਾਰਾਪਨੇਨਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤਿ।

**੪੧੧**. **ਅਕ੍ਕੋਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖੁਂਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ। **ਅਕਤੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਿਤੋਕਾਸਂ, ''ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਤੁਨਾ**ਤਿ ਚੋਦਕੇਨ, ''ਸਯਂ ਅਕਾਰਿਤੋਕਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਹ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਓਮਸਵਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੪) ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਹ। **ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਚੋਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ, ਏਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਚ-ਕਾਰੇਨ ਕਾਰਿਤੋਕਾਸਪਕ੍ਖੇ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀ।

**੪੧੨**. **ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਕ੍ਕੋਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਕਤੋਕਾਸਮਤ੍ਤੁਨਾ''ਤਿ ਨਾਨੁਵਤ੍ਤਤਿ। **ਸਤ੍ਤਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹੀ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਦੁਕ੍ਕਟਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। "**ਤਥਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਕਮ੍ਮਂ।

**੪੧੩**. **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯੦) ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਂਯੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਚੋਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੂਪਗਮਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਯੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਚੋਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਅਮੂਲਕਤਾ, ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੋਦਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੪੧੫**. **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਾਦਨੀਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਸਚਿਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਘਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ। ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਦੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾਯ ਵਸੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ**।

ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੧੬**. **ਲੇਸਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਲਿਸ੍ਸਤਿ ਸਿਲਿਸ੍ਸਤਿ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਈਸਕਂ ਅਲ੍ਲੀਯਤੀਤਿ ਲੇਸੋ, ਜਾਤਿਆਦੀਨਂਯੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੯੧) ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਨਿਬ੍ਬਚਨੇਸੁ ''ਲੇਸੋ ਨਾਮ ਦਸ ਲੇਸਾ ਜਾਤਿਲੇਸੋ ਨਾਮਲੇਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੯੪) ਨਯੇਨ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤਿਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਲੇਸੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਲੇਸਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿ** ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਜਾਤਿ। **ਨਾਮं** ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿं ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਛਗਲਕੋ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ, ਛਗਲਿਕਾ ਮੇਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਠਪਿਤं ਨਾਮं ਵਿਯ ਚੋਦਕੇਹਿ ਠਪਿਤਨਾਮਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਾਦਿਸਕਨਾਮਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧं ਨਾਮं। **ਗੋਤ੍ਤं** ਨਾਮ ਗੋਤਮਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਦਿਗੋਤ੍ਤं। **ਲਿਙ੍ਗं** ਨਾਮ ਦੀਘਤਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਨਾਨਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਣ੍ਹਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾਨਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦं ਦੁਵਿਧਲਿਙ੍ਗं। **ਆਪਤ੍ਤਿਲੇਸੋ** ਨਾਮ ਲਹੁਕਾਦਿਰੂਪੇਨ ਠਿਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਲੋਹਪਤ੍ਤਾਦਿ। **ਚੀਵਰं** ਨਾਮ ਪंਸੁਕੂਲਾਦਿ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ** ਨਾਮ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ। **ਆਚਰਿਯੋ** ਨਾਮ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯਾਦਿਕੋ। **ਸੇਨਾਸਨं** ਨਾਮ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸੇਵ ਨਿਵਾਸਪਾਸਾਦਾਦਿਕं।

**ਚੋਦੇਯਜਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਕं ਪੁਗ੍ਗਲं ਪਾਰਾਜਿਕं ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤं ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਰਿਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਕं ਪੁਗ੍ਗਲं ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਪਾਰਾਜਿਕं ਧਮ੍ਮं ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚੋਦੇਤਿ। **ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। **ਸਚੇ ਚਾਵਨਚੇਤਨੋ**ਤਿ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਨं ਇਮਮ੍ਹਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਚੇ ਇਮं ਸਾਸਨਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤं ਹੋਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਨ ਅਞ੍ਞਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯं ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ''ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੯) ਏਵਮਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਭੂਤं ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ।

**੪੧੭. ਤਥਾਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਅਯं ਪਾਰਾਜਿਕਮਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋਯੇਵਾਤਿ ਤਥਾਸਞ੍ਞੀ। ''ਚੋਦੇਤਿ ਵਾ ਚੋਦਾਪੇਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਤਥਾਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਇਦं ''ਚੋਦਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬं। **ਸੇਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿं ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਚਿਤ੍ਤं ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤं ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਙ੍ਗਾਹਕਕਥਾਪਬਨ੍ਧੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਤंਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨਿਯਤं ''ਅਮੂਲਕੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਇਮਸ੍ਮਿं ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਭਿਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਨਾ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਸਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਨ੍ਤਰਸਮੋ ਮਤੋ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨਨ੍ਤਰं ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਸਦਿਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਦੁਟ੍ਠਦੋਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੧੮. ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮਾਨਸंਵਾਸਕੋ ਸਮਾਨਸੀਮਾਯं ਠਿਤੋ''ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਾਯੇਨ ਚ ਏਕੀਭੂਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤं ਹੋਤਿ। **ਚ**-ਕਾਰੋ ਪਦਪੂਰਣੋ, ਏਵ-ਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਨਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸਾਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਭੇਦਤ੍ਥं ਵਾਯਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਕਥं ਕਦਾ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵं ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਯं ਗਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿं ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਪਾਲ਼ਿਯं** ''ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕਥं ਇਮੇ ਨਾਨਾ ਅਸ੍ਸੁ ਵਿਨਾ ਅਸ੍ਸੁ ਵਗ੍ਗਾ ਅਸ੍ਸੂਤਿ ਪਕ੍ਖं ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਗਣं ਬਨ੍ਧਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੨)।

**ਭੇਦਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਧੁਪਾਲਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਮ੍ਮं 'ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਧਮ੍ਮं 'ਅਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੪੫੮) ਨਯੇਨ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤं ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤं ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਾਰਣਮਾਹ । ਇਦਮੇਵ ਹਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤं ''ਭੇਦਨਸंਵਤ੍ਤਨਿਕं ਵਾ ਅਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨੀ''ਤਿ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ। **ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਪਰਿਦੀਪਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਦੀਪੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

**੪੧੯. ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਸ੍ਸ ਪਰਕ੍ਕਮਨं ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਦੂਰੇ ਚੇ, ਠਿਤं ਪਵਤ੍ਤਿं ਸੁਣਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸੁਪੇਸਲੇਹਿ ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਹਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤं ''ਭਿਕ੍ਖੂਹੀਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ। ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੨)। ਤਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਏਵं ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਚਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ ''ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਿ, ਭੇਦਨਸंਵਤ੍ਤਨਿਕं ਵਾ ਅਧਿਕਰਣं ਸਮਾਦਾਯ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਸਮੇਤਾਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇਨ, ਸਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੋ ਅਵਿਵਦਮਾਨੋ

ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੧) ਪਾਠੰ, ਤੰ ਏਕਦੇਸਸਙ੍ਗਹਵਸੇਨ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤੁਮਾਹ **“ਭੇਦਤ੍ਥੰ…ਪੇ॰… ਭੇਦਕਾਰਣ”**ਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੨੦**. ਵੁ**ਚ੍ਚਮਾਨੋ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। **“ਪੀ”**ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਤੇਹਿ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ‘‘ਮਾਯਸ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਸੁੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੋਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯਜ ਨ ਚੇਵ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨੰ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ‘‘ਨੋ ਚੇ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੨)। ਤਥਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥੇਸੁ, ਪਾਦੇਸੁ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਤੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਮਾਯਸ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਕੁਸਲੰ। ਨੋ ਚੇ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ਇਦੰ ਉਭਯਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਤੋਪਿ ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

**ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ, ‘‘ਯਾਵਤਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਯਥਾਹ ‘‘ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੧), ਤਥਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਪਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਨੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਨ੍ਨੋ ਸੋ ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਵਤ੍ਵਾ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯਾਵ ਤਤਿਯੰ ਸਮਨੁਭਾਸਨੰ, ਤਾਵ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੀਹਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੧੧)। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨੰ, ਭੇਦਨਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਞ੍ਚ। **ਅਚ੍ਚਜ**ਨ੍ਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯਪਿ ਅਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ। **ਗਰੁਕੰ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ‘‘ਸੋ ਭਾਸੇਯਜਾ’’ਤਿ **ਯਜ**ਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

**੪੨੧**. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸੁਤ੍ਵਾ, ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਅਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੨੨**. ਕੀਵਦੂਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਹਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮੇਵ **ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਤਾ,** ਤਤੋ ਅਧਿਕੰ ਵਾ। ਗਿਲਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਤਰੰ ਪਟਿਚ੍ਚ **“ਅਧਿਕੰ ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਪਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਸਚੇ ਸਕ੍ਕੋਤੀ”**ਤਿ। **ਤਾਵਦੇ**ਤਿ ਤਦਾ ਏਵ, ਅਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੪੨੩**. **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਨ** ਵੁ**ਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਮਾਯਸ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਸੁਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਚ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤੰ** ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਾਦਿਕੰ। ਭੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਤਕ੍ਖਣੇ ਸਯੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣੰ ਵਾ ਸਾਸਨੰ ਵਾ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਦੂਤੰ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੧੧) ‘‘ਦੂਤੰ ਵਾ ਪਣ੍ਣੰ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿਆਦਿ।

**੪੨੫**. **ਯਜਕਾਰੇ ਪਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯਜਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੩) ਤਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨ੍ਤੇ **ਯਜ**ਕਾਰੇ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤੇ। **ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਵੂਪਸਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਦ੍ਵੇ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੪)। ਤਸ੍ਮਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਹਿ ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਚ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਵਿਚਾਰਣਾਯ ''ਯੋ ਅਵਸਾਨੇ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੧੪) **ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** ਵਾਦਂ ''ਕਿਮਨਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ''ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਯ ਆਪਨ੍ਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** ਵਾਦੋ ਠਿਤੋ।

**੪੨੬**. **ਅਕਤੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮੇ ਅਕਤੇ। **ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। "**ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਚ ਬਹਿ ਚ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੪੨੭**. **ਪੁਬ੍ਬੇ** ਵਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਸੁਂ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ। **ਤਙ੍ਖਣੇਪੀ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਾ। ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾਯਪਿ **ਪਚ੍ਛਾਪਿ,** ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਯਜਕਾਰਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੋਪਿ ਚ** ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਡ੍ਢਂ ਇਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੪੨੮**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਟ੍ਟਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੬) ਪਾਠੇ ''ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਗਹਿਤੇਸੁ ''ਞਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਗਮੇਤੁਂ "**ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੋ ਵਾਪਿ ਤਾ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਨਿਗਮਨਤ੍ਥਜੋਤਕੋ ਏਵਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵਂ ''ਞਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਪ੍ਪਯੋਗਂ। **ਅਸਮਨੁਭਾਸਤੋ** ਵਾਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। ''ਅਸਮਨੁਭਾਸਿਯਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਲੋਪੇਨ ''ਅਸਮਨੁਭਾਸਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੧੬)। ''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥੇ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਪੁਨ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਵਚਨੇ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਦਾਵੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਲਂਕਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ।

**੪੨੯**. ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਯਾਚਨ੍ਤੇਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ''ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਨ ਖਾਦੇਯਜੁਂ, ਯੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਖਾਦੇਯਜ, ਵਜ੍ਜਂ ਨਂ ਫੁਸੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੦੯) ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਲਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤ ਮਯਾ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਸੁਤਂ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੦੯) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਮਚ੍ਛਮਂਸੇਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੋਕਾਸਾਭਾਵੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਕਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਯਞ੍ਞੀ**"ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ । ''ਤਂ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ "**ਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਮਚ੍ਛਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਕਂ। **ਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਥਲਜਾਨਂ ਮਂਸਂ। **ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ**ਤਿ ''ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਿਮਤਿਯਾ ਵਿਰਹਿਤੋ।

**੪੩੦**. **ਸਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ। "**ਞਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਮਾਹ।

**੪੩੧**. ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਛਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਹੀਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨਂ ਦੀਪੀਨਂ ਸੀਹਾਨਂ ਬਜਗ੍ਘਾਨਂ ਤਰਚ੍ਛਾਨਂ ਮਂਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੩੨**. ਸਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਤਂਹੇਤੁਕਂ ਮਂਸਮੇਵ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ **ਸਚਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਭਾਵਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ। **ਅਚਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

**੪੩੩**. **ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਦਸਸੁ ਮੰਸੇਸੁ ਨਾਮਞ੍ਚ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਉਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਕਾਰਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਓਦਕੇਸੁ ਮਚ੍ਛੇਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਭਾਵਤੋ ਲਦ੍ਧਾਕਾਰੋਵ ਞਾਤਬ੍ਬੋ। ਮੰਸੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ''ਇਦੰ ਅਸੁਕਮੰਸ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਦਾਯਕੇਸੁ ਮੰਸਸ੍ਸਾਭਾਵੇ ਲਦ੍ਧਨਿਯਾਮੇ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਵਿਮਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ''ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਿਮਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕਾਰੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਮਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਾ ਇਤਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਨ ਕਰਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਤੰ, ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਕਤੰ, ਅਤਿਥੀਨੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਕਾਰੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸੰਸਯੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ਚੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਤੰ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਦੇਸਿਤੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੰ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। "**ਵਿਨਯਞ੍ਞੂਨੇ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਨਯੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਉਪਦੇਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧੋਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਤੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। "**ਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾ**"ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਵਿਨਯੰ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪੂਰਣੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ।

**੪੩੪**. **ਇਦੰ ਸਮਨੁਭਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਾਹ। ਸਮਨੁਭਾਸਨੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਾ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭਾਵੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ** ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਏਕੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਾਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ। **ਵਚੀਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਸਾ ਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ। **ਅਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਸਙ੍ਘਭੇਦੋਪਕ੍ਕਮਨਿਵਾਰਣਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਯਵਿਕਾਰੇਨ ਵਾ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤੋ ਅਕਿਰਿਯੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੩੫**. **ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਙ੍ਘਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਸੁਣਨ੍ਤੇਹਿ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਸੁੰ ਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਚ ਨੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂਯੇਵ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਨੋਰਮਨ੍ਤਾਨੰ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ''ਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ **ਯਜ**-ਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਨਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਕਾਰੋ ਚਾਤਿ ਇਮੰ ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਵਚਨਪ੍ਪਕਾਰਭੇਦੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇਵ, ਸੋ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ **ਮਾਤਿਕਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੮-੪੧੯) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ **ਪਦਭਾਜਨੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੮-੪੧੯) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। "**ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ...ਪੇ॰... ਮਤਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਤਿਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੩੬**. **ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਨਿਦਾਨਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਅਨਿਯਤਵਿਤ੍ਥਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧਉਦ੍ਦੇਸਲਕ੍ਖਣਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਸਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਵਚਨੀਯਮਤ੍ਤਾਨੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੋ। ''ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚਸਭਾਵੋ, ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੫-੪੨੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਹਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿੰ

ਸਾਦਰਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨਾਸਨਤਾ ਦੋਵਚਸ੍ਸਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚੋ ਹੋਤਿ ਦੋਵਚਸ੍ਸਕਰਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਕ੍ਖਮੋ ਅਪ੍ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੨੬)।

**ਅਵਚਨੀਯਮਤ੍ਤਾਨਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ''ਮਾ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਚੁਤ੍ਥ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਾ ਪਾਪਕਂ ਵਾ, ਅਹਮ੍ਪਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਾ ਪਾਪਕਂ ਵਾ, ਵਿਰਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮ ਵਚਨਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੨੫) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਚਨੀਯਂ ਕਰੋਤਿ। **ਗਰੁਕਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਨਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਚਨੀਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਰੁਕਂ ਸਿਯਾਤਿ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਹਿ, ਸੁਣਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ''ਮਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਚਨੀਯਂ ਅਕਾਸਿ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੨੫) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ''ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੨੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਞਤ੍ତਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮੇ ਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ **ਯਜ**ਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯਮਾਨੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੪੩੭**. **ਦੁਬ੍ਬਚੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਤਥਾ **ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਵਣ੍ਣਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਏਵ **ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ**, ਤਂ ਵਣ੍ਣੇਤਿ ਕਥੇਤੀਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਵਣ੍ਣਨਂ, ਕਿਂ ਤਂ? ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਠਮਮੇਵ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਠਮਸਙ੍ਘਭੇਦਸਦਿਸਾਨੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੫-੪੨੬)। **''ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''**ਤਿ ਏਤੇਨ ਇਧ ਦਸ੍ਸਿਤੇਨ ''ਗਰੁਕਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਵਸਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਅਕਤੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਤ੍ਤਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇ ਚ ''ਇਦਮੇਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੇ ਚ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਦੁਬ੍ਬਚਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੩੮**. **ਯੋ** ਕੁਲਦੂਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੋ ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਤਾਦੀਹਿ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ **ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਤਂ** ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਤਾਦੀਹਿ ਪਾਪਨਂ ਅਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ **ਗਰੁਕਂ ਫੁਸੇ** ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕੁਲਦੂਸਕੋਤਿ ਕੁਲਾਨਿ ਦੂਸੇਤਿ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਵਾ ਫਲੇਨ ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਯਾ ਵਾ ਵੇਜ੍ਜਿਕਾਯ ਵਾ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇਨ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩੭) ਵਚਨਤੋ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾਨਿ ਲਾਭਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਕੁਲਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਦੂਸਨਤੋ **ਕੁਲਦੂਸਕੋ**, ਭਿਕ੍ਖੁ।

**ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਤਾਦੀਹਿ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਵਚਨਤੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਖੋ...ਪੇ॰... ਅਲਨ੍ਤੇ ਇਧ ਵਾਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇ ਲਜ੍ਜੀ ਪੇਸਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਨੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਏਕਚ੍ਚਂ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਤਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਗਤਿਗਮਨੇਹਿ ਯੋਜੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਅਕ੍ਕੋਸਨਞ੍ਚ ਪਰਿਭਾਸਨਞ੍ਚ ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਚ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ''ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚ, ਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਛਨ੍ਦਗਾਮਿਨੋ...ਪੇ॰... ਅਲਨ੍ਤੇ ਇਧ ਵਾਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ''ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨੇਵ ਪੁਨਪਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ

ਹੋਤਿ। **ਗਰੁਕੰ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਅਨ੍ਤੇ **ਯਜ**ਕਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੪੩੯-੪੦**. ''ਕੁਲਾਨਿ ਦੂਸੇਤਿ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩੭) ਨਯੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਕੁਲਦੂਸਨੋਪਕਰਣਭੂਤਚੁਣ੍ਣਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਚੁਣ੍ਣ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਚੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਰੀਸਪਣ੍ਣਾਦਿਚੁਣ੍ਣੰ। **ਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਬੂਲਪਣ੍ਣਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਖਾਦਿਤਬ੍ਬਪਣ੍ਣੰ। **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਨਸਾਦਿਫਲੰ। **ਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਪਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫੰ। **ਵ◌ੇਲ਼ੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਦੋਲ਼ਿਕਾਪਾਟੰ ਕਿਰਣ੍ਡਾਦਿਕੰ ਵ◌ੇਲ਼ੁੰ। **ਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਦਾਰੁੰ, ਇਨ੍ਧਨਞ੍ਚ। **ਮਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਤਿਕੰ, ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੰ ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਿਕੰ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤੰ ਵ◌ਾ ਚੁਣ੍ਣੰ...ਪੇ॰... ਮਤ੍ਤਿਕੰ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਦਦਤੋ ਕੁਲਦੂਸਨਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਥੇਯਜਾ**ਤਿ ਚੋਰਿਕਾ। "**ਦਦਤੋ**"ਤਿ ਇਦੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ "**ਕਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤੰ ਵ◌ਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਦਦਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮੇਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ। **ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ, ਗਣਸਨ੍ਤਕੰ, ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਤਕਞ੍ਚ ਚੁਣ੍ਣਾਦਿੰ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਚੋਰਿਕਾਯ ਦੇਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮੰ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਙ੍ਘਞ੍ਞਸਨ੍ਤਕੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਞ੍ਞਸਨ੍ਤਕਚੁਣ੍ਣਾਦਿਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਗਹਣੰ।

**੪੪੧**. **ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ** ਵ◌ਾਤਿ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ ਗਰੁਭਣ੍ਡਪਹੋਨਕੰ ਵ◌ਾ ਪਣ੍ਣਾਦਿਕੰ। **ਸੇਨਾਸਨਨਿਯਾਮਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਫਲਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਸੇਨਾਸਨੇ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਨਿਯਮਿਤੰ ਵ◌ਾ। **ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯੇ** ਵ◌ਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ''ਥੇਯਜਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੰ।

**੪੪੨**. **ਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ। ''ਪੁਪ੍ਫੰ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਉਪਰਿਪਿ। **ਹਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ। **ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਗਤਸ੍ਸ** ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਆਗਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ। "**ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ ਵਚਨੇਨ ''ਏਵਰੂਪੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਅਸਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਚੇਤਿਯੰ ਪੂਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ 'ਪੂਜੇਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਚੇਤਿਯਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਕੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੬-੪੩੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

**੪੪੩**. ਏਵ◌ੰ ਉਸ੍ਸਗ੍ਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਪਵ◌ਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ**"ਤਿਆਦਿ। "**ਹਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵ◌ੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥਤਾਯ ''ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ, ਆਗਤਾਨੰ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਚ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਆਗਤਸ੍ਸੇ**ਵ◌ਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਨਾਦਿੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

**੪੪੪**. **ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦੀਨੰ ਤੰ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਞ੍ਚ। **ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪੂਜਨਤ੍ਥੰ। **ਨ ਪਨਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੋਯੰ ਪਕਾਰੋਤਿ ਆਹ "**ਸਿਵ◌ਾਦੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸਿਵ◌ਾਦਿਪੂਜਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਿਸ੍ਸਰਾਦਿਦੇਵਤਾਪੂਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। **ਮਣ੍ਡਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਲਨ੍ਧਨਤ੍ਥੰ। ਏਵ◌ੰ ਅਦਾਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਨਿਯਮਨੇਨ ''ਇਮੰ ਵ◌ਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦੀਨੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੪੪੫**. "**ਫਲਾਦੀਸੁ ...ਪੇ॰... ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਫਲਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਾਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੪੪੬**. “**ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਭਾਜਨੇ**”ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਨਂ ਭਾਜਨਕਾਲੇ। **ਸਮ੍ਮਤੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਭਾਜਨਤ੍ਥਂ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਾਜਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਸ੍ਸ। **ਇਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਵਿਨਾ ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਭਾਜਾਪੇਨ੍ਤੇਨ। **ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

**੪੪੭**. **ਉਪਡ੍ਢਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਉਪਡ੍ਢਂ। “**ਥੋਕਂ ਥੋਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਡ੍ਢਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਤਰਂ ਗਹਿਤਂ।

**੪੪੮**. **ਪਰਿਬ੍ਬਯਵਿਹੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਵਯਮੂਲਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪਮੁਪਗਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਸ੍ਸ ਚ। ‘‘ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਸਕਂ ਫਲ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਪਰਿਬ੍ਬਯਵਿਹੀਨਾਨਂ, ਦਾਤੁਂ ਸਪਰਸਨ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ **ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਯ** ਆਗਤਂ, ਇਧ ‘‘ਸਕਂ ਫਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਵਚਨੇਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨਂ ਗਹਣਂ, ਇਧ ਪਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੀਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਸਸਨ੍ਤਕਮੇਵਾਤਿ ‘‘ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੪੪੯-੫੦**. ਯਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮੇ ਸਙ੍ਘੇਨ ਫਲਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ‘‘ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਫਲਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਫਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਫਲਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਿਕਾ ਯੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰਾਗਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਠਪਿਤਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਤਂ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤਸ੍ਸਾਪਿ।

**ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਥਾਕਤਫਲਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ। **ਦਦਤੋ**ਤਿ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਫਲਂ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਓਚਿਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਓਚਿਤਫਲੇ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਚ ਅਸਤਿ ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਪਿ** ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਵਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਚ**-ਕਾਰਂ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰੁਕ੍ਖਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਇਧ ਫਲਾਨਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ, ਇਤੋ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੬-੪੩੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

**੪੫੧**. “**ਖਣਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਏਤੇਨ ‘‘ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ, ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨਾ**”ਤਿ। “**ਮਾਲਾਗਚ੍ਛ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਪ੍ਫੂਪਗੇ ਤਰੁਣਗਚ੍ਛੇ ਚ ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਮਨਾਦਿਗੁਮ੍ਬਗਾਗਚ੍ਛੇ ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ‘‘ਤਰੁਣਕਾ ਹਿ ਪੁਪ੍ਫਰੁਕ੍ਖਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਗਚ੍ਛਾਪਿ ‘ਮਾਲਾਵਚ੍ਛਾ’ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧)। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਫਲੂਪਗਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਰਸੇ ਓਸਧਗਚ੍ਛੇ ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਰੋਪਾਪਨੇ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ “**ਸਯ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਰੋਪਨੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

‘‘ਸਯਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ? ‘‘ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਚ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਥਵਿਂ ਖਣੇਯ੍ਯ ਵਾ ਖਣਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫) ਵਚਨਤੋ ਖਣਾਪਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ ‘‘ਖਣਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਖਣਨਖਣਾਪਨਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਕੁਲਦੂਸਨੇ**ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ, ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚ ਸਯਂ ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦਿਰੋਪਨੇ ਕਤੇ **ਅਸ੍ਸ** ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦਿਰੋਪਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀਖਣਨਪਚ੍ਚਯੇਨ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ** ਸਦ੍ਧਿਂ **ਕੁਲਦੂਸਨੇ** ਕੁਲਦੂਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੫੨**. “**ਤਥਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਸਯਂ ਰੋਪਨੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। “**ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਾਕ੍ਯੇਨਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ‘‘ਰੋਪਾਪਨੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਇਮਂ ਭੂਮਿਂ ਖਣ, ਇਮਂ ਗਚ੍ਛਂ ਰੋਪੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵੋਹਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦਿਰੋਪਨਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਖਣਨਰੋਪਨੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਹਿ ਤਦਟ੍ਠਿਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬਵੋਹਾਰਪਯੋਗਭੇਦੇਹਿ ਕਿਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਕੁਲਦੂਸਨੇ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ, ਵਿਸਯੇ ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਾਕਜੇਨ ਪਨ ਪਥਵਿਂ ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਾਕਜੇਨ ਰੋਪਾਪਨੇਪਿ ਤਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਹ ਕੁਲਦੂਸਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਤਦਟ੍ਠਿਕੇਨ ਸਬ੍ਬਵੋਹਾਰਬਜਾਪਾਰੇਸੁ ਕੁਲਦੂਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੫੩**. ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਖਣਨੇ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਖਣਾਪਨੇ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਭਾਵਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਉਭਯਤ੍ਥ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦਿਰੋਪਨਰੋਪਾਪਨਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੫੪**. **ਸਦੁਕ੍ਕਟਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਆਵਾਟਂ ਖਣ, ਗਚ੍ਛਂ ਰੋਪੇਹੀ’’ਤਿ ਏਕਵਾਰਂ ਆਣਤ੍ਤੇ ਬਹੂ ਆਵਾਟੇ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਬਹੂਸੁ ਗਚ੍ਛੇਸੁ ਰੋਪਿਤੇਸੁਪਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। **“ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਆਵਾਟਂ ਖਣਾਪਕਸ੍ਸ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਆਵਾਟਂ ਖਣਾਪਕਸ੍ਸ ਚ ‘‘ਇਮਂ ਗਚ੍ਛਂ ਰੋਪੇਹੀ’’ਤਿ ਏਕਵਾਰਾਣਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਕੁਲਦੂਸਨਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੪੫੫**. **ਕਪ੍ਪਿਯੇਨੇ**ਵ **ਵਾਕਜੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਿਯਵਾਕਜਂ** ਨਾਮ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਆਵਾਟਂ ਜਾਨ, ਏਤ੍ਥ ਆਵਾਟਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਤ੍ਥ ਆਵਾਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵਾਕਜਞ੍ਚ ‘‘ਇਮਂ ਗਚ੍ਛਂ ਏਤ੍ਥ ਜਾਨ, ਅਯਂ ਗਚ੍ਛੋ ਏਤ੍ਥ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਵਾਕਜਞ੍ਚ। **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਮਿਸ੍ਸਕਵੋਹਾਰਞ੍ਚ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਪਰਿਯਾਯੋਭਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ‘‘ਇਤਰਤ੍ਤਯਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਭਯਤ੍ਥ ਚ ਭੂਮਿਯਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਰੋਪਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤੋ, ਪਕਰਣਤੋ ਚ ‘‘ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

‘‘ਵਾਕਜੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਰੋਪਾਪਨੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਰੋਪਨੇ’’ਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਮਾਹਾਤਿ ਚੇ? ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਯੋਜਕਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਉਪਰਿਗਾਥਾਯ ‘‘ਸਯਂ ਰੋਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਰੋਪਾਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ‘‘ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਰੋਪਾਪਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸੇਸੁ ਏਕੋਪਿ ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੪੫੬-੭**. **“ਸਯਂ ਰੋਪੇਤੁ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਆਰਾਮਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

**ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਯਂ ਰੋਪਿਤਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਰੋਪਾਪਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ‘‘ਆਰਾਮਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਵਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤੋ ਆਰਾਮਭੂਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਬਹਿ ਅਰਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਵਿਯ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ‘‘ਇਮਂ ਜਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਰੋਪਾਪਿਤਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਕਾਰਾਪਿਤੇ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਰਾਪਿਤੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਤੇ ਵਾ ਆਵਾਟੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰੋਪਿਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਰਾਮਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਸਯਂ ਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਰੋਪਾਪਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਯਞ੍ਚ ਫਲਂ, ਤਂ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ

‘‘ਆਰਾਮਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਲਿਖਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਕ੍ਕਮਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ‘‘ਪੁਪ੍ਫਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਪੁਰਤੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਪਨ ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

੪੫੮. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਰਾਮਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰੋਪਿਤੇਸੁ, ਰੋਪਾਪਿਤੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦੀਸੁ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯੋਦਕੇਨੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਤਿਣਂ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੦) ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਏਵ, ਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੫੯. ਇਦਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **“ਕੁਲ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸਿਞ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋਦਕੇਨੇਵ ਸਿਞ੍ਚਤੋ, ਸਿਞ੍ਚਾਪਯਤੋ ਚ।

੪੬੦. **ਤੇਸਂਯੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਪਰਿਭੋਗਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਾਯ। **ਸਿਞ੍ਚਨੇ ਸਿਞ੍ਚਾਪਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕੇਵਲ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ।

੪੬੧. **ਓਚਿਨਾਪਨੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਓਚਿਨਾਪਨੇ। **ਸਯਮੋਚਿਨਨੇ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਓਚਿਨਨੇ ਚ। **ਸਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫੋਚਿਨਨਹੇਤੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਕੁਲਦੂਸਨਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੬੨. ਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ, ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਚ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਓਚਿਨਨਓਚਿਨਾਪਨਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਜ੍ਜਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪੁਪ੍ਫਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪੁਪ੍ਫਮੋਚਿਨਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਏਕੇਕਪੁਪ੍ਫਂ ਓਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਏਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੂਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਧ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **“ਓਚਿਨਤੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਓਚਿਨਾਪਯਤੋ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਕਿਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞੇ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵਤੋ ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਓਚਿਨਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਮੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਕਵਾਰਮਾਣਤ੍ਤੇਨ ਬਹੂਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਬਹੂਸੁ ਚ ਵਾਰੇਸੁ ਓਚਿਤੇਸੁ ਆਣਤ੍ਤਿਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਨਨ੍ਤਰਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਤੁਮਾਹ **“ਕੁਲਤ੍ਥਂ ਚੇ ਸਦੁਕ੍ਕਟਾ”**ਤਿ। **ਕੁਲਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ। ‘‘ਸਦੁਕ੍ਕਟਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਪੁਪ੍ਫਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਪੁਪ੍ਫਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧)।

੪੬੩. ਗਨ੍ਥਨਂ **ਗਨ੍ਥੋ,** ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ **ਗਨ੍ਥਿਮਂ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਗਨ੍ਥਿਮਾਦਿਸਰੂਪਂ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਸਙ੍ਗਹਣਂ **ਸਙ੍ਗਹੋ,** ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

੪੬੪. ਇਮਾਨਿ ਗਨ੍ਥਿਮਾਦੀਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਤਤ੍ਥ ਦਣ੍ਡੇਨ ਦਣ੍ਡਂ** ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਪੁਪ੍ਫਸਙ੍ਗਹੇਸੁ। **“ਦਣ੍ਡੇਨ ਦਣ੍ਡਂ** ਵਾ”ਤਿ ਇਦਂ ਸਦਣ੍ਡਉਪ੍ਪਲਾਦਿਕੁਸੁਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **“ਵਣ੍ਟੇਨਪਿ ਚ ਵਣ੍ਟਕ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਵਣ੍ਟਕਰਤ੍ਤਕੁਸੁਮਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਕਰਣਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਂ ਸਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਵਿਧਿਵਿਭਾਗਂ ‘‘ਸਬ੍ਬਮੇਤ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਗਾਥਾਯਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

੪੬੫. **ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਗੋਪ੍ਫੇਤੁ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਸ੍ਸਿਕਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਕਦਲਿਵਾਕਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਿਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫੇ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਪ੍ਫਵਿਕਾਰੋ **ਗੋਪ੍ਫਿਮਂ** ਨਾਮ। ਏਕਤੋ ਵਣ੍ਟਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਉਭਤੋਵਣ੍ਟਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ

ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਸਕਤ੍ਤੇ ਵਾ **ਕ**-ਕਾਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਿਸਯੇ **ਕ**-ਕਾਰਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਕਾਰਸ੍ਸ **ਇ**-ਕਾਰਾਦੇਸੋ।

ਸਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਵਣ੍ਟਾਨਿ ਏਕਦਿਸਾਯ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਿਤਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿ **ਏਕਤੋਵਣ੍ਟਿਕਾ** ਨਾਮ, ਵਣ੍ਟਾਨਿ ਉਭਯਦਿਸਾਯ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਿਤਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿ **ਉਭਤੋਵਣ੍ਟਿਕਾ** ਨਾਮਾਤਿ **ਤੰ** ਗੋਪ੍ਫਿਮੰ ਏਵੰ ਦੁਵਿਧੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਾਕੰ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿੰ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁੰ ਵਾ ਦਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨੀਪਕਦਮ੍ਬਾਦਿਵਣ੍ਟਰਹਿਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣੰ ਗੋਪ੍ਫਿਮੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੪੬੬. ਬੁਨ੍ਦ੍ਹੇਸੂ**ਤਿ ਮੂਲੇਸੁ। **ਮਕੁਲਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਣ੍ਟਰਹਿਤਮਧੁਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਞ੍ਚ ਵਣ੍ਟਸਹਿਤਮਲ੍ਲਿਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। **ਸੂਚਿਆਦੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਾਲਹੀਰਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ । **ਮਾਲਾਵਿਕਤੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਮਾਲਾਵਿਕਤਿ। ਸੂਚਿਆਦੀਹਿ **ਮਕੁਲਾਦਿਕੰ** ਪੁਪ੍ਫੰ ਬੁਨ੍ਦ੍ਹੇਸੁ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਆਵੁਤਾ ਮਾਲਾਵਿਕਤਿ **ਵੇਧਿਮੰ** ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੬੭.** "**ਵੇਠਿਮੰ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਪੁਪ੍ਫਹਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਦਸ੍ਸਿਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਪਠਮਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਮਾਲਾਗੁਣੇਹਿ** ਵਾ"ਤਿ। ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਵਾ ਪਟਿਮਾਯ ਵਾ ਧਾਤੁਯਾ ਵਾ ਪੂਜੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਉਜੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਦਾਮਕਲਾਪੰ ਓਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗੇ ਘਟਿਕਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਮਾਲਾਵਲਿਯੋ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਵੇਠੇਨ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਏਵਰੂਪੰ ਮਾਲਾਗੁਣਕਰਣਮ੍ਪਿ ਵੇਠਿਮੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਞ੍ਞਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਵਾਕਾਦੀਹਿ ਚ ਬਦ੍ਧੰ** ਵਾ"ਤਿ, ''ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ''ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਲਾਦਿਦੀਘਦਣ੍ਡਕੁਸੁਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਨਵ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਕਲਾਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮੇਵ ਦਣ੍ਡਾਨੰ ਵਾਕੇਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਣ੍ਡਕਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਵੇਠਿਮੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤੰ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਸਾਟਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਸੁਯੇਵ ਪੁਪ੍ਫੇਸੁ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦਣ੍ਡੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਾਕੇਨ ਵਾ ਕਲਾਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ, ਅੰਸਭਣ੍ਡਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਤੇਸੰਯੇਵ ਪਨ ਵਾਕੇਨ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਅੰਸਭਣ੍ਡਿਕੰ ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ''ਵਾਕੇਨ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਸੀਹਲ਼ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਦੁਮਾਦਿਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਦੁਮਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੁ ਨਾਲੇਹਿ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਾਲੇਹਿ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਗ੍ਗੇ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਦਣ੍ਡੇ ਪਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੪੬੮. ਪੁਪ੍ਫਮਾਲਾਹਿ ਪੂਰਣੇ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲੀਹਿ ਪੂਰਣੇ। ਇਦੰ ਕਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ "**ਬੋਧਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਪ੍ਫਪਟੰ** ਨਾਮ ਮਾਲਾਵਲਿਯੋ ਤਨ੍ਤੁੰ ਵਿਯ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੰ ਵਾਯਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ ਮਾਲਾਵਲੀਹਿ ਵਾਯਿਤਪਟੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦੰ ਪੁਪ੍ਫਪਟੰ ਮਾਲਾਵਲੀਹਿ ਦੀਘਸੋ ਪੂਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਰਿਮੇ ਗਹਿਤੰ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਵਾਯਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਵਾਯਿਮੇਪਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਟਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤਿਯਧਾਤੁਕਰਣ੍ਡਕਵੇਦਿਕਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ।

**ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਬੋਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਬੋਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਹਿ ਪਠਮਵਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਯਾ ਅਨਤਿਕ੍ਕਾਮਿਤੇ ਪੁਰਿਮੰ ਨਾਮ ਠਾਨੰ ਯਾਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਾਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨਵਸੇਨ ਬੋਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ, ਚੇਤਿਯੰ, ਧਾਤੁਕਰਣ੍ਡਕੰ ਵਾ

ਪੁਪ੍ਫਕਞ੍ਚੁਕੇਨ ਛਾਦੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਸਚੇਪਿ ਦ੍ਵ◌ੇਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ◌ਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਪਟਵ◌ਾਯਨਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰਿਯਮਾਨਪੁਪ੍ਫਾਵਲੀਸੁ ਚ ਏਸੇਵ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਦੀਘਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿੰ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨਾਗਦਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫਵਲਯੰ ਪਵ◌ੇਸੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਲਯੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦਿਨ੍ਨਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਵਲਯੰ ਧਾਤੁਕਰਣ੍ਡਥੁਪਿਕਾਯ ਪਵ◌ੇਸੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਮਾਲਾਗੁਣੇਹਿ ਪਨ ਬਹੂਹਿਪਿ ਕਤੰ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਸਨਮਤ੍ਥਕਾਦੀਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਪੁਪ੍ਫਾਵਲੀਨੰ ਪੁਪ੍ਫਰਹਿਤਾਯ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਾ ਰਜ੍ਜੁਦਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੪੬੯**. **ਪੁਪ੍ਫਰੂਪੰ** ਨਾਮ ''ਗੋਪ੍ਫਿਮਪੁਪ੍ਫੇਹੇਵ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਰੂਪਕਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿਪਿ ਵ◌ਾਯਿਮਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਤੰਤੰਰੂਪਸਣ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਯੋ ਨਿਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਰਿਯਮਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਰੂਪੰ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਪਾਠੇ ''ਤਾਨਿਪਿ ਵ◌ਾਯਿਮਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਚ ''ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਰੂਪਕਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਪਾਠਸ੍ਸ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ** ''ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਗਨ੍ਥਿਤਾਨਿ ਪਾਕਤਿਕਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ। ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ ਪਨ ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਭੂਮਿਯੰ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਦਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੩੧) ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਚ ਇਮੰ ਹਤ੍ਥਿਆਦਿਰੂਪੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਮਾਲਾਵਲਿੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਸਾਣਆਸਨਮਞ੍ਚਪੀਠਹਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦਿਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੂਜਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਵ◌ਾ**ਯਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਪੁਪ੍ਫਪਟ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਪੁਪ੍ਫਪਟੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਏਕਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਵ◌ਾਯਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪੂਰਿਤੇਪਿ ਏਕਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿ ਨ ਪਾਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਇਦੰ ਪੂਰਿਮਵ◌ਾਯਿਮਾਨੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ। **ਆਦਿ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੁਪ੍ਫਜਾਲੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਲਚ੍ਛਿਦ੍ਦਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ। ''ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਤ੍ਤਬੋਧਿਤ੍ਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੱਤਾ ਛਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚ ਪੁਪ੍ਫਜਾਲੰ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੰ।

**੪੭੦**. ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ **"ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਆਹ। **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ, ''ਪੂਜਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੂਜਤ੍ਥਾਯਪਿ ਕਾਤੁੰ ਵ◌ਾ ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਵ◌ਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਰਤਨਾਨਿਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੇ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ।

**੪੭੧**. **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸਯੰ ਪਰੇਹਿ ਵ◌ਾ ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਪੀ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵ◌ੁੱਤਮਤਿਦਿਸਤਿ। **ਕਲਮ੍ਬਕ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨੰ ਧਨੁਕਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਓਲਮ੍ਬਕਦਾਮੰ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਕਲਮ੍ਬਕੋਤਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਨਾਗਦਨ੍ਤਨ੍ਤਰੇ ਘਟਿਕਾਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ ਵ◌ੁੱਤੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧)। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਘਟਿਕਾਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੇ ਘਟਿਕਾਕਾਰਯੁਤ੍ਤੋ ਯਮਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ। **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕੇਕਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਾ ਪਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਓਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਦ੍ਵਯੰ ਸਙ੍ਘਟਿਤੁਕਾਮੇਨਪਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਾਵ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿ ਸਙ੍ਘਟਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਕਮੇ**ਵ ਵ◌ਾਤਿ ''ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵ◌ੁੱਤਸਰੂਪੰ ਵ◌ਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਵਸੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨੰ। ਤੇਨੇਵ ਤੰ ਪੂਰਿਮੇ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਵਸੇਨ ਪੂਰਿਤੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਕਵ◌ਾਰੰ ਪਨ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣੰ ਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਪੂਰਿਮੇਯੇਵ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵ◌ੁੱਤੁੰ। **ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪੂਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਆਯਤੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੂਰਿਤੰ ਪੁਪ੍ਫਪਟੰ। ਵ◌ਾ**ਯਿਤੁਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਤਿਰਿਯੰ ਏਕਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾਯਿਤੁੰ ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੪੭੨. ਪਿਟ੍ਠਕਾਚਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਪਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਕਤਞ੍ਚੇਵ ਕਾਚਮਤ੍ତਿਕਾਯ ਚ ਕਤਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਂ। **ਭੇਣ੍ਡੁਪੁਪ੍ਫਮਯਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਭੇਣ੍ਡੁਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਮਨਚਮ੍ਪਕਾਦਿਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਕਤਦਾਮਞ੍ਚ। ''ਗੇਣ੍ਡੁਪੁਪ੍ਫਮਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। **ਖਰਪਤ੍ਤਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਖਰਪਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਕੁਙ੍ਕੁਟ੍ਠਖਚਿਤਂ ਪੁਪ੍ਫਪਟਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਥਨਗਨ੍ਥਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਾਤੁਂ। ਭੇਣ੍ਡੁਖਰਪਤ੍ତਦਾਮਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੇਲਾਦੀਹਿ ਕਤਦਾਮਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੪੭੩. ਹੀਰਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਹੀਰਾਦੀਹਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਣਸਲਾਕਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਟਾਕਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਾਕਾਕਾਰੇਨ ਪੂਜਨਤ੍ਥਂ। **"ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਣ੍ਟਕੇਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨਂ, ਹੀਰਾਦੀਹਿ ਆਵੁਣਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

**੪੭੫. ਅਸੋਕਪਿਣ੍ਡਿਆਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੋਕਪੁਪ੍ਫਮਞ੍ਜਰਿਕਾਦੀਨਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) ਏਤੇਹੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਜਾਲਵਿਤਾਨਂ, ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਵੇਦਿਕਾ, ਨਾਗਦਨ੍ਤਕਂ, ਪੁਪ੍ਫਚਙ੍ਕੋਟਕਾਪਿਧਾਨਂ, ਤਾਲਪਣ੍ਣਵਲਯਾਦਿਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** ''ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁ ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਪਵੇਸਨਤ੍ਥ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਰਜ੍ਜੂ'ਤਿ **ਮਹਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ, ਮਜ੍ਝਿਮਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਬਦ੍ਧਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ '**ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਥਿਲਵਟ੍ਟਿਤਂ ਰਜ੍ਜੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਵਾ ਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਥਿਲਵਟ੍ਟਿਤਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਅਨ੍ਤਰੇਪਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਵਿਰੋਧੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੩੧) ਲਿਖਿਤਂ।

**੪੭੬. ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੁਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਧਮ੍ਮਾਸਨਵਿਤਾਨਾਦੀਸੁ ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਸਯਂ ਕਣ੍ਟਕਹੀਰਾਦਿਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਵਿਤਾਨਾਦੀਸੁ ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਕਣ੍ਟਕਹੀਰਾਦਿਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੪੭੭. ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਂ** ਨਾਮ ''ਏਵਂ ਜਾਨ, ਏਵਂ ਕਤੇ ਸੋਭੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਏਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਨ ਵਿਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਂ। **ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਨੇ**ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪੂਜਨੇ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚ ਗਨ੍ਥਨਵਾਕੇ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਿਤੁਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮੀਪੇ ਠਪਨਂ। **ਓਭਾਸੋ** ਨਾਮ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤਕੁਸੁਮਾਨਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਨ੍ਥਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਨਨੁ ਪੂਜਨਕਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਗਨ੍ਥਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿਆਦਿਵਚਨਾਨਿ। **ਪਰਿਯਾਯੋ** ਨਾਮ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਯਥਾ ਨ ਵਿਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਪੂਜੇਤੁਂ ਮਨਾਪਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ। **ਪਕਾਸਿਤਾ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ।

**੪੭੮**. ''ਕੁਲਾਨਿ ਦੂਸੇਤਿ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਪਾਠੇ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩੭) ''ਵੇਜ੍ਜਿਕਾਯ ਵਾ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇਨ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩੭) ਵੁਤ੍ਤਂ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦਿਂ ਕੁਲਦੂਸਨਤੋ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨ ਕੇਵਲਂ...ਪੇ॰... ਕੁਦਾਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵਿਸੁਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ''ਨ ਕੇਵਲਮਿਦਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਾਦਿਕੁਲਦੂਸਨਂ ਕੁਦਾਚਨਂ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਖੋ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦਿ ਕੁਲਦੂਸਨਮ੍ਪਿ ਕੁਦਾਚਨਂ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕਸੁਤ੍ਤਦਾਨਅਨਾਮਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਦਾਨਦੂਤੇਯ੍ਯਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੪੭੯**. ''ਕੁਦਾਚਨਂ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **"ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**"ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਅਪਵਾਦਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ''ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾਨਂ। **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ''ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਭਨ੍ਤੇ ਯੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇ**ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਕਵਿਸਯੇ।

**੪੮੦. "ਤਥਾ"**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਮਤਿਦਿਸਤਿ। **ਤਦੁਪਟ੍ਠਾਕਜਨ੍ਤੁਨੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸ। **ਭਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਕਰਸ੍ਸਪਿ। ਏਤ੍ਤਕਾਨਞ੍ਚ ਜਨਾਨਂ ਪਞ੍ਚਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਵਿਯ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੪੮੧. ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਜੋ ਭਾਤਾ। **ਕਨਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਨੁਜੋ ਭਾਤਾ। **ਤਥਾ ਭਗਿਨਿਯੋ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਭਗਿਨਿਯੋ। **ਚੂਲ਼ਮਾਤਾ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਕਨਿਟ੍ਠਾ। **ਚੂਲ਼ਪਿਤਾ**ਤਿ ਪਿਤੁ ਕਨਿਟ੍ਠੋ। **ਮਹਾਮਾਤਾ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਜੇਟ੍ਠਾ। **ਮਹਾਪਿਤਾ** ਪਿਤੁ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ।

**੪੮੨. ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਿਤੁਭਗਿਨੀ ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠਾ। **ਮਾਤੁਲੋ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਭਾਤਾ। ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠੇ ਦ੍ਵੇ ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ , ਦ੍ਵੇ ਮਾਤੁਲੇ ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ **"ਦਸਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੪੮੪**. ''ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮੇ ਇਮੇ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੮੫. ਏਤੇਸਂ** ਦਸਨ੍ਨਂ ਞਾਤੀਨਂ। **ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਥਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ''ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਭਾਤੁ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਏਕਂ ਕੁਲਂ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਧੀਤੁ ਵਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਏਕਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਸਪੁਤ੍ਤਪਤਿਭਗਿਨਿਯਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਏਕਂ ਕੁਲਂ, ਤਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਧੀਤੁ ਵਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਏਕਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਲਦੂਸਨਂ ਨ ਰੂਹਤੀ**ਤਿ ''ਦਾਤੁਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਪਨਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਆਗਤਸ੍ਸੇਵ ਞਾਤਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੪੪੩) ਨਯੇਨ ਕਥਿਤਵਿਧਿਨਾ ਏਤੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਦੂਸਨਂ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੪੮੬. ਭਾਤੁਜਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਤੁ ਭਰਿਯਾ। **ਭਗਿਨਿਸਾਮਿਕੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੇਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਕਨਿਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਭਗਿਨਿਯਾ ਸਾਮਿਕੋ।

**੪੮੭. ਭਾਤੁਨੋ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਭਾਤੁਨੋ। ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਤਾਤਿ **ਅਨੁਜਾ,** ਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨੀ। ''ਅਨੁਜਾ''ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਾਯਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤੂਨਂ ਭਰਿਯਾ ਚ ਜੇਟ੍ਠਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨੀਨਂ ਸਾਮਿਕਾ ਚ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੇਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਂ ਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

**੪੮੮. ਤੇਸਮ੍ਪਿ** ਭਾਤੁਭਗਿਨੀਨਂ। **"ਪੁਤ੍ਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧੀਤੂਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ। **ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਦੇਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਇਮਂ ਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਮਾਤਾਪਿਤੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਤੋ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਾਤੁ ਵਾ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਿਤੁ ਵਾ''ਤਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਤੁਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਪੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਮਾਤਾਪਿਤੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ।

**੪੮੯**. ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਾਰਹਾਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ **"ਅਕਲ੍ਲਕੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਆਤੁਰੋ। **ਕਲ੍ਲਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਖਂ, ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਲ੍ਲਕੋ,** ਨ ਕਲ੍ਲਕੋ ਅਕਲ੍ਲਕੋ। **ਞਾਤਿਜਨੁਜ੍ਝਿਤੋ** ਵਾਤਿ ਞਾਤਿਜਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ ਵਾ।

**੪੯੦. ਏਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਆਤੁਰਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਤੇਸਂ ਜਨਾਨਂ। **"ਸਾਧੁਨਾ"**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਾ ਸਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਤਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦਂ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇ ਇਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਏਵਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਤਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ, ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ

ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਮਿਸੇਨਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ। ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ। ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਮਿਸਸ੍ਸ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਤੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਚ ਪਤਿਰੂਪੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਮਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਪਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਲਾਭੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਿਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਵਰਸ੍ਸ ਭੇਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ ਪਿਦਹਨਂ ਸਙ੍ਗਹਣਂ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ**। ਅਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਛਿਦ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਯਥਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਪੀਠਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਨ ਆਮਿਸੇਨ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ ''ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ, ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਸਾਧੁਨਾ**ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਦਿਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਮੇਨ ਅਰਿਯਾਚਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਅਧੁਨਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯਪਿ ਪਾਪਜਨਕਣ੍ਟਕਸਂਗਾਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੪੯੧-੨**. **ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਉਪਾਸਕੇਨ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਵਯਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮੁਦਾਯੇ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਕਰੋਤਿਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਭਣਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਸਮੇਵ ਚ ਸਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਾਪੇਨ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸੁਤ੍ਤੋਦਕਂ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤੋਦਕਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਇਦਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਨਚਿ ''ਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਸਮੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਜਲਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਕਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੯੩**. **ਅਨਾਮਟ੍ਠਪੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਨਾਮਸਿਤੋਪਿ, ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਲਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਗਹਿਤਗ੍ਗੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੪੯੪**. **ਚੋਰਦਾਮਰਿਕਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਗਾਮਵਿਲੋਪਕਸ੍ਸ ਚੋਰਸ੍ਸ ਚ।

**੪੯੫**. **ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸ, ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਪਲਾਸੋ **ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ,** ਸੋ ਵਿਯਾਤਿ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ, ਤਂਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ''ਸੀਹੋਯਂ ਮਾਣਵਕੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਯਥਾ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ ਰੁਕ੍ਖਾ ਪਤਨਾਭਿਮੁਖੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਿਯਤਪਾਤੋ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗਤੋ ਅਪਗਮਾਭਿਮੁਖੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨੇ ਨਿਯਤੋਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ''ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਸਦਿਸੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**ਥਾਲਕੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਥਾਲਕੇਪਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਗਹਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਤਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਥਾਲਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯਜਮਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੬-੪੩੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ ''ਪਿਤੁਨੋ''ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਏਕਸੇਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ''ਪਿਤੂਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

**੪੯੬**. **ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਦੂਤੇਯਜਸਾਸਨਹਰਣਕਮ੍ਮਂ ''ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯੋ।

**੪੯੭**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪਵਾਦਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਣ੍ਡੂ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਦੇਸਂ। **ਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨੇਤੁਂ।

**੪੯੮**. **ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਨਪੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਾਦਿਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯਾਵਸਾਨੇਨ ਅਟ੍ਠਪ੍ਪਕਾਰੇਨਪਿ। **ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਲਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਨਾਸਕੇਨ ਅਨਾਚਾਰਕਮ੍ਮੇਨ। **ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ,

‘‘ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਅਯੰ ਨਯੋ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਏਕੇਨਾਪਿ ਕੁਲਦੂਸਨੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਪਚ੍ਚਯੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **“ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਸਹਧਮ੍ਮੀਨੰ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਟਿਸੇਧੋ ਕਤੋ।

**੪੯੯. ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੂ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ, ਸਬ੍ਬੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **“ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੂ”**ਤਿ ਇਦੰ ਪਰਗਲੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਆਮਿਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਸੇਸਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵ **“ਸੇਸੇਸੂ”**ਤਿ ਆਹ, ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯੇਸੁ ਸੇਸਪਚ੍ਚਯੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯੇ ਸਰੀਰਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਗਣਨਾਯ, ਸੇਨਾਸਨਪਚ੍ਚਯੇ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸੇ ਉਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਵਾਰਗਣਨਾਯ, ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸੇਨਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਨਸਯਨਾਦਿਪਰਿਭੋਗਗਣਨਾਯ, ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨਾਲੇਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਭੇਸਜ੍ਜੇ ਸਰੀਰਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਾਰਗਣਨਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਰਿਦੀਪਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ।

**੫੦੦. “ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ”**ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਅਭੂਤਾਰੋਚਨੇਨਾ’’ਤਿ ਇਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **“ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਿਯਵੋਹਾਰ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਪਚ੍ਚਯਾ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਰੂਪਿਯਵੋਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਮਾਨਾ**ਤਿ **ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਦਿਸਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਤ੍ਤਕੋਯੇਵਾਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

**੫੦੧.** ‘‘ਸੰਸਾਰਵਾਸੋ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮੇ ਮਾਨਸੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿੰ ਪਟਿਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਾਸਨਾਵਤਿਣ੍ਣੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸੇਵਿਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਜੀਵਿਤਹਰਣਸਮਤ੍ਥਵਿਸਮਿਸ੍ਸਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਵਜ੍ਜਨੀਯੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਯੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਕਰਿਯਮਾਨੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋਪਾਯਪ੍ਪਕਾਰੰ ਏਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ** ਯਾਚਨਾ। **ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਟਿਪਿਣ੍ਡਦਾਨੰ। **ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮੰ** ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਨੇਸਨੰ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਅਨਨੁਰੂਪੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਯੇਸਨੰ।

**ਪਾਰਿਭਟਜਤਾ** ਨਾਮ ਇਸ੍ਸਰੇ ਸੇਵਿਤੁੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਤੰ ਵਿਲਪਨ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਭਟਾਨੰ ਸੇਵਕਜਨਾਨੰ ਵਿਯ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤੋ ਭਟਤਿ ਸੇਵਤੀਤਿ **ਪਰਿਭਟੋ**, ਇਸ੍ਸਰਜਨਾਨੰ ਸਮੀਪਾਵਚਰੋ ਸੇਵਕਜਨੋ, ਪਰਿਭਟੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਪਰਿਭਟੋ**, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਰਿਭਟਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ **ਪਾਰਿਭਟਜੰ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪਾਰਿਭਟਜਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਪਰਿਭਟਤਿ ਧਾਤਿ ਵਿਯ ਕੁਲਦਾਰਕੇ ਅਙ੍ਕੇ ਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਪਰਿਭਟੋ**, ਪਰਿਭਟਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ **ਪਾਰਿਭਟਜੰ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪਾਰਿਭਟਜਤਾਤਿ ਲਾਭਾਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੁਲਦਾਰਕੇਸੁ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਤਾ** ਨਾਮ ਪਕ੍ਕਮੁਗ੍ਗਾ ਵਿਯ ਪਕ੍ਕਾਪਕ੍ਕਬੀਜਮਿਸ੍ਸਾ ਲਾਭਾਸਾਯ ਦਾਯਕਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਤ੍ਥਾਯ ਸਚ੍ਚਾਲੀਕਮਿਸ੍ਸਕਤਾ। ਯਥਾ ਮੁਗ੍ਗੇਸੁ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਕੋਚਿਦੇਵ ਨ ਪਚ੍ਚਤਿ, ਬਹਵੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯਸ੍ਸ ਦਾਯਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਹੋਤਿ, ਅਸਚ੍ਚਮੇਵ ਬਹੁਕੰ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **“ਮੁਗ੍ਗਸੂਪੋ”**ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ **ਮੁਗ੍ਗਸੂਪੰ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਕੰ** ਨਾਮ ਕੂਪਵਤ੍ਥੁਗੇਹਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨੰ। ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਯਕਾਨੰ ਕਤੰ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਕੰ।

**੫੦੨. ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯੰ, ਦੂਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚ** ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਕੁਲਦੂਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੰ। **ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਞ੍ਚ** ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੰ ਗਰਹਿਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਞ੍ਚ ਅਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਨਕ੍ਖਤ੍ਤਵਿਜ੍ਜਾਉਕ੍ਕਾਪਾਤਦਿਸਾਡਾਹਭੂਮਿਚਾਲਾਦਿਭੇਦੰ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਨੂਪਾਯੰ ਸਬ੍ਬੰ। **ਵਿਵਜ੍ਜਯੇ**ਤਿ ਵਿਸਮਿਵ, ਗੂਥਮੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਚ ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੫੦੩. **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੋਪਿ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਸੁ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ **ਯਜ**-ਕਾਰਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਘਭੇਦਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਸਙ੍ਘਭੇਦੇਨ ਸਮਨ੍ਤਿ।

ਕੁਲਦੂਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੫੦੪. **"ਜਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਤਾ ਜਾਨਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਲਿਖਿਤੇ **ਸੀਹਲ਼ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਏਵਰੂਪਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਯਾਵਤੀਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾਨਿ ਅਹਾਨਿ, ''ਛਾਦਿਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਛਾਦਨਕਿਰਿਯਾਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਛਾਦਿਤਾ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਨਾਰੋਚਨਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾ। **ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਕਾਮਾ**ਤਿ ਅਰੁਚਿਯਾਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਕਤਪਟਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ। ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਾਵਤੀਹ"**ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਾਨਿ ਅਹਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਤਕਾਨਿ ਅਹਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਾਨੇਵ ਅਹਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੦੫-੬. ਆਪਤ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਚ। **ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮੇਨ ਸਯਂ ਅਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋ ਚ। **ਪਹੂ ਚਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਪਹੋਤਿ ਚ। **ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਗਮਨਵਿਬਨ੍ਧਕੇਨ ਰਾਜਚੋਰਾਦਿਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਵਿਰਹਿਤੋ ਚ। **ਚਤੁਸ੍ਵ ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਤੇਸੂ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞੀ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਪਹੁਸਞ੍ਞੀ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸ** ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਗਾਰਵੇਨ ਵਾ ਗਰਹਾਦਿਭਯਾ ਵਾ ''ਨ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾ ਚ। **ਛਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ। **"ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਤਾ **ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਾਦਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਲਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇਨਾ"**ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਦਿਵਸਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦ੍ਵੇਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫੦੭. ਏਵਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਟਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ''ਅਕਾਮਾ ਪਰਿਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸ ਕੋ ਭੇਦੋ, ਕੋ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਆਹ **"ਤਿਵਿਧੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਸੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਤਿਵਿਧੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਤਿਵਿਧਾਪੇਤਚੇਤਸਾ"**ਤਿ। ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਧਾ, ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਿਧਾ, ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਿਧਾ, ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਿਧਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਯ ਮਾਨਨਾਮਧੇਯ੍ਯਤੋ ਤਿਵਿਧਮਾਨਤੋ ਅਪਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ**। ਅਰਿਸਾਦੀਨਂ ਆਗਤਿਗਣਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਨੇਨ ਅ-ਕਾਰਪਚ੍ਚਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿ।

**ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਉਭੋ ਕੋਟਿਯੋ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਪਰਿਵਾਸੋ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਾਲਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ, ਆਰੋਚਿਤਕਾਲਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋ ਅਪਰਨ੍ਤੋ ਚ ਪਰਿਵਾਸਸਮਾਦਾਨਕਾਲੇ ਵਾ ਪਰਿਵਸਨਕਾਲੇ ਵਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾ ਸੁਦ੍ਧਾ ਅਨ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲਸਙ੍ਖਾਤਾ ਉਭੋ ਕੋਟਿਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤ**ਨਾਮਕੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭੇਦਾਦਿਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾ ਦਿਵਸਾਦੀਨਂ ਓਧਾਨਂ ਪਕ੍ਖੇਪੋ ਯਤ੍ਥ ਸੋ **ਸਮੋਧਾਨੇ,** ਪਰਿਵਾਸੋ। ਦਿਵਸੇਸੁ ਦਿਵਸੇ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਓਧਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਪਰਿਵਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਭੇਦਾਦਿਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

੫੦੮. **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਰਿਵਾਸੇਸੁ। ‘‘ਯੋ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋ, ਅਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੫੦੯-੧੦. ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਕਾਲੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਧਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ “**ਵਤ੍ਥੂ**”ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਮੋਚਨਾਦਿਕੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿਕਂ ਗਂ ਵਾਚਂ ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਗੋਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਜਾਤਿਯਸਾਧਾਰਣਵਿਜਾਤਿਯਵਿਨਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵਾਚਂ ਸਦ੍ਦਂ, ਤਬ੍ਬਿਸਯਂ ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਦ੍ਵਯਵਾਚਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਵਿਸੇਸਵਚਨਞ੍ਚ ‘‘ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨਦ੍ਵਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨਾਪਿ ‘ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁਚੇਵ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)। **ਨਾਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਸਜਾਤਿਸਾਧਾਰਣਨਾਮਂ, ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਨਾਮਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਤਂਤਂਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਤਦੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮੁਭਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨਾਪੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਨਾਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਸਜਾਤਿਸਾਧਾਰਣਨਾਮਂ, ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਨਾਮਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਾਮੇਹੀਤਿ ਇਦਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤੀਤਿ ਉਭਯਂ ਏਕਤੋ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ। ‘‘ਨਾਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ, ‘‘ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ’ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮਤ੍ਤਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਚ ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤੇਨ ਕੇਵਲੇਨ ਨਾਮਾਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਪਨ **ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਆਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲਨਾਮੇਨ ਚ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਵਚਨੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਪਰਿਵਾਸੋ’’ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਤੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਪਰਿਵਾਸੇਨ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਪਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਜਲਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚ। **ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ‘‘ਸਮਾਦਾਨੇਪ੍ਯਯਂ ਨਯੋ’’ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੫੧੪) ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮਿ, ਪਰਿਵਾਸਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ **ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਦਿਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਪਠਮਂ **ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ** ‘‘ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸੋਹਂ ਸਙ੍ਘਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਏਕਾਹਪਰਿਵਾਸਂ ਯਾਚਿਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਙ੍ਘੋ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਕਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਏਕਾਹਪਰਿਵਾਸਂ ਅਦਾਸਿ, ਸੋਹਂ ਪਰਿਵਸਾਮਿ, ਵੇਦਯਾਮਾਹਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਮਂ ਸਙ੍ਘੋ ਧਾਰੇਤੂ’’ਤਿ ਏਵਂ **ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ**।

‘‘ਇਮਞ੍ਚ ਪਨਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਾਚਾਯ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯਪਿ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੫੧੧. **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਾਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਨਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ। **ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨੇ ਸੋ ਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਵਾ, ਨਵਕੋ ਚੇ, ‘‘ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਸਾਨੇ ‘‘ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਾਰੇਤੂ’’ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਚੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ‘‘ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੂ’’ਤਿ, ਤਯੋ ਚੇ, ‘‘ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋਵ। **ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ

(ਚੂਲ਼ਵ॰ ੮੧) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਏਕਸੇਨਾਸਨੇ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਕਰਿਯਮਾਨੇਨ ਸਹਵਾਸੇਨ ਵਾ ''ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਨਾ ਏਕਕੇਨ ਵਾਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਵਾ ''ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਆਰੋਚਨਾਯ ਅਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਮਕਤ੍ਵਾ। **ਵਤ੍ਤਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ** ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਤ੍ਤਤੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚ। **ਸਦਾ ਵਸੇ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਿਤੁਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਸਬ੍ਬਦਿਵਸਾ ਯਾਵ ਖਿਣਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਵਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੧੨**. **ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਵਾਸੋ ਵਿਸੋਧੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਚੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਗਤੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਸਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਚੇ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਂ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ।

**੫੧੩**. ਕਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵਾ। **ਪੁਗ੍ਗਲੇ** ਵਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਉਟ੍ਠਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯਯੇਵ ਓਹੀਨੇ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਅਸਤਿਯਾ ਬਹਿਸੀਮਂ ਗਤੇਨ ਸਰਿਤਕ੍ਖਣੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੇ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇ'ਤਿ ਆਹ "**ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ**"ਤਿਆਦਿ। "**ਤਥਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਤਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਂ।

**੫੧੪**. **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਏਕਪਦੇਨਾਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਾ ਪਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਨ੍ਤਰੋਦਿਤਨਯੋ।

**੫੧੫-੨੦**. **ਪਕਤਤ੍ਤੋਤਿ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਵਰਣਾਭਾਵੇਨ ਪਕਤੋ ਪੁਬ੍ਬਸਰੂਪੇਨੇਵ ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ''ਪਕਤਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਕਥੀਯਤਿ। **ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੁਣਤੋ ਪੁਰਿਮਕਾਲੇ।

**ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਕਾਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਵਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹੀ**"ਤਿ, "**ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਾ ਬਹੀ**"ਤਿ ਚ।

ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਕਤਮਨ੍ਤਿ? **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੩੧) ਧੁਤਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਮਸ੍ਸੇਵ ਉਪਚਾਰਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਹੋਤਿ, ਗਾਮੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਵਿਹਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤਭਤ੍ਤਸਾਲਗਿਲਾਨਸਾਲਾਦਿਸੇਨਾਸਨੇ ਚੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਚੇ, ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਸ੍ਸ ਉਦਕਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਭਾਜਨਧੋਵਨੋਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਦੂਰੇ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ, ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਬਲਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਿਤਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਪਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ, ਤਦੇਵ ਪਾਕਾਰਾਦੀਹਿ **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਪਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਪਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**ਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। **ਗੁਮ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਗਹਨੇਨ ਵਾ ਲਤਾਗਹਨੇਨ ਵਾ। **ਵਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾਦੀਹਿ ਕਤਾਯ ਵਤਿਯਾ।

**ਵਤ੍ਤਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ। **ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ।

**ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਹਤ੍ਥਪਾਸਦਾਨਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰੋ ਚੇ, ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ, ਵੁਡ੍ਢੋ ਚੇ, ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ। **ਸਮੁਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਾਗਤਸ੍ਸ ਤਤਿਯਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਸ੍ਸ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਚਾ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨਾਪਿ।

**ਵਿਭਾਵਯੇ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਚ ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਸੋ ਦ੍ਵਾਦਸਰਤਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ । ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਤੋ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੰ ਪਠਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਦਿਵਸੇ ਪੁਣ੍ਣੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਅਤਿਰੇਕੇ ਚ ਦਿਵਸੇ ਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਤ੍ਤੇ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਚਰਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋ ਵਿਸੇਸੋ, ਇਮੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਪਕਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੫੨੧**. **ਨ ਜਾਨਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ। **ਆਪਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤੀਨੰ, ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਨ ਜਾਨਤੀ**ਤਿ ਬਹੂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾਹੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਪਨ੍ਨਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ''ਮਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਦਿਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਦਿਵਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ।

**੫੨੨**. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਪਭੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਏਸੇਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਹੀ**ਤਿ ਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇਹਿ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਾਦਿਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ। **ਏਸੋਵ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪੋ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੋ। **ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਨਾਮੋ ਚਾ**ਤਿ ''ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਵਾ ਸਰਨ੍ਤੋ ''ਕਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਸਰਸੀ''ਤਿ ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਤੋ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸੁਦ੍ਧਦਿਨਾਨਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੋ ਯਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ਬਹੁਦਿਵਸੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੰ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਤਰਦਿਨਾਨੰ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

''ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੋ ਨਾਮ ਉਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਆਰੋਹਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਓਰੋਹਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮੰ ਪਰਿਵਾਸੰ ਪਰਿਵਸਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਦਿਵਸੰ ਸਰਨ੍ਤੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਦਿਵਸਤੋ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਵਾ ਹਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪੁਨ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਵਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣੰ । ''ਏਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਵਾ ਅਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਵਾ ਅਸਮ੍ਬਹੁਲਮ੍ਪਿ 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ'ਤਿ ਵਾ ਵਿਪਰੀਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿਆਦਿਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਨਾਮਕੋ**ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਨਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋਪਿ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਨੇਵ ਸਰਤਿ, ਵੇਮਤਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੋ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ**

ਨਿਵ੍ਵਟ੍ਟਸਰੂਪੋ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ ਨਾਮ। ''ਅਯਂ ਉਦ੍ਧਂ ਨਾਰੋਹਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਓਰੋਹਤੀ''ਤਿ ਵ॒ੁਤ੍ਤਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋ ਯਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਤੋ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨਾਰੋਹਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਲ਼ੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਦ੍ਧਕਾਲਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ॒ਾ ਸਰਤਿ ਚੇ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਦਿਵਸਹਾਨਂ ਪਨ ਹੋਤੇਵ।

**੫੨੩**. ''ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੧੫੬) ਆਗਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਵ॒ਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਂ ''ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵ॒ਾਪਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਨ 'ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਹਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਜਾਨਾਤੁ ਵ॒ਾ ਮਾ ਵ॒ਾ, ਅਕਾਰਣਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵ॒ਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਧਾਨਭਾਵ॒ੇਨ ਵ॒ੁਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਜਾਨਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਦੁਵ॒ਿਧੋਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦੁਵ॒ਿਧੋਪਿ ਅਯਂ** ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵ॒ਾਸੋ ਏਕਚ੍ਚਂ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ, ਸਕਲਂ ਵ॒ਾ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਜਾਨਤੋ ਵ॒ਾ ਵ॒ਿਮਤਿਸ੍ਸ ਵ॒ਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵ॒ਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੫੨੪**. ਇਤਰੋਪਿ ਸੋ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵ॒ਾਸੋ ਤਿਧਾ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ''ਓਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਖਨਂ ਵ॒ੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਓਧੁਨਿਤ੍ਵ॒ਾ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵ॒ਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)। "**ਸਮੋਧਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖੇਪੋ ਵ॒ੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਮੋਦਹਿਤ੍ਵ॒ਾ''ਤਿ। ਓਧਾਨਞ੍ਚ ਸਮੋਧਾਨਞ੍ਚ **ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਂ,** ਤਂ ਯਤ੍ਥ ਸੋ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋ "**ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨੋ**"ਤਿ ਵ॒ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਰਿਸਾਦਿਗਣੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਹੇਤ੍ਥ, ਉਪਰਿ ਚ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਅ-ਕਾਰਪਚ੍ਚਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ । ਪਰਿਵ॒ੁਤ੍ਥਦਿਵਸਾਨਂ ਮਕ੍ਖਨਞ੍ਚ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੋ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋਤਿ ਵ॒ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ॒ੇਤ੍ਥ ''ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਵ॒ੁਤ੍ਥੇ ਤੁ, ਓਧੁਨਿਤ੍ਵ॒ਾ ਪਦੀਯਤੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਰਿਵ॒ੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਓਧੁਨਿਤ੍ਵ॒ਾ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵ॒ਾ ਪੁਰਿਮਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਦਿਵਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਪਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮੋਦਹਿਤ੍ਵ॒ਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)।

ਅਗ੍ਘਪੁਬ੍ਬਕੋ ਮਿਸ੍ਸਕਪੁਬ੍ਬਕੋ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵ॒ਾਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵ॒ਾਸੋ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵ॒ਾਸੋਤਿ ਵ॒ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਗ੍ਘੋ ਚ ਮਿਸ੍ਸਕੋ ਚ **ਅਗ੍ਘਮਿਸ੍ਸਕਾ,** ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਗ੍ਘਮਿਸ੍ਸਕਪੁਬ੍ਬਕੋ,** ਸਮੋਧਾਨੋ। ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮੋਧਾਨਂ **ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਂ,** ਤਂ ਯਤ੍ਥ ਸੋ **ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ,** ਆਪਨ੍ਨਾਸੁ ਬਹੂਸੁ ਸਬ੍ਬਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਦਿਵਸਗਣਨਗ੍ਘੇਨੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਆਪਨ੍ਨਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਕ੍ਖੇਪਯੁਤ੍ਤਪਰਿਵ॒ਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ ਨਾਮ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਾ ਏਕਾ ਵ॒ਾ ਦ੍ਵ॒ੇ ਵ॒ਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ॒ਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਵ॒ਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ, ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮੋਧਾਯ ਤਾਸਂ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਊਨਤਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਅਯਂ ਵ॒ੁਚ੍ਚਤਿ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)। ਮਿਸ੍ਸਕਾਨਂ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਮੋਧਾਨਂ **ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਂ,** ਤਂ ਯਤ੍ਥ ਸੋ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋ **ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨੋ**। ਮਿਸ੍ਸਕਾਨਂ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਏਕਤੋ ਪਕ੍ਖੇਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਵ॒ਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨੋ ਨਾਮ ਯੋ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ॒ਾ ਦਿਯ੍ਯਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)।

**੫੨੫-੭**. ਏਵ॒ਂ ਤਿਵ॒ਿਧੇ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵ॒ਾਸੇ ਪਠਮਪਰਿਵ॒ਾਸਸ੍ਸ ਵ॒ਿਸੇਸਨਭੂਤਤਾਯ ਅਵਯਵ॒ਾਨਂ ਦ੍ਵ॒ਿਨ੍ਨਂ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨੁਵ॒ਾਦੇਨ ਤਦੁਭਯਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਸਰੂਪਂ ਵ॒ਿਧਾਤੁਮਾਹ "**ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ॒ਾ...ਪੇ॰... ਪਕਾਸਿਤੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਸ੍ਸ ਓਧਾਨ-ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਵਯਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਰੂਪਾਨੁਵ॒ਾਦਮਾਹ "**ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ॒ਾ...ਪੇ॰... ਪਦੀਯਤੇ**"ਤਿ। ਦੁਤਿਯਾਵਯਵਸਙ੍ਖਾਤਸਮੋਧਾਨ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਰੂਪਾਨੁਵ॒ਾਦਮਾਹ "**ਪੁਰਿਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**"ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਉਭਯਤ੍ਥਾਨੁਵ॒ਾਦੇ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**"ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ, "**ਪਦੀਯਤੇ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਚ ਵ॒ਿਸੁਂ ਵ॒ਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸਾਭਾਵ॒ੋ

বੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏবਂ ਅবਯবਤ੍ਥਾਨੁবਾਦੇਨ বਿਧਾਤਬ੍ਬਸਮੁਦਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਸੋਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿবਾਸੋ ਪਕਾਸਿਤੋ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੀ**ਤਿ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। **ਏਸੋਧਾਨਸਮੋਧਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ-ਸਦ੍ਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਯੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍বਾ...ਪੇ॰... ਓਧੁਨਿਤ੍বਾ ਯੋ ਯਸ੍ਮਾ ਪਦੀਯਤੇ, ਪੁਰਿਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਯੋ ਯਸ੍ਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਸੋਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿবਾਸੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍বਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿবਸਨ੍ਤੋ বਾ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ বਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਨ੍ਤੋ বਾ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ বਾ ਹੁਤ੍বਾ ਕਦਾਚਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍বਾ। **ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਕਾਲੇਨ ਸਮਂ বਾ ਊਨਂ বਾ ਕਾਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨੇਨ ਤੇ ਪਰਿবੁਤ੍ਥਦਿবਸੇ ਚ ਮਾਨਤ੍ਤਚਿਣ੍ਣਦਿবਸੇ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਓਧੁਨਿਤ੍বਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ব॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**বਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ **"ਪਰਿবੁਤ੍ਥੇ"**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਮਾਨਤ੍ਤਚਿਣ੍ਣੇ ਚਾ''ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਓਧੁਨਿਤ੍বਾ**ਤਿ ਚ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨবਸੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤ੍বਾ, ਅਦਿবਸੇ ਕਤ੍বਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯੋ ਯਸ੍ਮਾ ਪਦੀਯਤੇ, ਸੋ ਪਰਿবਾਸੋ ਸਟ੍ਠਿবਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿবਸਿਤ੍বਾ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੁਤ੍বਾਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍বਾ ਏਕਾਹਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੇ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨੇਨ ਤੇ ਦਿবਸੇ ਸਬ੍ਬੇ ਮਕ੍ਖੇਤ੍বਾ ਤਾਨੇব ਸਟ੍ਠਿবਸ੍ਸਾਨਿ ਪੁਨਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਦੀਯਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਟ੍ਠਿবਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿবਸਿਤ੍বਾ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੁਤ੍বਾਪਿ ਹਿ ਏਕਦਿবਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍বਾ ਪੁਨਪਿ ਸਟ੍ਠਿবਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿবਾਸਾਰਹੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ব॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)।

**ਪੁਰਿਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪੁਰੇਤਰਮੇব ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਮੂਲਦਿবਸੇ**ਤਿ ਪਠਮਂ বੀਤਿਕ੍ਕਮਦਿবਸੇ। **বਿਨਿਚ੍ਛਿਤੇ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਸਂবਚ੍ਛਰੇ ਅਸੁਕਮਾਸੇ ਅਸੁਕਦਿবਸੇ''ਤਿ ਨਿਯਮਿਤੇ। **ਸਮੋਧਾਯ** ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍বਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **বਿਧਾਨਤੋ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ বਿਧਾਨਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, **ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** বੁਤ੍ਤੇਨ বਿਧਿਨਾ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥੇব বੁਤ੍ਤবਿਧਿਨਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਏਸੋ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿবਾਸੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੫੨੮-੯**. ਤਥਾ বੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘবਸੇਨ ਹੀ**ਤਿ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। **"ਸੋ**ਤਿ ਤਂਸਦ੍ਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਯੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ...ਪੇ॰... ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘবਸੇਨ ਤਤੋ ਊਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਮੋਧਾਯ ਯੋ ਯਸ੍ਮਾ ਪਦਾਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿবਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਯਥਾ ਅবਯবਤ੍ਥবਸੇਨ ''ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨੋ''ਤਿ ਪਰਿবਾਸੋ বੁਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ''ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ''ਤਿ বੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੂ**ਤਿ ਯਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਰਿবਸਿਤੁਕਾਮੋ, ਤਾਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **"ਏਕਾ** বਾ"ਤਿਆਦਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਤਾਸਂ** ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ। **ਅਗ੍ਘবਸੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਨবਸੇਨ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦবਸੇਨਾਤਿ বੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਾਸਂ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦবਸੇਨਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ব॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨)। ''ਪਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਊਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿবਚਨਂ, ਊਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮੋਧਾਯਾਤਿ বੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੫੩੦**. ਨਾਨਾ ਸੁਕ੍ਕবਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ বਤ੍ਥੂਨਿ ਯਾਸਂ ਤਾ **ਨਾਨਾবਤ੍ਥੁਕਾ**, ਨਾਨਾবਤ੍ਥੁਕਾ ਸਞ੍ਞਾ ਯਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਤਾ **ਨਾਨਾবਤ੍ਥੁਕਸਞ੍ਞਾਯੋ। ਸਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਸੁਕ੍ਕবਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿਕੁਲਦੂਸਨবਸਾਨਾ ਯਾ ਸਬ੍ਬਾ ਤੇਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ বਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿবਾਸੋ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍বਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍বਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿবਾਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਸ ਤੇਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍বਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਹਂ

ਭਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਏਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ...ਪੇ॰... ਏਕਂ ਕੁਲਦੂਸਕਂ, ਸੋਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਂ ਤਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਾਚਨਾਯ ਚ ਤਦਨੁਰੂਪਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸੁ ਚ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਪਰਿਵਾਸੋ **ਮਿਸ੍ਸਕੋ ਮਤੋ** ''ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ''ਤਿ ਞਾਤੋ। ਦ੍ਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ, ਚਤਸ੍ਸੋ, ਅਤਿਰੇਕਾ ਚ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਿਵਾਸਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਂ, ਨਾਮਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੫੩੧. ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਵਿਧੇ ਪਰਿਵਾਸੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਛ ਰਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਛ ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਛ ਦਿਵਸੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ''ਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਚਰਣਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਛਾਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਨਨਵਿਧਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਂ ਪਕਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਭੇਦੋ ਅਸਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਸਾ ਦੁਵੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਪਕਤਭੇਦਮਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਛਾਰਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸਯਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸਮੋਧਾਨਮਾਨਤ੍ਤੇ ਚ ''ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦੇਤੂ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੧੨੮) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਤਿਧਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਮਾਨਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਵਚਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਮਾਨਤ੍ਤੇ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਨਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਾਨਤ੍ਤੇਸੁ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ''ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮੋਧਾਨਮਾਨਤ੍ਤਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੫੩੪-੬. ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪ੍ਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾਨ ਤਂ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤੇਸਂ** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਂ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ''ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾ**ਗਤਂ ਆਰੋਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਵੋਅਰੁਣੇ ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਂ।

**ਨਿਕ੍ਖਿਪੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇ।

**੫੩੭. ਤਸ੍ਸ** ਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਗਹਿਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਸੇਨ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੩੮.** ਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਗ੍ਗੋ ਸਮੂਹੋ **ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਿਕੋ। ਅਬ੍ਭੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਓਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਧਿਨਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਕ੍ਕਮੇਨ। **ਅਬ੍ਭਿਤੋ**ਤਿ ਸਂਵਾਸੇਨ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤੋ, **ਪਕਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਕਤਿਸਭਾਵੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਕਾਲਸਦਿਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੩੯.** ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੫੦੫) ਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। **ਨ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **"ਅਤ੍ਤਨੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ

ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ତੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। "**ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੫੪੧**. ਵਿਰੁਦ੍ਧਮਤ੍ਥਂ ਨਯਤਿ ਪਜਹਤੀਤਿ **ਵਿਨਯੋ,** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਵਿਸਯਂ ਸਮ੍ਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਂ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਜਹਨਤੋ **ਵਿਨਯਨਯ**ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਤੋ ਏਵ ਅਤਿਬੁਦ੍ਧਿਦੀਪਨਂ, ਅਤਿਸਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਿਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ **ਅਤਿਬੁਦ੍ਧਿਦੀਪਨਂ,** ਤਂ ਵਿਨਯਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਂ ਞਾਣਪਦੀਪਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਜਾਲੇਨ੍ਤੁ। ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਵਿਵਿਧਨਯਯੁਤਂ। ਵਿਨਯਨਯੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨਪਾਪਨੇ, ਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਅਨਿਯਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੪੪੨-੩**. ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਨਿਯਤਕਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਰਹਸਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾ **ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਾ,** ਤਸ੍ਸਾ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੋ, ਤੇਨ **ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੇਨ,** ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਕਿਲੇਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੋਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਿਲੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੫੧)। ''ਰਹੋ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ। ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ ਨਾਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਅਕ੍ਖਿਂ ਵਾ ਨਿਖਣਿਯਮਾਨੇ ਭਮੁਕਂ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨੇ ਸੀਸਂ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ। ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ ਨਾਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪਕਤਿਕਥਾ ਸੋਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੫) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਰਹੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ ਏਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ 'ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ'ਤਿ ਆਗਤਂ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੇਨੇਵ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੪੪-੪੪੫)।

ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹਤ੍ਤਾ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ''ਅਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨਿਸਜ੍ਜਸਦ੍ਦੂਪਾਦਾਨੇਨ ''ਆਸਨੇ''ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ। **"ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ। ਏਵਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਪਦੋਪਾਦਾਨੇਨ ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੋ ਏਕਾਯ ਰਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਅਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹਭਾਵੇਨ ਕੁਟ੍ਟਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਤੇਨੇਵ ਮੇਥੁਨਸੇਵਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੇ ਆਸਨੇ ਤਦਹੁਜਾਤਾਯਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਹ ਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦਰਾਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਦਹੁਜਾਤਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਨ ਯਕ੍ਖੀ, ਨ ਪੇਤੀ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਦਹੁਜਾਤਾਪਿ ਦਾਰਿਕਾ, ਪਗੇਵ ਮਹਤ੍ਤਰੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੫) **ਪਦਭਾਜਨਤੋ** ਲਬ੍ਭਤਿ।

**"ਨਿਵਾਸੇਤੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਪਯੋਗਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਪਯੋਗੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨੇਵ **"ਪਯੋਗੇ ਚ ਪਯੋਗੇ ਚਾ"**ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਾਪਯੋਗੋ ਕਤੋ। ਨਿਸੀਦਤੋ ਚਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਕਕਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੪੪੪**. **ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾਪੂਰਣਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਏਕਵਾਰਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੫)। ਹੋਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਨਿਸੀਦਨਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਆਪਤ੍ਤੀਹਿਪਿ ਤੀਹਿਪੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ਹੋਤਿ, ਤੀਸੁ ਏਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ **"ਪਯੋਗਗਣਨਾਯਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਏਕਪਯੋਗੇਨੇਵ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ। ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਪਨ ਸਰੀਰਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਿਯੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਫੁਸਨੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**ਬਹੂਸੁਪਿ** ਮਾਤੁਗਾਮੇਸੁ **ਬਹੁਕਾਨਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਬਹੂਸੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੂਨਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਾਸੁ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀਸੁ, ਸਯਞ੍ਚ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਸੀਦਤੋ ਤਾਸਂ ਗਣਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਚ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੪੪੫**. ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋਪਿ ਅਨ੍ਧੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹਭਾਵੇ ਅਸਤਿਪਿ ਪਧਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ''ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਕੇ"**ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਤ੍ਥੀਨং ਤੁ ਸਤਮ੍ਪਿ ਚ ਨ ਕਰੋਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਵਿਞ੍ਞੂਨੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਇਤ੍ਥੀਨਮ੍ਪਿ ਸਤਮ੍ਪਿ ਚਾ**"ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਅਯਮੇਵ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਤੁ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

**੫੪੬**. **ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਮੀਪੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ''ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਪੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕੇਨ "**ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮੀਪੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨਨ੍ਧੋ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। "**ਕੇਵਲ**"ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਬਲਵਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਤਥਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਕਪਿਨਿਦ੍ਦਾਯ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮਜ੍ਝਪਦਲੋਪੀਸਮਾਸਵਸੇਨ "**ਪਿਹਿਤਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਦ੍ਵਾਰੇ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦ੍ਵਾਰੇਕਦੇਸਭੂਤੰ ਉਮ੍ਮਾਰੰ ਵਾ ਤੰਸਮੀਪੰ ਵਾ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਗਬ੍ਭੋ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ।

**੫੪੭**. ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਅਸਤਿਪਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੮੫) ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਤਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਅਰਹੋਪੇਕ੍ਖੋ, ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੮੮) ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨਨ੍ਧੇ ਸਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ''ਏਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਧ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ''ਤੇਨਾਪਿ ਅਬਾਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ "**ਵਿਞ੍ਞੁਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਨ੍ਧਸਦਿਸਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤਪਟਿਪਕ੍ਖਵਾਚਿਅਨਨ੍ਧਪਦੇਨ ''ਅਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਮਨਾਪਾਮਨਾਪੰ ਜਾਨਨ੍ਤੇ ਅਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੇ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਨਿਸਜ੍ਜਪਚ੍ਚਯਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਏਵਰੂਪੇ ਰਹੋ ਆਸਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਠਿਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਤਦੇਵ ਪਦੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਵਿਞ੍ਞੁਮ੍ਹਿ ਪਟਿਬਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੇ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਪਿ ਤਥਾਵਿਧੇ ਰਹੋ ਆਸਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਯਾਨੇਪਿ ਠਿਤੇਪਿ ਸਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਅਭਾਵਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰਹਸਞ੍ਞਿਨੋ ਨਿਸਜ੍ਜਪਚ੍ਚਯਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਰਹੋ ਆਸਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ''ਰਹੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਰਹਿਤਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਤੋ ਨਿਸਜ੍ਜਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚੇਤਸੋ ਨਿਸਜ੍ਜਪਚ੍ਚਯਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੪੮**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਨਿਯਤਵੋਹਾਰਹੇਤੁਭੂਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਨ ਦੋਸੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਪਤ੍ਤੀਹਿਪਿ ਤੀਹਿਪੀ**ਤਿ ''ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ਤਿਣ੍ਣੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੪) **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਾਹਿ ''ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਹਿ ਤੀਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਠਮਾਨਿਯਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੫੪੯**. ਵਤ੍ਥੁਬ੍ਭਾਵੇਨਾਧਿਕਤਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਪਠਮਾਨਿਯਤੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਹਿ ਸਮੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਪਹਾਯ ਤਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤੰ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨਨ੍ਧਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਬਧਿਰੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਨਨ੍ਧੋ ਅਬਧਿਰੋ**ਤਿ ''ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਅਨਨ੍ਧਾਬਧਿਰਾ’’ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। ਤੇਨਾਪਿ ਸਵਨੂਪਚਾਰਨੋਗਧੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਨੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੪੫੦. “ਅਨ੍ਧੋ ਅਬਧਿਰੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤੀ”**ਤਿ ਇਦੰ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਬਧਿਰੋ ਵਾਪਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ, ਨ ਕਰੋਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪੁਰਿਮਾਨਿਯਤਕਥਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਕਥਾਯ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਕੋਯਂ ਵਿਸੇਸੋ, ਯੋ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਅਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯੇ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੪) ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਸਨਙ੍ਗਦ੍ਵਯਂ ਇਧ ‘‘ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਆਸਨਂ ਹੋਤਿ ਨਾਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੩) ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਲਞ੍ਚ ਖੋ ਹੋਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਓਭਾਸਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੩) ਇਦੰ ਅਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰ ਮਾਤੁਗਾਮੋਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਤਦਹੁਜਾਤਾਪਿ ਦਾਰਿਕਾ ਗਹਿਤਾ, ਇਧ ‘‘ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਨ ਯਕ੍ਖੀ, ਨ ਪੇਤੀ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਜਾਨਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੪) ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੪) ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ‘‘ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੩) ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਸੁ ਚ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ‘ਅਯ੍ਯੋ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ’ਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੮) ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਸੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ‘‘ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ‘ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਯਾ ਸੁਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’ਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੫) ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਤਕੋ ਉਭਿਨ੍ਨਮਨਿਯਤਾਨਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਅਯਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਅਯਂ ਸਮ੍ਬੋਧਵਤ੍ਥੁਵਿਸੇਸੋ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮੇਵਿਦਂ** ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਇਮੇਹਿਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਨ ਕੋਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਮੇਤੇਸਂ ਵਚਨੇਨਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਲਕ੍ਖਣਂ ਠਪੇਤੁਂ ਭਗਵਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਅਨਿਯਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ਏਵਰੂਪਾਯਪਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਚਨਾਯ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਪ੍ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚੋਦਿਤੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂਯੇਵਙ੍ਗ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਲਕ੍ਖਣਂ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਨਿਯਤਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਗਤਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਅਨਿਯਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੫੫੧**. ਏਵਂ ਅਨਿਯਤਕਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਖੋਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਖੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਚੀਵਰਂ। **ਖੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਕੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰਂ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ‘‘ਖੋਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਪ੍ਪਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਾਸਸੁਤ੍ਤਮਯਂ ਚੀਵਰਂ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ‘‘ਕਪ੍ਪਾਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ** ਨਾਮ ਕੋਸਕਾਰਕਿਮਿਕੋਸਂ, ਕੋਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ। ਇਧ ਪਨ ਤੇਨ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ‘‘ਕੋਸੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਣਵਾਕਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਖੋਮਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਭਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰਂ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕਂ। ‘‘ਭਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਏਕਾ ਗਚ੍ਛਜਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਕਮਯਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਖੋਮਂ ਵਿਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਮਵਾਲਲੋਮਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸਲੋਮੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ‘‘ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਛਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੩) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਚ ‘‘ਖੋਮਂ ਕਪ੍ਪਾਸਿਕਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ ਕਮ੍ਬਲਂ ਸਾਣਂ ਭਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੨-੪੬੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। “**ਜਾਤਿਤੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਪਮਾਣਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਾਤਿਤੋ**ਤਿ ਖੋਮਾਦਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। ਸਾਮਞ੍ਞਞ੍ਹਿ ‘‘ਜਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦੀਘਰਸ੍ਸਥੂਲਸੁਖੁਮਨੀਲਪੀਤਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਤ੍ਥਾਵਯਵਾਨਂ ਸਙ੍ਗਾਹਿਕਖੋਮਸੁਤ੍ਤਮਯਤਾਸਾਮਞ੍ਞਂ ਜਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

**੫੫੨**. **ਦੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਰੁਕ੍ਖਵਾਕਮਯਚੀਵਰਂ। **ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਂ। ‘‘ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋ’’ਤਿ **ਅਭਿਧਾਨਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਨਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥਂ। **ਸੋਮਾਰਪਟ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥਂ। “**ਸੋਮਾਰਚਿਨਪਟਕ**”ਨ੍ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਇਦ੍ਧਿਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ। **ਦੇਵਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਜਾਲਿਨਿਯਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਸਦਿਸਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਤੋ ਛਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਇਦਂ** ਛਬ੍ਬਿਧਚੀਵਰਂ ਯਥਾਰਹਂ ਅਨੁਲੋਮਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਕੂਲਞ੍ਹਿ ਸਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਂ ਵਾਕਮਯਤ੍ਤਾ, ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ, ਇਦ੍ਧਿਜਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨਂਯੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਨੁਲੋਮਂ, ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ ਹੋਤਿ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵਤੋ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਸਾਣਸ੍ਸ ਤੁ ਦੁਕੂਲਞ੍ਹਿ, ਇਦ੍ਧਿਜਂ ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਕਂ।  
ਖੋਮਾਦੀਨਂਵਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਿਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

**੫੫੩**. ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਤ੍ਤਾ ਤਦੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗਣਨਵਸੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰਤ੍ਤਯਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਮੁਦ੍ਦੇਕਦੇਸੋਪਿ ਯਥਾ ‘‘ਸਮੁਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ‘‘ਤਿਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਵਿਸਿਟ੍ਠਨਾਮੇਹਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਯਾਮੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਂ ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਵਿਤ੍ਥਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੫੮) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਾਕਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਰੁਲ਼੍ਹਿਸਞ੍ਞਾ।

ਮੁਖਂ ਸਨ੍ਨੁਮਾਨਲਾਲਂ ਪੁਞ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਪੋਲਤੋ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਨੁਮਾਨਲਾਲਾਨਂ ਪੁਞ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਿਸੀਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਂ ਕਣ੍ਡੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੫੮੫) ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਣਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਸਰੀਰਸਮ੍ਫੁਸਨੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੋਚਨਤ੍ਥਾਯ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਣਚੀਵਰਞ੍ਚ।

੫੫੪. **ਏਕਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚੁਨ੍ਤਸੰਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਚੀਵਰੇਨ। **ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕਦੇਸੇ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰਵਸੇਨ ਅਵਯਵਸ੍ਸ ਵਚਨਤੋ ਤਿਣ੍ਣੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਿਨਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨, ੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਯਥਾ, ਏਤ੍ਥ ''ਵਲਞ੍ਜਿਯਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਵਲਞ੍ਜਿਯਮਾਨੰ ਨਿਸੀਦਨੰ ਤਥਾ ਵਿਨਾ ਚਤੁਮਾਸੰ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੫੫੫. **ਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਣੰ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਭੇਦਕਰਣੰ। **ਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਾਰਣੇ ਕਾਰਿਯੂਪਚਾਰੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਬਿਨ੍ਦੁਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨੀਲੰ ਵਾ ਕਦ੍ਦਮੰ ਵਾ ਕਾਲ਼ਸਾਮੰ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੮) ਵੁਤ੍ਤਲੋਹਮਲਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿਪਿ ਮਙ੍ਗਲ਼ਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾਦਿਕੰ ਬਿਨ੍ਦੁਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਤਿਚੀਵਰਾਦੀਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬੰ। **ਉਪਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ। **ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਪਮਾਣੇਨ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਨਾਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ। **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਪਨ ਨਾਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਚੀਵਰੇਸੁਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਿਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮)। ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਨ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਿਚੀਵਰੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ, ਯਦਿ ਤੰ ਤੰ ਨਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤੰ ਹੋਤਿ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੰ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੫੫੬-੭. ''ਉਪਪਨ੍ਨੰ ਪਮਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ **ਸਙ੍ਘਾਟਿ**। ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡਾਨਿ ਸਿਬ੍ਬਨਕਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ''ਸਙ੍ਘਾਟੀ''ਤਿ ਚੀਵਰਾਨੰ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮੰ। ਇਧ ਪਨ ਰੂਲ਼੍ਹਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਾਦਿਵਿਸੇਸਨਾਮਬ੍ਯਤਿਰਿਤ੍ਤੇ ਚੀਵਰਵਿਸੇਸੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਾਦੀਨਮਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਤਾਨੰ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਦ੍ਦੋ ਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਪ੍ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਹਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਰਤਨੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਮੁਟ੍ਠਿਸਦ੍ਦੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਪੂਰਣੋ **ਪਞ੍ਚਮੋ,** ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਪਞ੍ਚਮੋ **ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਮੋ**। ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਮੋ ਪਰਿਮਾਣਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ''ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਮਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ''ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**ਮੁਟ੍ਠਿਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ **ਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਪ੍ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਹਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਰਤਨੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਮੁਟ੍ਠਿਸਦ੍ਦੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੂਰਣੋ **ਤਤਿਯੋ,** ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਤਤਿਯੋ **ਮੁਟ੍ਠਿਤਤਿਯੋ,** ਮੁਟ੍ਠਿਤਤਿਯੋ ਪਰਿਮਾਣਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ''ਮੁਟ੍ਠਿਤਤਿਯਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਤਿਯ-ਪਚ੍ਚਯਲੋਪੇਨ ''ਮੁਟ੍ਠਿਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। **ਤਿਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰਿਯਤੋ।

**ਉਤ੍ਤਮਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਮਾਣਨ੍ਤੇਨ। **ਸਤ੍ਥਨੇ ਚੀਵਰੂਨਾਪੀ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਦੀਘਸੋ ਨਵ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯੰ ਛ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪੮) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਸੁਗਤਚੀਵਰਤੋ ਊਨਾਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਤਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਚੇ ਊਨੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨੁਦ੍ਦਯਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨੇਨ ਉਭਯਮਜ੍ਝੇ ਯੰ ਪਹੋਨਕਰੁਚ੍ਚਨਕਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੫੫੮. **ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਿਧ ਦੀਘਨ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕੋ ਦੀਘਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਪਮਾਣੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਦੀਘਨ੍ਤਤੋ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **"ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਮ"**ਨ੍ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। **ਤਿਰਿਯਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਨ੍ਤਤੋ। ਅਡ੍ਢਹਤ੍ਥੋ **ਅਡ੍ਢੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਸੋ ਤੇਯ੍ਯੋ ਤਤਿਯੋ ਯਸ੍ਸ ਪਮਾਣਸ੍ਸਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ, ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਂ**

ਵਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਸ ਪਮਾਣਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਦ੍ਵਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ ''ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਾਰੁਪਨੇਨਪਿ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਨਾਭਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਸੇਸੇ ਅਨੁਰਵਾਸਕੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਮਾਣੇਨ ਪਰਿਮਿਤਚੀਵਰਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

**੫੫੯. ਅਹਤਾਹਤਕਪ੍ਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਥਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਹਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਵਤ੍ਥਾਨਂ। ਅਹਤਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਊਨਾਨਿ **ਅਹਤਕਪ੍ਪਾਨਿ,** ਤੇਸਂ ਨਵਵੋਹਾਰੂਪਗਾਨਂ ਕਤਿਪਯਧੋਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਘਾਟੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਨਾਮਕਚੀਵਰਂ। **ਦਿਗੁਣਾ**ਤਿ ਦੁਪਟ੍ਟਕਤਾ।

**੫੬੦. ਉਤੁਦ੍ਧਟਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਦਿਵਸਾਨਂ, ਬਹੁਕਾਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਾਨਿ ਉਤੁਤੋ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥਾਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤੂਨਮਞ੍ਞਤਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਂ ਪੁਰਾਣਵਤ੍ਥਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਚੀਵਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨੇਵ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਾ**ਤਿ ਚਤੁਪਟ੍ਟਾ। **ਸੇਸਾ ਦੁਵੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਾ ਦ੍ਵੇ। **ਯਥਾਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿ। **ਪਂਸੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਸਾਨਾਦੀਸੁ ਪਤਿਤਪਿਲੋਤਿਕਚੀਵਰਂ।

**੫੬੧. "ਤੀਣਿਪੀ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਤਿਚੀਵਰੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਂ ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦ੍ਵੇ ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਏਕਂ ਅਛਿਨ੍ਨਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੦) ਆਦਿਵਚਨਤੋ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਪਹੋਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣੇ ਯਦਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ। **ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨੇਨ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇਸੁ। **ਅਨ੍ਵਾਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੇ ਊਨਾਤਿਰੇਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨੁਵਾਤਂ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ, ਮਜ੍ਝੇ ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਦੀਘਰਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੫੬੨. ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ** ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਾ। **ਅਨਾਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਿਨ੍ਨਆਗਨ੍ਤੁਕਪਤ੍ਤਂ । **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਏਕੇਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੁਬ੍ਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਭੋਗੇਨ । ਯਥਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਕਿਲਿਟ੍ਠਾਨਂ ਧੋਵਨਾਦਿਮਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਨਾ ਪਰਿਭੋਗੇਨ।

**੫੬੩-੪. ਕੁਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਅਨੁਵਾਤਂ ਚੀਵਰਮਜ੍ਝੇ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦੀਘਪਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕੁਸੀਤਿ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਅਨੁਵਾਤਾਦੀਨਂ ਦੀਘਪਤ੍ਤਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਅਡ੍ਢਕੁਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਾਤਸਦਿਸਂ ਚੀਵਰਮਜ੍ਝੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਸ੍ਸਪਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਅਡ੍ਢਕੁਸੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਰਸ੍ਸਪਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਿਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਵੇਸਿਯਮਾਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਮਣ੍ਡਲਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਵਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਂ, ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਖਣ੍ਡਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਖਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਤਥੇਵ ਦ੍ਵਿਮਣ੍ਡਲਪਤ੍ਤਂ ਖਣ੍ਡਦ੍ਵਯਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਖਣ੍ਡਾਨੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਬਾਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਾਨਂ ਬਾਹਿਰਪਸ੍ਸੇ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਬਾਹਿਰਖਣ੍ਡਦ੍ਵਯਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਬਾਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਾਨਂ ਬਹਿ ਏਕੇਕਂ ਖਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)।

ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਪਞ੍ਚਕਂ,** ਦਸ੍ਸਿਤਪ੍ਪਕਾਰਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡੇਹਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਚਕਂ ਨਾਮ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤ੍ਤਖਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤਚੀਵਰਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥਾਹ **"ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਤਿਚੀਵਰ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਏਕਂ ਮਜ੍ਝਿਮਖਣ੍ਡਂ

ਵਿਵਟ੍ਟਨਾਮਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਖਣ੍ਡਾਨਿ ਚੂਲ਼ਾਨੁਵਿਵਟ੍ਟਮਹਾਨੁਵਿਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਨਾਮਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ, ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖਣ੍ਡਾਨਮੇਤੰ ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। **ਬਾਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਸਿਬ੍ਬਨੀਯੰ ਬਾਹਿਰਖਣ੍ਡਦ੍ਵਯੰ, ਤਞ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਬਾਹਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਆਧੇਯ਼ਜੇ ਆਧਾਰੋਪਚਾਰਵਸੇਨ ਬਾਹਾਤਿ ਚ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਵਯਵਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ‘‘ਬਾਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੇਨ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬਾਹਾਯ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਾ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤਾ ਬਹਿਮੁਖਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਏਤੰ ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫)। ਇਦੰ ਸਤ੍ਤਖਣ੍ਡਚੀਵਰਮੇਵ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਤਦੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ‘‘ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਨਯੋ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕੁਸਿਂ...ਪੇ॰... ਬਾਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਛਿਨ੍ਨੰ ਪਞ੍ਚਕਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਕੰ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਤਿਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੬੫-੬**. ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਥੰ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ “**ਦਾਨੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ। **ਅਚ੍ਛਿਜ੍ਜਗਾਹੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇਨ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗਹਣੇਨ। **ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇ ਵਿਯ ਚੀਵਰੇ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨ “**ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ**”ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ ਯਾਵ ਸਿਕ੍ਖੰ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਵਿਜਹਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨੰ ਵਿਸੁੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਬ੍ਭਮਨੇਨੇਵ ਅਸ੍ਸਮਣਿਭਾਵਤੋ।

**ਸਿਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਿਕ੍ਖਾਯ। **ਪਹਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਲਗ੍ਗਮ੍ਪਿਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਗਹਿਤੰ। “**ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਪਹਾਨਤੋ**”ਤਿ ਚ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤੰ ‘‘ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾਪਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਪਹਾਨਤੋ’’ਤਿ ਪਾਠਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਾਠੇ ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਪਹਾਨੇਨ, ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਪੀ’’ਤਿ ਪਾਠਕ੍ਕਮੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਰੋਧੋ।

**ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣੇਨ। ‘‘ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯਾ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **ਵਿਨਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਵਿਨਾਸੋਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਤਿ ਏਵੰ ਉਭਯਥਾ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ। **ਸਬ੍ਬੰ** ਨਵਵਿਧਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰੰ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਸਬ੍ਬਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਜਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯)। **ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਪਜਹਤਿ। ਛਿਦ੍ਦਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਛਿਦ੍ਦਭਾਵੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਛਿਦ੍ਦੇ ਸਤਿ ਛਿਦ੍ਦੇ ਜਾਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਿਚੀਵਰਮੇਵ ਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ‘‘ਛਿਦ੍ਦਭਾਵੇਨ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ।

**੫੬੭**. ਕੀਵਪ੍ਪਮਾਣੇ ਛਿਦ੍ਦੇ ਜਾਤੇਤਿ ਆਹ “**ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। “**ਕਨਿਟ੍ਠ...ਪੇ॰... ਮਾਣਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੫੬੮**. **ਏਕੋ ਤਨ੍ਤੁਪੀ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਵਾ ਤਿਰਿਯਤੋ ਵਾ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ।

**੫੬੯**. ਜਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਵਿਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਠਮ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ। **ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਖਣ੍ਡੰ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤੇ, ''ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵੰ ਵਤ੍ਥੁਖਣ੍ਡੰ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪਠਮੰ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟਿਯੋ ਘਟੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮਜ੍ਝੇ ਜਿਣ੍ਣੰ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੰ ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟਿਯੋ ਏਕਤੋ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਕੋਟਿਘਟਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੰ ਉਭਯਕੋਟਿੰ ਕਾਤੁੰ ਛਿਨ੍ਦਤਿ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ।

**੫੭੦**. ਤਿਚੀਵਰੇ ਕਤ੍ਥ ਜਾਤੰ ਛਿਦ੍ਦਮਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਅਟ੍ਠ ਚ **ਚਤੁਰਟ੍ਠੰ,** ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਾਨੰ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਚਤੁਰਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲੰ,** ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ। ਏਕਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇ ਚ ਏਕਦ੍ਵੇ, ਤੇਸੰ **ਏਕਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ,** ''ਚੀਵਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਚੀਵਰਾਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੁਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਤਿਰਿਯਤੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਓਰੰ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਤਿਰਿਯਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਓਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯੇਪਿ ''ਛਿਦ੍ਦੰ ਭਿਨ੍ਦਤੇਵਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

**ਏਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਤਿਰਿਯਤੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੰ ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਛਿਦ੍ਦੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤਿ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸਙ੍ਘਾਟੀਨੰ। **ਤਿਰਿਯਤੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਦੀਘਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਓਰੰ ਛਿਦ੍ਦੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਵਿਦਤ੍ਥਿ** ਵਡ੍ਢਕਿਵਿਦਤ੍ਥਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਛਿਦ੍ਦੇ ਜਾਤੇ ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਤ੍ਤਾ ਦਸਾਹਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ।

**੫੭੧**. **"ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ''ਨਿਸੀਦਨਚੀਵਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਦਿਯਡ੍ਢਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ''ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ ਚ ''ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਡ੍ਢੇਨ ਦੁਤਿਯਾ **ਦਿਯਡ੍ਢਾ,** ਦੁਤਿਯੰ ਅਡ੍ਢਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ''ਦੁਤਿਯਡ੍ਢਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਤਿਯ-ਪਚ੍ਚਯਲੋਪੇਨ **"ਦਿਯਡ੍ਢਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਡ੍ਢਦੁਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **"ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ"**ਤਿ ਪਮਾਣਨਿਯਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਵਡ੍ਢਕਿਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਏਕਾ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਨਿਸੀਦਨਚੀਵਰੰ ਦੀਘਤੋ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੇਨ ਤਿਹਤ੍ਥੰ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤਿ। ''ਦਸਾ ਵਿਦਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਾ ਦਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੫੭੨**. **ਚਤਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਕਣ੍ਡੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯਾ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਰਿਣਾਮੇਨ ਦੀਘਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੭੩**. ਅਡ੍ਢੰ ਤੇਯ੍ਯੰ ਤਤਿਯੰ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾ,** ਅਡ੍ਢਤਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੫੭੪**. ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿੰ **ਤਦੁਤ੍ਤਰਿੰ,** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਤਿਰੇਕੰ। **ਅਧਿਕਚ੍ਛੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਾਤਿਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਛੇਦਨੰ ਅਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਯਾਤਿ ਅਧਿਕਚ੍ਛੇਦਨੰ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਧਿਕਟ੍ਠਾਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। **ਉਦੀਰਿਤੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੭੫**. **ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਗੁਣਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ।

**੫੭੬**. ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **"ਸਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਆਗਤਂ ਨੀਲਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਣਚੀਵਰਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੫੭੭**. ''ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਂ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਏਕਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਸੁਕ੍ਖਾਪੀਯਤਿ, ਤਾਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ"**ਤਿ।

**੫੭੯**. ਪਮਾਣਤੋ, ਗਣਨਤੋ ਚ ਅਤੀਤਾਤਿ **ਪਮਾਣਗਣਨਾਤੀਤਾ**। ''ਪਮਾਣਾਤੀਤਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਗੁਣਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ''ਗਣਨਾਤੀਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਗਣਨਤਂ। ਪਕਤਂ ਵਿਨਯੇ ਪਠਮਂ ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਪਕਤਞ੍ਞੂ, ਵਿਨਯਧਰਾ, ਤੇ **ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੇ**। ਅਪਰਿਮਾਣਗੁਣਮਣਿਗਣਭੂਸਿਤਉਪਾਲਿਦਾਸਕਾਦਿਮਹਾਥੇਰਾਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਥਾਤੀਤਾ ਵਿਨਯਧਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੫੮੦**. **ਸੁਗਤਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਯਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਦੀਘਂ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਵਿਤ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਵਿਤ੍ਥਾਰਂ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਪਟਾਦੀਨਂ ਵਿਸੇਸਨਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੫੮੧**. **ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਪਟ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤ੍ਥਂ ਪਟਂ। **ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਕਞ੍ਚੁਕਂ। **ਪੋਤ੍ਥਕਤ੍ਥਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕਕਞ੍ਚੁਕਂ । **ਆਦਿ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਾਦਿਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਂ, ਦਣ੍ਡਪਟਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੫੮੨**. **ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। **ਠਪਿਤੇ**ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਯ ਠਪਿਤੇ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਆਹ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸਤਾ**ਤਿ ਦੋਸੋ ਏਵ ਦੋਸਤਾ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਂ ਮਾਤੁਯਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਇਦਂ ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ, ਮਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ ਮੋਚਿਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਯਂ ਵਤ੍ਥਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਲਦ੍ਧਂ, ਕਤਂ ਮਾਤਾਦਿਸਨ੍ਤਕਂ।
ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ, ਤਮਾਹੁ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨੋ''ਤਿ॥

**੫੮੩**. ਵ**ਸ੍ਸਮਾਸੇ ਚਤੁਰੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨੇ ਚਤੁਰੋ ਮਾਸੇ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਰਿਯਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਾ ਸਾਟਿਕਾ ਵ**ਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ**।

**੫੮੪**. ਕਣ੍ਡੁਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੀਤਿ **ਕਣ੍ਡੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ,** ਕਣ੍ਡੁਰੋਗਾਤੁਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਮਨੁਞ੍ਞਾਤਚੀਵਰਸ੍ਸੇਤਮਧਿਵਚਨਂ। ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

**"ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਸ੍ਸਾ, ਕਣ੍ਡੁਚ੍ਛਾਦਿਕਸਾਟਿਯਾ।
ਨ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਵਟ੍ਟਨਂ॥

ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪਹਾਨਙ੍ਗੇ-ਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ।
ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਕਾਰਣਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ॥

**੫੮੬**. **"ਅਸਮ੍ਮੁਖੇ ਏਤਨ੍ਤਿ ਚਾ"**ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ''ਇਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੮੭**. ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ**।

**੫੮੮**. **ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁੱਤਂ ਇਦਂ ਤਿਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਪਮਾਣਾਦਿਸਬ੍ਬਵਿਧਾਨਂ। **ਤੇਚੀਵਰਿਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ ਵਿਨਯਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ। ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਤਿਚੀਵਰਂ,** ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਚੀਵਰਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋਤਿ ''ਤਿਤਿਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ ''ਤਿਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਨਵਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤਿਚੀਵਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋਤਿ ਵਿਨਯਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਵੁੱਚਤਿ। ਧੁਤਙ੍ਗਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਤਿਚੀਵਰੇ ਇਦਮੇਵ ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਸੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਵਾ ਪਨ ਛਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਏਕਂ ਅਂਸਕਾਸਾਵਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ**ਵਾਤਿ ''ਇਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ। **ਤਂ** ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ। ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਿਕੋ**।

**੫੮੯**. ''ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਯੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁੱਤੁੱਤਾ ਇਧ **"ਤਿਚੀਵਰ"**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਤ੍ਤਯਮੇਵ ਵੁੱਤਂ। ''ਸੁਖਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਦੇਸੇ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰਵਸੇਨ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਹੋਤਿ।

**ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਏਕਕੇਨ ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਅਸਤਿਯਾ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਅਕਤੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ, ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਖਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਤੀਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਵ ਵਾ ਤਿਚੀਵਰਨਾਮੇਨ ਕਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਵੁੱਤਂ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਵਂ ਚੁਦੋਸਿਤੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਂ ਚੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਚੇ। **ਉਦੋਸਿਤੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਦੁਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਵੁੱਤੋ ਪਰਿਹਾਰੋ**ਤਿ ''ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚ। ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੮) ਨਯੇਨ **ਪਦਭਾਜਨਾ**ਵਸਾਨੇ ਵੁੱਤੋ, ਇਧ ਚ ''ਗਾਮਾਦੀਸੁ ਪਦੇਸੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੋ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਹਰਣਵਿਧਿ। **ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੯੦**. ਤਪ੍ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਾਹ **"ਨ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਨ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਯੋ ਤਿਚੀਵਰਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ **ਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸੇ**ਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਉਦੋਸਿਤਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸੇਵ ਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਰਿਹਾਰੋ ਵੁੱਤੋ, **ਤਸ੍ਮਾ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਂ ਨਵਵਿਧਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵ**ਟ੍ਟਤਿ**।

**੫੯੧**. ਇਮਿਨਾ ਉਦੋਸਿਤਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤ੍ਥਸ੍ਸ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਭਾਵੇ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਾਨੁਜਾਨਨਸਙ੍ਖਾਤਅਧਿਕਵਚਨਸ੍ਸ ਞਾਪਕਹੇਤੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇ ''ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤੇ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੯) ''ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਾਨੁਜਾਨਨੇਨ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੯੨**. **ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਇਦਾਨਿ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਏਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਮੂਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਾਦਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਤੋਪਿ ਦੋਸੋ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਇਤਿ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣੇ।

**੫੯੩**. **ਕਿਚ੍ਚਵਿਧਾਨਤੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ, ਤਾਦਿਸਂ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਾਪੇਕ੍ਖਂ ਵਿਨਾ ਤਂਤਂਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਅਧਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਿਜਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਸ੍ਸ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਤੁ ਯੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਦਸਾਹਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

**੫੯੪**. ਨਿਧਾਨਸ੍ਸ ਮੁਖਂ ਉਪਾਯੋਤਿ **ਨਿਧਾਨਮੁਖਂ,** ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਾਦਿਤਂਤਂਚੀਵਰਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰਂ ਯਥਾ ਠਪਿਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਿਧਾਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਂ** ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਤਿਸ੍ਸਭਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਨੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੁਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਲਿਖਿਤਤ੍ਤਾ ਤਂਨਾਮਕਾਯਂ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, ''ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦਿਸੂ''ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ।

**੫੯੫**. ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਚੀਵਰ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ''ਨਿਦਾਨੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। “**ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**”ਨ੍ਤਿ **ਨਿਦਾਨੇ** ''ਤਿਚੀਵਰਂ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਮਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚਿਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ । **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ ਤਿਚੀਵਰਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇਹਿਪਿ ਥਵਿਕਾਹਿਪਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੭) ਏਤ੍ਥ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੁਖਤ੍ਥਂ ਨਾਮੇਨਾਧਿਟ੍ਠਿਤਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਾਧਨੇਨ ਤਦੇਕਸਾਧਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਏਕਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਯੋ ਤਿਚੀਵਰੇ ਏਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯)।

**੫੯੬-੮**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਕੁਸਵਾਕਾਦੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਕੁਸ**ਨ੍ਤਿ ਦਬ੍ਬਤਿਣਂ। **ਵਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਵਾਕਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਫਲਕਂ ਗਹਿਤਂ, **ਚੀਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੀਵਰਪਰਿਯਾਯੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਸਾਦਯੋ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਚੀਵਰੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਕੇਸਜਂ ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਕੇਸੇਹਿ ਵੀਤਕਮ੍ਬਲਞ੍ਚ। **ਵਾਲਜਂ ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਾਲਚਮਰਵਾਲੇਹਿ ਵੀਤਕਮ੍ਬਲਞ੍ਚ। **ਉਲੂਕਪਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਿਯਸਕੁਣਪਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਤਂ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪੋ**ਤਿ ਅਜਿਨਦੀਪਿਚਮ੍ਮੋ। ''ਧਾਰਯਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਕਦਲਿਦੁਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਕਦਲਿਵਾਕਮਯਵਤ੍ਥੋ। **ਏਰਕਦੁਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਰਕਮਯਵਤ੍ਥੋ। **ਅਕ੍ਕਦੁਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਕ੍ਕਦਣ੍ਡੇ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤਵਤ੍ਥੋ। **ਪੋਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਮਕਚਿਵਾਕਮਯਵਤ੍ਥੋ। **ਤਿਰੀਟੇ** ਵਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਰੁਕ੍ਖਤਚੇ। **ਵੇਠਨੇ**ਤਿ ਸੀਸਵੇਠਨੇ। **ਕਞ੍ਚੁਕੇ**ਤਿ ਕਵਚੇ।

**ਸਬ੍ਬਨੀਲਕੇ**ਤਿ ਕੇਵਲਨੀਲਕੇ। ਏਸ ਨਯੋ **ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ**। **ਮਹਾਨਾਮਰਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਨੁਪਦੁਮਦਲਵਣ੍ਣਰਤ੍ਤੇ। **ਮਹਾਰਙ੍ਗਰਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਤਪਦਿਵਣ੍ਣਰਤ੍ਤੇ।

**੫੯੯**. **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦਸਕੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ। ਏਸ ਨਯੋ **ਦੀਘਦਸੇ**ਪਿ। **ਫਲਦਸੇ**ਤਿ ਫਲਸਦਿਸਗਨ੍ਥਿਤਾ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਪੁਪ੍ਫਦਸੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਿਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਰੇਹਿ ਵਿਲੁਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ । **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕੁਸਵਾਕਾਦੀਸੁ, ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦੀਸੁ ਚ। **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਨਗ੍ਗੇਨ ਏਤੇਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਲਦ੍ਧਂ, ਤੇਨ ਹਿਰਿਕੋਪਿਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰੇ ਲਦ੍ਧੇ ਤਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਨੀਲਕਾਦਿਵਤ੍ਥੇਸੁ ਲਦ੍ਧੇਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਰਜਨੇਨ ਰਜਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਵਣ੍ਣਂ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥਾਨਿ ਉਭਯਪਸ੍ਸੇਸੁ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੬੦੦**. **''ਅਨ੍ਨੋਦਸਾਹ''**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਇਧ ਦਾਨਂ ਦੁਵਿਧਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਦਾਨਂ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਦਾਨਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਾਨਂ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਦਾਨਂ** ਨਾਮ। ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ''ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਦਾਨਂ**। ''ਇਦਂ ਤ੍ਵਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਸਚੇ ਵਦਤਿ, ਦਾਨਗਹਣਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਸੁਦ੍ਧਂ। ''ਇਦਂ ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਹਿ, ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੁ, ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦਾਯਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ''ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਮਿ, ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੁ, ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ ਚੇ, ਦਾਨਂ, ਗਹਣਞ੍ਚ ਅਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ''ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਗਹਣਂ ਸੁਦ੍ਧਂ। ''ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਹਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਪੁਨ ''ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਯਾ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤਰੋਪਿ ਪੁਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਮਤਿਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਤਿਂ ਪਠਮਂ ਆਵਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਏਵਂ ਕਤੇ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦਦੋਸੋ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਨ ਹਿ ਏਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯)। ''ਕੇਚਿ 'ਤਥਾ ਵਿਮਤਿਕਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯ ਥੋਕਂ ਵਿਸਦਿਸਂ) ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ''ਨਸ੍ਸਤਿ, ਡਯ੍ਹਤਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿਪਿ ਵਿਨਾਸਪ੍ਪਕਾਰਤ੍ਤਾ ''ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **''ਨਸ੍ਸਤੀ''**ਤਿ ਇਦਂ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਹਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, **''ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ''**ਤਿ ਇਦਂ ਉਨ੍ਦੂਰਖਾਯਿਤਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, **''ਡਯ੍ਹਤੀ''**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਚ ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਚ ਆਲਪਿਤੋ ਚ ਜੀਵਤਿ ਚ ਗਹਿਤੇ ਚਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੯) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੬੦੧**. ਇਦਂ ਪਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮੇਨ ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਚ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਭਾਵਸ੍ਸ ਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਅਚਿਤ੍ਤਂ**। ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਤੋ ਚ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਾ ਚੇਤਿਯਾਦਿਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਾ ਏਕਾਦਸਮਂ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਲਹਾਦਿਪਸੁਤੋ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਨ ਅਸਤਿਯਾ ਵਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ**। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਸੁਖਵੇਦਨਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾ, ਕਲਹਾਦਿਪਸੁਤਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਹੋਤੀਤਿ **ਤਿਵੇਦਨਂ**। ਏਸ ਨਯੋ ਉਪਰਿਪਿ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪਠਮਕਥਿਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੦੨. ਗਾਮਾਦੀਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਤਿਪਞ੍ਚਸੂ**ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਦੋਸਂ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਗਾਮੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੭) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਗਾਮਨਿਵੇਸਨਉਦੋਸਿਤਅਟ੍ਟਮਾਲ਼ਪਾਸਾਦਹਮ੍ਮਿਯਨਾਵਾਸਤ੍ਥਖੇਤ੍ਤਧਞ੍ਞਕਰ- ਣਆਰਾਮਵਿਹਾਰਰੁਕ੍ਖਮੂਲਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਪਨ੍ਨਰਸਸੁ ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਾਨੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਗਾਮੋ** ਨਾਮ ਏਕਕੁਟਿਕਾਦਿਗਾਮੋ।

**ਨਿਵੇਸਨਂ** ਨਾਮ ਗਾਮਤੋ ਬਹਿ ਚਤੁਸਾਲਾਦਿਕੋ ਗੇਹੋ। ਤੇਨਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਗਾਮਨਿਵੇਸਨਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਵਦਨ੍ਤਾ 'ਪੁਨ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵੇਸਿਤਾ ਬਹੁਗੇਹਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਨਿਵੇਸਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ 'ਗਾਮਤੋ ਬਹੀ'ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਵੇਸਨਾਦਿਕਂ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਗਾਮੇ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਤੋ ਬਹੀ'ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਉਦੋਸਿਤੋਤਿ ਯਾਨਾਦੀਨਂ ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਸਾਲਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੮੨-੪੮੭) ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਂ **ਉਦੋਸਿਤਂ** ਨਾਮ। ''ਅਟ੍ਟੋਤਿ ਪਟਿਰਾਜਾਦਿਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਕਤੋ ਬਹਲਭਿਤ੍ਤਿਕੋ ਚਤੁਪਞ੍ਚਭੂਮਿਕੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੮੨-੪੮੭) ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪੋ **ਅਟ੍ਟੋ** ਨਾਮ। ''ਮਾਲ਼ੋਤਿ ਏਕਕੂਟਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨-੪੮੭) ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਕਕਣ੍ਣਿਕਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਚਤੁਰਸ੍ਸਗੇਹੋ **ਮਾਲ਼ੋ** ਨਾਮ। **ਪਾਸਾਦੋ**ਤਿ ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ। **ਹਮ੍ਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਪਾਸਾਦੋ। **ਨਾਵਾ**ਤਿ ਯਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਜਙ੍ਘਸਤ੍ਥਸਕਟਸਤ੍ਥਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ ਜਨਸਮੂਹੋ, ਸੋ ਚ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਿਵਿਟ੍ਠਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਿਟ੍ਠੇ ਵਤਿਆਦਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਪਿ ਹੋਤੇਵ।

**ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਵਖੇਤ੍ਤਾਦਿਖੇਤ੍ਤਂ। **ਧਞ੍ਞਕਰਣਂ** ਖਲਂ। **ਆਰਾਮੋ** ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮੋ, ਫਲਾਰਾਮੋ ਚ। **ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਰੁਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਯਂ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਛਾਯਾ ਫਰਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੯੪) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ **ਰੁਕ੍ਖੋ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ, ਸੋ ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਆਦਿਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞੇ ਚ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ ਅਗਮਨਪਥੇ ਸਮੁਦ੍ਦੀਪੇ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ ਅਗਮਨਪਥੋ** ਨਾਮ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦਹੇਵ ਗੇਹਂ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਦੂਰੋ ਸਮੁਦ੍ਦਪ੍ਪਦੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਯਂ ਗਾਮਾਦਿਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਏਕੂਪਚਾਰੋ, ਨਾਨੂਪਚਾਰੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਂ ਵਿਨਾ ਗਾਮਾਦਿਕੋ ਤਂਤਂਰਾਜਾਦਿਸਾਮਿਕਕੁਲਾਨਂ ਏਕਤ੍ਤਨਾਨਤ੍ਤਵਸੇਨ ਏਕਕੁਲਸਨ੍ਤਕੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਏਕੂਪਚਾਰੋ। ਨਾਨਾਕੁਲਸਨ੍ਤਕੋ ਚੇ, ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਗਾਮੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੮)। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਭੋਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਗਾਮੋ''ਤਿ ਚ ''ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋਤਿ ਨਾਨਾਰਾਜੂਨਂ ਵਾ ਭੋਜਕਾਨਂ ਵਾ ਗਾਮੋ ਵੇਸਾਲੀਕੁਸਿਨਾਰਾਦਿਸਦਿਸੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੭੯) ਚ।

ਏਕਕੁਲੇਨ ਕਾਰਾਪਿਤੋ ਵਿਹਾਰੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ, ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਕਾਰਾਪਿਤੋ ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਕੁਲਨਾਨਾਕੁਲਵੋਹਾਰੋ ਕਾਰਾਪਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਪਨ ਉਪਚਾਰਭੇਦੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਏਕੂਪਚਾਰੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ''ਤਿ। ਇਧ ਏਕਂ **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ** ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਰਤਨਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਕਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਹਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੮੯)। ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਪ੍ਪਭੇਦਾਨਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ ''ਗਾਮਾਦੀਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਤਿਪਞ੍ਚਸੂ''ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬਬੋ।

‘‘ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਯਜਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਵਾ। ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੬, ੪੭੮) ਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਮਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਚੀਵਰਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਿਂ ਪਨ ਦਿਰਤ੍ਤਾਦਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ** ਵਿਨਾਤਿ ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੇਨ ਗਿਲਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ‘‘ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਗਿਲਾਨੋ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਤਿਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਂ, ਸੋਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਯਾਚਾਮੀ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਾਚਿਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਵਿਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੇਲਞ੍ਞੇ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇਪਿ ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮਨਕਾਲੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਰੋਗੇ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਤਾਯਏਵ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਨ ਦੋਸੋ।

**੬੦੩**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਅਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਤੇਨ** ਚੀਵਰੇਨ। **ਵਿਪ੍ਪਵਤ੍ਥੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ‘‘ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਵਾ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ ਸਭਾਯੇ ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਵਾ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੮) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਹਿ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ **“ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ”**ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਰਿਖਾਯ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ** ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਤਿਯਰਤਨਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਂ ਘਰਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਪਦੇਸਾ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੭੭-੪੭੮)।

ਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਦੋਸੋਤਿ ਆਹ **“ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮੇ”**ਤਿ। ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਹਿ ਬਹਿ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਂਹੇਤੁਕਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ… ਪੇ॰… ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ’’ਤਿ।

**੬੦੪**. **ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਦੂਰੇ ਨਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ, ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

**੬੦੬**. ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਿਲੁਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ,** ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ।

**੬੦੭**. **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਚ **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਤਰਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ, ਆਸਨ੍ਨੇ ਮਗ੍ਗੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਬਾਧੇ ਅਸਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਤਰਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਂਸੇ ਕਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਹਾਰੇ ਸਭਾਗੇਸੁ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੇਸੁ ਆਸਨਸਾਲਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੯੫ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਇਦਂ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰਂ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਇਮਾਹਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿ ਸਙ੍ਘੇ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰਂ…ਪੇ॰… ਅਹਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਮੇ ਆਵੁਸੋ…ਪੇ॰… ਇਮਾਹਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਧਿਜਾਨਨਕੇਨ ਞਾਣਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੦੮**. **ਤਂ** ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਚੀਵਰਂ।

**੬੦੯**. “**ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਂ ਵਿਧਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾਯ **ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ** ਯਥਾਵਿਧਿਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਪਟਿਬਲੇਨ ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੩੯) ਆਗਤਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ, ਸਚੇ ਤਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ‘‘ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਏਕਕੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਲੇਸੇਨ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਪਨ ਞਤ੍ਵਾ ਲੇਸੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯)। **ਪਰਿਯਾਪੁਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਂ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਨ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੦) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੧੦-੧**. ਥੇਰੇ ਦਹਰੇ ਚਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਉਭੋਸੁਪਿ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਥੇਰੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵਮਾਹ, “**ਦਹਰੇ ਚਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵਂ। **ਓਹੀਨੇ**ਤਿ ਓਸਕ੍ਕਿਤੇ। ਸਚੇ ਸੋ ਥੇਰੋ ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ “**ਗਰੁ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਦਹਰੇ। ਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਚੀਵਰਂ। **ਨ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਮੁਹੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

**੬੧੪**. ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵਾਰੁਣੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੂਰਭਾਵਞ੍ਚ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਨਸ੍ਸਤਿ।

ਦੁਤਿਯਕਥਿਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੧੬**. **ਅਕਾਲਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਸਤ੍ਤਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵਚਨਤੋ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ‘‘ਚੀਵਰਮਾਸੋ’’ਤਿ ਯੋ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਤਾਵ ਮਾਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੇਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਯੋ ਚੀਵਰਮਾਸੋ, ਹੇਮਨ੍ਤਾ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾਤਿ ਪਞ੍ਚਮਾਸਤੋ ਬਹਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ‘‘ਇਦਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ‘‘ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚੇਤਿ ਇਦਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਾ ਗਣਤੋ ਵਾ ਞਾਤਿਤੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਗਣਸ੍ਸ ਦੇਮ, ਇਦਂ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਗਣਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਞਾਤਿਆਦਿਤੋ ਵਾ ਸੁਸਾਨਾਦਿਪਂਸੁਕੂਲਖੇਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਸੁਤ੍ਤਕਪ੍ਪਾਸਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਮਾਸਪਰਮਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇ**ਤਿ ਮਾਸੋ ਪਰਮਂ ਪਮਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਸ੍ਸਾਤਿ ਮਾਸਪਰਮਂ, ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਮਾਸਪਰਮਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰੀ, ਮਾਸਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਊਨਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦)

ਵਚਨਤੋ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਪਹੋਤਿ, ਦਸਾਹਮਨਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਊਨਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਮਾਸਪਰਮਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਦਾ ਏਵਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯਾ"**ਤਿ, ''ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਾ ਗਣਤੋ ਵਾ ਞਾਤਿਤੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵੁਤ੍ਤਸਙ੍ਘਾਦਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗਾਦਿਤੋ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ''ਇਮਸ੍ਸ ਊਨੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਸਤਿ ਏਵਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮਾਸਤੋ ਅਤਿਰੇਕਕਾਲਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਤਦਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੂਲਚੀਵਰੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਦਸਾਹਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਵੀਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੂਲਚੀਵਰੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਦਸਾਹਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾਤਿ? ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦਸਦਿਵਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਪੇਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਮੂਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਮੂਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦਿਵਸਤੋ ਯਾਵ ਵੀਸਤਿਮੋ ਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਂ ਮੂਲਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤਿਕਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੦)।

ਤਤਿਯਕਥਿਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੧੮-੯**. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਯੋ ਧੋਵਾਪੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਾਮ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾਤਿ ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ** ਨਾਮ। **ਭੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਰਜਿਤਂ ਆਦਿਨ੍ਨਕਪ੍ਪਂ, ''ਪਰਿਭੋਗਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੀਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਨਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪੁਰਾਣਭੂਤਂ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਾਰੁਤਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਰਿਭੋਗਸੀਸੇਨ ਅਂਸੇ ਵਾ ਮਤ੍ਥਕੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਸ੍ਸੀਸਕਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੩-੫੦੫)। **ਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਿਯੇ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰਵਸੇਨ ਚੀਵਰਮੇਵ ਆਹ।

**ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯਾ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਿਤੋ ਵਾ ਪਿਤਿਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਾ ਮਾਤੁ ਵਾ ਪਿਤੁ ਵਾ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਯੁਗਾ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਞਾਤਕੇਨ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਿਤਾਮਹੋਯੇਵ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ। ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਪਿਤਾਮਹਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਤਾਵ ਯਾ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੩-੫੦੫)। **ਆਕੋਟਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪਹਰਾਪੇਤਿ।

**ਤਤੋ** ਧੋਵਾਪਨਾਦਿਤੋ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਯੋਗਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਯੋਗੇਨ ਧੋਵਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਾਵ ਨਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੩-੫੦੫)। **ਪਠਮੇਨਾ**ਤਿ ਤੀਣਿਪਿ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਂ ਪਠਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤਿ, ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ ਧੋਵਾਪੇਤਿ ਰਜਾਪੇਤਿ ਆਕੋਟਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੬) ਦੇਸਿਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ।

**੬੨੦**. **"ਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਦੇਤੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਭੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੬੨੧. **ਸਾਮਣੇਰਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪੀ**ਤਿ ''ਸਾਮਣੇਰਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ ''ਧੋਵਤੀ''ਤਿ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੬੨੨. **ਦਹਰਾਨਞ੍ਞ ਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ। **ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤੇ** ਦਿਨ੍ਨੇ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਏਕੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਏਕੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨਯੋ।

੬੨੩. **ਚੀਵਰੇ**ਤਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਚੀਵਰੇ।

੬੨੪. **"ਧੋਵਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਯੇਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਤਰਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਮਾਹ।

੬੨੬. **ਞਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨-੨੩, ੪੨੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮; ੮.੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੦੬; ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੫; ਵਿਭ॰ ੫੧੮) ਵਿਯ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੋ, ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਞਾਤਿਕਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਚੀਵਰਞ੍ਚ।

੬੨੭. **"ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਵਸੇਨਾ"**ਤਿ ਇਦੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਮ੍ਭਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ । ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੬)। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਪਠਮੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤਾ ਭਗਵਤਿ ਧਰਮਾਨੇ ਪਠਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੦੬)। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਲਿਙ੍ਗੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਸੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਯੇਵ।

੬੨੮. **ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਧੋਵਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਧੋਵਾ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਨਾਦਿਨਯੇਨ ਵਾ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਧੋਵਨਾਦਿੰ ਕਰੇਯ੍ਯ ਚੇ। **ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ** ਵਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਚੀਵਰੰ। **ਅਞ੍ਞੰ** ਵਾਤਿ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਪੋਤ੍ਥਕਤ੍ਥਵਿਕਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ।

ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਧੋਵਾਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੨੯. ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਉਪਾਦਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰੰ ਗਣ੍ਹਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ''ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਰਤਨਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਵਤ੍ਥਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਆਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਚ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤੋ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕੰ ਪਰਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਪੁਲੰ, ਵਿਪੁਲੇਨ ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੪) ਵਚਨਤੋ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ** ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਹਰੀਤਕਖਣ੍ਡੇਨਾਪੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੧੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਹਰੀਤਕਖਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ **ਪਰਿਵਤ੍ਤੰ**, ਤੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕੰ**, ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੩੦**. **ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਹਤ੍ਥਪਸਾਰਣਾਦਿਪ੍ਪਯੋਗੇ। **ਪਰਿਯਾਪੁਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੨) ਦੇਸਿਤਂ।

**੬੩੧**. **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਹਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਚੇ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰਿਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਪੇਸਿਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੧੨)।

**੬੩੨**. **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੧੩)।

**੬੩੩**. ''ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੩੪**. **ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਥਵਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਦਿ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਨ ਪਟਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੧੪)। ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਿਰਿਯਾ, ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਦਾਨਂ ਅਕਿਰਿਯਾਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਅਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੩੫**. ''ਅਞ੍ਞਾਤਕਂ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨਿਂ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਅਞ੍ਞਾਤਕਂ ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨਿਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੬, ੫੧੮)। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਞ੍ਞਾਤਿਕਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਞ੍ਞਾਤਕਂ**। ''ਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਗੇਹੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਪਵਾਰੇਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਂ**। ''ਗਹਪਤਿ ਨਾਮ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੯) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ **ਗਹਪਤਿਂ** ਵਾ। ''ਗਹਪਤਾਨੀ ਨਾਮ ਯਾ ਕਾਚਿ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੯) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਘਰਣਿਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਹੋਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੯) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਟ੍ਠਚੀਵਰੋ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੮) **ਮਾਤਿਕਾਯ,** ''ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚੀਵਰਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਰਾਜੂਹਿ ਵਾ ਚੋਰੇਹਿ ਵਾ ਧੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਨਟ੍ਠਚੀਵਰੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚੀਵਰਂ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਾ ਦਡ੍ਢਂ ਹੋਤਿ, ਉਦਕੇਨ ਵਾ ਵੂਲ਼੍ਹਂ ਹੋਤਿ, ਉਨ੍ਦੂਰੇਹਿ ਵਾ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਵਾ ਖਾਯਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਰੂਪਕਾਲਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੩੬**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਤਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਞਾਤਕਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੦) ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਞਾਤਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਞਾਤਕੇ। ਵੇ**ਮਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਞਾਤਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ''ਤਿ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ। ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਤਥੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਤਥੇ**ਵਾ**ਤਿ ''ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਆਕਡ੍ਢਤਿ, ''ਞਾਤਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੦) ਦੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੩੭-੮**. ਸਮਯੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ''ਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਦ੍ਵਯਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ

ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਞਾਤਕੇ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੋ, ''ਸਮਯੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ ਅਸਮਯੇਪਿ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਕੇ, ਪਵਾਰਿਤੇ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਕੇ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਂ ਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕੇ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇ** ਵਾ"ਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਾਤਿ ਪੁਰਿਮਵਿਕਪ੍ਪਾਪੇਕ੍ਖਂ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕੇ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇ ਵਾ ਤਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਂ **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ , ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸੁਤ੍ਤਕਪ੍ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੩੯**. **ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਮਞ੍ਞਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨਿਂ ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੇਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਮਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੩) ਵਚਨਤੋ ''ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚੀਵਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ਨ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੨) ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੪) ਚ **ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ** ''ਅਞ੍ਞਾਤਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸਞ੍ਞੀ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੫) ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਯੇਵ ''ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇਪਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਏਵਮੇਵ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਚ ਅਧਿਕਵਿਞ੍ਞਾਪਨਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ''ਤਞ੍ਚੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨੀ ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਚੀਵਰੇਹਿ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਨਿਯਮਪ੍ਪਧਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਪਿ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥੋਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਞਾਪੇਤੁਂ ''ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾਭਿਸਨ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੬੪੦**. ਇਦਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਚ ਅਧਿਵਾਸਨੇ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥੇਵ ਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਚੇ ਤੀਣਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਦ੍ਵੇ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਏਕਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਂ ਨਟ੍ਠਂ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੪) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਯਸ੍ਸ ਤੀਣਿਪਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਏਕਂ ਵਾ ਨਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ''ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਸ ਤੀਣਿਪਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਬਹੁ ਚ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਤੇਨ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਏਕਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਞ੍ਚੇ ਨਟ੍ਠਂ, ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਦ੍ਧਨੀਹਾਰੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**

‘‘ਸੇਸਂ ਸਭਾਗਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਚਤੂਸੁ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਏਕਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤੀਸੁ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੨੨-੫੨੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੬੪੧-੨**. ਸੇਸਕਂ ਆਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਚੀਵਰਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤਿਰੇਕਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਣ੍ਹਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਣਾ ਦਿਨ੍ਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਭਾਵਂ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਬਹੂਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਗਹਣਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਮੇਵ ‘‘ਨ ਨਟ੍ਠਕਾਰਣਾ ਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਚੀਵਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਨ ਗਹਿਤਂ।

ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੪੩**. **ਕਲਜਾਣਕਮਜਤਾਹੇਤੂ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਸ੍ਸ ਕਾਮਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚੀਵਰੇ ਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ‘‘ਕੀਦਿਸੇਨ ਤੇ ਭਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋ ‘‘ਆਯਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਵਾ ਸਣ੍ਹਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਸਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਂ ਅਧਿਕਵਿਧਾਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਭਵੇ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਤੇਨ ਅਧਿਕਵਿਧਾਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਲਾਭਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

**੬੪੪**. **ਮਹਗ੍ਘਂ ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਵੀਸਤਿਅਗ੍ਘਨਕਂ ਚੀਵਰਂ ਦਾਤੁਕਾਮਮ੍ਹਿ ਉਪਾਸਕੇ, ‘‘ਅਲਂ ਮਯ੍ਹਂ ਏਤੇਨ, ਦਸਗ੍ਘਨਕਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਨਕਂ ਵਾ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਦਤਿ।

**੬੪੫**. ‘‘ਞਾਤਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਪਠਮੋਪਕ੍ਖਟਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੪੬**. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਏਕੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਪੀਲ਼ਾ ਲਦ੍ਧਾ, ਇਧ ਦ੍ਵੀਹੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਦੁਤਿਯੇ...ਪੇ॰... ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**”ਤਿ। ਉਪਕ੍ਖਟਪਦੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ **ਉਪਕ੍ਖਟਂ,** ਦੁਤਿਯਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪਕ੍ਖਟਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਤਿਯੋਪਕ੍ਖਟਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਦੁਤਿਯੋਪਕ੍ਖਟੇ। ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੋਪਕ੍ਖਟਸ੍ਸ।

ਦੁਤਿਯੋਪਕ੍ਖਟਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੪੭**. **ਰਞ੍ਞਾ** ਵਾਤਿ ਰਾਜਤੋ ਵਾ। ਰਾਜਤੋ ਭੋਗ੍ਗਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ “**ਰਾਜਭੋਗ੍ਗੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਰਾਜਤੋ ਭਤ੍ਤਵੇਤ੍ਤਨਲਾਭਿਤੋ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਦਾਯਕਾ ਆਭਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਂ ‘‘ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੬੭੧) ਵਕ੍ਖਤਿ।

**੬੪੮**. ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਰਜਤਾਦਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਪਿ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਰਜਤਂ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਧਵਲਸਭਾਵਤਾਯ ਰਾਜਤੀਤਿ **ਰਜਤਂ,** ਸਜ੍ਝੁ। ਜਾਤਂ ਰੂਪਂ ਵਣ੍ਣਾਯਤਨਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਜਾਤਰੂਪਂ,** ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੪੯**. ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਿਯਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ “**ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਗਣਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ, ਨਵਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ

ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਰਜਤਂ, ਜਾਤਰੂਪਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੫੦-੧**. ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਭਾਵੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਨੇਤ੍ਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਵਾ’’ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ। **ਇਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ-ਕਾਰੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਚਾਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ‘ਨਯਿਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ‘ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਾਨਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਜਾਨਾਥਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਹਤ੍ਥੇ ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥਾਪਿ ‘ਮਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਯਂ ਯਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸੇਯ੍ਯਾਥਾ’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)।

**੬੫੨**. **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਵਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੬੫੪**. **ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਕੋਚਿ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ‘ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)। ਏਵਂ ਆਭਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ‘‘ਨਯਿਦਂ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਸਚੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ‘‘ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਯੋ ਹਿ ਤਂ ਚੋਦੇਤਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਨ ਏਕੇਨ ਬਹੂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਕਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)। ਇਧ **ਸ੍ਵੇਵ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ **‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’**ਤਿ ਅਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ ਚ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਇਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ।

**੬੫੫**. **ਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾਪਿਯਾ। ਸਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਦਾਨਤੋ ਤਲ਼ਾਕਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਾ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਲ਼ਾਕਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਕਾਰੇਨ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕਾਰੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

**੬੫੬**. ਤਂ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਲ਼ਾਕਪੋਕ੍ਖਰਣਿਖੇਤ੍ਤਾਦਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ।

**੬੫੮-੯**. **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਗਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਏਤ੍ਤਕੋ ਭਾਗੋ ਦੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਯਮਿਤਆਯੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ। ਅਕਤਪੁਬ੍ਬਂ **ਨਵਸਸ੍ਸਂ** ਨਾਮ। **ਏਤ੍ਤਕਂ ਭਾਗਂ ਦੇਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਹਾਪਣਭਾਗਂ ਦੇਥ। **ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

‘‘ਕਸਥ ਵਪਥਾ’’ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾਚਂ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਪਥਾਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਤਂਕਤ੍ਤੁਯੋਗਕਾਲੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਨ੍ਤਰਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਹਾਪਣਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਕਹਾਪਣਞ੍ਚ ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਂ।

**੬੬੦**. ਕਸਥਾਦਿਕਂ ਵਚਨਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਿਕਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਏਤ੍ਤਕੋ ਨਾਮ ਭਾਗੋ’’ਤਿ ਭੂਮਿਂ ਯੋ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਮਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਯੋ ਪਨਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਰਾਪੇਕ੍ਖੋ।

**੬੬੧-੨**. ਭੂਮਿਯਾ ਸਯਮੇਵ ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਤੂਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਸ੍ਸਂ ਕਤਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਕਸਕੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਅਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਖੇਤ੍ਤਭੂਮਿਯਾ ਪਮਾਣਂ ਞਾਤੁਕਾਮਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਮਮੇਵ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਮਿਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਮਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਰਜ੍ਜੁਯਾਪਿ ਚ ਦਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਦੇਨਾਪਿ ਮਿਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਿਰਿਯਾਪਦੇਹਿਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਖਲੇ ਠਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਧਞ੍ਞਕਰਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਪਾਲੇਤਿ। ਕਥਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਥਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਤਂ ਪਨ ਵੀਹਿਂ ''ਇਦਂ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਾ ਮਾ ਗਣ੍ਹ, ਇਦਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਤੋ ਅਪਨੇਹਿ, ਇਧ ਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਯੋਗੇਨ ਚੇ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਸਚੇ ''ਮਯਿ ਠਿਤੇ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਭਣਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਏਤਂ ਭੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਿਂ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਨੀਹਰਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਚੇ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਮਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਖੇਤ੍ਤਮਿਨਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਿਨਵੁਪ੍ਪਾਦਿਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੬੬੩**. ''ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਵੀਹੀਹਿ ਇਦਂ ਆਹਰਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਚੇ ਆਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **"ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਮਕਪ੍ਪਿਯ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)।

**੬੬੪**. **ਹਿਰਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਕਹਾਪਣੇਨ। **"ਤਮਕਪ੍ਪਿਯ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)।

**੬੬੫**. **ਪੇਸਕਾਰਕਦਾਸਂ** ਵਾਤਿ ਪੇਸਕਾਰਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਾਸਂ ਵਾ, **ਪੇਸਕਾਰੋ** ਤਨ੍ਤਵਾਯੋ। **ਆਰਾਮਿਕਾਨਂ ਨਾਮੇਨ ਦੇਨ੍ਤੇ**ਤਿ ''ਆਰਾਮਿਕਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਨ੍ਤੇ।

**੬੬੬**. ਖੀਰਂ ਦਧਿ ਤਕ੍ਕਂ ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਨ੍ਤਿ **ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਾ**।

**੬੬੭**. **ਅਜਿਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਹਿਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੬੬੯**. **ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੇਪੀ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪਿ। **ਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਦਯੋ ਪਨ ''ਸੁਖੇਨ ਵਸਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇਯੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰੇ 'ਸੁਖਂ ਜੀਵਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯)। ਸੂਕਰਮਯੂਰਾਦੀਸੁਪਿ ਲਦ੍ਧੇਸੁ ਤੇਸਂ ਅਨੁਰੂਪੇਯੇਵ ਵਿਸਯੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ।

**੬੭੧**. ''ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਕੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ? ''ਰਞ੍ਞਾ ਵਾ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨਯੇਨ ਰਾਜਰਾਜਾਮਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਚੀਵਰਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚੀਵਰਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਹਿਤਦੂਤੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਖੋ ਭਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਆਭਤਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਨ ਖੋ ਮਯਂ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ, ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਤੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕੋਚਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚੀਵਰਤ੍ਥਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਏਸੋ ਖੋ ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ''ਤਿ

ਆਰਾਮਿਕੇ ਵਾ ਉਪਾਸਕੇ ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਯਦਿ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਖੋ ਭਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿ, ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਯਾ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਾਲੇਨ, ਚੀਵਰੇਨ ਤਂ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯਦਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਚੀਵਰਤ੍ਥਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਅਯਮਿਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਨਾ** ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ''ਚੀਵਰਤ੍ਥਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ ਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ 'ਅਤ੍ਥੋ ਮੇ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰੇਨਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਨਮਬ੍ਰ**ਵੀਤਿ ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਯਮਾਨੋ ਸਾਰਯਮਾਨੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯ੍ਯ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ, ਨੋ ਚੇ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯ੍ਯ, ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥੋ ਮੇ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰੇਨਾ''ਤਿ ਕਤਾਯ ਚੋਦਨਾਯ ਨ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਪੁਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਨ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਆਮਿਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੯) ਵਚਨਤੋ ਠਾਨਭਞ੍ਜਨਕਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਜਾਨਾਹਿ , ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਨਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਾ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਯਦਿ ਚੋਦੇਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਸਚੇ ਠਾਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚੋਦਨਾਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਛ ਅਬ੍ਰਵੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਚੋਦਨਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਛਚੋਦਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਠਾਨਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਕਤਿ ਠਾਨਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਆਹ "**ਚੋਦਨਾਦਿਗੁਣਾ ਠਿਤੀ**"ਤਿ, ''ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ''ਅਬ੍ਰਵੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੯) ਵਚਨਤੋ, ''ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੯) ਵਚਨਤੋ ਚ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਨਾਯ ਦਿਗੁਣਾ ਦ੍ਵਾਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਕਾ ਠਿਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚੋਦਨਮੇਵ ਅਕਤ੍ਵਾ ਠਾਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ''ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਾਯਮਮਾਨੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੬੧੨. "**ਅਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ''ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੇ''ਤਿ ਚ ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ।

ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੬੧੩. "**ਏਕੇਨਾਪੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਬਹੂਹਿ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਾਤੇਨ ਆਹਟੇਨਾਪਿ ਕੋਸਿਯਂਸੁਨਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਸਨ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਨ੍ਥਤਂ ਨਾਮ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤਿ ਅਵਾਯਿਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੪੪) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਚ ''ਸਮੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਕੋਸਿਯਂਸੂਨਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਜਿਕਾਦੀਹਿ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੪੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਂ ਕਞ੍ਜਿਕਂ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕੋਸਿਯਂਸੂਨਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਬਹਲਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਨਿਪਜ੍ਜਨਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਥਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਸਿਯਂਸੁਨਾ**ਤਿ ਕੋਸਿਯਕਿਮਿਕੋਸਿਯਸ੍ਸ ਇਦਨ੍ਤਿ **ਕੋਸਿਯਂ,** ਸੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਂਸੁ, ਤੇਨ ਕੋਸਿਯਂਸੁਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ

‘‘ਕਾਰਾਪੇਯਜਾਤਿ ਏਕੇਨਾਪਿ ਕੋਸਿਯਂਸੁਨਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੪੪)। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਪਰਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

੬੭੫. **ਭੂਮਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਛਵਿਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ। **ਭਿਸਿ** ਨਾਮ ਮਞ੍ਚਭਿਸਿ, ਪੀਠਭਿਸੀਤਿ ਦ੍ਵਯਂ। **ਬਿਬ੍ਬੋਹਨਂ** ਉਪਧਾਨਂ।

ਕੋਸਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੭੬. **ਕਾਲ਼ਕੇਲ਼ਕਲੋਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਾਲ਼ਕਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਕਾਲ਼ਕਾਨਿ ਜਾਤਿਯਾ ਕਾਲ਼ਕਂ ਵਾ ਰਜਨਕਾਲ਼ਕਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੪੯) ਵਚਨਤੋ ਏਵਂ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ। **ਸੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਤਰਵਣ੍ਣੇਹਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਾਨਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਿਤਕਾਲ਼ਕਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੪੭)। **ਕਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕਾਰਾਪੇਯਜਾਤਿ ਕਰੋਤਿ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ ਵਾ’’ਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ‘‘ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਆਹ।

ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੭੭. ਓਦਾਤਂ ਤੁਲਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ **ਸਬ੍ਬਮੇਵ** ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਪਿਲਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਮੇ**ਵ ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਵਾ ਲੋਮਂ। **ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਨ੍ਥਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ‘‘ਨਵ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕਪਿਲਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਵਾਕਾਰੇਨ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ‘‘ਨਵਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਨ੍ਥਤਂ ਕਾਰਯਮਾਨੇਨ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ ਤਤਿਯਂ ਓਦਾਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗੋਚਰਿਯਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੩) **ਮਾਤਿਕਾਯ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ **“ਓਦਾਤਂ ਕਪਿਲਮ੍ਪਿ** ਵਾ”ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ‘‘ਬਹੁਂ ਵਾ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭਾਗਦ੍ਵਯਤੋ ਅਧਿਕਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਮ੍ਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ ਕੇਵਲਾਨਂ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **“ਸਬ੍ਬਮੇ**ਵ ਵਾ”ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਯ ਇਮੇ ਓਦਾਤਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਕੇਵਲਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। **“ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਅਨਾਦਾ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ ਤਤਿਯਂ ਓਦਾਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗੋਚਰਿਯਾਨਂ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਹਿ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਲੋਮੇ ਚਤੁਭਾਗਂ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲੇ ਵਾ ਊਨੇ ਵਾ ਕਾਲ਼ਕਲੋਮੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਤੁਲਂ ਓਦਾਤੇਹਿ ਵਾ ਏਕਂ ਤੁਲਂ ਗੋਚਰਿਯੇਹਿ ਵਾ ਕਾਲ਼ਕੇਹਿ ਵਾ ਊਨੇ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਅਧਿਕੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਕਲੋਮੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਕਾਰਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ । ਏਵਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੬੭੮. **“ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਮਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਾਨਿਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਪੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੫) ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੮) ਪਠਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਇਹਾਪਿ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ

ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਕਾਰਕੇਹਿ ਪੇਯ੍ਯਾਲਵਸੇਨ ਸੰਖਿਤ੍ਤੁੰ ਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦੰ ਦ੍ਵਯੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

**੬੭੯**. **ਤਤਿਯੰ ਤੁ ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਨ ''ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਕਾਨੰ ਅਤਿਰੇਕਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕਰਣਤੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਆਦਾਯ ਚ ਅਨਾਦਾਯ ਚ ਕਰਣਤੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੫੨)।

ਦ੍ਵੇਭਾਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੮੦**. **ਛਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਓਰੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਕਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿ ਛਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੋਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇ ਕਤਸਨ੍ਥਤੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਕਾਰਕਸ੍ਸ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਥਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ''ਅਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਨ੍ਥਤੰ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁੰ, ਸੋਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੰ ਸਨ੍ਥਤਸਮ੍ਮੁਤਿੰ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੯) ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਜ੍ਜ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਯਾਚਿਤੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਥਤੰ ਕਾਤੁੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸਮ੍ਮੁਤਿੰ ਵਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੮੨**. **ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਦਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ, ਤਦਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਛਬ੍ਬਸ੍ਸੇਸੁ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਸੁ ਸਨ੍ਥਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਯਦਾ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸਨ੍ਥਤੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੫੭)। **ਤਦੁਦ੍ਧਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਤੋ ਉਪਰਿਪਿ। **ਵਿਤਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਤਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇ**ਤਿ ਪਾਕਾਰਸਦਿਸਤਿਰੋਕਰਣੀਯਨਿਮਿਤ੍ਤੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਥਤੇ ਓਰਤੋ ਛਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਕਤੇਪਿ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯਮਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਪਨ ''ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸਿਮਸ੍ਸਾਪਿ, ਵਿਸੇਸੋ ਨੁਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੮੩**. **ਅਨਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਨਵੰ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਵਣ੍ਣਕਰਣਤ੍ਥਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੭) ਯਾ ਆਦਾਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੰ ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਮੁਖਾਵਤ੍ਤਤੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿੰ ਅਦਤ੍ਵਾ। ਏਵਮੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਅਨਾਦਾਨਵਸੇਨਸ੍ਸ, ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਸਨ੍ਥਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਰਾਣੇ''ਇਤਿ ਚ **ਕਾਰੇਤੁੰ ਕਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਵੰ ਨਿਸੀਦਨੰ ਸਨ੍ਥਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ , ਪੁਰਾਣੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿੰ ਅਨਾਦਾਯ ਨਵੰ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਨਵੰ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤੰ ਕਾਰੇਤੁੰ, ਨਵੰ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

"**ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਾਰੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਤਿ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ,** ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਨਾਸੁ ਚ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਕਰੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਤਿ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੪) ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਮੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਚ ਵਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਲਿਖਿਤਨ੍ਤਿ

ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਕਤਞ੍ਚ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਿਨਾ ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**੬੮੪**. ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨਾਦਾਨਵਸੇਨ ਚ **ਅਸ੍ਸ** ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨ ਚ ਸਤ੍ਥਾਰਾ **ਏਤਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੮੫**. ਨਨੁ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੬੧) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਹ ''ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਦ੍ਵੇਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਕੋਸਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਾਨੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੫੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਕੋਸਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਭਾਵਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਮੂਲਮੇਵ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਅਵਿਸੇਸਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੮੬-੭**. **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਿਯੋਜਨਪੂਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ। **ਯਾਨੇ**ਤਿ ਸਕਟਾਦਿਕੇ। **ਲੋਮਾਨੀ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ। **ਸਾਮਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾਨਾਦਿਸਾਮਿਨੋ। **ਅਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਲ਼ਕਲੋਮਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਹਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੭੩) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਿਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਹਤ੍ਥੇਨਾਪਿ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਰੇਸਂ ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਸੁ ''ਏਤੇ ਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਠਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਠਪਿਤਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਯਾਨਾਦੀਸੁ **ਤਿਯੋਜਨਮਤੀਤੇਸੁ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਯੋਗਂ ਵਿਨਾਪਿ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਸ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ** ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ''ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੭੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਯੋਗਂ ਵਿਨਾ ਯਤ੍ਥ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਠਪਿਤਾਨਿ, **ਤੇਸੁ** ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੮੮**. **ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਿਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੇ। **"ਅਭਿਰੂਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੇਸੁ ਏਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ। ''ਭੂਮਿਯਞ੍ਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ, ਅਵਹਾਯਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਸੇਵਨਯੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੇਸਿਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਹਰਨ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਚੇ ਸਾਰੇਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਤਂ ਪਨਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤਿ, ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ।

**੬੯੦**. **ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਣ੍ਣਬਿਲੇਸੁ।

**੬੯੧**. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਕਤਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਮਸੋ ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਬਦ੍ਧਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਤਭਣ੍ਡਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਵੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਦ੍ਰੂਸਸੀਸਪਲਾਲਵੇਣਿਸਦਿਸਂ ਵੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾ**ਤਿ ''ਵੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਰਤਿ, ਇਦਂ ਨਿਧਾਨਮੁਖਂ ਨਾਮ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੭੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੬੯੨**. **ਸੁਙ੍ਕਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਂ ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਯਦਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤਿਯੋਜਨੋਸਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਯਦਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ। ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੋ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ

ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਤ੍ਥ "**ਆਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਮਾਹ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਏਤੇਸਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਇਧ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਾ ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੭੨)। ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹਰਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਏਕਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਪਨ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੭੨)।

**੬੯੩**. **ਤਿਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਰਣਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। "**ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਦੀਪਕਂ ''ਲੋਮਾਨੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। ਤਾਨਿਯੇਵ ਪਚ੍ਚਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਿਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂਯੇਵ ਤਿਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਤਂ ਤਿਯੋਜਨਂ ਪੁਨ ਤਾਨੇਵ ਲੋਮਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੬੯੪**. **ਨਿਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਵਾ ਆਵਾਸੇ ਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ ਪਰਂ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਉਦ੍ਦੋਸਾਦਿਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪੁਨਪਿ ਤਿਯੋਜਨਂ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਤਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ, ਤਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪੁਨਪਿ ਪਰਮ੍ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਗਮਨਵਸੇਨ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਹਰਤੋ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਵਂ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੭੫)। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਾਪਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਰਤੋਪੀ**ਤਿ ''ਚੋਰਾਵਹਟਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਇਧ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ''ਨਿਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਪਠਮਲਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਤਿਰੇਕਤਿਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਲਭਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ।

**੬੯੫**. **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਤਾਨਿ ਹਾਰਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨ। **ਕਤਭਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਮ੍ਬਲਕੋਜਵਸਨ੍ਥਤਾਦਿਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਬਦ੍ਧਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੭੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਏਲਕਲੋਮੇਹਿ ਕਤਭਣ੍ਡਕਂ।

**੬੯੬**. **ਇਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਏਲਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨਤਾਯ ਵਾ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਲੋਮਸ੍ਸ ਅਲ੍ਲਿਨਭਾਵਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋਪਿ ਇਮਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ "**ਅਚਿਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੯੭**. ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਕਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਾਯੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੯੮**. **ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। "**ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ** ਵਾ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਤਤ੍ਥਤ੍ਤਨੋ ਪਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ''ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਾਕਾਰੇਨ ''ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ''ਇਦਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਚੇ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਜ੍ਝੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਵੋਹਾਰੂਪਗਕਹਾਪਣਾਦਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਰਜਤਂ ਨਾਮ ਕਹਾਪਣੋ ਲੋਹਮਾਸਕੋ ਦਾਰੁਮਾਸਕੋ ਜਤੁਮਾਸਕੋ, ਯੇ ਵੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪)। ਇਧ ਕਹਾਪਣਾਦੀਨਂ ਸਰੂਪਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਹਾਪਣੋਤਿ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯੋ ਵਾ ਰੂਪਿਯਮਯੋ ਵਾ ਪਾਕਤਿਕੋ ਵਾ। ਲੋਹਮਾਸਕੋਤਿ ਤਮ੍ਬਲੋਹਾਦੀਹਿ ਕਤਮਾਸਕੋ। ਦਾਰੁਮਾਸਕੋਤਿ ਸਾਰਦਾਰੁਨਾ ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਪੇਸਿਕਾਯ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਾਲਪਣ੍ਣੇਪਿ ਰੂਪਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮਾਸਕੋ। ਜਤੁਮਾਸਕੋਤਿ ਲਾਖਾਯ ਵਾ ਨਿਯਾਸੇਨ ਵਾ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਮਾਸਕੋ। ‘ਯੇ ਵੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਦੇਨ ਯੋ ਯੋ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਜਨਪਦੇ ਯਦਾ ਯਦਾ ਵੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਟ੍ਠਿਮਯੋਪਿ ਚਮ੍ਮਮਯੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਫਲਬੀਜਮਯੋਪਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਰੂਪੋਪਿ ਅਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਰੂਪੋਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪) –

ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਾਕਤਿਕੋ** ਨਾਮ ਏਤਰਹਿ ਪਕਤਿਕਹਾਪਣੋ। **ਰੁਕ੍ਖਫਲਬੀਜਮਯੋ**ਤਿ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਫਲਬੀਜੇਨ ਕਤੋ।

**ਜਾਤਰੂਪਕਂ** ਸੁਵਣ੍ਣਂ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਜਾਤਰੂਪਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪)। **ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਾਦਿਤਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪਰੇਨ ਉਗ੍ਗਹਾਪਿਤਂ ਵਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਸ੍ਸ ਸਾਦਿਯਨਵਸੇਨ ਸਾਦਿਤਂ ਵਾ ਰਜਤਂ ਵਾ ਜਾਤਰੂਪਂ ਵਾ ‘‘ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪) ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ‘‘ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਰੂਪਿਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿਂ, ਇਦਂ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਇਮਾਹਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਆਪਨ੍ਨਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਏਵਮੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਦੇਸਿਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਬਲੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪)।

**੬੯੯**. **ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਯਂ। **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਕਤਾਕਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਮਾਸਕੋ**ਤਿ ਜਾਤਰੂਪਮਾਸਕੋ, ਰਜਤਮਾਸਕੋਪਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਧ **ਰਜਤਮਾਸਕੋ**ਤਿ ‘‘ਰਜਤ’’ਨ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪) ਵੁਤ੍ਤਕਹਾਪਣਾਦਿ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰੋ ਮਾਸਕੋ ਗਹਿਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਰਜਤਮਾਸਕੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪)। ਇਧ ‘‘ਜਾਤਰੂਪਮਾਸਕੋ’’ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਕਹਾਪਣਪਦੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਕਹਾਪਣਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **‘‘ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਵਹਾ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਨਸਾਦਿਯਨਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਾਵਹਞ੍ਚ ਹੋਤੇਵ।

**੭੦੦-੧**. **ਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤੇਪਿ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡੇ ਨਵਮਵਗ੍ਗੇ** ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਰਤਨਂ ਨਾਮ ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ਂ ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੦੬) ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਰਤਨਾਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਰਜਤਂ, ਜਾਤਰੂਪਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਰਤਨਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਭਾਵੋ ਇਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਵਤ੍ਥਾਪਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਮੁਤ੍ਤਾ… ਪੇ॰… ਮਸਾਰਗਲ੍ਲ’’**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ , ਸੋ ਏਕਯੋਗਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਰਤਨਾਨਂ ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਮੁਤ੍ਤਾ**ਦਯੋ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਸਰੂਪਾਯੇਵ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦਿਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਵਸੇਨਾਪਿ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ’’ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾਨਂ ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਧਞ੍ਞਾਨੀ’’**ਤਿਆਦਿ।

**੧੦੨. ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਏਵ** ''ਰਤਨਸਮ੍ਮਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੧੦੩-੪.** ਏਵਂ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਠਿਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਤ੍ਥ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ। **ਸਙ੍ਘਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯੇਨੇਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਤ੍ਥਾਯ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸੀਸੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੋ ਉਪਰਿ ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਗਤਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ।

**੧੦੫. ਕਹਾਪਣਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **"ਸਹਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੦੬. ਥਵਿਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਿਥਿਲਪੂਰਿਤਾਨਿ ਭਾਜਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **"ਸਿਥਿਲਬਦ੍ਧੇਸੂ"**ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ''ਘਨਬਦ੍ਧੇ, ਪਨ ਘਨਪੂਰਿਤੇ ਵਾ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਸੇਸਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੦੭.** ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਇਦ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਹੋਤੂ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਨਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ''ਇਦਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ 'ਨਯਿਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪) ਆਗਤੋਯੇਵ।

**੧੦੮. ਤਂ ਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਣ੍ਹਥ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਦਿਨ੍ਨਂ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਸਚੇ ਸੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾ ਤਂ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਤਂ ਗੋਪਯਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਞ੍ਞੋ ਤਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥਾਗਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਨ ''ਕਿਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਰੂਪਂ ਆਵਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗੋਪਯਿਸ੍ਸਾਮਹਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਹੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਭੂਮਿਕਮ੍ਪਿ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਠਪੇਹੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤੇ ਅਗ੍ਗਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੦੯.** ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵੋਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਆਹਰੇਦਮਿਦ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਵਿਕ੍ਕਾਯਿਕੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇ ਆਹਟੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਮੂਲਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ''ਅਹਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਠਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਘਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤਿਰੇਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ''ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮ, ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਲਦ੍ਧੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਮੂਲਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

**੧੧੦. ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਿਯਗ੍ਗਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸਰੂਪਂ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਰੂਪਿਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾਯ ''ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਤਿ

ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥਾਗਤੰ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੰ ''ਆਵੁਸੋ ਇਮੰ ਜਾਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਕਿੰ ਆਹਰਿਯਜਤੂ''ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਮੰ ਵਾ ਇਮੰ ਵਾ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ ਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਤੇਲੰ ਵਾ ਮਧੁ ਵਾ ਫਾਣਿਤੰ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤੇ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੇ ਤੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹਟੰ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੧. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਭਾਗਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਆਹਟੇ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਮ੍ਪਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ। **ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਦਿਨ੍ਨਵਸੇਨਪਿ ਲਦ੍ਧੰ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ।

੧੧੨. **ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯੰ। ਅਨੁਮਸੋ ਪਥਵਿੰ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋਦਕਮ੍ਪਿ ਦਾਰੂਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਅਗ੍ਗਿਮ੍ਪਿ ਤੇਲੇਨ ਜਲਿਤਪਦੀਪਮ੍ਪਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾ ਗੇਹੇ ਵਾ ਪਕਤਿਛਾਯਮ੍ਪਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਾਰਹੰ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੰ ਇਮਿਨਾਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਅਨੁਮਸੋ ਮਕ੍ਕਟਾਦੀਹਿ ਤਤੋ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਠਪਿਤੰ ਵਾ ਤੇਸੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਲਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪੰਸੁਕੂਲਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪), ''ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਪਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੫) ਚਾਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

੧੧੩. **ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ** ਵਾਤਿ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਵਾ। **ਤੰ** ਰੂਪਿਯੰ, ''ਪਤਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਜ੍ਝਾਵਸਥੇਪਿ** ਵਾਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣੇ ਅਨ੍ਤੋਆਵਾਸੇ ਚ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਯਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਗਣਨਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

੧੧੪. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੬) ਭਗਵਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੧੧੫. **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਹਣੇਨ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਕਿਰਿਯੰ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤੋ ਅਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ।

ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧੬-੭. **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਰਜਤਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਤ੍ਥੁੰ। **ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁੰ** ਵਾਤਿ ਪਠਮੰ ਦਸ੍ਸਿਤਮੁਤ੍ਤਾਦਿਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ, ਇਹੋਭਯਤ੍ਥ ਹੇਤੁਫਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁੰ** ਵਾਤਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਏਵ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ, ਇਹ ਅਵਯਵਾਵਯਵਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਅਵਯਵਾਵਯਵੀਨੰ ਅਭੇਦੇਪਿ ਭੇਦੂਪਚਾਰਵਸੇਨ ਯਥਾ ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ''ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨੋ, ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਯੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨਾ, ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਚ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵਤ੍ਥੁੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਧ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਤੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ''ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੧੮**. ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵ◌ਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਵਤ੍ਥੁਂ ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ, ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੧੯**. “**ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਤਥਾ**”ਤਿ।

**੧੨੦**. ‘‘ਤਥਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਨੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਆਕਡ੍ਢਤਿ। “**ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮਾਹ। **ਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਸਂਵ◌ੋਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵ◌ਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੨੧**. **ਰੂਪਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਰੂਪਿਯਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣੋ ਕਹਾਪਣੋ ਲੋਹਮਾਸਕੋ ਦਾਰੁਮਾਸਕੋ ਜਤੁਮਾਸਕੋ, ਯੇ ਵ◌ੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਸੁ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ। **ਅਰੂਪਿਯੇ**ਤਿ ਖਰਪਤ੍ਤਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਤੇਨ** ਅਰੂਪਿਯੇਨ। ‘‘ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ‘‘ਅਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਰੂਪਿਯਂ ਚੇਤਾਪੇਤਿ , ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੯੧) ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰੂਪਿਯਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਰੂਪਿਯਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਂ ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਚ ਵ◌ਿਮਤਿਸ੍ਸ ਚ ਅਰੂਪਿਯਂ ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਦ੍ਵ◌ੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੨**. **ਅਰੂਪਿਯੇ ਅਰੂਪਿਯਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਰੂਪਿਯਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਪਞ੍ਚਹੀ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ‘‘ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਦਤੋ**ਤਿ ਵ◌ੋਹਰਤੋ, ਕਯਵ◌ਿਕ੍ਕਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰਿਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਅਰੂਪਿਯਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੩**. ਸਂਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**।

ਰੂਪਿਯਸਂਵ◌ੋਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੪**. **ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ ‘‘ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚੁਣ੍ਣਪਿਣ੍ਡੋਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪੀ’’ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵ◌ਿਧ’’ਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਯੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਤੇਨੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ। ‘‘ਕਯਵ◌ਿਕ੍ਕਯਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ‘ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੇਹਿ, ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਆਹਰ, ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਹਿ, ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਚੇਤਾਪੇਹੀ’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਚਰਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੯੫) ਵਚਨਤੋ “**ਪਰਿਵਤ੍ਤਯਤੋ**”ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ‘‘ਕਯਵ◌ਿਕ੍ਕਯਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤੋ’’ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹਣਂ **ਕਯੋ** ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਨਂ **ਵ◌ਿਕ੍ਕਯੋ**। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੇਹੀ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਹਿ ਨਯੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਕਯਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਕ੍ਕਯ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਵਤ੍ਤਯਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੇ** ਨਾਮ ਗਿਹਿਨੋ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾ, ਸਾਸਨਤੋ ਬਾਹਿਰਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਕਯਵ◌ਿਕ੍ਕਯੋ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿਪਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਯਞ੍ਹਿ ਕਯਵ◌ਿਕ੍ਕਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਗਿਹਿਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੯੫)।

**੧੨੫**. **ਅਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾਯੇਵ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਤੇਨੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਾਠਸੇਸੇ ਅਕਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਚ ''ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ''ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ। **ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਪਰਿਵਤ੍ਤਨਞ੍ਹਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੯੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੬**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਾਪਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ, ਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ।

**੧੨੯**. **ਇਦਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਓਦਨਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਆਹ।

**੧੩੦-੧**. ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਵਤ੍ਥੁਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਉਦਾਹਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਵਿਘਾਸਾਦ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਛਲ੍ਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤਚਂ। **ਵਲ੍ਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਲਤਂ। **ਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਧਨਦਾਰੁਂ। **ਦਾਰੁ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਸਮ੍ਭਾਰਾਦਿਦਾਰੁਂ। ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਵਲ੍ਲਿਂ ਵਾ ਪਨ ਛਲ੍ਲਿਂ ਵਾ, ਦਾਰੁਂ ਵਾ ਕਟ੍ਠਮੇਵ ਵਾ''ਤਿ। **ਵਤ੍ਥੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਆਹਰਾਪਿਤਾਨਂ ਛਲ੍ਲਿਆਦਿਵਤ੍ਥੂਨਂ। ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੨**. ''ਇਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ''ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਵਿਹਿਤਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੩**. **ਭੂਮਿਯਾ ਲਿਮ੍ਪਨੇ**ਤਿ ਯੋਜਨਾਯਂ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਭੂਮਿਯਂ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਕਾਲ਼ਕਾਦਿਵਣ੍ਣਕਰਣਵਸੇਨ ਲੇਪਨੇ। **ਵਤ੍ਥਧੋਵਨੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨਂ ਧੋਵਨੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ। ਏਤੇਸਂ ਗਹਣਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

**੧੩੪**. **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਸੋਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ।

**੧੩੫**. **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਜਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੩੬**. ਭਾਸਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਕੋਸਿਯਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

**੧੩੭**. ਕਪ੍ਪਿਯਾ ਪਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯੋਮਯਾ ਜਾਤਿਤੋ ਦੁਵੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਾਨਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾਤਿ ਤੀਣਿ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨)। ਤੇਨਾਹ "**ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋਮਕੋ**"ਤਿ।

**੧੩੮**. **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲਨਾਲ਼ੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕੋਟ੍ਟਿਤਾਨਂ ਅਖਣ੍ਡਾਨਂ ਪੁਰਾਣਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨੁਪਹਤਪੁਰਾਣਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲਾਨਂ ਸੁਕੋਟ੍ਟਿਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨)। **ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਾਵਿਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਅਕਿਲਿਨ੍ਨਂ ਅਪਿਣ੍ਡਿਤਂ ਸੁਵਿਸਦਂ ਕੁਨ੍ਦਮਕੁਲਰਾਸਿਸਦਿਸਂ ਸੁਪਕ੍ਕੋਦਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**

‘‘ਅਨੁਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਅਕਿਲਿਨ੍ਨਂ ਅਪਿਣ੍ਡਿਤਂ ਸੁਵਿਸਦਂ ਕੁਨ੍ਦਮਕੁਲਰਾਸਿਸਦਿਸਂ ਅਵਸ੍ਸਾਵਿਤੋਦਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨)। **ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ**ਤਿ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਨਾਲ਼ਿਯਾ, ਸਾ ਨਾਲ਼ਿ ਤਿਲਾਨਂ ਅਟ੍ਠਪਸਤਾਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

> ‘‘ਖਾਰਿਦਸਦ੍ਵਯਂ ਵਾਹੋ, ਖਾਰੀ ਦੋਣਟ੍ਠਕਦ੍ਵਯਂ।
> ਦ੍ਵਿਅਟ੍ਠਨਾਲ਼ਿਯੋ ਦੋਣੋ, ਨਾਲ਼ੇਕਾ ਪਸਤਟ੍ਠਕਂ।
> ਲਕ੍ਖਂ ਤਿਲਾਨਂ ਪਸਤਂ, ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਤੋ’’ਤਿ॥

‘‘ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਪਲਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨) **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਨਾਯ ‘‘ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਪਲਾਨਿ ਮਾਸੇਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ –

> ‘‘ਚਤੁਪ੍ਪਸਤਿਕਾ ਮੁਟ੍ਠਿ, ਪਲਞ੍ਚੇਤਂ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ।
> ਕੁਡੁਵਪ੍ਪਸਤਞ੍ਚੇਵ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚੇਵ ਨਾਲ਼ਿ ਤੁ॥
>
> ‘‘ਸੋਯੇਵ ਪਤ੍ਥੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪਤ੍ਥਾ ਅਲ਼੍ਹਕਮੁਚ੍ਚਤੇ।
> ਅਲ਼੍ਹਕਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ‘ਦੋਣੋ’ਤਿ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ॥

ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ‘‘ਅਟ੍ਠਪਸਤਾ ਮਾਗਧਨਾਲ਼ੀ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖਮੇਵ ਰੋਚਯਨ੍ਤਿ।

**ਖਾਦਨਞ੍ਚ ਚਤੁਬ੍ਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਤ੍ਤੇ ਚਤੁਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤੇ ਏਕਭਾਗਮਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਹਾਰਿਯਘਨਮੁਗ੍ਗਸੂਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਸ੍ਸ ਓਦਨਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੋ ਨਾਤਿਘਨੋ ਨਾਤਿਤਨੁਕੋ ਹਤ੍ਥਹਾਰਿਯੋ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਸਙ੍ਖਤੋ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨)।

**ਬਜਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਤਦੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਚਰਿਮਾਲੋਪਂ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਾਲੋਪਾਨੁਰੂਪਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਦਿਬਜਞ੍ਜਨਞ੍ਚ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਯਾਵਚਰਿਮਾਲੋਪਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਦਿਬਜਞ੍ਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਬਜਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਓਦਨਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੭) **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣਂ ਬਜਞ੍ਜਨਂ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਸੂਪਸ੍ਸੇਵ ਓਦਨਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਬਜਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਓਦਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਤਕ੍ਕਰਸਕਞ੍ਜਿਕਾਦੀਨਿ ਗਣਨੂਪਗਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ।

**੧੩੯**. **ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭਤ੍ਤਾਦਿਨਿਰਵਸੇਸਂ। **ਗਣ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਗਣ੍ਹਨਕਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਗਾਹੀ ਪਤ੍ਤੋ ਤਂਸਹਚਰਿਯੇਨ ‘‘ਉਪਡ੍ਢੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਦੁਪਡ੍ਢੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢੋ ਤਦੁਪਡ੍ਢੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੪੦**. ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ ਓਦਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਮਤ੍ਥਕੇ ਪੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ ਹੀਰਕਂ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਫੁਸਤਿ, ਸੋ **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮੋ** ਨਾਮ, ਹੀਰਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਮਕੋ** ਨਾਮ, ਅਨ੍ਤੋਪਤ੍ਤੇ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ** ਨਾਮ, ਏਵਂ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਚ ਓਮਕੋ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਨਵ ਪਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ। ਓਮਕੋ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਚਾਤਿ **ਓਮਕਮਜ੍ਝਿਮਾ**। ਇਧ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਚ ਓਮਕੋ ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਭੇਦੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰਦ੍ਵਯੇਪਿ। ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾ ‘‘ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਮਕੋ

ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮੋ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਵੰ ਮਜ੍ਝਿਮੋਮਕਾਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਮਜ੍ਝਿਮੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋਮਕੋ, ਓਮਕੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਓਮਕਮਜ੍ਝਿਮੋ ਓਮਕੋਮਕੋ ਚਾ''ਤਿ।

੧੪੧. **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਵਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਪਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਓਮਕੋਮਕਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਚਨਂ ਕਤਂ। ਏਤੇ ਭਾਜਨਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਭਾਜਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨)।

੧੪੨. **ਪਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸਂਯੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਤਾ, ''ਅਯੋਪਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਾਕੇਹਿ ਪਕ੍ਕੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਾਕੇਹਿ ਪਕ੍ਕੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੮) ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਾਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਮੂਲਸ੍ਸ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੋ, ਛਿਦ੍ਦਾਭਾਵੋ, ਛਿਨ੍ਨਰਾਜੀਨਂ ਅਭਾਵੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

> ''ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਤਾ ਪਾਕ-ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਮੂਲਤਾ।
> ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਰਾਜਿਤਾ ਚੇਤਿ, ਪਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪਞ੍ਚਕ''ਨ੍ਤਿ॥

''ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਪਤ੍ਤੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ''ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਕਰਣਵਸੇਨ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਵਚੀਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਏਵਮੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਫਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਦੂਰੇ ਚੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਹੋਤਿ, ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਕਕੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇ ਸਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਅਯਮਾਨਿਸਂਸੋ – ਸਚਸ੍ਸ 'ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ, ਨੋ'ਤਿ ਵਿਮਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਤਰੋ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮਤਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੮) ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੩; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੮; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਏਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤਬਹੁਤ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ, ''ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਵਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਤੇਨ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਵਿਸੇਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੧੪੩. **ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਚ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਂ** ਕਾਲਂ ਪਤ੍ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ''ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਪਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਮਾਗਧਿਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੪੪. ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਸੁ ਅਨਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਂ ਪਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੧੪੫. **ਸਮ੍ਮੁਖੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਂ ਪਤ੍ਤਂ। **ਦੂਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਢਤੇਯ੍ਯਰਤਨਤੋ ਪਰਭਾਗੇ ''ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੇ ਵਾ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਵਾ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਵਾ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਦੂਰੇਪਿ। ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਕਾਲੇਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕਦੂਰਵਚਨਭੇਦਾ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ''ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਪਨ ਬਹੂਨਿਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਯੋ।

੧੪੬. ਵਾਚਾਕਾਯਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਆਭੋਗਾ**"ਤ੍ਯਾਦਿ। **ਆਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ। "**ਮਨਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਵਚਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਾਯਵਿਕਾਰੋਵ **ਕਾਯਵਿਕਾਰਕਂ,** ਹਤ੍ਥੇਨ ਫਨ੍ਦਾਪਨਾਦਿਕਾਯਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਕਾਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੂਰੇ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੪੭-੮. ''ਜਹਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਦਾਨਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ। **ਭੇਦਕਤੋ**ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨੇਨ। **ਨਾਸਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ। **ਵਿਬ੍ਭਮਤੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ। **ਉਦ੍ਧਾਰਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣੇਨ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤੋ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ। **ਗਾਹਤੋ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਹਣੇਨ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇਨ ਚ।

**ਕਙ੍ਗੁਸਿਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰਸ੍ਸ ਕਙ੍ਗੁਨੋ ਸਿਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇਨ। **ਖੇਨਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਕਾਸਪਰਿਯਾਯੇਨ ਛਿਦ੍ਦੇਨ। **ਆਣਿਯਾ** ਵਾਤਿ ਅਯੋਮਯਾਯ ਆਣਿਯਾ ਵਾ।

੧੫੦-੧. **ਮਣਿਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਣਿਨਾ ਕਤੋ। **ਵੇਲੁਰਿਯੁਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਮਰਕਤਮਣਿਮਯੋ। **ਫਲਿਕੁਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਫਲਿਕਪਾਸਾਣੇਨ ਕਤੋ। **ਕਾਚਮਯੋ**ਤਿ ਕਾਚਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯੋ। **ਕਂਸਮਯੋ**ਤਿ ਕਂਸਲੋਹੇਨ ਕਤੋ। **ਤਿਪੁਮਯੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਤਿਪੁਮਯੋ। **ਸੀਸਮਯੋ**ਤਿ ਸੇਤਤਿਪੁਮਯੋ। ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਜ੍ਝੁਮਯੋ**ਤਿ ਰਜਤਮਯੋ।

੧੫੨. **ਘਟਕਟਾਹੋ**ਤਿ ਘਟਕਪਾਲਂ। **ਸੀਸਕਟਾਹੋ**ਤਿ ਛਵਸੀਸਕਪਾਲਂ। **ਤੁਮ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਾਬੁ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਾਦਸਵਿਧਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨੁਲੋਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨ ਅਨੁਲੋਮਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਕਾਦਸਵਿਧੇ। ਤਮ੍ਬਮਯਂ ਲੋਹਮਯਂ ਥਾਲਕਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਮ੍ਬਲੋਹਮਯਾ ਥਾਲਕਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੫੩. **ਤਟ੍ਟਿਕਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਟ੍ਟਕਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਵਟ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੋ ਲੋਹਾਦਿਮਯੋ ਭਾਜਨਿਯਵਿਸੇਸੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਗਿਹੀ ਚ ਸਙ੍ਘੋ ਚ **ਗਿਹਿਸਙ੍ਘਾ,** ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਾ **ਗਿਹਿਸਙ੍ਘਿਕਾ**।

੧੫੪. **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਤ੍ਤਂ। **ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਗਤੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਸਾਮੇਯਜਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ, ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਗੋਪੇਯਜ।

੧੫੫. **ਓਤਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਆਤਪੇ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਤਾਪੇਤੁਂ। **ਉਣ੍ਹੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਉਣ੍ਹੇ। **ਨ ਨਿਦਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਙ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੀਸਾਪਨਯਨਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨ ਨਿਦਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਕਨਿਵਾਰਣੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

੧੫੬. **ਮਿਡ੍ਢਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਅਨ੍ਤੇ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਮੁਖੇ ਮਹਾਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਅਨ੍ਤੇ। "**ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦ੍ਵਿਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋਕਾਸਵਿਤ੍ਥਾਰੇ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਠਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਵਲਯਾਦਿਆਧਾਰੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਪਮੁਖੇ ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਚ ਖਰਭੂਮਿਪਦੇਸਾਦੀਸੁ ਚ ਵਲਯਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੫੭. **ਦਾਰੁਆਧਾਰਕੇ**ਤਿ ਉਦੁਕ੍ਖਲਸਦਿਸੇ ਦਾਰੁਮਯੇ ਆਧਾਰੇ। **ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਅਪਰਸ੍ਸਾਪਿ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਠਪਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ। **ਦਣ੍ਡਭੂਮਿਆਧਾਰਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਣ੍ਡਾਧਾਰੋ** ਨਾਮ ਬਹੂਹਿ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਕਤੋ। **ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੋ** ਨਾਮ ਭੂਮਿਯਂ ਕਤੋ ਆਲਵਾਲਵਲਯਾਕਾਰੋ ਸਿਲਿਟ੍ਠਾਧਾਰੋ। ''ਦਨ੍ਤਵੇਤ੍ਤਲਤਾਦਿਮਯੋ ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

**੧੫੮-੯. ਤਟ੍ਟਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਤਤਟ੍ਟਿਕਾਯ। **ਪੋਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਮਕਚਿਵਾਕਮਯੇ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਵਾਕਮਯੇ ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਣੇ। **ਕਟਸਾਰਕੇ**ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਵੀਤੇ ਅਤ੍ਥਰਣੇ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਕਤਗੋਮਯਪਰਿਭਣ੍ਡਾਯ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣੇਨ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਮਟ੍ਠਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਾਲੁਕਾਸੁ** ਵਾਤਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਕਪਾਲਾਦਿਅਮਿਸ੍ਸਾਸੁ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਵਾਲੁਕਾਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਤਥਾਰੂਪਾਸੂ**"ਤਿਆਦਿ। ਰਜਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ''ਖਰਭੂਮਿਯਾ ਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ "**ਸਰਜਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਂ ਸਣ੍ਹਭੂਮਿਮਾਹ। **ਖਰਭੂਮਿਯਾ**ਤਿ ਫਰੁਸਭੂਮਿਯਾ।

**੧੬੦. ਲਗ੍ਗੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਓਲਮ੍ਬੇਤੁਂ। ਦਣ੍ਡਕੋਟਿਯਾ, ਨਾਗਦਨ੍ਤਕੋਟਿਯਾ ਚ ਪਤ੍ਤਮੁਖੇਨ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਮ੍ਪਿ **ਲਗ੍ਗਨਂ** ਨਾਮ। **ਛਤ੍ਤਙ੍ਕਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੂ**ਤਿ ਛਤ੍ਤੇ, ਅਙ੍ਕੇ, ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਚ।

**੧੬੧. ਅਟਨੀਸੂ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਨੀਸੁ। **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਥਵਿਕਾਯ ਅਂਸਵਦ੍ਧਨਕਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਓਲਮ੍ਬੇਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਲਗ੍ਗੇਤੁਮ੍ਪਿ। ''ਠਪੇਤੁਂ ਉਪਰੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੬੨. ਮਞ੍ਚਪੀਠਟ੍ਟਕੇ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਨ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਟਨਿਮਤ੍ਥਕੇ ਦਾਰੁਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਕਤੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਟ੍ਟਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਟ੍ਟਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਤ੍ਤਪੂਰੋਪੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਰੋਪਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਾਗੁਤੇਲਪਰਿਪੂਰਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਤੁਚ੍ਛਪਤ੍ਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਪੂਰਣਂ ਪੂਰੋ, ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਰੋ ਭਤ੍ਤਪੂਰੋ।

ਤਿਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੬੩. ਕਵਾਟ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਫਲਕਂ। ''ਸੇਨਾਸਨੇ ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਾਦੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵਾਰਫਲਕਂ ''ਕਵਾਟ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਪਣਾਮੇਯਜਾ**ਤਿ ਨ ਨਾਮੇਯਜ ਨ ਚਾਲੇਯਜ, ਨ ਚ ਪਿਦਹੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਪਤ੍ਤਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣੋਯਂ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ''ਵਜਿਰਪਾਣੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ''ਪਣਾਮੇਯਜ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੬੪. ਨ ਨੀਹਰੇਯਜ ਪਤ੍ਤੇਨ ਚਲਕਾਨੀ**ਤਿ ਰਸਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤਮਧੁਕਫਲਟ੍ਠਿਕਾਦਿ ਛਡ੍ਡਿਤਾਨਿ ਬਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਪਤ੍ਤੇਨ ਨ ਨੀਹਰੇਯਜ। **ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ** ਵਾਤਿ ਪਨਸਟ੍ਠਿਕੋਲਟ੍ਠਿਆਦਿਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਵਾ। **ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੁਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਧੋਵਨਾਦਿਕਂ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੁਦਕਂ। ਪਤ੍ਤੇਨ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਬਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਤਂ ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਪਤ੍ਤਧੋਵਨੋਦਕਮ੍ਪਿ ਤੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤੇਨ ਬਹਿ ਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ।

**੧੬੫.** ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਿ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕਨ੍ਤਿ **ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ,** ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਕੋਵ। **ਮੁਖਤੋ ਨੀਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਮਂਸਖਣ੍ਡਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ।

**੧੬੬. ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਬ੍ਭਮੇਨ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਵਾ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਯੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਮਿਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤੋ ਭੇਦੇਨ ਵਾ ਅਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਚੋਰਿਕਾਯ ਹਰਣੇਨ ਵਾ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੭. ਪਠਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਸ੍ਸ। **ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। **ਪਠਮੇਨਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮੇਨ ਕਥਿਨੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਹੇਸਿਨਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਗੁਣੇ ਏਸਿ ਗਵੇਸੀਤਿ ਮਹੇਸਿ। ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ** ਇਧ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਪਠਮੇਨ ਕਥਿਨੇਨ **ਸਮਾ** ਸਦਿਸਾ ਇਤਿ ਮਹੇਸਿਨਾ **ਮਤਾ** ਅਨੁਮਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੮**. ਪਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਊਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਊਨੋ,** ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਅਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਏਕਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ‘‘ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਊਨ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਂ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੋ ਅਬਨ੍ਧਨੋ ਵਾ ਏਕਬਨ੍ਧਨੋ ਵਾ ਦ੍ਵਿਬਨ੍ਧਨੋ ਵਾ ਤਿਬਨ੍ਧਨੋ ਵਾ ਚਤੁਬਨ੍ਧਨੋ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੩)। ਬਨ੍ਧਨੇ ਅਕਤੇਪਿ ਬਨ੍ਧਨਾਰਹੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣਰਾਜਿਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ **ਅਬਨ੍ਧਨੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਅਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸਪਿ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੨-੬੧੩)। ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਰਾਜਿਯੁਤ੍ਤੋ ਅਬਨ੍ਧਨੋਕਾਸੋਪਿ ‘‘ਅਬਨ੍ਧਨੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਅਬਨ੍ਧਨੋਕਾਸੋ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾ ਰਾਜਿ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੩)।

**੧੬੯**. **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਬਨ੍ਧਨੋਕਾਸੋ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾ ਰਾਜਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੩) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਯ ਰਾਜਿਯਾ ਏਕਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਟ੍ਠਾ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੨-੬੧੩) ‘‘ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਰਾਜਿਯੋ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਟ੍ਠਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੋਕਾਸੇ ਵਾ ਸਤਿ ਸੋਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੨-੬੧੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਤਥਾ ਨਿਯਮੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ। **ਚ**-ਕਾਰਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੇ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚ ਤੀਣਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਰਾਜਿਯੋ, ਏਕਾਯੇਵ ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਏਕਾਯੇਵ ਵਾ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਲਾ, ਤਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੨-੬੧੩)।

ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤਿਮਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਰਾਜੀਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਚਕਾਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਮੁਚ੍ਚਯਂ ਕਰੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਰਾਜਿਯਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਯਾਮਂ ਭਟ੍ਠਾਯ ਰਾਜਿਯਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੭੦**. ਏਵਂ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪਞ੍ਚ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਯਾਮਂ ਓਤਿਣ੍ਣਾ ਪਞ੍ਚ ਰਾਜਿਯੋ ਚ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਵਿਕਪ੍ਪਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਏਕਾ ਵਾਪਿ ਦਸਙ੍ਗੁਲਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਦਸਙ੍ਗੁਲਾਯਾਮਾ ਏਕਾ ਵਾ ਰਾਜਿ ਹੋਤਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਰਾਜਿਯਾ ਬਨ੍ਧਨੇ ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਕ੍ਖੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਰਾਜਿਯੋ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਵਾ, ਦਸਙ੍ਗੁਲਾ ਏਕਾ ਰਾਜਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੋ ਨਾਮ।

**੧੭੧**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਯੋਪਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਯੋਪਤ੍ਤੇ”**ਤਿਆਦਿ। ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਂ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਅਯੋਪਟ੍ਟਾਨਿ **ਲੋਹਮਣ੍ਡਲਕਾਨਿ** ਨਾਮ। ‘‘ਭਣ੍ਡੀ’’ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯੋ। ਭਣ੍ਡਿਤਬ੍ਬਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਛਿਦ੍ਦੇ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੇਪਿ ਯਤ੍ਥ ਅਸਣ੍ਹਤਾਯ ਆਮਿਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਦਿਸੋਪਿ ਅਪਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **“ਮਟ੍ਠੋ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ। **ਅਯੋਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾਣਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਮਟ੍ਠੋ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ।

**੧੭੨**. ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ‘‘ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੩) ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਪਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ

ਅਗਣ੍ਹਨੁਸ੍ਸ।

**੧੧੩**. **ਦੀਯਮਾਨੇ ਤੁ ਪਤ੍ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਨਵਪਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਗਤਿਯੋ ਅਗਮਨਂ, ਗਹਿਤਾਗਹਿਤਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਘਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਤ੍ਤਗਾਹਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੇ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਣਾਮਿਤੇ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਰੋਚਨਤ੍ਥਯੋਗੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ। **ਸੋ** ਦੀਯਮਾਨੋ ਪਤ੍ਤੋ। **ਤਂ** ਦੀਯਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਂ।

**੧੧੪**. **ਦੀਪਿਤੋ**ਤਿ ''ਅਪਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੫) ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਯਂ। **ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਵਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਆਗਤੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਆਗਤੋ ਸੋ ਏਵ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।

**੧੧੫**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਪਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਦੇਸੇ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਅਟ੍ਠਾਨੇ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਮਞ੍ਚਪੀਠਛਤ੍ਤਨਾਗਦਨ੍ਤਾਦਿਕੇ ਅਦੇਸੇ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੫)। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਅਨੁਰੂਪਂ ਪਤ੍ਤਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਯਾਗੁਰਨ੍ਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਭੋਗੇਨਾਤਿ ਯਾਗੁਰਨ੍ਧਨਰਜਨਪਚਨਾਦਿਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੫)। ''ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਬਜਾਧਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਅਸਤਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਪਚਿਤੁਂ ਉਦਕਂ ਵਾ ਤਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਤਥਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ।

**੧੧੬**. **ਨਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੇ ਪਤ੍ਤੇ ਚੋਰਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਾ ਨਟ੍ਠੇ। **ਭਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਭੇਦਮੁਪਗਤੇ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਟ੍ਠਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੭) ਨਯੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦੇਸਿਤਾ। ਇਧ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਲ਼ਞ੍ਜਿਯਮਾਨੇ ਪਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਞਾਤਕਾਦੀਨਂ ਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਧਨਂ ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ।

**੧੧੭**. ਏਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੮**. **ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਂ ਭੇਸਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤੇਲਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸਪ੍ਪਿ ਨਾਮ ਗੋਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਅਜਿਕਾਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਮਹਿਂਸਸਪ੍ਪਿ ਵਾ, ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਘਤਞ੍ਚ ''ਤੇਸਂਯੇਵ ਨਵਨੀਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਨਵਨੀਤਞ੍ਚ ''ਤਿਲਤੇਲਂ ਸਾਸਪਤੇਲਂ ਮਧੁਕਤੇਲਂ ਏਰਣ੍ਡਕਤੇਲਂ ਵਸਾਤੇਲ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਤੇਲਞ੍ਚ ''ਮਧੁ ਨਾਮ ਮਕ੍ਖਿਕਾਮਧੂ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਧੁਞ੍ਚ ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਗੁਲ਼ਾਦਿਫਾਣਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਯਂ ਯਂ ਭੇਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ। **ਪਟਿਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

**੧੭੯**. **ਤਂ** ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ। **ਸਤ੍ਤਾਹਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ''ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। "**ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ। ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। "**ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ ਭਾਜਨਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇਪਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਠਪਿਤਾਨਿ ਨਵਨੀਤਪਿਣ੍ਡਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਸਕ੍ਕਰਮਧੁਪਟਲਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

**੧੮੦**. **ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਸਨ੍ਨਿਧੀਯਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਨਿਧਿ,** ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ **ਕਾਰਕਂ** ਕਰਣਂ ਅਪਰਾਪਰਦਿਵਸਤ੍ਥਾਯ ਠਪਨਂ, ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਥਾ ਅਪਰਂ ਦਿਵਸਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸਾਯਤੋ**ਤਿ ਆਮਿਸੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੮੧**. **ਉਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤਂ। **ਸਰੀਰਭੋਗੇ**ਤਿ ਬਹਿ ਸਰੀਰਪਰਿਭੋਗੇਨੇਵ।

**੧੮੨**. **ਗਹਿਤਂ** ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। **ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ।

**੧੮੩**. "**ਸਯਂ ਤਾਪੇਤਿ...ਪੇ॰... ਨ ਹੋਤਿ ਸੋ**"ਤਿ ਇਦਂ ਸੁਧੋਤਨਵਨੀਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੁਦ੍ਧੋਤੇਨ ਪਨ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦਿਸਹਿਤੇਨ ਸਾਮਂਪਾਕੋ ਹੋਤੇਵ। ਨਵਨੀਤਸ੍ਸ ਯਂ ਸਯਂ ਤਾਪਨਂ, ਸੋ ਸਾਮਂਪਾਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੪**. **ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਾ।

**੧੮੫**. "**ਸਯਂ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨ ਕਤਂ ਪਨ ਤਦਹੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰੇਨ ਵਾ ਦਧਿਨਾ ਵਾ ਕਤਸਪ੍ਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਕਤਂ ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਤਦਹੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੨)।

**੧੮੬**. **ਸਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਖੀਰਦਧਿ।

**੧੮੭**. **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰਦਧੀਹਿ ਕਤਸਪ੍ਪਿਮਾਹ। "**ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨੀ**"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਸਾਯਨੀਯਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤੇਲਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤਂ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਮਾਤਿਕਾਪਾਠੇ** ''ਯਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਮੇਵ ''ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਖੀਰਦਧੀਨਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੮੮**. **ਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਘਤੇ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਘਤੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੮੯**. ਤੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਥਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਮਂਸਂ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾ,** ਮਨੁਸ੍ਸਾਦਯੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾ ਚਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾ,** ਤੇਸਂ।

**੧੯੦-੧**. ਏਵਂ ਚੇ ਵਟ੍ਟਤਿ, ''ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਾਹ "**ਯੇਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਤਿ ਮਂਸਂ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪੀ''ਤਿ **ਇਦਂ** ਵਚਨਂ **ਕਿਂ** ਪਯੋਜਨਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਯਮਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਂਪਯੋਜਨਞ੍ਚ ਤਬ੍ਬਿਸਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਣੀਤਭੋਜਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਣੀਤਭੋਜਨਸ੍ਸ

ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਯਾਮਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਭੇਸਜ੍ਜੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸ** **ਵੁਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੁਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤ ਨਾਮ ਏਤੇਸਮੇਵ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਾਨਿ, ਪਣੀਤਭੋਜਨਞ੍ਚ ਤੇਸਮੇਵ ਖੀਰਦਧਿਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਤਥਾਗਤਾ ਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੭੯੨. **ਗਹਿਤੁਗ੍ਗਹਿਤਾਦਿਕੇ** ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਦਿਕੇ ਨਵਨੀਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰਦਧੀਹਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰਦਧੀਹਿ ਚ ਕਤਂ ਨਵਨੀਤਂ, ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਨਵਨੀਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਬ੍ਬੋ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਭੋਗਾਪਰਿਭੋਗਨਯੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੨)।

੭੯੩-੪. **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਦਿਚ੍ਚਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਤਪੇ ਵਿਲੀਨਂ। **ਸਂਸਟ੍ਠਂ** ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਂ।

੭੯੫-੬. ਤਿਲਤੇਲਂ ਸਾਸਪਤੇਲਂ ਮਧੁਕਤੇਲਂ ਏਰਣ੍ਡਕਤੇਲਂ। **ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਨਿਰਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਸਂ ਵਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਤੇਲਾਨਂ ਵਸੇਨ, ਤੇਲਭਾਜਨਗਣਨਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੭੯੮. **ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਰਣ੍ਡਮਧੁਕਸਾਸਪਬੀਜਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ।

੭੯੯. **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੮੦੦. **ਸਾਸਪਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਮਧੁਕੇਰਣ੍ਡਕਾਨਂ ਗਹਣਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਲਤ੍ਥਾਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾਨਂ ਸਾਸਪਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੦੧-੨. ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਞ੍ਚ ਕਰਞ੍ਜਞ੍ਚ **ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਕਰਞ੍ਜਾਨਿ,** ਤੇਸਂ, ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲਾਨਂ, ਨਤ੍ਤਮਾਲਟ੍ਠੀਨਞ੍ਚ ਤੇਲਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕੁਰੁਵਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤਸਿਬੀਜਸ੍ਸ। ਨਿਮ੍ਬਞ੍ਚ ਕੋਸਮ੍ਬਕਞ੍ਚ **ਨਿਮ੍ਬਕੋਸਮ੍ਬਕਾਨਿ,** ਤੇਸਂ, ਪੁਚਿਮਨ੍ਦਬੀਜਸ੍ਸ ਚ ਫਨ੍ਦਨਬੀਜਸ੍ਸ ਚ ਤੇਲਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਭਲ੍ਲਾਤਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਬੀਜਸ੍ਸ। **ਸਮਯਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ।

੮੦੩. **ਯਾਵਕਾਲਿਕਭੇਦਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾਵਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਭੇਦੋ ਵਿਸੇਸਨਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ''ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਯਾਵਜੀਵਿਕ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਮਂਪਾਕਸਵਤ੍ਥੁਕ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਉਗ੍ਗਹਿਤਕਵਤ੍ਥੁਵਿਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਸੇਸਂ ਵਿਸੇਸਪ੍ਪਕਾਰਜਾਤਮਾਹ। **ਏਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤੇਲਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਪਿ।

੮੦੪. **ਅਚ੍ਛਸ੍ਸ** ਇਸਸ੍ਸ। **ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ** ਜਲਜਸ੍ਸ। **ਵਰਾਹਸ੍ਸ** ਸੂਕਰਸ੍ਸ। **ਸੁਸੁਕਾ**ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਕਰਸ੍ਸ। ਮਚ੍ਛਵਚਨੇਨੇਵ ਮਕਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤੇਪਿ ਵਾਲ਼ਮਚ੍ਛਭਾਵੇਨ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਦ੍ਰਭਸ੍ਸ** ਖਰਸ੍ਸ। ਇਮੇਸਂ **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਨਂ **ਵਸਾਨਂ** ਤੇਲਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੦੫. **ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਵਸਾਤੇਲਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਸਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਅਚ੍ਛਵਸਂ ਮਚ੍ਛਵਸਂ ਸੁਸੁਕਾਵਸਂ ਸੂਕਰਵਸਂ ਗਦ੍ਰਭਵਸ''ਨ੍ਤਿ

(ਮਹਾᩅ॰ ੨੬੨) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਾਠੇ **ਅਚ੍ਛᩅਸਾ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਬ੍ਬਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਤ੍ਤਾਨਂ ᩅਸਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਂ **ਅਕਪ੍ਪਿਯ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਚ੍ਛᩅਸ'ਨ੍ਤਿ ᩅਚਨੇਨ ਠਪੇਤ੍ᩅਾ ਮਨੁਸ੍ਸᩅਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨਂ ᩅਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)। ਏਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਂਸਾਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾᩅੋ ''ਮਂਸੇਸੁ ਹਿ ਦਸ ਮਨੁਸ੍ਸਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਸੁਨਖਅਹਿਸੀਹਬਜਗ੍ਘਦੀਪਿਅਚ੍ਛਤਰਚ੍ਛਾਨਂ ਮਂਸਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ। ᩅਸਾਸੁ ਏਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸᩅਸਾᩅ। ਖੀਰਾਦੀਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ᩅਚਨਤੋ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਕਪ੍ਪਿਯᩅਚਨੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸᩅਸਾਯਪਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨੀਹਰਿਤੁਮਾਹ **"ਠਪੇਤ੍ᩅਾ"**ਤਿ।

੮੦੬. **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ। **ਸਂਸਟ੍ਠਂ** ਪਰਿਸ੍ਸਾᩅਿਤਂ। ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ᩅਾਨ, ਪਕ੍ਕਂ, ਸਂਸਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ਕਾਲੇ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾᩅ॰ ੨੬੨)।

੮੦੭. **ਤਂ ਕਤ੍ᩅਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤᩅਸਂ ਗਹੇਤ੍ᩅਾ ਪਚਿਤ੍ᩅਾ ਤੇਲਂ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕਤਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਿਤᩅਸਾਤੇਲਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ᩅਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)। ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਤ੍ਤਾਹਮਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇᩅ ᩅਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)। ਇਧ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਲੇ, ᩅਿਕਾਲੇ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸᩅਸਾਨਂ ਤੇਲਂ ਦਿਯਜਮਾਨਂ ਸੁਖੁਮਮਂਸਚੁਣ੍ਣਾਦਿਕਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਸੁਖੁਮਰਜਸਦਿਸਂ ਮਂਸਂ ᩅਾ ਨ੍ਹਾਰੁ ᩅਾ ਅਟ੍ਠਿ ᩅਾ ਲੋਹਿਤਂ ᩅਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)।

੮੦੮. **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ᩅਸ''ਨ੍ਤਿ ਚ **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਲ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚਿਤੁਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾᩅਿਤੁਨ੍ਤਿ ਉਭਯਮੇᩅਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਨ ᩅਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਪਯੋਗਤ੍ਤਯੇ ᩅਿਸੁਂ ᩅਿਸੁਂ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ᩅਿਕਾਲੇ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖᩅੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ᩅਿਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ᩅਿਕਾਲੇ ਸਂਸਟ੍ਠਂ, ਤਂ ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾᩅ॰ ੨੬੨)। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਤੀਹਿ ਪਯੋਗੇਹਿ ਤੀਣਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸੇਸੋ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਸᩅਤ੍ਥੁਕᩅਿਸਯੋ ᩅਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਭਾਜਨਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਚਾਤਿ ਏᩅਂਪਕਾਰੋ ᩅਤ੍ਤਬ੍ਬᩅਿਸੇਸੋ।

੮੦੯. **ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। **ਮਧੁਕਰੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਮਕ੍ਖਿਕਾਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਭਮਰਮਕ੍ਖਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਮਧੁਕਰੀਹਿ ਕਤਂ।

੮੧੦. **ᩅਤ੍ਥੂਨਂ ਗਣਨਾ**ਤਿ ਮਧੁਪਟਲੇਨ ਠਿਤਂ ਚੇ, ਪਟਲਗਣਨਾਯ, ਪੀਲ਼ੇਤ੍ᩅਾ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ᩅਾ ਠਪਿਤਂ ਚੇ, ਭਾਜਨਗਣਨਾਯ, ਸਿਲੇਸਮਿᩅ ਪਤ੍ਥਿਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਮਹਾਭਮਰਮਧੁਖਣ੍ਡਪਿਣ੍ਡᩅਸੇਨ, ᩅਿਸੁਂ ᩅਿਸੁਂ ਕਤੇ ਤੇਸਂ ਗਣਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੧੧. **ਘਨਾਘਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੁਲ਼ਞ੍ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਕ੍ਕਰਾ ਚ ਘਨਪਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਪਕ੍ਕਤਨੁਕਂ ਫਾਣਿਤਂ ਅਘਨਪਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਉਚ੍ਛੁਸਿਲੇਸੋ ਅਪਕ੍ਕਘਨਂ ਨਾਮ। ਉਚ੍ਛੁਦਣ੍ਡਤੋ ਪੀਲ਼ਿਤਰਸੋ ਅਪਕ੍ਕਾਘਨਂ ਨਾਮ। ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਸਾਧਾਰਣਪਾਲ਼ਿᩅਚਨਤੋ, ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦᩅਣ੍ਣਨਾ; ᩅਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ᩅਚਨਤੋ ਚ ਇਹ ਰਸਾਦੀਹਿ ਉਚ੍ਛੁਪਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਕੇਚਿ ਉਚ੍ਛੁਨੋ ਚਤੁਕਾਲਿਕਤ੍ਤਂ ᩅਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ।

੮੧੨. **ਫਾਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਫਾਣਿਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਗਹਿਤਂ** ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ।

**੮੧੩**. **ਅਸਂਸਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਨ। **ਕਤਫਾਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਫਾਣਿਤਂ। **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਗਹਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ। ‘‘ਸਯਂ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੮੧੬**. **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਫਾਣਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ।

**੮੧੭**. **ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਕਤਞ੍ਚਾਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਕਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਚ ਕਤਂ ਫਾਣਿਤਮ੍ਪਿ।

**੮੧੮**. **ਕਤਂ ...ਪੇ॰... ਸੀਤਵਾਰਿਨਾ**ਤਿ ਸੀਤੁਦਕੇ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਰਸੇਨ ਕਤਂ ਮਧੁਕਫਾਣਿਤਂ।

**੮੧੯**. **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਧੁਕਫਾਣਿਤਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾਧਾਰਭਾਜਨਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਖੀਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਮਧੁਕਫਾਣਿਤਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਖਣ੍ਡਸਕ੍ਕਰਾਕਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਚਾਰਣਾਯਂ ਖੀਰਜਲ੍ਲਿਕਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਖਣ੍ਡਸਕ੍ਕਰਂ ਪਨ ਖੀਰਜਲ੍ਲਿਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)। ‘‘ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਮੇਰਯਂ ਵਿਨਾ ਆਮਕਞ੍ਚ ਪਕ੍ਕਞ੍ਚ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੮੨੦**. **ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਨ ਫਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਦਲਿਖਜ੍ਜੂਰਿਆਦਿਫਲਾਨਂ।

**੮੨੧**. ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾਯ ਵਿਸੇਸੇਪਿ ਅਵਟ੍ਠਾਨਤੋ **‘‘ਕਾਲਿਕਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ’’ਤਿ ਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਵਜ੍ਜਾ ਤਯੋ ਕਾਲਿਕਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ , ‘‘ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਯਥਾਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਾਵਕਾਲਿਕਵਜ੍ਜਾ ਤਯੋ **ਕਾਲਿਕਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ** ਵਿਕਾਲੇ **ਪਚ੍ਚਯੇ** ਪਿਪਾਸਾਦਿਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਮ੍ਪਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਕਾਲਿਕਾ** ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ** ਕਾਲੇ ਯਾਵਮਜ੍ਝਨ੍ਹਾ ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਅਸਤਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੨੨**. **ਅਰੁਆਦੀਨੀ**ਤਿ ਵਣਾਦੀਨਿ। **‘‘ਮਕ੍ਖੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗੋਪਿ ਨਿਵਾਰਿਤੋ।

**੮੨੩**. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ‘‘ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੇ ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤੇਨ ਵਨ੍ਤੇਨ ਮੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਦਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਚਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪੀ’’ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ** ‘‘ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਨ ਪਰਿਭੋਗੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਭੋਗੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। **ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਹਿਤਤੇਲੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ, ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਸਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੮੨੪**. **‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ’’**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਪ੍ਪਿਞ੍ਚ ਤੇਲਞ੍ਚ ਵਸਞ੍ਚ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤੇਲਂ ਵਾ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨਂ ਵਾ, ਮਧੁਂ ਅਰੁਮਕ੍ਖਨਂ, ਫਾਣਿਤਂ ਘਰਧੂਪਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਚੇ ਮਿਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਸਚੇ ਤਥਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ , ਤੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਇਤਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੫ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਯਥਾ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਚੋਰਿਕਾਯ ਹਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੫)। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਣ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੮੨੫**. ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਥੁਨਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਠਮੇਨ ਕਥਿਨੇਨ ਸਮਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਰਸੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤਾਯ ਅਕਕ੍ਕਸਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਅਵਿਹਿਂਸਾਭਿਰਤਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਤ੍ਥੁਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਥੇਹਿ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਅਨੁਸਾਸਤੀਤਿ ਸਤ੍ਥਾ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾ ਦਸਬਲੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ।

ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੨੬**. **ਗਿਮ੍ਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਾਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਗਿਮ੍ਹੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਮਾਸੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਮਾਸੋ ਸੇਸੋ"**ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਾਲੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਪੁਣ੍ਣਮਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਤੀਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਮਾਸੋ** ਨਾਮ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਿਮਾਸਪੁਣ੍ਣਮਿਪਰਿਯੋਸਾਨੋ। ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਮਾਸੋ ਸੇਸੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਗਿਮ੍ਹਮਾਸੇ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਚੇ ਨ ਲਦ੍ਧਾ, ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਲਦ੍ਧਂ ਕਾਤੁਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨਿਵਾਸਨਾਨਂ ਅਖੇਤ੍ਤਂ। ਆਸਾਲ੍ਹਿਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੋ ਪਰਿਯੇਸਨਕਰਣਨਿਵਾਸਨਾਨਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਖੇਤ੍ਤਂ। ਆਸਾਲ੍ਹਿਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਯਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਇਦਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ।

**ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੮) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਦਾਯਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ''ਦੇਥ ਮੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਕਾਲੋ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯ ਸਮਯੋ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯ।

**ਸਾਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ। **"ਅਦ੍ਧਮਾਸੋ ਸੇਸੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਗਿਮ੍ਹਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਾਲੇ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਆਸਾਲ੍ਹਿਮਾਸਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਿਬ੍ਬਨਰਜਨਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਦਾਨਵਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਦਹੇ**ਤਿ ਨਿਵਾਸੇਯ੍ਯ।

**੮੨੭-੮**. **ਪਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਤੇ ਸਮਯੇ**ਤਿ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਜੇਟ੍ਠਮੂਲਪੁਣ੍ਣਮਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੮) ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਮਾਸੇਸੁ। ਞਾਤਕਾਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਨੋ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਿਤਾਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ''ਤਿ।

**ਤੇਸੁਯੇ**ਵਾਤਿ ਞਾਤਕਅਞ੍ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਹੋਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਦੇਥ ਮੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੮)। ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੮੨੯-੩੦**. ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਨੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਕੁਚ੍ਛਿਸਞ੍ਞਿਤੇ ਸਮਯੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਸਤ੍ਤਮਾਸੇ ਵਿਨਾ ਇਤਰੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਜੇਟ੍ਠਮੂਲਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸਮਯੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੮)। **ਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕੰ। **ਅਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਨ ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾ, ਤੇਸੁ, ਇਮਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਭੇਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਮਾਹ। ਇਹ **ਵਤ੍ਥੁਭੇਦੋ** ਨਾਮ ''ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰੰ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੮) ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੇਸੁ ਕਰਣੰ। ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੇਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ।

**ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਮ੍ਹਿ। "**ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਹ। ਯਥਾਹ ਕੁਚ੍ਛਿਸਮਯਚਤੁਕ੍ਕੇ ''ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਦਾਯਕੇਸੁਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਇਦੰ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਦਾਯਕੇਸੁਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੮) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੮੩੧**. **ਓਵਸ੍ਸਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਆਕਾਸਤੋ ਪਤਿਤਉਦਕੇਨੇਵ ਕਾਯੰ ਤੇਮੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ''ਘਟਾਦੀਹਿ ਓਸਿਞ੍ਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਮ੍ਬੁਨਾ ਨਹਾਯਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਤਿਪਿ ਚੀਵਰੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯ ਸਤਿਯਾਪਿ। "**ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਿਨ੍ਦੁਗਣਨਾਯਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨਾਵਟਟ੍ਠਾਨੇ।

**੮੩੨**. **ਮਾਸਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਮਾਸਸ੍ਮਿੰ।

**੮੩੩**. ''ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੰ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੩੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੋਰੁਪਦ੍ਦਵੋ **ਆਪਦਾ** ਨਾਮ। **ਨ੍ਹਾਨਕੋਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਹਾਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਕੋਟ੍ਠਕੰ। "**ਵਾਪੀ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾ। **ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਆਕਾਸਤੋ ਪਤਿਤਉਦਕੇਨੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੮੩੪**. **ਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਲੇ ਪਰਿਯੇਸਨਕਰਣਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨਿਵਾਸਨੇਹਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਿਰਿਯੰ। ਕਾਯੇਨ ਚ ਵਾਚਾਯ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ** ਹੋਤਿ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੩੫**. ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਾਮੰ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੨) ਵਚਨਤੋ **ਸਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚ **ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ''ਇਤਿ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ। ''ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੨) ਵਚਨਤੋ **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕੁਪਿਤਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਕੁਪਿਤਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰੰ। "**ਸਕਸਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ।

**੮੩੬**. **ਤਥਾ**ਤਿ ਏਕਾਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੮੩੭**. **ਵਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਾਨੰ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

**੮੪੧**. ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਗਣ੍ਹ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੨**. ਵਿ**ਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਆਯਾਮਤੋ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥਂ ਤਿਰਿਯਂ ਤਥਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਨਾਮ। ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਨੁਮਸੋ ਸੁਚਿਮ੍ਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਂ। **ਛਿਨ੍ਨਾਪੇਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਪੇਨੁਸ੍ਸ। ਕਾਰਿਤਨੁਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ''ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਦ੍ਵਯਗਹਣਂ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਸੇਸਨਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ, ਵਚਨਗਣਨਾਯ ਚ।

**੮੪੪**. **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਏਵਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ...ਪੇ॰... ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੇਨ ਸਹ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੮੪੫**. **ਸੋ** ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੋ ਏਵ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਤੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਸੋ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸਮੇਵ** ਵਾਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੬**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ।

ਚੀਵਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੪੭**. **ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਵਾਯਾਪਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ। **ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਖੋਮਂ ਕਪ੍ਪਾਸਿਕਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ ਕਮ੍ਬਲਂ ਸਾਣਂ ਭਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੮) ਆਗਤਂ ਛਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸੁਤ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਨੁਲੋਮਾਨਿ ਛਪ੍ਪਕਾਰਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚੀਵਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਚੀਵਰਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਥਂ **"ਚੀਵਰ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਨੁਵਾਯੇਹੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਪੇਸਕਾਰੇਹਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ **"ਵਾਯਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਸਚੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯੁਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸੋ ਅਪਾਠੋ। **"ਵਾਯਾਪੇਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਚੇ ਵਾਯਾਪੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਯਦਿ ਵਾਯਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੪੮**. **ਤਥਾ** ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ। ਕੀਦਿਸੋਤਿ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਕੋ"**ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਆਦਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਕੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋ ਗਹਿਤੋ। ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਨੁਵਾਯਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ, ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਦਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਸੋ ਤਨੁਵਾਯੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੪੯**. **ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇਨ। **ਵਾਯਾਪੇਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਲਾਭੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਵਾਯਾਪੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੮)।

**੮੫੦**. ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਵੀਤੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਰਤਨਮਤ੍ਤੇ। **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ''ਵੀਤੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹਾਤਿ? **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਥਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਵੀਤਵੀਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ, **ਪਦਭਾਜਨੇ**ਪਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਚੀਵਰਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਾਵ ਇਮਿਨਾ ਪਮਾਣੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। **ਫਲਕੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਫਲਕਂ** ਨਾਮ ਤੁਰਿਵੀਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਫਲਕੇ ਫਲਕੇਪਿ ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੫੧**. **ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਤਨੁਵਾਯੇਨੇਵ। **ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ତਿਯਾ ਲਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਤਨੁਵਾਯੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾਯਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੫੨**. ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਤੋ ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੇਹੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵ◌ੀਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਸਾਰਣੇਨ, ਵ◌ਾਯਨੇਨ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੀਘਤੋ ਵ◌ਾ ਤਿਰਿਯਤੋ ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੇਹੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵ◌ੀਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਦੀਘਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਰਿਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵ◌ੀਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ◌ਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਪਰਿਯਾਯਤੋਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਦੀਘਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਰਿਯਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵ◌ੀਤੇਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵ◌ਿਪਰਿਯਾਯੋ। ਵ◌ੀ**ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਫਲਕੇ ਫਲਕੇ''ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ।

**੮੫੩**. ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਕਤੇ** ਵ◌ੀਤੇ ਫਲਕੇ ਫਲਕੇ **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵ◌ੇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਵ◌ਾ ਵ◌ੇ ਤਸ੍ਮਿਂ **ਕਤੇ** ਵ◌ੀਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੫੪-੫**. **ਤੇ** ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਰੇਨੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਸਚੇ ਵ◌ਿਨਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇਨ ਵ◌ੀਤੇ। ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਂ "**ਵ◌ਿਤੇ**"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਮਾਣਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਮਿਂ। **ਤਦੂਨੇ**ਤਿ ਤਤੋ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨੇ। **ਇਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇਨ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਸ੍ਮਿਂ, ਤਦੂਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਏਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੫੬**. ਸਚੇ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯਾ **ਦ੍ਵ◌ੇਪਿ** ਵ◌ੇਮਂ ਉਭਯਕੋਟਿਯਾ **ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ** ਏਕਤੋਵ ਵ◌ਿਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਿਰਿਯਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਘਨਭਾਵ◌ਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਵ◌ੇ**ਮਂ** ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

**੮੫੭**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭੇਦੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇਹਿ ਕਤੇ ਪਮਾਣਤਦੂਨਏਕਨ੍ਤਰਿਕਦੀਘਤਿਰਿਯਪ੍ਪਕਾਰੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵ◌ਾਰਭੇਦੇ। **ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਆਯਾਮਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇਨ ਵ◌ੀਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਤਰਤ੍ਰ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਭੇਦੋ।

**੮੫੮**. **ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਤਨ੍ਤੁ**ਵ◌ਾ**ਯੋ** ਨਾਮ ਞਾਤਕੋ ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰਿਤੋ ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮੂਲੇਨ ਪਯੋਜਿਤੋ ਵ◌ਾ।

**੮੫੯**. ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਂ, ਆਯੋਗੇ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਂਸਬਦ੍ਧਕੇ, ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵ◌ਿਕਾਯ, ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ, ਞਾਤਕਾਨਂ, ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਨਂ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੦) ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵ◌ਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਧਨਂ** ਨਾਮ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ। "**ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਨ੍ਤੁਵ◌ਾਯੇ ਚ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸੁਤ੍ਤਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੬੦**. **ਅਪ੍ਪਵ◌ਾਰਿਤਞ੍ਞਾਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਾਤੀਨਂ, ''ਕੀਦਿਸੇਨ ਤੇ ਭਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਕੀਦਿਸਂ ਤੇ ਚੀਵਰਂ ਵ◌ਾਯਾਪੇਮੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੩) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਾਤੀਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ। ਵ◌ਿ**ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠਂ ਕਪ੍ਪਂ ਅਧਿਕਵ◌ਿਧਾਨਂ। **ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਕਰੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਖੋ ਆਵ◌ੁਸੋ ਚੀਵਰਂ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯਜਤਿ, ਆਯਤਞ੍ਚ ਕਰੋਥ, ਵ◌ਿਤ੍ਥਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਿਤਞ੍ਚ ਸੁਵ◌ੀਤਞ੍ਚ ਸੁਪ੍ਪਵ◌ਾਯਿਤਞ੍ਚ ਸੁਵ◌ਿਲੇਖਿਤਞ੍ਚ ਸੁਵ◌ਿਤਚ੍ਛਿਤਞ੍ਚ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੨) ਨਯੇਨ ਦਾਯਕਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਅਧਿਕਤਰਆਯਤਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਧਾਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਂ। ਵ◌ਿ**ਤ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਲਂ। **ਅਪ੍ਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਘਨਂ। **ਸੁ**ਵ◌ੀ**ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵ◌ੀਤਂ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੀਤਂ। **ਸੁਪ੍ਪ**ਵ◌ਾ**ਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵ◌ਾਯਿਤਂ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤਨ੍ਤੇ ਪਸਾਰਿਤਂ। **ਸੁ**ਵ◌ਿ**ਲੇਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਲੇਖਨਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵ◌ਿਲਿਖਿਤਂ।

**ਸੁਵਿਤਚ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਚ੍ਛੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਤਚ੍ਛਿਤੰ, ਸੁਵਿਨਿਦ੍ਧੋਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੬੧**. ਸੁਤ੍ਤਵਡ੍ਢਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦੀਘਾਯਤਪ੍ਪਿਤਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ। ਤੇਨ ਚ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਆਯਤੰ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਤੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਤੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੩) ਏਤੰ ਆਯਤਾਦਿਤ੍ਤਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੁਤ੍ਤਵਡ੍ਢਨਕੇ ਕਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਨ ''ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਟਿਲਾਭੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਸਹ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਦਾਯਕੇਹਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਡ੍ਢਿਤੁੰ ਤੇਨ ਕਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇਨਾਪਿ ਪਯੋਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੬੨**. ਞਾਤਕਾਦੀਨੰ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਸੁ ਚੀਵਰੇ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਯੋਜਿਤੇਸੂ''ਤਿ ਸੇਸੋ, **ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਸੂ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਪਯੋਜਿਤੇਸੁ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਸੁ ਚੀਵਰੇ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਨ੍ਤੇਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਨਨ੍ਤੇਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਹ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

**੮੬੩**. ਮਹਗ੍ਘੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਿਨੋ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਹਿ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੰ ਵਾਯਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪੇਸਕਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੬੪**. ਵ**ਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ। ਪਵਾਰਣਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਯੰ ਚੀਵਰੰ ਦੀਯਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤੰ ਕਤ੍ਤਿਕਤੇਮਾਸਿਕਪੁਣ੍ਣਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੮) ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਉਪੋਸਥਦਿਵਸਸ੍ਸ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਞ੍ਚਮਿਯੰ ਯੰ ਚੀਵਰੰ ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਸੇਨਾਯ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੯) **ਪਦਭਾਜਨਾ**ਗਤੇਸੁ ਗਮਿਕਗਿਲਾਨਗਬ੍ਭਿਨਿਅਭਿਨਵੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦੂਤੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਤੀਤਿ। **ਤੰ ਹੋਤਚ੍ਚੇਕਚੀ**ਵ**ਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

**੮੬੫**. **ਪੁਰੇ ਪਵਾਰਣਾਯੇ**ਵਾਤਿ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਿਵਸੇ। **ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਗਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੇਨਾ''ਤਿ ਚ **ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਚ **ਕਰੋਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੋ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਯੇਨ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤੇਨ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਕਰੋਤਿ ਚੇ, ਤੰ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੇਨ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੮੬੬**. **"ਅਨ੍ਤੋਸਮਯਮੇ**ਵਾ"ਤਿ ਇਦੰ ''ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੋ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚਮਾਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਮਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਤੰ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੰ।

**੮੬੭**. **ਕਥਿਨੇ ਤੁ ਅਨਤ੍ਥਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੰ ਅਨਤ੍ਥਤੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ। ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਨ੍ਤਿ **ਪਰਿਹਾਰੋ**, ਮਾਸੋ, ਏਕੋ ਚ ਸੋ ਮਾਸੋ ਚਾਤਿ **ਏਕਮਾਸੋ**, ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਅਯੰ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਾਸੋ। ਦਸਨ੍ਨੰ ਅਹਾਨੰ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਦਸਾਹੰ**, ਤੰ ਪਰਮੰ ਅਧਿਕੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਸਾਹਪਰਮੋ**, ਮਾਸੋ। ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤੰ ਕਤ੍ਤਿਕਤੇਮਾਸਿਕਪੁਣ੍ਣਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੮) **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਿਪਰਿਯਨ੍ਤਦਸਾਹਾਧਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਿਨੇ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਤੁ ਦਸਾਹਪਰਮੋ ਏਕਮਾਸੋਵ ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੋ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੬੮**. **ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ**ਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਵਿਹਾਰੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਵਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਦਸਾਹਪਰਮਾ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਵਸ੍ਸਾਨਾਵਸਾਨਮਾਸੋ ਚ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਦਿਵਸਸਙ੍ਖਾਤਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਯਾਵ ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਤਾਵ ਹੇਮਨ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਚਾਤਿ **ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ। ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ''ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੯) ਦੀਪਿਤਾ। **ਦਸਾਹਪਰਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋਯੇਵ। ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਪਰਮਾ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ **ਤਸ੍ਸ** ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਵਤ੍ਥਸ੍ਸ **ਪਰਿਹਾਰੋ** ਕਾਲੋਤਿ ਮੁਨਿਨ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਯਮੁਭਯਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਸਾਹਪਰਮਤਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੦) ਵੁਤ੍ਤਪਾਠੇਨ ਯਥਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਾਠੇ ਸਤਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ –

''ਤਸ੍ਸਚ੍ਚਾਯਿਕਵਤ੍ਥਸ੍ਸ , ਕਥਿਨੇ ਤੁ ਅਨਤ੍ਥਤੇ।
ਪਰਿਹਾਰੇਕਮਾਸੇਕਾ-ਦਸਾਹਪਰਮੋ ਮਤੋ॥

ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਤਸ੍ਸ, ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਪਕਾਸਿਤਾ।
ਪਰਿਹਾਰੋ ਦਿਨੇਨੇਕਾ-ਦਸਾਹਪਰਮਾ ਪਨਾ''ਤਿ॥

**੮੬੯**. ਪਠਮੇਨ ਕਥਿਨੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਕ੍ਰਿਯਂ ਅਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਮਯੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਦਿਅਕਰਣਂ।

ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੭੦-੧**. **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਹ। ਯਥਾਹ ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤਾਨਿ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਾਨਿ, ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩)। ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ** ਨਾਮ ਅਸ੍ਸਯੁਜਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਨ੍ਨਰਸੀ, ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਹਚਰਿਯਨਯੇਨ ਤਦੁਪਲਕ੍ਖਿਤਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਤਯੋ ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪੁਣ੍ਣਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਸਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਮਾਸੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯੋ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਠਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਂ ਵਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੩-੬੫੪)।

"**ਚੀਵਰ**"ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗਾਮੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਏਤ੍ਥ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ''ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ, ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਕਤ੍ਤਿਕਚੋਰਭਯੇਨ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਕਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਵਸ੍ਸਂ ਖੋ ਪਨ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਂ...ਪੇ॰... ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩)।

"**ਸਮਨ੍ਤਾ ਗੋਚਰਗਾਮੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ**"ਤਿ ਚ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤਿਕਚਾਤੁਮਾਸਿਨੀ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪) **ਪਦਭਾਜਨਿਯ**ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਹਿ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਨ੍ਨਰਸਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯਾਪਿ ਸਹਚਰਿਯਨਯੇਨ ਤਂਸਹਚਰਿਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਮਾਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣੇ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਞ੍ਞਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਕਤ੍ਤਿਕਚੋਰਭਯੇ ਸਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਕਙ੍ਗਂ ਪੂਰਯਤੋ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਾਸੇ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਤਦੇਵ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋਪਾਯਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਕਤ੍ਤਿਕੇਯੇਵ ਮਾਸਸ੍ਮਿਂ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਾਸੇ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਗਾਮੇ ਠਪਿਤੇਨ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਤੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ''ਸਿਯਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ...ਪੇ॰... ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩) ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਚ੍ਚਯੇ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮੁਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਤਾਦਿਸੇ**ਤਿ ''ਸਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਿਯਾ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪) ਵਚਨਤੋ ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਛ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਮਾ ਯਸ੍ਸ ਵਾਸਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਤਂ ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ, ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ, ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਵਾਸਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾ ਤਮ੍ਹਾ ਆਵਾਸਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਦੇਵ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਮਤ''ਨ੍ਤਿ।

**ਤਤੋ**ਤਿ ਛਾਰਤ੍ਤਤੋ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਸਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਂ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪)। **ਦੋਸੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। "**ਵਿਨਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਗਿਲਾਨਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੩) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪੁਰਿਮਮੇਵ ਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਂ ਵਿਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੇਨ ਯਾਵ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਾਵ ਚਿਰਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾਤਿ ਯਾ ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਕੋਸਮ੍ਬਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ। ਸਚੇ ਸਾ ਲਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਛਾਰਤ੍ਤਾਤਿਰੇਕਮ੍ਪਿ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੩-੬੫੪)।

**੮੭੨-੩**. ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਕਤ੍ਤਿਕੇਯੇਵ...ਪੇ॰... ਪਕਾਸਿਤੋ**"ਤਿ। **ਕਤ੍ਤਿਕੇਯੇਵ ਮਾਸਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਾਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇਯੇਵ ਇਦਮੇਕਙ੍ਗਂ। **ਪਠਮਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਮਙ੍ਗਂ, ਇਧ ਪਠਮਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੩-੬੫੪)। **ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਤਿਯਮਙ੍ਗਂ। **ਸੇਨਾਸਨੇ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਇਹ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਂ** ਨਾਮ ਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਰਿਖਾਯ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦਖੀਲਸਙ੍ਖਾਤਗਾਮਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਟਕੁਮ੍ਮਾਰਤੋ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਗੇਹਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਬਲਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਦ੍ਵਯਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਪਰਿਯਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਵਾ ਅਵਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਗਮਨੀਯੇਨ ਪਕਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਦਤ੍ਥਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਆਰੋਪਿਤੇਨ ਆਚਰਿਯਧਨੁਨਾ ਪਮਿਤਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਪਮਾਣਦੂਰਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਙ੍ਗਂ, ''ਇਹ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤਾਨਿ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩) ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ''ਸੇਨਾਸਨੇ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਆਰਾਮਆਰਾਮੂਪਚਾਰੇਸੁ ਚੋਰਾਨਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸਯਿਤਟ੍ਠਿਤਭੁਤ੍ਤਪੀਤਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤਾਯ ਆਸਙ੍ਕਾਸਹਿਤੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਰਾਮਾਦੀਸੁ ਪਹਟਮਾਰਿਤਵਿਲੁਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤਾਯ ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਹਭਯਤਾਯ **ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ** ਆਰਞ੍ਞਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਸਨ੍ਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਵਸਨ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਏ**ਵਕਾਰੋ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਾਯੋਗੇ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਾਯੋਗੇ ਏ**ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ

ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਮਾਯੋਗੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਸਤਿ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪਕਾਸਿਤੋ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੩-੬੫੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੮੭੪. ਤਂ** ਚੀਵਰਂ। **ਮਾਸਮੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਮਾਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਏਕਂ ਮਾਸਂ। ਯੋ ਗਾਮੋ ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਬਦ੍ਧਾਯ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਮਾਸਤੋ ਅਤਿਰੇਕਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੬੫੩ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) **ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇ**ਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੮੭੫. ਅਵ੍ਵਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਤੋ ਬਹਿ ਏਵ। **ਅਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ''ਯਂ ਗਾਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਦਿਯਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਪਟਿਪਾਦਿਤਤ੍ਥਦ੍ਵਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ''ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ''ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩) ਇਮਿਨਾ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਞ੍ਞਕਾਵਾਸੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਤੋ ਆਵਾਸਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਵਸਤੋ ਦਿਵਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਤ੍ਤਾਯੇਵਾਹ **"ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਪਕਾਸਿਤੋ"**ਤਿ।

**੮੭੬.** ''ਸਚੇ ਗੋਚਰਗਾਮਤੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਅਯਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਿਸਂ ਗਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਕਥਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸੇਨਾਸਨਮਥਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਵੁਤ੍ਥਂ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਂ। **ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਹਰਤੋ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤਤੋ ਗੋਚਰਗਾਮਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮਂ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਂ ਵਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ।

**੮੭੭. ਗਾਮਸੀਮਮ੍ਪਿ ਵਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਗਾਮਸੀਮਮ੍ਪਿ ਪੁਰਾਰੁਣਾਯੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੬) ਸਭਾਦੇਵਾਲਯਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਟ੍ਠਾਨੇ। ''ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਆਰਞ੍ਞਕਙ੍ਗਾਰਕ੍ਖਨਾਰਹਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਲਦ੍ਧਂ ਚੇ, ਅਙ੍ਗਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਧੁਤਙ੍ਗੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਞ੍ਞੋਗਾਮੇਪਿ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਪਵਤ੍ਤਿਯੇਵ ਞਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਗਾਮਸੀਮਮ੍ਪਿ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਭਾਯਂ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੬)।

**੮੭੮. ਏਵਞ੍ਚਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋਗਾਮਸੀਮਾਯ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ। **ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਠਿਤੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਖਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਘਂ, ਪੁਰਾਰੁਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਤਿਰੇਕੇ ਠਾਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੫੬), ''ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੭੯. ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਅਰੁਣਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਉਪਰਿਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**੮੮੦. ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ** ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇਨ ਦੁਤਿਯੇਨ ਕਥਿਨੇਨ ਸਮਾ ਇਤਿ ਮੁਨਿਨ੍ਦੇਨ **ਮਤਾ** ਅਨੁਮਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਾਸਙ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੮੧**. **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਰਿਣਾਮਿਤਭਾਵਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਸਾਮਂ ਵਾ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੯)। **ਪਰਿਣਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਪਰਿਣਤਂ ਨਾਮ ‘ਦਸ੍ਸਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਾਭ**ਨ੍ਤਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਲਾਭੋ ਨਾਮ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚੁਣ੍ਣਪਿਣ੍ਡੋਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪੀ’’ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯ**ਜਾਤਿ ‘‘ਬਹੂ ਆਵੁਸੋ ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ, ਬਹੂ ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਾ, ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਇਧ ਵਿਹਰਾਮ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਚੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਦਸ੍ਸਥ, ਅਥ ਕੋ ਚਰਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਤਿ। ਦੇਥਾਵੁਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੭) ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਲਾਭੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਣਤੇ ਪਰਿਣਤਸਞ੍ਞਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਰਿਣਤੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ਅਪਰਿਣਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਰਿਣਤੇ ਅਪਰਿਣਤਸਞ੍ਞੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ।

**੮੮੨**. **‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਸਚੇ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਯਦਿ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ। **ਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਰਹਿਤਂ ਕੇਵਲਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਾਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੁਦੀਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ** ਅਵਸਾਨੇ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਸङ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੯੦) ਦੇਸਿਤਂ।

**੮੮੩**. **ਏਕਂ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਚੀਵਰਤੋ ਏਕਂ ਚੀਵਰਂ। **ਚੀਵਰਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। **ਵਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਏਕਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਸ੍ਸ, ਏਕਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ ਚੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ, ਏਕਕ੍ਖਣੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੮੪**. ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਸङ੍ਘਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **‘‘ਪਰਾਜਯੋ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਦਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੮੮੫**. ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ **ਪੋਣਂ** ਪਰਿਣਤਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ **ਸङ੍ਘਸ੍ਸ** ਵਾ **ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ** ਵਾਪਿ ਪਨ ਪਰਿਣਾਮੇਯਜਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਂ ਅਞ੍ਞਸङ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ , ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੯੨)। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪੋਣਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਯਜਾਤਿ।

**੮੮੬**. ਇਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਥਵਿਸਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਯੋ ਪਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ।

**੮੮੭**. **ਇਦਂ** ਪਰਿਣਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਸङ੍ਖਾਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਪਰਿਣਾਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਸङ੍ਘਾਦੀਨਂ ਪਰਿਣਤਨ੍ਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ **ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ**। ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਹਿ ਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ**।

ਪਰਿਣਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

**੮੮੮**. ਯੇ ਇਮं ਵਿਨਿਚ੍ਛਯं ਤਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦं ਤਰਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤं ਵਿਨਯਪਿਟਕਮੇਵ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ,** ਤं। ਏਵं ਸਮੁਦਾਯं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਵਯਵੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨੇਕਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਨੇਕਾਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਾ ਉਤ੍ਤੁਙ੍ਗਾ ਤਰਙ੍ਗਮਾਲਾ ਮਹਾਵੀਚਿਪਰਮ੍ਪਰਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤਮਹਾਤਰਙ੍ਗਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸਜ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਲं ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸंਵਰਾਦਿਕਮੇਵ ਅਨ੍ਤੋ ਵੇਲਾਵਲਯੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਸੀਲਨ੍ਤੋ,** ਤं, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸंਵਰਸੀਲਾਦਿਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਮੇਵ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਨ੍ਤं ਵੇਲਾਵਲਯਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਸੀਲਾਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਗਾਹਕਾ ਮਕਰਾਦਯੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਸੀਲਾਚਾਰਾਜੀਵਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਮੁਦੁਸਤ੍ਤਨਾਸਕਆਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾ- ਤਮਾਤਙ੍ਗਮਕਰਾਦਿਚਣ੍ਡਸਤ੍ਤਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵं ਅਯं ਗਾਥਾ ਸਮੁਦਾਯਾਵਯਵਾਨं ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਰੂਪਕਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਵਿਰਚਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੮੮੯**. ਏਵਂ ਨਾਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਮੁਸਾਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਅਦਿਟ੍ਠਂ ''ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾਭਣਨੇਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਮੁਸਾਭਣਨੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨)। ''ਮੁਸਾਵਾਦੇ''ਤਿ ਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਮੁਸਾਵਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ''ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਮੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਦਵਾ ਭਣਤਿ ਨਾਮ ਸਹਸਾ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਪਦਭਾਜਨੀ**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਹਸਾ ਭਣਤੀਤਿ ਅਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ 'ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਮੇ'ਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧)। **ਰਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ''ਚੀਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਯ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ''ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯਥਾਹ ''ਰਵਾ ਭਣਤਿ ਨਾਮ 'ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਤੀ''ਤਿ।

**੮੯੦**. **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਲਦ੍ਧਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ''ਲਦ੍ਧਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਮੁਸਾ ਯਸ੍ਸ ਭਣਤਿ, ਤੇਨ ਤਙ੍ਖਣਮੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥੇ ਞਾਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞਾਤੇ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਨ ਞਾਤੇ ਚ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ ਚ ਞਾਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ, ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ''ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਮੁਸਾਭਣਨੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਮੁਸਾਵਾਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਪਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ"**ਤਿ। ਇਮਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੯੧-੩**. ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ, **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤਿਨਾਮਗੋਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸਿਪ੍ਪਆਬਾਧਲਿਙ੍ਗਕਿਲੇਸਆਪਤ੍ਤਿਅਕ੍ਕੋਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦਸਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸਂ ਵਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਹੀਨੁਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਜਾਤਿ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਿਯੋ ਹੀਨਾ ਚ ਜਾਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ ਚ ਜਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਜਾਤਿ ਹੀਨਾ, ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਯੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ। ਨਾਮੇਸੁ ਅਵਕਣ੍ਣਕਜਵਕਣ੍ਣਕਾਦਿਨਾਮਾਨਿ ਦਾਸਨਾਮਤ੍ਤਾ ਹੀਨਾਨਿ, ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਾਦਿਨਾਮਾਨਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਨਿ। ਕੋਸਿਯਾਦਿਗੋਤ੍ਤਂ ਹੀਨਂ, ਗੋਤਮਾਦਿਗੋਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ। ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਵਡ੍ਢਕਿਮਣਿਕਾਰਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਹੀਨਾਨਿ, ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਗੋਰਕ੍ਖਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਨਿ। ਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਲ਼ਕਾਰਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਦਿਸਿਪ੍ਪਂ ਹੀਨਂ, ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿਸਿਪ੍ਪਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ। ਆਬਾਧੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਬਾਧਾ ਹੀਨਾ, ਅਪਿਚ ਮਧੁਮੇਹੋ ਪੀਲ਼ਾਜਨਕਤ੍ਤਾਭਾਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ। ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਅਤਿਦੀਘਤਾਦਯੋ ਹੀਨਾ, ਨਾਤਿਦੀਘਤਾਦਯੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਹੀਨਾ। ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹੀਨਾ, ਅਪਿਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ। ਅਕ੍ਕੋਸੇਸੁ ''ਓਟ੍ਠੋਸਿ ਮੇਣ੍ਡੋਸਿ ਗੋਣੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਹੀਨੋ, ''ਪਣ੍ਡਿਤੋਸਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ।

**ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਕਥਨੇਨ ਵਿਨਾ। **ਓਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਚਨਪਤੋਦੇਨ ਓਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ''ਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ ਵੇਨੋਸਿ ਨੇਸਾਦੋਸਿ ਰਥਕਾਰੋਸਿ ਪੁਕ੍ਕੁਸੋਸੀ'ਤਿ ਭਣਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਮਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਵਬੋਧਤੋ ''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾ।

**੮੯੪**. **ਤੇਹੇ**ਵ਼ਾਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹੇਵ। ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਭੂਤੇਨ ਵ਼ਾ…ਪੇ॰… ਆਪਨ੍ਨਮੇਵ ਵ਼ਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਧ ਭੂਤਾਭੂਤਪਦਾਨਿ **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ਼ਾ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤੇਨ ''ਸਨ੍ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ''ਤਿਆਦਿਦੁਤਿਯਵ਼ਾਰਤ੍ਤ੍ਥੰ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬) ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸਾਧਨਤ੍ਥੇਨ ਤਦੇਕਕਾਰਿਯੰ ਤਤਿਯੰ **ਯੇਨੂਨਵ਼ਾਰਞ੍ਚ** ਚਤੁਤ੍ਥੰ **ਨ ਮਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਵ਼ਾਰਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਸਨ੍ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ'ਤਿ ਵ਼ਾਰੇ ਪਨ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ੁਤ੍ਤਭਾਵ਼ੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **'ਯੇਨੂਨ…ਪੇ॰… ਨ ਮਯ'**ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਾਰੇਸੁਪੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬)।

**ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਥੇਵ ''ਭੂਤੇਨ ਵ਼ਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਚੋਰੋਸਿ, ਗਣ੍ਠਿਭੇਦਕੋਸੀ''ਤਿਆਦਿ **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਪਦੰ** ਨਾਮ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵ਼ਾਰੇਸੁ, ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ ਚ। ਵ਼ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਵ਼ਾਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। 'ਚੋਰੋਸਿ, ਗਣ੍ਠਿਭੇਦਕੋਸੀ'ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਵ਼ਾਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ਼ਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬)। **"ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਠਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਆਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵ਼ੁਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤੇਨੇਵ਼ੇਤ੍ਥਾਪਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪਵ਼ਿਟ੍ਠਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਇਧ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ।

**੮੯੫**. **ਦਵਕਮਜਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨, ੨੩, ੪੨੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮; ੮.੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੦੬; ਵ਼ਿਭ॰ ੫੧੮) ਵ਼ਿਯ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵ਼ੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ। **ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮੁਦੀਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ…ਪੇ॰… ਪੁਕ੍ਕੁਸੋਸੀ'ਤਿ ਭਣਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਵ਼ਾਚਾਯ ਵ਼ਾਚਾਯ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨) ਵ਼ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਪਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਤਥਾ ਦਵਕਮਜਤਾਯ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮੇਵ਼ਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੮੯੬-੭**. ਅਤ੍ਥੰ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵ਼ਾ ਵਦਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ''ਚਣ੍ਡਾਲੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਯੇਵ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਪਾਲ਼ਿੰ ਵ਼ਾਚੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫)। **ਅਨੁਸਾਸਨੀ** ਨਾਮ ''ਇਦਾਨਿਪਿ ਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ, ਮਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿ, ਮਾ ਤਮੋ ਤਮਪਰਾਯਨੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫) ਨਯੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵ਼ੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾਯੇਵ ਅਨੁਸਾਸਨੀਪੁਰੇਕ੍ਖਤਾਯ ਠਤ੍ਵ਼ਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕੋਧੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਓਮਸਵ਼ਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮਾਨਸਿਕਦੁਕ੍ਖਵ਼ੇਦਨਾਵ ਹੋਤਿ।

ਓਮਸਵ਼ਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੯੮**. ਦੁਵ਼ਿਧਾਕਾਰਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਿਸਤੀਤਿ **ਪਿਸੁਣਾ**, ਵ਼ਾਚਾ , ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਵਯਵਭੂਤੇ ਵਗ੍ਗੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਸੁਣਾ ਏਵ **ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ,** ਤਾਯ ਵ਼ਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਹਚਰਿਯਨਯੇਨ **ਪਿਸੁਣੋ,** ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ **ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ,** ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞੇ। ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ 'ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਤੰ 'ਚਣ੍ਡਾਲੋ…ਪੇ॰… ਪੁਕ੍ਕੁਸੋ'ਤਿ ਭਣਤੀ'ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੮) ਵ਼ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਯੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਜਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵ਼ਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸਰੂਪੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਕਾਮਤਾਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਦ੍ਵ਼ੀਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਕਾਰਣੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਅਸੁਕੋ ਤੁਯ੍ਹੰ ਏਵ਼ੰ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ ਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਥਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਦੁਵਿਧਾਕਾਰਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਕਾਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਰਣਪਰਿਯਾਯੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹੀਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮)। ਏਤ੍ਥ **ਕਾਰਣਂ** ਨਾਮ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਸੇਸੋ। ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਤ੍ਤਨੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਕਾਮਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਂ ਕਾਮਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਵਂ ਅਹਂ ਏਤਸ੍ਸ ਪਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮)। **ਪਰਭੇਦਤ੍ਥਿਨੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੇਸੁਞ੍ਞਵਚਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਭੇਦਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਰਸ੍ਸ ਪਰੇਨ ਭੇਦਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮)।

**੮੯੯**. ਪਰਿਯਾਯਨਯੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਰਿਯਾਯਅਕ੍ਕੋਸਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਨ੍ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਚਣ੍ਡਾਲਾ...ਪੇ॰... ਭਣਤਿ, ਨ ਸੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭਣਤਿ, ਤਂਯੇਵ ਭਣਤੀਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੧)। ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ''ਚੋਰੋਸਿ, ਗਣ੍ਠਿਭੇਦਕੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਨਯੋ** ਨਾਮ।

**੯੦੦**. ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹਰਤੋਪਿ ਚ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹਰਤੋਪਿ ਚ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹਰਤੋਪਿ ਚ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ''ਇਧਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **"ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ"**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ।

**੯੦੧**. **ਨ ਚੇਵ ਪਿਯਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਿਯਭਾਵਂ ਅਕਾਮਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਨ ਭੇਦਤ੍ਥਿਨੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਭੇਦਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਪਾਪਾਨਂ ਗਰਹਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕੇਵਲ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਕਂ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਂ, ਏਕਞ੍ਚ ਖਮਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ 'ਅਹੋ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜੋ, ਈਦਿਸਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਕੇਵਲਂ ਪਾਪਗਰਹਿਤਾਯ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮)।

ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੯੦੩**. **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਨਾ। ''ਯਞ੍ਚ ਪਦਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਪਦਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪਦਸੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੬) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਵਯਵੇ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰਵਸੇਨ **"ਪਿਟਕਤ੍ਤਯ"**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਕਦੇਸਪਦਾਦਿ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਦਾਦਿਸਰੂਪਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਪਦਨ੍ਤਿ ਏਕੋ ਗਾਥਾਪਾਦੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਅਨੁਪਦਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯੋ ਪਾਦੋ। ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਮਕ੍ਖਰਂ। ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਂ ਪਚ੍ਛਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫)। ਇਦਂ ਗਾਥਾਮਯਦੇਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਏਕਮਕ੍ਖਰਂ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ, ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੋ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਅਕ੍ਖਰਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮੂਹੋ ਪਦਂ, ਪਠਮਪਦਂ ਪਦਮੇਵ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਨੁਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਪਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯਦੇਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਾਦਿਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਂ। **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ**ਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਪਞ੍ਚਕੇ ਪਾਲ਼ਿਪਿ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਧਮ੍ਮਪਞ੍ਚਕਂ** ਨਾਮ ਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੋ ਹੇਤੁ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਭਾਸਿਤਂ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਚੇਤਿ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਭਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਿਸ੍ਸਿਤੋਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਗਧਭਾਸਾਯ ਠਿਤੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

“**ਸਹ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਏਕਤੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਓਸਾਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੪੬) **ਪਦਭਾਜਨਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ਪਦਂ ਵਾ ਅਨੁਪਦਂ ਵਾ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਵਾ ਵਦਤੋ ਪਦਾਦਿਗਣਨਾਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੯੦੪. **ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਅਨਾਰੁਲ੍ਹੇਸੁ** ਧਮ੍ਮੇਸੁ **ਰਾਜੋਵਾਦਾਦਯੋ** ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਜਨਕਾਯੇਵਾਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦਿਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਰਾਜੋਵਾਦੋ** ਨਾਮ ਏਕੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਗਹਿਤਾ।

੯੦੫. ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਪਿ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਵਿਮਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਤਥਾ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੦੬-੭. **ਏਕਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤਿ। **ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਏਕਤੋ ਸਜ੍ਝਾਯਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਏਕਗਾਥਾਯ ਏਕੋ ਪਾਦੋ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੇਸਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਗੁਣਗਨ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **ਪਗੁਣਗਨ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਭਣਾਹੀ’’ਤਿ ਏਕਤੋ ਭਣਤਿ। **ਉਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ।

੯੦੮. ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਾਚਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯਾਪਿ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੯੦੯-੧੦. ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਪਨ ਰਤ੍ਤੀਨਂ **ਯੋ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਚੇ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਮਤ੍ਥਂ ਇਧ ਛਦਨਞ੍ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਛਦਨਾਰਹਂ ਇਟ੍ਠਕਾਸਿਲਾਸੁਧਾਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਾਦਿਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ **ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ‘‘ਭੂਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਛਦਨਂ ਆਹਚ੍ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਸੇਨਾਸਨਂ **ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ‘‘ਛਦਨਂ ਅਨਾਹਚ੍ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਾਕਾਰਾਦਿਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ‘‘ਦਿਯਡ੍ਢਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਏਕੇਨ ਵਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਵਾ ਤਿਰਤ੍ਤਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਰਤ੍ਤਿਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤੀਸੁ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਯਂ ਪਠਮਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਅਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਮਂ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਏਕਸੇਨਾਸਨੇ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਵਿਧਾਨਂ ‘‘ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਏਕਾਵਾਸਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

“**ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਛਨ੍ਨੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਯਸ੍ਸਾ ਪਨ ਉਪਰਿ ਬਹੁਤਰਂ ਠਾਨਂ ਛਨ੍ਨਂ, ਅਪ੍ਪਂ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚ ਬਹੁਤਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਯੇਵ। ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਂਸੁਕਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬) ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਂ ਨਾਮ, ਇਧ ਪਨ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਗੁਣਂ

ਗਨ੍ਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮) ''ਏਕਗਾਥਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਵਿਵਰਣੇ ਵਿਯ ਚਤੂਸੁ ਤਯੋਪਿ ਭਾਗਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੯੧੧**. ਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਂ ਯਂ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨਪਿ, **ਤੇਨ** ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਹ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **ਆਪਤ੍ਤਿ** ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੧੨-੩**. ''ਉਭੋ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਠਮਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਸੇਨਪਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੫੨-੫੪) ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਪਕ੍ਖਦ੍ਵਯਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਿਪਨ੍ਨੇ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਗਣਨਾਯਪਿ** ਵਾਤਿ ਬਹੂਸੁ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤੇਸਂ ਗਣਨਾਯ ਚ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਬਹੂਸੁ ਤੇਸਂ ਗਣਨਾਯ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬਹੂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਬਹੂਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਤੇਸਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ ਬਹੂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਉਭੋਸੁਪਿ ਬਹੂਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਗਣਨਾਯ ਬਹੂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

**੯੧੪**. ਏਕੇਨੇਵ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲ਼ਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਏਕੂਪਚਾਰੇ ਸਤਗਬ੍ਭੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਬ੍ਭੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਯਨਗਬ੍ਭੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਰਤ੍ਤਿਯਂ ਸਯਤਿ ਚੇ, ਉਪਰਿਮਤਲੇ, ਅਵਸੇਸਗਬ੍ਭੇਸੁ ਚ ਸਯਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਆਪਤ੍ਤਿਨਿਯਮੋਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ **"ਸਚੇ ਪਿਧਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਗਬ੍ਭਦ੍ਵਾਰਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ **"ਗਬ੍ਭ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

**੯੧੫**. **ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਰਤਨੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੇਨ। **ਪਾਕਾਰੋ** ਨਾਮ ਨਿਟ੍ਟਿਤੋ। **ਚਯਨਂ** ਨਾਮ ਵਿਪ੍ਪਕਤਪਾਕਾਰੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਆਲਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ''ਦਸਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਾਪਿ ਜਗਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਜਗਤੀ**ਤਿ ਆਲਿਨ੍ਦਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਿਤ੍ਤਿਪਣ੍ਣਾਵਰਣਾਦਿਗਹਣਂ।

**੯੧੬**. **ਦੁਸ੍ਸਕੁਟਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਕੁਟਿਯਂ।

**੯੧੭**. ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਤੋ''ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਠਮੇਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਯੇਭੁਯ੍ਯਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਯੇਭੁਯ੍ਯਚ੍ਛਨ੍ਨ-ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਗਾਥਾਯ** ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯੇਨ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਚ੍ਛਨ੍ਨਯੇਭੁਯ੍ਯਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਕਪ੍ਪਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ? **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ **"ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ 'ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ , ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩)।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਟ੍ਠ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਤੋਤਿ? **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਤਾਵ ''ਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੨) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤੇਸੁ

ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯੇਨ 'ਸਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਞ੍ਹ** ''ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ'ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਸੁਂ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੫੩) ਪਰਿਹਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਸਬ੍ਬਯੇਭੁਯ੍ਯਉਪਡ੍ਢਪਦੇਸੁ ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤੇਸੁ ਨਵ ਵਿਕਪ੍ਪਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਨਵਮੇ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਿਕਪ੍ਪੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਇਤਰੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਅਟ੍ਠ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੇਵ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ਅਪ੍ਪਕਂ ਊਨਮਧਿਕਂ ਵਾ ਗਣਨੂਪਗਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ।

**੯੧੮**. ''ਅਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਯੋ ਸੇਸਵਿਕਪ੍ਪਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀਹਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩)। **ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਨਾਮ ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਗਾਥਾਯ ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩)।

**ਚੂਲ਼ਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ – ਯਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਏਕੋ ਛਨ੍ਨੋ, ਸੇਸਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਇਦਂ **ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ਯਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਛਨ੍ਨਾ, ਏਕੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਇਦਂ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਚ੍ਛਨ੍ਨਂ**। ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਏਕੋ ਛਨ੍ਨੋ, ਏਕੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਇਦਂ **ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਂ। **ਚੂਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਦੀਨਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਛਨ੍ਨਾਦੀਹਿਪੀ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਚੂਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਛਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਸਹ ਅਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਧਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੨੦**. **ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਅਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਅਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਸੇਸਾ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ, ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ , ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩) ਤਯੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾ ਚ ਗਹਿਤਾ।

**੯੨੧**. **ਨਿਪਨ੍ਨੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਉਭੋ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ।

ਸਹਸੇਯ੍ਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੯੨੨**. **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਮਹਤ੍ਤਰਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਹਸੇਯ੍ਯਂ ਪਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ ਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਸਾਰਣਲਕ੍ਖਣਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ।

**੯੨੩-੪**. **ਦੇਵਿਯਾ**ਤਿ ਦੇਵਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਗੋਧਾਦਿਕਾਯ। "**ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਗਣਨਾਯ ਚ ਤਾਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ

ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਚ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਤਯੋ ਦਿਵਸੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਯ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੮੨੬**. ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹਿ ਉਦ੍ਧਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਇਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਨ ਯਕ੍ਖੀ, ਨ ਪੇਤੀ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ ਹੋਤਿ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਜਾਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਧਮ੍ਮਂ ਛਹਿ ਪਦੇਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਵਿਨਾ**ਤਿ ''ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਜਾਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਸਵਣੂਪਚਾਰਗਤਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਂ ਵਿਨਾ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰਸਰੂਪਂ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮਂ।

**੮੨੭**. ਗਾਥਾਮਯਾ, ਚੁਣ੍ਣਿਯਗਨ੍ਥਮਯਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਦੇਸਨਾ, ਤਤ੍ਥ **ਗਾਥਾਮਯਦੇਸਨਾਯ** ਵਾਚਾ ਨਾਮ ਗਾਥਾਪਾਦਲਕ੍ਖਣਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਗਾਥਾਪਾਦੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਚੁਣ੍ਣਿਯਦੇਸਨਾਯਂ ਪਨ ਵਾਚਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਭਤ੍ਤਯਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਏਕੋ ਗਾਥਾਪਾਦੋ'ਤਿ ਇਦਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਪਦਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ। **"ਅਟ੍ਠਕਥਾ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਧਮ੍ਮਪਦਜਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਪੋਰਾਣਕਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਆਰੁਲ਼੍ਹਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਪਾਠਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਮਿਲ਼ਾਦਿਭਾਸਨ੍ਤਰੇਨ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**੮੨੮**. ਪਦਾਦੀਨਂ ਵਸਾ ਛਨ੍ਨਂ ਵਾਚਾਨਂ ਉਪਰਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪਦਾਦਿਸਰੂਪਾਹਿ ਛਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਦਾਦਿਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪਦਅਨੁਪਦਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗਣਨਾਯ।

**੮੨੯**. **ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਵੇਸਂ। ਏਤ੍ਥ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ** ਨਾਮ ਵੇਸਨਿਮ੍ਮਾਨਾਰਹਾ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾ।

**੮੩੧**. ਵ**ਦਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਤੋ।

**੮੩੨**. **ਇਤ੍ਥਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਵੇਸਂ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾਯ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ।

**੮੩੩**. ਸਯਂ ਉਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ** ਵ**ਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਪੁਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **"ਉਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਾਨਾਇਰਿਯਾਪਥੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੮੩੪**. **ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਗਤਾਗਤਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਤਾਗਤਾਯ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਮ੍ਪਿ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੬)। ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੬) ਇਦਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ''ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯਂ ਵਦਤੋਪਿ

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤੀਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ‘ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ ਨਾਮ ਭਨ੍ਤੇ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੀ’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਪਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਂ ਕਥੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੬)। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਪਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਂ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਪੁਨਦਿਵਸੇਪਿ ਕਥੇਤਿ।

**੯੩੫**. ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਯ, ਵਿਞ੍ਞੁਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਕਰਣੇਨ ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੯੩੬**. **ਮਹਗ੍ਗਤਂ** ਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ। **ਪਣੀਤਂ** ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ। ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਂ। **ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੦੧) ਨਯੇਨ **ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਚ ਪੁਟ੍ਠਕਾਲੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **“ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੂਤਂ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ, ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਾ ਅਤਿਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੂਤਂ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੭)। **ਭੂਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਆਰੋਚਿਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਿਦ੍ਧਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੩੭**. **ਨੋ ਚੇ ਜਾਨਾਤਿ ਸੋ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਸੁਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ‘‘ਏਸ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨੋ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ**ਤਿ ‘‘ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ। ਯਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਸੁਤਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ‘‘ਏਸ ਏਵਂ ਵਦਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਭੂਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੩੮**. **ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਮੋਘਭਾਵਦਸ੍ਸਨਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾਦਿਕਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ। **ਸੀਲਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਗੁਣਂ। **ਵਦਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੯੩੯**. **ਤਦਸਮ੍ਭਵਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਾਦਾਦੀਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਾਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੭)। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਪਦਸ੍ਸ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨੇਵ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਦਿਪਦਾਨਂ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਮੇਵ ਹਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਝਾਨਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ।

**੯੪੦**. ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਝਾਨਮਗ੍ਗਾਦਿਲਾਭੀਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਾ **“ਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤੇਹੇਵ ਦ੍ਵਿਚਿਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਨ ਝਾਨਲਾਭੀ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਲੋਭਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਿਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਥਾਪਿ ਬਹੁਲੇਨ ਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤਾਨਮੇਵ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਂ** ਸੁਖੋਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਅਜਾਨਨਵਸੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਰਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾਯ ਬਲਵਅਕੁਸਲਭਾਵਤੋ ਝਾਨਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੯੪੧**. ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਨਨੁ ਚ ''ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਤੇਰਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਯੇਵ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੮)। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ''ਇਧ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਵ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਤਾ''ਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੦) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਨ ਕੁਲਪਰਿਯਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੮੦) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਤ੍ਥਂ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਜਨਨਤ੍ਥਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਉਪਾਸਕਕੁਲਾਨਿ ਵਾ ਉਭਯਮੇਵ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ 'ਏਵਮੇਸ ਪਰੇਸੁ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨਾਪਿ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੦)।

**੯੪੨**. **ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੋ ਯਥਾਠਾਨੇ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਬਜਵਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਵਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **''ਅਸੁਚਿਂ ਮੋਚੇਤ੍**ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਮਾਹ, **''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ**''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ। ਵਜ੍ਜਮੇਵ **ਵਜ੍ਜਤਾ**। ''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਯਂ ਪਰਿਯਾਯੋ। ''ਅਯਂ ਅਸੁਚਿਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਵਜ੍ਜਤਾ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੪੩**. **ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮਨਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਵਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨਹੇਤੁ, ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਕਥਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੪੪**. **ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤੋ ਅਞ੍ਞਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਞ੍ਞਿਨੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਞ੍ਞਿਨੋ। **ਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸੇ ਛਲਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ।

**੯੪੫**. **ਤਥਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਪਞ੍ਚਧਾ ਮਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਧਾ ਮਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾ ਗਹਿਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਦਸੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੁਂ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਿਂ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨)। ਇਮਿਨਾਪਿ ਚੇਤਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿ ਕੇਵਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ ਨਾਮ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਰੂਪਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ

ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਪਕ੍ਖਂ ਭਜਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਕਾਮਤਾਯ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰਿਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦਿਂ **ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ** ਵਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨)।

**੯੪੬. ਕੇਵਲਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕੇਵਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। “**ਤਥਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਾਮਸਤਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੯੪੮. ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਦ੍ਵੇ ਪਥਵਿਯੋ ਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ ਅਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬) ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ –

‘‘ਜਾਤਾ ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁ ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਿਕਾ ਅਪ੍ਪਪਾਸਾਣਾ ਅਪ੍ਪਸਕ੍ਖਰਾ ਅਪ੍ਪਕਥਲਾ ਅਪ੍ਪਮਰੁਮ੍ਬਾ ਅਪ੍ਪਵਾਲਿਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਦਡ੍ਢਾਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ। ਯੋਪਿ ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬) ਚ,

‘‘ਅਜਾਤਾ ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਣਾ ਸੁਦ੍ਧਸਕ੍ਖਰਾ ਸੁਦ੍ਧਕਥਲਾ ਸੁਦ੍ਧਮਰੁਮ੍ਬਾ ਸੁਦ੍ਧਵਾਲਿਕਾ ਅਪ੍ਪਪਂਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਸਕ੍ਖਰਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਕਥਲਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਰੁਮ੍ਬਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਵਾਲਿਕਾ, ਦਡ੍ਢਾਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਜਾਤਾ ਪਥਵੀ। ਯੋਪਿ ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ ਊਨਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਜਾਤਾ ਪਥਵੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬) ਚ –

ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਥਵੀਸੁ ਜਾਤਪਥਵਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ।

ਏਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਾਦੀਨਂ ਲਕ੍ਖਣਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਉਪਰਿ ਪਾਸਾਣਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸਕ੍ਖਰਾ। ਕਥਲਾਤਿ ਕਪਾਲਖਣ੍ਡਾਨਿ। ਮਰੁਮ੍ਬਾਤਿ ਕਟਸਕ੍ਖਰਾ। ਵਾਲਿਕਾਤਿ ਵਾਲੁਕਾਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾਦੀਨਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾਤਿ ਤੀਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਪਂਸੁ, ਏਕੋ ਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬) ਚ ‘‘ਅਦਡ੍ਢਾਪੀਤਿ ਉਦ੍ਧਨਪਤ੍ਤਪਚਨਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਵਾਪਾਦਿਵਸੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਦਡ੍ਢਾ’’ਤਿਆਦਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। “**ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ**”ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ ਨਿਦ੍ਦੇਸਰੂਪੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾਦਿਪਦਪਞ੍ਚਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਪਦਾ**ਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤੇਸਂਯੇਵ ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਭੇਦਦਸ੍ਸਨਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬)।

**ਖਣੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾਯਪਿ ਸਯਂ ਵਾ ਖਣਤਿ। **ਖਣਾਪੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਖਣਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਖਣਾਪੇਯ੍ਯ। **ਭੇਦਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਭੇਦਾਪੇਯ੍ਯ। **ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਪਸ੍ਸਾਵਧਾਰਾਦੀਹਿਪਿ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ

**ਭੇਦਾਪੇਯਜ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਦਹਤਿ ਵਾ, ਦਹਾਪੇਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਚਯਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨੁਮਸੋ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚਨ੍ਤੋ ਸਯਂ ਵਾ ਦਹਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਦਹਾਪੇਤੀਤਿਆਦਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਸੇਨ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੭) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਰੇ ਪਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

**੯੪੯**. ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਗਣਨਾਯ, ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਪਾਤਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ''ਪਹਾਰੇ ਪਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਯਮੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ।

**੯੫੦**. **ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਕਿਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੯੫੧**. ''ਖਣਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਸ੍ਸ ਅਪਵਾਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ "**ਖਣ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਆਵਾਟਾਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਥਵਿਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਾਭਾਵਤੋ ਏਵਂਵਚਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੯੫੨**. ''ਇਮਂ ਇਧਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਾਧਿਪ੍ਪੇਤਭੂਮਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਇਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੯੫੩**. **ਕਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਾਦਿਕਨ੍ਦਂ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਚੋਚਰੁਕ੍ਖਂ। **ਥੂਣ**ਨ੍ਤਿ ਥਮ੍ਭਂ। **ਖਾਣੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਖਾਵਿਟਪਰਹਿਤਂ ਰੁਕ੍ਖਾਵਯਵਂ। **ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਕਰਂ ਰੁਕ੍ਖਾਵਯਵਂ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੯੫੪**. **ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਪਰਾਮਾਸਪਦੇਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ।

**੯੫੫**. **ਘਟੇਹਿ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਘਟੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਞ੍ਚਿਤੁਂ। **ਤਨੁਕਦ੍ਦਮੋ**ਤਿ ਜਮ੍ਬਾਲੋ। **ਬਹਲਂ** ਕਦ੍ਦਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪਨੇਤੁਂ **ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੯੫੬**. **ਨਦਿਯਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਙ੍ਗਾਕਨ੍ਦਰਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ''ਤਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਵਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਟ੍ਠੀਹਿ ਓਵਟ੍ਠਞ੍ਚ। **ਚਾਤੁਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕੋਪਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਚਾਤੁਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੫੭**. ਸਚੇ ਤੋਯਸ੍ਮਿਂ ਪਤਤਿ ਤਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਚੇ ਕੂਲਂ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੇ ਪਤਤੀਤਿ। **ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇਪੀ**ਤਿ ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇਪਿ। ਵੁਟ੍ਠ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋ। ਚਾਤੁਮਾਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ "**ਤੋਯੇ ਦੇਵੇ ਹਿ ਵਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ।

**੯੫੮**. **ਸੋਣ੍ਡਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਣਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ। **ਤਤ੍ਥ ਤੂ**ਤਿ ਉਦਕਰਹਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੋਣ੍ਡਿਆਵਾਟੇ।

**੯੫੯**. ਅਨ੍ਤੋਚਾਤੁਮਾਸਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਸੋਧੇਤੁਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ''ਰਜ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਰਜੋਰਾਸਿਂ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਪਚ੍ਛਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਬਹਲਭੂਮਿਸੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਿਪਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੋਚਾਤੁਮਾਸੇ ਕੋਪੇਤੁਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੬੦**. **ਪੁਣ੍ਣੇ** ਸੋਣ੍ਡਿਮ੍ਹਿ **ਤਂ ਰਜਂ** ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੬੧. **“ਫੁਸਾਯਨ੍ਤੇ”**ਤਿ ਏਤੇਨ ‘‘ਦੇਵੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੇਵੇ ਫੁਸਾਯਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠਿਪਾਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਕੇ**ਤਿ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇ। **ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇ ਲਗ੍ਗਂ ਤਮ੍ਪਿ ਰਜਂ।

੯੬੨. **ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੋ ਵੁਟ੍ਠਿਫੁਸਿਤੇਹਿ ਨ ਤੇਮੀਯਤਿ, ਤਥਾ ਨਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਪਬ੍ਬਤਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਇਦਂ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਉਟ੍ਠਿਤਵਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ।

੯੬੩. ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਸਚੇ ਓਵਟ੍ਠੋ, ਕਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਚਾਤੁਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕੋਪਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਰੁਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਚ ਥਮ੍ਭਪਾਸਾਣਾਦੀਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। **ਉਪਚਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਾਲ਼ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਸੋ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਓਵਟ੍ਠਦਿਵਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਚਾਤੁਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ।

੯੬੪. **ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕਿਰਂ** ਨਾਮ ਮੂਸਿਕਾਹਿ ਉਦ੍ਧਟਪਂਸੁ। ਮੂਸਿਕਾਨਂ ਉਕ੍ਕਿਰੋ ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕਿਰੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਗੋਕਣ੍ਟਕਂ** ਨਾਮ ਗੁਨ੍ਨਂ ਖੁਰਾਨਂ ਉਟ੍ਠਿਤਮਤ੍ਤਿਕਾ। **ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਮਲਂ** ਨਾਮ ਭੂਲਤਾਯ ਮਲਮਤ੍ਤਿਕਾ। ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਪਨ ਪਕਤਿਭੂਮਿਂ ਅਕੋਪੇਨ੍ਤੇਨ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੯੬੫. **ਕਸੀ**ਤਿ ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤਿਕਾ **ਕਸਿਨਙ੍ਗਲਮਤ੍ਤਿਕਾ। “ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ”**ਤਿਇਮਿਨਾ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਤ੍ਤਿਕਾਪਟਲਮ੍ਪਿ ਅਜਾਤਪਥਵੀ ਸਿਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮਾਹ **“ਭੂਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ”**ਤਿ। **ਸਾ**ਤਿ ਕਸਿਨਙ੍ਗਲਮਤ੍ਤਿਕਾ।

੯੬੬. **ਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਓਵਟ੍ਠਂ ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਿਕੋਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੬੭. **ਤਤੋ**ਤਿ ਓਵਟ੍ਠਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਾਤੁਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਗੇਹਤੋ। **“ਗੋਪਾਨਸਿ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗੋਪਾਨਸਿਮਤ੍ਥਕੇ ਠਿਤਉਪਚਿਕਾਪਂਸੁਮ੍ਹਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **“ਭਿਤ੍ਤਿ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਦੇਕਦੇਸਂ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦਾਦਿਦਾਰੁਮਾਹ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਭਿਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਿਕਂ ਉਪਚਿਕਾਮਤ੍ਤਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਥਮ੍ਭ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਂਸਮ੍ਬਨ੍ਧਪਾਕਾਰਭੂਮਿਮਤ੍ਤਿਕਾਉਪਚਿਕਾਦਿਪਂਸੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਦਰਤ੍ਥਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤਪਦਰਂ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਦਰਾਨਂ ਉਪਰਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਉਪਚਿਕਾਪਂਸੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਗੋਪਾਨਸਿ”**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ‘‘ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜਨੀਯਂ। **“ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਕੋਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

੯੬੮. **ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ‘‘ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਇਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਸਾਣਸਮੁਦ੍ਦਫੇਣਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਪਤਤੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਸਚੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਛਦਨੇ ਚ ਚਾਤੁਮਾਸਾਧਿਕੋਵਟ੍ਠਮਤ੍ਤਿਕਂ, ਅਨੋਵਟ੍ਠਂ ਚੇ, ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸਚੇ ਯਾ ਯਾ ਅਤਿਨ੍ਤਾ, ਤਂ ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬)। ਯਦਿ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੬੯. **ਅਤਿਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਅਤਿਨ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਸਚੇ ਸਿਯਾ”**ਤਿ। ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਾਤਿਨ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੇਸੁ ਅਤਿਨ੍ਤਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਨੋਵਟ੍ਠੋ ਚਾ”**ਤਿ।

੯੭੦. ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਵੁਟ੍ਠੇ ਪੁਨ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ। **“ਵੁਟ੍ਠੇ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ’’ਤਿ ਪਦਂ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੇਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, **ਗੇਹਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਠਿਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਗੇਹਸ੍ਮਿਂ ਠਿਤੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੇ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਤਿਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ

ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਤੇਨ ਅਤੇਮਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਪਤਿਤੇਹਿ ਵਸ੍ਸਫੁਸਿਤੇਹਿ ਤਿਨ੍ਤੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਬ੍ਬੋ ਤਿਨ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੮੭੧**. ‘‘ਸਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਬ੍ਯਵਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਏਕਦੇਸਤਿਨ੍ਤੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਯਤ੍ਤਕ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਮਮੇਵ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ। **ਯਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ, ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤੋ ਚ ਯਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੇ। **“ਅਕਪ੍ਪਿਯ”**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ‘‘ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ। **“ਅਤਿਨ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਕਪ੍ਪਿਯ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਤਿਨ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਯਥਾਕਾਮਂ ਵਲਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬)।

**੮੭੨**. **ਵਾਰਿਨਾ**ਤਿ ਉਜੁਕਂ ਆਕਾਸਤੋ ਪਤਿਤਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤੇਮਿਤੇ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੋ** ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ। **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ **ਸੋ** ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾਰਿਨਾ ਤੇਮਿਤੋ ਭੂਮਿਯਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਾ ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ ਏਵ, ਕੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੭੩**. **“ਓਵਟ੍ਠੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੋਵਟ੍ਠਪਾਕਾਰੋ ਕਪ੍ਪਿਯੋਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **“ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯੋ”**ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਇਟ੍ਠਕਪਾਕਾਰਾਦਿਂ ਬ੍ਯਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਸਚੇ ਇਟ੍ਠਕਪਾਕਾਰੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। **“ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਕੋਪਨੀਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੮੭੪**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਓਵਟ੍ਠੇ ਮਤ੍ਤਿਕਪਾਕਾਰੇ। **ਅਘਂਸਨ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਪਾਕਾਰਮਤ੍ਤਿਕਂ ਅਕੋਪੇਨ੍ਤੋ। **ਮਤ੍ਤੁਸੋ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਤੋ ਮੁਦੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਲ੍ਲਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕਤਿਨ੍ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਤਲੇਨ। ਹਤ੍ਥੇਕਦੇਸੋ **ਹਤ੍ਥੋ** ਨਾਮ।

**੮੭੫**. **ਯੇਭੁਯ੍ਯਕਥਲੇ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਸ੍ਸਾ ਤੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਕਥਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਟ੍ਠਾਨੇ।

**੮੭੬**. **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇਪਿ ਥਮ੍ਭਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਜਾਤਪਥਵਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ‘‘ਥਮ੍ਭਂ ਵਾ ਪਦਰਤ੍ਥਰਂ। ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ, ਗਹੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨਾਹ। **ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ।

**੮੭੭**. ਉਜੁਮੁਦ੍ਧਰਤੋ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੭੮**. **ਉਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਪਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਭੂਮਿ ਭਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਾਸਾਣਂ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਵਤੋ।

**੮੭੯**. ਭੂਮਿਯਂ ਦਾਰੂਨਿ ਫਾਲੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭੂਮਿਯਂ ਸਾਖਾਦੀਨਿ ਕਡ੍ਢਤੋ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੮੦**. **ਕਣ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਕਣ੍ਟਕਂ, ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਞ੍ਚ। **ਸੂਚਿ** ਨਾਮ ਅਯੋਮਯਦਨ੍ਤਮਯਤਮ੍ਬਮਯਕਟ੍ਠਮਯਾਦਿਸੂਚੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ। **ਅਟ੍ਠਿਂ** ਵਾਤਿ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਵਾ। **ਹੀਰਂ** ਵਾਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਹੀਰਂ ਵਾ। **ਆਕੋਟੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਏਕਕੋਟਿ ਭੂਮਿਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਥਾ ਤਾਲ਼ੇਤੁਂ। **ਪਵੇਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਂ ਗਮਯਿਤੁਂ।

**੮੮੧**. **ਪਸ੍ਸਾਵਂ** ਮੁਤ੍ਤਂ। **ਮੇਦਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਮਾਹ। **ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

੯੮੨. **ਕਰੋਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾਤਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **"ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ , ''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਮੇਦਨੀਪਦਂ ਉਪਯੋਗਵਸੇਨ ''ਮੇਦਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, **"ਵਿਸਮ"**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, **"ਸਮਂ ਕਾਤੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਆਵਾਟਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਾ ਘਂਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਿਸਮਂ ਭੂਮਿਂ ਸਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਾ ਘਂਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੬)।

੯੮੩. **ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਯਾ ਭੂਮਿਂ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਲਿਖਿਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਰਾਜਿਂ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਭੂਮਿਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਪਾਦਤਲੇਹਿ।

੯੮੫. **ਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਂ। **ਦਹਤਿ ਦਹਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ''ਤਿ ਚ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਪਤ੍ਤਂ ਦਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਵਿਯਾ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥਂ ਧੂਮਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਣੁਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸ।

੯੮੬. **ਤਤ੍ਤਕਾਨੇ**ਵਾਤਿ ਠਾਨਪ੍ਪਮਾਣਾਨੇਵ। ਇਧਾਪਿ ''ਯੋ''ਤਿ ਚ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੯੮੭. **ਭੂਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ। ਪਤ੍ਤਂ ਪਚੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਤ੍ਤਪਚਨਂ,** ਕਪਾਲਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਪਾਲੇ।

੯੮੮. **ਸੋ** ਅਗ੍ਗਿ **ਤਾਨਿ** ਦਾਰੂਨਿ ਦਹਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਚੇ** ਏਕਂਸੇਨ ਭੂਮਿਂ ਦਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਰੂਨਂ ਉਪਰਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੮੯. ਇਟ੍ਠਕਾ ਆਵਪੀਯਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਇਟ੍ਠਕਾਵਾਪੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਇਟ੍ਠਕਾਵਾਪਕੋ,** ਇਟ੍ਠਕਾਪਚਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਵਾਪਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੯੯੦. ਉਪਾਦੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਂ,** ਇਨ੍ਧਨਂ, ਨ ਉਪਾਦਾਨਂ ਅਨੁਪਾਦਾਨਂ, ਇਨ੍ਧਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ, ਤਤੋ **ਅਨੁਪਾਦਾਨਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਾਣੁਕੇ**ਤਿ ਮਤਖਾਣੁਕੇ ਚ ਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਭੂਮਿਗਤਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ''ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਦਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇ ਕਤੇਪਿ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਨ ਦੋਸੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਚੇ ਪਨ ਭੂਮਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੭)।

੯੯੧. **ਤਿਣੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣੇਨ ਬਦ੍ਧਉਕ੍ਕਂ। **ਤਿਣੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧਾਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ।

੯੯੨. **ਤਸ੍ਸ** ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਇਨ੍ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ **ਰੁਤਂ** ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੯੩. ''ਤਸ੍ਸ ਅਪਥਵਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਵਿਮਤਿਸ੍ਸੁਭਯਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਪਥਵਿਅਪਥਵਿਦ੍ਵਯੇਪਿ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾ **ਪਥਵੀ,** ਇਤਰਾ **ਅਪਥਵੀ।**

੯੯੪. **ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਟਂ, ਮਤ੍ਤਿਕਂ, ਪਂਸੁਂ ਵਾ।

ਪਥਵੀਖਣਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

**੯੯੫**. **ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਵਡ੍ਢਮਾਨਸ੍ਸ ਚ। **ਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਸ੍ਸ, ਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਹੁਵੁਞ੍ਚਾਤਿ ਭੂਤਾ, ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ ਚਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੦)। ਏਤ੍ਥ ਚ **"ਭਵਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਲ੍ਹਮੂਲੇ ਨੀਲਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨਕੇ ਤਰੁਣਗਚ੍ਛੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਅਹੁਵੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦਿਕੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਭਵਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ ''ਜਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''ਤਿ, **"ਅਹੁਵੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ''ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਭੂਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤੀਤਵਿਸਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ **"ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਤਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਗਾਮ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਨਨ੍ਤਾਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਨਾਦਿਸਦ੍ਦੇ ਵਿਯ ਭੂਤਸਦ੍ਦੇ ਵੁਤ੍ਤਿਪਕ੍ਖਮਾਹ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੦) ''ਭੂਤਾ ਏਵ ਵਾ ਗਾਮੋ ਭੂਤਗਾਮੋ, ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਹਰਿਤਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਭੂਤਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਗਾਮੋ ਨਿਵਾਸੋਤਿ ਵਾ **ਭੂਤਗਾਮੋ**। ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਹਿ ਹਰਿਤਭਾਵਮਾਪਨ੍ਨਾ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦਯੋ ਦੇਵਤਾਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ। ਜਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵੁਦ੍ਧਿਮਰਿਯਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਪਾਤਬ੍ਯਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਤਬ੍ਯਭਾਵੋ **ਪਾਤਬ੍ਯਤਾ,** ''ਛੇਦਨਭੇਦਨਾਦੀਹਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੇਤੁ ਯਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਤਂ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਛੇਦਨਫਾਲਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਕੋਪਨੀਯਤਾਸਙ੍ਖਾਤਪਾਤਬ੍ਯਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਹੇਤੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ **ਉਦੀਰਿਤਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੯੬-੭**. **ਸੋ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮੋ। **ਤਿਲਬੀਜਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤੇ ਸੁਖੁਮਪਣ੍ਣਸੇਵਾਲਾਦਿਕੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚ ਤਾਦਿਸਾ ਇਤਰਾ ਸੇਵਾਲਜਾਤਿ ਗਹਿਤਾ। ''ਉਪਰਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਪਣ੍ਣਙ੍ਕੁਰੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਮੂਲਙ੍ਕੁਰੋ ਸੇਵਾਲੋ ਤਿਲਬੀਜਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਉਦਕੇ ਜਾਯਮਾਨਕਸੇਵਾਲਾਦਿਂ ਭੂਮਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਟਨਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨ ਜਲੇ ਏਵ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸੁਖੁਮਪਣ੍ਣਨੀਲਿਕਾਦਿਂ ਉਦਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਣਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੇਵਾਲਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੯੮**. **ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਲਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਦੂਰਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **"ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਸਕਲਂ** ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਜਲਂ ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੯੯**. **ਚੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਤਂ** ਸੇਵਾਲਜਾਤਿਕਂ ਜਲਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਂ ਉਦਕੇਨ ਵਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਠਾਨਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਂ। **ਤਂ** ਤਥਾਕਰਣਂ ਯਸ੍ਮਾ ਠਾਨਸਙ੍ਕਮਨਂ ਠਾਨਤੋ ਚਾਵਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੦੦**. ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਉਦਕੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਤਂ** ਸੇਵਾਲਜਾਤਿਕਂ। **ਵਾਰਿਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਸਂ ਵਾਰਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਰੀ, ਤੇਸੁ।

**੧੦੦੧**. **ਜਲੇ ਵਲ੍ਲਿਤਿਣਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਜਲਮਤ੍ਥਕੇ ਵਲ੍ਲਿਞ੍ਚ ਜਾਯਮਾਨਕਰਵਲ੍ਲਿਤਿਣਾਦੀਨਿ ਚ। **ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭੂਮਿਤੋ, ਉਦਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਉਦਕਤੋ ਚ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤੋਯਤੋ"**ਤਿ। **ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕੇ, ਏਵ-ਕਾਰੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ''ਤਤ੍ਥੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ।

**੧੦੦੨**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਦਕੇ ਏਵ। **ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛੇਦਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਪਰੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮਭਾਵਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵਲ੍ਲਿਤਿਣਾਦੀਨਿ। **ਬੀਜਗਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਮੂਲਬੀਜਗਾਮਾਦਿਵਸੇਨ।

**੧੦੦੩**. ਏਵੰ ਉਦਕਟ੍ਠੇ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਥਲਟ੍ਠੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਹਰਿਤਖਾਣੁਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਕਕੁਧਕਰਞ੍ਜਾਦੀਨੰ ਛਿਨ੍ਨਾਵਸਿਟ੍ਠਖਾਣੁਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। "**ਭੂਤਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੰਵਿਕੋਪਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ।

**੧੦੦੪**. **ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਕਾਨੰ ਖਾਣੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਉਪਰਿਹਰਿਤੋ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। "**ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਤਮਾਹ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨੰ ਖਾਣੁ ਉਦ੍ਧੰ ਅਵਡ੍ਢਨਕੋ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਖਾਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਬੀਜਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

**੧੦੦੫**. **ਤਥਾਪਕਾਸਿਤੋ**ਤਿ ''ਬੀਜਗਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੧੦੦੬**. ਫਲਿਤਾ ਕਦਲੀ ਯਾਵ ਨੀਲਪਣ੍ਣਾ, ਤਾਵ ਸਾ ਚ ਭੂਤਗਾਮੋਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਕਦਲੀ ਪਨ ਫਲਿਤਾ ਯਾਵ ਨੀਲਪਣ੍ਣਾ, ਤਾਵ ਭੂਤਗਾਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨)। **ਨਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵੇਲ਼ੁ। **ਵੇਲ਼ੂ**ਤਿ ਮਹਾਵੇਲ਼ੁ। **ਤਿਣਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਸ੍ਸਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ।

**੧੦੦੭**. ਯੋ ਅਯੰ ਪਨ ਵੇਲ਼ੁ ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਦਾ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਸੋ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਬੀਜਗਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਫਲ਼ੁਬੀਜਗਾਮੇਨ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਕਤਰਬੀਜਗਾਮੇਨ? ਫਲ਼ੁਬੀਜਗਾਮੇਨਾ''ਤਿ।

**੧੦੦੮**. **ਇਨ੍ਦਸਾਲੋ** ਸਲ੍ਲਕੀ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੋਭਞ੍ਜਨਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਰਾਸਿਕਤਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਸਾਖਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨) ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸੰ ਜੋਤੇਤਿ। ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਣ੍ਡਕੇਸੁ ਰਤਨਮਤ੍ਤਾਸੁਪਿ ਸਾਖਾਸੁ ਉਟ੍ਠਿਤਾਸੁ ਭੂਤਗਾਮੰ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਬੀਜਗਾਮਮੇਵ ਹੋਤਿ ਅਵਿਰੁਲ਼੍ਹਮੂਲਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨਾ ਞਾਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾਨਮੁਪਕਾਰਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨਾ**"ਤਿ। ਇਮਮੇਵਤ੍ਥੰ ''ਮੂਲਮਤ੍ਤੇਪਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਤਿ।

**੧੦੦੯**. **ਮਣ੍ਡਪਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਪਵਤਿਪਾਕਾਰਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ। **ਸਚੇ ਤੇ ਨਿਕ੍ਖਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਤੇ ਇਨ੍ਦਸਾਲਾਦਿਦਣ੍ਡਕੇ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਖਣਨ੍ਤਿ। **ਨਿਗ੍ਗਤੇ ਮੂਲਪਣ੍ਣਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਨਿਖਾਤਦਣ੍ਡਤੋ ਮੂਲੇ ਚ ਪਣ੍ਣੇ ਚ ਜਾਤੇ। **ਭੂਤਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ''ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ।

**੧੦੧੦**. **ਨਿਗ੍ਗਤੇਪੀ**ਤਿ ਤਤਿਯੇਨ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਤੰ ਸੂਚੇਤਿ।

**੧੦੧੧**. **ਸਕਨ੍ਦਾ ਤਾਲਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਕਨ੍ਦਤਾਲਬੀਜੰ। **ਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟੀ**ਤਿ ਸੂਚਿਸਣ੍ਠਾਨਾ ਅਙ੍ਕੁਰਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿ। ਨ ਚ ਬੀਜਗਾਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਭੂਤਗਾਮੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਜਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੦੧੨**. **ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਤਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲਛਲ੍ਲਿੰ। **ਦਨ੍ਤਸੂਚੀਵਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਮਯਸੂਚਿ ਇਵ। **ਸੋਪੀ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰੋਪਿ। ਰੁਕ੍ਖਤਚਸਦ੍ਦਾਨੰ ਫਲੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲੇਸੁਪਿ ਤੱਲਿਙ੍ਗਤਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ "**ਸੋ**"ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੧੦੧੩**. **ਮਿਗਸਿਙ੍ਗਸਮਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਹਰਿਤਵਿਸਾਣਸਦਿਸਾਯ। **ਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿਯਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਕੁਰਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿਯਾ। **ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ। **ਭੂਤਗਾਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਮੂਲਕਭੂਤਗਾਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦੰ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਸ੍ਸ ਆਵੇਣਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਚਤੁਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੦੧੫-੬**. **ਅਮ੍ਬਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਬੀਜਂ। **ਜਮ੍ਬੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਬੀਜਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਧੁਕਪਨਸਾਦਿਬੀਜਾਨਂ ਗਹਣਂ। **ਵਨ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦਨੀ। **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ**ਤਿ **ਭਣ੍ਡਕਦਲਿਮਨੇਰਹਂ ਵਾ। ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਨ੍ਤਕਾਦਿਨੋ। **ਅਮੂਲਵਲ੍ਲੀ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਿਕਾ ਵਲ੍ਲਿ।

**੧੦੧੭**. ਸੋ ਸੇਵਾਲੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੧੮**. **ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ। **ਤਂ** ਸੇਵਾਲਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਕਾਰਾ।

**੧੦੧੯**. **ਸੇਵਾਲੇ** ਅਪਨੀਤੇ। **ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ। ਕਣ੍ਣਕਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਨਂ ਬਹਿ ਸੇਵਾਲੋ ਉਦਕੇ ਅਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਬੀਜਗਾਮਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਣ੍ਣਕਂ ਨੀਲਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇਵ।

**੧੦੨੦**. **ਪਾਸਾਣਦਦ੍ਦੂ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸਰੀਰੇ ਰੋਗਾਕਾਰੇਨ ਪਾਸਾਣੇ ਜਾਯਮਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੇਵਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਣਸੇਵਾਲਂ। **ਸੇਲੇਯਜਕਾ** ਨਾਮ ਸਿਲਾਯ ਸਮ੍ਭੂਤਾ ਏਕਾ ਸੁਗਨ੍ਧਜਾਤਿ। **ਅਪਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਰਹਿਤਾਨਿ।

**੧੦੨੧**. **ਪੁਪ੍ਫਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਸਿਤਂ। **ਤਂ** ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। **ਮਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਕਸਿਤਂ।

**੧੦੨੨**. ਅਲ੍ਲਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਤਚਂ ਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਪਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਪਿ ਨਿਯਜਾਸਮ੍ਪਿ ਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਲ੍ਲਤਚਮਤ੍ਥਕੇ ਸੁਕ੍ਖਤਚਪਟਲਮ੍ਪਿ। “**ਅਲ੍ਲਸ੍ਮਿ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜਤਿਰੇਕੇਨ ਮਤਰੁਕ੍ਖੇ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। “**ਤਚਂ ਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਰੁਕ੍ਖਤਚਮ੍ਪਿ ਪਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਪਿ ਸਾਲਕਪਿਤ੍ਥਾਦਿਨਿਯਜਾਸਮ੍ਪਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਲ੍ਲਤਚਂ ਅਵਿਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੧੦੨੩**. ਅਕ੍ਖਰਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਾਰਹੇਸੁ ਨੁਹਿਕਦਲਿਆਦੀਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ, ਤਜ੍ਜਾਤੇਸੁ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਕੇਸੁ ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਂ ਲਿਖਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੁਦੀਰਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਤਜ੍ਜਾਤੇਸੂ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਅਪਨੀਤਪਣ੍ਣੇਸੁ ਲਿਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੦੨੪**. “**ਪਕ੍ਕਮੇਵ ਵਾ**”ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਚਨਤੋ “**ਫਲਂ ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਕ੍ਕਂ ਫਲਂ ਗਹਿਤਂ।

**੧੦੨੫**. **ਫਲਿਨਿਂਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਨਾਰਹਫਲਵਤਿਂ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਾਦਿਕਂ ਸਾਖਂ। **ਗਣ੍ਹਤੋ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਯਂ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ ਚੇ**ਤਿ ਤਥਾ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਖਤੋ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਫਲਂ ਸਚੇ ਸਯਂ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। **ਏਵਂ ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ।

**੧੦੨੬**. **ਪਰਂ ਕਞ੍ਚਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਨ੍ਤੇਸੁ**ਤਿ ਕੁਸੁਮਾਨਿ ਲੁਨਨ੍ਤੇਸੁ। **ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਸਾਖਾਯ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਾਨੀਯਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤੇਹਿ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪਾਨੀਯਂ ਨ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਨੀਯਵਾਸਤ੍ਥਿਕੇਨ ਸਾਮਣੇਰਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਓਚਿਨਾਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨)।

**੧੦੨੭**. “**ਸਾਖਾ**”ਤਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਮੋਚਿਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਾਖੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚਿਤਸਾਖਂ। ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਾਖੀਨਂ **ਤਂ** ਸਾਖਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੇਸਂ ਸਾਖਾ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਸਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੧੦੨੮**. **ਅਲ੍ਲਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦਿਕੇਸੁਪੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਚਲਸੁਣਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

**੧੦੨੯**. ਅਨਿਯਾਮਤੋ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨਿਯਾਮਸਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਇਮਂ ਰੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਅਨਿਯਾਮਤੋ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਇਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਾਮਵਚਨਾਭਾਵਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੦੩੨**. **ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੂਰਣਯੋਗੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਮੇ**ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਛਿਯਂ ਠਿਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਖਣ੍ਡਂ। **ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਤੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਯਂ ਸਬ੍ਬਖਣ੍ਡੇਸੁ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਤੇ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਂ ਸਤ੍ਥਪਰਿਜਿਤਂ ਨਖਪਰਿਜਿਤਂ ਅਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਂਯੇਵ ਪਞ੍ਚਮ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੦) ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿਸਤ੍ਥਨਖੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਖਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਜਲਿਤਗ੍ਗਿਨਾ ਵਾ ਸੂਚਿਮੁਖੇਨ ਵਾ ਨਖਚ੍ਛੇਦਨੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥਕਧਾਰਾਯ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਸੀਹਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਾਨੁਪ੍ਪਾਟਿਤਅਪੂਤਿਨਖੇਨ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਾਚਾਯ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਖਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਚ ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਵ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ''ਕਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ।

**੧੦੩੩**. **ਦਾਰੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋਬਦ੍ਧਦਾਰੁਂ। **ਦਾਰੁਂ ਵਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਜ੍ਝਤਿ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ''ਏਕਸਿਤ੍ਥੇਪੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੧੦੩੪**. **ਤਾਨਿ** ਉਚ੍ਛੁਦਾਰੂਨਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਲ੍ਲਿਂ, ਰਜ੍ਜੁਂ ਵਾ।

**੧੦੩੫**. **ਮਰਿਚਪਕ੍ਕੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਣਤੇਹਿ ਮਰਿਚਪਕ੍ਕੇਹਿ। ਅਪਰਿਣਤਾਨਂ ਪਨ ਅਬੀਜਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸੇਤਲਸੁਣਤਚਲਸੁਣਾਦੀਹਿ ਮਿਸ੍ਸਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਫਲਾਦੀਨਮੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ।

**੧੦੩੬**. **ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਕਾਦਿਸੂ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਤਿਲੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਸੁ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਹਿ ਮਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਇਤਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਏਕਾਬਦ੍ਧੇ ਕਪਿਤ੍ਥੇਪੀ**ਤਿ ਕਟਾਹੇਨ ਬਦ੍ਧਬੀਜੇ ਪਰਿਣਤਕਪਿਤ੍ਥਫਲੇਪਿ। **ਕਟਾਹੇ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਮਿਞ੍ਜੇ ਕਪਾਲੇ।

**੧੦੩੭**. **ਕਟਾਹਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਸੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਟਾਹਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਮਿਞ੍ਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਣਤਕਪਿਤ੍ਥਫਲਮਿਞ੍ਜਂ। **ਤਂ ਕਪਿਤ੍ਥਂ ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਕਪਿਤ੍ਥਕਟਾਹਂ ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਂ ਬੀਜਤੋ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਟਾਹਸ੍ਸ ਭਾਜਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੦੩੮**. ''ਅਭੂਤਗਾਮਅਬੀਜੇਸੂ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਭੂਤਗਾਮੇ ਚ ਅਬੀਜੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਚ ''ਅਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨) ਪਾਠਂ ਵਿਨਾ ''ਅਭੂਤਗਾਮੇ ਭੂਤਗਾਮਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਭੂਤਗਾਮਗ੍ਗਹਣਂ ਕਸ੍ਮਾ ਕਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ ਬੀਜਂ ਭੂਤਗਾਮਞ੍ਚ ਬੀਜਗਾਮਂ ਬੀਜਞ੍ਚ ਬੀਜਬੀਜਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ''ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਉਭਯਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭੂਤਗਾਮਅਬੀਜਗਾਮਦ੍ਵਯੇ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ''ਅਭੂਤਗਾਮੇ ਭੂਤਗਾਮਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਬੀਜਗਾਮੇ ਬੀਜਗਾਮਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭੂਤਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਗਾਮਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਬੀਜਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਨੋ ਬੀਜਂ।

**੧੦੩੯. ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਭੂਤਗਾਮਬੀਜਗਾਮਦ੍ਵਯੇ। **"ਅਤਥਾਸਞ੍ਞਿਨੋ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਭੂਤਗਾਮਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਅਭੂਤਗਾਮਂ, ਅਬੀਜਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭੂਤਗਾਮਂ ਬੀਜਮ੍ਪਿ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਬੀਜੇ ਅਬੀਜਸਞ੍ਞੀ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਭੂਤਗਾਮਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਲਮ੍ਬਣਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਯਾ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਿਣਾਦੀਸੁ ਛਿਜ੍ਜੇਸੁਪਿ ''ਇਮਂ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਮਨਸਿਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਸਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਥਯਤੋ ਵਾ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਚ**-ਕਾਰੇਨ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਤਂ। ''ਇਮਂ ਭੂਤਗਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਤਿਤੇ ਇਮਂ ਡਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਛਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੦੪੦. ਇਦਂ ਚਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਛੇਦਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਯ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਂ। ਤਿਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਾਦੀਸੁ ਤਿਣਗਹਨਾਦਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕੁਸਲਂ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਂ, ਫਲਪੁਪ੍ਫਾਦਿਲੋਭੇਨ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸੇਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ।

ਭੂਤਗਾਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੪੧**. ਅਞ੍ਞਵਾਦਵਿਹੇਸਕੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਵਿਹੇਸਕਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਂ, ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਵਿਹੇਸੇਤੀਤਿ ਵਿਹੇਸਕਂ, ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੮) ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵਤ੍ਥੁਨਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਚੋਦਨਾਯ ਕਤਾਯ ਤਂ ਅਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੯੪) **ਪਦਭਾਜਨਾ**ਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੋ**। ਇਧ ਪਨ ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾ ਗਹਿਤਾ।

ਤਥੇਵ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਭੀਰੁਕਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵਿਹੇਸੇਤੁਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ **ਵਿਹੇਸਕੋ** ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਧ ਪਨ ਤਬ੍ਭਾਵਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਂਖੇਪੋ। **ਪੁਨ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਤੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਵਿਹੇਸਕਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦) ਨਯੇਨ ਚ ''ਰੋਪਿਤੇ ਵਿਹੇਸਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦) ਨਯੇਨ ਚ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਏਕੇਕਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੦੪੨. ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀਤਿ ਤੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। **ਅਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਕਮ੍ਮੇ ਅਰੋਪਿਤੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਕਮ੍ਮਾਰੋਪਨੇ ਅਕਤੇ। **ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮੇ ਅਰੋਪਿਤੇ ਏਵਂ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਕਮ੍ਮੇ ਅਰੋਪਿਤੇ**ਤਿ ਵਿਹੇਸਕਕਾਲਮਾਹ।

**੧੦੪੩. ਆਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਪਨ੍ਨਂ। **ਭਣ੍ਡਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨਕਲਹਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਮੁਖਰੋਗਾਦਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੦੪੪**. **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਪਟਿਚਰਣੰ ਕ੍ਰਿਯੰ। ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਅਕ੍ਰਿਯੰ।

ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੪੫-੬**. **ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦੀਸੁ ਤੇਰਸਸੁ ਸਮ੍ਮੁਤੀਸੁ ਏਕੰ ਵਾ ਕਤਿਪਯਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਸਮ੍ਮੁਤਿਕਸ੍ਸ। ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੬) ਵਚਨਤੋ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮਾਹ, ਅਯਸੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵ**ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਛਨ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਛਨ੍ਦੇਨ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਉਦ੍ਦਿਸਤੀ''ਤਿਆਦਿੰ ਭਣਨ੍ਤੋ। **"ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ"**ਤਿ ਇਦੰ **"ਉਜ੍ਝਾਪੇਤੀ"**ਤਿ ਕਿਰਿਯਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਨਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨੰ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – **ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਿ** ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਓਲੋਕਾਪੇਤਿ, ਲਾਮਕਤੋ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਪੇਤਿ, ਖੀਯਤੀਤਿ ''ਛਨ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਖੇ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਸੇਨ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**"ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਇਦੰ ''ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਖਿਯਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫) ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਤ੍ਥੂਨੰ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮੰ ਸਚੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੧੦੪੭-੮**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। ਅਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣੰ ਭਾਸਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮਤੰ ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵੰ ਉਪਗਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਵਣ੍ਣੰ ਵਦਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੪੯**. **ਕਰੋ**ਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਤੰ। **ਭਣਤੋ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਯਤੋ, ਖੀਯਤੋ। ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ। ਉਜ੍ਝਾਪਨਖੀਯਨਕਿਰਿਯਾਹਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਕ੍ਰਿਯੰ**। ਯਸ੍ਮਾ ਉਜ੍ਝਾਪਨੰ, ਖੀਯਨਞ੍ਚ ਮੁਸਾਵਾਦਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਖੀਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨੰ।

ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੫੦**. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਾਦਿਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਮਞ੍ਚੰ ਵਾ ਪੀਠੰ ਵਾ ਭਿਸਿੰ ਵਾ ਕੋਚ੍ਛੰ ਵਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ ਮਞ੍ਚਾਦਿੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਞ੍ਚਾ ਮਸਾਰਕੋ ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੧) ਚ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਮਞ੍ਚੋ। ਤਤ੍ਥ **ਮਸਾਰਕੋ** ਨਾਮ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਟਨਿਸਿਖਾਹਿ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ। ਸੋ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਵੇਤ੍ਤਮਞ੍ਚੋ। **ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ** ਨਾਮ ਅਟਨਿਸੀਸੇਸੁ ਬੁਨ੍ਦਿਕਰਨ੍ਤਰਤੋ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਡੰਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਵੇਤ੍ਤਮਞ੍ਚਪਦਰਮਞ੍ਚੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ** ਨਾਮ ਪਾਦਬੁਨ੍ਦੇ ਅਸ੍ਸਖੁਰਾਦਿਆਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਕ੍ਕਟਪਾਦੇਹਿ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਪਾਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤਮਞ੍ਚੋ। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ** ਨਾਮ ਅਟਨਿਯੋ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਟਨਿਛਿਦ੍ਦੇ ਪਾਦਸੀਸੇ ਸਿਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਟਨਿਯਾ ਉਪਰਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਾਦਸਿਖਾਮਤ੍ਥਕੇ ਤਿਰਿਯੰ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਆਣਿੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ।

**ਪੀਠੰ** ਨਾਮ ਏਵਮੇਵ ਕਤੰ ਤਨ੍ਨਾਮਕਮੇਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ।

**ਭਿਸਿ** ਨਾਮ ''ਪਞ੍ਚ ਭਿਸਿਯੋ ਉਣ੍ਣਭਿਸਿ ਚੋਲ਼ਭਿਸਿ ਵਾਕਭਿਸਿ ਤਿਣਭਿਸਿ ਪਣ੍ਣਭਿਸੀ''ਤਿ ਗਬ੍ਭਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਪਞ੍ਚ ਭਿਸਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਉਣ੍ਣਾ** ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਮੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਲੋਮਾਨਿ। **ਚੋਲ਼ਾ** ਨਾਮ ਪਿਲੋਤਿਕਾ। **ਵਾਕੰ** ਨਾਮ ਮਕਚਿਵਾਕਾਦਿਕੰ।

**ਤਿਣੰ** ਨਾਮ ਦਬ੍ਬਤਿਣਾਦਿ। **ਪਣ੍ਣੰ** ਨਾਮ ਤਮਾਲਪਣ੍ਣੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਪਣ੍ਣੰ।

**ਕੋਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਕੋਚ੍ਛੰ ਨਾਮ ਵਾਕਮਯੰ ਵਾ ਉਸੀਰਮਯੰ ਵਾ ਮੁਞ੍ਜਮਯੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਮਯੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਸੰਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੧) ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਵਾਕੰ ਵਾ ਉਸੀਰੰ ਵਾ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣੰ ਵਾ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਤਿਣੰ ਵਾ ਆਦਾਯ ਉਭੋਹਿ ਕੋਟੀਹਿ ਵਿਤ੍ਥਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਵੇਠਨਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨੀ ਵਿਯ ਨਿਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਕਤੰ ਆਸਨਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤੰ, ਮਜ੍ਝੇ ਸੰਖਿਤ੍ਤੰ, ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਕਿਰ ਮਜ੍ਝੇ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਚਮ੍ਮਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮੰ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧)। **ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਯੰ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ।

**੧੦੫੧**. **ਨੇਵੁਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਸਾਮੇਯ੍ਯ। **ਨ ਉਦ੍ਧਰਾਪੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤਥਾ ਨ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚਾਦਿੰ। **ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਮਞ੍ਚਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਥਾਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਖਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਪਤਨਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

**੧੦੫੨**. **ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਚਤੁਰੋ ਮਾਸੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੰ ਚਾਤੁਮਾਸੇ। **ਸਚੇ ਦੇਵੋ ਨ ਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤ੍ਥਚਿ ਜਨਪਦੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤੇਨੇਵ **"ਸਚੇ"**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਮਾਹ। ''ਯੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸੁਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਥਾ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ।

**੧੦੫੩**. **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਸਦਿਸੇ ਦੇਸੇ। ਯਤ੍ਥ ਅਪਰੇਪਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਮਞ੍ਚਾਦਿੰ ਠਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਿਮ੍ਹਾਨੇ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਬਹਿ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੦੫੪**. **ਨਿਵਾਸਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਕੁਲਾਵਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਵਾਸੇ ਸਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਧੁਵਨਿਵਾਸੇਨ ਕੁਲਾਵਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦)। **ਕਦਾਚਿਪੀ**ਤਿ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਾਲੇਪਿ।

**੧੦੫੫-੬**. ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਞ੍ਚਾਦੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਨ੍ਥਤੰ ਯਦੀ**ਤਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤੇਨ ਯਦਿ ਅਤ੍ਥਤੰ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮਣ੍ਡਪਅਬ੍ਭੋਕਾਸਾਦਿਮ੍ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਾਨੇ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ। **ਸੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ।

**੧੦੫੭**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਵੁਤ੍ਤਮਞ੍ਚਾਦਿੰ। **ਸਨ੍ਥਰਾਪਿਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋ, ਸਨ੍ਥਰਿਤੁੰ ਨਿਯੋਜਕਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੦੫੮**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਣਾਪਕੋ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **"ਨਿਸੀਦਤੀ"**ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕੰ ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਠਪੇਤਿ, ''ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਪਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੧੦੫੯-੬੦**. **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ** ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਲਿਬੋਧੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪੰ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲਜ੍ਜਿੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਮਯੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਤਿਗਹਣੰ ਆਪੁਚ੍ਛਨੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥੰ ਅਙ੍ਗੰ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਗਮਨਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ

ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ‘‘ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨੁਮਤਿਦਾਯਕੇਨ ਵਤ੍ਤਾਵਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨਿਯਜਾਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਯਜਾਤਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਾਵਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਾਰੇ**ਤਿ ਪਦਵਾਰੇ।

**੧੦੬੨**. **ਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਠਤ੍ਵਾ ਆਣਾਪਿਤਭੋਜਨਸਾਲਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਭੋਜਨਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧)।

**੧੦੬੩**. ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਿਕਾਤੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਤ੍ਤਿਕਾਦਿਤੋ ਸਵਾਸਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੨) ਵਚਨਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਯਂ ਹੋਤਿ।

**੧੦੬੪-੫**. **ਚਿਮਿਲਿਕਂ** ਨਾਮ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਛਵਿਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਪਿਲੋਤਿਕਂ। **ਤਟ੍ਟਿਕਾ** ਨਾਮ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਤਤਟ੍ਟਿਕਾ। **ਚਮ੍ਮਂ** ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦਿ। ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾਹ “**ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਹਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੨)। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਸ੍ਸ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾ** (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੨) ਏਵਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ –

‘‘ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਹਾਚਮ੍ਮਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸੀਹਚਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਗ੍ਘਚਮ੍ਮਂ ਦੀਪਿਚਮ੍ਮਂ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਯ **ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹਿਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੫) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਯਥਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੨੦) ਵਚਨਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਾਦਿਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਮਿਦਂ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

“**ਫਲਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਠਾਗਤਂ ਫਲਕਪੀਠਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਫਲਕਪੀਠਂ ਨਾਮ ਫਲਕਮਯਂ ਪੀਠ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੨)। **ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਦਲਿਵਾਕਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਕਂ। **ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਂ** ਨਾਮ ਚਿਮਿਲਿਕਾਯ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ, ਅਸਤਿ ਸੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾ ਕਟਸਾਰਕਾਦਿਵਿਕਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰਤ੍ਥਰਣਂ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਿਕਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ।

**ਪਤ੍ਤਾਧਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਵਲਯਾਧਾਰਕਂ। ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। **ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਤੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਬਲਂ ‘‘ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਥੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇਪਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੧੦੬੬**. ਆਰਞ੍ਞਕੇਨਾਪਿ ਸਚੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੇ ਨੋਸਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਂ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੬੭**. **ਉਪਚਿਕਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੂਸਿਕਾ ਗਹਿਤਾ। **ਨ ਲੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚਾਦਿਕਂ ਸਕਲਂ।

**੧੦੬੮**. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਮਞ੍ਚਾਦਿਵਿਸਯੇ। **ਰੁਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਾਦੀਹਿ ਵਾ ਯਕ੍ਖਸੀਹਾਦੀਹਿ ਵਾ ਮਞ੍ਚਾਦਿਕੇ ਰੁਦ੍ਧੇ ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥੇ, ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਾਦੀਸੁ ਚ ਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਗਚ੍ਛਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੬੯**. ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ ਹੋਤਿ, ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਨ ਤੇਨੇਵ ਦ੍ਵਯੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਣਾਦਿ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੭੦-੩**. **ਭਿਸੀ**ਤਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਮਞ੍ਚਕਭਿਸਿ ਵਾ ਪੀਠਕਭਿਸਿ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਿਤਭਿਸਿ ਚ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ** ਨਾਮ ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋ ਵਾ। ''ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਇਦਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮੇਵਾ'ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੬) **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾ** ਲਿਖਿਤਂ। **ਨਿਸੀਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਚੀਵਰਂ।

**ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ** ਏਰਕਾਦੀਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸਨ੍ਥਾਰੋ। **ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰੋ** ਨਾਮ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਪਣ੍ਣੇ ਤਥੇਵ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸਨ੍ਥਾਰੋ। ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੇਯਜਾ। "ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਸਹਸੇਯਜਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

**ਦਸਵਿਧਂ ਸੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧਾਸੁ ਸੇਯਜਾਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਪਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪੀਤਿ ਇਮਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦਂ ''ਸਯਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਤਂ** ਸੇਯਜਂ।

**ਆਰਾਮਸ੍ਸੂਪਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਚਾਰਮਾਹ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੦੭੪**. **ਉਭਯੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਸੇਯਜਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੦੭੫**. **ਉਪਚਾਰੇ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭਾਦਿਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੭)। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਚਾਰੋ** ਨਾਮ ਤਂਸਮੀਪਂ ਠਾਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਚਾਰੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਬਹਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ''ਤਿ। **ਮਣ੍ਡਪੋ** ਨਾਮ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤਮਣ੍ਡਪੋ। ਯਥਾਹ ''ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਾਪਿ ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਮਣ੍ਡਪੇ''ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ** ਨਾਮ ਅਗੁਤ੍ਤਾ ਭੋਜਨਸਾਲਾ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯਂ ਵਾਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੭)। **ਅਗੁਤ੍ਤਤਾ** ਚ ''ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤਤਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੭) ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

**੧੦੭੬**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਵਾਰਤ੍ਤਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਵਤ੍ਥੂਸੁ ਭਵਂ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾਤਿ **ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਂ,** ਦਸਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁ ਦਸਵਤ੍ਥੁ, ਤਂਯੇਵ **ਦਸਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਸਿਆਦਿਕਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ

ਸੇਯ੍ਯਾਭਣ੍ਡਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਰਕਸ੍ਸ। ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭) **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤਂ**।

**੧੦੭੭**. **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤਸੇਯ੍ਯਂ ਯਥਾ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਨ ਖਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਗਚ੍ਛਤੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞੇਨ** ਵੁਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖੁਇਸ੍ਸਰਾਦਿਨਾ। **ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਰਿਬੁਦ੍ਧੇ ਨਿਵਾਰਿਤੇ।

**੧੦੭੮**. **ਸਾਪੇਕ੍ਖੋਵ ਚ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਪਟਿਸਾਮੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਾਸਹਿਤੋਵ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਨਦੀਪਾਰਂ ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੮)। **ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਬਹਿ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਿਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੮)। ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਂ** ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕਞ੍ਚਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੮)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਹੋਤੁ ਬਹਿ ਵਾ, ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ, ਇਧ ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

> ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਮ੍ਹਿ ਮਞ੍ਚਾਦਿਂ, ਵਿਹਾਰੇ ਸੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਕਂ।
> ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ, ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੂਪਚਾਰਤੋਤਿ॥

ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੭੯**. **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਿਕਾਵਾਸੇ ਪੁਬ੍ਬੁਪਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਜਾਨਂ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ ਚੇ, **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪੁਬ੍ਬੁਪਗਤੋ** ਨਾਮ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੋ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ** ਨਾਮ ਵੁਦ੍ਧਾਦਯੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ, ਗਿਲਾਨੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋਤਿ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੧)। **ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਉਪਚਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਦਸਵਿਧਾਸੁ ਸੇਯ੍ਯਾਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ‘‘ਦਸਸ੍ਵਞ੍ਞਤਰਂ ਸੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਵਾ’’ਤਿ।

**੧੦੮੦-੨**. ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ‘‘ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਾ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟ”**ਨ੍ਤਿ। ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਾ ਯਾਵ ਤਂ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਤੋ ਯਾਵ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਤੁ ਯਂ ਠਾਨਂ, ਇਦਮੇਵ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਬਾਧੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

**੧੦੮੩**. ‘‘ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਮਾਹ **“ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਅਤ੍ਥਤਾਯ ਸੇਯ੍ਯਾਯ। **“ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਵਿਕਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਮਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ ਪਨ ‘‘ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯੇ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ‘‘ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਏਵਂ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ,

ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਏਵੰ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

**੧੦੮੪**. **ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਸੀਦਨਾਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੨) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਪਿ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤਿਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**੧੦੮੫-੬**. "**ਵੁਤ੍ਤੂਪਚਾਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੂਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰੇ ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇਪਿ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਤੋਪਿ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪਯਤੋਪਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਤੋ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਵਾਰਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ। **ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਅਵਿਦੂਰੇ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਅਙ੍ਗਣਪ੍ਪਦੇਸੇ।

**ਨਿਸੀਦਤੋ** ਵਾਤਿ ਵਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੨)। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਬ੍ਬੂਪਗਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨੇ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੂਪਚਾਰਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇਪੀਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਨਿਵਾਸੋ ਵਾਰਿਤੋ** ਪਰਵਿਹੇਠਕੇਨ ਸਹਵਾਸਸ੍ਸ ਮਹਾਨਤ੍ਥਕਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਏਵਰੂਪੇਨ ਹਿ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਏਕਙ੍ਗਣੇ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੨)।

**੧੦੮੭**. ''ਸੀਤਾਦਿਉਪਪੀਲ਼ਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਸੀਤਾਦੀਹਿ ਉਪਪੀਲ਼ਿਤਸ੍ਸ ਬਾਧਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਉਣ੍ਹੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸੀਤੇਨ ਵਾ ਉਣ੍ਹੇਨ ਵਾ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਪਵਿਸਤੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਆਪਦਾ** ਨਾਮ ਬਹਿ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਾਪਜ੍ਜਨੰ।

**੧੦੮੮**. **ਇਦੰ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੦੮੯**. **ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨੀਹਰੇਯ੍ਯ। **ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਨੀਹਰਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ।

**੧੦੯੦**. ਬਹੂ ਭੂਮਿਯੋ ਵਾਲਿਕਾਤਲਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਬਹੁਭੂਮੋ,** ਪਾਸਾਦੋ। ਸਮਾਸਨ੍ਤਵਿਧਿਵਸੇਨ ''ਬਹੁਭੂਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੦੯੧**. **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ।

**੧੦੯੨**. **ਅਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਨਿਕ੍ਖਮਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨੇਕੇਪਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਗਣਨਾਯ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ। **ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਖਣੇਯੇ**ਵਾਤਿ ''ਇਮੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ।

**੧੦੯੩**. **ਏਕਾ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਬਹੁਕਾਨਿ ਚੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦ੍ਵਾਰਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਟਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਚ ''ਯਾਵ ਪਰਿਯਨ੍ਤੁਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਟਕਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਚ ''ਬਹੂ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਟਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਚ ਆਣਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਬਹੂ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਟਕੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਸਚੇ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਯਾਵ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰੰ, ਤਾਵ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੬)। ਬਹੂਨਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੯੪**. **ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। "**ਉਪਚਾਰਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦਿਤੋ ਉਪਚਾਰਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦਿਮਤ੍ਤਮੇਵਾ''ਤਿ। ਕਾਯੇਨਪਿ ਵਾਚਾਯਪਿ ਤਥਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਸਹ ਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਣ੍ਡਪਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਾ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪਾ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਾ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤਿ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੭)। "**ਵਾਚਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਨਿਕ੍ਖਮਾ''ਤਿ ਚ ''ਇਮੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਆਣਾਪਨਞ੍ਚ ਗਹਿਤੰ। "**ਤਥਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਏਕਾਪਤ੍ਤਿ, ਨਾਨਾਪਯੋਗੇਸੁ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ, ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਕਾਰੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ।

**੧੦੯੫**. ''ਤਥਾ''ਤਿ ਇਦੰ ''ਇਤਰੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦਿਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਤੋ ਚ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਤੋ ਚ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸੂਪਚਾਰਾ ਵਾ ਵਿਹਾਰਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਰਜਨਛਲ੍ਲਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਰਜਨਛਲ੍ਲਿਮ੍ਪੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੬)।

**੧੦੯੬**. "**ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧੇਸੂ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਅਸਿਥਿਲਬਦ੍ਧੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਏਕਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਗਾਲ੍ਹੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਪਨ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੬)। ਸਿਥਿਲਬਨ੍ਧਨੰ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾ ਬਨ੍ਧਨੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਵਚਨੇਨ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨੰ ਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਰਿਦੀਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਨੀਹਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੦੯੭-੮**. **ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ''ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ''ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੰ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਵਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੮)। **ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿੰ ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਿੰ ਵਾ ਤਥਾ ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਵਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੰ ਵਾ **ਤੇਸੰ** ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਆਦੀਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਯੰ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਅਲਜ੍ਜੀਆਦਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋਯੇਵ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੮) ਵੁਤ੍ਤੰ, **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਞ੍ਚ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੭) ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਪਾਠਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਠਮੰ ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ''ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਕੋਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੧੦੯੯**. **“ਤਥਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੇਸਂ ‘‘ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ਅਟ੍ਠ· ੧੨੬) ਚ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। **“ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਾਪਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਕਲਹਕਾਰਕੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਕਲਹਕਾਰਕਮੇਵ ਸਕਲਸਙ੍ਘਾਰਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਕ੍ਖਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ਅਟ੍ਠ· ੧੨੮)। **ਇਦਂ ਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੇਨ **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਨਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਨਨ੍ਤਰਸਦਿਸੋਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋਤਿ।

ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੦੦-੧**. **ਮਜ੍ਝਿਮਾਸੀਸਘਟ੍ਟਾਯਾ**ਤਿ ਸੀਸਂ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤੀਤਿ **ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ,** ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਸੀਸਘਟ੍ਟਾ, ਤਾਯ, ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੀਸਾਘਟ੍ਟਨਪ੍ਪਮਾਣੁਬ੍ਬੇਧਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ**ਤਿ ਪਦਰਾਦੀਹਿ ਉਪਰਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਤਲਾਯ ਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਾਦਿਭੇਦਾਯ ਕੁਟਿਯਾ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ, ਅਕਤਪਦਰਾਦਿਅਤ੍ਥਰਣਾਯ ਤੁਲਾਮਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਾਯ ਉਪਰਿਮਤਲੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਯਾਹਿ ਕਾਹਿਚਿ ਉਪਰਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਤਲਾ ਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਕੁਟਿ ਵਾ ਤਿਭੂਮਿਕਾਦਿਕੁਟਿ ਵਾ ‘ਵੇਹਾਸਕੁਟੀ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ਅਟ੍ਠ· ੧੩੧)। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ ਮਞ੍ਚੇ**ਤਿ ‘‘ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ ਨਾਮ ਮਞ੍ਚੋ ਅਙ੍ਗੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਟਨਿਸੀਸਾਨਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਸਿਖਂ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਸਿਖਾਯ ਅਨਾਕੋਟਿਤਆਣਿਮ੍ਹਿ ਠਿਤਮਞ੍ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ ਪੀਠੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕਂ ਨਾਮ ਪੀਠਂ ਅਙ੍ਗੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ੧੩੧)। ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ।

**ਤਸ੍ਮਿਂ** ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ ਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਪੀਠੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੦੨-੩**. ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਪੁਗ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ। ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ...ਪੇ·... ਗਣਨਾਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ**।

**ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪਰਿਭੋਗੇ** ਵਾਤਿ ਦਾਰੁਸਮ੍ਭਾਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਅਵਲਞ੍ਜੇ ਵਾ। **ਸੀਸਘਟ੍ਟਾਯ** ਵਾਤਿ ਸੀਸਘਟ੍ਟਨਪ੍ਪਮਾਣਤਲਾਯ ਕੁਟਿਯਾ ਵਾ। **ਅਵੇਹਾਸਵਿਹਾਰੇ** ਵਾਤਿ ਅਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ ਭੂਮਿਯਂ ਕਤਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦੀਸੁ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **“ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਵਿਹਾਰੇ”**ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ੧੩੨) ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੧੦੪**. **ਯਤ੍ਥ ਪਟਾਣਿ** ਵਾ **ਦਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚੇ ਪਾਦਸੀਸਾਨਂ ਉਪਰਿ ਅਟਨਿਮਤ੍ਥਕਤੋ ਤਿਰਿਯਂ ਆਣਿ ਪਵੇਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤੋ, ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤੋ ਵਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਅਪਵੇਸਿਤਪਟਾਣਿਮ੍ਹਿ ਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਪੀਠੇ ਵਾ। **“ਠਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਲਗੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਬਦ੍ਧਅਙ੍ਕੁਸਸਿਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਲਗੇਤਿ। **ਇਦਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਨ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਂ ਮਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੦੫**. **ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਕੋਸਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਹਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ· ੧੩੬) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਰਾਪੇਤਾਨਂ ਦਾਯਕਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਮਹਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ‘‘ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਵਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਭੇਦਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਸਙ੍ਖਾਤਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ‘‘ਸਮਨ੍ਤਾ

ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੬) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਪੁਥੁਲਪ੍ਪਮਾਣਦ੍ਵਾਰਬਾਹਸਮੀਪਂ ਅਵਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਦ੍ਵਾਰਕੋਸੋ ਨਾਮ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਓਕਾਸੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)।

**ਅਗ੍ਗਲ਼ਟ੍ਠਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਲ਼ਸਹਚਰਿਯੇਨ ਤਂਸਹਿਤਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟੇਨ ਯੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਲਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਕਵਾਟਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)। **ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਲੇਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)। ਤਿਣਮਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਉਪਰਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੦੬-੭**. ਯੋ ਵੇਯਜੋ, ਅਯਂ ਨਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਲੇਪਾਪੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਾ''ਤਿ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਅਯਂ ਨਯੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧੇਤਿ ਪਿਧੇਤੀਤਿ **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿ,** ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਆਲੋਕਸਨ੍ਧੀਤਿ ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)। ਏਤ੍ਥ ਕਵਾਟਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਕਵਾਟਦ੍ਵਾਰਫਲਕਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਲੇਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਓਕਾਸੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)।

ਏਤ੍ਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਫਲਕਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਉਪਰਿਪਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਬਹਲਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿ ਪਰਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਲੇਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾਤਿ। ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦਾਪੇਸਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਾਪੇਸੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੪) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੋਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੇਪਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਚ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇਯੇਵ ਪਦੇਸੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਲਿਮ੍ਪਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਤ੍ତਿਯਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਤੁਤ੍ਥਲੇਪੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਦਾਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਛਦਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਇਟ੍ਠਕਾਸਿਲਾਸੁਧਾਤਿਣਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ। **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ਏਵਂ ਛਦਨਂ ਪਨ ਤਿਣਪਣ੍ਣੇਹਿ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣੇਹਿ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਛਦਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਟ੍ਠਕਾਯ ਵਾ ਸਿਲਾਯ ਵਾ ਸੁਧਾਯ ਵਾ ਛਦਨੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਦਨਂ ਪਨ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਛਦਨਞ੍ਚ ''ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਛਦਨਂ ਛਦਨੂਪਰਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਉਪਰੂਪਰਿ ਛਦਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਹਰਿਤਂ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਦਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਹਰਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਭੇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ, ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਤਿਲਕੁਲਤ੍ਥਅਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)। ਇਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਾਭਾਵੇਨ ਅਹਰਿਤਂ ਨਾਮ।

**ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਧਾਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤੋ ਉਦ੍ਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਵਾ ਉਦ੍ਧਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯਾਨਂ ਵਾ ਉਪਰੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੬)। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਦੂਰਤਾਯ ਯੁਤ੍ਤੇ ਅਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਛਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ''ਏਵਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਛਦਨਤ੍ਥਂ ਵਿਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਗਣਨਾਯ, ਤਿਣੇਸੁ ਤਿਣਗਣਨਾਯ, ਪਣ੍ਣੇਸੁ ਪਣ੍ਣਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੬)। **ਤਤਿਯਾਯ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਤਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ, ਤਤਿਯਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹਰਿਤੇ, ''ਸਚੇ ਹਰਿਤੇ ਠਿਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੭) ਵਚਨਤੋ

ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤੋਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਬੀਜਰੋਪਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਸ੍ਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ **ਹਰਿਤਂ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਬੀਜਂ ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਸ੍ਸੇ ਪਨ ਪਤਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫)।

**੧੧੦੮-੯**. ਅਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸੇ**"ਤਿਆਦਿ। "**ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ਵਂਸਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਣ੍ਣਿਕਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ਹੋਤਿ। **ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸੇ**ਤਿ ਚ ''ਗਙ੍ਗਾਯਂ ਘੋਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਾਮੀਪਿਕਾਧਾਰੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਕੁਤੋਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਸ੍ਸ ਵਾ ਕੂਟਾਗਾਰਕਣ੍ਣਿਕਾਯ ਵਾ ਉਪਰਿ, ਥੁਪਿਕਾਯ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫) ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਹਰਿਤੇ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। "**ਠਾਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਅਹਰਿਤੇਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਪਤਨੋਕਾਸਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਤ੍ਥੇ ਤੋ-ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਤਞ੍ਹਿ** ਠਾਨਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਤਨੋਕਾਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤੋ ਯਸ੍ਮਾ ਅਹਰਿਤੇ ਪਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸੇਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤਨੋਕਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੧੧੧**. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਦੋ ਤਾਵ ਵਿਹਾਰਪਦਸ੍ਸ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੬) ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਿਣੇਹੇਵ ਕਤਛਦਨਭਿਤ੍ਤਿਕਾ ਕੁਟਿ ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਤਿਣਛਦਨਾ ਕੁਟਿਕਾ **ਤਿਣਕੁਟਿਕਾ**।

ਦੁਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੧੨**. **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੋਯਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਣਕਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸਿਞ੍ਚੇਯ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ**ਜਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਨ ਉਦਕੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਸਯਂ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੦)।

**੧੧੧੩**. ਯੋ ਪਨ ਧਾਰਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਿਞ੍ਚਤੋ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੧੪-੫**. **ਸਨ੍ਦਮਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੋਯਵਾਹਿਨਿਂ। **ਮਾਤਿਕਂ** ਆਲਿਂ। **ਸਮ੍ਮੁਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦਕਂ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤਂ ਯਦਿ, ਸਯਂ ਅਭਿਮੁਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਤੋ **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗਗਣਨਾ**ਤਿ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ, ਉਦਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਕਰਣਪਯੋਗਾਨਂ ਗਣਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੧੬-੭**. ਯਂ ਜਲਂ ਤਿਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਖਯਂ ਵਾ ਆਵਿਲਤ੍ਤਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਉਦਕੇ ਮਤ੍ਤਿਕਂ, ਤਿਣਮੇਵ ਵਾ ਸਚੇ ਸਕਟਪੁਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ। **ਏਕੇਕਂ** ਮਤ੍ਤਿਕਂ, ਤਿਣਮੇਵ ਵਾ। **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਟ੍ਠਗੋਮਯਾਦਿਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਵਿਲਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਕਾ ਯਥਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਆਲੁਲਿਤਭਾਵਂ। ਇਮਿਨਾ ਏਵਂ ਅਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨਪਾਣਕੇ ਮਹਾਉਦਕੇ ਤਿਣਾਦਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਇਦਂ ਪਨ ਮਹਾਉਦਕਂ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੦)।

**੧੧੧੮**. **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਣਾਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ। **ਏਕਾ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ।

**੧੧੧੯**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇ ਚ ਅਪ੍ਪਾਣਕੇ ਚ। **ਵਿਮਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਹਚਰਿਯੇਨ ਵਿਮਤਿਸਹਿਤਮਾਹ।

**੧੧੨੦**. **“ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਾਣਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ‘‘ਸਿਞ੍ਚਨਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇ, ਅਪ੍ਪਾਣਕੇ ਚ। **ਅਪਾਣਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਨਸ੍ਸਮਾਨਾ ਪਾਣਕਾ ਨ ਸਨ੍ਤੀਤਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ। **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਾਣਕਾ ਨ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਘਟਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਉਦਕਂ ਉਦਕੇਯੇਵ ਓਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਓਸਿਞ੍ਚਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕੇ ਤਿਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਪਤਿਤੇ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਅਸਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਤਿਯਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਪਾਣਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੧੨੧-੨**. ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੇ **ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ** ਵਿਸਯਭਾਵਤੋ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤੁਮਾਹ **“ਵਿਨਾ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੦) ‘‘ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ ਪਠਮਙ੍ਗਞ੍ਚ ‘‘ਜਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਙ੍ਗਞ੍ਚ ‘‘ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਙ੍ਗਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ, ਨ ਵਤ੍ਤਂ ਤਤਿਯਙ੍ਗਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮਵਗ੍ਗੇ **ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ ਤਦਭਾਵਲਕ੍ਖਣਂ ਤਤਿਯਙ੍ਗਂ ਵਤ੍ਤੁਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਵਿਨਾ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਚਤ੍ਤਾਰੇਵਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਮਹੇਸਿਨਾ”**ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ।

**੧੧੨੩**. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ‘‘ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਾਣਕਾ ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਞ੍ਚਾਪਨਂ ‘‘ਪਦੀਪੇ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਟਙ੍ਗਾਦਿਪਾਣਕਾ ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਂ ਵਿਯ ਵਿਨਾਪਿ ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ ਤਿਚਿਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਕੁਪਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਤੋ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਮਾਲਾਗਚ੍ਛਾਦਿਂ ਸਿਞ੍ਚਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਤੋ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। **ਅਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਚ। **ਇਦਂ ਵਿਸੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ **ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ** ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਇਦਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ। ਤਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ, ਇਦਂ ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਚੇ? ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੮੮) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਹਾਨਪਾਨਾਦਿਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਸੇਨਾਸਨਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

**੧੧੨੪-੬**. **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸੀਲਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਏਕਮਙ੍ਗਂ, ‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ’’ਤਿਆਦਿ ਦੁਤਿਯਂ, ‘‘ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ ਤਤਿਯਂ, ‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ, ‘‘ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਂ, ‘‘ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ ਸਤ੍ਤਮਂ, ‘‘ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਮਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਪਾਠਾਗਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਓਵਾਦੋ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਮੁਤੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਞਤ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਕਮ੍ਮੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨਾ **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ** ਕਮ੍ਮੇਨ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਇਧ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਾਯ ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹੀ**ਤਿ ''ਵਸ੍ਸਸਤੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਿਵਾਦਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮੰ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੯) **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਆਗਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਏਕੰ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ, **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ** ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋਤਿ ਇਦੰ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਓਸਾਰੇਨ੍ਤੋ**ਵਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿੰ ਉਚ੍ਚਾਰੇਨ੍ਤੋਵ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੯)। **ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ। **ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਭਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਓਵਾਦੰ ਕਰੇਯ੍ਯ।

ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਪਾਟਿਪਦੇ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ''ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਠਾਗਤਨਯੇਨ ''ਸਮਗ੍ਗਤ੍ਥ ਭਗਿਨਿਯੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਸਮਗ੍ਗਾਮ੍ਹਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਯਦਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ''ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਿਨਿਯੋ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਯਦਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ''ਏਸੋ ਭਗਿਨਿਯੋ ਓਵਾਦੋ''ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਯ੍ਯ। ''ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਯਦਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ''ਵਸ੍ਸਸਤੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਭਾਸਨਵਸੇਨ ਓਵਾਦੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਓਸਾਰੇਨ੍ਤੋਵ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

**੧੧੨੭**. **ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾ। **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਯੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੧੨੮**. **ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇਯੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇ** ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਸਤਿ ਤਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਏਵ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੨੯**. **ਓਵਾਦੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਿਨਿਯੋ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ।

**੧੧੩੦**. ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੩੧**. **ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਓਵਾਦਤ੍ਥੰ ਯਾਚਨਸਨ੍ਦੇਸੋ ਤਦਤ੍ਥਤਾਯ ਓਵਾਦੋਤਿ ਗਹਿਤੋਤਿ ਓਵਾਦਸਾਸਨੰ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਚ੍ਚਾਹਰਤੋਪਿ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤੰ ਓਵਾਦਸਾਸਨੰ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਟਿਸਾਸਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨੇਤ੍ਵਾ ਅਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। **ਬਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਞ੍ਚ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਾਸਨੰ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਪਚ੍ਚਾਰੋਚਨਞ੍ਚ ਕਾਤੁੰ ਅਜਾਨਨਤਾਯ ਬਾਲੰ। **ਗਿਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਆਰੋਚਨਸ੍ਸ ਬਾਧਕੇਨ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਗਿਲਾਨੰ। **ਗਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਪਦੰ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਗਮਨੰ ਗਮਿਕਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੧੩੨**. **ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਞਤ੍ਤਿੰ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਞ੍ਚ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤੰ ਚੇ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ। **ਵਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨੰ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਾਹਰਣੇਨ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ ਵਾ ਵਗ੍ਗੇ ਸਤਿ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਸਿਯਾ**ਤਿ ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਵਗ੍ਗੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੰ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਵੇਮਤਿਕੋ ਓਵਦਤਿ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੦) ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯੰ ਹੋਤਿ।

**੧੧੩੩**. ਅਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿੰ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਮਿੰ, ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕਪਕ੍ਖੇ ''ਵਗ੍ਗੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੰ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ,

ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੦) ਅਧਮ੍ਮਿਕਕਮ੍ਮੇਯੇਵ ਵੇਮਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **"ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ''ਅਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਤਥਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤੇਨ ''ਵਗ੍ਗੇ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੦) ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਨਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਯ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਵਾਰੇ ''ਸਮਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਚ ਏਵਮੇਵ ਨਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ **"ਸਮਗ੍ਗੇਪਿ ਚ ਤਤ੍ਤਕਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਯਥਾਹ ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੦)।

**੧੧੩੪**. **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਵਕਾਨਂ ਵਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਂ ਵਗ੍ਗਨਵਕਂ, ਸਮਗ੍ਗਨਵਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਵਕਾਨਂ ਵਸੇਨ। **ਤਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ।

''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਵਗ੍ਗਪਕ੍ਖੇ** ਨਵ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ। ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਸਮਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਸਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੧) ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਾਰੇਸੁ **ਸਮਗ੍ਗਪਕ੍ਖੇ** ਅਟ੍ਠ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ। ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਵ, ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਤਿ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਪਕ੍ਖੇ ਸਤ੍ਤਰਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇਪਿ, ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧਂ ਸਿਯਾ"**ਤਿ।

**੧੧੩੫**. ''ਓਸਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਥੇਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਕਥੇਤਿ ਵਾ। **ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤਮੇਵ ਵਦਤਿ ਵਾ। ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਕਥੇਤਿ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਕਥੇਤਿ ਵਾ, ਨੇਵ ਦੋਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਨੋ ਕਥਯਤੋ ਨੇਵ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੩੬**. ਇਦਾਨਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣੇ ਏਕਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਦ੍ਵੇ ਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲਿਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵਚਨਪਥਾਰੁਲ੍ਹਾ ਵੋਹਾਰਕ੍ਖਮਾਯੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਾਣਵਾਰਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਪਗੁਣਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲਿਯਂ ਪਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **"ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੧੩੭**. **ਪਰਿਕਥਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਕਥਨਤ੍ਥਾਯ। **ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਕਥਾਮਗ੍ਗੋ। **ਮਙ੍ਗਲ...ਪੇ॰... ਅਨੁਮੋਦਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਨਾਦਿਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਭਤ੍ਤਾਨੁਮੋਦਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦਾਨਕਥਾ ਚ, ਕੁਮਾਰਮਙ੍ਗਲਾਦੀਸੁ ਮਹਾਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਾਦਿਮਙ੍ਗਲਾਨੁਮੋਦਨਾ ਚ, **ਅਮਙ੍ਗਲਂ**

ਨਾਮ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਮਤਕਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਦਿਕਥਾ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਸ੍ਸੋਯੇਵਾਨੁਮੋਦਨਾ।

੧੧੩੮. **ਉਪੋਸਥਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਣਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਪਰਿਵਾਰੇ ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਆਗਤਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। “**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਪਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਾਹ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਚ ਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੁਖੇਨ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ।

੧੧੩੯. **ਏਤ੍ਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ। **ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਚਸਂਵਚ੍ਛਰੋ। ‘‘ਦਸਵਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਂਵਚ੍ਛਰਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੇਸੁ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਸੁ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਵਸੇਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਸੁਪਿ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੋਯੇਵ। ਇਤਰਥਾ ਊਨਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਕੇਚਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਗਣਨਂ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੋ’’ਤਿਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਗਣਨਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਗਹਣੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਾ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾ। **ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਵਾਸਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯਵਿਰਹੇਨ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਇਮਿਨਾ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

੧੧੪੦. **ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਙ੍ਗਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਦ੍ਵਯਂ। ਇਧ “**ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** ‘‘ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਙ੍ਗਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ’ਤਿਇਦਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੪੫-੧੪੭)। **ਬਜਞ੍ਜਨਾਦਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬਜਞ੍ਜਨਂ** ਨਾਮ ਪਦਂ, **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ **ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਂ** ਨਾਮ ਅਕ੍ਖਰਂ, ਪਦਕ੍ਖਰਾਨਿ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਚਤੂਸ੍ਵਪਿ ਨਿਕਾਯੇਸੂ**ਤਿ ਦੀਘਮਜ੍ਝਿਮਸਂਯੁਤ੍ਤ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਏਕੋ ਵਾ ਨਿਕਾਯੋ ਪੋਤ੍ਥਕੋਪਿ ਚ ਏਕੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। “**ਪਿ ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ ਜਾਤਕਭਾਣਕੇਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਜਾਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਦ੍ਵੇ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾ।

੧੧੪੨. **ਦਿਸਾਪਾਮੋਕ੍ਖੋ** ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾਦਿਸਾਯ ਪਾਮੋਕ੍ਖੋ ਪਧਾਨੋ। **ਯੇਨਕਾਮਂਗਮੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸਾਭਾਗੇ ਯਥਾਕਾਮਂ ਵੁਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਪਰਿਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਕਾਮਂ ਲਭਤੇ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਸ੍ਸਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੪੩. **ਵਾਚੁਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਅਯਂ ਭਣ੍ਡਪਾਥਾਵਿਧਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਮਿਹਕਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਕਥਾਨੁਰੂਪਤੋ ਅਤ੍ਥਕਰਣਂ ਨ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਤਿਯਙ੍ਗਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

੧੧੪੪. **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। **ਅਸਮ੍ਮਤਤਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਮ੍ਮਤਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਓਵਾਦਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਭਣਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਓਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧੪੬. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯੇ। **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਨ ਓਵਦਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੧੪੮**. **ਉਦ੍ਦੇਸਾਦਿਨਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਦੇਨ੍ਤੋ, ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਦੇਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਨਯੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸੂਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੪੯**. ''ਸਚੇ ਅਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰਂ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਕਾਲਾ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ , ਗਿਲਾਨਾ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ। ''ਗਿਲਾਨਾ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਓਵਾਦਾਯ ਵਾ ਸਂਵਾਸਾਯ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੧) ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਗਿਲਾਨਕਾਲੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੧੫੦**. **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਤੀਣਿਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਤੀਣਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੫੧**. **ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇਨ। **ਦੁਕ੍ਕਟਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਤਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਗਮਨਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਦ੍ਵਯਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੇ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ''ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾਪੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ''ਅਟ੍ਠਹਿ ਵਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੫) **ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਰਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਰਤ੍ਤਿਓਵਾਦਨਮੂਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੫੨**. **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਮੂਲਕਂ। ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਾਦੋ **ਗਰੁਧਮ੍ਮੋ,** ਸੋ ਨਿਦਾਨਂ ਯਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮਨਿਦਾਨਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੧੫੩**. **ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸੇਵ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਇਮਿਨਾ ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ** ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ, ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ** ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ, ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਰਤ੍ਤਿਯ"**ਨ੍ਤਿ।

**੧੧੫੪**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਓਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੨) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤਰਦ੍ਵਯੇ**ਤਿ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੨) ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਇਤਰਦ੍ਵਯੇ। **ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੧੫੫**. ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਥਾ"**ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੫੬**. **ਚੀਵਰਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਇਤਰਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਯਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਕਾਰਮਾਨਨਵਨ੍ਦਨਪੂਜਨਾਨਿ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸਮ੍ਮਤੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਤੇ।

੧੧੫੭. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਏਵਂ ਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੭) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ**। ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

੧੧੫੮. ‘‘ਸਮ੍ਮਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾਤਿ ਚੇ? ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵਮੁਪਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਮਿਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ।

ਆਮਿਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧੬੨. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ । **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਸੂਚਿਤਾ**ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ।

ਚੀਵਰਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧੬੩. ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੧੬੪. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ।

੧੧੬੫. ਸੂਚਿਂ ਚੀਵਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੂਚਿਨੀਹਰਣੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਤੋ।

੧੧੬੬. **ਪਯੋਗਸ੍ਸ** ਵਸਾਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਬਹੂ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਯਾ ਨੀਹਰਣਪਯੋਗਗਣਨਾਯ। ਬਹੂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਯੋਗਪ੍ਪਮਾਣਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੬੯. ਅਨੇਕਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤੀ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਰਪਥੇ**ਤਿ ਸੂਚਿਮਗ੍ਗੇ। ਦੁਤਿਯੇ **ਪਥੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਲੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੧੭੦. **ਕਾ ਹਿ ਨਾਮ ਕਥਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨੇਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਤਿ ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੭੮) ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੧੧੭੨. **ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਂ। **ਸਿਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਿਬ੍ਬਾਪਯਤੋ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਾਮਣੇਰਿਯੋ **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਦਿਕਾ** ਨਾਮ।

੧੧੭੩. ਸਿਬ੍ਬਨਕਿਰਿਯਾਯ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧੭੪-੫. **ਸਂਵਿਧਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਯਾਮ, ਸ੍ਵੇ ਯਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਪਰੇ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਸਂਵਿਦਹਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੩)। **ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ, ਅਨੁਮਸੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ**

**ਸਮਯਾ**ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ, ਸਤ੍ਥਗਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੨) ਵੁਤ੍ਤਕਾਲਵਿਸੇਸਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਥਵਾਹੇਹਿ ਵਿਨਾ ਅਗਮਨੀਯੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਸਤ੍ਥਗਮਨੀਯੋ** ਨਾਮ। ਚੋਰਾਨਂ ਸਯਿਤਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਿਤਖਾਦਿਤਪੀਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਸਾਸਙ੍ਕੋ** ਨਾਮ। ਚੋਰੇਹਿ ਹਤਮਾਰਿਤਘਾਤਵਿਲੁਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ** ਨਾਮ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਸਂਵਿਧਾਨਂ ਅਵਿਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞੋ ਗਾਮੋ **ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ,** ਤਤ੍ਥ ਓਕ੍ਕਮਨਂ ਉਪਗਮਨਂ **ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮੋ,** ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਗਾਮਰਹਿਤਂ ਅਰਞ੍ਞਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਿਗਾਵੁਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੭੬**. ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭੇਦਾਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਏਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ, ਪਕਰਣੇ ਵਾ। ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ ਭੂਮਿ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਦ੍ਵਾਰੇ ਰਥਿਕਾਯ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਵਾ ਚਤੁਕ੍ਕਸਿਙ੍ਘਾਟਕਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦੀਸੁ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੨-੧੮੩)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ **ਚਤੁਕ੍ਕਂ**। ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ**।

**੧੧੭੭**. **ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ** ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਾਦਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਚੇ ਉਭੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸੇਯ੍ਯਾਯ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ ਕਿਰਾਯਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਸਂਵਿਦਹਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੨-੧੮੩)। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਨ ਵਦਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ”**ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੧੭੮**. **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਵਿਧਾਯ ਗਮਨੇ, ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਵਿਧਾਯ ਗਮਨੇ ਚਾਤਿ ਉਭਯਵਿਕਪ੍ਪੇ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜੋਤਕਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ। **“ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਨਿਯਮਨਤ੍ਥਮਾਹ **“ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ।

**੧੧੭੯**. **ਤਤ੍ਰਾਪੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇਪਿ। **ਉਦੀਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

**੧੧੮੦**. **ਅਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਗਾਮਸ੍ਸ, ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। ਯਥਾਹ ‘‘ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਯਾਵ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਨ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਂਵਿਦਹਿਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੨-੧੮੩)। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਕਾਲਦ੍ਵਾਰਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਸਙ੍ਕੇਤਵਿਸਙ੍ਕੇਤਾਤਿ ਤੇਸੁ ਮਗ੍ਗਦ੍ਵਾਰਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਦ੍ਵਾਰ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ”**ਤਿ। ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਪਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ।

**੧੧੮੧**. **ਅਸਂਵਿਦਹਿਤੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਤਸਂਵਿਧਾਨਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਾਦਿ ਅਸਂਵਿਦਹਿਤਕਾਲਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਵਿਧਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਂਵਿਧਾਨਂ ਵਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਵਿਧਾਨੇ ਸਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**੧੧੮੨**. ਸਮਯੇ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਸਮਯੇ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਆਪਦਾਸੁ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ‘‘ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਮਯੇ** ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲਵਿਸੇਸੋ। **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ** ਨਾਮ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ, ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਅਸੁਕਵੇਲਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਸਙ੍ਕੇਤਸ੍ਸ ਵਿਭਵਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੫)। **ਆਪਦਾ** ਨਾਮ ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ ਜਨਪਦਾਨਂ ਪਲਾਯਨਕਾਲੋ। ਯਥਾਹ ''ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ ਚਕ੍ਕਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ ਜਨਪਦਾ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੂ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੫)। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਵਿਲੋਪੇ। **ਚਕ੍ਕਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਂ, ਸਕਟਚਕ੍ਕਂ ਵਾ ਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਨੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ।

**੧੧੮੩**. **ਕਾਯਵਾਚਾਦਿਕਤ੍ਤੁਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹਿਤਂ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਂਵਿਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੮੪**. ਉਦ੍ਧਂ ਜਵਤੀਤਿ **ਉਜ੍ਜਵਨੀ,** ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨੀ ਨਾਵਾ, ਤਂ। ਅਧੋ ਜਵਨਤੋ **ਓਜਵਨੀ,** ਅਨੁਸੋਤਗਾਮਿਨੀ ਨਾਵਾ, ਤਂ। **ਅਭਿਰੁਹੇਯਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਂਵਿਧਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਏਕਂ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੬)। ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਸਙ੍ਖਾਤਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵੇਨ ਤਂ ਨਾਵਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਕੀਲ਼ਨਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਵਿਧਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੮)।

**੧੧੮੫**. ਸਗਾਮਤੀਰਪਸ੍ਸੇਨ ਗਮਨੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ, ਅਗਾਮਤੀਰਪਸ੍ਸੇਨ ਗਮਨੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਰੇਕੇ ਠਾਨੇ ਗਾਮੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ।

**੧੧੮੬**. ਯੋਜਨਪੁਥੁਲਾਯ ਨਦਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ "**ਤਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। ''ਊਨਯੋਜਨਪੁਥੁਲਾਯ ਨਦਿਯਾ ਮਜ੍ਝਂ ਉਭਯਭਾਗਂ ਭਜਤੀਤਿ ਤਾਦਿਸਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਣਨਾਯ, ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਣਨਾਯ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੧੧੮੭**. **ਯਥਾਸੁਖਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। "**ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੂ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਸੁਖਗਮਨਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਅਸਨ੍ਨਮਾਨੋਦਕੇਸੁ ਵਾਪਿਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੧੧੮੮**. **ਤਿਤ੍ਥਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਤਿਤ੍ਥਂ ਪਾਪੇਤੁਂ। **ਤਂ** ਨਾਵਂ। **ਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਾਵਾਪਾਜਕਾ।

**੧੧੮੯**. "**ਤਥਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਂ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯ ਵਾ, **ਤਿਰਿਯਂ ਤਰਣਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਏਕਂ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਆਪਦਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਏਕਂ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਤਥਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

"**ਅਨਨ੍ਤਰਸਮੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਸਂਵਿਦਹਿਤੇ ਕਾਲੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਨਾਵਾਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਯਥਾਹ ''ਇਧਾਪਿ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੧)। ''ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੮) ਵਚਨਤੋ ਕੇਚਿ ''ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਹਿ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨੇ, ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਸੋ ਸਂਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਦ੍ਦਂ ਵਾ ਓਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਤਾ, ਯੇਨਿਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ''ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਨਾਵਾਭਿਰੂਹਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੯੦**. ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ** ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੀਲਸੁਤਾਦਿਗੁਣਂ ਕੁਲਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ, ਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੪)। **ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਗਿਹਿਪਟਿਯਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਨਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਯਂ ਗਿਹੀਨਂ ਪਟਿਯਾਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੪)। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਗਿਹਿਸਮ੍ਪਾਦਿਤਮ੍ਪਿ ਵਾ ਵਿਨਾ''ਤਿ।

**੧੧੯੧**. ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਯਂ ਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨਸ੍ਸ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਰਗਲਕਰਣਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ।

**੧੧੯੨**. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੯੩**. **ਉਭੋਸੂ**ਤਿ ਪਰਿਪਾਚਿਤੇਪਿ ਅਪਰਿਪਾਚਿਤੇਪਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਵਸੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੯੫**. ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਫਲਾਦਿਕਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਰਿਪਾਚਿਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੯੭**. ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਸਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨਯਾਦਿਨਾ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤੇਨੇਵ ਸਦਿਸਂ ਮਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੋ ਏਕਾਯ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੯੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

**੧੧੯੮**. **ਏਕੋ**ਤਿ ਏਕਦਿਵਸਿਕੋ। **ਆਵਸਥੋ ਪਿਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਏਕਂ ਪਾਸਣ੍ਡਂ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਦਾਤੁਂ ਸਾਲਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਸਾਲਾਯ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਵਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੦੬)। **ਅਗਿਲਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਗਿਲਾਨੋ ਨਾਮ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤਮ੍ਹਾ ਆਵਸਥਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ **ਪਦਭਾਜਨਿਯਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਵਾ ਯੋਜਨਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਮ੍ਹਾ ਆਵਸਥਾ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਵਾ ਯੋਜਨਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇਨ ਅਗਿਲਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ।

**੧੧੯੯**. ਅਨੋਦਿਸ੍ਸੇਵ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ** ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਇਮੇਸਂਯੇਵ ਵਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਸਣ੍ਡਂ ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਂਯੇਵ ਵਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥੇ** ਏਵ ਪਿਣ੍ਡੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਯਾਵਤਾ ਅਤ੍ਥੋ ਕੁਚ੍ਛਿਪੂਰਣਾਦਿਕਂ ਪਯੋਜਨਮੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ

‘‘ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੰ ਵਾ ਭਾਵਸਾਧਨੰ ਵਾ। ‘‘ਭੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਣੀਯੰ। **ਸਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਾਰੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਵਸਥੇ।

**੧੨੦੦**. **ਤਸ੍ਸ** ਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ। **ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ ਕਤੇਸੁ। **ਤਸ੍ਸ** ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਕਸ੍ਸ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ** ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ।

**੧੨੦੧**. ‘‘ਏਕੇਨ ਕੁਲੇਨ ਨਾਨੇਕਟ੍ਠਾਨਭੇਦੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ’’ਤਿ, ‘‘ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਵਾ ਨਾਨੇਕਟ੍ਠਾਨਭੇਦੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਪਿਣ੍ਡੇ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਨਾਨਾ ਚ ਏਕੋ ਚ **ਨਾਨੇਕਾ,** ਠਾਨਾਨੰ ਭੇਦਾ **ਠਾਨਭੇਦਾ,** ਨਾਨੇਕਾ ਚ ਤੇ ਠਾਨਭੇਦਾ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤੇਸੁ। **ਏਕਭੋਗੋ**ਤਿ ਏਕਪਿਣ੍ਡਪਰਿਭੋਗੋ। **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਾਦਿਪਰਿਭੋਗੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

**੧੨੦੪**. **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਗਿਲਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤੋ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਦਿਵਸੰ, ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੮)। **ਓਦਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੮)। **ਪਰਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਦਰਪੂਰਣਾਯ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਥੋਕੇ ਭੋਜਨੇ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੮)। **ਸਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਕਵਾਰੰ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੧੨੦੫**. **ਯਾਗੁਆਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਾਨੰ ਗਹਣੰ।

ਆਵਸਥਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੦੬**. ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ‘‘ਤਤ੍ਥਾਯੰ ਸਮਯੋ, ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯੋ ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਮਯੋ ਮਹਾਸਮਯੋ ਸਮਣਭਤ੍ਤਸਮਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੭) ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਵਿਧਕਾਲਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ।

ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਪਾਦਾਨੰ ਫਲਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁੰ, ਅਯੰ **ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ**। ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ, ਇਤਰੇਸੰ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੋਤਿ ਅਯੰ **ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੋ**। ਯਦਾ ਚੀਵਰੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਚੀਵਰੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਯੰ **ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ**। ਯਦਾ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ, ਗਤੋ ਵਾ, ਅਯੰ **ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯੋ। ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਮਯੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਦਾ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ **ਮਹਾਸਮਯੋ**। ਯਦਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਅਯੰ **ਸਮਣਭਤ੍ਤਸਮਯੋ**। ਗਣੋ ਕਤਮੋਤਿ ਆਹ **‘‘ਗਣੋ’’**ਤਿਆਦਿ।

**੧੨੦੭**. ਗਣਭੋਜਨੰ ਨਾਮ ਕਿਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਯ’’**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਯੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ, ਤੰ ਇਧ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ**ਤਿ ‘‘ਭੋਜਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਮਾਹ। **ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ‘‘ਸਚੇਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਕਤਮਕਪ੍ਪਿਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਾਹ।

**੧੨੦੮-੧੧**. **ਭੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਓਦਨੋ ਸਤ੍ਤੁ ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ, ਮਚ੍ਛੋ ਮੰਸਞ੍ਚ ਭੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ। **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੰ ਓਦਨਾਦਿਨਾਮੰ। **ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਕਤੋ, ਨਾਨਤੋ ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਏਕਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ। ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੭-੨੧੮)। **ਏਕਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੰ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਕਤੋ ਠਿਤਾਨੰ ਨਿਮਨ੍ਤਨੰ। **ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੰ** ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਏਕਤੋ

ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਰਿਵੇਣਾਨਿ ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ, ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਸੁਯੇਵ ਵਾ ਏਕੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨ, ਏਕੋ ਪਿਤਰਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੭-੨੧੮)।

**ਵੇਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਓਦਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪਦਾਨਂ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਥਾਤਿਆਦਿਕਿਰਿਯਾਪਦਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। **ਭਾਸਨ੍ਤਰਂ** ਨਾਮ ਮਾਗਧਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸੀਹਲਦਮਿਲ਼ਾਦਿਵੋਹਾਰਨ੍ਤਰਂ। ਵੇਵਚਨੇਹਿ ਏਵ ਵਾ ਭਾਸਨ੍ਤਰੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਤਤੋ** ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਨਨ੍ਤਰਂ। **ਨਿਮਨ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ। **ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

“**ਗਣਭੋਜਨਕਾਰਣ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਏਵਂ ਗਹਣਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੨੧੨**. ਏਕਤੋ, ਨਾਨਤੋ ਵਾਪਿ ਯਂ ਗਮਨਂ, ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਵਾ, ਤਂ ਗਣਭੋਜਨੇ ਨ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਕਤੋ ਨਾਨਤੋ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਠਿਤਾ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੨੧੩-੪**. **ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕਤੋ ਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਏਵਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋਪਿ।

**੧੨੧੫**. **ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਕਸ੍ਸ, ਵਿਞ੍ਞਾਪਕਸ੍ਸ ਚ।

**੧੨੧੬**. ਸਤ੍ਤਸੁਪਿ ਸਮਯੇਸੁ ਭੁਞ੍ਜਤਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਗਣਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਗਿਲਾਨਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਲੇਸਂ ਵਿਨਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਏਕਤੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਭੁਞ੍ਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ। **ਤਥਾ**ਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ।

**੧੨੧੭**. ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਚਾਰੀ ਚ ਪਤ੍ਤੋ ਚ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਚ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ...ਪੇ॰... ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ,** ਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ , ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਗਣਭੇਦੋ ਮੁਨਿਨਾ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਗਣਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰੀ, ਸੋ ਇਧ ਪੁਬ੍ਬਪਦਲੋਪੇਨ “**ਚਾਰੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ। ਸੋ ਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਗਣਭੋਜਨਕੋ ਗਣਖਾਦਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭੋਜਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤੋ ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ** ਨਾਮ ਪਠਮਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇ ਅਨਨ੍ਤੋਗਧੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ।

**੧੨੧੮**. **ਸਮਯਲਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਸਮਯਾ ਲਦ੍ਧਾ ਯੇਹਿ ਤੇ ਸਮਯਲਦ੍ਧਾ, ਤੇਸਂ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ''ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, “**ਵਸੇਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨੇਵ ਗਣਭੇਦੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਮਯਲਦ੍ਧਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਮਨ੍ਤਰੇਨ ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣਭੋਜਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਆਹ “**ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ''ਸਮਯਲਦ੍ਧਕੋ ਸਯਮੇਵ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੇਸਾਨਂ ਗਣਪੂਰਕਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੦)।

**੧੨੧੯**. ਪਞ੍ਚਭੋਜਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁਯੇਵ ਅਞ੍ਞਂ ਦਿਯਜਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਭੋਜਨਾਨਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਭੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ** ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ, ਓਦਨਾਦੀਨਂ ਨਾਮੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯਜਮਾਨਂ ਯਾਗੁਆਦਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੨੨੧**. “**ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ ਧੁਵਭਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਗਣਭੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੨੩-੪. ਬਹੂਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਕੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਹਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ। **ਪਞ੍ਚਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਹਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਮਾਹਾਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਾਯ ਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯੋ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਨਂ ਭੋਜਨਂ ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਨਂ ਭੋਜਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕਪਤ੍ਤੇਯੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਠਮਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਨਂ ਭੋਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਉਪਰਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹਤ੍ਥਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਠਿਤਭੋਜਨੇ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਠਮਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਯਥਾ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਮਿਸ੍ਸੀਕਤਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੋਸੋਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਕੁਲਾਨਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਮਿਸ੍ਸਕਂ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੯)।

**੧੨੨੫-੬**. ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸ੍ਸ ਸਰੂਪਂ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਭੋਜਨਾਨਮ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਤੇਸਮੇਵ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਹੇਸਿਨਾ ਪਰਿਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੨੨੧) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੨੨੭**. **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਏਕਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਭੋਜਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਏਕੇਨੇਵ ਦਿਨ੍ਨੇ ਵਿਚਾਰਣਾਭਾਵਾ। **ਸਬ੍ਬਮੇਕਰਸਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਰਸਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਰਸਮੇਵ ਹੋਤਿ।

**੧੨੩੦**. “**ਗਾਮੇਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਟ੍ਠਾਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। “**ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਗਾਮਪੂਗਨਿਗਮੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਾਮ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੧) ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਪੂਗੋ** ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਸਮੂਹਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਕਾਰਿਨੋ ਧਮ੍ਮਿਕਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਨਿਗਮੋ** ਨਾਮ ਸਾਪਣੋ ਮਹਾਗਾਮੋ। ਸਕਲਗਾਮੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗੇਹੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੂਗਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਕਲੇਨ ਗਾਮੇਨ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸੇਵ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪੂਗੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੯)। **ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤੇ ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੨੩੧**. ਕਾਯੋ ਵਾਚਾ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਆਪਜ੍ਜਨਂ ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। **ਇਧ ਕ੍ਰਿਯਂ** ਨਾਮ ਭੋਜਨਂ, **ਅਕ੍ਰਿਯਂ** ਨਾਮ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਸ੍ਸ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਂ, ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਮੇਵਾਹ “**ਭੋਜਨਞ੍ਚਾਵਿਕਪ੍ਪਨ**”ਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੩੨-੩**. **ਪੂਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਰਸਾਦਯੋ ਰਸਾ। **ਪਹੇਣਕਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ। **ਪਟਿਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾ। **ਪਾਥੇਯਜਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਗਮਿਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਲਤ੍ਥਾਯ। ਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਮਨ੍ਥਾ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਨ੍ਥਾ** ਨਾਮ ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਅਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਯੋ। ਯਥਾਹ ''ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਅਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਇਧ ਮਨ੍ਥੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੩)। ਯੇ ਪੂਵਾ, ਮਨ੍ਥਾ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ** ਪਟਿਯਤ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਪੂਵੇਸੁ ਵਾ ਮਨ੍ਥੇਸੁ ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਪੂਰਾ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਰਾਜਿਸਮਂ ਪੁਣ੍ਣਾ। ਯਥਾਹ ''ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਲੇਖਾਯ ਸਮਪੂਰੇ ਪਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੩)। ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਾ ਪੂਰਾ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਰਿਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਪਰਿਮਾਣਪਰਿਮੇਯਜਾਨਂ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਪੂਵਮਨ੍ਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਯਥਾ ''ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਣ੍ਡੁਲਨਾਲ਼ਿਯੋ''ਤਿ। ਪੂਵੇਹਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤੂਹਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਤ੍ਤੂ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਅਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੂਨਂ ਗਹਣਂ, ਇਮਿਨਾਵ ਤਿਲਾਦੀਨਿ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਨਿ। ਤਤਿਯਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾਰਾਜਿਯਾ ਉਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵ੍ਹੇਤਂ **"ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਚੇ ਤਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੂਵਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੩)।

**੧੨੩੭**. **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਸੁ ਪੂਵੇਸੁ ਵਾ ਮਨ੍ਥੇਸੁ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਚੇ ਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕੋ ਪਤ੍ਤਪੂਰੋ ਪਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਪਤ੍ਤਪੂਰਤੋ ਨ ਪਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਕਾਮਾ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਯੇਨ ਏਕੋ ਗਹਿਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੩)। ਏਵਂ ਦਦਨ੍ਤੇਨ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨ ਮਿਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ''ਯਥਾਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਦਾਤ੍ਤਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੩)।

**੧੨੩੮-੯**. ਅਪਹੇਣਕਂ ਅਪਾਥੇਯਜਂ ਦੇਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ''ਨ ਪਹੇਣਕਤ੍ਥਾਯ ਨ ਪਾਥੇਯਜਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੫)। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਹੇਣਕਪਾਥੇਯਜਤੋ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ''ਗਮਨੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੫) **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਦੂਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਤੋ ਊਨਕਂ। ਯਥਾਹ ''ਊਨਕਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੫)। ਅਪਾਥੇਯਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਾਦਿਤਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪਾਥੇਯਜਾਦਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ''ਇਮਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਾਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ।

ਕਾਣਮਾਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੪੦**. **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਤਦ੍ਧਿਤਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਭੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਪਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ''ਗਣ੍ਹਥ ਭਨ੍ਤੇ ਯਾਵ ਇਚ੍ਛਥਾ'ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ, ਸਯਞ੍ਚ 'ਅਲਂ ਆਵੁਸੋ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾਯਾ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਦ੍ਵਯੇਨ ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ ਪਕਾਰਦ੍ਵਯੇ ਪਵਾਰਿਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਰ-ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਵਾਰਣਤ੍ਥਵਸੇਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **"ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਭੋਜਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **"ਅਞ੍ਞੇਨਾ"**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤਭੋਜਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੬, ੨੩੮) ਸਹ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਯੋਗਵ੍ਯਾਯੇਨ ''ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ, ਕਾਲਿਕਤ੍ਤਯਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਖਾਦਨੀਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੨੪੧**. **ਅਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹੋਤਿ, ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਾਰਣਪਹੋਨਕਓਦਨਾਦਿ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਪਹੋਨਕਂ ਭੋਜਨਂ ਦਾਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਕਾਸੋ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਹਰਣਂ **ਅਭਿਹਾਰੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਅਭਿਹਾਰਤਾ,** ਤਥਾ ਦਾਤ੍ਤਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ ਕਤੋ

ਅਭਿਹਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਕਾਯਵਾਚਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਭਿਹਟੇ ਭੋਜਨੇ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਾਦਿਕੋ ਕਾਯਿਕੋ ਵਾ ''ਅਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਵਾਚਸਿਕੋ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੪੨**. **ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਾਦਿਪਪਞ੍ਚੱਤ੍ਤਯਰਹਿਤੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ।

**੧੨੪੩**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਓਦਨਾਦੀਸੁ। **ਸਤ੍ਤੁਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਲੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨੁਰੂਪਾਨੰ।

**੧੨੪੪**. **ਓਦਕੋ**ਤਿ ਉਦਕੇ ਭਵੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਪਵਾਰਣਾਯ। **ਅਯੰਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਧਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੨੪੫**. **ਸਾਲੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਲਿਜਾਤਿ। **ਵੀਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਵੀਹਿਜਾਤਿ। **ਕਙ੍ਗੂ**ਤਿ ਸੇਤਰਤ੍ਤਕਾਲ਼ਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾ ਕਙ੍ਗੁਜਾਤਿ। **ਵਰਕੋ** ਸੇਤਵਰਕੋ। **ਧਞ੍ਞੇਨ** ਸਮ੍ਭਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੇਨ ਭਗਵਤਾ।

**੧੨੪੬**. **ਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਬੀਜਮੇਵ ਵੁੱਤੰ। **ਦੀਪਿਤੰ** ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। **ਵਰਕਚੋਰਕੋ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਵਰਕੋ।

**੧੨੪੮**. ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਹਤ੍ਥੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

**੧੨੪੯**. **ਤਨੂ**ਤਿ ਤਨੁਕਾ।

**੧੨੫੦**. **ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ** ਪਵਾਰਣੰ।

**੧੨੫੧-੨**. **ਧਞ੍ਞਵਰਸਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਧਿਆਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। **ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਨੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਲਾਲ਼ੁਕਾਦਿਫਲੰ। **ਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਪਸਾਕੰ। **ਕਲ਼ੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਆਦੀਨੰ ਕਲ਼ੀਰੰ। **ਬਹੂਨੀ**ਤਿ ਤੇਸਮੇਵ ਵਿਸੇਸਨੰ। **ਤਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਣ੍ਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ। **ਓਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਞ੍ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਫਲਾਦਿਯਾਗੂ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੨੫੩-੪**. **ਰਸੇ**ਤਿ ਮੰਸਾਦਿਰਸੇ। ''ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਯਾਗੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਯਾਗੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਓਧਿਪਞ੍ਞਾਯਨਅਪਞ੍ਞਾਯਨਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ ਯਾਗੁਯਾ ਸਮੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੨੫੫**. **ਛੁਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਛੁਪ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਯਤ੍ਥ ਮਚ੍ਛਮੰਸੰ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)। ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਚ੍ਛਮੰਸੰ ਵਾ ਸਚੇ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਵਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਯਾਗੁਯਾ**ਤਿ ਪਦੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁ ਜਨੇਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

**੧੨੫੬**. **ਸੰਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੋ ਨ ਸਞ੍ਜਨੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੫੭**. ਸਬ੍ਬਸੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮੰਸਾਦਿਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਓਦਨਾਦਿਪ੍ਪਕਰਣਾਵਸੇਸਤੋ ਅਙ੍ਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਬ੍ਬਸੋ"**ਤਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਨ ਪਵਾਰੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੇਲ਼ੁਤਣ੍ਡੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਵੀਹੀਨੰ ਤਣ੍ਡੁਲੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਨ੍ਦਮੂਲੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ਯਥਾਹ ''ਵੇਣੁਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਹਿ ਵਾ ਕਨ੍ਦਮੂਲਫਲੇਹਿ ਵਾ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਤਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

**੧੨੫੮**. **ਤਤੋ**ਤਿ ਸਾਲਿਆਦਿਤੋ, ਵੇਲ਼ੁਆਦਿਤੋ ਚ, ਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਥੁਕਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਹੀ**ਤਿ ਪੁਥੁਕਾਹਿ। **ਸੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਕਾਦੀਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਾ ਨ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੨੫੯**. **ਭਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਜ੍ਜਿਤਾਨਂ। ਸਤ੍ਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ **ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਗਹਿਤਂ**।

**੧੨੬੧**. **ਸਤ੍ਤੂਨਂ ਮੋਦਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਬਦ੍ਧਂ, ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੬੩**. **ਤੇਹੇ**ਵਾਤਿ ਲਾਜੇਹਿ ਏਵ। **ਸੁਦ੍ਧਂ ਖਜ੍ਜਕਂ** ਵਾਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਮਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ ਖਜ੍ਜਕਂ।

**੧੨੬੪**. "**ਪੂਰਿਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਣ੍ਡਕਾਦਿ।

**੧੨੬੬**. **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਮਂਸਂ। **ਅਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨਂ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ।

**੧੨੬੭**. ਵ**ਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾਯ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਤ੍ਤਾ। **ਪਵਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਖਾਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਚ ਮਂਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ ''ਯਂ ਪਨ ਖਾਦਤਿ, ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਂ, ਖਾਦਿਯਮਾਨਂ ਪਨ ਮਂਸਭਾਵਂ ਨ ਜਹਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)।

**੧੨੬੮**. **ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ।

**੧੨੬੯**. **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਮਂਸਂ ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਤੋ ਅਵਸੇਸਂ ਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭੋਜਨਂ ਗਹਿਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਕੁਲਦੂਸਨਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨਸਾਦਿਤਰੂਪਿਯਾਦੀਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠਂ ਅਨੇਸਨਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ।

**੧੨੭੦-੧**. ਅਸਨਂ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਚੇ ਅਜ੍ਝੋਹਟ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਜ੍ਝੋਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਗਲਗਤਂ ਹੋਤਿ। "**ਪਤ੍ਤੇ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥਾਲਕਾਦਿਭਾਜਨਞ੍ਚ ਗਹਿਤਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਤ੍ਤੇ, ਹਤ੍ਥੇ, ਮੁਖੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਗਨ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੨੭੨**. **ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਯੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਮੁਖੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਆਦਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ**"ਤਿ।

**੧੨੭੩**. ''ਮੁਖੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਿਲਿਤਂ, ਹਤ੍ਥੇ ਭਤ੍ਤਂ ਵਿਘਾਸਾਦਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) ਏਵਮਾਗਤਂ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਂ** ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਂ ''ਮੁਖੇ ਚ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਚ ''ਅਸਨਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਨਾਵਸਾਨੇ ਯੁਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ''ਭੋਤ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਪਾਠਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ "**ਦਾਤੁਕਾਮੋ**"ਤਿ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੧੨੭੪**. "**ਅਸਨਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਅਸਨੇ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਆਸਨੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ "**ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ**"ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਞ੍ਞੁਨਾ**ਤਿ ''ਪਵਾਰਣਸ੍ਸ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ, ਇਦਂ ਅਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾ।

‘‘ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਞ੍ਞੁਨਾ’’ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਞ੍ਞੁਨੋ ਆਚਰਿਯਾ ਅਸਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸੋਤਿ ਹਿ ਕਾਰਣੰ ਕਥਯਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੭੫**. ਹਤ੍ਥਪਾਸਙ੍ਗੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਗਣ੍ਹਤੋ...ਪੇ॰... ਪਸਾਰਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵੰ ਗਣ੍ਹਤੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਯੋ ਅਵਯਵੋ ਪਰਭਾਗੇ ਹੋਤਿ , ਤੰ ਠਾਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਹਿਆਦਿੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਅਙ੍ਗੰ। ਦਦਤੋ ਪਸਾਰਿਤੰ ਹਤ੍ਥੰ ਵਿਨਾ ਪੁਰਿਮੰ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਸਾਰਿਤੰ ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨ੍ਤਰੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਦਾਯਕਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਪੁਰਿਮਾਨੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਙ੍ਗਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਓਕਾਸੇ। ਅਡ੍ਢੰ ਉਪਡ੍ਢੰ ਹਤ੍ਥੰ ਤੇਯਜੰ ਤਤਿਯੰ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਅਤਿਰੇਕਵਿਦਤ੍ਥਿਦ੍ਵਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੭੬**. ਅਭਿਹਾਰਙ੍ਗੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਤਸ੍ਮਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਡ੍ਢਤੇਯਜੇ **ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ** ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਦ੍ਵਿਰਤਨਵਿਦਤ੍ਥਿਪਮਾਣੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਨੀਤੰ। **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਹਟਸਦਿਸੰ, ਪਵਾਰਣਪਹੋਨਕਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੭੭-੮**. **ਆਧਾਰਕੇ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਵਲਯਾਦਿਪਤ੍ਤਾਧਾਰਕੇਪਿ। **ਊਰੂਸੂ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਊਰੂਨੰ ਮਜ੍ਝੇ, ਅਙ੍ਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਭਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਤੋ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਇਤੋ ਭਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚ ਭਾਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣੰ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤਭਤ੍ਤਾਦਿਭੋਜਨੰ। **ਅਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਦਪੂਰਣਤ੍ਥੋ, ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਅਭਾਵਾ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੭੯**. “**ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਲਕ੍ਖਣੰ।

**੧੨੮੦**. **ਦੀਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭੋਜਨੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ਅਭਿਹਾਰਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਸੋ **ਨ ਪਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ।

**੧੨੮੧**. ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਙ੍ਗੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਕਾਯੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਵਾਚਾਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਆਹ “**ਕਾਯੇਨਾਭਿਹਟ**”ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਵਾਚਾਯ ਅਭਿਹਟੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)। ਅਭਿਹਟਭੋਜਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਵਾ ਹਤ੍ਥੰ ਵਾ ਹਤ੍ਥਗਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਲਨਾਦਿੰ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਕਾਯਵਿਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਭਮੁੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ, ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਅਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਨ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਆਗਮੇਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਮਾ ਆਕਿਰਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਪਗਚ੍ਛਾਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿਕੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੨੮੨-੩**. **ਆਕਿਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਇਤਿ ਚਾ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਨਿਵਾਰਣਵਚਨੇਨ ਹੋਨ੍ਤੰ ਪਵਾਰਣੰ ਆਕਿਰਾਤਿਆਦਿਵਿਧਿਵਚਨੇ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨ ਪਨਾ’ਨ੍ਤਿ ਪਵਾਰਣਾ**”ਤਿ। ਪਵਾਰਣਾ ਪਨ ਨ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੮੪**. ‘‘ਰਸੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਦੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ।

**੧੨੮੫**. “**ਸਾਰ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਣ੍ਣਭਣਨਮਤ੍ਤੰ। “**ਇਦ**”ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਮਚ੍ਛਮੰਸੰ ਵਦਤਿ, ਪਵਾਰਣਙ੍ਗੰ ਹੋਤਿ। **ਮਚ੍ਛਰਸੰ ਮੰਸਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਨ੍ਦਸਮਾਸਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ‘‘ਮਚ੍ਛੰ, ਮੰਸੰ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗੰ ਹੋਤਿ।

੧੨੮੬. ''ਰਸਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਪਵਾਰਣਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਅਟ੍ਠਿ ਚ ਮਂਸਂ ਚੇ''**ਤਿ।

੧੨੮੭. **ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਆਗਮੇਹੀ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਓਲੋਕੇਹਿ।

੧੨੮੮. **ਪਨਸਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੇਤ੍ਤਙ੍ਗਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

੧੨੯੦. **ਮਚ੍ਛਸੂਪਂ ਮਂਸਸੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਸਵਿਕਪ੍ਪਾ ''ਮਚ੍ਛਰਸਂ ਮਂਸਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੧੨੯੧. **ਕਰਮ੍ਬਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਸ੍ਸੇਵ ਸੂਪਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਮਂਸਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਮਚ੍ਛਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਨਿਸੇਧੇਨ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ''ਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਅਨਿਯਤਵਚਨਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਖੀਰਸੂਪਾਦੀਹਿ ਸਮਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਵੁੱਤੋ''**ਤਿ।

੧੨੯੨. **ਵੁੱਤੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ।

੧੨੯੩. **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤੇਨ। **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ''ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੋ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ** ਯਾਗੁਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਇਤਿ ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਵਾਰਣਕਾਰਣਂ।

੧੨੯੪. ''ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਸਾ ਯਾਗੁ **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਹਟੇ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾ ਵਾ ਬਹੁਤਰਾ ਵਾ ਚੇ ਹੋਤਿ, **ਸੋ** ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ ਕਿਰਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਅਰੁਚਿਂ ਸੂਚੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਕਾਰਣਂ ਪਨ ਦੁਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ।

੧੨੯੫. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ।

੧੨੯੬. **ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਰਸਂ ਵਾ ਖੀਰਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਤੋ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ।

੧੨੯੭. **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਭੋਜਨਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਨੇਵ। ਯਥਾਹ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਦਿਪੂਰਂ ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਨਦਿਤੀਰੇ ਗੁਮ੍ਬਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਨਾਵਂ ਵਾ ਸੇਤੁਂ ਵਾ ਆਰੁਲ੍ਹੋ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋਨਾ''ਤਿ।

੧੨੯੮. **ਸੋ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਠਾਨਤੋ, ਗਮਨਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਵਿਕੋਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੨੯੯. **ਆਸਨਂ ਅਵਿਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਵਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵਿਯ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁੱਤਂ।

੧੩੦੦. **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਕਾਲਤੋ ਉਦ੍ਧਂ, **ਤਤੋ** ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ। ਇਤੋ, ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ। **ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਸਂਸਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਸਂਸਰਿਤੁਂ, ਅਪਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੩੦੧. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪੀਠਕਾਦਿਸਂਹਾਰਿਮੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਆਸਨੇ। **''ਵਿਨਯਞ੍ਞੂਨਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸਚੇ ਪਨ ਨਂ ਸਹ ਮਞ੍ਚੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪੀਠਕਾਦੀਸੁਪਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ ਵੁੱਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੦੨**. **ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੇਨ ਯੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਠਾਨੰ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਸਯਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤ੍ਵਾਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਲਾਲਪੀਠੰ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੧੩੦੩**. ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭਾਜਨੰ ਓਨਮੇਤ੍ਵਾਨ ਭੋਜਨੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਥ ''ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਿਯਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤੰ ਹੋਤਿ, 'ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਅਨ੍ਤੰ ਵਿਨਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੇਹਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੇਹਿ ਯੰ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)।

ਇਧ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਅਭਿਹਟਭੋਜਨੰ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਤੇਨ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਲਸੁਣਾਦਿਵਤ੍ਥੁਨਾ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਾਭਾਵੇਨ ਚ ਕੁਲਦੂਸਨਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਚ ਕਤਞ੍ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤਭਾਵਤੋ ਏਵੰ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਤੰ ਕਤੰ ਚਾਤਿ **ਕਪ੍ਪਿਯਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ **ਕਤ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਅਵਸਿਟ੍ਠਪਦੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ** ਨਾਮ। ਤੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਥੋਕੰ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ **ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਕਤੰ** ਨਾਮ। ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤੁਮਾਗਤਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਹਤ੍ਥਪਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤੇਨ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤੰ **"ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਵਾਰਣਜਨਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭੋਜਨੰ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ**। ਯਥਾਹ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭੋਜਨੰ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾਪਿ ਭੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋ ਆਸਨੰ ਨ ਕੋਪੇਤਿ, ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਪਵਾਰਿਤੋ ''ਆਸਨਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨ ਕਤੰ **"ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ...ਪੇ॰... ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਅਯੰ ਸਤ੍ਤਵਿਧੋ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੋ ਨਾਮ।

ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਕੰ ਪਨ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਤ੍ਤੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ''ਕਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ''ਨ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਗਿਲਾਨਤੋ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਦਿਨੇਸੁ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਮ੍ਪਿ **ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ।

**"ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ''ਤਿ ਚ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਤੇਨੇਵ ਪਾਕਟੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਪਵਾਰਣਜਨਕਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ, ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਪਵਾਰਿਤੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਓਨਮਿਤ੍ਵਾਨ ਭਾਜਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਭੋਜਨੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ''ਅਥਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਾਰਹਾਨਿ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦੀਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭਾਜਨੰ ਥੋਕੰ ਓਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਕਾਲਾਨਨ੍ਤਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਲ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ **"ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਕਤੰ, ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। **"ਓਨਮੇਤ੍ਵਾਨ ਭਾਜਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਕਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਕਤੰ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤੰ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਯੰ ਅਨਨ੍ਤਰਿਯਵਾਚਿਨਾ **ਅਥ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ''ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

**੧੩੦੪**. ਪਤ੍ਤੇ ਠਿਤਭੋਜਨਮੇਵ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਚ੍ਛਿਆਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭਾਜਨੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਨਾ**"ਤਿ। **ਕੁਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕ੍ਖਲਿਯਂ। **ਭਾਜਨੇ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਜਨਂ ਗਹਿਤਂ।

**੧੩੦੫**. **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤਂ ਏਤਂ ਭੋਜਨਂ। ਤਂ ਏਕਮੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵਟ੍ਟਤੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ, ਤਮੇਕਂ ਵਿਨਾ ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੦੬-੭**. **ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਤਥਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਂ ਕੇਨ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤਂ ਭੋਜਨਂ। **ਯੇਨ ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਠਮਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨ ਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ''ਯੇਨ ਅਕਤਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਨ ਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯)। ਯਂ ਵਾ ਅਕਤਂ, ਤਂ ਵਿਸੁਂ ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਂ ਵਾ ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤਭੋਜਨੇ ਅਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਯਂ ਭੋਜਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨ ਕਤਂ। **ਤਂ ਵਿਸੁਂ ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਤੇਨ ਯਥਾ ਅਮਿਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਾਜਨਸ੍ਸ ਗਹਣਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਕਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ – ''ਯਞ੍ਚ ਅਕਤਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤਂ, ਤੇਨਾਪਿ ਯਂ ਅਕਤਂ, ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਪਠਮਭਾਜਨੇ ਪਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਪਠਮਂ ਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ।

**੧੩੦੮**. **ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਹੀ**ਤਿ ''ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਚ੍ਚਾਰਿਤਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਚ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, 'ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੇਹਿ। ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਹੋਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੩੦੯**. ਉਪਕਟ੍ਠਵੇਲਾਯਪਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ''ਅਹਂ ਪਾਤੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਥੋਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਯੋਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਕਟ੍ਠਪਨੀਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਪਕਟ੍ਠਵੇਲਾਯ ਉਪਨੀਤਮ੍ਪਿ ਭੋਜਨਂ।

**੧੩੧੦**. **ਯਾਮਾਦਿਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਮਸਤ੍ਤਾਹਯਾਵਜੀਵਿਕਕਾਲਿਕਂ। **ਅਨਾਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸਂ। **ਤਂ** ਯਾਮਾਦਿਕਾਲਿਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੩੧੨**. ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭੁਤ੍ਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਕਦਾਚਿ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਪਿਤਮ੍ਪਿ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਿਹਾਰਾਦੀਸੁ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਨਕੋਟ੍ਠਾਸਮ੍ਪਿ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੧੩੧੩**. **ਕਥਿਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਕਥਿਨੇਨ।

ਪਠਮਪਵਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੧੪**. **ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ "**ਖਾਦਨੀਯਂ** ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਾਨਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮ। ''ਭੋਜਨੀਯਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਓਦਨੋ ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ ਸਤ੍ਤੁ ਮਚ੍ਛੋ ਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ

ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁੱਤੋ। **ਪਵਾਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਭਿਹਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਭਿਹਟ੍ਠੰ ਪਵਾਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਵਤਕੰ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਾਵਤਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜ ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ। **"ਪਵਾਰਿਤ"**ਨ੍ਤਿਪਦੰ ਵੁੱਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਿਤਭਾਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਆਸਾਦਨਾਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਆਸਾਦਨੰ ਚੋਦਨੰ ਮਙ੍ਕੁਕਰਣਭਾਵੰ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ। **ਭੁੱਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇਨ ਇਤਰੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪਿਤੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਿਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਨਿਯੋਜੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ।

**੧੩੧੫-੬**. ਏਕਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਨੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਾਚਿੱਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਕਥਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਤਥਾ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਾਹ **"ਦੁਕ੍ਕਟੰ...ਪੇ॰... ਦਸ੍ਸਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਤਰਸ੍ਸ ਗਹਣੇ**ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿੱਗ੍ਗਹਣੇ। **ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਇਤਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਬ੍ਬੰ** ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਪਾਚਿੱਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ। **ਦਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਭਿਹਰਤਿ, ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ 'ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਿ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਟਿੱਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿੱਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੪) ਦੇਸਿਤੰ ਭਗਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੧੭**. **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਵਾਰਿਤੇ ਚ ਅਪਵਾਰਿਤੇ ਚ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਰਿਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਵਾਰਿਤੇ ਵੇਮਤਿਕੋ। ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੫) ਦੇਸਿਤੰ।

**੧੩੧੮**. **ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭੁਞ੍ਜਾਹੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਭਿਹਰਨ੍ਤੋ ਗੱਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੩੧੯**. **ਓਮਸਵਾਦਤੁਲਜਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਅਦਿੰਨ੍ਨਾਦਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

ਦੁਤਿਯਪਵਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੨੦**. **ਖਾਦਨੀਯੰ** ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਚ ਕਾਲਿਕਤ੍ਤਯਞ੍ਚ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ। **ਭੋਜਨੀਯੰ** ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ। **ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਿਗਤੇ ਕਾਲੇ। ਕਾਲੋ ਨਾਮ ਅਰੁਣੁੱਗ੍ਗਮਨਤੋ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ, ਤਦਞ੍ਞੋ ਵਿਕਾਲੋ। ਯਥਾਹ ''ਵਿਕਾਲੋ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਵੀਤਿਵੱਤੇ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁੱਗ੍ਗਮਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੮)। ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋਪਿ ਕਾਲੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋਪਿ ਕਾਲਸਙ੍ਗਹੰ ਗੱਚ੍ਛਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਖਾਦਿਤੁੰ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਾ ਨ ਸੱਕਾ, ਸਹਸਾ ਪਿਵਿਤੁੰ ਪਨ ਸੱਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕੁੱਕੁੱਚ੍ਚਕੇਨ ਪਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਕਾਲਪਰਿੱਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਾਲਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਕਾਲਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਵ ਭੱਤਕਿੱਚ੍ਚੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੮-੨੪੯)। **ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿੱਤ੍ਤਿਯੰ।

**੧੩੨੧**. ''ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੰ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੋਜਨੀਯਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦਸ੍ਸਿਤਸਰੂਪੱਤਾ ਖਾਦਨੀਯੰ ਤਾਵ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਮਾਮਿਸਗਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇਸੁ। ਯੰ ਪਨ ਵਨਮੂਲਫਲਾਦਿਕੰ **ਆਮਿਸਗਤੰ** ਆਮਿਸੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਖਾਦਨੀਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਾਲਿਕੇਸ੍ਵਸਮੋਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਮ-ਕਾਰਲੋਪੋ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

**੧੩੨੨**. **ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਨੰ ਮੂਲੰ। **ਕਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਨਮੇਵ ਕਨ੍ਦੰ। **ਮੁਲ਼ਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਗੱਚ੍ਛਮੂਲਕਨ੍ਦੰ। **ਮੱਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨੰ ਮੱਤ੍ਥਕੰ, ਵੇਲ਼ੁਕਲੀਰਪਲ੍ਲਵਙ੍ਕੁਰਾਨਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਖਨ੍ਧਕ**ਨ੍ਤਿ ਉੱਚ੍ਛੁਆਦਿਖਨ੍ਧਕੰ। **ਤਚ**ਨ੍ਤਿ ਛਲ੍ਲਿ। **ਪੱਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣੰ। **ਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸੁਮੰ। **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਨੰ ਫਲੰ। **ਅਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਿਬੀਜੰ। **ਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਧਞ੍ਞਾਦਿਪਿਟ੍ਠੰ। **ਨਿਯਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲੇਸੰ। ''ਖਾਦਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੩੨੩**. ਏਵੰ ਖਾਦਨੀਯਾਨੰ ਮਾਤਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮੇਵ ਖਾਦਨੀਯੰ, ਤੰ ਆਦਿ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਮੁਖਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਨਿਬੋਧਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਯਾ ਕਰਿਯਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਮੁਖਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਵੇਸਦ੍ਵਾਰਮਤ੍ਤੰ, ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇ ਪਪਞ੍ਚਭੀਰੁਕਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਖਾਦਨੀਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨੇ ਪਯੋਜਨਮਾਹ "**ਨਾਮਤ੍ਥੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ, ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨੰ ਨਾਮੇਸੁ ਚ ਤਦਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਟਵੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੨੪-੫**. ਮੂਲਕਮੂਲਾਦੀਨਿ ਉਪਦੇਸਤੋਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨਿਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ। ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨਪਿ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤੰ ਤੰ ਨਾਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮੋਹੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਸਾਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਪੇਯਜਪਣ੍ਣਾਨੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਆਹਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਪਯੋਜਨੰ, ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਆਮਿਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। **ਫਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤਿ।

**੧੩੨੬**. **ਜਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਾਣਕਨ੍ਦੰ। ਯੰ ਤੰ ਜਰਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੇਸਾਨੰ ਜਰਟ੍ਠੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਕਾਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾਹ ''ਮੂਲਕਖਾਰਕਜਜ੍ਝਰੀਮੂਲਾਨੰ ਪਨ ਜਰਟ੍ਠਾਨਿਪਿ ਆਮਿਸਗਤਿਕਾਨੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੮-੨੪੯)।

**੧੩੩੧**. **ਧੋਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਪਿਟ੍ਠੋ।

**੧੩੩੨**. ਅਧੋਤੋ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਯਾ ਕਨ੍ਦੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਕਜਪਥਾਤੀਤਾ**ਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਵਾ ਅਸੁਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ ਵਚਨਪਥਾਤੀਤਾ।

**੧੩੩੩**. **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੰ** ਸੇਤੰ। **ਪਦੁਮੰ** ਰਤ੍ਤੰ।

**੧੩੩੪**. **ਸਮ੍ਭਵੰ** ਜਾਤੰ।

**੧੩੩੮**. **ਜਰਟ੍ਠਬੁਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਤੀਵ ਪਰਿਣਤਟ੍ਠਾਨੰ।

**੧੩੩੯**. **ਪਥਵਿਯੰ ਗਤੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਥਵਿਯੰ ਗਤੋ, ਪਥਵਿਯੰ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਤਰੁਣਦਣ੍ਡੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੩੪੦**. ਏਵੰ ਅਨ੍ਤੋਭੂਮਿਯੰ ਗਤੋ। ''ਪਣ੍ਣਦਣ੍ਡੋ ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਸਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਰੁਣੋਪਿ ਪਰਿਣਤੋਪਿ। ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨੰ, ਪਦੁਮਜਾਤਿਯਾ ਚ ਸਬ੍ਬੋ ਪਣ੍ਣਦਣ੍ਡੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੪੫**. **ਪਤ੍ਤਖਾਦਨੀਯੰਨਾਮਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਨਾਮ।

**੧੩੪੮**. **ਮੂਲਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਮੂਲਕੰ ਖਾਰਕਞ੍ਚੇਵਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮੂਲਕਾਦੀਨੰ।

**੧੩੪੯**. **ਕਣ੍ਣਿਕਾ**ਤਿ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾ।

**੧੩੬੦**. **ਕੇਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਮ੍ਬਰੁਸਕੰ ਗਹਿਤੰ। **ਤਾਲਫਲਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਤਰੁਣਫਲਾਨੰ ਅਟ੍ਠਿ।

**੧੩੬੧**. "**ਪੁਨ੍ਨਾਗਮਧੁਕਟ੍ਠੀਨੀ**"ਤਿ ਚ "**ਪੁਨ੍ਨਾਗਮਧੁਕਟ੍ਠਿਚਾ**"ਤਿ ਚ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਉਭਯਥਾ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਏਕੋਯੇਵ। ''ਸੇਲੁ ਅਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਨਾਮਿਸੇ**ਤਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕੇ।

**੧੩੬੩. ਧੋਤੰ ਤਾਲਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਫੋਗ੍ਗੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲੇ ਭਾਜਨਤਲੰ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਪਸਨ੍ਨੋਦਕੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਤਾਲਪਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਯਾ ਪਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤਥੇਵ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਖੀਰਵਲ੍ਲਿਯਾ ਪਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੬੪. ਅਧੋਤੰ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਆਹਾਰਤ੍ਥਮਸਾਧੇਨ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੰ ਮੂਲਾਦਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ, ਤਦਞ੍ਞੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੬੯. ਭੋਜਨੰ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੰ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੋਜਨਖਾਦਨੀਯਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭੇਦਸਰੂਪਾਨੇਵ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੩)। ਤਦੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਸਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਖਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੇਯੰ, ‘‘ਖਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ।

**੧੩੭੧**. ‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਦੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਸਯ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੧੩੭੨**. ‘‘ਤੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਤਤੋ”**ਤਿਆਦਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਭੋਜਨਤੋ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਸਕਲਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਨਿਮ੍ਮਲਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਭਾਵੇਨ ਤਾਦਿਨਾ। ਅਥ ਵਾ ਯਾਦਿਸਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਰੂਪਗੁਣੇਹਿ ਅਹੇਸੁੰ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਭਗਵਤਾ।

**੧੩੭੩**. ਓਦਨਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਤਾਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਸੂ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮਾਹ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਸੀਹਾਦਿਮੰਸਮ੍ਹਿ। ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੭੪. ਯਾਮਕਾਲਿਕਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ । ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **“ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੩)।

**੧੩੭੫**. ਅਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਰੇ ਵਿਯ ਲਬ੍ਭਤਿ, **“ਪਕਤਿ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਅਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸਾਦੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤੰ ਅਨ੍ਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ।

**੧੩੭੬**. ‘‘ਦ੍ਵੇ , ਦ੍ਵਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ।

**੧੩੭੭. ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਖਾਦਨੀਯਾਸਙ੍ਗਹਿਤੇਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਚ ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਨਾਮੇਨ ਮੁਖਗਤਆਮਿਸਮੂਲਕੇਨ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਯਥਾਕਥਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੇ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇ ਏਤ੍ਤਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨਿਰਾਮਿਸੰ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੭੮**. **ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਮੇਵ ਕਾਲਿਕਂ। **ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੂ**ਤਿ ਸਾਮਿਸਨਿਰਾਮਿਸਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ। **ਕੇਵਲਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੭੯**. **ਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਂ ਭੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਇਦਂ ‘‘ਪਕਤਿਭੋਜਨੇ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**, ਇਧ ਚ ‘‘ਨ ਦੋਸੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇ’’ਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਯਾਮਕਾਲਿਕੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਂ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੮੦**. **ਮਂਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਿਵਚਨੇਨੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਸੀਹਾਦਿਮਂਸੇ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸੇ ਚ **ਸੇਸੇ** ਸੀਹਮਂਸਾਦਿਕੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇ ਚ ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਮਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਂ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੮੧**. **ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ** ਭੋਜਨਂ ਵਿਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋ ਦੋਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ **ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ** ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਵਿਕਾਲ...ਪੇ॰... ਕਾਲਿਕੇ’’ਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਕਾਰਾਪਨਞ੍ਚ ਭੋਜਨੇਯੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ **ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਿਹਿਤਭੋਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਵਿਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੩) ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ **ਦੋਸੋ**ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮਾਹ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ “**ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋ**”ਤਿ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੂ**ਤਿ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਮਿਸ੍ਸਂ ਵਾ ਸੀਹਾਦਿਮਂਸਮਿਸ੍ਸਂ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਮਿਸ੍ਸਂ ਵਾ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। “**ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋ**”ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਵਾਰਿਤਵਿਕਾਲਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੩੮੨-੩**. **ਵਿਕਾਲਪਚ੍ਚਯਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਤਂ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਪੀ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ, ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਆਹਾਰਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਗਹਣੇ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਭੇਦੇਨ **ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਤੁ** ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗੇਸੁ ਨਿਰਾਮਿਸੇ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵ-ਕਾਰਤ੍ਥੋ।

**੧੩੮੪**. **ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਂ** ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ, ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਠਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੁਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿ।

**੧੩੮੫**. **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾਦਿਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਵਸਾਨੋ ਕਾਲੋ। **ਯਾਮੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਦਿਦੁਤਿਯਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾਵਸਾਨੋ। ਤਂ ਤਂ ਕਾਲਂ ਕਾਲਿਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਤੁ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ। **ਤਂ** ਵਾ **ਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੮੬**. ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਨਿ ਇਤਰਾਨਿ **ਤੀਣਿ** ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਸਭਾਵਂ ਉਪਨੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਕੋ ਭਾਵੋ **ਸਭਾਵੋ**, ਤਂ।

**੧੩੮੭-੮**. **ਏਵਮੇਵ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਰਿਮਂ ਕਾਲਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਮੇਵ ਗਾਹਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਕਥੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਇਮੇਸੂ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ “**ਸਨ੍ਨਿਧਿ**”ਨ੍ਤਿ

ਸਾਨੁਨਾਸਿਕੋ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ‘‘ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਨ੍ਨਿਧਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤੋਤਿ ਅਨੁਨਾਸਿਕੋ ਆਗਮਸਨ੍ਧਿਜੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਭਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚਾਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ। **ਨ ਹੋਤੇ**ਵਾਤਿ ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸੰ ਨ ਹੋਤੇਵ।

**੧੩੮੯**. ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਨਾਮੇਨ ਅਕਤੰ, ਅਸਮ੍ਮਤੰ, ਅਪਰਿਗ੍ਗਹੰ, ਪਾਕਾਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਸੇਨਾਸਨੰ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਨੁਦ੍ਵਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕੇਨ, ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। “**ਮਿਸ੍ਸਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ। **ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੰ ਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਯਾਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੰ। ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੇ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਾਯੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੩੯੦**. ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੰ ਯਦਿਦੰ ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੰ, ਅਯੰ ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੫ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਇਤਿ ਦਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ “**ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀ**”ਤਿ ਚ “**ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਨਾਕਰਣੰ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਾਨੰ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ **ਮੁਖ**-ਸਦ੍ਦੋ **ਅਨ੍ਤੋ**-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ, **ਸਨ੍ਨਿਧਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ। ਮੁਖੇ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀਤਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੰ। ਬਹਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ **ਮੁਖ**-ਗ੍ਗਹਣੰ, **ਅਨ੍ਤੋ**-ਗਹਣਞ੍ਚ ਕਤੰ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਾ ਬਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੰ ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧਿਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਪਦਾਨੰ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਭਾਵੋ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਯਥਾਹ ‘‘ਸਾਮਣੇਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਕੰ ਆਮਿਸੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ‘ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੰ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਨਾਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੫)। **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਪਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੩੯੧**. **ਨ ਦੋਸੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਦੋਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕਸਕਕਾਲਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਪਤ੍ਤੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛੋਦਕੰ ਵਾ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਵਾ ਘੰਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਨੇਹਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤੇਨ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਸਯੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤੁਚ੍ਛੰ ਕਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਮਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਲਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤੇਨ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਤਾਦਿਸੇਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ।

ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੯੩**. **ਪਣੀਤਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤੰ ਤੇਲੰ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤੰ ਮਚ੍ਛੋ ਮੰਸੰ ਖੀਰੰ ਦਧੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੯) ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ –

‘‘ਸਪ੍ਪਿ ਨਾਮ ਗੋਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਅਜਿਕਾਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਮਹਿਂਸਸਪ੍ਪਿ ਵਾ, ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਿ। ਨਵਨੀਤਂ ਨਾਮ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਨਵਨੀਤਂ। ਤੇਲਂ ਨਾਮ ਤਿਲਤੇਲਂ ਸਾਸਪਤੇਲਂ ਮਧੁਕਤੇਲਂ ਏਰਣ੍ਡਕਤੇਲਂ ਵਸਾਤੇਲਂ। ਮਧੁ ਨਾਮ ਮਕ੍ਖਿਕਾਮਧੁ। ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਮਚ੍ਛੋ ਨਾਮ ਓਦਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਂਸਂ ਨਾਮ ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਂਸਂ। ਖੀਰਂ ਨਾਮ ਗੋਖੀਰਂ ਵਾ ਅਜਿਕਾਖੀਰਂ ਵਾ ਮਹਿਂਸਖੀਰਂ ਵਾ, ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਖੀਰਂ। ਦਧਿ ਨਾਮ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਦਧੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੦) –

ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਨਵ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਗਿਲਾਨੇ**ਤਿ ‘‘ਅਗਿਲਾਨੋ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੦) ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਗਿਲਾਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਹੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੩੯੪**. **ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪ੍ਪਕਾਰੋ। **ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਪ੍ਪਿਸਂਸਟ੍ਠਂ ਭਤ੍ਤਂ, ਸਪ੍ਪਿ ਚ ਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਪਨ ‘‘ਸਾਲਿਭਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯) ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਦਲ੍ਹਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਤ੍ਤੁਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ** ਏਵ ਹਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਮਾਣਂ।

**੧੩੯੫**. **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਪੁਤਾ**ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੦) ਏਵਂ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੧੩੯੬**. **ਸੁਦ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸਾਨਿ। **ਸੇਖਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੯੭**. ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਿਸਯਂ, **ਤਸ੍ਮਾ। ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਲਿਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਭੂਤਂ।

**੧੩੯੮**. ਸਚੇ ਦਦਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੩੯੯**. ਦੇਤਿ ਚੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ‘‘ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਯਾਚਿਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਕੇਤਸ੍ਸ ਵਿਰਾਧਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੪੦੦**. **ਯੇਨ ਯੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਥੇਵ ਕਰਣਵਚਨਂ। **“ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਕਤਸ੍ਸ ‘‘ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਯੇਨ ਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਨ ਪਣੀਤੇਨ। ਤੇਨ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਮੇਵ, ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਂ ਗੋਸਪ੍ਪਿਆਦਿਭੇਦੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਲਦ੍ਧੇਪੀ**ਤਿ ਯਾਚਿਤੇਯੇਵ ਲਦ੍ਧੇ ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇਪਿ ਲਦ੍ਧੇਤਿ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ‘‘ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਵਾ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਨਵਨੀਤਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਧੇਨੁਂ ਵਾ ਮੂਲਂ ਵਾ ਦੇਤਿ ਚੇ, ‘‘ਗੋਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਵਾ ਗੋਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਾਵਿਂ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਮੂਲਂ ਵਾ ਸਚੇ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਂ ਯਾਚਿਤਵਤੋ ‘‘ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਪ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਵਾ ਨਵਨੀਤਾਦੀਸੁ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਿਨ੍ਨੇ ਵਿਸੇਸਵਿਞ੍ਞਾਪਕਸ੍ਸ ਤਦਞ੍ਞਦਾਨੇਪਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਦਿਨ੍ਨੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਂ ਵਾ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੪੦੧**. **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ''ਸਪ੍ਪਿ ਨਾਮ ਗੋਸਪ੍ਪੀ''ਤਿਆਦਿੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਮਾਹ। ਯਥਾਹ ''ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯)। **ਅਞ੍ਞੇਹਿ** ਨਵਨੀਤਾਦੀਹਿ। ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ।

**੧੪੦੨**. **"ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਭੂਤੰ ''ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਤੰ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ। ਏਕਤੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਨਾਨਤੋ''ਤਿਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ, ਏਕਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ ਨਾਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਹਿ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਨਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯)। ਤੇਨੇਵ **ਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕਪ੍ਪਸੂਚਕੰ ''ਚੇ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਅਵਕੰਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਏਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੰ। **ਮਤਾ**ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਠਾਨਾ ਭਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਸੋ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਏਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਚੇ, ਨਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੦੩**. ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। ''ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਤੰ। ''ਯੇਸੰ ਮੰਸੰ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਪ੍ਪੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੦) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਤੇਨ ਚੇ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਤੇਨ ਯਾਚਿਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਓਦਨੰ ਦੇਤੀਤਿ।

**੧੪੦੪**. **ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਗਿਲਾਨੋਮ੍ਹੀਤਿਸਞ੍ਞਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਗਿਲਾਨੇ ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੧)।

**੧੪੦੫**. ਗਿਲਾਨਕਾਲੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮਿਤਰੇਹਿਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਿਲਾਨੋ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੨)। **ਞਾਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਯਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ।

**੧੪੦੬**. ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਕਾਯਤੋ"**ਤਿਆਦਿ।

ਪਣੀਤਭੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੪੦੭**. **"ਅਦਿਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੯੧ ਆਦਯੋ) ਵਿਯ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ''ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੬)। **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖੇ ਦ੍ਵਾਰੰ **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੰ,** ਗਲਨਾਲ਼ਿਕਾ, ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਚਨੇਨ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯੰ, ਤੰ ਮੁਖੇਨ ਵਾ ਪਵਿਸਤੁ ਨਾਸਿਕਾਯ ਵਾ, ਗਲਬਿਲੰ ਪਵਿਟ੍ਠਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਆਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨੇਹਿ ਅਞ੍ਞੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲ਼ਿਕਾਦਿੰ। ਯਥਾਹ ''ਆਹਾਰੋ ਨਾਮ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੬)।

**ਆਹਰੇਯ**ਜਾਤਿ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੰ ਪਵੇਸੇਯ, ਇਮਿਨਾ ਪਰਗਲੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋਤਿ ਸੂਚਿਤੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਦਨ੍ਤਪੋਨੋਦਕੰ ਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਭਗਵਤੋ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਠਪਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਚਨੇਨੇਵ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਰਗਲੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇ ਠਪਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਉਦਕਞ੍ਚ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਾਤੁੰ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਦਨ੍ਤਪੋਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰਸੰ ਗਿਲਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਰਸੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਦਨ੍ਤੇ ਪੁਨਨ੍ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਲੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਨ੍ਤਪੋਨੰ**।

**੧੪੦੮-੯**. ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਪਦਭਾਜਨੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਠਮਂ ਦਿਨ੍ਨਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ –

''ਗਣ੍ਹਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਦਦਤੋ ਪੁਰਿਮਂ ਪਨ।
ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਂ ਚੇ, ਵਿਨਾ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੧੨੭੫) –

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ। **ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਰਣਞ੍ਚ। **ਮਜ੍ਝਿਮੁਚ੍ਚਾਰਣਕ੍ਖਮੋ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਰਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਨਾਰਹਤਾ। ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨੋਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਵਕਂਸੋ ਪਨ ''ਅਨੁਮਸੋ ਰਥਰੇਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਚ੍ਚਾਰਣਂ** ਉਕ੍ਖਿਪਨਂ। "**ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਦਞ੍ਞਸਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਪਕ੍ਖੀ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਕਾਯਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਤਿਧਾ**"ਤਿ।

**ਦ੍ਵਿਧਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਂਯੋਗੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ''ਤਿ ਪਠਮਙ੍ਗਂ, ''ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ, ''ਮਜ੍ਝਿਮੁਚ੍ਚਾਰਣਕ੍ਖਮੋ''ਤਿ ਤਤਿਯਂ, ''ਮਨੁਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਤਿਧਾ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ...ਪੇ॰... ਦ੍ਵਿਧਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਂਯੋਗੋ ਸਮਾਗਮੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਂਯੋਗੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਰੂਹਤਿ** ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

**੧੪੧੦-੧੨**. **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ। **ਤਸ੍ਸ** ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ। ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਗੋ, "ਨਗੋ**"ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਵਰੂਪੇ**ਤਿ ਈਦਿਸੇ ਉਚ੍ਚਨੀਚਟ੍ਠਾਨੇ।

**੧੪੧੩**. **ਸੋਣ੍ਡਾਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ।

**੧੪੧੫-੬**. **ਈਸਕਂ ਓਨਤ੍ਵਾ** ਥੋਕਂ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਭਾਜਨਂ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੧੭**. **ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ** ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਭਾਜਨਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੪੧੮**. **ਕਾਜਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਾਜਂ, ਭਤ੍ਤਭਰਿਤਂ ਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਓਨਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਭਙ੍ਗਿਂ ਦੇਤਿ।

**੧੪੧੯**. "**ਤਿਂਸਹਤ੍ਥੋ**"ਤਿ ਇਦਂ ਤਿਂਸਰਤਨਮਤ੍ਤੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ''ਦੂਰ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ। **ਗਹਿਤੇਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਕੋਟੀਸੁ ਠਪਿਤੇ ਦ੍ਵੇ ਘਟੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤੁਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਦਾਯਕੇਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਤਿਂਸਹਤ੍ਥਵੇਣੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਯਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ''ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਘਟੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ। **ਗਹਿਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਗਤਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ''ਦੂਰ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਏਵ**ਕਾਰੇਨ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਘਟੇਸੁ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤੇਸੁਪਿ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਨਵੇਲੁਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੪੨੦-੨੪**. "**ਕਟਸਾਰਕੇ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੋਣਿਫਲਕਾਦਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾ। "**ਨਿਸੀਦਤੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। **ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਞ੍ਞਾਯ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)। **ਪਤ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਤਥਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁਯੇਵ। **ਯਞ੍ਚ ਦੀਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਥਾ ਠਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲਿਆਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਰੁਹਣਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਾਰੋਹਣੇਨਾਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿਚ੍ਚੇਵ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾਨ ਦੇਤਿ ਚੇ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਆਹਚ੍ਚ ਯੇ ਪਤ੍ਤਾ ਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਾ, ਤੇਸੁ **ਯਂ ਯਂ** ਪਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਵਾ ਸੂਚਿਯਾਪਿ ਵਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਦੀਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੨੫**. ਕਟਸਾਰਾਦਯੋ ਸਚੇ ਮਹਨ੍ਤਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਸਿਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮਾਹ "**ਕਟਸਾਰਕੇ**"ਤਿਆਦਿ। "**ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਟਸਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਚਨੇ ਹੇਤੁਮਾਹ। **ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਂ** ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਰਰਥਤ੍ਥਰਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਠਿਤਪਤ੍ਤੇਸੁ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਰੁਹਣਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤੂ**"ਤਿ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਮੇਵ ਜੋਤੇਤਿ।

**੧੪੨੬**. **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਪਣ੍ਣੇਸੂ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇਯੇਵ ਠਿਤੇਸੁ ਪਣ੍ਣੇਸੁ। **ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ। "**ਨ ਪਨੇਤਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿ ਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਸਿਦ੍ਧਿਂ ਸੂਚੇਤਿ।

**੧੪੨੭**. ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ **ਅਸਂਹਾਰਿਯਂ। ਤਾਦਿਸੇ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ, ਅਸਂਹਾਰਿਯੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਖਾਣੁਬਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਖਾਤਖਾਣੁਕੇ ਬਦ੍ਧੇ।

**੧੪੨੮**. **ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾ**ਤਿ ਚਿਞ੍ਚਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਥਾ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਂ ਕਦਮ੍ਬਪੁਪ੍ਫਪਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ''ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਾਖਾਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਭੂਮਿਯਂ ਪਤ੍ਥਟੇਸੂਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ''ਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਤੇਸੁ ਸੁਖੁਮੇਸੁ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੁਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)।

**੧੪੨੯**. **ਪਰਿਵੇਸਕੋ**ਤਿ ਦਾਯਕੋ।

**੧੪੩੦**. ਅਸੇਸਤੋ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੩੧**. **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ। ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੪੩੨**. **ਅਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੩੩**. **ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਆਦਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੪੩੫**. **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ।

**੧੪੩੬**. ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ "**ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਦਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੧੪੩੭-੯**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਭਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਜਿਕਾਦਿਦ੍ਰਵਮਿਸ੍ਸਭਤ੍ਤਮਾਹ। **ਉਪ੍ਲਵਤੀ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਪ੍ਲਵਤਿ। **ਕਞ੍ਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਨਾਲਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਖੀਰਤਕ੍ਕਾਦਿਦ੍ਰਵਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਪਵਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨ੍ਤੋ**

**ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਸਚੇ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਰਜੰ ਯਦਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸਤਿ ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਮੋਚੇਨ੍ਤੇਨੇਵ ਯਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

**੧੪੪੦**. **ਅਪਨੀਯਾ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਥੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ''ਸੁਖੁਮੰ ਚੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਭਤ੍ਤੰ ਅਪਨੀਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਰਿਭਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੰ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)।

**੧੪੪੧**. **ਥੇਵੋ**ਤਿ ਬਿਨ੍ਦੁ। **ਥੇਵੋ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਪਠਮਤਰੰ ਪਤਿਤਥੇਵੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਨ੍ਤਾਨੰ ਪਚ੍ਛਾ ਪਤਿਤਥੇਵੇਪਿ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ।

**੧੪੪੨-੪**. **ਚਰੁਕੇਨਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਉਕ੍ਖਲਿਯਾ। **ਤਤੋ** ਚਰੁਕਤੋ। **ਮਸੀ**ਤਿ ਜਲ੍ਲਿਕਾਆਦਿਕਾ ਭਸ੍ਮਾ। **ਭਾਜਨੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਪਤ੍ਤਾਦਿਭਾਜਨੇ। **ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਸਿਆਦਿਨੋ ਚ।

ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨੰ ਯੰ ਪਤ੍ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਪਤਤਿ, ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਦੀਯਮਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਤ੍ਤਾਦਿਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਵਟ੍ਟਤੇਵਾ ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਟ੍ਟਤੇਵ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਵ-ਕਾਰੋ ਗਾਥਾਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੪੪੫-੬**. **ਪਾਯਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੂਰਣਯੋਗੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਪਾਯਾਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਾ। **ਨ ਸਕ੍ਕਤੀ**ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਫੁਸਾਪਿਤੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਥਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਚੇ, ਆਧਾਰਕੇਨਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੪੪੭-੮**. ਆਹਰਿਯਮਾਨੰ ਵਾ ਨੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੀਯਮਾਨੰ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **"ਜਾਨਤੀ"**ਤਿ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ। **ਆਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ''ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੰ। ਯਥਾਹ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ** ''ਆਭੋਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)। ''ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ।

**੧੪੪੯**. **"ਹਤ੍ਥੇਨ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਦੰ **"ਆਧਾਰਕਮ੍ਪਿ ਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **"ਪਾਦੇਨ ਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ **"ਆਧਾਰਕ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ''ਹਤ੍ਥੇਨ ਆਧਾਰਕੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)। **ਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ, ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੪੫੦**. ਕਮਿ-ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ''ਅਕ੍ਕ''ਇਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ ਯਤਿਹੀਨਦੋਸੋਤਿ।

''ਸਿਲੋਕੇ ਨਿਯਤਟ੍ਠਾਨੰ, ਪਦਚ੍ਛੇਦੰ ਯਤਿੰ ਵਿਦੂ।
ਤਦਪੇਤੰ ਯਤਿਬ੍ਭਟ੍ਠੰ, ਸਵਨੁਬ੍ਬੇਜਨੰ ਯਥਾ''ਤਿ॥ –

ਦਣ੍ਡਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤਾਯ ਦੋਸੋ ਯਥਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਇ-ਕਾਰਾਗਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤ੍ਤਾ ਤੰਸਹਿਤੋ ਮ-ਕਾਰੋ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਉਭਯਪਕ੍ਖਭਾਗੀਤਿ ਧਾਤੁਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਯਤਿਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ। **ਜਾਗਰਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਅਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। **ਅਨਾਦਰੋ**ਤਿ ਅਨਾਦਰਭਾਵੋ।

**੧੪੫੧**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਨਾਦਰਭਾਵਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਆਧਾਰਕਂ ਪਾਦੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹ। **ਦੀਯਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪਿਯਮਾਨਂ। **ਪਤਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਂ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਰਜੋਰਹਿਤਾਯ ਸੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯਾ ਵਾ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਤਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਯਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਗਲਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਵਾ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਵਤ੍ਥਕਟਸਾਰਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)। ਸਰਜਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤਿਤੇ ਰਜਂ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਸਰਜਾਯ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਚ੍ਚਤੁਂ ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਯਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ। ਪਰਿਚ੍ਚਤੁਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੩)। ''ਯਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤੂਸੁਪਿ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਅਯਂ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੪੫੨**. ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨ"**ਨ੍ਤਿ।

**੧੪੫੩-੪**. **ਤਂ** ਮਲਂ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਲਮਿਸ੍ਸਕਂ ਉਚ੍ਛੁਆਦਿਕਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਆਦਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ।

**੧੪੫੫**. **ਨਿਸਦੋਦੁਕ੍ਖਲਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਸਦਪੋਤਮੁਸਲਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

**੧੪੫੬**. ਵਾਸਿਯਾ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਖੀਰੇ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਤਾਪਿਤਖੀਰੇ, ਇਦਂ ਉਪਰਿ ਆਮਕਸ੍ਸ ਵਾਸਿਂ ਗਹਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਨੀਲਿਕਾ**ਤਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਂ। **ਸਤ੍ਥਕੇ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਮਲੇ ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡੇ ਵਿਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੪੫੭**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਤ੍ਤਵਾਸਿਆਦਿਂ, ਤਾਪਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਾਸਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**੧੪੫੯**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਹਤ੍ਥਾਦਿਕਾਯਾਵਯਵਂ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਕਿਲਿਟ੍ਠਜਲਮਿਸ੍ਸਮੋਦਨਂ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਰੁਕ੍ਖਪਣ੍ਣਾਦਿਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਕਿਲਿਟ੍ਠੋਦਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਸੇ**ਵਾ"ਤਿਆਦਿ।

**੧੪੬੦**. ਜਲਂ ਸਚੇ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਤਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਰੁਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚ ਸਚੇ ਸੁਦ੍ਧਂ ਤੋਯਂ ਪਤਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਕਾਸਤੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਰੁਕ੍ਖਪਣ੍ਣੇਸੁ, ਆਕਾਸੇ ਚ ਰਜਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਧੋਵਿਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਸੁਦ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿ।

**੧੪੬੧**. **ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਫੁਸਨ੍ਤੇਨ। **ਤਸ੍ਸ** ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ।

**੧੪੬੨**. **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ। **ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਤ੍ਤਗਤੋਦਨਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ। **ਤਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਓਦਨਂ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਓਦਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)।

**੧੪੬੪**. **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹਿਤੇਪਿ ਅਗਹਿਤੇਪਿ ਪਚ੍ਛਾ। **ਤਂ** ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭੋਜਨਂ।

**੧੪੬੭**. **ਤਸ੍ਸ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਗਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੪੬੮**. **ਪਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਪਤ੍ਤੇਨ।

**੧੪੬੯-੭੦**. ‘‘ਯਾਗੁਆਦੀਨਂ ਪਚਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਂ ਭਾਜਨੇ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਚਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਚਨਂ**, ਭਾਜਨਂ। **ਭਾਜਨੂਪਰਿ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਾਜਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਕਤੇਸੁ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਸੁ। **ਪਤਿਤਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਗਲਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਪਤਿਤਂ।

**੧੪੭੧**. ‘‘ਨ ਕਰੋਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **‘‘ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੁਞ੍ਹਿ ਤ’’**ਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰੇਨ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਆਕਿਰਤੇਵ ਚੇ**ਤਿ ਸਚੇ ਭਾਜਨੇ ਆਕਿਰਤਿ ਏਵ। **ਤਂ** ਤਥਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਭਤ੍ਤਭਾਜਨਂ। **ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤਂ ਆਮਿਸਂ ਯਥਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੪੭੨-੩**. **ਕੁਟ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਂ। **ਆਵਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਕੁਟਂ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਆਸਿਞ੍ਚਤਿ।

**੧੪੭੪**. **ਹਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਹਤ੍ਥਤਲੇਸੁ।

**੧੪੭੫-੬**. **ਏਕਸ੍ਸ ਗਹਣੂਪਗਂ ਚੇ ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਏਕੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਭਾਰਂ ਸਚੇ ਭਵੇਯ੍ਯ। **‘‘ਤਥਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਏਕਸ੍ਸ ਗਹਣੂਪਗਂ ਭਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ।

**੧੪੭੭**. **ਲਗ੍ਗੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ। **ਵਟ੍ਟਤੇ**ਵਾਤਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੪੭੮**. **ਸਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਘਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਾ ਫੁਸਤਿ।

**੧੪੭੯**. **ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੪੮੦**. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤਂ ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। **ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਨ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਿਹਿਤਂ ਪਿਧਾਤੁਞ੍ਚ ਪਿਹਿਤਂ ਵਿਵਰਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੪੮੧**. **ਬਹਿ ਠਪੇਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਹਿ ਠਪੇਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਹਤ੍ਥੇਨ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿ ਠਪਿਤਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਂ। **ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਤਂ** ਤਥਾ ਞਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ।

**੧੪੮੨-੩**. **ਉਟ੍ਠੇਤਿ ਯਦਿ ਕਣ੍ਣਿਕਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਕਣ੍ਣਿਕਾ ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ। **ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਿਪ੍ਫਲਿਆਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਮੂਲਾਦਿਕੇ ਮੂਲੇ। **ਘੁਣਚੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਘੁਣਪਾਣਕੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਚੁਣ੍ਣਂ। **‘‘ਤਥਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਉਟ੍ਠੇਤੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤੇਲਾਦੀਸੁ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਤਞ੍ਞੇਵਾਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਤਮੇਵ ਤੇਲਾਦਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਣ…ਪੇ॰… ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’**ਤਿ।

**੧੪੮੪-੫**. **ਕੋਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਗਮਿਕਾਦੀਸੁਪਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਤਾਲਪਿਣ੍ਡਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਕਣ੍ਣਿਕਂ ਫਲਂ। **ਅਞ੍ਞੋ ਭੂਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ।

**੧੪੮੬**. **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਪ੍ਪਹੋਨਕਬਹਲਵਤਿਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਸਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)। **ਦਣ੍ਡਕੇ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਵਾਤਿ ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਗਮਨਵੇਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ, ਪਹਰਣਤੋ ਵਤਿਦਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਮਯਂ ਪਨ ‘ਯਂ ਠਾਨਂ ਪਹਟਂ,

ਤਤੋ ਸਯਂ ਪਤਿਤਮਿਵ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਤਕ੍ਕਯਾਮ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਕਤੋ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਪਤਿਤਭਣ੍ਡਂ ਵਿਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)।

**੧੪੮੭-੮**. **ਪਾਕਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਤਿਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਨ ਪੁਥੁਲੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਪਹੋਤਿ ਚੇ"**ਤਿ। **"ਉਦ੍ਧਂ ਹਤ੍ਥਸਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਦਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯ ਆਕਾਸਂ ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਂ ਞਾਪੇਤਿ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਙ੍ਖਾਤ ਗਣ੍ਹਤੋ।

**੧੪੮੯**. **"ਸਾਮਣੇਰ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਗਿਹਿਨੋਪਿ ਗਹਣਂ। **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਖਨ੍ਧੇ ਏਵ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ** ਸਾਮਣੇਰੋ।

**੧੪੯੧-੨**. **ਫਲਿਨਿਂ ਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਵਤਿਂ ਸਾਖਂ। **"ਖਾਦਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਫਲਂ ਖਾਦਤਿ, ਏਵਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਨਿਵਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ।

**੧੪੯੩**. ਛਾਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਨਿਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਫਲਸਾਖਾ ਸੁਖਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਚੇ, ਖਾਦਿਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯ ਸਤਿ ਪੁਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਨ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

**੧੪੯੪-੫**. ''ਤਂ ਸੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **"ਗਹੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚੇ ਪੁਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੪੯੬-੯**. ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਾਥੇਯ੍ਯਤਣ੍ਡੁਲੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰੋ। **ਇਤਰੇਹੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹਿਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ।

**ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਬਹੂਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦਾਨਵਸੇਨ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਾਗੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਆਵੁਸੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਯਾਗੁਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰੇਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਿਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਮੇਵ ਭੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪੀਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾਗੁਯਾ''ਤਿਇਦਂ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੫੦੦**. **ਇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯਤਣ੍ਡੁਲਹਾਰਕਸ੍ਸ। **"ਨ ਵਿਸੇਸਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੁਂ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੫੦੧**. **ਅਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੇਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਤਣ੍ਡੁਲਹਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਸਾਲਯਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਹਟਤਣ੍ਡੁਲੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇਸੁ ''ਇਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਪਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਾਲਯਭਾਵੋ। ਛਾਯਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾਯ ਸਾਖਾਯ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਫਲਂ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਖਾਦਨਾਰਹਨ੍ਤਿ ਆਲਯਸ੍ਸ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

**੧੫੦੨-੪**. **ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਅਪਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਚੇਲਕੋ**ਤਿ ਚੂਲਸਾਮਣੇਰੋ। ਪਕ੍ਕਕਾਲਸ੍ਮਿਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਤਾ ਞਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ। **ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਨਤੋ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। ਪੁਬ੍ਬਤਣ੍ਡੁਲਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸੇਵ ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਨ ਪਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੋਜਨਸ੍ਸ।

**੧੫੦੫**. ਕਾਰਿਤਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਉਦ੍ਧਨਂ ਸੁਦ੍ਧਭਾਜਨ"**ਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੫੦੬**. **ਕੋਚੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਨੰ ਸੁਦ੍ਧਭਾਜਨੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਗ੍ਗਿ ਕਤੋ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣੰ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

**੧੫੦੭**. **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਪਕ੍ਖੇਪਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਤੰ** ਯਾਗੁਂ। **ਸਚੇ ਪਚਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਚਤਿ। **ਸਾਮਪਾਕਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਸਾਮਪਾਕਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੫੦੮**. ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਸਹ **ਤਤ੍ਥ** ਵਲ੍ਲਿਯਂ ਜਾਤੰ ਫਲੰ **ਕਿਞ੍ਚਿ** ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤਿ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਫਲੰ **ਤਸ੍ਸੇ**ਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੫੦੯**. **ਪਰਾਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਸਿਤੁਂ। **ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਲਮ੍ਬਿਤੁਂ, ਅਪਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਕਾਤੁਂ। "**ਕਿਰਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੇਵਲੰ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸੂਚੇਤਿ।

**੧੫੧੦-੧**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤੇਲੇ। ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਣ੍ਡਾਸਗ੍ਗਹਣੰ **ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇਨ**। **ਤੰ** ਤੇਲੰ।

**੧੫੧੫-੬**. **ਲੋਣਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਵਣਟ੍ਠਾਨੇ ਲੋਣੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ। ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਸੇਸਕਾਲਿਕਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਵਿਯ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕਸ੍ਸ ਅਸਨ੍ਨਿਧਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਯਾਵਜੀਵਿਕਸਙ੍ਖਾਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਕਾਲਵਿਨਿਮ੍ਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਲਿਕਂ, ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੫੧੭**. **ਹਿਮਸ੍ਸ ਕਰਕਾ**ਤਿ ਹਿਮੋਦਕਸ੍ਸ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਤ੍ਥਿਨਸਕ੍ਖਰਾ। **ਬਹਲਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮੁਖੇ ਵਾ ਕਦ੍ਦਮਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਪਞ੍ਞਾਯਨਪ੍ਪਮਾਣਬਹਲੰ ਪਾਨੀਯਞ੍ਚ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ **ਵਟ੍ਟਤਿ**। ਸਚੇ ਕਦ੍ਦਮਵਣ੍ਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਚੇ ਪਨ ਮੁਖੇ ਚ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫)।

**੧੫੧੮**. **ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਕਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

**੧੫੧੯**. **ਸੋਬ੍ਭੋ** ਦੁਕ੍ਖੋਗਾਹਨਜਲਾਸਯੋ। ''ਆਵਾਟੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਕਕੁਧੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਜੁਨੋ।

**੧੫੨੦**. **ਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਘਟੇ**ਤਿ ਪਾਨੀਯਘਟੇ। **ਤੰ** ਪਾਨੀਯਘਟਂ।

**੧੫੨੧**. ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ **ਵਾਸਪੁਪ੍ਫਾਨਿ। ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਨੀਯਘਟੇ। **ਕਮਲ੍ਲਿਕਾਸੂ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਕੁਸੁਮਾਦੀਹਿਪਿ ਸਹ ਕਣ੍ਣਿਕਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁ। **ਦਿਨ੍ਨਾਸੂ**ਤਿ ਪਾਨੀਯੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸੁ।

**੧੫੨੨**. **ਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਲੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੬) **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਕੇਵਲੰ ਦਨ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਦਂ ਰਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਸੇ ਪਵਿਟ੍ਠੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ''ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਸਨ੍ਨੋਦਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਏਕਯੋਗਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਹੇਵ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਉਦਕਸ੍ਸ ਚ ਦਨ੍ਤਪੋਨਸ੍ਸ ਚ ਤੁਲ੍ਯਦੋਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

**੧੫੨੩**. ਮੁਤ੍ਤੋਦਕਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦਿਦ੍ਰਵਅਸੁਖੀਰਾਦਿਦ੍ਰਵਸ੍ਸ ਆਪੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕਾਰਤ੍ਤਾ, ਕਣ੍ਣਮਲਾਦਿਨੋ ਘਨਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਥਵਿਧਾਤੁਪ੍ਪਕਾਰਤ੍ਤਾ “**ਸਰੀਰਟ੍ਠੇਸੁ ਭੂਤੇਸੂ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਖੀਰਾਦਿਮਾਹ। “**ਕਿ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਦੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕਪ੍ਪਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੫੨੪**. **ਲੋਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੫੨੫**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਕਣ੍ਣਮਲਾਦੀਸੁ।

**੧੫੨੮**. **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਿਕਟਾਨੀ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਕਟਂ ਨਾਮ ਗੂਥਂ, ਮਤ੍ਤਿਕਾ, ਮੁਤ੍ਤਂ, ਛਾਰਿਕਾ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਿਕਟਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿ ਸਪ੍ਪਵਿਸਾਨਿ ਕਤਾਨਿ ਵਿਹਤਾਨੀਤਿ “**ਵਿਕਟਾਨੀ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਯਕੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਦਾਯਕਂ,** ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। ‘‘ਨ ਅ ਨੋ ਮਾ ਅਲਂ ਪਟਿਸੇਧੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਸੇਧਵਾਚਿਨਾ **ਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਸੋ, ‘‘ਅਦਾਯਕੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ। ਇਧ ਦੁਬ੍ਬਚੋ ਚ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਚ ਅਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੫; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਕਾਲੋਦਿਸ੍ਸਂ ਨਾਮ।

**੧੫੨੯**. **ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ। **ਤਰੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਂ। ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਕਾਲੇ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਵਿਕਟਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੫੩੦**. **ਅਚ੍ਛੇਦਗਾਹਤੋ**ਤਿ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨਤੋ। “**ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਹੇਤੁਪਦੇਹਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਪਨ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯੇਨ ਗਹਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਕਲਜਂ ਗਹਿਤਂ। **ਏ**ਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ।

**੧੫੩੧**. **ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਉਪਚਿਣ੍ਣੇ ਦੁਰਾਮਟ੍ਠੇ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਆਮਿਸਭਤ੍ਤਭਾਜਨਾਦਿਨੋ ਕੀਲਾਵਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਨੇ ਚ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਫਲਿਨਿਂ ਸਾਖਾਯ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲਨੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇ ਞਤ੍ਵਾਵ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ। **ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਚ। **ਸਯਂਪਕ੍ਕੇ ਚਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਕ੍ਕੇ ਚ। **ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਕ੍ਕੇ ਚ। ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੫੩੨-੩**. ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਦਨ੍ਤਪੋਨਂ** ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ।

**੧੫੩੪**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ, ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ। **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਥੇਰਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਯਤੋ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕੋ, **ਤਤੋ** ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਸਕਲੋ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਸਮਾਸਤੋ ਮਯਾ ਕਥਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੁਸਲਤ੍ତਿਕਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਤ੍ਥਸਾਕਲਜਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਙ੍ਖੇਪਤੋਵ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਕਲੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਕਥਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਸਮਾਸਤੋ**”ਤਿ।

ਦਨ੍ਤਪੋਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

**੧੫੩੫**. **"ਅਚੇਲਕਾਦੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਚੇਲਕੋ ਨਾਮ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨਗ੍ਗੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੧) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁੱਤੁੰ, **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੯) ਵੁੱਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਚੇਲਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮੁਪਗਤੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਅਚੇਲਕੋ ਨਾਮ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੦) **ਮਾਤਿਕਾ**-ਗਤੇ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਮੇਸੁ ਚ ਦ੍ਵੀਸੁ ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਸਾਮਣੇਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੧) ਵੁੱਤੋ **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ** ਨਾਮ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮਣੇਰਿਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਸਮਾਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੧) ਵੁੱਤਾ **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਛਨ੍ਨਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਤ੍ਥ ''ਕਾਯਾਦਿਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਦਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੧)।

**੧੫੩੬**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਤਿਤ੍ਥਿਯਸਞ੍ਞੀਤਿ ਤਿਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯੰ।

**੧੫੩੭**. ਅਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ, ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੩੮-੯**. **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ। **ਬਹਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਸਰੀਰੇ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤੇਸੰ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ **ਸਨ੍ਤਿਕੇ** ਸਮੀਪੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤਪਤ੍ਤਾਦਿਕੰ **ਭੋਜਨੰ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਭੋਜਨੰ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਏਲ਼ਕੂਪਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਅਚੇਲਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੪੦-੨**. ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿੰ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ? ''ਏਹਾਵੁਸੋ, ਗਾਮੰ ਵਾ ਨਿਗਮੰ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੫) **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਖਾਦਨੀਯਾਦਿਭੇਦੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਤਿ।

ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ''ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿੰ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ? ਏਵੰ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਾਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਤੰ ''ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ, ਨ ਮੇ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਥਾ ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਵਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਏਕਕਸ੍ਸ ਮੇ ਕਥਾ ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਵਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੫) ਵਤ੍ਵਾ **ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ** ਤੇਸੰ ਇਤ੍ਥਿਯਾਸਦ੍ਧਿੰ ਵਚਨਾਦੀਨੰ ਅਨਾਚਾਰਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ। **ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ''ਉਯ੍ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੰ। **ਪਠਮੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ''ਉਯ੍ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਕਸ੍ਸ।

**ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਸ੍ਸ, ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਉਪਚਾਰਸ੍ਮਿੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣੇ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਵਾ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। ਪੁਨ **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ। ਦ੍ਵਾਦਸਰਤਨਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਤਦਨ੍ਤੋਗਧੰ ਪਾਕਾਰਾਦਿ ਏਵ ਵਾ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ **ਸੀਮਾ** ਨਾਮ।

**੧੫੪੩**. ਤੰ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਸ੍ਸਨੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਦਸ੍ਸਨੇ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸ ਹਤ੍ਥਾ ਪਮਾਣੰ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਵਨੇ ਚ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਏਵੰ ਸਵਨੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਹਤ੍ਥਾ ਪਮਾਣੰ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਵਨੇ ਚ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਵਧਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵਾਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚੇਤਰੇ**ਤਿ ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਨਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਏਵੰ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਪਮਾਣੰ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾ ਨ ਚ ਦੇਸਿਤਾ, ਕਿੰ ਨੁ ਬਜਾਵਧਾਕਰਾ ਕੁਟ੍ਟਾਦਯੋ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕੁਟ੍ਟਦ੍ਵਾਰਪਾਕਾਰਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤਰਿਤਭਾਵੋਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ

ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੬)। ਇਧ ਉਪਚਾਰਦ੍ਵਯੇ ਸਮਾਨੇਪਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਮਵਧਿਅਨੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਸਵਨੂਪਚਾਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੧੫੪੪**. "**ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਹਿ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨੰ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ। ''ਇਤਰੇਤਿ ਸਾਮਣੇਰੇਯੇਵਾ''ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਲਿਖਿਤੰ। ਏਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਨਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤਥਾਦਸ੍ਸਨੰ ਪਞ੍ਚਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਚੇ, ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ **ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਗਹਟ੍ਠਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ।

**ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ। **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਪਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਾਮਣੇਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਕਲਿਸਾਸਨਾਰੋਪਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਲੀ**ਤਿ ਕੋਧੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ ਆਣਾ **ਕਲਿਸਾਸਨੰ,** ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਪਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ ਕਲਿਸਾਸਨਾਰੋਪਨੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ, ਕੋਧਵਸੇਨ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਦੋਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ ਇਮਸ੍ਸ ਠਾਨੰ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਆਲੋਕਿਤੰ ਵਿਲੋਕਿਤੰ, ਖਾਣੁਕੋ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੁਨਖੋ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਿਨਾਪਿ ਉਬ੍ਬਾਲ਼੍ਹੋ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਮਨਾਪਵਚਨਸ੍ਸ ਭਣਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੫੪੫**. **ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਪਾਲਕਾਦੀਨੰ ਭੋਜਨਹਰਣਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ 'ਉਭੋ ਏਕਤੋ ਨ ਯਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੮) ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾਗਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਕਾਰਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਉਯ੍ਯੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੪੬**. **ਖੁਦ੍ਦਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਯਨਿਘਰੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ ਉਪਰਿ ''ਅਸਯਨਿਘਰੇ ਤਸ੍ਸ, ਸਯਨਿਘਰਸਞ੍ਞਿਨੋ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਮਹਲ੍ਲਕੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਟਤੋ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੰ ਯਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੰ ਹੋਤਿ, ਈਦਿਸੇ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਸਯਨਿਘਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਟ੍ਠਿਵੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਵੰਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤੰ ਗੇਹਮਜ੍ਝੰ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਪਿਟ੍ਠਿਵੰਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਜ੍ਝਾਤਿਕ੍ਕਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੦)। **ਸਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਸਹ ਭੋਜਨੇਹੀਤਿ ਸਭੋਜਨੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਭੋਜਨੇ। ਅਥ ਵਾ **ਸਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਸਭੋਗੇ। ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਿ ਇਤ੍ਥੀ ਭੋਗੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਪੁਰਿਸੋ, ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਸਾਰਤ੍ਤਪੁਰਿਸਿਤ੍ਥਿਸਹਿਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਸਭੋਜਨੰ ਨਾਮ ਕੁਲੰ ਇਤ੍ਥੀ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਚ, ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਪੁਰਿਸੋ ਚ ਉਭੋ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਅਵੀਤਰਾਗਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੧)। ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਰਾਗਗ੍ਗਿਨੋ ਤਙ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ। **ਕੁਲੇ**ਤਿ ਘਰੇ।

**੧੫੪੭**. **ਹਤ੍ਥਪਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਦੇਸੰ। **ਪਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਟਕਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਸਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚ। **ਸਯਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਯਨੰ, ਤਸ੍ਸ, ਆਸਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਯੋ ਨਿਸੀਦਤਿ ਸਭੋਜਨੇ ਕੁਲੇ, ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ, ਸਯਨਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਠਾਨੇ ਯੋ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਲ੍ਲਕੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਯਨਿਘਰੇ। ''ਈਦਿਸਞ੍ਚ ਸਯਨਿਘਰੰ ਮਹਾਚਤੁਸਾਲਾਦੀਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੦) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੧੫੪੮**. ਸਯਨਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਯਨੀ,** ਸਯਨੀ ਚ ਤੰ ਘਰਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਯਨਿਘਰੇ।

**੧੫੪੯-੫੦**. **ਦੁਤਿਯੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਤਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੮੩)। **ਵੀਤਰਾਗੇਸੂ**ਤਿ ਵੀਤਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤੇਸੇਨਾਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪਦੇਸੇ। **ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ**

**ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤੋ।

ਸਭੋਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੫੨**. **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ। **ਏਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ, **ਅਯਮੇ**ਵ **ਵਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੫੩-੬**. ਵ**ੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ। **ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੁਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕੁਲਾਨਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਪਸ੍ਸੇ ਵਾ ਅਭਿਮੁਖੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪਕਤਿਵਚਨੇਨ ਆਰੋਚੇਤੁਂ, ਅਯਂ ਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੮)। ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੇਨ ਸੋਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ **ਪਕਤਿਵਚਨਂ** ਨਾਮ। **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਈਦਿਸੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਚੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਸਞ੍ਚਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ, ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੯) **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦੁਵਿਧਾ ਸਮਯਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ।

ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਭੁਤ੍ਤੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਅਭੁਤ੍ਤਾਵੀ। ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਪਿ ਭੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੦) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੇਹਂ। ਘਰੂਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਤਗੇਹਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਠਮੇਨ ਪਾਦੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਘਰੁਮ੍ਮਾਰੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੇਹੁਮ੍ਮਾਰੇ। ਘਰੂਪਚਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਚਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਹ ''ਘਰੁਮ੍ਮਾਰੇ''ਤਿ ਪਦਂ ''ਘਰੁਮ੍ਮਾਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੫੫੭**. **ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਭਯਪਸ੍ਸਂ, ਅਭਿਮੁਖਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। ''ਯਂ ਪਸ੍ਸੇ ਵਾ ਅਭਿਮੁਖੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੫੫੮**. **ਦੂਰੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਤੋ ਦੂਰਮੇਵਾਹ। ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਗਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨੇ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੫੯**. **ਨ ਦੋਸੋ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸਮਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ''ਨ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਘਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰੇਨ, ਏਤ੍ਥ ''ਘਰੂਪਚਾਰੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਆਰਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੫੬੦**. ''ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਚ ''ਗਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥ **ਤਥਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨ ਘਰੇਨ, ਘਰੂਪਚਾਰੇਨ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗੇਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਸ੍ਸਯਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਪਦਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਾ **ਆਪਦਾ। ਆਸਨਸਾਲਂ** ਵਾਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ

ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਯਤ੍ਥ ਦਾਨਪਤੀਹਿ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਆਸਨਸਾਲਂ ਵਾ, ਭੋਜਨਸਾਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਆਪਦਾਯਾਸਨਸਾਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਯਕਾਰਲੋਪੋ। **ਭਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਘਰਂ ਵਾ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਦਾਯਕਾਨਂ ਵਾ ਘਰਂ।

**੧੫੬੧**. ਪਵੇਸਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ **"ਅਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਤਿਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਚਾਰਿਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੬੨**. **"ਸਬ੍ਬਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ''ਚਤੁਮਾਸਪਵਾਰਣਾ ਪੁਨਪਵਾਰਣਾ ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਾ''ਤਿ ਪਵਾਰਣਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਚਤੁਮਾਸਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੭) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਨਪਵਾਰਣਾ** ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋਯੇਵ ਮਾਸੇ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਪਵਾਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਨਾਮ ਸਙ੍ਘਂ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਚਤੁਮਾਸਂ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਪਵਾਰੇਹੀ''ਤਿ। **ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਾ** ਨਾਮ ਯਾਵਜੀਵਂ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹੇਵ ਪਵਾਰਣਾ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਨਾਮ ਸਙ੍ਘਂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਪਵਾਰੇਹੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੩)।

ਸਬ੍ਬਾ ਚੇਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਤਦੁਭਯਪਰਿਯਨ੍ਤਅਪਰਿਯਨ੍ਤਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰੇਮੀ'ਤਿ। ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਏਤ੍ਤਕਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰੇਮੀ'ਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਚ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਚ ਨਾਮ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਏਤ੍ਤਕਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰੇਮੀ'ਤਿ। ਨੇਵਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਨਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਚ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੭)।

**੧੫੬੩**. ''ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਦਿਯਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਮੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਦੇਵ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਰੋਗੋਦਾਨਿ ਨ ਮੇਤਿ ਚਾ"**ਤਿ। **ਸਾ** ਤਿਵਿਧਾ ਪਵਾਰਣਾ।

**੧੫੬੪**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਨਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਞ੍ਞੀ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ। ਇਧ **ਤਤੁਤ੍ਤਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਯਾਸੁ ਚ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ''ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਯਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੮) ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੬੫**. ਤਤੋ ਚਤੁਮਾਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਤਿਰੇਕਂ **ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ**, ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **ਨਤਤੁਤ੍ਤਰਿ**, ਨਤਤੁਤ੍ਤਰੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਞ੍ਞੀ**, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯੇਹਿ** ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਤਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਹ ਸੇਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੦)। ਯੇਨ ਵਾ ਯੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਯਾਸੁ ਵਾ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯਥਾਤਥਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ

ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਸਹ ਸੇਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਯਥਾਤਥਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮੇਹਿ ਤਯਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤਮ੍ਹ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, 'ਯਾਸੁ ਤਯਾ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਪਵਾਰਿਤਮ੍ਹ, ਤਾਯੋ ਚ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੦) ਵਚਨਤੋ ਯਥਾਤਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੫੬੬**. ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਞਾਤਕਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਞਾਤਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਧਨਂ ਨਾਮ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ।

**੧੫੬੭**. **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਉਮ੍ਮੱਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੬੮**. **ਉਯ੍ਯੁੱਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਾਮਤ੍ਥਾਯ ਕਤਉਯ੍ਯੋਗਂ, ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਂ ਵਾ। ਯਥਾਹ ''ਉਯ੍ਯੁੱਤਾ ਨਾਮ ਸੇਨਾ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਪਯਾਤਾ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੪)। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੱਚਯਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਰੂਪਪੱਚਯਂ।

**੧੫੬੯**. **ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸੁਪਚਾਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਂ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੇਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੪)। **ਉਪਚਾਰਂ ਵਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤਦਸ੍ਸਨੋਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਨ ਸੁਕਰਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਨ੍ਨਂ ਠਾਨਂ ਓਤਿਣ੍ਣਂ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਨ ਸੱਕਾ ਏਵਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹ ''ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਿਤਾ ਵਾ ਨਿਨ੍ਨਂ ਓਰੂਲ੍ਹਾ ਵਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੪)। **ਪਯੋਗਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤਦਸ੍ਸਨਪਯੋਗਗਣਨਾਯ।

**੧੫੭੦**. ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸੇਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਆਰੋਹਾ ਪਨ ਚੱਤਾਰੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਆਰੋਹਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਤਪ੍ਪਾਦਰਕ੍ਖਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਰਕ੍ਖਕਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਏਕੇਕਂ ਪਾਦਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ। **ਦ੍ਵਾਦਸਪੋਸੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪੋਸਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸਯੁੱਤੋ ਏਕੋ ਹਤ੍ਥੀ ਨਾਮ।

**੧੫੭੧**. **ਆਰੋਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਰੋਹੋ ਵੁੱਚਤਿ। **ਤਿਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਤਯੋ ਪੁਰਿਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਹਯੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸੋ। **ਏਕੋ ਸਾਰਥੀ**ਤਿ ਰਥਚਾਰਿਕੋ। ''ਯੋਧੋ ਏਕੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਣਿਰਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਰਥਚੱਕਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਗਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਅਕ੍ਖਕਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਆਕੋਟਿਤਾ ਦ੍ਵੇ ਆਣਿਯੋ ਰਕ੍ਖਨਕਾ।

**੧੫੭੨**. **ਚਤੁਪੋਸੋ**ਤਿ ਚੱਤਾਰੋ ਪੋਸਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਚਤੁਸੱਚਵਿਭਾਵਿਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸੱਚਾਨਂ ਦੇਸਕੇਨ ਭਗਵਤਾ। **ਪਦਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਵੁਧਹਤ੍ਥਾ। ਪਜ੍ਜਤੇ ਗਮ੍ਯਤੇ ਅਨੇਨ ਪਰੇ ਹਨਿਤੁਨ੍ਤਿ **ਪਦਂ,** ਆਵੁਧਂ, ਪਦਾਨਿ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਯੇਸਂ ਤੇ ਪਦਹਤ੍ਥਾਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਯਥਾ ''ਵਜਿਰਪਾਣੀ''ਤਿ। ਪੱਤਿਪਦਾਤਿ-ਸਦ੍ਦੂ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਸੇਨਾਯ ਅਧਿਵਚਨਂ।

**੧੫੭੩**. **ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਾਯੁੱਤਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ ਸਮਾਯੁੱਤਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

**੧੫੭੪**. **ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਸੂ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਪਦਾਤਿਨਾਮਕੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਏਕੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਂ ਅਙ੍ਗਂ। ਏਤੇਸੁ ਅਵਕਂਸਤੋ ਏਕਂ ਪੁਰਿਸਾਰੁਲ੍ਹਮਪਿ ਹਤ੍ਥਿਞ੍ਚ ਤਥਾ ਅਸ੍ਸਞ੍ਚ ਏਕਂ ਪਦਹਤ੍ਥਪੁਰਿਸਞ੍ਚ ਏਕਮੇਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ **"ਏਕੇਕਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਤੋ"**ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨ੍ਤਿਮਸੋ ਏਕਪੁਰਿਸਾਰੁਲ੍ਹਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਪੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੫)। **ਅਨੁਯਜੁਤ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਾਮਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਯਜੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਉਯਜਾਨਂ ਵਾ ਨਦਿਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਅਨੁਯਜੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੫)।

**੧੫੭੫**. **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੇਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ ''ਏਤ੍ਥ ਗਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਤਥਾਰੂਪੇ ਪਚ੍ਚਯੇ** ਗਿਲਾਨਾਵਲੋਕਨਾਦਿਕੇ ਗਮਨਾਨੁਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਯਜੁਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੭੬-੭**. ''ਸਿਯਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੋਚਿਦੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸੇਨਂ ਗਮਨਾਯ, ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸੇਨਾਯ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੮) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਸਙ੍ਗਾਮਤ੍ਥਂ ਉਯਜੁਤ੍ਤਾਯ ਸੇਨਾਯ ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਰਤ੍ਤਿਯਂ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਚਤੁਤ੍ਥੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ''ਗਿਲਾਨੋ ਵਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਅਰੋਗਵਾ"**ਤਿ। **ਸੇਨਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ ਸਞ੍ਚਰਣਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸੇਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਸੇਨਾਯ ਅਨ੍ਤੋਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਤਿਰੇਕਤਿਰਤ੍ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਊਨਕਸਞ੍ਞੀ ਸੇਨਾਯ ਵਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੦) ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੇਨਾਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੮੦**. **ਉਯਜੋਧਿਕਂ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਗਾਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਉਯਜੋਧਿਕਂ, ਸਮ੍ਪਹਾਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੨)। **ਬਲਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੪) **ਪਦਭਾਜਨਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਬਲਸ੍ਸ ਗਣਨਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਗ੍ਗਂ। ਯਥਾਹ ''ਬਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਬਲਗ੍ਗਂ, ਬਲਗਣਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੨)। **ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਤੋ ਹਤ੍ਥੀ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਇਤੋ ਅਸ੍ਸਾ, ਇਤੋ ਰਥਾ, ਇਤੋ ਪਤ੍ਤੀ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੪) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨ੍ਨਿਵੇਸਟ੍ਠਾਨਂ ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹਂ। ਯਥਾਹ ''ਸੇਨਾਯ ਵਿਯੂਹਂ ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹਂ, ਸੇਨਾਸਨ੍ਨਿਵੇਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੨)।

**੧੫੮੧**. **ਪੁਰਿਮੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ''ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ''ਇਤਿ **ਯੋ** ਹਤ੍ਥੀ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ।

**੧੫੮੨**. **"ਸੇਸੇਸੂ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਸਾਨੀਕਰਥਾਨੀਕਪਤ੍ਤਾਨੀਕਾ ਗਹਿਤਾ। **ਪਤ੍ਤਾਨੀਕਂ** ਨਾਮ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਰਿਸਾ ਪਦਹਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤੀ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਤ੍ਤਾਨੀਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੪) ਸੇਨਙ੍ਗੇਸੁ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਉਯਜੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ।

ਉਯਜੋਧਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

**੧੫੮੩**. **ਪਿਟ੍ਠਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੂਵਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸੁਰਾ ਨਾਮ ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ ਪੂਵਸੁਰਾ ਓਦਨਸੁਰਾ ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਿਟ੍ਠੰ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੰ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ**। ਏਵਂ ਪੂਵੇ, ਓਦਨੇ ਚ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੰ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **"ਪੂਵਸੁਰਾ, ਓਦਨਸੁਰਾ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **"ਕਿਣ੍ਣਾ"**ਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਰਾਯ ਬੀਜੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੇ ''ਸੁਰਾਮੋਦਕਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**। ਹਰੀਤਕਿਸਾਸਪਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸੰਯੋਜਿਤਾ **ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**।

**ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਫਲਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ। ਯਥਾਹ ''ਮੇਰਯੋ ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ ਫਲਾਸਵੋ ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ ਗੁਲ਼ਾਸਵੋ ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮)। ਤਤ੍ਥ ਚ **ਪੁਪ੍ਫਾਸ**ਵੋ ਨਾਮ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨੰ ਜਾਤਿਰਸਕਤੋ ਚੇਵ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪੁਪ੍ਫਾਨਞ੍ਚ ਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ। **ਫਲਾਸ**ਵੋ ਪਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਪਨਸਫਲਾਦੀਨਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਰਸੇਨ ਕਤੋ। **ਮਧ੍ਵਾਸ**ਵੋ ਨਾਮ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਨੰ ਜਾਤਿਰਸੇਨ ਕਤੋ। ਮਕ੍ਖਿਕਾਮਧੁਨਾਪਿ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ **ਗੁਲ਼ਾਸ**ਵੋ। ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦਿਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰਾਨੰ ਰਸੋ ਚਿਰਪਰਿਵਾਸਿਤੋ **ਸਮ੍ਭਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**। ਆਸਵੋ ਮੇਰਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੮੪**. **ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਰੇ ਪਟਿਯਾਦਿਤ੍ਵਾ ਚਾਟਿਯੰ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨੰ ਪੁਪ੍ਫਰਸੇ ਪੁਪ੍ਫਤੋ ਗਲ਼ਿਤਾਭਿਨਵਕਾਲਤੋਯੇਵ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਸੇਸੋ। **ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਸੁਰੰ, ਮੇਰਯਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ। ਬੀਜਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਯੋਗਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਬਾਹੁਲ੍ਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਯੋਗੇ ਚ ਪਯੋਗੇ ਚਾ"**ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਯੋਗੇ ਚ ਪਯੋਗੇ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ''ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੮)। ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕੰ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਏਕੇਨ ਪਨ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੮)।

**੧੫੮੫**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ** ਵੁ**ਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਜ੍ਜੇ ਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ, ਮਜ੍ਜੇ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਮਜ੍ਜੇ ਅਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ ਪਿਵਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੧੫੮੬**. ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਮਜ੍ਜੰ ਹੋਤਿ ਮਜ੍ਜਵਣ੍ਣੰ ਮਜ੍ਜਗਨ੍ਧੰ ਮਜ੍ਜਰਸੰ, ਤੰ ਪਿਵਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਅਮਜ੍ਜੰ ਮਜ੍ਜਵਣ੍ਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਰਿਟ੍ਠੰ** ਨਾਮ ਆਮਲਕਫਲਰਸਾਦੀਹਿ ਕਤੋ ਆਸਵਵਿਸੇਸੋ। **ਲੋਣਸੋਵੀਰਕੰ** ਨਾਮ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** –

''ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਵਿਭੀਤਕਕਸਾਵੇ, ਸਬ੍ਬਧਞ੍ਞਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਅਪਰਣ੍ਣਾਨਿ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧਞ੍ਞਾਨੰ ਓਦਨੰ, ਕਦਲਿਫਲਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਫਲਾਨਿ, ਵੇਤ੍ਤਕੇਤਕਖਜ੍ਜੂਰਿਕਲ਼ੀਰਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਕਲ਼ੀਰੇ, ਮਚ੍ਛਮੰਸਖਣ੍ਡਾਨਿ, ਅਨੇਕਾਨਿ ਚ ਮਧੁਫਾਣਿਤਸਿਨ੍ਧਵਲੋਣਤਿਕਟੁਕਾਦੀਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖੰ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਰਿਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਰਸਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। ਵਾਤਕਾਸਕੁਟ੍ਠਪਣ੍ਡੁਭਗਨ੍ਦਲਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਿਨਿਦ੍ਧਭੋਜਨਭੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰਪਾਨੰ ਭਤ੍ਤਜੀਰਣਕਭੇਸਜ੍ਜੰ ਤਾਦਿਸੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਨੰ ਪਾਕਤਿਕਮੇਵ। ਅਗਿਲਾਨਾਨੰ ਪਨ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੯੨) –

ਵਿਭਾਵਿਤੋ ਭੇਸਜ੍ਜਵਿਸੇਸੋ। **ਸੁਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਅਨੇਕੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ ਅਮਜ੍ਜਭੂਤੋ ਆਸਵਵਿਸੇਸੋ।

**੧੫੮੭**. **ਵਾਸਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਗਨ੍ਧਿਭਾਵਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥੰ। **ਈਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਜਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸਾ ਯਥਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਤਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਅਤਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜੰ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸਾ

ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯)। **ਸੂਪਾਦੀਨਂ ਤੁ ਪਾਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਂਸਪਾਕਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕੇ ਮਂਸਸਮ੍ਪਾਕੇ ਤੇਲਸਮ੍ਪਾਕੇ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮)।

**੧੫੮੮**. ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਾ ਅਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਤਾਯ ਚੇਤ੍ਥ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯)। **ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਤਾ** ਚ ਨਾਮ ‘‘ਮਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨਭਾਵੋ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਅਕੁਸਲੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ। **ਪਾਨਤੋ**ਤਿ ਪਾਤਬ੍ਬਤੋ। **ਲੋਕਵਜ੍ਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁਲੋਕੇਨ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲੋਕਵਜ੍ਜਮੇਵ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਕਂ**।

ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਤਾਯ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤੇ ਤਂਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਂ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਨਤੋ ਲੋਕਵਜ੍ਜਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞਾਯ ਪਿਵਤੋ, ਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਿਵਤੋ ਮਜ੍ਜਂ ਵਤ੍ਥੁਨਿਯਾਮੇਨ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਮਜ੍ਜਂ ਪੀਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਕੁਸਲਾਨਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੁਸਲਾਨਂ, ਤਥਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਕਾਲੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਨਿਯਾਮੇਨ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਨਤੋ ਲੋਕਵਜ੍ਜਕ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤਂ **ਨਿਲ਼ਿਨਿਜਾਤਕੇ** (ਜਾ॰ ੨.੧੮.੧ ਆਦਯੋ; ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੧੮.੧ ਆਦਯੋ) ਭੇਸਜ੍ਜਸਞ੍ਞਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮਗ੍ਗੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਮਗ੍ਗੇ ਮੇਥੁਨਂ ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵੇਪਿ ਕਾਮਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਪਰਿਹਾਨਿ ਵਤ੍ਥੁਨਿਯਾਮਤੋ ਚ ਅਹੋਸਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਨਤੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁਪਿ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਬਹੁਕਾਰਣਂ, ਨਿਯਮਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ। ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯), ਪਨ **ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਠਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ), ਵਿ**ਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾ**ਦੀਸੁ ਚ ‘‘ਤਿਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਲਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਰੋਧਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਤਾ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਵਤ੍ਥੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਿਵਤੋ ਸੀਲਭੇਦੋ, ਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮੇਵ ਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਨ ਤਂ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਖੋਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦੁਵੇਦਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਵਿ**ਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯), ਪਨ **ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਤਿਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਠਵਣ੍ਣਨਾਯ** (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ), ਵਿ**ਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ** (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੦੩ ਆਦਯੋ) ਚ ‘‘ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਦੁਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਲੋਭਮੋਹਮੂਲਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਕ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ‘‘ਪਮਾਦਪਾਠੋ’’ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸੁਰਾਪਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੮੯**. **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਙ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਆਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨ। **ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਿਨੇ**ਤਿ ਹਸੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ **ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ,** ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤਸ੍ਸ, ਇਮਿਨਾ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯਰਹਿਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪੇਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। **ਫੁਸਤੋ** ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੫੯੦. ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਾਦਿਕੇ ਨਯੇ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੨) ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਨਯੇ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਆਹ **“ਤਥੇਵਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਦੀਪਿਤਂ**

**ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ “**ਤਥੇਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੀਪਿਤਂ, ਤਥੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੯੧**. **ਏਤ੍ਥ…ਪੇ॰… ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੫੯੨**. **ਨਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਫੁਸਤੋ**ਤਿ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਾ ਵਨੂਨਾਦੀਸੁ ਪਾਦਾਦਿਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨ ਪਰਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤਿ।

ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੫੯੩**. **ਜਲੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ ਉਦਕੇ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੭)। **ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਪ੍ਲਵਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ ਉਦਕੇ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜਤਿ ਵਾ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਤਿ ਵਾ ਪਲਵਤਿ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੭)। “**ਕੇਵਲ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਹਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਨ ਓਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੫੯੪**. **ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ ਜਲੇ**ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨਂ ਉਪਰਿਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੇ ਜਲੇ। **ਨਿਮੁਜ੍ਜੇਯਜਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਜਲਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜੇਯਜ ਵਾ। **ਤਰੇਯਜ** ਵਾਤਿ ਪ੍ਲਵੇਯਜ ਵਾ।

**੧੫੯੫-੬**. ਅਨ੍ਤੋਯੇਵੋਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦਪਯੋਗੇਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਦੀਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੯੭**. ਹਤ੍ਥਾਦਿਸਕਲਸਰੀਰਾਵਯਵਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ “**ਯੇਨ ਯੇਨਾ**”ਤਿ ਅਨਿਯਮਾਮੇਡਿਤਮਾਹ। ਜਲਂ ਤਰਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯੇਨ ਯੇਨ ਪਨ ਅਙ੍ਗੇਨ ਤਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੫੯੮**. **ਤਰੁਤੋ** **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤੋਪਿ ਵਾ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕੇ ਹਸਧਮ੍ਮੇ ਹਸਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਹਸਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। “**ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ‘‘ਉਦਕੇ ਅਹਸਧਮ੍ਮੇ ਹਸਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਉਦਕੇ ਅਹਸਧਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੮) ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਦਕੇ ਅਹਸਧਮ੍ਮੇ ਅਹਸਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੮) ਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸੋ ਪਮਾਦਪਾਠੋ, “**ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੧੫੯੯**. ਨਾਵਂ ਤੀਰੇ ਉਸ੍ਸਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਸ੍ਸਾਰੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੀਰਮਾਰੋਪੇਨ੍ਤੋ। “**ਕੀਲ਼ਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਾਜੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੧੬੦੦**. **ਕਥਲਾਯ** ਵਾਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਕਪਾਲਿਕਾਯ ਵਾ। **ਉਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਾਜਨਗਤਂ ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਭਾਜਨਗਤਂ ਉਦਕਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੮) ਹਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੬੦੧**. **ਕਞ੍ਜਿਕਂ** ਵਾਤਿ ਧਞ੍ਞਰਸਂ ਵਾ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਖੀਰਂ ਵਾ ਤਕ੍ਕਂ ਵਾ ਰਜਨਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੩੮) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਂ** **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਉਦਕਕਦ੍ਦਮਂ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਜੋਤਕੇਨ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਅਪਿਚ ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ

ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤਂ ਉਦਕਂ ਅਨੁਮਸੋ ਬਿਨ੍ਦੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਿਪਨਕੀਲਾਯਪਿ ਕੀਲਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੩੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਵਿਕ੍ਖਿਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ।

**੧੬੦੨**. ਸਤਿ ਕਿਚ੍ਚੇ ਜਲਂ ਵਿਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਿਚ੍ਚਂ** ਨਾਮ ਨਹਾਨਾਦਿਕਂ।

**੧੬੦੩**. **ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਵਿਸੇਸੋਵ **ਵਿਸੇਸਤਾ,** ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਹਸਧਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੦੪-੫**. ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਆਦਰਂ ਪਨ ਸਚੇ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਦਰਿਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੁਦੀਰਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਵਾਕ੍ਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਾਦਰਮੂਲਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਅਨਾਦਰਿਯਾਨਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਾਦਰਿਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਾਦਰਿਯਞ੍ਚਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੨), ''ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਾਦਰਿਯਂ ਨਾਮ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ 'ਅਯਂ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਵਾ ਵਮ੍ਭਿਤੋ ਵਾ ਗਰਹਿਤੋ ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੨) ਚ।

ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਆਦਰਂ ਪਨ ਸਚੇ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਦਰਿਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੁਦੀਰਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮਾਨਾਦਰਿਯਮੂਲਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਾਨਾਦਰਿਯਂ ਨਾਮ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਕਥਾਯਂ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਤਂ ਨਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੨)। **ਅਨਾਦਰਿਯੇ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ।

**੧੬੦੬**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੩) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਕਾਤੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਤ੍ਤਿਕਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਦਰੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**੧੬੦੭**. **ਸੁਤ੍ਤੇਨੇਵਾਭਿਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਏ**ਵਕਾਰੋ ''ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **"ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਨਾ"**ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰਤੋ ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਾਗਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਵਿਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ। **"ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਵਿਸੇਸਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਅਨਾਦਰਂ ਕਰੋਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸਾਮਣੇਰੇਨ **ਉਭਯੇਨਪਿ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਾਮਣੇਰੇ ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਾਦਰਂ ਕਰੋਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੦੮**. **ਦੋਸੋ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ।

**੧੬੦੯**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਗਾਹੇ। ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਸਟੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਸਮਵਾਯੋ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਗੁਲ਼ਹਰੀਤਕੇ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਗਾਰਯ੍ਹਾਚਰਿਯਵਾਦੋ। ਕਤਰੋ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਪਨ ''ਲੋਕਵਜ੍ਜੇ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ''ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਂਯੇਵ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਮਾਣਂ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਕਥਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰

ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੪) ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੇ ਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁੱਤੰ। ਏਤ੍ਥ **ਲੋਕਵਜ੍ਜੇ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਯੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ** ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਕਥਾ। **ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੇ ਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ‘‘ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੪) ਏਵੰ ਵੁੱਤੇ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਨਾਦਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੧੦-੧**. ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਭਿੰਸਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੬) **ਮਾਤਿਕਾ**ਵਚਨਤੋ **ਭਯਸਞ੍ਜਨਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਇਤਰਸ੍ਸ ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। **ਰੂਪਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਗਨ੍ਧਾਦਿੰ। **ਉਪਸੰਹਰੇ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤਿ , ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਭਯਾਨਕੰ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਾਦਿਕਥੰ। ਯਥਾਹ ‘‘ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰੰ ਵਾ ਵਾਲ਼ਕਨ੍ਤਾਰੰ ਵਾ ਪਿਸਾਚਕਨ੍ਤਾਰੰ ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੮)। **ਪਰਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **“ਪਰੋ”**ਤਿ ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੰ ਤੰ ਰੂਪਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ। **ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਤੰ ਭਯਾਨਕੰ ਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਯਸ੍ਸ ਭਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਸੋ **ਭਾਯਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਭਾਯਤੁ। ਇਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਦੁਪਟ੍ਠਾਪਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਤਙ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਕ੍ਖਣੇ।

**੧੬੧੨**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ** ਵੁੱਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਭਿੰਸਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੮) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁੱਤੰ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨੰ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ। ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਭਿੰਸਾਪੇਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿਆਦਿਕੇ **ਦੁਕ੍ਕਟਵਾਰੇ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਿਹਿਨੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ **“ਸਾਮਣੇਰੰ ਗਹਟ੍ਠੰ** ਵਾ”ਤਿ ਆਹ। ਸਾਮਣੇਰੰ…ਪੇ॰… ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥੇਵ ਭਿੰਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਿੰਸਾਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੧੪**. **ਜੋਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿੰ। **ਤਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤੁਕਾਮੋ। ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਦੀਪੇਪਿ ਜੋਤਿਕੇਪਿ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇਪਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੨) **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਜੋਤਿੰ ਸਮਾਦਹਿਤੁੰ ਸਮਾਦਹਾਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੨) ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥ **“ਤਥਾਰੂਪੰ ਪਚ੍ਚਯ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਪਚਨਸਰੀਰਸੇਦਨਾਦਿਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਜਨ੍ਤਾਘਰਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਜੋਤਿਕੇਪੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਪਚਨਸੇਦਨਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਜੋਤਿਕਰਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੬੧੫**. **ਸਯੰਸਮਾਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਜਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੬੧੬**. **ਜਾਲਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ …ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਜਲਿਤੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿ ‘‘ਜਾਲਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਿਤਾ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁੱਤਾ।

**੧੬੧੭**. **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਗਿਲਾਨੋ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਨ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੪) ਵੁੱਤਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ। **ਅਵਿਜ੍ਝਾਤੰ ਅਲਾਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਹਣੇਨ ਭਟ੍ਠੰ ਅਨਿਬ੍ਬੁਤਾਲਾਤੰ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਸਮੀਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ।

**੧੬੧੮-੯**. **ਵਿਜ੍ਝਾਤੰ ਅਲਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾਲਾਤੰ। **ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕੰ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਤੰ ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਙ੍ਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਤਚ੍ਚਿਕੰ ਅਙ੍ਗਾਰੰ। **ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਾਦਿਕੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਜੋਤਿਕੇ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੨) ਆਗਤੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਦੀਪਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ।

ਜੋਤਿਸਮਾਦਹਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੨੦-੧**. **ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਦੇਸੇ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਯਤ੍ਥ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਲੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਵਯੋਜਨਸਤਾਵਟ੍ਟੇ ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲੇ, ਇਮਿਨਾ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਦੇਸੋਦਿਸ੍ਸਕਤਾਯ ਨਿਯਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ''ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਪਿ ਵਾ ਦੇਸੇ''ਤਿ। ਚੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਸਿਰੀਸਚੁਣ੍ਣਾਦਿਕੰ ਚੁਣ੍ਣੰ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੬੨੨-੩**. ''ਮਾਸੇ ਊਨਸਞ੍ਞਿਨੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਅਤਿਰੇਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਊਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਤਿਰੇਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਮਯੇਸੁ ਚ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਣ੍ਹਸਮਯੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੋ ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ ਕਮ੍ਮਸਮਯੋ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯੋ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠਿਸਮਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੩) ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਛਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਮਯੇ ਸਤਿੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਊਨਮਾਸੇਪਿ ਨਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਥ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸੋ ਚ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਮਾਸਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੋ ਚਾਤਿ ਦਿਯਡ੍ਢਮਾਸੋ **ਉਣ੍ਹਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ''ਉਣ੍ਹਸਮਯੋ ਨਾਮ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਮਾਸੋ ਸੇਸੋ ਗਿਮ੍ਹਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪), ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮੋ ਮਾਸੋ **ਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ''ਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੋ ਨਾਮ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮੋ ਮਾਸੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪)। ''ਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾ ਨਹਾਨਾ ਨ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪) ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਮਯੋ **ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਰਿਵੇਣਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪) ਵੁਤ੍ਤੋ **ਕਮ੍ਮਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ''ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਨਹਾਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪) ਵੁਤ੍ਤੋ **ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯੋ** ਨਾਮ। ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਰਜੇਨ ਵਾਤੇਨ ਓਕਿਣ੍ਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨਿ ਕਾਯੇ ਪਤਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੪) ਵੁਤ੍ਤੋ **ਵਾਤਵੁਟ੍ਠਿਸਮਯੋ** ਨਾਮ।

ਨਦੀਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਊਨਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਲਿਕੰ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਖਾਯ ਨਦਿਯਾ ਵਾਲਿਕੰ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ। ਕਤਾਵਾਟੇਸੁਪਿ ਊਨਕਦ੍ਧਮਾਸੇ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। **''ਤਥਾ**''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ।

**੧੬੨੪**. **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਪਿ ਵਾ ਦੇਸੇ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਤੋ ਬਹਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ, ਖੁਦ੍ਦਕੇਸੁ ਚ ਦੀਪੇਸੁ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਯਾਨੰ, ਅਲਦ੍ਧਸਮਯਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਭਮਰਅਨੁਬਨ੍ਧਾਦਿਆਪਦਾਸੁ। ਯਥਾਹ ''ਭਮਰਾਦੀਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੬)। ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ **ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ** ਨਾਮ।

ਨ੍ਹਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੨੫-੭**. ''ਨਵੰ ਨਾਮ ਅਕਤਕਪ੍ਪੰ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੯) ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ ਚ ''ਪਟਿਲਦ੍ਧਨਵਚੀਵਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਚ **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਵ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਬਿਨ੍ਦੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਨਵੰ ਚੀਵਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਾਦੀਨੰ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨਵੰ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ''ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਕੋਣੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਕੋਣੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਚੀਵਰਕੋਣੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ।

**ਕਂਸਨੀਲੇਨਾ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲੇਨ। **ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲਂ** ਨਾਮ ਪਕਤਿਨੀਲਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਚਮ੍ਮਕਾਰਾ ਉਦਕੇ ਤਿਫਲਂ, ਅਯੋਗੂਥਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਂ ਕਾਲ਼ਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ''ਅਯੋਮਲਂ ਲੋਹਮਲਂ, ਏਤਂ ਕਂਸਨੀਲਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੮) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਤ੍ਤਨੀਲੇਨ** ਵਾਤਿ ''ਯੋ ਕੋਚਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋ ਪਣ੍ਣਰਸੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਨੀਲਪਣ੍ਣਰਸੇਨ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਲ਼ੇਨਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਜਲ੍ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੇਨ। ''ਕਦ੍ਦਮੋ ਨਾਮ ਓਦਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਦ੍ਦਮੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕਾਨੁਕਦ੍ਦਮਸੁਕ੍ਖਕਦ੍ਦਮਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

''ਮਙ੍ਗੁਲਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਕਂ ਮਯੂਰਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਿਪ੍ਪਮਾਣਕ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੨੮**. ''ਪਾਲ਼ਿਕਪ੍ਪੋ ਕਣ੍ਣਿਕਾਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਮੁਤ੍ਤਾਵਲਿ ਵਿਯ ਪਾਲ਼ਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਤਕਪ੍ਪੋ ਚ ਕਣ੍ਣਿਕਾਕਾਰੇਨ ਅਪ੍ਪਿਤਕਪ੍ਪੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਕੋਣੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਅਨੇਕਂ ਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਵਟ੍ਟਮੇਵ **ਵਟ੍ਟਕਂ,** ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਕਾਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਟ੍ਟਬਿਨ੍ਦੁਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿਪਿ ਵਿਕਾਰੇਨ ਕਪ੍ਪੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੮)।

**੧੬੨੯**. **"ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਵਿਮਤਿਸ੍ਸਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮੁਚ੍ਚਿਤਂ ''ਆਦਿਨ੍ਨੇ ਆਦਿਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਨੋ''ਤਿ ਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਆਦਿਨ੍ਨੇ ਆਦਿਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ।

**੧੬੩੦**. **"ਕਪ੍ਪੇ ਨਟ੍ਠੇਪਿ ਵਾ"**ਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਕਪ੍ਪਕਤੋਕਾਸੇ ਜਿਣ੍ਣੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਪ੍ਪਕਤੋਕਾਸੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। **ਤੇਨ** ਕਪ੍ਪਕਤੇਨਾਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਕਪ੍ਪਕਤੇਸੂ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਕਪ੍ਪਕਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਕਤਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਅਨਾਦਾਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੩੧-੪**. ''ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਚ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਚਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਦੁਵੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ, ਏਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਮੁਖਾਯ...ਪੇ॰... ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ"**ਤਿ। **ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਬ੍ਯਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਇਧ **ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਵਿਕਪ੍ਪਨਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣਵਿਧਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ।

**ਯਥਾਵਚਨਯੋਗਤੋ**ਤਿ ''ਇਮਂ ਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ'ਤਿ ਵਾ, 'ਏਤਂ ਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਏਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ'ਤਿ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਵਚਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕ੍ਕਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਦੇਕਦੇਸਸਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਇਮਂ ਚੀਵਰ"**ਨ੍ਤਿ।

**"ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੧੬੩੫**. **"ਸਨ੍ਤਕ"**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ। **ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਕਰੋਹੀ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਰੁਚ੍ਚਨਕਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੬੩੬**. ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਨ੍ਤਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਪਰਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

**੧੬੩੭**. **ਏ**ਵਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਪੇਕ੍ਖਂ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥੋ।

੧੬੪੦. **ਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ, ‘‘ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ‘ਕੋ ਤੇ ਮਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੪) ਵਚਨਤੋ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਪੁਨ ਤੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੬੪੧-੨. ‘‘ਅਹਂ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵਾ…ਪੇ॰… ‘ਤਿਸ੍ਸਾਯ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇਨ **“ਇਦ”**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਪਾਠੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

੧੬੪੩. **ਦ੍ਵੀਸੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਸੂ’’ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੧੬੪੪-੫. **ਇਧ ਪਨ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਯੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ** ਸਹ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕੇਨ ਤਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸ **ਅਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ** ਵਿਸ੍ਸਾਸਭਾਵਂ ਵਿਨਾ ਸੋ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਕਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਵਿਨਯਂਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਰਾਗਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੬੪੬. **ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਕਵਤ੍ਥੇਸੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਵਤ੍ਥੇਸੁ। **ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਸਞ੍ਞਿਨੋ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਸਞ੍ਞਿਨੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਵਤ੍ਥੇਸੁ। **ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ‘‘ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਾਨਿ ਨੁ ਖੋ ਮਯਾ, ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਾਨੀ’’ਤਿ ਸਂਸਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ।

੧੬੪੭. **ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਮਿਦਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਤੇਨ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਚ। ਯਥਾਹ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੬)।

ਵਿਕਪ੍ਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੬੪੮-੯. ‘‘ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤਾ ਅਯੋਪਤ੍ਤੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੯) ਜਾਤਿਯਾ ਕਪ੍ਪਿਯਪਤ੍ਤਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **“ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ। **ਸੂਚਿਘਰਂ** ਨਾਮ ਸਸੂਚਿਕਂ ਵਾ ਅਸੂਚਿਕਂ ਵਾ। **ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ** ਨਾਮ ਪਟ੍ਟਿਕਾ ਵਾ ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਂ ਵਾ। **ਨਿਸੀਦਨਂ** ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪਯੋਗਨ੍ਤਪਦੇਹਿ ‘‘ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨਿਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **“ਹਸਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਹਸਾਪੇਕ੍ਖੋਪੀਤਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੯)। **“ਕੇਵਲ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਾਮਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਦਿਅਞ੍ਞਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ‘‘ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਟਿਸਾਮਯਤੋ ਪਨਾ’’ਤਿ।

੧੬੫੦. **ਤੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੇਨ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਨ੍ਤਕੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੧੬੫੧. **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ।

੧੬੫੨. **ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੇਸੁ ਚ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ।

੧੬੫੩. **ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਸਮਣੇਨ ਨਾਮ ਅਨਿਹਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਹਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਾਮਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ। ਨਿਧੇਤਿ ਚੇ, ਤਥਾ

ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਵਿਹੇਸੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਹੇਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਅਕੀਲ਼ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯਰਹਿਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਵਤ੍ਤੁਸੀਸੇਨ ''ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਪਨਿਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੬੫੪**. ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਕੁਸਲਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਇਦਂ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਸਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਚੀਵਰਾਪਨਿਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

**੧੬੫੫**. **"ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਂ ਪਾਣ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੮੩) ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਪਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਤ੍ਤਾਭਾਵਾ ਆਹ **"ਮਹਨ੍ਤਂ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਵਾ"**ਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਯੇਵ 'ਪਾਣੋ'ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਂ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਾਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਪਨ ਉਪਕ੍ਕਮਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮੨)। ''ਮਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **"ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਮਙ੍ਗੁਲਬੀਜਕੇਪਿ ਪਾਣਸਞ੍ਞੀ ਨਿਕ੍ਕਾਰੁਣਿਕਤਾਯ ਤਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਪਨੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ।

**੧੬੫੬**. **ਉਭਯਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਪਾਣੇ ਵਾ ਅਪਾਣੇ ਵਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ। ਅਵਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੫੮**. **ਸਪ੍ਪਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਪਾਣਕੇਹੀਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ। ਯੇ ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਇਧ ''ਪਾਣਕਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।

**੧੬੫੯**. **"ਅਵਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਪਯੋਗਨਾਨਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪਤ੍ਤਪੂਰਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇ।

**੧੬੬੦-੧**. ਅਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਾਦਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇਨ। **ਆਵਿਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ। **ਯਾਗੁਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਣੀਨਂ ਮਾਰਣਤ੍ਥਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਣ੍ਹਵਤ੍ਥੁਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇਨ ਉਦਕੇਨ ਅਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। **ਤਂ** ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ। **ਨ੍ਹਾਯਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ''ਉਦਕਸੋਣ੍ਡਿਂ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥਾਯ ਵੀਚਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪਯਤੋਪਿ। ਸੋਣ੍ਡਿਂ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਵਾ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਹਿ ਤਤੋ ਗਹਿਤਉਦਕਂ ਉਦਕੇਯੇਵ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਮੀਪਮ੍ਹਿ ਉਦਕੇ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਘਟੇ ਉਦਕਸਣ੍ਠਾਨਕਪ੍ਪਦੇਸੇ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਂ। 'ਪਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਉਣ੍ਹਪਾਸਾਣੇ ਉਦਕਂ ਨਾਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕੇਨ ਪਨ ਪਾਸਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮੭) –

ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ।

**੧੬੬੨**. **ਉਭਯਤ੍ਥਪੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇਪਿ ਅਪ੍ਪਾਣਕੇਪੀਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥੇਵ।

**੧੬੬੪-੬**. ਪਾਣਪਟਿਬਦ੍ਧਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਤਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਲਭਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਙ੍ਗਾਦੀਨਂ । **ਵਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। **ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਸਪ੍ਪਾਣਭਾਵੋਵ **ਸਪ੍ਪਾਣਭਾਵਤਾ**, ਤਂ। **ਭੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ।

ਸਲਭਾਦੀਨਂ ਪਤਨਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਂ ਵਿਯ ਸਪਾਣਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਜਲਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਏਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤਾ ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਿਞ੍ਚਨਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਸਿਞ੍ਚਨੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਿਞ੍ਚਨਂ** ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ **ਸਿਞ੍ਚਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਞ੍ਚਨਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, **ਇਦਂ ਪਨ** ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ **ਪਰਿਭੋਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਅਸ੍ਸ ਚ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੬੭**. **ਯਥਾਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਾਯ ਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਤਰਾਨਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਨਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੯੪)। ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ, ਤਦੇਵ ਸਮਥੇਹਿ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ। ਪੁਨ ਨੀਹਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ''ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਉਕ੍ਕੋਟਾ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਿਹਟਂ, ਤਂ ਸੁਨਿਹਟਮੇਵ।

**੧੬੬੮**. ''ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵ**ਦਤਾ** ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਉਚ੍ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੬੯**. ਵ**ਿਪ੍ਪਕਤੇ**ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਾਨਿਟ੍ਠਿਤੇ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਂ। **ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵਂ ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨ ਪਨਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ।

**੧੬੭੦**. **ਅਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਆਗਤੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ।

**੧੬੭੧**. **ਨ ਚ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਵਗ੍ਗੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਅਧਮ੍ਮੇਨ, ਵਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਵਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਤੋ ਉਕ੍ਕੋਟਨੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਕ੍ਕੋਟਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੭੩**. ‘‘ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਤੇਰਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੯੯) ਵਚਨਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲ-ਪਦਂ ਵਿਸੇਸਿਤਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੯੯)। **ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਾਮਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਛਾਦਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਤਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਾਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਤਾ ਦੇਸਿਤਾ।

**੧੬੭੪-੫**. **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸ੍ਸ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ ਹੇਤੁ ਕਾਰਣਂ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਹੇਤੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਨਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਸੇਸਨਂ, ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਆਰੋਚੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨੇ, **ਹੀ**ਤਿ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੇ, ਏਵਮੇਵ ਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਾਵ ਕੋਟਿ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੭੬**. **ਮੂਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। **ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ। ਮੂਲੇਨ ‘‘ਮਮ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਆਰੋਚੇਹੀ’’ਤਿ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ **ਦੁਤਿਯ**ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸੁਣਨ੍ਤੇਨ **ਤਤਿਯੇਨ** ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ **ਪਕਾਸਿਤੇ** ਆਰੋਚਨਸ੍ਸ **ਕੋਟਿ** ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੋਟੀ**ਤਿ ਆਰੋਚਨਕਿਰਿਯਾਵਸਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੧੬੭੭**. **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਯ ਚ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਇਤਰੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੂ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਯ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਞ੍ਞੀਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ।

**੧੬੭੮**. **ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਯ ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਯ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਯਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੦) ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੬੭੯-੮੦**. ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੇਦਨਾਦੀਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ‘‘ਨ ਆਰੋਚੇਤਿ ਚੇ, ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਭਾਗਂ ਵਾ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਆਰੋਚੇਤਿ ਚੇ, ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਨ ਆਰੋਚੇਤਿ ਚੇ, ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

**੧੬੮੧**. ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **‘‘ਅਕ੍ਰਿਯ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨਂ ਅਨਾਦਰਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ’’**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਦਿਸਾਨੇਵਾ’’ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ **‘‘ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਤੁਲ੍ਯਾ’’**ਤਿ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ, ਏਕਮੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੮੨**. **ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਜਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ** ਨਾਮ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਸਂਵਚ੍ਛਰੋ। **ਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਉਪਸਮ੍ਪਦੋ,** ਤਂ। ਯੋ ਜਾਨਂ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ** ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, **ਤਸ੍ਸ** ਏਵਂ

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗਣਸ੍ਸ ਚ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੪) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੧੬੮੩**. ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਭਾਵਂ **ਜਾਨਤਾ** ਵਾ **ਅਜਾਨਤਾ** ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੋ, ਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ **ਸੋ** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਸਮਾਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਕਾਤਬ੍ਬੋ** ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੮੪**. **ਦਸਵਸ੍ਸਚ੍ਚਯੇਨ** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦਸਵਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਤੋ **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ **ਚੇ** ਏਕਂਸੇਨ **ਨਤ੍ਥਿ** ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੮੫**. **ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦਸਵਸ੍ਸੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਂ। **ਗਣੋ ਚੇ ਪਰਿਪੂਰਤੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਦਸਵਗ੍ਗੋ, ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੋ ਗਣੋ ਸਚੇ ਅਨੂਨੋ ਹੋਤਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾ। **ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ।

**੧੬੮੬-੭**. ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਯਿਸ੍ਸਾਮਿ’’ਇਤਿ ਗਣਮ੍ਪਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, **ਮਾਲ਼ਕਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ** ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਸਬ੍ਬੇਸੁ** ਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਤਥਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਤਥਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸੁਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੮੮-੯**. ਵੀਸਤਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਊਨਾਨਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ‘‘ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਞ੍ਞੀ’’ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਪਾਤਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਸ੍ਸ-ਸਦ੍ਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਊਨਵੀਸਤਿਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ **ਊਨਵੀਸਤਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ**। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਪਾਤਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ-ਸਦ੍ਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ,** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੇਸੁ ਉਭੋਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ।

ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੯੧**. **ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਚੋਰਾ ਕਤਕਮ੍ਮਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਕਤਕਮ੍ਮਾ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪੇਨ ਸਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਜਨਸਮੂਹੇਨ ਸਹਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਹਾਦਿਯੋਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਜਾਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸਂਵਿਧਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਗਚ੍ਛਾਮਾਵੁਸੋ, ਗਚ੍ਛਾਮ ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮਾਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਪਰੇ ਵਾ ਅਪਰੇ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ, ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਮ੍ਪੀ’’ਤਿ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ‘‘ਗਾਮੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯ।

**੧੬੯੨**. **ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ**ਤਿ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੧੬੯੩-੪**. **ਮਗ੍ਗਾਟਵਿਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ, ਅਟਵਿਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਚ। **ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇ**ਵਾਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਿਕੇਸੁ। **ਅਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ। **ਸਯਂ ਵਿਦਹਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇ ਵਾ ਅਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ।

**੧੬੯੫**. **ਅਥੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਥਸਵ੍ਵਿਸਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਭਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਲਸ੍ਸਾਯਨ੍ਤਿ **ਕਾਲਿਕੋ,** ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਕਾਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਕਾਲਿਕੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਵਿਸੇਸਨੇਨ ਮਗ੍ਗਾਟਵਿਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੧੬੯੬**. ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ , ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਥੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਥੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਥਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੯੭**. **ਸਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੪੧੩) ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ। **ਤੁਲ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਿਸਂ। **ਕੋਚਿਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋਪਿ।

ਸਂਵਿਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੯੮**. ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਧ ਅਯਂ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰ**-ਸਦ੍ਦੋ **ਪਾਲਿਯਂ** ਆਗਤੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ, ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ, ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ, ਉਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ, ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਂਤਂਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਏਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ,** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਨਤ੍ਥੋ, ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਾ ਫਲਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਕਰਣਸੀਲਾਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ** (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੪੧੭; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ)।

ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਾਨੇਵ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ,** ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕਕਮ੍ਮਂ। ਤਂ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਇਦਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਪਾਕਤਿਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਿਯਾਯ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਪਾਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਮੇਵ। ਨਨ੍ਦਮਾਣਵਕੋ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੬੯ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੀਵਤ੍ਥੁ; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੩੪) ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦਤਾਵਸੇਨ ਵਾ ਨ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾ, ਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਦੂਸਨਤੋ। ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਵਾਰੇਤੁਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਹੇਤੁਕਦਿਟ੍ਠਿਅਕਿਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾ ਨਿਯਤਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ **ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ **ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਭਾਵਤੋ । ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਾ **ਉਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ। ਤੇ ਪਨ ਯਾਵ ਅਰਿਯੇ ਨ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ **ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ। ਤੇਪਿ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਵਾ ਨ ਦੇਸੇਤਿ ਵਾ, ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ।

**੧੬੯੯-ਅਨ੍ਤ**ਰਾਯਿਕਾ ਏਤੇ।
ਯਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਅਹਂ।
ਦੇਸਿਤਂ ਮੁਨਿਨਾ ਧਮ੍ਮਂ।
ਆਜਾਨਾਮੀਤਿ ਯੋ ਵਦੇ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਘਟਨਾ ਏਵ ਨ ਸਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਗਾਥਾ ਪਰਿਹੀਨਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਏਤੇ**ਤਿ ''ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ''ਯਥਾ ਅਨਨੁਰਾਯਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਹਂ ਮੁਨਿਨਾ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਦੇਯ੍ਯ, **ਸੋ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕੇਹਿ ਕਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯੇ ਤਥਾਵਾਦਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ,** ''ਅਸੁਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂਵਾਦੀ''ਤਿ ਪਰਤੋ **ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਚ,** ਤੇਹਿ। **ਸੋ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਮਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੦੧**. **ਅਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਤਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਤਂ** ਦੁਲਦ੍ਧਿਂ। **ਅਨਿਸ੍ਸਜਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

**੧੭੦੨**. **ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ। **ਓਸਾਨੇ**ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, **ਯ੍ਯ**ਕਾਰੇ ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੨੧) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਧਮ੍ਮੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੭੦੩**. ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੨੨)।

ਅਰਿਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੦੪**. **ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੋਸਾਰਿਤਭਾਵਂ ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਪਰਤੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਞਤ੍ਵਾ। **ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਅਕਤੋ ਓਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੋ, ਤੇਨ, ਸਹਯੋਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਤਥਾਵਾਦਿਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ''ਤਥਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। ''ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ। **ਸਂਵਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਚਾ**ਤਿ ਆਮਿਸਸਮ੍ਭੋਗਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭੋਗਂ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਸਹ ਸੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਪਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

**੧੭੦੫**. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਂ ਕਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਣਂ ਗਹਿਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਉਪੋਸਥਂ ਵਾ ਪਵਾਰਣਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੨੫)। **ਤੇਨ ਸਹਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਹ। "**ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ਸਂਵਾਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

**੧੭੦੬**. ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦਿ**ਆਮਿਸਂ** ਗਣ੍ਹਤੋ **ਏਕਂ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਥਾ ਏਕੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਂ ਆਮਿਸਂ ਦਦਤੋਪਿ **ਏਕਂ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਬਹੂਸੁ** ਪਯੋਗੇਸੁ **ਬਹੂਨਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਆਮਿਸਸਮ੍ਭੋਗੇਨ ਤੁਲ੍ਯਫਲਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭੋਗਮ੍ਪਿ ਸਹਚਰਿਯੇਨ ਆਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਪਦਾਦੀਹਿ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੧੭੦੭**. **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੋ। **ਇਤਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੋ। **ਉਭੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਾ। ''ਏਕਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ''ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੧੨੦੮**. ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗਾਨੰ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ''ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਕਨਾਨੂਪਚਾਰੇਸੁ, ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ"**ਤਿ। **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ''ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਨ੍ਤਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਕੋ ਉਪਚਾਰੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕੂਪਚਾਰੰ, ਨਾਨਾ ਉਪਚਾਰੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰੰ, ਏਕੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਨਾਨੂਪਚਾਰਞ੍ਚ **ਏਕਨਾਨੂਪਚਾਰਾਨਿ** ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੇਨ, ਤੇਸੁ। ਏਕਤੋ ਛਨ੍ਨਾਨਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਸੂਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਲੋਪੇਨ ਵਾ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵਾ **"ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਨਾਨੂਪਚਾਰੇਸੁਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਸੁ ਅਯੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੦੯**. **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ।

**੧੨੧੦**. ''ਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਓਸਾਰਿਤੋਤਿ ਚਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੧੨**. **ਤਥਾ ਵਿਨਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸ ਨ ਚੇਵ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਮ੍ਪਿ ਚਞ੍ਞੇ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸਾ ਲਭਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ, ਸਾਪਿ ਤੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਰ ਪਿਰੇ ਵਿਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੨੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਾਸਿਤੰ। ''ਤਥਾ ਨਾਸਿਤੰ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੨੮) ਵਚਨਤੋ ''ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਨਾਸਿਤੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਉਪਲਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਉਪਲਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛੰ ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੩੦) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਸਿਤੇਨ। **ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਤੇਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਾਨਿ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ। **"ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਇਦੰ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਸੇਨ ''ਸਮ੍ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ। ਸਮ੍ਭੋਗਸਹਸੇਯ੍ਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਪੇਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੧੨੧੩**. ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੨੮) ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਸਨਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸੰਵਾਸੇਨ…ਪੇ॰… ਤਿਸ੍ਸੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤੀਸੁ ਕਤਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **"ਏਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੇਨ ਨਾਸਨਾ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤਾਸੰ ਵਿਭਾਗੋ ਚ ''ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਉਕ੍ਖੇਪਨਾ ਸੰਵਾਸਨਾਸਨਾ ਨਾਮ। 'ਦੂਸਕੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਮੇਤ੍ਤਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਨਾਸੇਥਾ'ਤਿ ਅਯੰ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ ਨਾਮ। 'ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸ ਨ ਚੇਵ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਅਯੰ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੨੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੧੨੧੫**. ''ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮਨੁਭਾਸਨੇ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੧੨੦੩) ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਅਰਿਟ੍ਠੇਨ ਸਮਾ ਮਤਾ"**ਤਿ।

ਕਣ੍ਟਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

**੧੨੧੬-੭**. **ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਤੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਚ, ਤੇਹਿ **ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ** ''ਮਾਵੁਸੋ ਏਵਂ ਅਕਾਸਿ, ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਏਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ''ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਯੇਨ ਮੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦੇਥ, ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਥੇ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਯਤ੍ਤੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੰ ਪਕਤਞ੍ਞੁੰ ਵਿਨਯਧਰੰ ਨ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਾਵ ਅਹੰ ਨ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਣਤਿ, **ਤਸ੍ਸ** ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਸਿਯਾਤਿ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ।

੧੭੧੮-੯. ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਤਨਾ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਓਵਦਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨ ਸਲ੍ਲੇਖਾਯਿਦਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਉਭੋਹਿਪਿ** ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ । ''ਇਦਂ ਸਲ੍ਲੇਖਾਯ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ''ਨ ਤਾਵਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ **ਵਦਤੋ ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਨ ਦੋਸੋ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੭੨੦. ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਾਠਤੋ (ਪਾਚਿ॰ ੪੩੯) **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਏਤ੍ਥ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਏਤੇਹਿ ਕਿਂ, ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਤੇਹੀ**ਤਿ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ''ਇਮੇਹੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ। ''ਕਿਂ ਪਨਿਮੇਹੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੩੯) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਾਠੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿਨਿਦਾਨਤੋ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਹੇਸਾਵਿਲੇਖਾ ਗਹਿਤਾ। ਏਤ੍ਥ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ** ਨਾਮ ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਰਣਂ। **ਵਿਹੇਸਾ** ਨਾਮ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ। **ਵਿਲੇਖਾ** ਨਾਮ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਨੋਵਿਲੇਖਤਾ ਮਨੋਵਿਲੇਖਾ, ਇਮੇਹਿ ਸਕਲੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਕਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਇਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਨੇ''ਤਿ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਵਣ੍ਣਨੇ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ।

ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿਨਿਦਾਨਤੋ ਏਤੇਹਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਹਿ ਕਿਂ ਇਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੭੨੧. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਵਿਨਯਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵੇਮਤਿਕੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ...ਪੇ॰... ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੧) ਤੀਣਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਤਂ** ਵਿਨਯਂ ਸਚੇ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੭੨੨-੪. **ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ, ''ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਵਿਵਣ੍ਣਨੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਵਣ੍ਣਨੇ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਵਿਵਣ੍ਣੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਨਵਿਵਣ੍ਣੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ''ਹਨ੍ਦ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣ, ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ'' ਇਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਦਿਸਾ ਏਵ **ਸਾਦਿਸਾ**।

ਵਿਲੇਖਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੭੨੫. ਮੋਹਨਕਥਾਯਂ ਤਾਵ –

''ਅਨ੍ਵਡ੍ਢਮਾਸਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ।
ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਅਸੇਸਤੋ।
ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞਾਣ-
ਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ॥ –

ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਣੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਸਿਯਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਅਞ੍ਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ ''ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੋਕ੍ਖੋ। ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨੇਵ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਥਾ ਧਮ੍ਮੋ ਠਿਤੋ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਲ਼ਿਵਾਚਕੋ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨੀ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚੇ, ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀ ਚੇ, ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੪)। ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਠਿਤੋ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਂ ਚੇ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਂ ਚੇ, ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੨੬**. **ਉਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਧਮ੍ਮਕਰਣਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ। **ਦੁਤਿਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨੇਵ। **ਨਿਨ੍ਦਿਤ੍**ਵਾਤਿ ''ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਅਲਾਭਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ।

**੧੨੨੭**. **ਏਵਂ ਆਰੋਪਿਤੇ ਮੋਹੇ**ਤਿ ਯਥਾਧਮ੍ਮਕਰਣਤੋ ਉਪਰਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮੋਹੇ ਆਰੋਪਿਤੇ। ਪੁਨ ਯਦਿ ਮੋਹੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੋਹਨਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੨੮**. **ਦੀਪਿਤਂ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਮੋਹੇਤਿ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਮੋਹੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੭) ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਮੋਹੇਤਿ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਮੋਹੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੭)। ਏਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਹਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇਤਿਆਦੀਸੁ ਮੋਹਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੪੭)।

**੧੨੨੯-੩੦**. "**ਨ ਚ ਮੋਹੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦੀਹਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਸੁਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਊਨਕਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸੁਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ।

ਮੋਹਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੩੧-੨**. **ਕੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਕੁਪਿਤੋ। **ਪਹਾਰਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਪਹਾਰਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੫੧)। ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਯੋ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਮ੍ਪਹਰਿਤੁਕਾਮੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ, ਇਮਿਨਾ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਹਟੇ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੨੩੩**. ''ਇਤਿ ਏਵਂ ਕਤੇ ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਨ ਵਿਰੋਚਤੀ''ਤਿ **ਵਿਰੂਪਕਰਣਾਪੇਕ੍ਖੋ** ਵਿਰੂਪਕਰਣੇ ਅਪੇਕ੍ਖਵਾ **ਤਸ੍ਸ** ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਂ ਵਾ ਨਾਸਂ ਵਾ ਯਦਿ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੩੪**. **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨੁਮਸੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸਪੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫੨)।

**੧੭੩੫**. ''ਸਚੇ ਪਹਰਤਿ ਇਤ੍ਥਿਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਰਤ੍ਤੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਵਿਪਰਿਣਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੦) ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

**੧੭੩੬**. **ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੋਕ੍ਖਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ। **ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਕੋਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

**੧੭੩੭-੯**. ਹੇਠੇਤੁਕਾਮਮਾਯਨ੍ਤਂ ਚੋਰਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਾ ਇਧਾਗਚ੍ਛੁਪਾਸਕਾ"**ਤਿਆਦਿ, ਆਗਮਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਯਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫੩)।

**ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ''ਮਾ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਹਟੇ ਮਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ।

**੧੭੪੦**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁ**ਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੫੨) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ , ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੫੨) ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖੋਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ"**ਨ੍ਤਿ।

ਪਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੪੧**. **ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇਕਦੇਸਂ ਹਤ੍ਥਾਦਿਅਵਯਵਮਾਹ। ਵਾਤਿ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇ। **ਕਾਯਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਪਹਰਣਯੋਗ੍ਗਾਯੋਗ੍ਗੇਸੁ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਸਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਸਚੇ ਉਚ੍ਚਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਹਰਣਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਇਦਂ ''ਕਾਯਂ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਵਾ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਕਾਯਾਦਿਕਸ੍ਸ। **ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨਕਾਰਣਾ।

**੧੭੪੨**. **ਅਸਮ੍ਪਹਰਿਤੁਕਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਹਾਰਦਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ। **ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਉਗ੍ਗਿਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕਤਪਯੋਗਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਿਰਣਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ, ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਚ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੭੪੩**. ਸਚੇ ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁਪਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਙ੍ਗਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, **ਪਹਟਸ੍ਸ** ਪਹਾਰਦਾਯਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੭੪੪**. **ਸੇਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ''ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦੀਨਂ ਵਚ੍ਚਕਰਣਾਦਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਲਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਪਿ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੪੫**. **ਅਮੂਲਕੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਮੂਲਵਿਰਹਿਤੇਨ, ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਰਸਨ੍ਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ, ਚੋਦਾਪਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। ਸਚੇ ਚੁਦਿਤਕੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ''ਏਸ ਮੰ ਚੋਦੇਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ''ਸਚੇ ਏਵੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਚਿਰੇਨ ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ।

**੧੨੪੬**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਅਮੂਲਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਵੇਮਤਿਕੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਅਮੂਲਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੬੨) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ । **ਦਿਟ੍ਠਾਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਕੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਮੂਲਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨੰ ਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੪੭**. ''ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮੂਲਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ।

ਅਮੂਲਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੪੮-੯**. **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਦਿਭਾਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ । **ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **"ਮਞ੍ਞੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਵਾਚਿਨਾ ਨਿਪਾਤੇਨ ''ਉਦਕੰ ਮਞ੍ਞੇ ਆਦਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੩) ਵਿਯ ਮੁਸਾਵਾਦਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਸਯਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਦਾਨਾਦਿਕੇ ਤਥਾਰੂਪੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ **ਪਚ੍ਚਯੇ** ਕਾਰਣੇ ਅਸਤਿ ''ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਮਞ੍ਞੇ'' ਇਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ** ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੫੦**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪਦਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਵੇਮਤਿਕੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪਦਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੬੭) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੇਸੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨੰ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਵਜ੍ਜਮੇਵ ਵ**ਜ੍ਜਤਾ**।

**੧੨੫੧**. ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਭਾਸਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਾ ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਪੁਨਪਿ ਮਾ ਏਵੰ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਹੰ ਤੰ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਹ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਮਞ੍ਞੇ, ਤਯਾ ਵਿਕਾਲੇ ਭੁਤ੍ਤੰ ਮਞ੍ਞੇ, ਪੁਨ ਮਾ ਏਵੰ ਕਰੋਹਿ'' ਇਤਿ ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਭਾਸਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੫੩**. **ਭਣ੍ਡਨੰ** ਨਾਮ ਕਲਹੋ, ਭਣ੍ਡਨੰ ਜਾਤੰ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਜਾਤਭਣ੍ਡਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸੋਤੁੰ ਉਪਸ੍ਸੁਤਿੰ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਪੇਚ੍ਚ ਸੁਯ੍ਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਹਿ **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ,** ਠਾਨੰ, ਯੰ ਠਾਨੰ ਉਪਗਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੋਤੁੰ, ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਚਨੰ ਸੋਤੁੰ ਉਪਸ੍ਸੁਤਿੰ ਸਚੇ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੫੪**. ਚੋਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੫੫**. **ਸੋਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁਂ। **ਓਹੀਯਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਗਮਨਂ ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਸਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪੁਰਤੋ **ਗਚ੍ਛਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਚ੍ਛਤੋ ਤੁਰਿਤਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। **ਅਯਮੇ**ਵ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਪਦੇ ਪਦੇ ਅਯਂ ਏਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

**੧੭੫੬**. ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤੋਕਾਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾਪਿ** ਵਾਤਿ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੫੭**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ। **ਸੇਸੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ।

**੧੭੫੮**. **ਓਰਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਯਾ ਗਹਿਤਦੁਗ੍ਗਾਹਤੋ ਵਿਰਮਿਸ੍ਸਾਮਿ।

**੧੭੫੯**. ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**। ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਮਨਵਸੇਨ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਂ ਅਜਾਨਾਪਨਵਸੇਨ, ਤੇਨਾਹ "**ਇਦਂ ਹੋਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਗਮਨੇਨ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ** । ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ ਵ**ਚੀਕਮ੍ਮਂ। ਸਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਜ੍ਜਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੬੦**. **ਧਮ੍ਮਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਕਤਾਨਂ। **ਕਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁੰਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ। **ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਅਰੁਚਿਂ ਪਕਾਸੇਤਿ।

**੧੭੬੧**. **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਧਮ੍ਮੇ, ਧਮ੍ਮੇ ਚ।

**੧੭੬੨**. **ਅਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਧਮ੍ਮਵਿਰੁਦ੍ਧੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਕਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ''ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਟੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੭) ਵੁਤ੍ਤਸਾਮਗ੍ਗਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਸਮਗ੍ਗੇਨ, ਏਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਤਥਾ ਅਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਅਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਤਥਾ ''ਅਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਯੋ ਖੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੭੬੪-੫**. ਆਰੋਚਿਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਯਾਵ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਚੋਦਕੇਨ ਚ ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਾ ਕਥਿਤਾ, ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਆਰੋਚਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਰੋਚਿਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਯਾਵ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਤ੍ਤਿ ਵਾ ਠਪਿਤਾ , ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਨਿਟ੍ਠਂ ਯਾਵ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ...ਪੇ॰...ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੬੬**. ਛਨ੍ਦਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ **ਜਹਿਤੇ** ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੧੬੭-੯**. ਅਧਮ੍ਮੇਪਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਚ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨਾਦੀਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ਯੋ ਵਾ ਗਿਲਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯੇ ਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਨਕੋਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਨਾਦਿਨਾ ਪੀਲ਼ਿਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ''ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ''ਇਤਿ ਏਵਂ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਨ ਦੋਸਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਦੋਸੋ ਏਵ **ਦੋਸਤਾ**, ਆਪਤ੍ਤਿ, **ਨਦੋਸਤਾ** ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇਨ, ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਦਾਨੇਨ ਚ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਛਨ੍ਦਂਅਦਤ੍ਵਾਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੭੦-੧**. **ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕੇਨ ਸਮਾਨਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਸਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕੋ ਸਮਾਨਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੮੬)। **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਮਾਹ। ਯਥਾਹ ''ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਛਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੮੬)। **ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਾਦਿਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ। **ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ''ਯੋ ਯੋ ਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਣਤਿ।

ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਵਿਮਤਿਕਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੧੭੨-੪**. ਸਙ੍ਘੇਨਾਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸਾਪਿ ਚੀਵਰਂ, ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਵਾ ਤਥੇਵ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਤ੍ਵਾ ਖੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਥੇਵ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਚੀਵਰੇ, ਅਞ੍ਞਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਭਾਵਤੋ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਖੀਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨਯਾ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕ੍ਕਮਾ।

ਦੁਬ੍ਬਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੧੭੫**. ਇਦਂ ਦ੍ਵਾਦਸਮਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੯੦) **ਇਮਂ ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਂਸਕਕਣ੍ਡਸ੍ਮਿਂ** ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡੇ। **ਅਨ੍ਤਿਮੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ। ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੮) ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਿਮੇਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ **ਸਬ੍ਬਂ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤੁਲ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਯੇਵ **ਵਿਸੇਸਤਾ**, ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੭੬**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਵਸਾਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਹੇਤੁ।

ਪਰਿਣਾਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

**੧੧੭੭-੮**. **ਯੋ** ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੇਵਿਯਾ ਵਾਪਿ ਰਞ੍ਞੋ ਵਾਪਿ ਅਵਿਦਿਤਾਗਮਨੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਾਗਮਨੋ ਸਯਨੀਯਘਰਾ ਰਾਜਸ੍ਮਿਂ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਿਯਾ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਯ **ਤਸ੍ਸ** ਸਯਨੀਯਘਰਸ੍ਸ **ਉਮ੍ਮਾਰਂ** ਇਨ੍ਦਖੀਲਂ ਸਚੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਠਮੇ ਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੭੯**. **ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਮਨੇ ਨਿਵੇਦਿਤੇ। **ਨੇਵਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤਸਵ੍ਵਿਨੋ**ਤਿ ਅਨਿਵੇਦਿਤਸਵ੍ਵਿਨੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤਾਗਮਨੇ। **ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸਂਸਯਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ।

**੧੨੮੦-੧**. ਨੇਵ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤੇਪਿ ਵਾ ਨ ਖਤ੍ਤਿਯਾਭਿਸੇਕੇਨ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤੇਪਿ ਵਾ ਪਵਿਸਤੋ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਅਨਿਵੇਦਿਤੇਪਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਉਭੋਸੁ** ਰਾਜਿਨਿ ਚ ਦੇਵਿਯਾ ਚ ਸਯਨਿਘਰਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਸੁ ਪਵਿਸਤੋਪਿ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਵਿਸਤੋਪਿ ਵਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਥਿਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਮ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਯਨੀਯਘਰਪ੍ਪਵੇਸੋ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੮੨**. ਰਜਤਂ , ਜਾਤਰੂਪਂ ਵਾ **ਅਤ੍ਤਨੋ** ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਯਤੋਪਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੮੩**. ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਸਙ੍ਘਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਚੇਤਿਯੇ ਨਵਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਯਤੋ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋਪਿ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਾਨਂ ਸਰੂਪਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੧੨੮੪**. ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਮੇਵ। **ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਚੇਤਿਯਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ।

**੧੨੮੫-੬**. ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਸਚੇ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਵਾਪਿ ਹੋਤੁ, ਮਾਤੁਕਣ੍ਣਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸੀਸੇਨ ਪਟਿਸਾਮਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੮੭**. **ਨ ਨਿਧੇਤਬ੍ਬਮੇ**ਵਾਤਿ ਨ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬਮੇਵ।

**੧੨੮੮**. ਏਸੋ **ਹਿ** ਯਸ੍ਮਾ ਪਲਿਬੋਧੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੮੯**. **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੋ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਵਸਥੋ ਵਾ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਰਤਨਂ ਵਾ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਵਸਥੇ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ 'ਯਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੦੪)। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ। **ਅਜ੍ਝਾਵਸਥੋ** ਨਾਮ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਲਪਾਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ। "**ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਉਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੨੯੦-੧**. **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇ ਪਨ ਠਾਨੇ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਜ੍ਝਾਰਾਮਾਦਿਕੇ ਠਾਨੇ ਰਤਨਂ ਵਾ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਂ ਵਾ ਸਯਨਭਣ੍ਡਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮੋਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮਜਾਤਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਤਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੨੯੨. ਪੁਰੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ।

**੧੨੯੩-੪. ਸਨ੍ਤਿ** ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਂ। **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ‘‘ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚਯਂ ਵਿਨਾ**ਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਂ ਕਰਣੀਯਂ ਵਿਨਾ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਵੇਸੇ। **ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੧੨੯੫. ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਨ੍ਤਰਾਰਮ੍ਭੇ।

**੧੨੯੬. ਤਤੋ ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਗਾਮਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ। ਪੁਨ **ਤਤੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਾਮਮਾਹ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ “**ਆਪੁਚ੍ਛਨੇ ਕਿਚ੍ਚ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, “**ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋਯੇਵ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ। ਯਥਾਆਕਙ੍ਖਿਤਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਗਾਮਸਤੇਪਿ ਵਾ**”ਤਿ।

**੧੨੯੭. ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ। ਅਨ੍ਤਰਾ **ਅਞ੍ਞਂ** ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਚੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੨੯੮-੯.** ਕੁਲਘਰੇ ਵਾ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ** ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਪ੍ਪਿਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਤੇਲਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸਚੇ ਚਰਿਤੁਕਾਮੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਪਕਤਿਵਚਨਸਵਨਾਰਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪੇ, ਏਤੇਨੇਵ ਏਤ੍ਤਕਾ ਠਾਨਾ ਦੂਰੀਭੂਤੋ ਅਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਦੂਰੀਭੂਤੇ ਵਾ। **ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੩੦੨. ਅਨੋਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। **ਮਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗਾ।

**੧੩੦੩. ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਾਲੇ ਵਿਕਾਲਸਞ੍ਞਿਵੇਮਤਿਕਕਾਲਸਞ੍ਞੀਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੩੦੪. ਅਚ੍ਚਾਯਿਕੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਕੇ ਅਚਿਰਾਯਿਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ।

**੧੩੦੫. ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰਂ। **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਉਪਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮਂ।

**੧੩੦੬-੭.** ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦਿਗਮਨੇ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਤੋਯੇਵ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਸੀਹੋ ਵਾ ਬ੍ਯਗ੍ਘੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁਪਿ ਬਹਿਗਾਮਤੋ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੩੦੮.** ਅਟ੍ਠਿਦਨ੍ਤਮਯਂ ਵਾਪਿ ਵਿਸਾਣਜਂ ਵਾਪਿ ਸੂਚਿਘਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਟ੍ਠਿ। **ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤੋ। **ਵਿਸਾਣਂ** ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸਾਣਂ।

**੧੮੦੯**. **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਪਟਿਲਾਭੇ। **ਭੇਦਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਦਨਮੇਵ ਭੇਦਨਕਂ, ਤਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭੇਦਨਕਂ, ਪਠਮਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਭੇਦਨਕਂ ਅਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭੇਦਨਕਂ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਿਅਤ੍ਥੇ ਅ-ਕਾਰਪਚ੍ਚਯੋ।

**੧੮੧੦-੧**. ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਰਣਿਕੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਰਣਿਕੇ**ਤਿ ਅਰਣਿਧਨੁਕੇ। **ਵਿਧੇ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਵਿਧਕੇ। **ਅਞ੍ਜਨਿਕਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਿਨਾਲ਼ਿਕਾ। **ਦਕਪੁਞ੍ਛਨਿਯਾ**ਤਿ ਨਹਾਤਸ੍ਸ ਗਤ੍ਤੇ ਉਦਕਪੁਞ੍ਛਨਪੇਸਿਕਾਯ। **ਵਾਸਿਜਟੇ**ਤਿ ਵਾਸਿਦਣ੍ਡਕੇ।

ਸੂਚਿਘਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੧੨-੩**. ਮਞ੍ਚਪੀਠਸਰੂਪਂ ਦੁਤਿਯੇ ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਦੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਟਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਟਨਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਂ। ਅਟਨਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਟਨੀ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਯ ਅਟਨਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਸਨਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯੇਨ ਮਞ੍ਚਪਾਦਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਚ੍ਛੇਦਾ**। **ਤਂ** ਪਮਾਣਂ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੋ।

**੧੮੧੫**. **ਪਮਾਣੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਟਨਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਡ੍ਢਕਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਾਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਏਤੇਨੇਵ ''ਊਨਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਸ੍ਸ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਟਨਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਡ੍ਢਕਿਰਤਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

**੧੮੧੬**. **ਪਮਾਣਤੋ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਧਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪਮਾਣਤੋ ਅਧਿਕਂ ਠਾਨਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ, ਅਨ੍ਤੋਭੂਮਿਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਦਾਰੁਘਟਿਕਾਸੁ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਟਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲਾਸਙ੍ਘਾਟੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਟਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਮਞ੍ਚਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੧੭**. ਤੂਲਂ ਓਨਦ੍ਧਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਂ,** ਤੂਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਚਿਮਿਲਿਕਾਯ ਓਨਦ੍ਧਂ, ''ਤੂਲਂ ਨਾਮ ਤੀਣਿ ਤੂਲਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਂ ਲਤਾਤੂਲਂ ਪੋਟਕਿਤੂਲ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੨੮) ਵੁਤ੍ਤਤੂਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪੋਟਕਿਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਤੂਲਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਜਾਤੀਨਂ ਤੂਲਂ। ਉਦ੍ਦਾਲਨਮੇਵ ਉਦ੍ਦਾਲਨਕਂ, ਤਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਦ੍ਦਾਲਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਈਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਯੇਨ ਸੋ ਅਨੀਤਿ, ਭਗਵਾ, ਤੇਨ **ਅਨੀਤਿਨਾ**।

**੧੮੧੮**. **ਆਯੋਗੇ**ਤਿ ਆਯੋਗਪਟ੍ਟੇ। **ਬਨ੍ਧਨੇ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ। **ਅਂਸਬਦ੍ਧਕੇ**ਤਿ ਅਂਸਬਨ੍ਧਨਕੇ। **ਬਿਬ੍ਬੋਹਨੇ**ਤਿ ਉਪਧਾਨੇ। **ਥਵਿਕਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਥਵਿਕਾ। **ਥਵਿਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਿਪਾਟਿਕਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਥਵਿਕਾਦੀਸੁ ਤੂਲੋਨਦ੍ਧੇਸੁ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੧੯**. **ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਉਦ੍ਦਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਂ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਨਯਾ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ।

ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੮੨੦. **ਨਿਸੀਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਚੀਵਰਂ। **ਪਮਾਣਤੋ**ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਮਾਣਂ, ਦੀਘਸੋ ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਦਿਯਡ੍ਢਂ , ਦਸਾ ਵਿਦਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੧) ਵੁਤ੍ਤਪਮਾਣਤੋ। ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਯੋਗੇ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੮੨੧. **ਸਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਤੋ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਪਦੇਸਸ੍ਸ ਛੇਦਨਕਿਰਿਯਾਸਹਿਤਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੁਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦਸਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੮੨੨. **ਤਦੂਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਕਂ। **ਵਿਤਾਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਤ੍ਥਰਣਸਾਣਿਪਾਕਾਰਭਿਸਿਬਿਬ੍ਬੋਹਨਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **‘‘ਸਬ੍ਬਰਿਤ੍ਤਸਮਾ ਨਯਾ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਨਿਸੀਦਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੮੨੩. **ਰੋਗੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਡੁਪਿਲਕਾਦਿਰੋਗੇ ਸਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁ ਵਾ ਪਿਲਕਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੪)। ਏਤ੍ਥ **ਕਣ੍ਡੂ**ਤਿ ਕਚ੍ਛੁ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਲੋਹਿਤਤੁਣ੍ਡਿਕਾ ਸੁਖੁਮਪਿਲਕਾ। **ਅਸ੍ਸਾਵੋ**ਤਿ ਅਰਿਸਭਗਨ੍ਦਲਮਧੁਮੇਹਾਦਿਵਸੇਨ ਅਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਂ। **ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਿਲ਼ਕਾਬਾਧੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਮਾਣਤੋ**ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਮਾਣਂ, ਦੀਘਸੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੮) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਤੋ।

ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੮੨੫. **ਪਮਾਣੇਨੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਮਾਣਂ, ਦੀਘਸੋ ਛ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪੩) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ। **ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਮਾਣਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਨਯੋ**ਤਿ ਛੇਦਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੮੨੬. ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇਨ ਤੁਲ੍ਯਪ੍ਪਮਾਣਂ ਚੀਵਰਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਕਾਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ **ਕਰਣੇ** ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੁਲ੍ਯਂ ਪਮਾਣਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

੧੮੨੭. ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪਟਿਲਾਭੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚੀਵਰਸਰੂਪਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੋਯੇਵੇਤ੍ਥ **ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

੧੮੨੮. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ‘‘ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਚੀਵਰਸ੍ਸ। ਦੀਘਸੋ ਪਮਾਣੇਨ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ, ਤਿਰਿਯਂ ਪਮਾਣੇਨ ਛ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ **ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਯੇਵ ਕਥਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਨਨ੍ਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

# ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ

# ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯ-ਟੀਕਾ (ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

# ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੧੮੩੦-੧**. ਏਵੰ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਯੋ ਚਨ੍ਤਰਘਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਥਿਕਾਦਿਮਾਹ। ਯਥਾਹ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੰ ਨਾਮ ਰਥਿਕਾ ਬ੍ਯੂਹੰ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੰ ਘਰ''ਨ੍ਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਘਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੰ, ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, **ਭੋਗੇ** ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੰ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਲਿਖਿਤਾ, ਤਾਸੰ ਅਯੰ ਪਟਿਪਾਟਿ – ''ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰਘਰ''ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਾ, ''ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀ, ''ਰਥਿਕਾਦੀਸੂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮੀ , ''ਰਥਿਕਾਯਪਿ ਵਾ''ਤਿ ਛਟ੍ਠੀ। ਪਟਿਪਾਟਿ ਪਨਾਯੰ ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਕ੍ਕਮੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਤਾਸੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਹੋਤਿ –

**੧੮੩੨-੩**. ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨ ਪਦਭਾਜਨਾਗਤਸਾਮਞ੍ਞਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। **ਵਾਕ੍ਯਤੋ**ਤਿ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਨਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੫੩) ਵਣ੍ਣਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਾਮਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ** ਹਤ੍ਥਤੋ ਵੀਥਿਆਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਏਵੰ **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ** ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੂਲਕਤ੍ਤਾ **ਨ ਦੋਸੋ**। "**ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਭਾਵੋ ਚ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ।

**੧੮੩੪**. ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਰਥਿਕਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨੰ ਦੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ ਭੋਜਨ**"ਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। **ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੧੮੩੫**. ਰਥਿਕਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭੋਜਨੰ ਦੇਤਿ ਚੇ, ਤੰ ਰਥਿਕਾਯਪਿ ਵਾ…ਪੇ॰… ਅਯੰ ਨਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਰਥਿਕਾ**ਤਿ ਰਚ੍ਛਾ। **ਬ੍ਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਰਚ੍ਛਾ। **ਸਨ੍ਧਿ** ਨਾਮ ਘਰਸਨ੍ਧਿ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕੋਣੰ ਵਾ ਤਿਕੋਣੰ ਵਾ ਮਗ੍ਗਸਮੋਧਾਨਟ੍ਠਾਨੰ। **ਅਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ।

**੧੮੩੭**. ਆਮਿਸੇਨ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਭਾਸਿਤੰ। ਆਮਿਸੇਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇ ਏਕਰਸੇ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੩੮**. **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਹਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ। ਯਥਾਹ ''ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੫੩)। ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵਾਤਿ।

**੧੮੩੯**. ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ, ਤਥੇਵ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੪੦**. ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਦਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਦਮਾਨਾਯ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ

ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਤਿਤ੍ਥਿਯਸੇਯ੍ਯਾਪਟਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨੰ** ਨਾਮ ਭੋਜਨਸਾਲਾ।

**੧੮੪੧**. ਗਾਮਤੋ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੪੨**. **ਹਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਹਣੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਨ ਸਮੰ ਮਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੪੩-੪**. **ਅਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤੇ। ਏਕੇਨਪਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਪਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛ। ਆਦਿ-ਅਤ੍ਥਵਾਚਿਨਾ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਪਸਕ੍ਕ ਤਾਵ, ਭਗਿਨਿ, ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਸੇਸੋ **ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾ ਅਪਸਾਦਨਾਕਾਰੋ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **"ਏਕੇਨਪਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਵਕੰਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਉਕ੍ਕੰਸੋ ਪਨ ''ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **"ਆਮਿਸ"**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਪਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੰ। ਯਥਾਹ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ''ਤਿ। **ਭੋਗੇ**ਤਿ ਚ **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

**੧੮੪੫**. **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ।

**੧੮੪੬**. ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਾ **"ਨ ਦੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਹ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤੰ ਦਾਪੇਤਿ, ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤੰ ਦੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੫੮)। **ਤਥਾ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਉਭਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਦੇਤਿ ਚੇ"**ਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਭਤ੍ਤੰ ਦੇਤਿ, ਨ ਦਾਪੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਦਾਪੇਯ੍ਯ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਨੇਵ ਇਮਿਨਾ, ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ।

**੧੮੪੭**. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਯੰ ਨ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਦਾਪੇਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਨ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਪੇਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ **ਸਬ੍ਬੇਸੰ** ਮਿਤ੍ਤਾਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮੰ ਦਾਪੇਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੧੮੪੮**. ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਿਕਾ ਵਾ ''ਇਧ ਸੂਪੰ ਦੇਥ, ਓਦਨੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ **ਵੋਸਾਸਨ੍ਤੀ** ਵਿਧਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਠਿਤਾ, ਤੰ ਅਨਪਸਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚੇਵ ਭੋਜਨਾਨਿ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵੋਸਾਸਨ੍ਤਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਅਨਪਸਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਨਪਸਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਨੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੪੯**. **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਭੋਜਨੰ ਕਿਰਿਯੰ, ਵੋਸਾਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਿਵਾਰਣੰ ਅਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮਿਦੰ **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯੰ**।

ਦੁਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੫੦-੧**. **ਸੇਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਤੇ**ਤਿ ''ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤੰ ਨਾਮ ਕੁਲੰ ਯੰ ਕੁਲੰ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਭੋਗੇਨ ਹਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੬੭) ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦੰ ਕੁਲੰ ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤੰ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ **"ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੇ ਕੁਲੇ"**ਤਿ। ਲਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਘਰੂਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਪਿ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਘਰੂਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਵਾ"ਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਨਾਮ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਵਾ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਘਰੂਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਏਸੋ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੬੭)।

``ਅਗਿਲਾਨੋ ਨਾਮ ਯੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਗਿਲਾਨੋ ਨਾਮ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। "**ਆਮਿਸ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ``ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੬੭)। **ਗਹਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ``ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੮੫੩**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤੇ ਕੁਲੇ। **ਤਥੇ**ਵ **ਪਰਿਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਂ।

**੧੮੫੪**. **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ ``ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸੇਸਕਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖਾ ਤਤ੍ਥ ਦੀਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤੇ ਕੁਲੇ।

**੧੮੫੫**. **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਆਸਨਸਾਲਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ। **ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿਕੇ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਕਉਪੋਸਥਿਕਪਾਟਿਪਦਿਕਭਤ੍ਤਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੧੮੫੬**. **ਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ``ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ``ਪਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ``ਸਚੇਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਪਠਮਂਯੇਵ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੬੯)।

**੧੮੫੭**. **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾ**(ਪਆਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੬੯) ਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਲ਼ਕੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੫੮-੯**. ``ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ, ਏਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਇਧਾਪਿ ``ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਞ੍ਞਾਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਗਹਟ੍ਠ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਨਯਂ ਵੋਹਾਰਨ੍ਤਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਰਿਸੇਨ** ਵਾ"ਤਿ। ``ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੩) ਵਚਨਤੋ **ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਰਾਮਮਾਹ। ਸਚੇ ਏਵਮਾਰੋਚਿਤਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵ**ੁਤ੍ਤਂ** ਪਦਭਾਜਨੇਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੩) ਯੋਜਨਾ। **ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਗੇਵ ਨਿਵੇਦਿਤਂ।

**੧੮੬੦**. ਪਚ੍ਛਾ ਯਥਾਰੋਚਿਤਂ ਤਮੇਵ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਬਹੁਂ ਵਾ ਆਹਰੀਯਤੁ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਤਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੬੧**. **ਯਾਗੁਯਾ** ਵ**ਿਦਿਤਂ ਕਤ੍**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ``ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਦਿਤਂ ਕੁਰੁਨ੍ਧਿਯਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੬੨**. **ਪਨਾ**ਤਿ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਕੁਲਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ``ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਕੁਲਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੭੩) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਸੇਸੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਤਪਟਿਸਂਵੇਦਿਤੇਨ। ਤਮ੍ਪਿ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੬੩**. **ਏਵਂ ਯਂ ਅਨਾਰੋਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ``ਆਰਾਮਂ ਵਾ ਉਪਚਾਰਂ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਂ ਪਠਮਂ ਅਨਿਵੇਦਿਤਂ। "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ``ਯਂ ਆਰਾਮਮਨਾਭਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ``ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ। "**ਤਂ ਅਸਂਵਿਦਿਤਂ ਨਾਮਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ``ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਞ੍ਞਾਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ``ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ, ਏਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੩)। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ``ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ

ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ‘ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੭੩) ਵੁਤ੍ਤਂ।

**१९६४**. **ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ।

**१९६५**. ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੁਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਵਮਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਬਹਿਆਰਾਮਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਉਪਚਾਰਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਤੋ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**१९६८**. **“ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ”**ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇਪਿ **ਤਸ੍ਸ** ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਕੇ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਕੇ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ । ਯਥਾਹ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ‘‘ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸੇਸਕਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੫)। ਬਹਾਰਾਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**१९६९**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਞ੍ਞਕਾਰਾਮੇ। ਖਾਦਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸੇਖਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੧੮੭੦**. ਏਵਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸੇਖਿਯਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯੋ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨੇ**ਵਾ"ਤਿਆਦਿ। **ਯੋ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਵਾ ਨਵੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ **ਅਨਾਦਰਿਯਂ** ਨਾਮ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਂ, ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਞ੍ਚ। **ਪਚ੍ਛਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਸ੍ਸਤੋਪਿ ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸਮੁਚ੍ਚਯੋ।

**੧੮੭੧**. ਨ ਕੇਵਲਂ ਵਤ੍ਥੁਨਯੇਨ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, **ਖਨ੍ਧਕਾ**ਗਤਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਦਿਆਕਾਰੇਨਾਪਿ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਦੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਦਿਨਿਵਾਸਨਂ ਪਰਤੋ **ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੮੦) ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮਣ੍ਡਲਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੮੭੨**. **ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਜਙ੍ਘਟ੍ਠਿਸੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ''ਯੋ ਪਨ ਸੁਕ੍ਖਜਙ੍ਘੋ ਵਾ ਮਹਾਪਿਣ੍ਡਿਕਮਂਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਥਾਯ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਮ੍ਪਿ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੭੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਂ** ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਮਾਹ **"ਤਤੋ ਊਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ।

**੧੮੭੩**. ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ''ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ, ਅਥ ਖੋ ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂਯੇਵ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਸਤਿਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਵਤ੍ਤੋਪਿ ਸਚੇ ''ਆਰੁਲ਼੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਓਰੁਲ਼੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਜਙ੍ਘਾਯ ਵਾ ਪਾਦੇ ਵਾ ਵਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਾਦੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਾਦਸਮੀਪਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਵਾਲ਼ਾ ਵਾ ਚੋਰਾ ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੮੭੪**. **ਉਭੋ ਕੋਣੇ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਰੁਪਨਸ੍ਸ ਏਕਂਸੇ ਕਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸੇ, ਉਦਰਪਸ੍ਸੇ ਚ ਓਲਮ੍ਬਮਾਨੇ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੇ ਗਣ੍ਡਾ ਵਿਯ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। **ਸਾਦਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਸਾਦਰਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਾਦਰਂ ਪਾਰੁਪਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਰੁਪਨਵਤ੍ਤੇ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਅਪਾਰੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੮੭੫**. ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੬) ਵਾ ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਪਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੭) ਵਾ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਘਰੇ, ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ। **ਵਿਹਾਰੇ** ਵਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੧੮੭੬**. ਉਭੋ ਕੋਣੇ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਗੀਵਮੇਵ ਚ ਅਨੁਵ◌ਾਤੇਨ ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੭੭**. **ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਧਾਨਂ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ। **ਜਤ੍ਤੁਨਿਪੀ**ਤਿ ਉਭੋ ਅਂਸਕੂਟਾਨਿਪਿ। **ਉਰਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਹਦਯਮ੍ਪਿ। **ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਯਥਾਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਂ। **ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ** ਨਾਮ ਗਾਮੇ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਵ◌ਾ, ਪਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਿਹੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ।

ਤਤਿਯਂ।

**੧੮੭੮-੯**. **"ਮਣਿਬਨ੍ਧਤੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ''ਹੇਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵ◌ਾਸੂਪਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਾਯਂ ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸੀਦਤੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਵ◌ਾਸੂਪਗੋ** ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਿਵ◌ਾਸਤ੍ਥਾਯ ਉਪਗਤੋ, ਏਤੇਨ ਵ◌ਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨੇਵ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਤੇਨੇਵ ਵ◌ਾਸੂਪਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਂ ਗਮਨੇ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾਸੂਪਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੋ ਪਨ ਵ◌ਾਦੋ ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਹਂ ਵ◌ਾਸਮਧਿਟ੍ਠਾਯ ਵਸਿਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੧੮੮੦**. **ਸੁਵ◌ਿਨੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨਂ ਅਕੀਲ਼ਾਪਨੇਨੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵ◌ਿਨੀਤੇਨ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੧੮੮੧**. ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **"ਸਤੀਮਤਾ"**ਤਿ ਦੀਘੋ ਕਤੋ। **ਅਵ◌ਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਤਂਤਦਵਲੋਕਾਸਹਿਤੇਨ । ਯੁਗਂ ਮਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਯੁਗਮਤ੍ਤਂ,** ਰਥਯੁਗਂ ਚਤੁਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਪਦੇਸਂ। **ਪੇਕ੍ਖਿਨਾ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੇਨ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੮੮੨**. ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵ◌ਂ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। ''ਤਥਾ ਗਾਮੇ ਪੂਜ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ, ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੮੮੩**. **ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਹਂ ਤਹ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਪਾਸਾਦਂ ਕੂਟਾਗਾਰਂ ਵ◌ੀਥਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੧੮੮੪**. **ਏਕਤੋ** ਵ◌ਾ**ਪੀ**ਤਿ ਏਕਅਂਸਕੂਟਤੋ ਵ◌ਾ। **ਉਭਤੋ** ਵ◌ਾ**ਪੀ**ਤਿ ਉਭਯਂਸਕੂਟਤੋ ਵ◌ਾ। **ਇਨ੍ਦਖੀਲਕਤੋ ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਾਮਦ੍ਵ◌ਾਰਿਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਘਰੇਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਨਵਮਂ।

**੧੮੮੫**. **ਤਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇਪੀ**ਤਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ। ਕੁਣ੍ਡਿਕਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤੇਨ ਚ ਚੀਵਰਂ **ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ** ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੁਣ੍ਡਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਧਮ੍ਮਕਰਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਦਸਮਂ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੮੮੬**. ਗਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਚ੍ਚਯੋ। **ਹਸਨੀਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਸਜਨਕੇ ਕਾਰਣੇ। **ਸਿਤਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਦਹਾਸਂ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ।

**੧੮੮੭**. **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ? ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਗੇਹੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਨ੍ਤੇ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਏਵਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁਯਂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥਞ੍ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਮੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥਂ ਨ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੮੮) ਵੁਤ੍ਤਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤੇਨ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਕਥਞ੍ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਤਿਯਂ।

**੧੮੮੮**. **ਕਾਯਪ੍ਪਚਾਲਕਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਯਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ। ਉਪਰਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ "**ਬਾਹੂ**"ਤਿ ਮਣਿਬਨ੍ਧਤੋ ਯਾਵ ਅਂਸਕੂਟਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**੧੮੮੯**. **ਉਜੁਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਜੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਆਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਸਮੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਤੂ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੮੯੦**. ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਗਮਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਗਮਨਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਸੀਦਨੇਨ ਯੁਤ੍ਤੇਸੂ**"ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੮੯੧**. **ਖਮ੍ਭਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਟਿਯਾ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕਪ੍ਪਰਸਨ੍ਧਿਤੋ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਯਥਾਹ – ''ਖਮ੍ਭਕਤੋ ਨਾਮ ਕਟਿਯਂ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਖਮ੍ਭੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੯੬)। ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਯ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਣ੍ਹਿਯੋ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਵਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਹੀਹਿ ਏਵ ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ।

**੧੮੯੨**. **ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਆਯੋਗਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ। ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੯੩**. **ਦੁਤਿਯੇ ਚਾ**ਤਿ ''ਨ ਖਮ੍ਭਕਤੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੯੭) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ। **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਚਾ**ਤਿ ''ਨ ਓਗੁਣ੍ਠਿਤੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੯੯) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ। **ਛਟ੍ਠੇ**ਤਿ ''ਨ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੦੧) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ। **ਇਤਿ** ਏਵਂ **ਸਾਰੁਪ੍ਪਾ** ਸਮਣਾਚਾਰਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ **ਛਬ੍ਬੀਸਤਿ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਾਨਿ।

**੧੮੯੪**. ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਤਿਯੁਤ੍ਤੇਨ, ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਨਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਸੂਪੋਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਏਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਯਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **"ਸਤਿਯੁਤ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। ''ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੦੨) ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਤ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਾ **ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ,** ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ,** ਅਨਞ੍ਞਵਿਹਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇਯੇਵ ਉਪਨਿਬਦ੍ਧਸਞ੍ਞਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੮੯੫**. **ਭਤ੍ਤਚਤੁਬ੍ਭਾਗੋ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਤਤੋ ਅਧਿਕਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**੧੮੯੬**. ''ਰਸਰਸੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **"ਰਸੇਰਸੇ"**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦ੍ਵੇ ਸੂਪੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਓਲੋਣਿਸਾਕਸੂਪੇਯਜਮਚ੍ਛਰਸਮਂਸਰਸਾਦੀਨਿ ਰਸਰਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **"ਓਲੋਣੀ"**ਤਿ ਦਧਿਕਤਂ ਗੋਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਏਕਾ ਬਜਞ੍ਜਨਵਿਕਤੀ''ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੁਦ੍ਧੋ ਕਞ੍ਜਿਕਤਕ੍ਕਾਦਿਰਸੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। **ਸਾਕਸੂਪੇਯਜ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸੂਪੇਯਜਸਾਕੇਹਿ ਕਤਾ ਬਜਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮਂਸਰਸਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਬਜਞ੍ਜਨਵਿਕਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਞਾਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਚ ''ਕੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। ਞਾਤਕਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਕੀਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ।

**੧੮੯੭**. ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਲੇਖਾਪਮਾਣੇਨ ਪੂਰਿਤੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੮੯੮**. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੇ ਪਤ੍ਤੇ। **ਥੂਪੀਕਤਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦਿਯਜਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲੇਖਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਯਥਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਦਿਯਜਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਂ ਥੂਪੀਕਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਪਠਮਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਪਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਥੂਪੀਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਨਿਵਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੧੮੯੯**. ਕਾਲਿਕਤ੍ਤਯਮੇਵ ਚ ਥੂਪੀਕਤਂ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੇ ਪਤ੍ਤੇ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਕਾਲਿਕਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੦੦**. **ਪੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਂ ਯਦਿ ਪੇਸੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵਿਹਾਰਂ ਪੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੦੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਿਕ੍ਖੁਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਵ ਪੇਸਿਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਪੂਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੧੯੦੧**. **ਪਕ੍ਖਿਪ੍ਪਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਉਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨਂ। **ਫਲਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਓਦਨਾਦਿਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਓਕਾਸਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚਾਲਿਯਮਾਨਂ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਸ੍ਸਤਿ।

**੧੯੦੨**. **ਤਕ੍ਕੋਲਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੂਗਫਲਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਵਟਂਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਟਂਸਕਂ।

**੧੯੦੩**. **ਪੂਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਕਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਪੂਵਵਟਂਸਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪੂਵਸ੍ਸ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਇਦਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਸਿਯਾ"**ਤਿ।

**१९०४**. पञ्चानं वस्सुं भाजनत्ता आह “व**ट्टती**”ति।

**१९०५**. **अस्सा**ति भिक्खुस्स। **तं तु सब्ब**न्ति ‘‘थूपीकतत्ता न वट्टती’’ति वुत्तं तं पन सब्बं। **गहितं सुगहित**न्ति विराधेत्वा पटिग्गहितं चे, सुप्पटिग्गहितं।

दसमं।

ततियो वग्गो।

**१९०६**. ‘‘उपरि ओधि’’न्ति पदच्छेदो। **उपरी**ति भत्तस्स उपरि। **ओधि**न्ति परिच्छेदं। **पटिपाटिया**ति अत्तनो दिसाय परियन्ततो पट्ठाय अनुक्कमेन।

**१९०७**. **अञ्ञेस**न्ति एत्थ ‘‘देन्तो’’ति सेसो। अत्तनो भत्तं अञ्ञेसं देन्तो अञ्ञस्स भाजने **आकिरं** आकिरन्तो पन पटिपाटिं विनापि तहिं तहिं ओमसति चे, नत्थि दोसोति योजना। उत्तरिभङ्गकं तथा आकिरन्तो तत्थ तत्थ ओमसति, नत्थि दोसोति योजना । भुञ्जनत्थाय गण्हन्तोपि चेत्थ वत्तब्बो। **उत्तरिभङ्गं** नाम ब्यञ्जनं।

ततियं।

**१९०८**. मत्थकं ओमद्दित्वा परिभुञ्जतो दोसोति योजना। ‘‘थूपकतोति मत्थकतो, वेमज्झतो’’ति (पाचि॰ अट्ठ॰ ६१०) **अट्ठकथा**वचनतो **मत्थक**न्ति एत्थ भत्तमत्थकमाह। **ओमद्दित्**वाति हत्थेन भत्तं अवमद्दित्वा।

**१९०९**. **सेसके परित्तेपि चा**ति अवसिट्ठे अप्पकेपि च। **संकड्ढित्**वानाति तस्मिं तस्मिं ठाने ठितं संहरित्वा। एकतो पन मद्दित्वा भुञ्जतो अनापत्तीति योजना।

पञ्चमं।

**१९१०**. **ब्यञ्जनमनताहेतू**ति पुन गण्हितुकामताहेतु। **सूपं** वाति मुग्गादिसूपं वा। **ब्यञ्जनं** वाति उत्तरिभङ्गं वा।

छट्ठं।

**१९११**. व**िञ्ञत्तिय**न्ति सूपोदनविञ्ञत्तियं। ‘‘ञातकानं वा पवारितानं वा अञ्ञस्स अत्थाय वा अत्तनो धनेन वा’’ति इदं अनापत्तियं अधिकं। गिलानोपि हुत्वा परेसं पत्तं उज्झानसञ्ञाय ओलोकेन्तस्स आपत्ति होतीति आह **“उज्झाने गिलानोपि न मुच्चती**”ति। **उज्झाने**ति निमित्तत्थे भुम्मं।

**१९१२**. **दस्सामी**ति इमस्स भत्तं ओलोकेत्वा ‘‘यं तत्थ नत्थि, तं दस्सामी’’ति वा ‘‘दापेस्सामी’’ति वा। अवमञ्ञित्वा उज्झायनचित्तं **उज्झानं**, उज्झाने सञ्ञा **उज्झानसञ्ञा**, सा अस्स अत्थीति विग्गहो। नउज्झानसञ्ञिनो च अनापत्तीति ञातब्बन्ति योजना।

सत्तमट्ठमानि।

**੧੯੧੩**. **“ਤੇਸਂ ਮਜ੍ਝਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਕਬਲ਼ੋ**ਤਿ ਆਲੋਪੋ।

**੧੯੧੪**. ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਖਜ੍ਜਕੇ ਪਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਫਲਾਫਲੇ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਫਲੇ।

ਨਵਮਂ।

**੧੯੧੫**. ਦਸਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਦਸਮਂ।

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੯੧੬**. **“ਅਨਾਹਟੇ”**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ ‘‘ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ’’ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਨਾਹਟੇਤਿ ਅਨਾਹਰਿਤੇ, ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸਮ੍ਪਾਪਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੧੭)। ‘‘ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ‘‘ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਕਵਚਨੇਨ ਬਜਝਿਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **ਅਤ੍ਤਨੋ**-ਗਹਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਠਮਂ।

**੧੯੧੭**. **ਸਕਲਂ ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਦੇਕਦੇਸੇਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ‘‘ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਮੁਦਾਯੇ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਮ੍ਪਿ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੧੯੧੮**. **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਬ੍ਯਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਨਿ।

**੧੯੨੦**. **ਪਿਣ੍ਡੁਕ੍ਖੇਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। ਇਧਾਪਿ ਖਜ੍ਜਕਫਲਾਫਲੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਕਬਲ਼ਚ੍ਛੇਦਕਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਕਬਲ਼ਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਇਧ ਖਜ੍ਜਕਫਲਾਫਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਗਣ੍ਡੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਾਫਲਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਾਨਿ।

**੧੯੨੧-੨**. **ਹਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤੋਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਿਤ੍ਥਾਵਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ। **ਜਿਵ੍ਹਾਨਿਚ੍ਛਾਰਕਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਚਪੁ ਚਪੂਤਿ ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਚਪੁ ਚਪੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤਮੇ**ਤਿ ‘‘ਨ ਹਤ੍ਥਨਿਦ੍ਧੁਨਕ’’ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਅਟ੍ਠਮੇ**ਤਿ ‘‘ਨ ਸਿਤ੍ਥਾਵਕਾਰਕ’’ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਕਚਵਰੁਜ੍ਝਨੇ**ਤਿ ਕਚਵਰਾਪਨਯਨੇ।

ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

ਪਞ੍ਚਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੯੨੩**. ''ਸੁਰੁ ਸੁਰੂ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਸਦ੍ਦੂੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਭੋਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਤ੍ਥਨਿਲ੍ਲੇਹਕੰ** ਵ◌ਾ**ਪੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵ◌ਾ।

**੧੯੨੪**. ਫਾਣਿਤੰ , ਘਨਯਾਗੁੰ ਵ◌ਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਮੁਖੇ ਪਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਤੰ ਭੋਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੨੫**. ਏਕਾਯ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕਾਯਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਨ ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੋਵ। ਜਿਵ◌੍ਹਾਯ ਏਕਓਟ੍ਠੋਪਿ ਨ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬਕੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਬਹਿ ਓਟ੍ਠਞ੍ਚ ਜਿਵ◌੍ਹਾਯ ਨ ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੰ। ਓਟ੍ਠੇ ਲਗ੍ਗੰ ਸਿਤ੍ਥਾਦਿੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਭੋਹਿ ਓਟ੍ਠਮੰਸੇਹਿਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

**੧੯੨੬-੮**. **ਨ** ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਿ**-ਇਤਿ ''ਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ, ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਤਸ੍ਮਾ''ਤਿ। "**ਪਾਨੀਯਥਾਲਕ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਖਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਨਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਸਰਾਵ**◌ੰ ਵ◌ਾਤਿ ਤਟ੍ਟਕੰ ਵ◌ਾ।

**ਅਨਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਆਮਿਸਰਹਿਤੇਨ ਹਤ੍ਥੇਕਦੇਸੇਨ। ਯਥਾਹ ''ਸਚੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ

ਏਕਦੇਸੋ ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਦੇਸੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੩੧)। ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥੇਨ ''ਧੋਵ◌ਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ''ਧੋਵ◌ਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮੰ।

**੧੯੨੯**. **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਸਸਿਤ੍ਥਕਾ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਾ ਸਿਤ੍ਥਕਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੰ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨੋਦਕੰ ਘਰਾ ਬਹਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਸਸਿਤ੍ਥਕੇ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨੇ ਸਿਤ੍ਥਕਾਨਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਕੇਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਕਗਤਿਕਾਨੇਵ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤੰ ਉਦਕੰ ਘਰਾ ਬਹਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਗਹੇਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਸਸਿਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨੋਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਸਿਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨੋਦਕੰ ਘਰਾ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ **ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਾਦਿਕੋ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਹਤ੍ਥਧੋਵਨਭਾਜਨਵ◌ਿਸੇਸੋ।

ਛਟ੍ਠੰ।

**੧੯੩੦**. **ਛਤ੍ਤੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ''ਛਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਤੀਣਿ ਛਤ੍ਤਾਨਿ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧੰ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਛਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੰ ਪਣ੍ਡਰਚ੍ਛਤ੍ਤੰ। **ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤੰ। **ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਤੰ। "**ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧੰ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਜਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚ। "**ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ**"ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਗ੍ਗਹਵਚਨੇਨ ''ਯਮ੍ਪਿ ਚ ਤਤ੍ਥਜਾਤਦਣ੍ਡੇਨ ਕਤੰ ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੩੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਛਤ੍ਤਵ◌ਿਸੇਸੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਰੀਰਾਵਯਵ◌ੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਅੰਸਕੂਟਾਦਿਸਰੀਰਾਵਯਵ◌ੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਛਤ੍ਤੰ ਧਾਰੇਤਿ, ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ ਵ◌ਾ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਪਸ੍ਸੇ ਵ◌ਾ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ,

ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਪਗਤਮਤ੍ਤੇ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਇਧ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਏਤ੍ਥ ''ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ

ਵ੍ਤੁਤ੍ਤੁਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੧੯੩੧**. **ਦਣ੍ਡਪਾਣਿਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਣ੍ਡੋ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕਿਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣੋ ਦਣ੍ਡੋਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮਜ੍ਝਿਮਹਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ, ਯੋ ''ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੧੯੩੨**. **ਸਤ੍ਥਪਾਣਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ। ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਸਕਲਂ ਧਨੁਵਿਕਤਿਂ, ਸਰਵਿਕਤਿਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਖਗ੍ਗਾਦਿ **ਸਤ੍ਥਂ** ਨਾਮ। ਖਗ੍ਗਂ ਸਨ੍ਨਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਸਤ੍ਥਪਾਣਿ ਨੁ ਖੋਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮਾਹ "**ਸਤ੍ਥਪਾਣੀ**"ਤਿਆਦਿ। ''ਨ ਹੋਤਿ ਅਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਨਵਮਂ।

**੧੯੩੩-੫**. ਸਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਧਨੁਂ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਧਨੁਂ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਸਰਂ ਵਾ ਸਜਿਯਂ ਧਨੁਦਣ੍ਡਂ ਵਾ ਨਿਜ੍ਜਿਯਂ ਧਨੁਦਣ੍ਡਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾ ਸਚੇ ਯੋ ਤਥਾ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਧਨੁ ਖਨ੍ਧੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਾਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਜਿਯਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਜਿਯਂ**।

ਦਸਮਂ।

ਛਟ੍ਠੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੯੩੬**. **ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਦੁਕਂ ਆਰੁਲ੍ਹੋ **ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹੋ,** ਸੋਯੇਵ ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹਕੋ, ਤਸ੍ਸ। ਕਥਂ ਆਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਕੇ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰਂ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਪਾਦੁਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। ਏਤਂ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ''ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। ਯਥਾਹ ''ਨ ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਓਮੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੮)।

ਪਠਮਂ।

**੧੯੩੭-੪੦**. **ਉਪਾਹਨਗਤਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਉਪਾਹਨਾਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ ਚ। ਯਥਾਹ ''ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। **ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਾਨੇ ਵਾ ਗਤਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਯਾਨੇ ਵਾ ਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਹਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਤੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਸਾਟਕੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਂਸੇਨ ਵਯ੍ਹਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਵਯ੍ਹਾਦਿਕੇ ਯਾਨੇ, ਵਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਪਿਤੇ ਚਕ੍ਕਮਤ੍ਤੇਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਨਗਤੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਸਯਨੇਪਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਟਸਾਰਕੇ ਵਾ ਛਮਾਯ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਸਯਨਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਟਸਾਰਕੇਪਿ ਪਕਤਿਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪੧)। ਉਚ੍ਚੇ ਪੀਠੇ ਵਾ ਉਚ੍ਚੇ ਮਞ੍ਚੇਪਿ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ,

ਠਿਤੇਨ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਠਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। ਸਯਨੇਸੁ ਗਤਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਨ ਸਯਨੇਸੁ ਗਤੇਨਾਪਿ ਸਮਾਨੇ ਵਾਪਿ ਉਚ੍ਚੇ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੪੧**. “**ਤਥੇਵ ਚਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਗਹਿਤਂ।

ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

**੧੯੪੨**. ‘‘ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਯਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ “**ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਯੋਗਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਵੇਠਨੇਨ ਵਾ ਮੋਲਿਆਦੀਹਿ ਵਾ ਯਥਾ ਕੇਸਨ੍ਤੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਵੇਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸ।

**੧੯੪੩**. ਯਦਿ ਕੇਸਨ੍ਤਂ ਵਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਸੀਸਂ ਵਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ତਿਵਾਰੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਾਨਿ।

**੧੯੪੪-੫**. ਅਟ੍ਠਮੇ ‘‘ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤਿਣਾਨਿਪਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪੫) ਇਦਞ੍ਚ ਨਵਮੇ ‘‘ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇਪਿ ਉਨ੍ਨਤੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪੭) ਇਦਞ੍ਚ ਦਸਮੇ ‘‘ਸਚੇਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ ਆਹ “**ਅਟ੍ਠਮੇ ਨਵਮੇ ਵਾਪਿ, ਦਸਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਥੇਰੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਠਿਤਂ ਦਹਰਂ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਥੇਰੋ ਚੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ। ਕਥੇਤਬ੍ਬਮੁਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ ਪਨਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਜਾਨਤਾ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਠਿਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ । ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਵਤ੍ਤਿਨੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵੇ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

ਸਤ੍ਤਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੯੪੬**. **ਗਚ੍ਛਤੋ ਪੁਰਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਞ੍ਹਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਚੇ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ।

**੧੯੪੭**. ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਮਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੋ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਂ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯੁਗਗ੍ਗਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ ਹਿ **ਯੁਗਗ੍ਗਾਹ**-ਸਦ੍ਦੋ।

ਪਠਮਂ।

**੧੯੪੮**. ਸਕਟਮਗ੍ਗੇ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਥੇਨ ਸਮਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪ੍ਪਥੇਨਾਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਥੇਨ ਸਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ। **ਉਪ੍ਪਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਮਗ੍ਗੇਨ। ਏਵਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੧੯੪੯**. **ਤਤਿਯੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਨ ਠਿਤੋ ਅਗਿਲਾਨੋ ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੫੧) ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਉਚ੍ਚਾਰੋ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕਤੋ ਨਾਮ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਯ ਖੇਲ਼ੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤੇਪਿ ਬਾਤ੍ತਿਂਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕ**"ਨ੍ਤਿ।

**੧੯੫੦**. ਏਤ੍ਥ ਹਰਿਤਂ ਨਾਮ ਇਦਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਜੀਵਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ਜੀਵਮਾਨਕਤਿਣਲਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਹਰਿਤੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। "**ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਗਤਂ ਅਹਰਿਤਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸਾਖਾ ਵਾ ਭੂਮਿਲਗ੍ਗਾ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਹਰਿਤਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੫੧**. ਸਹਸਾ ਵਚ੍ਚਂ ਨਿਕ੍ਖਮਤੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਵਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ ਪਸ੍ਸਾਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਿਲਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੧੯੫੨**. **ਪਲਾਲਣ੍ਡੁਪਕੇ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਪਲਾਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇਪਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ। **ਤਂ** ਵਚ੍ਚਂ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਿਤਂ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੫੩**. **ਏਤੀ**ਤਿ ਪਵਿਸਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ''ਖੇਲ਼ੇਨ ਏਵ ਚਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

**੧੯੫੪**. ਵ**ਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਪਰਿਭੋਗਜਲਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨੇਵ "**ਤੇਸਂ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਰਣਮਾਹ।

**੧੯੫੫**. **ਉਦਕੋਘੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਜਾਤੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਜਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਜਲਟ੍ਠਾਨਂ। **ਜਲੇ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹਜਲੇ। ਇਧਾਪਿ ਥਲਕਤੋ ਉਦਕਂ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

ਅਟ੍ਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੧੯੫੬-੭**. ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਸੇਖਿਯੇਸੁ। ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾ ਆਦਿ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤਗ੍ਗੁਣਸਂਵਿਞ੍ਞਾਣੋਯਂ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋ, ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਮਾ ਚ ਨੀਚਾਸਨਞ੍ਚ ਠਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਉਪ੍ਪਥੋ ਚ **ਛਮਾਨੀਚਾਸਨਟ੍ਠਾਨਪਚ੍ਛਾਉਪ੍ਪਥਾ**, ਤੇ ਸਦ੍ਦਾ ਏਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ **ਛਮਾ…ਪੇ॰… ਉਪ੍ਪਥ**ਵਾ, ਛਮਾਦਿਪਦਵਨ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ **ਠਾਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਠਾ-ਧਾਤੁਸ੍ਸੇਵ ਰੂਪਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਗਤੋ ਠਿਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋ। ''ਦਸਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਲੋਪੇਨ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵਾ "**ਦਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮਨੁਭਾਸਨੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹਿ ਏਤੇਸੁ ਦਸਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਤੁਲ੍ਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਏਕੇਕਮੇਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੧੯੫੮-੯**. "**ਛਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਪਦਾਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਏਕਾਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੇਨ **ਤੁਲ੍ਯਾ** ਸਦਿਸਾ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਇਮਾਨਿ ਏਕਾਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਾਨਿ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨੀਤਿ।

**ਸੂਪੋਦਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ **ਸੂਪੋਦਨ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਬਹੁਤ੍ਤਾ ਇਦਮੇਵ ਵਿਸੇਸਿਤਂ। **ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮਂ ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹਿ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਾਨਂ ਮਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

**੧੯੬੦**. **ਅਵਸੇਸਾ ਤਿਪਞ੍ਞਾਸਾ**ਤਿ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਤੇਪਞ੍ਞਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **ਸਮਾਨਾ ਪਠਮੇਨ ਤੂ**ਤਿ ਪਠਮੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਤੋ ਸਮਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਪਦਾਸੂ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਾਨਂ ਚੋਰੁਪਦ੍ਦਵਾਦਿ **ਆਪਦਾ** ਨਾਮ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਦਿਸਨ੍ਤਰਣਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੇਖਿਯੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੧੯੬੧**. ''ਨ ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞੀ ਪਰੇਸਂ ਪਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ (ਪਾਚਿ॰ ੬੧੪) ਇਮਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਨ ਪਨਾਗਤੋਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਸੇਖਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੯੬੨**. ਯੋ ਇਮਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਸੋ **ਹਿ** ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯੇ ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਨੀਤਮਾਨਸੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਪਰੇਹਿ ਦੁਪ੍ਪਧਂਸਿਯੋ ਚ ਹੋਤਿ, **ਤਤੋ** ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ ਸਮਾਹਿਤੋ ਸਤਤਂ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਮਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਦਾਨਂ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਗਨ੍ਥਤੋ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਵਿਸਾਰਦੋ**ਤਿ ਸਾਰਜ੍ਜਨਂ **ਸਾਰਦੋ,** ਵਿਗਤੋ ਸਾਰਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਸਾਰਦੋ, ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ, ਆਪਤ੍ਤਾਦਿਵਿਭਾਗੇ ਚ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਮਸ੍ਸ ਜਾਨਨੇ ਏਸੋਵ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਅਥ ਖੋ **ਵਿਨੀਤਮਾਨਸੋ ਚ ਹੋਤਿ,** ਸਂਯਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਰੇਹੀ**ਤਿ ਇਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ। **ਦੁਪ੍ਪਧਂਸਿਯੋ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯੋ ਚ ਹੋਤਿ।

**ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯੇ ਵਿਸਾਰਦਤਾਦਿਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। **ਹੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨਸਵਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਸਤਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਯ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਤਤਾਭਿਯੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤਪਟਿਵੇਧਾਭਾਵਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਯ ਏਕਗ੍ਗਤਾਯ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ

“**ਸਮਾਹਿਤੋ**”ਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਆਹਿਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

**੧੯੬੩**. ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਇਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੇ’’ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯੇ ਥੇਰਾ ਵਾ ਨਵਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਵਾ। **ਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਤੋ ਉਤ੍ਤਮਂ। **ਅਸਂਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ। **ਸਂਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਗੁਣੋਪੇਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸੁਖਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਮੁਖਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਂਕਰਂ। **ਸਵਨਾਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਰਸਾਦਿਯੋਗੇਨ ਕਣ੍ਣਰਸਾਯਨਂ। **ਅਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋਯੇਵ ਅਮਤਂ ਸੁਮਧੁਰਂ। ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਹਤ੍ਤਾ ਵਾ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ **ਅਮਤਂ। ਇਮਂ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ। **ਅਵੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਧਿਕੇ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇ। **ਹਿਤੇ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਹੇਤੁਤ੍ਤੇਨ ਹਿਤੇ। ਹਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਨ੍ਤਿ “**ਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਹੇਤੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਲਿਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਲੋਭਾਦਿਕਿਲੇਸਵਿਦ੍ਧਂਸਨੇ। **ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਸਾਸਨੇਕਦੇਸੇ। **ਪਟੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵਂ। **ਨ ਯਨ੍ਤਿ** ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕੇ ਤੇ**ਤਿ ਕਤਮੇ ਤੇ। ‘‘ਨ ਕੇਚਿ ਸਨ੍ਤਿ ਚਾ’’ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਲਿਖਿਤੋ।

ਏਵਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ **ਅਸਂਕਰਂ** ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ **ਸਂਕਰਂ** ਸਕਲਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਾਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦਕਂ **ਸਵਨਾਮਤਂ** ਸੋਤਰਸਾਯਨਂ **ਇਮਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣਂ **ਅਵੇਚ੍ਚ** ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ **ਅਧਿਕੇ** ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇ **ਹਿਤੇ** ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਹੇਤੁਭੂਤੇ **ਕਲਿਸਾਸਨੇ** ਸਕਲਸਂਕਿਲੇਸਵਿਦ੍ਧਂਸਕੇ **ਸਾਸਨੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇ ਯੇ ਪਟੁਤ੍ਤਂ ਨ ਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕੇ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਯੇ ਇਮਂ ਪਕਰਣਂ ਅਵੇਚ੍ਚ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਤੇ ਏਕਂਸਤੋ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਟੁਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ੧ਿਭਙ੍ਗੋ

**੧੯੬੪**. ਏ੧ੰ ਭਿਕ੍ਖੁ੧ਿਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਆਗਤੰ ੧ਿਨਿਚ੍ਛਯਸਾਰੰ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪ੧ਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍੧ਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ੧ਿਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਆਗਤ੧ਿਨਿਚ੍ਛਯਸਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਰਭਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ੧ੁਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖਾਯੰ। "**ਸਮਾਸੇਨਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਗਨ੍ਥ੧ਸੇਨ ਸਙ੍ਖਿਪਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ੧ੁਤ੍ਤੰ। "**ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਤ੍ਥ੧ਸੇਨਾਤਿ ੧ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

# ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੧੯੬੫**. **ਛਨ੍ਨਸੋ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਸੇਵਨਰਾਗਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਨ ਛਨ੍ਨੇਨ। ਏਤੇਨ ''ਛਨ੍ਨੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਧਂਸਿਤਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਸੂਚਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਸਮਣੀ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੬੬-੭**. ''ਸਜੀਵਸ੍ਸ ਅਪਿ ਅਜੀਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **''ਸਨ੍ਥਤਂ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤ**''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਙ੍ਗਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਿਵਿਧੇ ਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਮੁਖਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਮਗ੍ਗੇ। ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, **''ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇ**''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯੇਭੁਯ੍ਯਅਕ੍ਖਾਯਿਤਾਦਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਾਦੀਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਸਜੀਵਸ੍ਸਪਿ ਅਜੀਵਸ੍ਸਪਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਨ੍ਥਤਂ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤਂ ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤਾਦਿਕਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਅਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਤਿਵਿਧੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇ ਤਿਲਫਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੀ ਪਰਾਜਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੬੮**. **ਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ।

**੧੯੬੯-੭੦**. **ਅਧਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕ੍ਖਕਾਨਂ ਅਧੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਉਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਉਬ੍ਭ**-ਸਦ੍ਦੋ ਉਦ੍ਧਂ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ। ਇਧ ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਤਿਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਰੋਪਕ੍ਕਮਮੂਲਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਤੇਨ ਵਾ ਫੁਟ੍ਠਾ**''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕਾਯੇ''ਤਿ ਚ ''ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ **ਸਰੀਰਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ **ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ** ਯਂ ਸਰੀਰਕਂ, ਤੇਨ ਸਰੀਰਕੇਨ ਛੁਪੇਯ੍ਯ, **ਤੇਨ** ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੇਨ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕਾਯੇ **ਫੁਟ੍ਠਾ** ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੭੧-੨**. **''ਗਹਿਤਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਨਾ**''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ''ਅਧਕ੍ਖਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਯ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ** ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਤਥਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਯ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਯਂ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤਿ।

**੧੯੭੩**. ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਸੇਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਯ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਕਾਯਂ** ਫੁਸਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਯੋਗੇ ਚ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੭੪**. ਯਕ੍ਖਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਣ੍ਡਕਾਨਂ ਕਾਯਂ ''ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਤਥੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਸਤਿ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯਾ **ਅਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਤਥੇਵ ਯਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਯੋਗੇਪਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੭੫**. **ਏਕਤੋਵਸ੍ਸਵੇ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਸੇਨ ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਚਾਪਿ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੁਦੀਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਯਂ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੬੨) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ

ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਸੇਸੇ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਅਵਸੇਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਾਮਸਨਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਵਾ ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੧੯੭੬. **"ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕਮਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ"**ਨ੍ਤਿ **ਯਂ** ਅਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਇਧ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਏਤ੍ਥ ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਕਪ੍ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ **ਏਤ੍ਥੇ**ਵ ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੯੭੭-੯. ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਚੇ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ **ਕੇਲਾਯਤਿ** ਸੇਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨਾਸੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਸੀਲਵਿਨਾਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗੇਹਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗੇਹਸਿਤਪੇਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਿਤ-ਸਦ੍ਦਲੋਪੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਵ।

੧੯੮੦. **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ ਵਿਸੇਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ।

੧੯੮੧. **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾ। **ਮਨੋਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਾਦਿਰਾਗਰਹਿਤਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ **ਤਤ੍ਥ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਵਿਸਯੇ **ਨਦੋਸਤਾ** ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੯੮੨. **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੀਲਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਪਕਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ"**ਤਿ।

੧੯੮੩. **ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਾਰਮ੍ਭੇ। **ਨ ਹੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਮਾਹ।

੧੯੮੪. ''ਖੇਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ''ਫੁਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ **"ਪਾਰਾਜਿਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ, ''ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਖੇਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਫੁਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

੧੯੮੫. **ਤਥਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲਾਪਿ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਖੇਤ੍ਤੇ। ਕਾਯੇਨ ਨਿਚ੍ਚਲਾਯਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ…ਪੇ॰… ਸਤ੍ਥੁਨਾ"**ਤਿ , ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਿਯ ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੯੮੬. **ਤਸ੍ਸਾ** ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਕ੍ਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਏਵਂ ਸਤੀ**ਤਿ ਸਾਦਿਯਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਸਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਮਿਤਿਵਿਧਾਨਂ। **ਤਬ੍ਬਹੁਲੇਨੇਵ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਨਯੇਨ ਖਦਿਰਵਨਾਦਿਵੋਹਾਰੋ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੧੯੮੭. **ਤਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ** ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਆਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ''ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਾ **ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ** ਆਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਮਸਨੇ ਸਤਿ ਫਸ੍ਸਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੯੮੮. **ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਤ੍ਤਾਯ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਪਿਤ੍ਤਕੋਪੇਨ ਉਮ੍ਮਾਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ। ਇਦਞ੍ਚ ''ਅਸੁਚੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਚਨ੍ਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਸੇਸਤਂ ਅਜਾਨਨਮੇਵ ਪਮਾਣਂ।

ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੯੮੯-੯੦**. “**ਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤੁੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਵਸੇਸਾਪੱਤਿੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਭਾਵ◌ਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਲਿਙ੍ਗੇ ਤੁ ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਲਿਙ੍ਗੇਯੇਵ ਠਿਤਾਯ। ਇਤਿ ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ। ਇਤਰਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ “**ਸਾ ਚਾ**”ਤਿ ਆਹ।

**੧੯੯੧**. ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ “**ਸੇਸ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ।

ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੯੯੨-੫**. **ਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ। “**ਉਕ੍ਖੇਪਨੇ ਠਿਤੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਸ੍ਸ ਅਨੋਸਾਰਿਤਭਾਵ◌ਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਯਂਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**, ਸੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । “**ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਣੇਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੰ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਅਦ੍ਵਾਹਿ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਵ◌ਿਸੁਮ੍ਪਿਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਪਿ ‘‘ਏਸੋ ਖੋ ਅਯ੍ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੬੬੯) ਨਯੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵ◌ੁੱਚ੍ਚਮਾਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਅਚਜਨ੍ਤੀ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਦਿ ਤਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਾਵਤਤਿਯੰ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਓਸਾਨੇ**ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਯਜਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ। **ਅਸਾਕਿਯਧੀਤਰਾ**ਤਿ ਅਸਾਕਿਯਧੀਤਾ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। “**ਪੁਨ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧੇਯਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਨ ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵ◌ੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਤੁੰ ਅਨਰਹਤਾ ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾ।

**੧੯੯੬**. **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ, ਵ◌ੇਮਤਿਕਾ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਤਿ ਏਤਾਸੰ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਸਮਨੁਭਾਸਨੇ ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੯੯੭**. ‘‘ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੰ ਵ◌ਾ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾਤਿ ਹਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਨਖਾ। ਏਤਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕੰ ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੰ ਗਹਣੰ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੬) ਵ◌ੁੱਤ੍ਤੱਤਾ ਆਹ “**ਅਪਾਰਾਜਿਕਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਯੰ ਗਹਣੰ, ਤੰ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਪਵ◌ੁੱਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਹਤ੍ਥੇ ਗਹਣੰ **ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੰ**।

**੧੯੯੮**. **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਯੰ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੯੯**. ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੇਥੁਨਸ੍ਸਾਪਿ ਵ◌ੁੱਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਵ◌ਿਸੇਸੇਤੁਮਾਹ “**ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗ ...ਪੇ॰... ਕਾਰਣਾ**”ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਮਿੰ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੦੦**. **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ। **ਪੁਰਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ, ‘‘ਸਙ੍ਕੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਆਗਮਨੰ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇਪਿ ਨ ਗਮਨਿਚ੍ਛਾਮਤ੍ਤੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਲੇਯੇਵ ਵਤ੍ਥੁਪੂਰਣੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਙ੍ਕੇਤੰ ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ ਪੁਰਿਸੇਨ ‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਆਗਚ੍ਛਾ’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਦੇ ਪਦੇ ਆਪੱਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਆਪੱਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੬) ਚ ‘‘ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਾਗਮਨੰ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਆਪੱਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੬) ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਆਗਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੦੦੧**. **ਤਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯਸंਸਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਓਕਾਸं। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਕਾਯं ਉਪਸंਹਰੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੦੨**. ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਾਦੀਨं ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨं ਅਟ੍ਠਨ੍ਨं ਵਤ੍ਥੂਨं ਪੂਰਣੇਨ **"ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ"**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਾ **ਅਯं** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਵਿਨਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ** ਸੀਲਵਿਨਾਸੇਨ, ਤਤੋਯੇਵ **ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤਿ** ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੦੩**. **ਅਨੁਲੋਮੇਨ** ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਾਦਿਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਾ। **ਪਟਿਲੋਮੇਨ** ਵਾਤਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਤੋ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਵਾ। **ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਏਕਮੇਕं ਅਨ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਕਰਣਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵਾ। ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਵਾ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਵਾ ਤਥੇਕਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵਾ ਅਟ੍ਠਮं ਵਤ੍ਥੁं ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀ ਚੁਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੦੪**. ਏਤਦੇਵ ਅਤ੍ਥं ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਮਾਹ **"ਅਥਾਦਿਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਬਹੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ। **ਸਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤ੍ਥ ਬਹੁ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ। ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਤंਤंਵਤ੍ਥੁਮੂਲकं ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯं ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤं ਹੋਤਿ।

**੨੦੦੫**. ਯਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨਾ, ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨं ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਪੁਨੇਵं ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੁਰं ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਦੇਸਿਤਾ ਗਣਨੂਪਿਕਾ**ਤਿ ਦੇਸਿਤਾ ਦੇਸਿਤਗਣਨਮੇਵ ਉਪੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗं ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਏਕं ਆਪਨ੍ਨਾ, ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪं ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ ਦੇਸੇਤਿ, ਏਵं ਅਟ੍ਠ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੀਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨ ਹੋਤਿ।

**੨੦੦੬**. **ਸਉਸ੍ਸਾਹਾਯ ਦੇਸਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਨ ਆਪਜ੍ਜਨੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਗਣਨं ਨ ਉਪੇਤਿ। ਕਿं ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦੇਸਿਤਾਪਿ ਅਦੇਸਿਤਾ"**ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੦੦੮**. **ਅਯं ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਕਾਯਸंਸਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਅਯं ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦ੍ਦੀਪਿਤੋ**ਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋ।

**੨੦੦੯**. ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਉਦ੍ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਵਿਞ੍ਞੂ...ਪੇ॰... ਸਾਧਕं ਵਚਨं ਇਦ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਦं ਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲੋ ਕਾਯਸंਸਗ੍ਗं ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੬) ਇਦं ਵਚਨं। **ਸਾਧਕं** ਪਮਾਣं।

ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੦੧੦**. ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ, ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ, ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾਤਿ ਇਮਾ **ਚਤਸ੍ਸੋ** ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹੇਸਿਨਾ ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੦੧੧**. ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਾ**ਤਿ ਕੋਧੁਸ੍ਸਯਮਾਨੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਵਿਵਦਮਾਨਾ। ਤਤੋਯੇਵ ਅਟ੍ਟਂ ਕਰੋਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਅਟ੍ਟਕਾਰੀ**। ਏਤ੍ਥ ਚ “**ਅਟ੍ਟੋ**”ਤਿ ਵੋਹਾਰਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ‘‘ਅਧਿਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮੁਖਮਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੁਖਰੀ,** ਬਹੁਭਾਣੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗਹਪਤਿਨਾ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੯) ਦਸ੍ਸਿਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਨੇ ਵਾ।

**੨੦੧੨**. **ਸਕ੍ਖਿਂ** ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਜਾਨਨਕਂ ਵਾ। ਅਟ੍ਟਂ ਕਾਤੁਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਦੇ ਪਦੇ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੧੩**. **ਵੋਹਾਰਿਕੇ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਮਚ੍ਚੇ।

**੨੦੧੪**. **ਅਨਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਨ੍ਤਰਂ।

**੨੦੧੫**. **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਕਾਰਕੋ। **ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ**ਵ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਪਠਮਾਰੋਚਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਾਰੋਚਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੦੧੬**. ‘‘ਤਵ, ਮਮਾਪਿ ਚ ਕਥਂ ਤ੍ਵਮੇਵ ਆਰੋਚੇਹੀ’’ਤਿ ਇਤਰੇਨ **ਵੁਤ੍ਤਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਥਾਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਵਚਨੇ ਯਂ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਂ ਆਰੋਚੇਤੁ।

**੨੦੧੮-੯**. ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਆਰੋਚਿਤਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਕਾਰੇਨ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਵੋਹਾਰਿਕੇਹਿ। **ਅਟ੍ਟੇ ਪਨ ਚ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਕਾਰਕੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਪਰਾਜਿਤੇ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਰਾਜਿਤੇ ਅਟ੍ਟਕਾਰਕੇ ਅਟ੍ਟਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। **ਅਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੨੦-੨੩**. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਦੂਤਂ ਵਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਦੂਤਂ ਵਾਪਿ ਪਹਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾ ਪਨ ਆਕਡ੍ਢੀਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਞ੍ਞੇਹੀ**ਤਿ ਗਾਮਦਾਰਕਾਦੀਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਂ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਓਦਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਹਿ ਗਹਿਤਦਣ੍ਡੇ ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਗੀਵਾਤਿ ਸੂਚਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਰਕ੍ਖਂ ਯਾਚਤਿ , **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਕ੍ਖਾਯਾਚਨੇ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਗਹਿਤਾ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਨੇਨ ਤੁਲ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸਕਿਰਿਯਂ ਇਦ**”ਨ੍ਤਿ। **ਇਦਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਕਿਰਿਯਂ** ਅਟ੍ਟਕਰਣੇਨ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ। “**ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਟ੍ਟਕਾਰਿਕਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੦੨੪-੫**. **ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸਾਮਂ ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੮੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ। **ਚੋਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਯ ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਅਵਹਰਿਤਂ, ਅਯਂ ਚੋਰੀ ਨਾਮ। **ਵਜ੍ਝਂ ਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਧਾਰਹਾ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਦਿਤਂ। **ਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ। **ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ। **ਰਾਜਾਨਂ** ਵਾਤਿ ਰਞ੍ਞਾ

ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਤਂ ਰਾਜਾਨਂ ਵ◌ਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਅਨੁਸਾਸਤਿ, ਰਾਜਾ ਅਪਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। **ਗਣਮੇ**ਵ ਵ◌ਾਤਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਸਾਸਥਾ’’ਤਿ ਰਾਜੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਾਮਨਿਗਮਮਲ੍ਲਗਣਾਦਿਕਂ ਗਣਂ ਵ◌ਾ। **ਮਲ੍ਲਗਣਂ** ਨਾਮ ਪਾਨੀਯਟ੍ਠਪਨਪੋਕ੍ਖਰਣਿਖਣਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਜਨਸਮੂਹੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਏਵਮੇਵ ਦਿਨ੍ਨਗਾਮਵਰਾ ਪੂਗਾ ਚ ਸੇਨਿਯੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਵ◌ੁ**ਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਕਪ੍ਪਂ। ਸਾ ਚੋਰਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾ ਚੋਰਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੨੦੨੬. **ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਮਾਸਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮਾਸਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣਂ। **ਅਤਿਰੇਕਗ੍ਘਨਂ** ਵ◌ਾ**ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੨੦੨੭. ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬਂ ਯਾਯ ਸਾ **ਪਬ੍ਬਜਿਤਪੁਬ੍ਬਾ**। ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਚੋਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਯਾ ਪਠਮਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦੨੮-੩੦. ਇਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਵ◌ਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “ਵ◌ੁ**ਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਚ ਯਾ ਚੋਰਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਇਦਂ ਕਪ੍ਪਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਭਿਨਵ◌ਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ, ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ। ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ‘‘ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਦ੍ਵਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਯ੍ਯਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੦੩੧. **ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚੋਰਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ। (ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।)

੨੦੩੨. **ਚੋਰਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚੋਰਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਵ◌ਾ**ਚਚਿਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ। **ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਦਿਤੋ ਚੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਵ◌ਾ ਨਦਿਂ ਵ◌ਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਵ◌ਾ ਨਦਿਂ ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੮੩)। **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ।

ਚੋਰਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੦੩੩-੪. **ਗਾਮਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ। ਯਾ ਏਕਾ ਸਚੇ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨਦੀਪਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਨਦਿਯਾ ਪਾਰਂ **ਨਦੀਪਾਰਂ। “ਏਕਾ** ਵ◌ਾਤਿ ਉਪਰਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਓਹੀਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਨਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ। ਇਧ ‘‘ਅਰਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਰਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ‘‘ਇਨ੍ਦਖੀਲ’’ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਤਿ। ‘‘ਏਕਾ ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵ◌ਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯ, ਏਕਾ ਵ◌ਾ ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕ੍ਕਮੋ, ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **“ਰਤ੍ਤਿਂ ਵ◌ਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ**”ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ । ਤੇਨੇਵ ਵ◌ਿਭਾਗਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਦੇਸਨਾਰੁਲ੍ਹਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ‘‘ਪੁਰੇਰੁਣੋਦਯਾਯੇਵ◌ਾ’’ਤਿਆਦਿਂ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਸਾ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕਂ ਗਰੁਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਠਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕੋ,** ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਗਰੁਕਂ ਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਕਗਾਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯਾ।

੨੦੩੫. **ਤਤੋ** ਸਕਗਾਮਤੋ।

੨੦੩੬-੭. ਏਕੇਨ ਪਦਵਾਰੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮੇ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਉਪਚਾਰੇ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

੨੦੩੮-੯. **ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਿਟ੍ਠਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ। **ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਏਕੇਨ ਪਦਵਾਰੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ।

ਵਤਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਖਣ੍ਡਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਪਾਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਤਾਸਮਕਪ੍ਪਿਯਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰਭੂਮਿ ਗਹਿਤਾ। **"ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ।

੨੦੪੦. **ਤਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ। **"ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਮਾਹ।

੨੦੪੧. ''ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਹਤ੍ਥਿ…ਪੇ॰… ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਦਸਾ ਗਮਨੇ ਪਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੦੪੨. **"ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ…ਪੇ॰… ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਸਂਹਾਰਤ੍ਤਾ ਨ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋ।

੨੦੪੩-੪. **ਲਕ੍ਖਣੇਨੁਪਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ''ਨਦੀ ਨਾਮ ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯੨) ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯ ਨਦਿਯਾ। ਯਾ ਪਾਰਂ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਨ ਤੀਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਪਦਵਾਰੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਲੇ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੀਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿਯਾ। ''ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੯੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ **"ਅਤਿਕ੍ਕਮੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਦ੍ਧਾਰੋ ਗਹਿਤੋ।

੨੦੪੫. **ਅਨ੍ਤਰਨਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਦਿਵੇਮਜ੍ਝੇ। **ਭਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਲਹਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਓਰਿਮਂ ਤੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਦਿਸਾਯ ਤੀਰਂ। ਤਥਾ ਪਠਮੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ , ਦੁਤਿਯੇ ਗਰੁ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨ ''ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਅਯਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਿ** ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗਿਤਾ।

੨੦੪੬. **ਰਜ੍ਜੁਯਾ**ਤਿ ਵਲ੍ਲਿਆਦਿਕਾਯ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਰਜ੍ਜੁਯਾ।

੨੦੪੭. **ਪਿਵਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਣ੍ਡਧੋਵਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤੋ। ''ਨਹਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਓਰਿਮਮੇਵ ਤੀਰਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਲਯਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ।

੨੦੪੮. ਪਦਸਾਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਤੁਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਦਸਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੦੪੯. **ਗਨ੍ਤੁਵਾਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਉਤ੍ਤਰਣਕਾਲੇ ਪਦਸਾ ਯਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੦੫੦. **ਵੇਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਕੇਨੇਵ ਵੇਗੇਨ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦੫੧. “**ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਖਨ੍ਧੇ ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਭਾਗਾਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਹਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਤਨੇ** ਵਾਤਿ ਉਭੋਹਿ ਬਦ੍ਧਹਤ੍ਥਵਲਯੇ ਵਾ।

੨੦੫੨-੩. **ਪਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ। “**ਆਭੋਗੰ ਵਿਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਭੋਗੇ ਕਤੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਚੇ ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਵਾ ਸਵਨੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ‘ਪੁਰੇਅਰੁਣੇਯੇਵ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੯੨)। ਨਾਨਾਗਬ੍ਭੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਏਕਗਬ੍ਭੇਪਿ** ਵਾ”ਤਿ। ਏਕਗਬ੍ਭੇਪਿ ਵਾ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੦੫੪. **ਦੁਤਿਯਾਪਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ। ‘‘ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਸਚੇ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੦੫੫-੬. ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕਸ੍ਸ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪) ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਮਾਹ “**ਇਨ੍ਦਖੀਲਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਦੀਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ‘‘ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਅਰਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੯੨) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ **ਅਰਞ੍ਞੰ** ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੰ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਜਹਿਤੇ**”ਤਿ ਇਦੰ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਪਚਾਰੇ’’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

੨੦੫੭. **ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਪਾਕਾਰਤਰੁਅਨ੍ਤਰਿਤੇ** ਠਾਨੇ ਅਸਤਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਸਤਿਪਿ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੦੫੮-੬੦. **ਏਤ੍ਥ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਦੂਰੇਪਿ ਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਆਪਤ੍ਤਿਨਿਯਮੋ ਕਥੰ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨੇਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ‘‘ਸਵਨੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੰ ਠਪੇਤੁਮਾਹ “**ਮਗ੍ਗ…ਪੇ॰… ਏਵਰੂਪਕੇ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਠਾਨੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਕੂਜਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਵਣ੍ਣਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ।

ਏਵਰੂਪਕੇ ਠਾਨੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਰੋਚਨੇ ਵਿਯ ਚ ਮਗ੍ਗਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਯ ਚ ‘‘ਅਯ੍ਯੇ’’ਤਿ ਕੂਜਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਵਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਰੁਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਰੁਕਾ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਦੁਤਿਯਿਕੰ ਨ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਓਹੀਯਿਤ੍ਵਾਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ‘‘ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ।

੨੦੬੧. ਅਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਓਹੀਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਇਦਾਨਿ ਅਹੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮਿ’’ ਇਤਿ ਏਵੰ ਸਉਸ੍ਸਾਹਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਤਿਯੋਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੨੦੬੨. ‘‘ਗਚ੍ਛਤੁ ਅਯੰ’’ ਇਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਓਹੀਨਾ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ।

੨੦੬੩. **ਇਤਰਾਪੀ**ਤਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਪਿ। **ਓਹੀਯਤੁ ਅਯਨ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਪ੍ਪਕਾਰੋ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ ਸਮਤ੍ਥਯਿਤੁਮਾਹ “**ਸਉਸ੍ਸਾਹਾ ਨ ਹੋਤਿ ਚੇ**”ਤਿ।

**੨੦੬੪-੫**. ਪੁਰਿਮਾ ਏਕਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਯਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕਮੇਵ **ਏਕਕਂ। ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਇਤਰਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਣਮ੍ਹਾਓਹੀਯਨੇ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੬੬-੭**. **ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਗਾਮਸੀਮਗਤਾਯ। ''ਨਦਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਚਤਸ੍ਸੋਪੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਮਨ ਨਦਿਪਾਰਗਮਨ ਗਣਮ੍ਹਾਓਹੀਯਨ ਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਗਣਮ੍ਹਾਓਹੀਯਨਮੂਲਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਤੋ ਬਹਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨਮੂਲਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ **ਏਕਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਗਾਮੂਪਚਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

**੨੦੬੮-੯**. ਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯਾਤਾ ਦੁਤਿਯਿਕਾ, ਸਾ ਚ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਾ ਸਚੇ ਹੋਤਿ, ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪੇਤਾਨਂ ਲੋਕਂ ਯਾਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਾਲਕਤਾ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਨਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨਾਦੀਨਿ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯਪਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੭੦**. "**ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ**"ਤਿ ਇਦਂ ਗਾਮਾਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਸਦਿਸਤਾਯ।

**੨੦੭੧**. ਗਾਮਭਾਵਤੋ ਨਦਿਪਾਰਗਮਨਗਣਮ੍ਹਾਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਕਗਾਮਤ੍ਤਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਮਨਮੂਲਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਦਿਵਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਮੂਲਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਕਗਾਮੇ...ਪੇ॰... ਨ ਵਿਜ੍ਜਰੇ**"ਤਿ। **ਯਥਾਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਅਸਨ੍ਤਿਯਾਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੦੭੨**. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਪਠਮਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਨਾ ਤੁਲ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੦੭੩**. **ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਚੇ**ਵਾਤਿ ''ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਵਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨੇ ਚ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਦੁਵੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੭੪**. **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਓਸਾਰਣਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ। **ਤਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕਾ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯੭) ਤਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ। **ਅਧਮ੍ਮੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕਾ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੦੭੫**. **ਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਾਰਕਗਣਸ੍ਸ। **ਵਤ੍ਤੇ ਵਾ ਪਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਪ੍ਪਭੇਦੇ ਨੇਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਨ **ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੭੬) ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਨੇਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਤੋ ਨਿਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤੇ ਵਤ੍ਤੇ।

**੨੦੭੭**. ਓਸਾਰਣਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੦੭੮-੯**. **ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਤਿਨ੍ਤਾ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। "**ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ''ਉਦਕੇ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਆਮਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਵ੍ਵਤ੍ ਦਨ੍ਤੁਪੋਨਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਸ੍ਸ ਗਹਣੰ। **ਪਯੋਗਤੋ**ਤਿ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ।

**੨੦੮੦**. **ਏਕਤੋਵਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਕਥਮੇਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨੇਤੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੦੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਏਤੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਤੰ ਨਿਯਮਨੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਅਵਚਨੰ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ''ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੧-੭੦੨) ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਾ, ''ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੩) ਇਮਾਯ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਨਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਕਿੰ ''ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਉਭੋ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। **ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗੇਸੁ** ਬਹੂਸੁ **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਚਯੋ** ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮੂਹੋ ਸਿਯਾ, ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਬਹੂਨਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੦੮੧**. ਸਮ੍ਭਵੇ, ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਚ ਵਿਸੇਸਨੰ ਸਾਤ੍ਥਕੰ ਭਵਤੀਤਿ "**ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਿਸੇਸਨੰ ਯਕ੍ਖਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ ਸਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਾਨੰ ਯਕ੍ਖਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਚ ਪਣ੍ਡਕਾਨੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਚ ਤਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨੇਤ੍ਥ ''ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਚਯੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤਿਦਿਸਤਿ।

**੨੦੮੨**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਯਕ੍ਖਾਦੀਸੁ। ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ ਸਤਿ ਆਮਿਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕਤੋ, ਉਭਤੋ ਵਾ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੇਸੁ। **ਉਦਕੇ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਉਦਕਸ੍ਸ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਗਹਣੇ। **ਪਰਿਭੋਗੇ ਚਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚੇਵ ਪਰਿਭੋਗੇ ਚ।

**੨੦੮੩-੪**. **ਉਭਯਾਵਸ੍ਸੁਤਾਭਾਵੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਵਸ੍ਸੁਤਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਯਦਿ ਆਮਿਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ , ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਯੰ** ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਨ ਚ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਨੇਵ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। ਯਾ ਪਨ ਆਮਿਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਯਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਚਮੰ।

**੨੦੮੫**. **ਉਯ੍ਯੋਜਨੇ**ਤਿ ''ਕਿੰ ਤੇ ਅਯ੍ਯੇ ਏਸੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ, ਯਤੋ ਤ੍ਵੰ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ, ਇਙ੍ਘ ਅਯ੍ਯੇ ਯੰ ਤੇ ਏਸੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੇਤਿ ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੰ ਵਾ, ਤੰ ਤ੍ਵੰ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੫) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਯੋਜਨੇ। **ਏਕਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ। **ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ। **ਭੋਗੇਸੂ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਤਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੇਸੁ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਗਣੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸਮੂਹੋ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੦੮੬-੭**. **ਭੋਜਨਸ੍ਸਾਵਸਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਭੋਜਨਪਰਿਯਨ੍ਤੇ। **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ।

**ਯਕ੍ਖਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੇਤਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ਗਹਿਤਾ। **ਤਥੇ**ਵ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਸ੍ਸ। ''ਗਹਣੇ ਉਯ੍ਯੋਜਨੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਗਹਣੇ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਗਹਣੇ। **ਉਯ੍ਯੋਜਨੇ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਯ੍ਯੋਜਨੇ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾਨਂ। **ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੦੮੮**. **ਸੇਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਮਿਸਸ੍ਸ। **"ਗਹਣੁਯ੍ਯੋਜਨੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

**੨੦੮੯-੯੦**. **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ''ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ''ਕੁਪਿਤਾ ਵਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ''ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾ ਵਾਪਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ 'ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ'ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, 'ਕੁਪਿਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੀ'ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, 'ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੀ'ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੮)।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੦੯੧**. **ਸਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕੁਪਿਤਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਪਾਚਿ॰ ੭੧੦) ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਟ੍ਠਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਧਿਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਾਕਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਪਾਚਿ॰ ੭੧੬) ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਾਨਿ।

**੨੦੯੨**. **ਨਵਮੇ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਨੇਵ ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਚਿ॰ ੭੨੨) ਚ। **ਦਸਮੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ਸਂਸਟ੍ਠਾਵ ਅਯ੍ਯੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਹਰਥ, ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਾਨਾ ਵਿਹਰਿਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਚਿ॰ ੭੨੮) ਚ।

ਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

**੨੦੯੩**. ਤੇਨ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਾਗਤੇਨ **ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਦ੍ਵਯੇਨ** ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਤੇਨ ਤੇਨ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਧਾਗਤਾਨਿ ਛ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਂ ਨਵ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾ । **ਇਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਤੋ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ** ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਨਿ **ਤਤੋ** ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਤੋ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ** ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਨੀਤਿ ਏਵਂ **ਅਟ੍ਠ** ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਨਿ, ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਵ ਚਾਤਿ ਸਤ੍ਤਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਮਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੦੯੪-੫**. ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਰਸਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **"ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤ-ਸਦ੍ਦਾਪੇਕ੍ਖਾਯ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਾ''ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਰਣਾ।

**੨੦੯੬**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸੇਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਵਸੇਸਸਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਮਗ੍ਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਪਠਮਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ।

**੨੦੯੭**. ਵਿਸੇਸੋਵ **ਵਿਸੇਸਤਾ**।

ਪਠਮਂ।

**੨੦੯੮**. **ਅਕਾਲੇ**ਤਿ ''ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਾਦਸ ਮਾਸਾ, ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੪੦ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਕਾਲੇ। ਵਿਕਪ੍ਪਨ੍ਤਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਿਨ੍ਨਂ ਕਾਲੇਪਿ ਕੇਨਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਾਲਨਿਯਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਨਚਿ ਅਕਾਲੇ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਕਾਲੇਪਿ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤੂ"**ਤਿ। **ਨਿਯਾਮਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ''ਇਦਂ ਗਣਸ੍ਸ, ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ 'ਇਦਂ ਗਣਸ੍ਸ, ਇਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੪੦)।

**੨੦੯੯**. **ਅਕਾਲਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ।

**੨੧੦੦**. **ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ। ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਲਭਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਨਿਯੋਜਯੇ"**ਤਿ। **ਯਥਾਦਾਨੇ ਨਿਯੋਜਯੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਦਾਯਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਥਾ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਾਲਚੀਵਰਪਕ੍ਖੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੧੦੧**. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਯਥਾਦਾਨੇ ਨਿਯੋਜਯੇ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ। ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਪੁਨ ਸੇਵਿਤੁਂ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੦੨**. ਕਾਲਚੀਵਰੇ ਅਕਾਲਵਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪੀ**ਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰੇਪਿ ਕਾਲਚੀਵਰੇਪਿ। ਵੇਮਤਿਕਾਯ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੦੩**. **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਚੀਵਰੇ** ਕਾਲਚੀਵਰੇ ਚ ਅਕਾਲਚੀਵਰੇ ਚਾਤਿ ਉਭਯਚੀਵਰੇਪਿ ਕਾਲਚੀਵਰਸਞ੍ਞਾਯ ਭਾਜਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਨਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ"**ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੧੦੪**. **ਸਚੇ ਸਯਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਿ** ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਚੀਵਰਂ ਤ੍ਵਮੇਵ ਗਣ੍ਹ, ਮਯ੍ਹਂ ਚੀਵਰਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਯਦਿ ਸਯਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਸਕਸਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਥਾ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੧੦੫**. **ਇਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਅਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਆਣਤ੍ਤਿਬਹੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਵਸਾ ਸਿਯਾ**"ਤਿ।

**੨੧੦੬**. "**ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**"ਤਿ ਇਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ, ਵ◌ੇਮਤਿਕਾ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਤਿ ਏਤਾਸਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ। **ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਵ◌ੇਮਤਿਕਾਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ।

**੨੧੦੭**. **ਤਾਯ ਵ◌ਾ ਦੀਯਮਾਨਂ** ਤਾਯ ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੁਟ੍ਠਾਯ ਵ◌ਾ ਤੁਟ੍ਠਾਯ ਵ◌ਾ ਦੀਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਾਸਮੇਵ ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਮਤਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੧੦੮**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ''ਕਿਂ ਤੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਅਫਾਸੁ, ਕਿਂ ਆਹਰੀਯਤੂ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਆਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਾ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਲਾਭਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ। ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ **ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ**।

**੨੧੦੯-੧੧**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਞ੍ਞੇ ਅਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਵ◌ੇਮਤਿਕਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਅਨਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੫੧) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਞ੍ਞੇ ਦ੍ਵ◌ਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞੇ ਅਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾਯ, ਵ◌ੇਮਤਿਕਾਯ ਚ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵ◌ਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ। "**ਅਨਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵ◌ਿਸਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਅਨਞ੍ਞੇ ਅਨਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਅਨਞ੍ਞੇ ਅਨਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾਯ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਪਠਮਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਵ◌ਾ ਤਞ੍ਞੇਵ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਚੇ ਪਠਮਂ ਸਪ੍ਪਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ''ਆਮਕਮਂਸਂ ਪਚਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵ◌ੇਜ੍ਜੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ''ਤੇਲੇਨਾਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ। ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਚੇ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਿ ਆਭਤਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਮੂਲੇਨ ਦਿਗੁਣਂ ਤੇਲਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਲੇਨਾਪਿ ਚ ਇਦਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਲਮਾਹਰਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੧੧੨-੩**. ਪੁਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਧਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ **ਧਞ੍ਞਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਲਾਦਿ ਇਧ ''ਧਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਵ◌ੀਹਾਦਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞਂ ਧਞ੍ਞਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤਿ ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਨ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਆਹਰਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਇਦਞ੍ਚ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ

‘‘ਨ ਮੇ ਇਦਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਆਹਰਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੇਤਾਪਨਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤਾਪਨਵਸੇਨ। **ਮੂਲਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਆਣਾਪਿਕਾਯ। ਤੇਨ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਮੂਲੇਨ ਆਭਤਂ ਹੋਤੁ, ਤਸ੍ਸ ਲਾਭੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੧੪**. **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਂ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੧੧੫-੬**. **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ‘‘ਏਵਰੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇਨ। **‘‘ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ। **ਸਙ੍ਘਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਨ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾਯ ਚੇਤਾਪਿਤਂ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਯਥਾਦਾਨੇ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦਾਨੇ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੬੧)। ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਮੇਵ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ‘‘ਅਨਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਸਞ੍ਞਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇ ਵੇਮਤਿਕਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **‘‘ਅਨਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟ’’**ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ‘‘ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਅਨਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਸਞ੍ਞਾ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੬੧) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੧੧੭**. **ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਮੂਲਂ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਾਮਿਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਲਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਾਮਿਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਵਿਹਾਰਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨਾਰਹਮੁਪਦ੍ਦਵੇ ਗਹਿਤੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਆਪਦਾਸੂਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਉਪਦ੍ਦਵੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਿਹਾਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਚੇਤਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬੨)।

**੨੧੧੮**. **ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕਂ ਵਿਨਾ**ਤਿ ‘‘ਸਂਯਾਚਿਤਕ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਨਾ, ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਿਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਾਨਿ।

**੨੧੧੯**. ਅਧਿਕਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਮਹਾਜਨਿਕਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ’’**ਤਿ। **ਪਦਤਾਧਿਕਾ**ਤਿ ਪਦਮੇਵ **ਪਦਤਾ। ਮਹਾਜਨਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਨ। **ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨ।

**੨੧੨੦**. **ਅਨਨ੍ਤਰਸਮਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਇਧ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਨਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਾ ਮਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞੁਦ੍ਦਿਸਿਕੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨਾ’’ਤਿ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਨ। ‘‘ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ’’ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। **‘‘ਕੋਚਿਪੀ’’**ਤਿ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ‘‘ਵਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ।

ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

**੨੧੨੧-੨**. ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕੰਸਾਨਿ ਸਮਾਹਟਾਨਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕੰਸਾਨੰ ਸਮਾਹਾਰੋ ਵਾ **ਚਤੁਕ੍ਕੰਸੰ,** ਚਤੁਕ੍ਕੰਸਤੋ ਅਤਿਰੇਕੰ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸੰ, ਤੇਨ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸਗ੍ਘਨਕੰ ਪਾਵੁਰਣਮਾਹ, ਉਪਚਾਰੇਨ **"ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੰਸਪਰਿਮਾਣੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਕਹਾਪਣਚਤੁਕ੍ਕੰ ਤੁ, ਕੰਸੋ ਨਾਮ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤਿਰੇਕਸੋਲ਼ਸਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਰੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਤਕਾਲੇ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਪਾਵੁਰਣੰ। **ਚੇਤਾਪੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮਾਹਟਾਨਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਾ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਚਤੁਸਚ੍ਚੰ,** ਤੰ ਪਕਾਸੇਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸੀ,** ਤੇਨ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਕੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ''ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਪਟਿਲਾਭੇ।

ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਮੂਹੋ **ਚਤੁਕ੍ਕੰ,** ਕਹਾਪਣਾਨੰ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਕਹਾਪਣਚਤੁਕ੍ਕੰ। ਕਹਾਪਣੋ ਚੇਤ੍ਥ ਤੰਤੰਕਾਲੇ, ਤੰਤੰਪਦੇਸੇ ਚ ਵੋਹਾਰੂਪਗੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਵਸਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ''ਞਾਤਕਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਕੇ''ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਯਦਾ ਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਤੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਗੁਣੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

**੨੧੨੩-੫**. ਊਨਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸੇ ਅਤਿਰੇਕਸਞ੍ਞਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਊਨਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸੇ ਵੇਮਤਿਕਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਊਨਕੇ ਤੁ ਚਤੁਕ੍ਕੰਸੇ, ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ''ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸੇ ਅਤਿਰੇਕਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਊਨਕਸਞ੍ਞਾ ਚੇਤਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

**ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਪਾਵੁਰਣੰ। **ਤਦੂਨੰ** ਵਾਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕੰਸਤੋ ਊਨਕੰ ਵਾ। **ਞਾਤਕਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਯਥਾਹ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਞਾਤਕਾਨੰ, ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੮੭)। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ **"ਤਦੂਨੰ** ਵਾ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਕ੍ਕੰਸੂਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **"ਅਪ੍ਪਮੇਵ** ਵਾ"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕੰਸੇਪਿ ਮਹਗ੍ਘਤਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਕਾਦਸਮੰ।

**੨੧੨੬-੭**. ''ਲਹੁਪਾਵੁਰਣੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਪਰਮੰ ਚੇਤਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੮੯) ਵਚਨਤੋ **ਲਹੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਚ **ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚੇਤਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। **ਲਹੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਹਕਾਲੇ ਪਾਵੁਰਣੰ। ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੂਰਣੋ **ਤੇਯ੍ਯੋ,** ਅਡ੍ਢੋ ਤੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯੋ,** ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯੋ ਚ ਸੋ ਕੰਸੋ ਚਾਤਿ **ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸੋ,** ਤੰ ਅਗ੍ਘਤੀਤਿ **ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨੰ,** ਦਸਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨਕਤੋ। ਯੰ ਪਨ ਪਾਵੁਰਣੰ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨਕੰ, ਤੰ ਲਹੁਪਾਵੁਰਣੰ । **ਤਤੋ** ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨਕਤੋ ਲਹੁਪਾਵੁਰਣਤੋ। **ਉਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕੰ। ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੰਸਗ੍ਘਨਕੰ ਯੰ ਪਾਵੁਰਣੰ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚੇਤਾਪੇਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਪਾਵੁਰਣਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੇ **ਤਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

''ਅਨਨ੍ਤਰਸਮੰ ਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਮਾਹ **"ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਚਿ ਵਿਸੇਸਤਾ"**ਤਿ। ਵਿਸੇਸੋਯੇਵ **ਵਿਸੇਸਤਾ**।

ਦ੍ਵਾਦਸਮੰ।

**੨੧੨੮**. ਇਦਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਆਗਤੇਸੁ ਸਮਤਿੰਸਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਗਹਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਾਧਾਰਣਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ **ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ** ਯਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ

**ਸੇਸਾਨਿ** ਇਧ ਵੁੱਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ, **ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚੇਵ ਇਧ ਵੁੱਤਸਰੂਪਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚੇਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਤਿਂਸੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੧੨੯-੩੦**. ਏਵੰ ਤਿੰਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਲਸੁਣ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਲਸੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ''ਲਸੁਣਂ''ਇਤਿ ਭਣ੍ਡਿਕਂ **ਵੁਤ੍ਤਂ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੩-੧੯੫)। ਚਤੁਪਞ੍ਚਮਿਞ੍ਜਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਭਣ੍ਡਿਕਂ **ਲਸੁਣਂ** ਨਾਮ, ਨ ਤਤੋ ਊਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਏਕਦ੍ਵਿਤਿਮਿਞ੍ਜਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਕ੍ਕਲਸੁਣਤੋ, ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਵਿਸੇਸਮਾਹ "**ਆਮਕਂ ਮਾਗਧਂਯੇਵਾ**"ਤਿ। ਮਗਧੇਸੁ ਜਾਤਂ **ਮਾਗਧਂ**, ''ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ''ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਲਸੁਣਮੇਵ ਹਿ ਇਧ ਲਸੁਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੫)। ਤਂ ''ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਵਸੇਨੇਵ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਦੀਪਯੇ**"ਤਿ।

**੨੧੩੧**. ਤਦੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ "**ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ। **ਸਙ੍ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਲ਼ਬਿਲਂ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਸਂਚੁਣ੍ਣਿਯਨ੍ਤੀ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ** ਪਰਗਲ਼ਂ ਕਰੋਤਿ।

**੨੧੩੨**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣੇ। "**ਮਿਞ੍ਜਾਨਂ ਗਣਨਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗਗਣਨਾਯੇਵ ਦੀਪਿਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਂ ਮਿਞ੍ਜਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੫)।

**੨੧੩੩**. ਸਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੩੪**. ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਲਣ੍ਡੁਕਾਦੀਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏਕਾ ਮਿਞ੍ਜਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਮਿਞ੍ਜਾਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨਾਪਿ। ਯਥਾਹ ''ਪਲਣ੍ਡੁਕੋ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਭਞ੍ਜਨਕੋ ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੋ। ਹਰਿਤਕੋ ਹਰਿਤਪਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੭)।

**੨੧੩੬**. ''ਸਾਲ਼ਵੇ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਕੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਬਦਰਸਾਲ਼ਵਾਦੀਸੂ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ ਬਦਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਸੇਸੋ। **ਬਦਰਸਾਲ਼ਵਂ** ਨਾਮ ਬਦਰਫਲਾਨਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਖਾਦਨੀਯਵਿਕਤਿ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੯੭)।

ਪਠਮਂ।

**੨੧੩੭**. **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਕਾਸੇ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਉਪਕਚ੍ਛੇਸੁ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇਪਿ ਵਾ**"ਤਿ।

**੨੧੩੮**. ਅਸ੍ਸਾ ਤਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। "**ਨ ਲੋਮਗਣਨਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਪਯੋਗਗਣਨਾਯਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਸਮਤ੍ਥਯਤਿ।

**੨੧੩੯**. **ਆਬਾਧੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਡੁਆਦਿਕੇ ਰੋਗੇ। ਯਥਾਹ – ''ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਕਣ੍ਡੁਕਚ੍ਛੁਆਦਿਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੦੧)। **ਮਗ੍ਗਸਂਵਿਧਾਨਸਮਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਂਵਿਧਾਯ ਏਕਦ੍ਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਦਿਸਾ ਮਤਾ ਞਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੧੪੦**. ਪਦੁਮਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੇਸਰੇਨਾਪਿ ਕਾਮ**ਰਾਗੇਨ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਸ੍ਸ ਤਲਘਾਤਨੇ** ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਮ੍ਪਿ ਪਹਾਰਦਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੇਸਰੇਨਾਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਹਾਪਦੁਮਪਣ੍ਣੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤੇਨਾਪੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੇਸਰੇਨਾਪਿ ਪਹਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੦੩)।

**੨੧੪੧**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਤਲੇ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੧੪੨**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਕਾਮਰਾਗਪਰੇਤਾ** ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਬਜਞ੍ਜਨੇ** ਮੁਤ੍ਤਪਥੇ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵੇਸੇਤਿ, **ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਕੇਸਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਨ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗਿਤਾ।

**੨੧੪੩-੪**. ਯਦਜੇਵਂ ''ਜਤੁਮਟ੍ਠਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਦਂ...ਪੇ॰... ਜਤੁਮਟ੍ਠਕ"**ਨ੍ਤਿ। **ਇਦਂ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਂ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਂ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤੁਂ ਵਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ 'ਕਸ੍ਸਿਦਂ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਏਵਮਾਹ 'ਮਯ੍ਹਿਦਂ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਯਾ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ, ਤਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ 'ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਂ ਆਦਿਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੦੬) ਆਗਤਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਂ** ਨਾਮ ਜਤੁਨਾ ਕਤੋ ਮਟ੍ਠਦਣ੍ਡਕੋ।

**ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਂ ਪਵੇਸੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੦੮)। ਏਤਮ੍ਪਿ ਚ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੇਸਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਨ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। **ਏਲ਼ਾਲੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਕ੍ਕਾਰਿਫਲਂ ਵਾ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣੇ।

**੨੧੪੫**. **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਪ੍ਪਦੇਸੇ ਜਾਤਵਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਵਣਟ੍ਠਾਨਨਿਰੁਪਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੧੪੬**. **ਅਗ੍ਗਪਬ੍ਬਦ੍ਵਯਾਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਪਬ੍ਬਦ੍ਵਯਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਕਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੨)। **ਦਕਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਧੋਵਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ। ਯਥਾਹ ''ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਨਾਮ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਸ੍ਸ ਧੋਵਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੨)।

**੨੧੪੭**. **"ਤੀਣੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਬ੍ਬਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨੇ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਦੀਘਤੋ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਦੀਘਤੋ। ਤੀਣਿ ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤੋ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਭਵਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੪੮**. ਤਿਸ੍ਸੋ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਵੇਸਨੇ ਏਕਪਬ੍ਬੇਪਿ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ''ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਬ੍ਬਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਆਹ **"ਏਕਪਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਯਾ ਪਨਾ"**ਤਿ। **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਾਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵਾਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਏਕਪਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੪੯**. **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ। **ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਪਵੇਸਨਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। **ਅਭਿਬਜਤ੍ਤਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਪਾਕਟਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਯਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਏਕਿਸ੍ਸਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਤੀਣੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ।

**੨੧੫੦**. ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਬ੍ਬੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਤਿਪਿ ਫਸ੍ਸਸਾਦਿਯਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਧਿਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਬ੍ਬਤੋ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ। ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੧**. ਤਥਾ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਨਂ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੨**. **ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਯਥਾਹ ''ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੭)। **ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਵਿਧੂਪਨਂ ਵਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਪਾਨੀਯਂ, ਬੀਜਨੀਯਞ੍ਚ। **ਉਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੭) ਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ **ਉਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮੀਪਂ ਵਦਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੨੧੫੩**. ਵਤ੍ਥਕੋਣਾਦਿ ਯਾ ਕਾਚਿ ''ਬੀਜਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ''ਬੀਜਨਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਹਿਤਚੀਵਰਕੋਣਪ੍ਪਕਾਰਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ''ਬੀਜਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੧੫੪**. ''ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇਨ ਚ ਵਿਧੂਪਨੇਨ ਚ ਉਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਾਵਦਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ 'ਮਾ, ਭਗਿਨਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਅਕਾਸਿ, ਨੇਤਂ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ। 'ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਞ੍ਚ ਏਵਞ੍ਚ ਕਰੋਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨ ਸਹਸੀ'ਤਿ ਪਾਨੀਯਥਾਲਕਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਆਸੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਧੂਪਨੇਨ ਪਹਾਰਂ ਅਦਾਸੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੫) ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਰੋਚਿਤੇ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੫) ਵਤ੍ਵਾ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇਨ ਵਾ ਵਿਧੂਪਨੇਨ ਵਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਨੁ ਖੋਤਿ ਆਸਙ੍ਕਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਮਾਹ **“ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਇਧ ਠਾਨਪਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ”**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਆਸੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਾ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੨੦) **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ **“ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਖਨ੍ਧਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਸੁ”**ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੧੫੫**. **ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤੋ''ਤਿ ਚ **ਖਾਦਨਂ ਖਾਦਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ । ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਖਾਦਨਂ ਖਾਦਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੬**. **ਦੇਤੀ**ਤਿ ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਸੂਪਾਦਿਂ ਵਾ ''ਇਮਂ ਪਿਵਥ, ਇਮਿਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਦੇਤਿ। ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ ''ਇਮਿਨਾ ਬੀਜਨ੍ਤਾ ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਦੇਤਿ। **ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਦਾਪੇਤਿ। **ਇਦਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਲਕਲੋਮੇਨ ਸਮਂ ਮਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੧੫੭**. **ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ। ''ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨੧) ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਆਮਕਂ ਧਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਕ੍ਕਂ ਅਭਟ੍ਠਂ ਸਾਲਿਆਦਿਕਂ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਧਞ੍ਞਂ। ਯਥਾਹ – ''ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਸਾਲਿ ਵੀਹਿ ਯਵੋ ਗੋਧੁਮੋ ਕਙ੍ਗੁ ਵਰਕੋ ਕੁਦ੍ਰੂਸਕੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨੨)। **ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੁਸਲੇਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। ਯਦਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੮-੬੦**. ''ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਇਦਂ ਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਯੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨੨) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ** ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੁ ਧਞ੍ਞਾਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਨਾ**ਤਿ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ, ਸੁਕ੍ਖਾਪਨੇਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਦ੍ਦਲਿਦਿਵਸੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਕਪਲ੍ਲਸਜ੍ਜਨੇ ਉਦ੍ਧਨਸਜ੍ਜਨੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਦਬ੍ਬਿਸਜ੍ਜਨੇ**ਤਿ ਕਟਚ੍ਛੁਸਮ੍ਪਾਦਨੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਪਲ੍ਲਕੇ ਧਞ੍ਞਪਕ੍ਖਿਪਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਘਟ੍ਟਨਕੋਟ੍ਟਨੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨ-ਕਾਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ **“ਘਟ੍ਟਕੋਟ੍ਟਨੇ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੧੬੧-੩**. ਪਮਾਣ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਵੁਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਤਾ ਆਹ “**ਭੋਜਨਞ੍ਚੇਵ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਮਾਣ**”ਨ੍ਤਿ। **ਆਵੁਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਕਤ੍ਤਬਹੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹੇਤ੍ਥ **ਪਮਾਣ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਯਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਨਿਯਤੇਕਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਭੋਜਨਞ੍ਚੇਵ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ **ਹਿ** ਯਸ੍ਮਾ ਪਮਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਪਯੋਗੇਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨੩) ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮਾਤਰਂ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਮਾਤਰਂ ਵਾਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਕਪ੍ਪਨੇ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ। ਮਾਤਰਂ ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਞਾਤਕਂ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਂ ਵਾ ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੬੪**. ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਯਂ ਵਾ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੬੫**. ਅਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਤਾਯ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਦਞ੍ਚ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾ**ਗਤਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ‘‘ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਞ੍ਞਾਯ ਲਦ੍ਧਂ ਆਮਕਂ ਧਞ੍ਞਂ ਤਾਯ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

**੨੧੬੬-੭**. **ਸੇਦਕਮ੍ਮਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਾਤਰੋਗਾਦਿਨਾ ਆਤੁਰਾਨਂ ਸੇਦਨਾਦਿਪਟਿਕਾਰਤ੍ਥਾਯ। ਇਧ ‘‘ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੇਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਅਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਕਾਦੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤਧਞ੍ਞਾਵਸੇਸਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ।

ਸਾਲਿਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਞਾਤਕਾਨਮ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿ।

**੨੧੬੮**. **ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ। **ਨਵਕਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਪਨ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੨੩) **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੨੧੬੯**. **ਸਙ੍ਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਚਵਰਂ। **ਵਿਘਾਸਕਂ** ਵਾਤਿ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਕਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਮਂਸਟ੍ਠਿਚਲਕਮੁਖਧੋਵਨਾਦਿਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ। **ਛਡ੍ਡੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਯ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ ‘‘ਛਡ੍ਡਾਪੇਯ੍ਯ ਪਰੇਹੀ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਤਿਰੋ **ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਂ**, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਭਾਗੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਾਕਾਰੇਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਕੁਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵਾ ਬਯ੍ਤਿਰਿਤ੍ਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**੨੧੭੧**. **ਏਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੨੧੭੨**. **ਛਡ੍ਡਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡਨੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੭੩-੪**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਵਲਞ੍ਜੇਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਵਲਞ੍ਜੇ ਠਾਨੇ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਵਾ ਵਲਞ੍ਜੇ ਠਾਨੇ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾਪਿ ਵਾ ਪਨ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਛਡ੍ਡਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਨੋਲੋਕਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੨੧੭੫-੬**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵਾ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਆਰਾਮੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰੋਪਿਮੇ ਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ **ਤਾਨਿ** ਵਿਘਾਸੁਚ੍ਚਾਰਸਙ੍ਕਾਰਮੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਸਚੇ ਸਯਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਰੇ ਛਡ੍ਡਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ** ''ਏਕੇਕ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੭੭-੮**. **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹਰਿਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਵਾ ਤਥਾ ਹਰਿਤੇ **ਤਤ੍ਥ** ਖੇਤ੍ਤੇ ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਨਿ **ਖਾਦਨ੍ਤਿ** ਖਾਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਵਾ ਯਦਿ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ ਉਦਕਂ ਵਾ ਚਲਕਾਦਿਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਲਕਂ** ਨਾਮ ਵਮਿਕਰਂ।

**੨੧੭੯**. **ਤਾਦਿਸੇ** ਹਰਿਤੇ ਠਾਨੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਤ੍ਥਕਛਿਨ੍ਨਂ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਮ੍ਪਿ ਜਲਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੮੦**. **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ।

**੨੧੮੧**. ਲਾਯਿਤਮ੍ਪਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਪੁਨ ਰੋਹਣਤ੍ਥਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚੇ, **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵਿਘਾਸੁਚ੍ਚਾਰਾਦੀਨਿ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ **ਅਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ **ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ ਹਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਅਸ੍ਸਾ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

**੨੧੮੨**. **ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਦ੍ਧਟਸਸ੍ਸੇ ਖੇਤ੍ਤੇ। ਯਥਾਹ – ''ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਸ੍ਸਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਛਡ੍ਡਿਤਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩੦)। ਏਵਂ ਅਕਤੇਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਾਮਿਕੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਾਮਿਕੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੨)। ਇਧ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਕਾ, ਆਰਾਮਾਦਿਗੋਪਕਾ ਚ **ਸਾਮਿਕਾ** ਏਵ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੇ, ਆਰਾਮੇ ਚ ਸਚੇ ''ਤਤ੍ਥ ਕਚਵਰਂ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ। ਤਾਸਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ।

ਨਵਮਂ।

**੨੧੮੩**. ਏਤ੍ਥ ''ਨਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਚ੍ਚਂ। ਗੀਤਂ ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗੀਤਂ। ਵਾਦਿਤਂ ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੫) ਵਚਨਤੋ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਚ੍ਚਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗੀਤਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਟਾਦਯੋ ਵਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤੁ ਸੋਣ੍ਡਾ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੋਰਸੁਕਮਕ੍ਕਟਾਦਯੋਪਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਨਚ੍ਚਮੇਵ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਟਾਦੀਨਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਹੋਤੁ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣੂਪਸਂਹਿਤਂ ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤਗੀਤਂ ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਭਾਣਕਗੀਤਂ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਗੀਤਮੇਵ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਘਨਾਦਿਵਾਦਨੀਯਭਣ੍ਡਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਕੁਟਭੇਰਿਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਦਰਭੇਰਿਵਾਦਿਤਮ੍ਪਿ , ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਵਾਦਿਤਮੇਵ। ''ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਨਯੇਨ "**ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਆਲੋਚਨਸਭਾਵਤਾਯ ਵਾ "**ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ**" ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੧੮੪**. ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਯ ਨਚ੍ਚਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਗੀਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਾਦਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੨੧੮੫**. **ਏਕਪਯੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਦਿਸਾਵਲੋਕਨਪਯੋਗੇਨ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸੰ ਨਚ੍ਚੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾਦਿਤਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਤੇਸੰਯੇਵ ਗੀਤਵਾਦਿਤੰ ਸੁਣਾਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩੬)।

**੨੧੮੬**. **ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਦਿਸਾਭਾਗੇ।

**੨੧੮੭**. ''ਵਿਸੁੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਪਕਾਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਯੋਗਗਣਨਾਯੇਤ੍ਥ, ਆਪਤ੍ਤਿਗਣਨਾ ਸਿਯਾ"**ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਾਨਾਦਿਸਾਭਾਗੇ। ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੇ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਚ੍ਚਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੨੧੮੮**. ''ਨਚ੍ਚ ਇਤੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ''ਨਚ੍ਚਾਹੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਰਿਸਦ੍ਦਪੂਜੰ। **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁੰ। ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਚ੍ਚਗੀਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੨੧੮੯-੯੦**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਚ੍ਚਨਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੋਮਾਤਿ** ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਨਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਉਪਹਾਰੰ ਕਰੋਮਾਤਿ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਪਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ** ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਰਣੰ ਨਾਮ ਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ।

ਯਾ ਆਰਾਮੇਯੇਵ ਚ ਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਧ ''ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਸੇਸੋ। ''ਆਰਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਾ ਬਹਿਆਰਾਮੇ ਵਾ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **"ਠਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਰਾਮੇ ਠਤ੍**ਵਾਤਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਠਤ੍ਵਾਵ, ਤਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਹਿਪਿ ਲਭਤਿ। ''ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੭) ਪਨ ਆਰਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯਾਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦਾ**ਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੨੧੯੧**. ਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤੋਕਾਸੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਯੋਜਿਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਠਿਤੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਯਿਤਨਿਸਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਤਥਾਰੂਪਾ ਹਿ ਕਾਰਣਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਾਰਣੰ** ਨਾਮ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਾਰਣੰ। ਯਥਾਹ ''ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩੭)।

**੨੧੯੨**. ਮਗ੍ਗੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਪਟਿਪਥੇ ਨਚ੍ਚੰ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਚ ਤਥਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਯੋਜਨਾ। **ਪਟਿਪਥੇ**ਤਿ ਗਮਨਮਗ੍ਗਾਭਿਮੁਖੇ। **ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਉਪਦ੍ਦਵੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਸਮਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਵੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੨੧੯੩**. **ਇਦੰ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਲਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ **ਸਮੰ ਮਤੰ** ''ਸਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ।

ਦਸਮੰ।

ਲਸੁਣਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

**੨੧੯੪-੫**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਮਿਂ ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਿਕਾ ਸਚੇ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਂ। ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋ ਹਿ **ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਯਥਾਹ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇਤਿ ਓਗ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੪੦)। **ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ**ਤਿ ਪਜ੍ਜੋਤਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਅਗ੍ਗੀਸੁ ਏਕੇਨਾਪਿ ਅਨੋਭਾਸਿਤੇ, ਇਮਿਨਾ ਰਤ੍ਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **''ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਮਨਨਿਸਿਨ੍ਨਸਯਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਨਾ ''ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਜਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਠਾਨਾਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੮੩੯ ਥੋਕਂ ਵਿਸਦਿਸਂ)। **ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਿਤੁਂ, ਸਲ੍ਲਪਿਤੁਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ।

ਰਹਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ **ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ** ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ **ਸਦ੍ਧਿਂ** ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੯੬-੭**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲਪਤਿ ਵਾ, ਯਕ੍ਖਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲਪਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਵਿਞ੍ਞੁ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੧੯੮**. **ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਹੋਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿਯਾ। ਯਥਾਹ ''ਰਹੋਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੪੧)। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ, ਛਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**। ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨਸਲ੍ਲਪਨਵਸੇਨ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਕਂ**।

ਪਠਮਂ।

**੨੧੯੯**. **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ**ਤਿ ਕੁਟ੍ਟਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ। **ਇਦਂ** ਵਚਨਂ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੨੦੦**. ਤਤਿਯੇ ''ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ''ਤਿ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ''ਰਥਿਕਾਯ, ਬ੍ਯੂਹੇ, ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਚ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਰਥਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਰਚ੍ਛਾਯ। **ਬ੍ਯੂਹੇ**ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਰਚ੍ਛਾਯ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇ**ਤਿ ਚਚ੍ਚਰੇ ਓਕਾਸੇ, ਤਿਕੋਣਂ ਵਾ ਚਤੁਕੋਣਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਸਮੋਧਾਨਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ।

**੨੨੦੧-੨**. ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫੫) ਵਚਨਤੋ ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਛਦਨਨ੍ਤੋ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ, **ਯਾ** ਚ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਠਮੇ ਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਪੁਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **''ਆਸਨੇ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਮਾਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹਮਾਸਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਆਸਨਂ ਨਾਮ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫੬)। **ਅਨੋਵਸ੍ਸਪ੍ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਉਪਚਾਰਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਚੇ''**ਤਿ। **ਉਪਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਦੇਸਂ। ਯਥਾਹ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਉਪਚਾਰੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ''ਤਿ।

**੨੨੦੩**. **“ਤਥਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਮੁਦੀਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। ਆਪੁਟ੍ਠੇ ਅਨਾਪੁਟ੍ਠਸਞ੍ਞਾਯ ਆਪੁਟ੍ਠੇ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿਯਾ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ **“ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੨੨੦੪**. **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਘਰੇ ਅਗ੍ਗਿ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਚੋਰਾ ਵਾ, ਏਵਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੨੦੫-੬**. **“ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਵਜਨ੍ਤਿਯਾ”**ਤਿ ਚ ਨਿਸੀਦਨਨਿਪਜ੍ਜਨਾਵਸਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਕੇ ‘‘ਇਧ ਨਿਸੀਦਾਮ ਵਾ ਸਯਾਮ ਵਾ’’ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਨਿਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਕੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਆਸਨੇ **ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਸ ਨਯੋ **“ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

ਯਥਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਅਸਂਹਾਰਿਮੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਧ ਧੁਵਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੨੦੭**. **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੨੨੦੮**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪਰਮ੍ਪਿ ਵਾ ਨਿਰਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਹਿ ਅਭਿਸਪੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਚਤੋ ਵਾਚਤੋ ਸਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਸਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਪਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ‘‘ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਮਿ, ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਮੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ‘‘ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੁ, ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੂ’’ਤਿ ਪਰਂ ਵਾ ‘‘ਗਿਹਿਨੀ ਹੋਮਿ, ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਾ ਹੋਮੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ‘‘ਗਿਹਿਨੀ ਹੋਤੁ, ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਾ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਪਰਂ ਵਾ ਅਭਿਸਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੨੧੦**. ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਰਂ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਵੇਮਤਿਕਾਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ। **ਸੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਵਂ **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ**।

**੨੨੧੧**. ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਸਨਿਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੀਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ। ਧਮ੍ਮਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਿਯਾ। ਅਨੁਸਾਸਨਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾਤਿ ‘ਇਦਾਨਿਪਿ ਤ੍ਵਂ ਏਦਿਸਾ, ਸਾਧੁ ਵਿਰਮਸ੍ਸੁ, ਨੋ ਚੇ ਵਿਰਮਸਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੭੮)।

ਨਵਮਂ।

**੨੨੧੨**. **ਵਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੮੦) ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਮੇਡਿਤਂ ਸੂਚੇਤਿ।

**੨੨੧੩**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਕਾਯਵ਼ਾਚਾਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ, ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ਼ ਨਾਮਂ।

ਦਸਮਂ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰਵ਼ਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

**੨੨੧੪**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਨਗ੍ਗਾ** ਅਨਿਵ਼ਤ੍ਥਾ ਅਪਾਰੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ ਨਹਾਯਤਿ, ਅਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਨਹਾਨਸ੍ਸ **ਵ਼ੋਸਾਨੇ** ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਜਿਨਵ਼ੁਤ੍ਤਂ** ਜਿਨੇਨ ਭਗਵ਼ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ **ਦੋਸਂ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਂ **ਸਮੁਪੇਤਿ** ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵ਼ਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ।

**੨੨੧੫**. **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀ**ਵ਼**ਰਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਉਦਕਸਾਟਿਕਚੀਵ਼ਰਾ। **ਨਟ੍ਠਚੀ**ਵ਼**ਰਾ**ਤਿ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਨਟ੍ਠਉਦਕਸਾਟਿਕਚੀਵ਼ਰਾ। **ਆਪਦਾਸੁ** ਵ਼ਾਤਿ ''ਮਹਗ੍ਘਂ ਇਮਂ ਦਿਸ੍ਵ਼ਾ ਚੋਰਾਪਿ ਹਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵ਼ਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਵ਼ਾ ਨਗ੍ਗਾਯ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਨ ਦੋਸੋ।

ਪਠਮਂ।

**੨੨੧੬**. **ਦੁਤਿਯੇ**ਤਿ ''ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਰਯਮਾਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਚਿ॰ ੮੮੮)।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੨੧੭-੮**. **ਦੁਸ੍ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਚੀ**ਵ਼**ਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਚੀਵ਼ਰਂ। ਵ਼ਿ**ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍**ਵ਼ਾਤਿ ਦੁਸ੍ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਪੁਨ ਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਾਯ ਸਯਂ ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਗਤਸਿਬ੍ਬਨਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ। ''ਵ਼ਿਸਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਵ਼ਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਸਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯੩)। **ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਾ**ਤਿ ਦਸਸੁ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਰਾਯਰਹਿਤਾ। **ਤਂ** ਵ਼ਿਸਿਬ੍ਬਿਤਂ, ਵ਼ਿਸਿਬ੍ਬਾਪਿਤਂ ਵ਼ਾ ਚੀਵ਼ਰਂ। ''ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਾ ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵ਼ਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵ਼ਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ। **ਨ ਸਿਬ੍ਬੇਯਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਨ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਨੇਵ਼ ਸਿਬ੍ਬੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਿਬ੍ਬਾਪਨਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯੩)।

**ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵ਼ਾਚਾਹਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੨-੬੪), ਉਤ੍ਤਰਿਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੫੧-੫੨) ਵ਼ਿਯ ਅਪ੍ਪਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ ਬਹੁਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤੇਪਿ ਉਭਯਵ਼ਚਨਂ ਲੋਕਵ਼ੋਹਾਰਵ਼ਸੇਨ ਵ਼ਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਧੁਰੇ**ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਨੁਸ੍ਸਾਹੇ। **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਵ਼ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ।

**੨੨੧੯**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵ਼**ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ, ਵ਼ੇਮਤਿਕਾ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਤਿ ਤੀਸੁ ਵ਼ਾਰੇਸੁ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਾਰਤ੍ਤਯੇ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਯਂ।

**੨੨੨੦**. **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵ਼ਰਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਪਿ** ਵ਼**ਾ ਸਤੀ**ਤਿ ਰਾਜਚੋਰਾਦਿਅਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਸਤਿ।

**੨੨੨੧**. **"ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨਂ ਨਾਮ, ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮਿਦਂ ਮਤ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੯੩) ਵ਼ੁਤ੍ਤਮੇਵ਼ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਰਸਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਸੁ ''ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਿਸੁਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ''ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਚੀਵ਼ਰਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਮੇਵ਼। ਤਸ੍ਮਾ ''ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਵ਼ ਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੨੨੨**. ਪਞ੍ਚ ਅਹਾਨਿ **ਪਞ੍ਚਾਹਂ,** ਪਞ੍ਚਾਹਮੇਵ **ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ**। **“ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ **“ਪਞ੍ਚਾਹਿਕ”**ਨ੍ਤਿ ਚ **“ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰ”**ਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਏਵ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ **ਸਙ੍ਘਾਟਿ,** ਇਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਮੇਵਾਧਿਵਚਨਂ, ਸਙ੍ਘਾਟੀਨਂ ਚਾਰੋ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰੋ,** ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਓਤਾਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਿਵਸਂ ਪਞ੍ਚ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤਿ ਨ ਪਾਰੁਪਤਿ ਨ ਓਤਾਪੇਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯੯) ਵਚਨਤੋ ਪਞ੍ਚਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਚੀਵਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਯਾਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿਆਦਿ।

**੨੨੨੩**. **ਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸਙ੍ਘਾਟਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ। **ਸਂਕਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਥਨਵੇਠਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚੀਵਰਞ੍ਚ। **ਦਕਸਾਟੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤੁਨਿਕਾਲੇ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਉਦਕਸਾਟਿਚੀਵਰਞ੍ਚ। **ਇਤਿ** ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ। **ਪਞ੍ਚ ਤੂ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਾਮ।

**੨੨੨੪-੫**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ ਹੋਤਿ। **ਪਞ੍ਚਾਹਾਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ** ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਞ੍ਞਾਵੇਮਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**“ਪਞ੍ਚਮੇ ਦਿਵਸੇ”**ਤਿਆਦਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਨਿਸੇਵਤੀ**ਤਿ ਨਿਵਾਸੇਤਿ ਵਾ ਪਾਰੁਪਤਿ ਵਾ। **ਓਤਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਓਤਾਪੇਤਿ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਚੀਵਰਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਚੋਰਭਯਾਦੀਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ, ਏਵਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੨੨੬**. ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, **ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ** ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਤਸ੍ਸਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਤ੍ਵਾ **ਯਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਙ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਕਮਨੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਸਦ੍ਦਾ ਏਤੇ। ਯਥਾਹ ‘‘ਚੀਵਰਸਙ੍ਕਮਨੀਯਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਂ ਪੁਨ ਪਟਿਦਾਤਬ੍ਬਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੦੩)।

**੨੨੨੭**. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ…ਪੇ॰… ਵੇਮਤਿਕਾ …ਪੇ॰… ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ ਚੀਵਰਸਙ੍ਕਮਨੀਯਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦੫) ਏਵਂ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। **“ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ”**ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਸਚੇ ਅਪਾਰੁਤਂ ਵਾ ਅਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਚੋਰਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਵਾ।

**੨੨੨੮**. ਏਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਨੇਨ ਤੁਲ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਹਣਂ, ਪਰਿਭੋਗੋ ਚ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੨੨੯**. **ਲਭਿਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਚੀਵਰਂ। **ਨਿਵਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਪਰਕ੍ਕਮਤਿ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਦੀਪਯੇ**ਤਿ ਸਚੇ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੨੩੦**. ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਿਵਾਰਿਤੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸਚੇ ਅਦ੍ਵਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਤਥੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਦ੍ਵਨ੍ਤਿ** ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਤੋ ਅਦ੍ਵਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਥਾਲਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਦ੍ਵਤਰਂ।

**੨੨੩੧**. **ਆਨਿਸਂਸਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਅਗ੍ਘਨਕਂ ਦਾਤੁਕਾਮਤ੍ਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ‘ਆਗਮੇਥ ਤਾਵ, ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਥੁ ਮਹਗ੍ਘਂ, ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਕਪ੍ਪਾਸੇ ਆਗਤੇ ਸਮਗ੍ਘਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਨ ਦੋਸਤਾ**ਤਿ ਨ ਦੋਸੋ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੨੩੨-੩**. **ਧਮ੍ਮਿਕਂ** ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ **ਵਿਭਙ੍ਗਂ** ਭਾਜਨਂ **ਯਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਪਟਿਸੇਧੇਯ੍ਯ** ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, **ਤਸ੍ਸਾ** ਏਵਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਧਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਭੋ ਵੇਮਤਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਉਭੋਸੁ ਵੇਮਤਿਕਾਯ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸੁ-ਸਦ੍ਦਲੋਪੋ। ਧਮ੍ਮਿਕੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕੇ ਚੀਵਰਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੇਮਤਿਕਾਯ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਧਮ੍ਮਿਕੇ ਵੇਮਤਿਕਾ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਿਕੇ ਵੇਮਤਿਕਾ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। **ਆਨਿਸਂਸਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਏਕਂ ਸਾਟਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਆਗਮੇਥ ਤਾਵ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਭਾਜੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧੪) ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੨੨੩੪-੬**. ਨਿਵਾਸਨੁਪਗਂ ਵਾ ਤਥਾ ਪਾਰੁਪਨੁਪਗਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਕਤਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਚ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ** ਚ ਮਾਤਾ**ਪਿਤਰੋਪਿ** ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ** ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਯਦਿ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **“ਪਿਤਰੋ”**ਤਿ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

**੨੨੩੭**. **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਤਾ ਪਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਚੀਵਰਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਵਸੇਨ ਗਣੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੩੮**. ਤਾਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੋ ਕਾਲੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ,** ਚੀਵਰਂ। ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪਿ **“ਅਞ੍ਞੇਸ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੨੨੩੯**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ‘‘ਸਚੇ ਮਯਂ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਦਸ੍ਸਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਾਯ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗਂ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ ਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਅਸ੍ਸਾ **ਦੋਸਤਾ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚੀਵਰੇ ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੋ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚਮਾਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨੨) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਕਾਲਂ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਿਵਸਂ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਯ੍ਯ।

**੨੨੪੦**. ‘‘ਅਦੁਬ੍ਬਲਚੀਵਰੇ ਦੁਬ੍ਬਲਚੀਵਰਸਞ੍ਞਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਸੁਦੁਬ੍ਬਲਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਦਪੂਰਣੇ। **ਉਭੋਸ੍ਵ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲੇ, ਅਦੁਬ੍ਬਲੇ ਚ। **ਕਙ੍ਖਿਤਾਯ** ਵਾਤਿ ਵੇਮਤਿਕਾਯ ਵਾ।

**੨੨੪੧**. **ਆਨਿਸੰਸं ਨਿਦੱਸੇਤੁਂ**ਵਾਤਿ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ 'ਨ ਮਯੰ ਅਯਜੇ ਸਕ੍ਕੋਮਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੇਸੰ ਕਪ੍ਪਾਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਦ੍ਧੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ , ਅਦ੍ਧਾ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨੧) ਏਵਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਨਿਸੰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ।

ਨਵਮਂ।

**੨੨੪੨**. **ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਨਾਮ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਸਮਗ੍ਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਂ।

**੨੨੪੩**. **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਥਿਨਸ੍ਸ। **ਅਟ੍ਠਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸਂਸੋ** ਨਾਮ ''ਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਸੋ ਨੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਚੀਵਰਵਤ੍ਥਾਨਿਸਂਸੋ। **ਉਦ੍ਧਾਰਮੂਲਕੋ** ਨਾਮ ਅਨੁਰੁਬ੍ਭਾਰਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਚੀਵਰਵਤ੍ਥਾਨਿਸਂਸੋ।

**੨੨੪੫**. **ਸਮਾਨਿਸਂਸੋਪੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਆਨਿਸਂਸੇਨ ਸਮਾਨਿਸਂਸੋਪਿ ਉਬ੍ਭਾਰੋ। **ਸਦ੍ਧਾਪਾਲਨਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਨੁਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਨਿਸਂਸਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ, ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਮੂਲਕੋ ਮਹਾਲਾਭੋ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ।

**੨੨੪੬**. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਸੇਸਂ ਪਨ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਜਾਤਂ **ਅਸੇਸੇਨ** ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ **ਸਤ੍ਤਮੇਨ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ **ਸਮਂ ਮਤਂ** ''ਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ। **ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ** ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ **ਅਪੁਬ੍ਬਂ** ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦਸਮਂ।

ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

**੨੨੪੭**. ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦ੍ਵੇ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁਂ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੩੩) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਕਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। **ਅਪਰਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਮਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ।

**੨੨੪੮-੯**. **"ਏਕਾਯ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਉਭੋ ਵਾਪਿ ਸਮਂ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਲ਼ਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ।

ਪਠਮਂ।

**੨੨੫੦-੧**. **ਪਾਵਾਰਕਟਸਾਰਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਂ। **"ਸਂਹਾਰਿਮੇਸੂ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨੇਤ੍ਥ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਪਾਵਾਰੋ ਚ ਕਟਸਾਰੋ ਚ ਤੇ ਆਦਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਏਕਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਕਮੇਵ **ਏਕਕਂ**। ਸਂਹਾਰਿਮੇਸੁ ਪਾਵਾਰਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਪਾਵਾਰੋ**ਤਿ ਕੋਜਵਾਦਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਟਸਾਰੋ**ਤਿ ਕਟੋਯੇਵ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਾਰਹਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਥਤਂ, ਤੇਨੇਵ। ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਯਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਸਹੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਕਿਚ੍ਚੇ

ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਏਕਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਰਣਞ੍ਚ ਏਕਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸ ਪਾਰੁਪਨਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਂਹਾਰਿਮਾਨਂ ਪਾਵਾਰਤ੍ਥਰਣਕਟਸਾਰਕਾਦੀਨਂ ਏਕਂ ਅਨੁਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਤੁਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੩੭)।

**ਏਕਸ੍ਮਿਂ** ਏਕਤ੍ਥਰਣੇ ਵਾ ਏਕਪਾਵੁਰਣੇ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇ ਸਤਿ ਤਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ''ਨਾਨਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣੇ ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਸਞ੍ਞਾ...ਪੇ॰... ਵੇਮਤਿਕਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੩੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਦ੍ਵਯਂ।

**੨੨੫੨**. ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ **ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਕਾਸਾਵਂ ਵਾ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਿਧਾਨਂ। **ਆਦਿਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। **ਤੁਲ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਨਂ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੨੫੩**. **ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। **ਅਫਾਸੁਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਅਫਾਸੁਕਰਣਹੇਤੁ। **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਰਤੋ ਚ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦਯੋ ਯਦਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਙ੍ਕਮਨਾਦਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤਿ ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੪੩) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ।

**੨੨੫੪**. **ਨਿਵਤ੍ਤਨਾਨਂ ਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਚਙ੍ਕਮਸ੍ਸ ਉਭਯਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨਗਣਨਾਯ। **ਪਯੋਗਤੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯੇਵ, ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨਗਣਨਾਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੋਸਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ।

**੨੨੫੫**. **ਪਦਾਨਂ ਗਣਨਾਵਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਯਥਾਹ ''ਪਦਾਦਿਗਣਨਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੪੩)। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ।

**੨੨੫੬**. **ਨ ਚ ਅਫਾਸੁਕਾਮਾਯਾ**ਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ **ਤਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਤੋ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੫੭**. **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦਿਕਰਣਂ ਕਿਰਿਯਂ। ਆਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਕਰਣਂ ਅਕਿਰਿਯਂ। **ਪਾਪਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੨੫੮-੯**. **ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯਾਦੀਸੁ ਦਸਸੁ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਰਹਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਗਿਲਾਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੪੮)। **ਸਹਜੀਵਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਿਂ। ਯਥਾਹ ''ਸਹਜੀਵਿਨੀ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨੀ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਨੁਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ, ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਵਾ ਗਿਹਿਨਿਯਾ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। **ਨੁਪਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਵਾ**ਤਿ ਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਵਾ**ਤਿ ''ਨੇਵ ਉਪਟ੍ਠੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੁਰੇ ਉਸ੍ਸਾਹੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਯ।

**ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨਿਯਾ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਉਪਸਮ੍ਪਦਾਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਸੁ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ। **ਇਤਰਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ।

**੨੨੬੦**. **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਗਿਲਾਨਾਯ। ''ਗਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਲਭਮਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਆਪਦਾਸੁ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਣ੍ਣਲੋਪੋਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਸਤਿ। **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇਦਯ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਦੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੨੬੧-੨**. ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤਪਰਾਯਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ **"ਸਕ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਮੇਤਿ। **ਸਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ। **ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਕਵਾਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਸਹਿਤਂ। **ਉਪਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਂ। **ਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਬ੍ਭਪਮੁਖਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਬਹੂਨਿਪੀ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਬਹੂਨਿਪਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਵਾ ਬਹੂ ਗਬ੍ਭੇ ਵਾ ਬਹੂਨਿ ਪਮੁਖਾਨਿ ਵਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਉਪਸ੍ਸਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ। **ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ।

**੨੨੬੩**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨੇ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਪਯੋਗੋ** ਨਾਮ ਆਣਾਪਨਂ, ਇਮਿਨਾ ''ਏਕਾਯਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੇਕੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਿਤੇਸੁਪਿ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੪੩, ੯੫੨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੨੬੪**. ਤੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਏਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਤ੍ਤਕਾਵ ਇਮਂ ਦ੍ਵਾਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ **ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ**।

**੨੨੬੫**. **ਅਕਵਾਟਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਅਕਵਾਟਬਨ੍ਧਤੋ ਉਪਸ੍ਸਯਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਯ, ਵੇਮਤਿਕਾਯ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਵਸੇਨ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ । **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੇਸੁ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪਿਯਮਾਨੇਸੁ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੨੬੬**. **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿ**ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਸਹ **ਸੇਸਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਜਾਤਂ **ਅਸੇਸੇਨ** ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ **ਸਮਂ ਮਤਂ** ''ਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੨੬੭**. **ਛਟ੍ਠੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਗਹਪਤਿਨਾ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਤਿਕਾਯ (ਪਾਚਿ॰ ੯੫੬) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਰਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੋ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੨੬੮. ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਅਨ੍ਤੋਰਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਟ੍ਠੇ। ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੇ ਅਨ੍ਤੋਰਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਿਨਾ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੬੯**. ਏਵਂ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਸਗਾਮਕਟ੍ਠਾਨੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵੇਸੇ ਚ ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਚ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨਯੋ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨਕ੍ਕਮੋ ਞੇਯ੍ਯੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੭੦**. ਸਹ ਸਤ੍ਥੇਨ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਖੇਮਟ੍ਠਾਨੇ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ, ਆਪਦਾਸੁ ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੨੨੭੧**. **ਅਟ੍ਠਮੇ ਨਵਮੇ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਿਰੋਰਟ੍ਠੇ’’ਤਿਆਦਿਕੇ (ਪਾਚਿ॰ ੯੬੬) ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੦) ਵੁਤ੍ਤਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ। **ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ,** ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਮਯਾ ਨ ਵਿਚਾਰੀਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ।

**੨੨੭੨**. ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ ਚਾਰਿਕਂ ਨ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਾਨਿਪਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੪) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਅਹਂ **ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ** ਨ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ** ਕਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ।

**੨੨੭੩**. ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਯ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਞ੍ਚ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਛਸੂ”**ਤਿਆਦਿ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ **ਛਸੁ** ਯੋਜਨੇਸੁ ਯਦਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਛ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੨੭੪**. **ਤੀਣਿ** ਯੋਜਨਾਨਿ। **ਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਗਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਗਤਮਗ੍ਗਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਥੇਨ।

**੨੨੭੫**. **ਦਸਵਿਧੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤੀ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਾਦਿਕਾਰਣੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਗਿਲਾਨਾਯ। **ਦੁਤਿਯਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਲਾਭੇ ਵਾ ਅਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੨੨੭੬**. ਰਾਜਾ ਚ ਚੋਰਾ ਚ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਚ ਤੋਯਞ੍ਚ ਵਾਲਾ ਚ ਸਰੀਸਪਾ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਪਦਲੋਪੋ ‘‘ਲਾਬੂਨਿ ਸੀਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧.੭੭) ਵਿਯ। ਜੀਵਿਤਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਸਮਾਹਾਰਦ੍ਵਨ੍ਦੋ ਸਮਾਸੋ, ਤਸ੍ਸ **ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ**। ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ ਏਵ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਏਤੇਸਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ। ‘ਪਰਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਨਦਿਪੂਰੋ ਪਨ ਆਗਤੋ, ਚੋਰਾ ਵਾ ਮਗ੍ਗੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭੬)।

**੨੨੭੭**. ਅਪਕ੍ਕਮਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**। ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਆਹ **“ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ”**ਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਂ।

**੨੨੭੮-੮੦**. **ਰਾਜਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕੀਲ਼ਨਘਰਂ। **ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਚਿਤ੍ਤਸਾਲਂ। **ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਉਪਵਨਂ। **ਕੀਲ਼ੁਯ੍ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ। **ਕੀਲ਼ਾਵਾਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੯) ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਜਲਾਸਯਾਨਂ ਕੀਲ਼ਾਯ ਕਤਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ ''ਕੀਲ਼ਾਵਾਪਿ''ਨ੍ਤਿ, ਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਵਾਪਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਨਾਨਾਕਾਰ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ **"ਤਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਾਨਾਕਾਰਂ ਰਾਜਾਗਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਂ ਆਰਾਮਂ ਕੀਲ਼ੁਯ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਕੀਲ਼ਾਵਾਪਿਂ **ਦਟ੍ਠੁਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਤਾਨਿ** ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਤੋ ਦਟ੍ਠੁਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ **ਤਾਸਂ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਦੇ ਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਮੁਨਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਞ੍ਚਪੀ**ਤਿ ਰਾਜਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਪਿ। ਏਕਾਯੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਂ ਤਂ** ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੮੧**. ਗਮਨਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਗੀਵਾਪਰਿਵਤ੍ਤਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਯੋਗਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਪਕਾਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਯੋਗਬਹੁਤਾਯਾਪਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਬਹੁਤਾ ਸਿਯਾ"**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

**੨੨੮੨**. ''ਅਵਸੇਸੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਚ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਥਾਮਗ੍ਗੋ,** ਤੇਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਥਾਮਗ੍ਗਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ,** ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਕੋ (ਪਾਚਿ॰ ੯੮੧) ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੋ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੮੧) ਅਵਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਰਾਜਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤੋਆਰਾਮੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਰਾਜਾਗਾਰਾਦੀਨਿਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨ...ਪੇ॰... ਸਹਾ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਸਹ ਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸੋਵ।

ਪਠਮਂ।

**੨੨੮੩**. ਮਾਨਤੋ ਪਮਾਣਤੋ ਅਤੀਤਾ ਅਪੇਤਾ **ਮਾਨਾਤੀਤਾ,** ਆਸਨ੍ਦੀ, ਤਂ। ਵਾਲ਼ੇਹਿ ਉਪੇਤੋ **ਵਾਲ਼ੂਪੇਤੋ,** ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ, ਤਂ। ''ਆਸਨ੍ਦੀ ਨਾਮ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਟ੍ਟਨਿਯਾ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥਤੋ ਉਚ੍ਚਤਰਪਾਦੋ ਆਯਾਮਚਤੁਰਸ੍ਸੋ ਮਞ੍ਚਪੀਠਵਿਸੇਸੋ ਆਸਨ੍ਦੀ ਨਾਮ ਸਮਚਤੁਰਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ''ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਨਾਮ ਆਹਰਿਮੇਹਿ ਵਾਲ਼ੇਹਿ ਕਤੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੮੪) ਵਚਨਤੋ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਏਵਰੂਪੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਰੂਪਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨਿ **ਆਹਰਿਮਵਾਲ਼ਾ** ਨਾਮ, ਸਂਹਰਿਮਵਾਲ਼ਰੂਪਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਮਾਨਾਤੀਤਂ ਆਸਨ੍ਦਿਂ ਵਾ ਵਾਲ਼ੂਪੇਤਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਵਾ **ਸੇਵਨ੍ਤੀਨਂ** ਅਭਿਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀਨਂ, ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਨਞ੍ਚ **ਯਾਸਂ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਹ।

**੨੨੮੪**. ਤਾਸਂ ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸਾਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਯੋਗਬਾਹੁਲ੍ਲਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਗਣਨਾ ਹੋਤਿ ਇਤਿ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ **ਏਵਂ** ਅਯਂ ਗਣਨਾ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯਸੇਨ** ਅਨਨ੍ਤਪਰਿਵਾਰੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਇਚ੍ਚੇ**ਵਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਾਯੋ, **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ, **ਏਵਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਦਮਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੨੨੮੫. **ਪਾਦੇ ਆਸਨ੍ਨਿਯਾ ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਸਨ੍ਨਿਯਾ ਪਾਦੇ ਪਮਾਣਤੋ ਅਧਿਕਟ੍ਠਾਨਛਿਨ੍ਨੇਨ ਛੇਤ੍ਵਾ। ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਾਲਕਾ **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਵਾਲ਼ਕਾ,** ਤੇ **ਹਿਤ੍ਵਾ** ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ, **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੇਵਨ੍ਤੀਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਂ।

੨੨੮੬-੭. **ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਾਦੀਨਂ ਛਨ੍ਨਂ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਯਾਮੇਨ ਆਕਡ੍ਢਿਤਂ । **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਞ੍ਛਿਤੇ ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸੇ। **ਤਕ੍ਕਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਕਨ੍ਤਨਸੂਚਿਮ੍ਹਿ। **ਵੇਠਿਤੇ**ਤਿ ਪਲਿਵੇਠਿਤੇ।

**ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਤੋ ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੂ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਸੁ ਕਪ੍ਪਾਸਵਿਚਿਨਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ। **ਹਤ੍ਥਵਾਰਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਵਾਰਗਣਨਾਯ। ਯਥਾਹ ''ਕਪ੍ਪਾਸਵਿਚਿਨਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਹਤ੍ਥਵਾਰਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੮੮)।

੨੨੮੮. **ਕਨ੍ਤਿਤਂ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਮੇਵ ਕਨ੍ਤਿਤਂ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਂ। **ਪੁਨ ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿਂ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿਯਾ।

ਤਤਿਯਂ।

੨੨੮੯. ਤਣ੍ਡੁਲਾਨਂ ਕੋਟ੍ਟਨਂ ਤੁ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਿਹੀਨਂ **ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ** ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੨੯੦. **ਯਾਗੁਆਦਿਸੁ** ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਤਦਾਧਾਰਾਨਿ **ਭਾਜਨਾਨਿ** ਗਣੇਤ੍ਵਾਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਦੀਪਯੇ, ਖਜ੍ਜਕਾਦੀਸੁ ਰੂਪਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਦੀਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਾਗੁਆਦਿਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਤ੍ਤਸੂਪਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਖਜ੍ਜਕਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਦਿਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ।

੨੨੯੧. ''ਸਚੇਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਬੀਜਨਿਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਦਣ੍ਡਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਚੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਚੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵਮਾਗਤਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਥਾਯੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੨੯੨-੩. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਯਾਗੁਪਾਨੇ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੇਪੀ"**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ ''ਯਾਗੁਪਾਨੇਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਯਾਗੁਪਾਨੇ ਵਾ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੇ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਹਾਯਿਕਭਾਵੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਚੇਤਿਯਪੂਜਾਯ ਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਪੂਜੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੯੩)।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੨੨੯੪. ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ 'ਏਹਾਯ੍ਯੇ ਇਮਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮੇਹੀ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ 'ਸਾਧੂ'ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਿਨੀ ਨੇਵ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯ ਨ ਵੂਪਸਮਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੯੫) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ"**ਤਿਆਦਿ। **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ**ਤਿ ਨ ਦਾਨਿ ਤਂ ਵੂਪਸਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਵਾ ਨ

ਵੂਪਸਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਧੁਰਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨੇ ਯਥਾ ਪਞ੍ਚਾਹਪਰਿਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਤਥਾ ਏਕਾਹਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੯੫**. **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਜਾਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੨੯੬-੭**. **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਗਿਹੀਨਂ ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਅਞ੍ਞੇਸਂ** ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਨਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਪੋਨੋਦਕਂ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ **ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ** ਖਾਦਨੀਯਂ, ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਦਦਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੯੮-੯**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਮੁਨਿਨਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੋਦਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਾ** ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਸਯਂ **ਨ ਦੇਤਿ** ਅਞ੍ਞੇਨ **ਦਾਪੇਤਿ,** ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ **ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ** ਦੇਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਯਾ ਬਾਹਿਰਲੇਪਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਚ **ਨ ਦੋਸੋ** ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੩੦੦-੧**. **ਆਵਸਥਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਤੁਨਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ। **ਯਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਯਂ ‘‘ਆਵਸਥਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਂ ਚੀਵਰਂ, **ਤਂ** ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਦਿਵਸੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਸੋ ਉਤੁਨਿਯਾ ਸਾਮਣੇਰਾਯ ਵਾ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸਞ੍ਞਾ...ਪੇ॰... ਵੇਮਤਿਕਾ...ਪੇ॰... ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸਞ੍ਞਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦੬) ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੦੨-੩**. **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਚੀਵਰੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਵੇਮਤਿਕਾਯ ਵਾ **ਤਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਞ੍ਞਾਸਂ ਉਤੁਨੀਨਂ ਅਭਾਵੇ ਅਦਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪੁਨ ਪਰਿਯਯੇ**ਤਿ ਪੁਨ ਉਤੁਨਿਵਾਰੇ ਯਥਾਕਾਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਯਯੇ**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ । **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਟ੍ਠਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਚੀਵਰਂ ਸਰੀਰਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਸਾਮਿਤਮ੍ਪਿ ਚੋਰਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੨੩੦੪**. **ਸਕਵਾਟਕਂ ਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਵਾਟਬਨ੍ਧਵਿਹਾਰਂ, ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਯੁਤ੍ਤਂ ਸੁਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਾਯ ਅਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਂ ਜਗ੍ਗੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ।

**੨੩੦੫-੬**. ‘‘ਹੋਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਤਸ੍ਸਾ, ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਕਾਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮਤੋ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਕਗਾਮਤੋ। **ਤਥਾ ਇਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਉਪਚਾਰਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦਤ੍ਤਯੇ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਪਠਮੇਨ ਪਦੇਨ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਥਾ

**ਇਤਰਸ੍ਸ** ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਚਾਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਦੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਉਪਚਾਰੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੩੦੭. **ਅਕਵਾਟਬਨ੍ਧਨਸ੍ਮਿਂ** ਕਵਾਟਬਨ੍ਧਰਹਿਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਤਥਾ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਂ। **ਜਗ੍ਗਿਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਜਗ੍ਗਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਪਟਿਜਗ੍ਗਿਕਂ।

੨੩੦੮. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠੇ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਆਵਾਸੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

੨੩੦੯-੧੦. ਹਤ੍ਥੀ ਚ ਅਸ੍ਸੋ ਚ ਰਥੋ ਚ **ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਾ**, ਤੇ ਆਦਿ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਾਦਯੋ**, ਤੇਹਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਧਨੁ ਥਰੂਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਗਹਿਤਂ। **ਸਂਯੁਤ੍ത**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਪਦੇਹਿ ਸਂਯੋਜਿਤਂ, ''ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਤਸਮਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਂ ਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪਂ ਰਥਸਿਪ੍ਪਂ ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਂ ਥਰੁਸਿਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਸਿਕ੍ਖਾਦਿਸਿਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਦੀਪਕੋ ਗਨ੍ਥੋ ਵਚ੍ਚਵਾਚਕਾਨਂ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪਦਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨਿਧਾ''ਤਿ। **ਪਰੂਪਘਾਤਕਂ ਮਨ੍ਤਾਗਦਯੋਗਪ੍ਪਭੇਦਕਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਖਿਲਨਵਸੀਕਰਣਸੋਸਾਪਨਾਦਿਭੇਦਂ ਆਥਬ੍ਬਣਮਨ੍ਤਞ੍ਚ ਵਿਸਯੋਗਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਕਞ੍ਚ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਖਿਲਨਮਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਦਾਰੁਸਾਰਖਿਲਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਮਨ੍ਤੋ। **ਵਸੀਕਰਣਮਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਪਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪਨਕਮਨ੍ਤੋ। **ਸੋਸਾਪਨਕਮਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਪਰਸਰੀਰਂ ਰਸਾਦਿਧਾਤੁਕ੍ਖਯੇਨ ਸੁਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਾਪਨਕਮਨ੍ਤੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਦੇਸ੍ਸਨਾਦਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਵਿਦੇਸ੍ਸਨਂ** ਨਾਮ ਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵੇਰਿਭਾਵਾਪਾਦਨਂ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹਤ੍ਥਿ...ਪੇ॰... ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਦਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਪਰਿਯਾਪੁਣੇਯ੍ਯ** ਅਧੀਯੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੩੧੧. **ਲੇਖੇ**ਤਿ ਲਿਖਿਤਸਿਪ੍ਪੇ। **ਧਾਰਣਾਯ ਚਾ**ਤਿ ਧਾਰਣਸਤ੍ਥੇ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਬਹੂਨਿਪਿ ਗਨ੍ਥਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਗੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। **ਪਰਿਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਪਰਿਤ੍ਤਚੋਰਵਾਲਾਦਿਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤੇਸੁ ਚ।

ਨਵਮਂ।

੨੩੧੨. **ਦਸਮੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਂ ਵਾਚੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੧੮) ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਇਦਂ** ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਦਸਮਂ।

ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੨੩੧੩. **ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਂ ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਦੇਸਂ। **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਭਿਕ੍ਖੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਂ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ।

**੨੩੧੪-੫**. ''ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਨਾਮ ਆਰਾਮੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੨੫) ਵਚਨਤੋ ਆਹ **"ਸਚੇ ਅਨੁਮਸੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨੁਮਸੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਸਚੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਠਮੇ ਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮੇ ਵਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਦੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੧੬**. **ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ** ਆਰਾਮੇ ਸਭਿਕ੍ਖੁਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ **ਉਭੋਸੁਪਿ** ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾਭਿਕ੍ਖੁਕੇਸੁ ਆਰਾਮੇਸੁ **ਜਾਤਕਙ੍ਖਾਯ** ਸਞ੍ਜਾਤਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ, ਵੇਮਤਿਕਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੧੭**. ਸੀਸਾਨੁਲੋਕਿਕਾ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। **ਤਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਯਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ** ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ''ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ **ਗਚ੍ਛਤਿ**। ਯਥਾਹ ''ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਾਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨੭)।

**੨੩੧੮**. **"ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ"**ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਂ ਆਰਾਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਰਾਮਮਜ੍ਝਤੋ ਵਾ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ।

ਪਠਮਂ।

**੨੩੨੦**. **ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯ ਵਾ। **ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਭਯ'ਮਸ੍ਸ ਉਪਦਂਸੇਯ੍ਯ ਵਾ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ...ਪੇ॰... ਵੇਮਤਿਕਾ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ ਵਾ ਪਰਿਭਾਸਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੩੧) ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਤਸ੍ਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੨੧**. **"ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ''ਅਭਿਸਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੭੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੩੨੨-੩**. **ਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ। **ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਬਾਲਾ ਏਤਾ, ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਏਤਾ, ਨੇਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਦੋਸਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੩੫) ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਰਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਾ ਤਥੇਵ ਇਤਰਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੩੨੪-੬**. ਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤਨਪਵਾਰਣਾ ਉਭੋਪਿ **ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੭-੨੧੯), **ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੮-੨੩੯) ਚ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾ, ਤਾਹਿ ਉਭੋਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਪਵਾਰਣਾਹਿ ਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਚੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਪਿ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਾਪਿ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਯਾਗੁਞ੍ਚ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦਿ**ਕਾਲਿਕਤ੍ਤਯਞ੍ਚ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ **ਆਮਿਸਂ** ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਾ ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਵਸੇਨ **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ** ਨਾਮ ‘‘ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ’’ਤਿ **ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾ। **ਪਵਾਰਣਾ** ਚ ‘‘ਪਵਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਅਭਿਹਰਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ **ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੨੩੨੭**. **ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਚ ਤੀਣੇ**ਵਾਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਏਵ।

**੨੩੨੮-੯**. ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਸਚੇ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਤਿ, **ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਮਨ੍ਤਨਸਾਮਿਕਸ੍ਸੇਵ। **ਅਞ੍ਞਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ। ਸਚੇ ਸਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਚ ਤੀਣੇ**ਵਾਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕਾਲਿਕਾਨੇਵ। **ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਪਿਪਾਸਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ।

**੨੩੩੦**. ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਇਦਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦ੍ਧਾਨੇਨ ਤੁਲ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਵਾਰਿਤਾਯ, ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਯ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਯ ਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਪਨ ਸਾਮਿਕਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ **ਇਦਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਭੁਞ੍ਜਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**। ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

**੨੩੩੧**. **“ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿਂ ਪਵਾਰਿਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਯਾ ਯਦਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਿਯਾ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ। **ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਭੋਗੇਨੇਵ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਵਸ੍ਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੩੩੨**. ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਨੀ ਅਸ੍ਸ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੪੩) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਕੁਲਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਵਣ੍ਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਕੁਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਲਸ੍ਸਾਵਣ੍ਣਨਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ‘‘ਤਂ ਕੁਲਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕੁਲਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਂ ਅਗੁਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੨੩੩੩**. **ਸਨ੍ਤਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਚ੍ਛਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਦੋਸਂ ਆਦੀਨਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੩੩੪-੫**. **ਓਵਾਦਦਾਯਕੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ। **ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ।

**੨੩੩੬**. **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਓਵਾਦਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੩੩੮**. ਯਾ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਵਸ੍ਸਂ ਵੁਤ੍ਥਾ** ਪੁਰਿਮਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਵਾ ਤੇਮਾਸਂ ਵੁਤ੍ਥਾ **ਤਤੋ** ਅਨਨ੍ਤਰਂ **ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ ‘‘ਨਾਹਂ ਪਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਚੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

**੨੩੪੧**. **ਓਵ◌ਾਦਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਨਪਵ◌ਾਰਣਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੨੩੪੨**. ਓਵ◌ਾਦਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਅਗਮਨੇਨ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ। ਕਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੨੩੪੩**. ‘‘ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਤੋ ਦ੍ਵ◌ੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤਬ੍ਬਾ ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਨਞ੍ਚ ਓਵ◌ਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫੯) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਨ ਯਾਚਿਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਨਵਮਂ।

**੨੩੪੬-੭**. **ਪਸਾਖੇ** ਨਾਮ ਨਾਭਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਉਪਰਿ ਪਦੇਸੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਖਾ ਵ◌ਿਯ ਉਭੋ ਊਰੂ ਪਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਸਾਖੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਸਾਖੇ। **ਸਞ੍ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤਂ। **ਗਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਡਂ। **ਰੁਧਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਣਂ। **ਸਙ੍ਘਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵ◌ਾ। **ਗਣਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵ◌ਾ। **ਏਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਿਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ਸਹਤ੍ਥੇ ਇਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੇਨੇਕਾ’’ਤਿ। **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**ਧੋਵ◌ਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿ-ਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਆਲਿਮ੍ਪਾਪੇਯ੍ਯ ਵ◌ਾ ਬਨ੍ਧਾਪੇਯ੍ਯ ਵ◌ਾ ਮੋਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵ◌ਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੬੩) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਗਤਾਨਂ ਇਤਰੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਗਹਣਤੋ ‘‘ਆਲਿਮ੍ਪ ਬਨ੍ਧ ਮੋਚੇਹੀ’’ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਤ੍ਤਯਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿਚ੍ਛ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਛ ਚਾ’’ਤਿ।

ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਸਾਖੇ ਜਾਤਂ ਗਣ੍ਡਂ ਵ◌ਾ ਰੁਧਿਤਂ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵ◌ਾ ਗਣਂ ਵ◌ਾ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ **ਏਕੇਨ** ਪੁਰਿਸੇਨ ਏਕਿਕਾ ‘‘ਭਿਨ੍ਦ ਫਾਲੇਹਿ ਧੋਵ ਆਲਿਮ੍ਪ ਬਨ੍ਧ ਮੋਚੇਹੀ’’ਤਿ **ਸਬ੍ਬਾਨਿ** ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਛ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ, **ਕਤੇਸੁ** ਭਿਨ੍ਦਨਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਤਸ੍ਸਾ ਛ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੪੮-੯**. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਡੇ ਵ◌ਾ ਵਣੇ ਵ◌ਾ। ‘‘ਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤ੍ਵ◌ਂ ਕਰੋਹਿ’’ਇਤਿ ਸਚੇ ਏਵ◌ਂ ਯਾ ਆਣਾਪੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਾਯ ਆਣਾਪਨਵ◌ਾ**ਚਾਯ** ਛ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਚ੍ਛਕ੍ਕਞ੍ਚੇਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੫੧**. **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ** ਵ◌ਾਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਵ◌ਾ ਗਣਂ ਵ◌ਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਦੁਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਿਕਂ। ਵ◌ਿਞ੍ਞੁਂ ਦੁਤਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦਸਮਂ।

ਆਰਾਮਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

**੨੩੫੩**. ‘‘ਗਣਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਨਤ੍ਥਂ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ। **ਗਬ੍ਭਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਂ, ਕੁਚ੍ਛਿਪਵ◌ਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ◌ੁ**ਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਹਿ।

**੨੩੫੪-੫**. **ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਓਸਾਨੇ**ਤਿ ਤਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, **ਯਜ**ਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਬ੍ਭਿਨਿਸਵ੍ਵਾਯ ਨ ਚ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਅਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ ਗਬ੍ਭਿਨਿਸਵ੍ਵਾਯ ਚ। **ਉਭੋ ਸਵ੍ਵਜਾਤਕਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਉਭੋਸੁ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੰਸਯਾਯ, ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ, ਅਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ ਚ ਵੇਮਤਿਕਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨੇਤ੍ਥ **ਸੁ**-ਸਦ੍ਦਲੋਪੋ। ਤਥਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਚਰਿਨਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਚਰਿਨਿਯਾ ਚ। **ਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਨੀਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਗਣਸ੍ਸ ਚ। ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੫੬**. ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਗਬ੍ਭਿਨਿਸਵ੍ਵਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਦ੍ਵੀਸੂ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ, ਅਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ ਚ।

ਪਠਮਂ।

**੨੩੫੭**. **ਦੁਤਿਯੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਾਯਨ੍ਤਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੭੩) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਾਯਨ੍ਤੀ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਧਾਤਿ ਵਾਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਦੁਤਿਯਂ।

**੨੩੫੮**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ **ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਂ** ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਸਚੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ। **ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਆਦੀਸੁ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਵੇਰਮਣਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਮਾਦਾਨਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੭੯) ਨਯੇਨ ਅਨਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਾ ਏਵਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕੁਪਿਤਸਿਕ੍ਖਂ ਵਾ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ** ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਨਤੋ ਵਾ ਤੇ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਾਨਨਤੋ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੩੫੯**. ''ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਸਤ੍ਤਨਾ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਵੇਮਤਿਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੮੨) ਏਵਂ **ਅਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਨਾ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੀਪਿਤਂ**।

**੨੩੬੦**. **ਅਖਣ੍ਡਤੋ** ਖਣ੍ਡਂ ਅਕਤ੍ਵਾ।

**੨੩੬੧**. ਸਚੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਇਮਾ ਛ ਸਿਕ੍ਖਾਯੋ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯਾ ਪਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਇਮਾ ਅਦਤ੍ਵਾ **ਨ ਕਾਰਯੇ** ਨੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤਿਯਂ।

**੨੩੬੨**. **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਸੇਸਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਇਧਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ **ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੬੩**. ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਠਮਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿ **ਸਚੇ ਪਠਮਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ਕੇਪਿ ਪਦਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੬੪**. **ਤਤਿਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਠਮੇਨ ਸਮਂ ਞੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। **ਚਤੁਤ੍ਥਂ** ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਂ** ਹੋਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੩੬੫**. **ਗਿਹਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਂ, ਪੁਰਿਸਸਮਾਗਮਪ੍ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ।

**੨੩੬੬**. **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸੇਸੇਨ** ਸਬ੍ਬਸੋ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੩੬੮**. **ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਸਹਜੀਵਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤੁਵਟ੍ਟਕਵਗ੍ਗਸ੍ਮਿਂ ''ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਸਹਜੀਵਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ **ਯਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਤੇਨ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਟ੍ਠਮਂ ਸਮਂ ਞੇਯ੍ਯਂ, **ਨ ਵਿਸੇਸਤਾ** ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਟ੍ਠਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਹਜੀਵਿਨਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੦੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਹਜੀਵਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਿਂ। **ਨੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਹਿ ਨਾਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਯ੍ਯੇ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਿ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨ ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਅਟ੍ਠਮਂ।

**੨੩੬੯**. **ਯਾ ਕਾਚਿ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਪਵਤ੍ਤਿਨਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ **ਪਰਿਯਾਪੁਤਾ** ਕਥਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ **ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ,** ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਸੁਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਨੀ, ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਚ ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਨੀ ਚਾਤਿ **ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਪਵਤ੍ਤਿਨੀ,** ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤਂ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ। **ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚੁਣ੍ਣੇਨ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ, ਮੁਖੋਦਕੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ।

**੨੩੭੦**. ''ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹਂ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਚੇ, ਏਵਂ ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੭੧**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਬਾਲਂ ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਵਾ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ, ਗਿਲਾਨਾਯ ਵਾ ਆਪਦਾਸੁ ਵਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿਯਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੭੨**. ਅਨੁਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਕ੍ਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਂ।

**੨੩੭੩-੫**. ਯਾ ਕਾਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਸਹਜੀਵਿਨਿਂ** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਿਂ **ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ** ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਾਨਿਪਿ **ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਨ ਚਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਯ੍ਯ** ''ਇਮਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਨ ਨਿਯੋਜੇਯ੍ਯ ਚੇ, **ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ** ''ਨ ਦਾਨਿ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਨ੍ਤਰਾਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਵਾ ਦੁਤਿਯਂ ਅਲਭਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਪਦਾਸੁ ਵਾ ਗਿਲਾਨਾਯ ਵਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦਸਮਂ।

ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

**੨੩੭੬**. **ਗਿਹਿਗਤੇਹਿ ਤੀਹੇ**ਵਾਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇ ਗਿਹਿਗਤਪਦਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮੇਹਿ ਤੀਹੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ। **ਸਦਿਸਾਨੀ**ਤਿ ਇਧ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਵਚਨਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਚਨਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਵਚਨਞ੍ਚ ਗਿਹਿਗਤਵਚਨਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

**੨੩੭੭**. **ਮਹੂਪਪਦਾ**ਤਿ ਮਹਾ ਉਪਪਦੋ ਯਾਸਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਤਾ ਮਹੂਪਪਦਾ। **ਉਪਪਦਂ** ਨਾਮ ਪਦਾਨਮੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਥਾਨਨ੍ਤਿ ''ਯਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਪਦੇਨ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਦਿਪਦਾਨਂ ਗਹਣਂ, ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਾਨਮਭੇਦੋਪਚਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਪਦਗਹਿਤਾਨਮੇਤ੍ਥ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਦਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਗਿਹਿਗਤਾਨਂ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਆਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਿਹਿਗਤਾਯ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਯ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਵਸ੍ਸਵਸੇਨ ਨਾਨਾਕਰਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਾਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਵਸ੍ਸਵਸੇਨੇਵ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਗਤਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ**"ਤਿ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੩੭੮**. **ਤਾ** ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਸਚੇ ਗਿਹਿਗਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਨ ਚ ਪੁਰਿਸਗਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ , **ਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦਿਸੁ** ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ''ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮ੍ਮੁਤਿ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਚੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿ ਚ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਗਹਿਤਂ।

**੨੩੭੯**. ਇਮਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਾਦੀਸੁ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਨ ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਾ ਏਤਾ ਉਭੋਪਿ** ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ''ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਤਥਾ ''ਗਿਹਿਗਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ **ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ** ਯਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਥਾ ਚੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਧ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਸ੍ਮਾ-ਪਦਤ੍ਥੋਤਿ ਤਦਤ੍ਥਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

**੨੩੮੦**. **ਸਮ੍ਮੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿਂ। **ਦਸਵਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਿਹਿਗਤਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ''ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧੯)। **ਸੇਸਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਏਕਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਦ੍ਵਾਦਸ, ਤੇਰਸ, ਚੁਦ੍ਦਸ, ਪਨ੍ਨਰਸ, ਸੋਲ਼ਸ, ਸਤ੍ਤਰਸ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਪਰਿਯਨ੍ਤਾਸੁ ਸੇਸਾਸੁਪਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸੁ। **ਅਯਂ ਨਯੋ**ਤਿ ''ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਸਂਵਚ੍ਛਰਤੋ ਆਗਾਮਿਨਿ ਦੁਤਿਯੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿ।

**੨੩੮੧**. ‘‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ’’ਤਿਪਿ ‘‘ਗਿਹਿਗਤਾ’’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁ**ਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੮੨**. **ਯਾ ਪਨ** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ **ਸਾਮਣੇਰੀ** ‘‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ‘‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, **ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ** ‘‘ਗਿਹਿਗਤਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਾ’’ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ ਪਨ ‘ਗਿਹਿਗਤਾ’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ।

**੨੩੮੩**. **ਏਤਾ ਤੁ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋਪੀ**ਤਿ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਗਿਹਿਗਤਾ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਿਹਿਗਤਾ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਕਸਕਨਾਮੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯਾ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੋਚਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਨ ਸਂਸਯੋ’’**ਤਿ। ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ **‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਤੋ’’**ਤਿ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਨਿ।

**੨੩੮੪-੫**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਊਨਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ**ਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਏਵ ਸਯਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਸਚੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਣਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਦੁਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਆਪਨ੍ਨਾਨਂ **ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ** ਅਨਨ੍ਤਰਂ **ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਂ ਓਸਾਨੇ** ਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ **ਯ੍ਯ**ਤਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

**੨੩੮੬**. **ਪਞ੍ਚਮੇ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੪੨) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਕਿਰਿਯਂ, ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਗ੍ਗਹਣਂ ਅਕਿਰਿਯਂ।

ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੨੩੮੭**. **ਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ। **ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵਾਦਿਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਅਲਂ ਤਾਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤੇ ਅਯ੍ਯੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ **ਏਤ੍ਥ** ‘‘ਸਾਧੂਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਅਲਂ ਤਾਵ ਤੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾਰਿਤਾ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ **ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਵਾਰਣੇ **ਪਚ੍ਛਾ ਖੀਯਤਿ** ‘‘ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ ਬਾਲਾ, ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ ਅਲਜ੍ਜਿਨੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵਣ੍ਣਂ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਦੋਸਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੮੮**. **ਛਨ੍ਦਦੋਸਾਦੀਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਕਤਿਯਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਕਤਿਯਾ **ਛਨ੍ਦਦੋਸਾਦੀਹਿ** ਅਗਤਿਗਮਨੇਹਿ ਨਿਵਾਰਣਂ **ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ** ਸਚੇ ਉਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਟ੍ਠਂ।

**੨੩੮੯-੯੦**. **ਲਦ੍ਧੇ ਚੀਵਰੇ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ‘‘ਸਚੇ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸਸਿ, ਏਵਾਹਂ ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਲਦ੍ਧੇ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਲਾਭਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਅਸਨ੍ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। ਵੁ**ਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਤਂ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੩੯੧**. **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਅਵੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਸਤ੍ਤਮਂ।

੨੩੯੨. **ਅਟ੍ਠਮ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ‘ਸਚੇ ਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਵਾਹਂ ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੫੫) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਨਵਮੇ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠਂ ਕੁਮਾਰਕਸਂਸਟ੍ਠਂ ਚਣ੍ਡਿਂ ਸੋਕਾਵਾਸਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੫੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। “**ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਿਸੇਸਮਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਿਦ**”ਨ੍ਤਿ।

ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – **ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ। **ਕੁਮਾਰਕਸਂਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੇਨ ਕੁਮਾਰੇਨ ਤਥੇਵ ਸਂਸਟ੍ਠਂ। **ਚਣ੍ਡਿ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਧਨਂ। **ਸੋਕਾਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਸੋਕਂ ਪਵੇਸੇਤੀਤਿ ਸੋਕਾਵਾਸਾ, ਤਂ ਸੋਕਾਵਾਸਂ। ਅਥ ਵਾ ਘਰਂ ਵਿਯ ਘਰਸਾਮਿਕਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਸਮਾਗਮਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸੋਕਂ ਆਵਿਸਤਿ, ਇਤਿ ਯਂ ਆਵਿਸਤਿ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸਾ ਆਵਾਸੋ ਹੋਤੀਤਿ **ਸੋਕਾਵਾਸਾ**। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ‘‘ਸੋਕਾਵਾਸਾ ਨਾਮ ਪਰੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸੋਕਂ ਆਵਿਸਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੬੦) ਦ੍ਵੇਧਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੨੩੯੩. ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠਾਦਿਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਾਨਿ।

੨੩੯੪. ਵਿਜਾਤ**ਮਾਤਰਾ** ਵਾ ਜਨਕ**ਪਿਤਰਾ** ਵਾ **ਸਾਮਿਨਾ** ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸਾਮਿਨਾ ਵਾ **ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤਂ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਥਾਯ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਂ **ਤਂ** ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੩੯੫. **ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਕਿਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਾਲੇ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਾਲੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ ਸਕਿਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬੨)।

੨੩੯੬-੭. **ਅਤ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ। ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵਾਚਤੋ…ਪੇ॰… ਕਾਯਵਾਚਾਦਿਤੋਪਿ ਚਾ**”ਤਿ। ਕਥਂ ਵਾਚਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ? ਅਬ੍ਭਾਨਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ‘‘ਪਕ੍ਕੋਸਥ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ, ਇਧੇਵ ਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਵਾਚਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ‘‘ਉਪਸ੍ਸਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਂ **ਕ੍ਰਿਯਂ**, ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਂ**।

ਦਸਮਂ।

੨੩੯੮. **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਸਚੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ, ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ, ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਾਰਿਵਾਸਿਯਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ** ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਉਸ੍ਸਾਰਣਾ ਵਾ ਕਰੀਯਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਨੋਕਾਸੋ ਅਯਂ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ, ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਉਪੋਸਥਾਦੀਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਯਾਵ ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਕਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਯੇਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਚੇ ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ''ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਪਾਟਿਪਦੇ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਯਂ ਨਾਮ।

ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਬ੍ਭਾਨਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰੇਕੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਾਠਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਵਦਤਿ ''ਅਜ੍ਜ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਦਾਰੁਣਂ, ਮਾ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ, ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥਞ੍ਞੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ –

''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਬਾਲਂ ਉਪਚ੍ਚਗਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪੯) –

ਵਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ, ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਇਦਂ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਵਾਸਿਯਞ੍ਚੇਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਾਰਿਵਾਸਿਯਞ੍ਚ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ''ਤਿ।

**ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੩੯੯**. ਛਨ੍ਦਂ **ਅਵਿਹਾਯ** ਵਾ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ **ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਤੁ** ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ।

ਏਕਾਦਸਮਂ।

**੨੪੦੦**. **ਦ੍ਵਾਦਸੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨੁਵਸ੍ਸਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭੧) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਤੇਰਸੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਕਂ ਵਸ੍ਸਂ ਦ੍ਵੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭੫) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਤੇਰਸਮਾਨਿ।

ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

**੨੪੦੧**. **ਅਗਿਲਾਨਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨੇਨ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਰੋਗਰਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਅਗਿਲਾਨਾ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਛਤ੍ਤਞ੍ਚ ਉਪਾਹਨਾ ਚ **ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ**। ਤਤ੍ਥ ਛਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ, ਉਪਾਹਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਲਕ੍ਖਣਾ। **ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਭਯਂ ਏਕਤੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ। ਵਿਸੁਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

**੨੪੦੨**. **ਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਸਚੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੪੦੩**. **ਕਦ੍ਦਮਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਹਾਵਾਲੁਕਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

੨੪੦੪. ਸਚੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਛਤ੍ਤੇ ਲਗ੍ਗਨਯੋਗ੍ਗਂ ਨੀਚਤਰਂ ਗਚ੍ਛਾਦਿਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗੁਮ੍ਬਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਹਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਾਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੨੪੦੫. **ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੀਸਤੋ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਦਤੋ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਹੋਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤਿ।

੨੪੦੬. **ਪਯੋਗਗਣਨਾਯੇ**ਵਾਤਿ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਸ੍ਸ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਧਾਰਣਪਯੋਗਗਣਨਾਯ। **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਗਿਲਾਨਾ ਅਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੮੧) ਏਵਂ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਗਿਲਾਨਾ ਅਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾ, ਗਿਲਾਨਾ ਵੇਮਤਿਕਾ, ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੮੨) ਏਵਂ **ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ ਤਥੇ**ਵ **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੨੪੦੭. ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਾ ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਆਰਾਮੇ** ਵਾ **ਉਪਚਾਰੇ** ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਾਮਸ੍ਸ **ਉਪਚਾਰੇ** ਵਾ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਭੇਦਾਦਿਆਪਦਾਸੁ।

ਪਠਮਂ।

੨੪੦੮. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਗਿਲਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ, ਪਾਦੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ ਅਗਿਲਾਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ ''ਅਗਿਲਾਨਾ ਨਾਮ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਦਸਾ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੮੭)। **ਯਾਨਂ** ਨਾਮ ਰਥਾਦਿ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਮੇਵ।

੨੪੦੯. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਭੇਦਾਦਿਆਪਦਾਸੁ। ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਰਾਮੇ, ਆਰਾਮੂਪਚਾਰੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਦੁਤਿਯਂ।

੨੪੧੦. "**ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਕਟੂਪਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਸਙ੍ਘਾਣਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। ਯਥਾਹ – ''ਸਙ੍ਘਾਣਿ ਨਾਮ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਟੂਪਗਾ''ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਾਣਿ** ਨਾਮ ਮੇਖਲਾਦਿਕਟਿਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ। **ਕਟੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਟਿਪ੍ਪਦੇਸੋਪਗਂ।

੨੪੧੨. **ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਕਟਿਯਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁਸੁਤ੍ਤਕਂ।

੨੪੧੩. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਇਤਿ ਇਦਂ ਉਭਯਮੇਵ **ਵਿਸੇਸਤਾ** ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਰਣਂ।

ਤਤਿਯਂ।

੨੪੧੪. ਸੀਸੂਪਗਾਦਿਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਚੇ ਯਾ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੀਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸੀਸੂਪਗਂ,** ਸੀਸੇ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਾਰਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗੀਵੂਪਗਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਯਥਾਹ – ''ਇਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ ਸੀਸੂਪਗੋ ਗੀਵੂਪਗੋ ਹਤ੍ਥੂਪਗੋ ਪਾਦੂਪਗੋ ਕਟੂਪਗੋ''ਤਿ।

੨੪੧੫. ਨ ਚ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੨੪੧੬. **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਗਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਨਤਗਰਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਗਨ੍ਧਕਕ੍ਕੇਨ। **ਸਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਕੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਸਹ ਵਤ੍ਤੁਤੀਤਿ **ਸਵਣ੍ਣਕੰ,** ਹਲਿਦ੍ਦਿਕਕ੍ਕਾਦਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸੋਤਿ **ਅਵਣ੍ਣਕੰ,** ਸਾਸਪਕਕ੍ਕਾਦਿ, ਸਵਣ੍ਣਕਞ੍ਚ ਅਵਣ੍ਣਕਞ੍ਚ ਸਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਕੰ, ਤੇਨ **ਸਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਕੇਨ ਚ**। ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਨ੍ਹਾਨੋਸਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੪੧੭. **ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ। **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਦਦ੍ਦੁਕੁਟ੍ਠਾਦਿਰੋਗਪਚ੍ਚਯਾ।

੨੪੧੮. **ਛਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾਸਿਤਕੇਨ ਪਿਞ੍ਞਾਕੇਨ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੦੩) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਾਨਿ।

੨੪੧੯. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਚੇ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਮ੍ਬਾਹਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਤਸ੍ਸਾ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ** ਤਥਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੪੨੦. **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਨੇ, ਸਮ੍ਬਾਹਨੇ ਚ ਹਤ੍ਥੰ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਨੇ **ਏਕਾ** ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਹਤ੍ਥੰ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਨੇ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੪੨੧. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਚੋਰਭਯਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਕਮ੍ਪਨਾਦੀਸੁ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਗ੍ਗਗਮਨਪਰਿਸ੍ਸਮੇਨਾਪਿ ਆਬਾਧਿਕਾਯ।

੨੪੨੨. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਗਿਹਿਨਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਵਿਸੇਸੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਤ੍ਤਮੇਨੇਵ ਸਮਾਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿਪੀ"**ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨਿ।

੨੪੨੩. **ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਰਤਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। **"ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ"**ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਰਤਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਮੇਤੰ। **ਛਮਾਯਪੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾਪਿ। ਯਾ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੪੨੪. **ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਸਞ੍ਞਾਤਿ ਤੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤ੍ਤਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ **ਦੁਕ੍ਕਟਦ੍ਵਯੰ** ਹੋਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਭੇਦਾਦਿਆਪਦਾਸੁ। ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੁਞ੍ਚ ਠਾਤੁਞ੍ਚ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿਯਾ **ਗਿਲਾਨਾਯ**।

੨੪੨੫. ਨਿਪਜ੍ਜਨੰ **ਕ੍ਰਿਯੰ**। ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨੰ **ਅਕ੍ਰਿਯੰ**।

ਏਕਾਦਸਮੰ।

**੨੪੨੬**. ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਯੇਨ ਸੋ **ਓਕਾਸਕਤੋ**, ਨ ਓਕਾਸਕਤੋ **ਅਨੋਕਾਸਕਤੋ**, ਤਂ, ਅਕਤੋਕਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਵਿਨਯਾਦੀਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪਨਕਾਲੇ ਅਧਿਵਾਸਨਵਸੇਨ ਅਕਤੋਕਾਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੋਸਤਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਿਟਕੇ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਿਟਕੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਵਿਨਯੇ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ।

**ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਂ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਨਯਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

**੨੪੨੭**. **ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ''ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ।

**੨੪੨੮-੯**. **ਸਂਕਚ੍ਚਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਥਨਵੇਠਨਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿਯਾ ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾਤਿ ਅਧਕ੍ਖਕਉਬ੍ਭਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸਂਕਚ੍ਚਿਕਚੀਵਰਰਹਿਤਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਸਂਕਚ੍ਚਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ)। ''ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾਯ ਪਮਾਣਂ ਤਿਰਿਯਂ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੧੨੨੪-੧੨੨੬) ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਵੇਸਨੇ। **ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮੇਪੀ**ਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਵੇਸਨੇਪਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ''ਪਠਮੇ ਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਯੋ **ਮਤੋ** ਵਿਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੩੦**. **ਆਪਦਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਂ, ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੨੪੩੧**. **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਸਰੂਪਤੋ ਅਦਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਮਾਤਿਕਾਪਦਭਾਜਨਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਸੁਨਿਪੁਣਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ, ਅਤ੍ਥਜਾਤਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਵਿਭਾਵੀ, ਤੇਨ **ਵਿਭਾਵਿਨਾ**।

ਤੇਰਸਮਂ।

ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਏਵਂ ਨਵਹਿ ਵਗ੍ਗੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਗ੍ਗੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਤਾਨਿ ਇਧ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕੇਸੁ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਕਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗਂ, ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਂ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਹਟ੍ਠਂ ਪਵਾਰਣਂ, ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਪਅਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਂ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਂ, ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ , ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਨਿਸੀਦਨਂ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਬਾਵੀਸਤਿ

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ ਸਤਞ੍ਚ ਛਸਟ੍ਠਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਾ, ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਸਙ੍ਘਾਣਿ, ਇਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕੋ, ਵਾਸਿਤਕਪਿਞ੍ਞਾਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਆਦੀਹਿ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਾਨੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਿਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ,** ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਤਿ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ** ਚੇਵ **ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ** ਚ। ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨੇਵ। ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ, ਆਰਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਚ, ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠਂ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਯਛਨ੍ਦਦਾਨਂ, ਅਨੁਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਵੁਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਿ। ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੇਵਾਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੪੩੨**. ਏਵਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਗਿਲਾਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਗਿਲਾਨਾ ਸਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਪ੍ਪਿਂ ਸਚੇ ‘‘ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਏਵਂ ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਰਿਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸਾ **ਅਗਿਲਾਨਾ** ਨਾਮ। **ਸਪ੍ਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ ਗੋਸਪ੍ਪਿਆਦਿਕਮੇਵ।

**੨੪੩੩**. **ਤਿਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਿਲਾਨਾ ਅਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ, ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾਤਿ ਤੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਤੀਣਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਨਿ। **ਗਿਲਾਨਾ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਾਯ ਦ੍ਵਿਕਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਗਿਲਾਨਾ ਅਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਾ, ਵੇਮਤਿਕਾ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ।

**੨੪੩੪-੫**. ਗਿਲਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੂਪਸਨ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਸੇਵਨ੍ਤਿਯਾ** ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਚ ਗਿਲਾਨਾਯ ਅਵਸੇਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ **ਞਾਤਕਾਦਿਤੋ** ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਗਹਿਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਠਮਂ।

**੨੪੩੬**. **ਸੇਸੇਸੁ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੂ**ਤਿ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਗਿਲਾਨਾ ਤੇਲਂ…ਪੇ॰… ਮਧੁਂ…ਪੇ॰… ਫਾਣਿਤਂ…ਪੇ॰… ਮਚ੍ਛਂ…ਪੇ॰… ਮਂਸਂ…ਪੇ॰… ਖੀਰਂ…ਪੇ॰… ਦਧਿਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਪਟਿਦੇਸੇਤਬ੍ਬਂ ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਅਯਜੇ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ, ਤਂ ਪਟਿਦੇਸੇਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੩੬) ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੇਸੁ। **ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਚਿ ਵਿਸੇਸਤਾ**ਤਿ ਤੇਲਾਦਿਪਦਾਨਿ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੩੭**. ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੪੩੮**. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਨਨ੍ਤਰੰ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਖਿਯਾਨਿ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੇਵਾਤਿ ਤਦੇਵ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਸੇਖਿਯਾ ਪਨ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਖਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਨਨ੍ਤਰੰ **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ,** ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਤਤੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪੁਨ ਇਧ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੨੪੩੯-੪੦**. **ਸਵਿਭਙ੍ਗਾਨੰ** ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਸਹਿਤਾਨੰ **ਉਭਤੋਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ** ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰੋ** ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਨੰ ਸਾਰਭੂਤੋ ਯੋ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ ਵੁ**ਤ੍ਤੋ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ** ਸਾਰਭੂਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸਮਾਦਾਯ ਯੋ ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਮਯਾ **ਕਤੋ** ਵਿਰਚਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੨੪੪੧**. **ਨੋ** ਅਮ੍ਹਾਕੰ **ਪਟਿਭਾਣਜੰ** ਪਟਿਭਾਣਤੋ ਜਾਤੰ **ਇਮੰ ਤੁ** ਇਮੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਪਨ **ਯੇ ਜਨ੍ਤੂਨੋ** ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿ , **ਤੇ** ਜਨ੍ਤੂਨੋ **ਜਨਸ੍ਸ** ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ **ਹਿਤੇ** ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਪਕਾਸਕਤ੍ਤਾ ਉਪਕਾਰਕੇ ਸੁਮਤਸ੍ਸ ਸੋਭਣਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਤਸ੍ਸ, ਸੋਭਣੇਹਿ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਯਨੇ ਅਞ੍ਜਸਭੂਤੇ **ਜਨਸ੍ਸ ਤਾਯਨੇ** ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਪਾਯਭਯਨਿਵਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਤਾਣਭੂਤੇ **ਵਿਨਯੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ **ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ** ਯਥਾਸਭਾਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤਾ **ਤਞ੍ਞੁਨੋ ਭਵਨ੍ਤਿ** ਤੰ ਤੰ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੪੨**. ਬਹਵੋ ਸਾਰਭੂਤਾ ਨਯਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਬਹੁਸਾਰਨਯੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਬਹੁਸਾਰਨਯੇ। ਪਰਮੇ** ਉਤ੍ਤਮੇ **ਵਿਨਯੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ **ਵਿਸਾਰਦਤੰ** ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੰ ਅਸੰਹੀਰਞਾਣੰ **ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਤਾ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ **ਬੁਦ੍ਧਿਮਤਾ** ਞਾਣਾਤਿਸਯਮਨ੍ਤੇਨ **ਯਤਿਨਾ** ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਤਿਵਿਧਸਿਕ੍ਖਾਪਰਿਪੂਰਣੇ ਅਸਿਥਿਲਪਵਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ **ਪਰਮਾ** ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਮਹਤੀ ਆਦਰਤਾ **ਕਰਣੀਯਤਮਾ** ਵਿਸੇਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੪੩**. ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਸਾਧਨੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਹੇਤੁਤਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਸਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਮੂਲਭੂਤਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਵਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤੰ ਮਹਤਾ ਪਯੋਜਨਤ੍ਥੇਨ, ਅਭਿਧੇਯਜਤ੍ਥੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ **ਇਮੰ** ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ **ਅਵਗਚ੍ਛਤਿ** ਅਵੇਚ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਅਪਰਮ੍ਪਰੰ ਮਰਣਾਭਾਵਾ **ਅਮਰੰ** ਜਰਾਯਾਭਾਵਾ **ਅਜਰੰ** ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਰਜਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਰਜੰ** ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਰੋਗਾਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ **ਅਰੁਜੰ ਸਨ੍ਤਿਪਦੰ** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨੰ ਵੂਪਸਮਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦੰ **ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ** ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਸਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**ਖਨ੍ਧਕਕਥਾ**

# ਮਹਾਵੱਗੋ

## ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਕਥਾ

# ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੪੪੪**. ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇ, ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਆਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਰਭਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਯੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਗੁਣਰਾਸੀਹਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ। **ਸੁਭਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਾਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਵਟ੍ਟਕ੍ਖਨ੍ਧਤਾਯ ਸੁਭੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਖਨ੍ਧੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਭਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਭਗਵਾ, ਤੇਨ। ਇਮਿਨਾ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਲਕ੍ਖਣਾਨਮੇਕਦੇਸਭੂਤਸ੍ਸ ਸਮਵਟ੍ਟਕ੍ਖਨ੍ਧਤਾਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣਾਹਾਰਨਯੇਨ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਲਕ੍ਖਣਾਦਿਕਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਰੂਪਕਾਯਸਿਰੀ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**ਖਨ੍ਧਕੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਮੂਹੋ ਖਨ੍ਧਕੋ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਾ ਕਾਯਨਤੋ ਦੀਪਨਤੋ ਖਨ੍ਧਕੋ। “**ਖਨ੍ਧਾ**”ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾ, ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ **ਖਨ੍ਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੋ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧) ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੬) ਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੩੭) ਵਿਯ। ਅਪਿਚ ਭਾਗਰਾਸਤ੍ਥਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ ਤਾਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਂ ਭਾਗਸੋ, ਰਾਸਿਤੋ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਖਨ੍ਧਕੇ**। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਪਞ੍ਚਸਤਿਕਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਦ੍ਵੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਦਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਖਨ੍ਧਕਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵੀਸਤਿਵਿਧੇ ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਇਧ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਖਨ੍ਧਕੇਪਿ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਮਾਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**”ਨ੍ਤਿ।

**੨੪੪੫**. “**ਮਾਤਰਾ ਪਿਤਰਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜਨਕਾਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ‘‘ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਂ, ਸਮਣਕਰਣਂ, ਪਬ੍ਬਾਜਨਨ੍ਤਿ ਚ ਪਰਿਯਾਯ-ਸਦ੍ਦਾ’’ਤਿ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਂ ਅਪਲੋਕੇਤੁਂ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਯਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੯੮) ਇਮਿਸ੍ਸਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੮) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਙ੍ਘ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੨੪੪੬**. **ਵਾਵਟੋ**ਤਿ ਪਸੁਤੋ, ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਨਯ ਇਤਿ ਚਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਿਧਾ ਪਬ੍ਬਾਜਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਂ, ਕਾਸਾਯਅਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਸਰਣਦਾਨਨ੍ਤਿ, ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕਂ, ਦ੍ਵੇ ਵਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਵੋਹਰੀਯਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ “**ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾਨਯਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਹੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

**੨੪੪੭**. **ਅਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਨੁਯ੍ਯੋਜਿਤੋ। ਸੋ ਦਹਰੋ ਸਚੇ ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੪੪੮**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪੇ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

**੨੪੫੦**. “**ਪੁਰਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਅਞ੍ਞੋ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਸਰਣਦਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਸਾਮਣੇਰੋ’’ਤਿਆਦਿ।

**੨੪੫੧**. **ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ** ਥੇਰਥੇਰੀਨਂ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਚੀਵਰੇਹਿ ਇਮਂ ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀ’’ਤਿ **ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ** ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਤਥਾ ਸਾਮਣੇਰੀ ਵਾ ਹੋਤੁ, **ਤੇ** ਉਭੋ ਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰੀ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਦਾਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੪੫੨-੪**. **ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕੇਸਾਪਨਯਨਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰੇਹਿ, ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਚ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਗਨ੍ਧਾਸਯੋਕਾਸਵਸੇਨ ਅਸੁਚਿਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵਂ, ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਾ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਕਿਮਤ੍ਥਮੇਵਂ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਚੇ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਪਾਪੁਣਨਤ੍ਥਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ‘‘ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਖੁਰਗ੍ਗੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਏਵਰੂਪਂ ਸਵਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਨੋ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋਵ ਏਵਰੂਪੀ ਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪)।

ਏਤੇਨੇਵ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਥਾ ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗੋਮਯਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਗੋਮਯਚੁਣ੍ਣਾਦਿਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਪੀਲ਼ਕਾ** ਵਾਤਿ ਥੁਲ੍ਲਪੀਲ਼ਕਾ ਵਾ। **ਕਚ੍ਛੁ** ਵਾਤਿ ਸੁਖੁਮਕਚ੍ਛੁ ਵਾ। **ਨਿਯਂਪੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਦੂਰਤ੍ਤਾ “**ਯਤਿਨਾ**”ਤਿ ਆਹ।

**੨੪੫੫-੬**. ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਂ ਨਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ “**ਏਤ੍ਤਕੇਨਾਪੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੋ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਚਰਿਯਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਸ੍ਮਾ-ਪਦਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਸੁ ਸਗਾਰਵੋ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ

ਏਵਰੂਪਂ ਉਪਕਾਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨਭਿਰਤਿਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਯੋ ਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੋ ਉਪਕਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੫੮**. **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ।

**੨੪੫੯**. **ਅਥਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਅਦਤ੍ਵਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯੋ ਵਾਪਿ ਸਯਮੇਵ **ਤਂ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਂ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੪੬੦**. ਅਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਂ, ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵ ਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਂ।

**੨੪੬੧-੨**. ਏਤਦੇਵ ਆਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ **ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾਪਿ** ਚੀਵਰਂ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ **ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਕੇ** ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇ ਚੀਵਰੇ **ਕਾ ਕਥਾ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। **ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਨ ਉਕ੍ਕੁਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਾਨੁਗਤੋ ਕਰੋਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ''ਉਕ੍ਕੁਟਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਪਾਠੋ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਇਧ ਕ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ।

**੨੪੬੪**. **ਏਕਪਦਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਮਿਚ੍ਚਾਦਿਕਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪਦਂ। **ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਬੁਕਾਰਾਦਿਅਕ੍ਖਰੇਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਂ। **ਪਟਿਪਾਟਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਬੁਦ੍ਧ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਕਂ ਪਦਪਨ੍ਤਿਂ।

**੨੪੬੫**. ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਦਿ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ। **ਤਥਾ ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਯਦਿ ਵਾ ''ਧਮ੍ਮਂ ਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਤਿ, ''ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਤਿ, **ਏਵਮ੍ਪਿ** ਤੀਣਿ ਸਰਣਾਨਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

**੨੪੬੬**. ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾਵਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਵਾ ਪਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ** ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਤੋ ਮ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਸਮਯੇ ਵਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਮ-ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ। ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ "**ਅਥਾ**"ਤਿ ਆਹ।

**੨੪੬੭**. **ਸੁਦ੍ਧਿ** ਨਾਮ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਞਤ੍ତਿਯਾ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। **ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਨਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਨਾ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਤੀਸੁ ਸਰਣਤ੍ਤਯਦਾਨਗ੍ਗਹਣੇਸੁ ਉਚ੍ਚਾਰਣਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਨਾ, ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਅਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵੇ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੪੬੮-੯**. "**ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗੁਣਮਿਚ੍ਛਤਾ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਆਚਰਿਯੇਨ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗੁਣਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗੁਣਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਚ **ਬੁ-ਦ੍ਧ-ਕਾਰਾਦਯੋ ਵਣ੍ਣਾ** ਬੁ-ਕਾਰ ਧ-ਕਾਰਾਦਯੋ ਵਣ੍ਣਾ ਅਕ੍ਖਰਾ **ਠਾਨਕਰਣਸਮ੍ਪਦਂ** ਕਣ੍ਠਤਾਲੁਮੁਦ੍ਧਦਨ੍ਤੋਟ੍ਠਨਾਸਿਕਾਭੇਦਂ ਠਾਨਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਾਧਕਤਮਜਿਵ੍ਹਾਮਜ੍ਝਾਦਿਕਰਣਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ **ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ** ਅਪਰਿਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਵ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਕਵਣ੍ਣਵਿਨਾਸੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਸ੍ਮਾ-ਪਦਤ੍ਥੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਵਣ੍ਣਸ੍ਸ **ਵਿਨਾਸੇਨ** ਅਨੁਚ੍ਚਾਰਣੇਨ ਵਾ ਦੁਰੁਚ੍ਚਾਰਣੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੪੭੦**. **ਯਦਿ ਸਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਵਚਨੇਨ ਉਭਤੋਉਚ੍ਚਾਰਣਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। **ਸਰਣਗਮਨਤੋ**ਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਿਯ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਦਾਨਿਪਿ ਸਰਣਗਮਨੇਨੇਵ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਸਿਦ੍ਧਿਯਂ। ਯਥਾਹ –

> ''ਯਸ੍ਮਾ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਰਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਸਰਣਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨ ਰੁਹਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਤੋਪਿ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜ'ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੫) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿਪਿ ਸਰਣਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪)।

ਸਰਣਗਮਨਤੋ ਏਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ **ਯਦਿਪਿ** ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਸਿਦ੍ਧਾ** ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਮਯਾ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਂ ਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ **ਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਦਸ ਸੀਲਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਚ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਂ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੬)।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੪੭੧. **ਉਪਜ੍ਝਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜੇ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਤੰ, ਭਗਵਤਾ ਵੁੱਤੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦਸਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਚ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਮੁਖੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਤ੍ਵਾ ਆਯਾਚਨਾਯ ਕਤਾਯ ''ਸਾਹੁ, ਲਹੁ, ਓਪਾਯਿਕੰ, ਪਟਿਰੂਪੰ, ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਉਭਯੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਜਮਿਵ ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦੋਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਨਾਮ।

ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੰ, ਆਚਾਰਸਮਾਚਾਰੰ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਆਦਰੇਨ ਚਰਿਤਬ੍ਬੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ,** ਤੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਵੁੱਤਲਕ੍ਖਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਯੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹਿ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਤ੍ਵਾ ਆਯਾਚਨਾਯ ਕਤਾਯ ''ਸਾਹੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੋ ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਾਹੂ**ਤਿ ਸਾਧੁ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਅਗਰੁ, ਮਮ ਤੁਯ੍ਹੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਭਾਵੇ ਭਾਰਿਯੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਪਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪਟਿਸੰਯੁੱਤੰ, ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣੰ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਤ੍ਵੰ ਮੇ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਰੋ ਜਾਤੋਸੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੂਪੰ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੇਨ। **ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਤਿਵਿਧੰ ਸਿਕ੍ਖੰ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯੇਨ** ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ। ਨਾਮਵਿਸੇਸੰ ਵਿਨਾ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਵੱਤਾਨੰ ਸਮਤਾਯ ਉਭੋਪਿ ਏਕਤੋ ਵੁੱਤਾ।

ਏਤਾਨਿ ਵੱਤਾਨਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ, ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੇਵਾਤਿ। **ਵਸਤਾ**ਤਿ ਵਸਨ੍ਤੇਨ। **ਪਿਯਸੀਲੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਯੰ ਸੀਲਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਿਯਸੀਲੋ, ਤੇਨ, ਸੀਲੰ ਪਰਿਪੂਰਿਤੁਕਾਮੇਨਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ।

੨੪੭੨-੩. **ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਉਪਾਹਨਾ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਕੰਸੰ ਉੱਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਵੁੱਤਾ ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਵੱਤਬ੍ਬਾ। **ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਾਯ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਯਾਗੁਪਾਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁਪਿ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਾਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

**ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ, ਮਜ੍ਝਿਮੰ, ਖੁਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨਿ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਯੰ ਤੀਣਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਚਤੁੱਥਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਨਿਯਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਥ ਯਾਦਿਸੰ ਲਭਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ।

**ਮੁਖੋਦਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕੰ ਮੁਖੋਦਕਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝੇਪਦਲੋਪੀਸਮਾਸੋ, ਤੰ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ ਉਦਕੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਯੰ ਤੀਣਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਵਲਞ੍ਜੇਤਿ, ਚਤੁੱਥਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਨਿਯਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਥ ਯਾਦਿਸੰ ਲਭਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵਲਞ੍ਜੇਤਿ, ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਮੁਖੋਦਕੰ ਮੁਖਧੋਵਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਚ ਵੱਚਕੁਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਥੇਰੇ ਵੱਚਕੁਟਿੰ ਗਤੇ ਪਰਿਵੇਣੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਪਰਿਵੇਣੰ ਅਸੁਞ੍ਞੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤੋ ਉੱਤਰਿੰ ਕੱਤਬ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ। **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਯਾਗੁਪਾਨਕਾਲੇ। ਇਧਾਪਿ ''ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ''ਥੇਰੇ ਵੱਚਕੁਟਿਤੋ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਯੇਵ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਰੀਰਕਿੱਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ 'ਸਚੇ ਯਾਗੁ ਹੋਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁੱਤੰ ਵੱਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪)।

**ਯਾਗੁ ਤਸ੍ਸੁਪਨੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਾਜਨੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ''ਭਾਜਨੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁ ਉਪਨਾਮੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬)। **ਸਙ੍ਘਤੋ** ਵਾਤਿ ਸਲਾਕਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਵਾ। **ਕੁਲਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਉਪਾਸਕਾਦਿਕੁਲਤੋ ਵਾ।

**"ਪਤ੍ਤੇ ਵੱਤਞ੍ਚ ਕਾਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ''ਯਾਗੁੰ ਪੀਤਸ੍ਸ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਭਾਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਮ੍ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇ ਆਸਨੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ । ਸਚੇ ਸੋ ਦੇਸੋ ਉਕ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਦੇਸੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਆਗਤਵੱਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਦਿਵਾ ਭੁੱਤਪੱਤੇਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਏਤੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਵੱਤੰ **"ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ"**ਤਿ ਇਦੰ ''ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਵਾਸਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਪਟਿਨਿਵਾਸਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵੱਤੰ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਵੱਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **"ਕਾਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

੨੪੭੪. **ਚੀਵਰੇ ਯਾਨਿ ਵੱਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰਦਾਨੇ, ਪਟਿਨਿਵੱਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣਸਙ੍ਘਰਣਪਟਿਸਾਮਨੇਸੁ ਮਹੇਸਿਨਾ ਯਾਨਿ ਵੱਤਾਨਿ ਵੁੱਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਸੇਨਾਸਨੇ ਤਥਾ**ਤਿ ''ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਵੁੱਤਨਯੇਨ ''ਸੇਨਾਸਨੇ ਕੱਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਸੇਨਾਸਨਵੱਤਞ੍ਚ।

ਪਾਦਪੀਠਕਥਲਿਕਾਦੀਸੁ ਤਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਗਾਮਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇ ਚ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ ਚ ‘‘ਪਾਦੋਦਕੰ ਪਾਦਪੀਠੰ ਪਾਦਕਥਲਿਕੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਏਵਮਾਗਤੰ ਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਵਤ੍ਤੰ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੪੭੫**. ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨੇਸੁ ਪਪਞ੍ਚੋਤਿ ਖਨ੍ਧਕੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਗਣਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਆਹ **“ਏਵਮਾਦੀਨੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਰੋਗਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਾਗਮਨਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਰੋਗਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਾਗਮਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ। **ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਸਤੰ ਸਿਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਾਧਿਕਸਤਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਾਨਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਾ** (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਆਗਤਕ੍ਕਮੇਨ ਏਵੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗਣਨਾਯ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ – ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨੰ, ਮੁਖੋਦਕਦਾਨੰ, ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਸਚੇ ਯਾਗੁ ਹੋਤਿ, ਭਾਜਨੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਯਾ ਉਪਨਾਮਨੰ, ਯਾਗੁੰ ਪੀਤਸ੍ਸ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਭਾਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਮ੍ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇ ਆਸਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੰ, ਸਚੇ ਸੋ ਦੇਸੋ ਉਕ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨਦਾਨੰ, ਪਟਿਨਿਵਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਦਾਨੰ, ਸਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਦਾਨੰ, ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸੋਦਕਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੰ ਆਕਙ੍ਖਤਿ, ਤਿਮਣ੍ਡਲੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੋ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਕੰ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਗਮਨੰ, ਨਾਤਿਦੂਰਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਗਮਨੰ, ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਾਓਪਾਤਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਸਾਮਨ੍ਤਾ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ ਚ ਨਿਵਾਰਣੰ, ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਤਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਪਾਦੋਦਕਪਾਦਪੀਠਪਾਦਕਥਲਿਕਾਨੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਪਟਿਨਿਵਾਸਨਦਾਨੰ, ਨਿਵਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਸਚੇ ਚੀਵਰੰ ਸਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਉਣ੍ਹੇ ਓਤਾਪਨੰ, ਨੇਵ ਉਣ੍ਹੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਿਦਹਨੰ, ਮਜ੍ਝੇ ਯਥਾ ਭਙ੍ਗੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੰ ਕਣ੍ਣੰ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਰਣੰ, ਓਭੋਗੇ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਸਚੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਉਪਨਾਮਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨੰ, ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਸ੍ਸ ਉਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਉਣ੍ਹੇ ਓਤਾਪਨੰ, ਨ ਚ ਉਣ੍ਹੇ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਹਨੰ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ –

ਪਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੰ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪੀਠੰ ਵਾ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਨ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰਵੰਸੰ ਵਾ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁੰ ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਤੋ ਅਨ੍ਤੰ ਓਰਤੋ ਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਮ੍ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇ ਆਸਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣੰ, ਪਾਦੋਦਕਪਾਦਪੀਠਪਾਦਕਥਲਿਕਾਨੰ ਪਟਿਸਾਮਨੰ, ਸਚੇ ਸੋ ਦੇਸੋ ਉਕ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਨ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਯਾਦਨੰ, ਸਚੇ ਸੀਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਸੀਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਉਣ੍ਹੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਉਣ੍ਹਸ੍ਸ ਪਟਿਯਾਦਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਜਨ੍ਤਾਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਚੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਯਨੰ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਤੇਮਨੰ, ਜਨ੍ਤਾਘਰਪੀਠੰ ਆਦਾਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰਪੀਠੰ ਦਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਚੁਣ੍ਣਦਾਨੰ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਦਾਨੰ, ਸਚੇ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਜਨ੍ਤਾਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੰ –

ਜਨ੍ਤਾਘਰੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਨ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਮੁਖੰ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰਪ੍ਪਵੇਸੋ, ਨ ਥੇਰਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਨਿਸੀਦਨੰ, ਨ ਨਵਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਸਨੇਨ ਪਟਿਬਾਹਨੰ, ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਜਨ੍ਤਾਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇਨ ਜਨ੍ਤਾਘਰਪੀਠੰ ਆਦਾਯ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨੰ, ਉਦਕੇਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ, ਨ੍ਹਾਤੇਨ ਪਠਮਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤ੍ਤੰ ਵੋਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਗਤ੍ਤਤੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਮਜ੍ਜਨੰ, ਨਿਵਾਸਨਦਾਨੰ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਦਾਨੰ, ਜਨ੍ਤਾਘਰਪੀਠੰ ਆਦਾਯ ਪਠਮਤਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਸਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਪਾਦੋਦਕਪਾਦਪੀਠਪਾਦਕਥਲਿਕਾਨੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨੰ, ਸਚੇ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਾਪਨੰ, ਸਚੇ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨੰ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਚੇ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਉਕ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋਧਨੰ, ਵਿਹਾਰੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਨਿਸੀਦਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਭਿਸਿਬਿਬ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਨ ਕਵਾਟਪੀਠੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਪੀਠਸ੍ਸ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਨ ਕਵਾਟਪੀਠੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਮਞ੍ਚਪਟਿਪਾਦਕਾਨੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਅਪਸ੍ਸੇਨਫਲਕਸ੍ਸ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ , ਸਚੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਤਾਨਕੰ ਹੋਤਿ, ਉਲ੍ਲੋਕਾ ਪਠਮੰ ਓਹਾਰਣੰ, ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਕਣ੍ਣਭਾਗਾਨੰ ਪਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਗੇਰੁਕਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਕਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਚੋਲ਼ਕੰ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਕਤਾ ਭੂਮਿ ਕਣ੍ਣਕਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਚੋਲ਼ਕੰ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਅਕਤਾ ਹੋਤਿ ਭੂਮਿ, ਉਦਕੇਨ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਿਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਨੰ ‘‘ਮਾ ਵਿਹਾਰੋ ਰਜੇਨ ਉਹਞ੍ਞੀ’’ਤਿ, ਸਙ੍ਕਾਰੰ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਛਡ੍ਡਨੰ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਮਞ੍ਚਪਟਿਪਾਦਕਾਨੰ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨੰ, ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਨ ਕਵਾਟਪੀਠੰ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਪੀਠਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਘੰਸਨ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਨ ਕਵਾਟਪੀਠੰ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਭਿਸਿਬਿਬ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਨਿਸੀਦਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ

ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ, ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨੰ, ਅਪਸ੍ਸੇਨਫਲਕਸ੍ਸ ਓਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨੰ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ –

ਪਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੰ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪੀਠੰ ਵਾ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਨ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰਵੰਸੰ ਵਾ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁੰ ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਤੋ ਅਨ੍ਤੰ ਓਰਤੋ ਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ, ਸਚੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਸਰਜਾ ਵਾਤਾ ਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਨੰ ਵਾਤਪਾਨਾਨੰ ਥਕਨੰ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨੰ, ਤਥਾ ਉੱਤਰਾਨੰ, ਤਥਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਨੰ ਵਾਤਪਾਨਾਨੰ ਥਕਨੰ, ਸਚੇ ਸੀਤਕਾਲੋ ਹੋਤਿ, ਦਿਵਾ ਵਾਤਪਾਨਾਨੰ ਵਿਵਰਣੰ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਥਕਨੰ, ਸਚੇ ਉਣ੍ਹਕਾਲੋ ਹੋਤਿ, ਦਿਵਾ ਵਾਤਪਾਨਾਨੰ ਥਕਨੰ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਿਵਰਣੰ, ਸਚੇ ਪਰਿਵੇਣੰ ਉਕ੍ਲਾਪੰ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਵੇਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਕੋਟ੍ਠਕੋ ਉਕ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ ਉਕ੍ਲਾਪਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾ ਉਕ੍ਲਾਪਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਉਕ੍ਲਾਪਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੰ, ਸਚੇ ਪਾਨੀਯੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨੰ, ਸਚੇ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਪਨੰ, ਸਚੇ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਉਦਕੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਆਸਿਞ੍ਚਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਵੂਪਕਾਸਨੰ ਵੂਪਕਾਸਾਪਨੰ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਵਿਨੋਦਨੰ ਵਿਨੋਦਾਪਨੰ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਵਿਵੇਚਨੰ ਵਿਵੇਚਾਪਨੰ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਰੁਧਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸੰ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਬ੍ਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਕੱਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯੰ ਵਾ ਨਿਯਸ੍ਸੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯੰ ਵਾ ਪਟਿਸਾਰਣੀਯੰ ਵਾ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯੰ ਵਾ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਲਹੁਕਾਯ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਕਤੰ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਤਜ੍ਜਨੀਯੰ ਵਾ ਨਿਯਸ੍ਸੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯੰ ਵਾ ਪਟਿਸਾਰਣੀਯੰ ਵਾ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯੰ ਵਾ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵੱਤੇਯ੍ਯ, ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਯ੍ਯ, ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵੱਤੇਯ੍ਯ, ਸਙ੍ਘੋ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ , ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਧੋਵਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ਵਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਧੋਵਿਯੇਥਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਕਰਣੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ਵਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਕਰਿਯੇਥਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਰਜਨੰ ਪਚਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਚਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ਵਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਰਜਨੰ ਪਚਿਯੇਥਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਰਜੇਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਰਜਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਕਰਣੰ ਵਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਰਜਿਯੇਥਾ''ਤਿ, ਚੀਵਰੰ ਰਜਨ੍ਤੇਨ ਸਾਧੁਕੰ ਸਮ੍ਪਰਿਵੱਤਕੰ ਸਮ੍ਪਰਿਵੱਤਕੰ ਰਜਨੰ, ਨ ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਥੇਵੇ ਪਕ੍ਕਮਨੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੱਤਦਾਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੱਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚੀਵਰਦਾਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਾਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਕੇਸਾਨੰ ਛੇਦਾਪਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਵੱਚਕਰਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਵੇਯ੍ਯਾਵੱਚਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਗਮਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣਸ੍ਸ ਆਦਾਨੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਨੀਹਰਣੰ, ਨ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਨੀਹਰਾਪਨੰ, ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੰ, ਨ ਸੁਸਾਨਗਮਨੰ, ਨ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਮਨੰ, ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਿਲਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਮਸ੍ਸ ਆਗਮਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਵੱਤਾਨਿ ਸਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨੰ ਵਿਭਾਗੇ ਵੁੱਚਮਾਨੇ ਯਥਾਵੁੱਤਗਣਨਾਯ ਅਤਿਰੇਕਤਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਵਿਭਾਗੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਯੰ ਗਣਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੪੭੬. **ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਨਾਦਰਵਸੇਨੇਵ ਵੱਤੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੇਨ **ਵੱਤਭੇਦੇਨ** ਵੱਤਾਕਰਣੇਨ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਸੱਤਤਿੰਸਾਧਿਕਸਤਪ੍ਪਭੇਦਟ੍ਠਾਨੇ ਤੱਤਕੰਯੇਵ **ਦੁਕ੍ਕਟੰ** ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਵੱਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੪੭੭. ਏਵੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਵੱਤਾਨਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬਵੱਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵੱਤਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵੱਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਯੁੱਤਪੱਤਕਾਲੇ ਕੱਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਯੱਤਵੱਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਥਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਵੱਤੇਸੁ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸੇ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਤਿਦੂਰਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਗਮਨੰ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਾਓਪਾਤਨੰ, ਆਪੱਤਿਸਾਮਨ੍ਤਾ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ ਨਿਵਾਰਣੰ, ਪੱਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਚੱਤਾਰਿ ਵੱਤਾਨਿ, ਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੱਤਦਾਨਾਦਿਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਦਿਸਾਪਕ੍ਕਮਨਾਵਸਾਨਾਨਿ ਵੀਸਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾ ਚੇਤਿ ਏਤਾਨਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਵੱਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਤੇਰਸਾਧਿਕਸਤਵੱਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਸਤੰ ਤੇਰਸ ਹੋਨ੍ਤੇ**ਵਾ"ਤਿ, ਤੇਰਸਾਧਿਕਸਤਵੱਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਪਿ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਵੱਤਾਨਿ ਤਥਾ ਤੱਤਕਾਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੪੭੮**. ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾਪਿ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇ ਵਾਪਿ ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾਪਿ ਮਤੇ ਵਾਪਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾਪਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਧਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਗਹਿਤੋ **ਨਿਸ੍ਸਯੋ** ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਦਹੁ ਅਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਦਿਸਂ ਗਤੇ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੇ। **ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਯਤਨਂ ਗਤੇ। **ਮਤੇ**ਤਿ ਕਾਲਕਤੇ। **ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨੇਨ।

**੨੪੭੯-੮੦**. ਆਚਰਿਯਮ੍ਹਾਪਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਗਹਿਤਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਭੇਦਨਂ **ਛਧਾ** ਛਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯਭੇਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਵਿਸੇਸਂ ਪਨ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ **"ਆਣਤ੍ਤਿਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਆਣਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ ਪਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨੇ ਪਨ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਰਾਲਯਭਾਵੇ ਸਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਲ੍ਹੀਕਰੋਤਿ **"ਏਕੇਕਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਆਲਯੇ ਸਤਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ –

> ''ਆਣਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨਾਯ ਪਣਾਮੇਤਿ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਚ 'ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਆਚਰਿਯੋ ਪਣਾਮੇਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਹਦਯੇਨ ਮੁਦੁਕੋ'ਤਿ ਸਾਲਯੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿਯੇਵ। ਸਚੇਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਸਾਲਯੋ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਨਿਰਾਲਯੋ 'ਨ ਦਾਨਿ ਇਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਾਲਯਭਾਵੇ ਪਨ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿਯੇਵ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩)।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਆਚਰਿਯਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਯਭੇਦੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਣਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** ਪਨ ''ਸਚੇਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨਾਯ ਪਣਾਮੇਤੀਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੪੮੧**. ਏਵਂ ਪਞ੍ਚ ਸਾਧਾਰਣਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਸਾਧਾਰਣਙ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨ-ਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਭਿਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮੋਧਾਨਗਮਨਂ ਸਰੂਪਤੋ, ਪਭੇਦਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਵਨਞ੍ਚਾਤਿ, ਸਮੋਧਾਨਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਮਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩) ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਗਨ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਭੀਰੂਨਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਪਨ ਇਧ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ।

**੨੪੮੨-੩**. ਸਭਾਗੇ ਦਾਯਕੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਅਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਚ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ''ਗਿਲਾਨੇਨ ਮਂ ਉਪਟ੍ਠਹਾ''ਤਿ **ਯਾਚਿਤਸ੍ਸ** ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਚ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਵਿਨਾ ਵਸਿਤੁਂ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ । ''ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਸਭਾਗੇ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕੇ ਸਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਨੇ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤਂ ਜਾਨਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਵਨੇ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ। ''ਸਭਾਗੇ ਦਾਯਕੇ ਅਸਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਵਿਧਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੪੮੪**. ਕੁਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਟ੍ਠੀ,** ਤਂ। **"ਗਣ੍ਡਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਰਤ੍ਤਸੇਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕੁਟ੍ਠੇਨ ਵੇਵਣ੍ਣਿਯਂ ਪਤ੍ਤਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਰਤ੍ਤਕੁਟ੍ਠਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਕਾਲਕੁਟ੍ਠਂ ਵਾ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਟਿਭਦਦ੍ਦੁਕਚ੍ਛੁਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਕੁਟ੍ਠਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਚੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇਹਿ ਪਕਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮੁਖੇ, ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦਪਿਟ੍ਠੇਸੁ ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਤਿਕਿਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੮)।

ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਨਖਪਿਟ੍ਠਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਗਣ੍ਡਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਦਗਣ੍ਡਾਦਿਗਣ੍ਡਭੇਦਵਨ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਮੇਦਗਣ੍ਡੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਕੋਪਿ ਚੇ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ ਗਣ੍ਡੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੮)। **ਕੋਲਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਬਦਰਟ੍ਠਿ। **ਕਿਲਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲਾਸਵਨ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਕਿਲਾਸੋਤਿ ਨਭਿਜ੍ਜਨਕਂ ਨਪਗ੍ਘਰਣਕਂ ਪਦੁਮਪੁਣ੍ਡਰੀਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਂ ਕੁਟ੍ਠਂ, ਯੇਨ ਗੁਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਸਬਲਂ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੮)। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਉਪਯੋਗਵਨ੍ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਯਰੋਗਵਨ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਸੋਸੋਤਿ ਸੋਸਬ੍ਯਾਧਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੮)। **ਅਪਮਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਮਾਰਵਨ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਅਪਮਾਰੋਤਿ ਪਿਤ੍ਤੁਮ੍ਮਾਰੋ ਵਾ ਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਾਰੋ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਵੇਰਿਕੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਗਹਿਤੋ ਦੁਤ੍ਤਿਕਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਪਨ ਅਪਮਾਰੇ ਸਤਿ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

**ਰਾਜਭਟ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਭਟਂ ਵਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸਂ। ਯਥਾਹ – ''ਅਮਚ੍ਚੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸੇਵਕੋ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਾ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਰਞ੍ਞੋ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਭਟੋ। ਸਬ੍ਬੋ 'ਰਾਜਭਟੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। **ਚੋਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਨਂ ਗਾਮਘਾਤਪਨ੍ਥਘਾਤਾਦਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਾਕਟਂ ਚੋਰਞ੍ਚ। **ਲਿਖਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਚੋਰਿਕਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਗਰੁਂ ਰਾਜਾਪਰਾਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਲਾਤਂ, ਰਾਜਾ ਚ ਨਂ ਪਣ੍ਣੇ ਵਾ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਯਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਨਿਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਦਣ੍ਡਂ ਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ ਲਿਖਾਪੇਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਲਿਖਿਤਕਂ।

"**ਕਾਰਭੇਦਕ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ। **ਕਾਰਭੇਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਕਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਤਚੋਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਰਣਾ ਕਾਰਾਘਰੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਨਿਗਲ਼ਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਵਾ, ਤਤੋ ਸੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਕਾਰਾਭੇਦਕਞ੍ਚ। ਯਥਾਹ – ''ਕਾਰਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਂ, ਇਧ ਪਨ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਙ੍ਖਲਿਕਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਗਾਮਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਨਿਗਮਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਨਗਰਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਗੁਤ੍ਤਿ ਵਾ ਜਨਪਦਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ ਦੀਪਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾ, ਯੋ ਏਤੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂ ਵਾ ਪਲਾਯਤਿ, ਸੋ 'ਕਾਰਾਭੇਦਕੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨)।

**੨੪੮੫**. **ਕਸਾਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ''ਅਯਮੇਵ ਤੇ ਦਣ੍ਡੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਕਸਾਦਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹਾਰਂ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਵਣਂ। ਯਥਾਹ –

''ਯੋ ਵਚਨਪੇਸਨਾਦੀਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਨ ਸੋ ਕਤਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੋ। ਯੋ ਪਨ ਕੇਣਿਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ 'ਅਯਮੇਵ ਤੇ ਦਣ੍ਡੋ ਹੋਤੂ'ਤਿ ਕਸਾਹਿ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਂ ਕਸਾਹਤੋ ਕਤਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੋ। ਯੋ ਚ ਕਸਾਹਿ ਵਾ ਹਤੋ ਹੋਤੁ ਅਦ੍ਧਦਣ੍ਡਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ, ਯਾਵ ਅਲ੍ਲਵਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੪)।

**ਲਕ੍ਖਣਾਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਤੇਨ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਤਤ੍ਤੇਨ ਲੋਹੇਨ ਆਹਤਂ ਅਸਚ੍ਛਵਿਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਯਥਾਹ –

''ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਨਲਾਟੇ ਵਾ ਉਰਾਦੀਸੁ ਵਾ ਤਤ੍ਤੇਨ ਲੋਹੇਨ ਲਕ੍ਖਣਂ ਆਹਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ, ਯਾਵ ਅਲ੍ਲਵਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇਪਿਸ੍ਸ ਵਣਾ ਰੁਲ਼੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਛਵਿਯਾ ਸਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ, ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇ ਕਤੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਕਾਸੇ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਕਾਸੇ ਚੇ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੫)।

**ਇਣਾਯਿਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਪਿਤਾਮਹਾਦੀਹਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਗਹਿਤਇਣਂ। ਯਥਾਹ –

''ਇਣਾਯਿਕੋ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਪਿਤਿਪਿਤਾਮਹੇਹਿ ਵਾ ਇਣਂ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਯਂ ਵਾ ਇਣਂ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਆਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਇਣਂ ਪਰੇਸਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਇਣਾਯਿਕੋ। ਯਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇ ਞਾਤਕਾ ਆਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਨ ਇਣਾਯਿਕੋ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਤਂ ਆਠਪੇਤੁਂ ਇਸ੍ਸਰਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੬)।

**ਦਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਜਾਤੋ, ਧਨਕ੍ਕੀਤੋ, ਕਰਮਰਾਨੀਤੋ, ਸਯਂ ਵਾ ਦਾਸਬ੍ਯਂ ਉਪਗਤੋਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦਾਸਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। ਦਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੁਟ੍ਠਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪਯੋਗਵਨ੍ਤਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੪੮੬**. **ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਵਾ ਮਣਿਬਨ੍ਧੇ ਵਾ ਕਪ੍ਪਰੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਛਿਨ੍ਨਹਤ੍ਥਂ। **ਅਟ੍ਠਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਨਖਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ। **ਪਾਦਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਸੁ ਵਾ ਗੋਪ੍ਫਕੇਸੁ ਵਾ ਜਙ੍ਘਾਯ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਪਾਦਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਪਾਦਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੯) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸੋਪਿ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**ਕਣ੍ਣਨਾਸਙ੍ਗੁਲਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਣ੍ਣਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਵਾ ਕਣ੍ਣਸਕ੍ਖਲਿਕਾਯ ਵਾ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਕਣ੍ਣਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਣ੍ਣਾਵਟ੍ਟੇ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤੁਂ, ਸੋ ਕਣ੍ਣੇ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਜਪਦਕੇ ਵਾ ਅਗ੍ਗੇ ਵਾ ਏਕਪੁਟੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਾਸਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਨਾਸਿਕਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਸਨ੍ਧੇਤੁਂ, ਸੋ ਤਂ ਫਾਸੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਕਣ੍ਣਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। **ਅਙ੍ਗੁਲਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਨਖਸੇਸਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਾ ਵਾ ਬਹੂ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਤਨ੍ਤੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਖਸੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕਣ੍ਡਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡਰਨਾਮਕਾ ਮਹਾਨ੍ਹਾਰੂ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਨ ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਮੂਲੇਨ ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਨ ਵਾ ਪਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

**੨੪੮੭**. **ਕਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਨ੍ਧੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਵਾ ਉਪਹਤਪਸਾਦੋ, ਯੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਏਕੇਨ ਵਾ ਅਕ੍ਖਿਨਾ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਕਾਣਂ। **ਕੁਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਕੁਣੀ ਵਾ ਪਾਦਕੁਣੀ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੁਣੀ ਵਾ, ਯਸ੍ਸ ਏਤੇਸੁ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਙ੍ਕਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸੋ ਕੁਣੀ। **ਖੁਜ੍ਜਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਯੋ ਉਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਪਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ

ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖੁਜ੍ਜਸਰੀਰੋ, ਤਂ ਖੁਜ੍ਜਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਂ ਈਸਕਂ ਵਙ੍ਕਂ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਏਵ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ, ਅਵਸੇਸੋ ਸਤ੍ਤੋ ਅਖੁਜ੍ਜੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਵਾਮਨਨ੍ਤਿ ਯੋ ਜਙ੍ਘਵਾਮਨੋ ਵਾ ਕਟਿਵਾਮਨੋ ਵਾ ਉਭਯਵਾਮਨੋ ਵਾ, ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਜਙ੍ਘਵਾਮਨਸ੍ਸ ਕਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੋ ਰਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿਮਕਾਯੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ। ਕਟਿਵਾਮਨਸ੍ਸ ਕਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਮਕਾਯੋ ਰਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਉਭਯਵਾਮਨਸ੍ਸ ਉਭੋਪਿ ਕਾਯਾ ਰਸ੍ਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇਸਂ ਕਾਯਰਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਭੂਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਰਿਵਟੁਮੋ ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਘਟਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**ਫਣਹਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗੁਲਿਪਕ੍ਖਕਾ ਵਿਯ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ। ਏਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਕਾਮੇਨ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰਿਕਾਯੋ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤਰਚਮ੍ਮਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਫਾਸੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸਾਪਿ ਛ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਕਾਮੇਨ ਅਧਿਕਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਫਾਸੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**ਖਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਨਤਜਾਣੁਕੋ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਜਙ੍ਘੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾ ਕੁਣ੍ਡਪਾਦਕੋ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਮਜ੍ਝੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗੇ ਸਂਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾ ਕੁਣ੍ਡਪਾਦਕੋ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਗ੍ਗੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਨੇਵ ਚਙ੍ਕਮਨਖਞ੍ਜੋ ਵਾ ਪਣ੍ਹਿਕਾਯ ਚਙ੍ਕਮਨਖਞ੍ਜੋ ਵਾ ਪਾਦਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨਖਞ੍ਜੋ ਵਾ ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨ੍ਤੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨਖਞ੍ਜੋ ਵਾ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨਂ ਉਪਰਿ ਭਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਸਕਲੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨਖਞ੍ਜੋ ਵਾ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਨਤਜਾਣੁਕੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠਆਨਤਪਾਦੋ। **ਪਕ੍ਖਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਏਕੋ ਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਪਾਦੋ ਵਾ ਅਡ੍ਢਸਰੀਰਂ ਵਾ ਸੁਖਂ ਨ ਵਹਤਿ।

**ਸੀਪਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਰਪਾਦਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੋ ਥੂਲੋ ਹੋਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪੀਲਕੋ ਖਰੋ, ਸੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਖਰਭਾਵਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਉਪਨਾਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਆਵਾਟੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਵਾਲਿਕਾਯ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸਿਰਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਜਙ੍ਘਾ ਚ ਤੇਲਨਾਲ਼ਿਕਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਮਿਲਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਂ ਈਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਪਰੋਗਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਰਿਸਭਗਨ੍ਦਰਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਕਾਸਸੋਸਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਰੋਗੇਨ ਨਿਚ੍ਚਾਤੁਰੋ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛਰੋਗੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਅਮਨਾਪੋ, ਤਂ।

੨੪੮੮. **ਜਰਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਰਜਨਾਦਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ, ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਮਹਲ੍ਲਕੋਪਿ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਂ। **ਪਧਿਰਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ਯੋ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਮਮ੍ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਚੀਭੇਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਮਮ੍ਮਨਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਰਣਗਮਨਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਮਮ੍ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਲਿਤਵਚਨਂ, ਯੋ ਏਕਮੇਵ ਅਕ੍ਖਰਂ ਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਮਧਿਵਚਨਂ। **ਪੀਠਸਪ੍ਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਿਰਿਯਾਪਥਂ। **ਮੂਗ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਚੀਭੇਦੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

੨੪੮੯. ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਰੂਪਭਾਵੇਨ ਪਰਿਸਂ ਦੂਸੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਸਦੂਸਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯) ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਤਿਦੀਘੋ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਤਿਦੀਘੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਨਾਭਿਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਅਤਿਰਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਉਭਯਵਾਮਨੋ ਵਿਯ ਅਤਿਰਸ੍ਸੋ। **ਅਤਿਕਾਲ਼ੋ** ਵਾਤਿ ਝਾਪਿਤਖੇਤ੍ਤੇ ਖਾਣੁਕੋ ਵਿਯ ਅਤਿਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੋ। ਮਟ੍ਠਤਮ੍ਬਲੋਹਨਿਦਸ੍ਸਨੋ ਅਚ੍ਚੋਦਾਤੋਪਿ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਦਧਿਤਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਮਜ੍ਜਿਤਮਟ੍ਠਤਮ੍ਬਲੋਹਵਣ੍ਣੋ ਅਤੀਵ ਓਦਾਤਸਰੀਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੪੯੦. **ਅਤਿਥੂਲੋ** ਵਾਤਿ ਭਾਰਿਯਮਂਸੋ ਮਹੋਦਰੋ ਮਹਾਭੂਤਸਦਿਸੋ। **ਅਤਿਕਿਸੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਦਮਂਸਲੋਹਿਤੋ ਅਟ੍ਠਿਸਿਰਾਚਮ੍ਮਸਰੀਰੋ ਵਿਯ। ਅਤਿਮਹਾਸੀਸੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਤਿਮਹਾਸੀਸੋ** ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਛਿਂ ਸੀਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਿਯ। ‘‘ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਸੀਸੇਨ ਅਸਹਿਤੇਨਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਸਹਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਰੂਪੇਨ। **“ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਸੀਸੇਨਾ”**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਅਸਹਿਤੇਨ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਸੀਸੋ ਵਾ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਰੂਪੇਨ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ।

੨੪੯੧. **ਕੁਟਕੁਟਕਸੀਸੋ**ਤਿ ਤਾਲਫਲਪਿਣ੍ਡਿਸਦਿਸੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਿਖਰਸੀਸਕੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤਨੁਕੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਸਂਕੁਟਿਕੋ ਮੂਲਤੋ ਵਿਤ੍ਥਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਪਬ੍ਬਤਸਿਖਰਸਦਿਸਸੀਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਲ਼ੁਨਾਲ਼ਿਸਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਵੇਲ਼ੁਪਬ੍ਬਸਦਿਸੇਨ। **ਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਦੀਘਸੀਸੇਨ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਨਾਲ਼ਿਸੀਸੋ ਵਾ ਮਹਾਵੇਲ਼ੁਪਬ੍ਬਸਦਿਸੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯)।

੨੪੯੨. **ਕਪ੍ਪਸੀਸੋਪੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਆਵਾਟੇਨ ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਸਦਿਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਬ੍ਭਾਰਸੀਸੋ** ਵਾਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਸ੍ਸੇਨ ਓਣਤੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵਣਸੀਸਕੋ**ਤਿ ਵਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸੀਸੋ। **ਕਣ੍ਣਿਕਕੇਸੋ** ਵਾਤਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਖਾਯਿਤਕੇਦਾਰੇ ਸਸ੍ਸਸਦਿਸੇਹਿ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਉਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਥੂਲਕੇਸੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਤਾਲਹੀਰਸਦਿਸੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੪੯੩. **ਪੂਤਿਸੀਸੋ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਸੀਸੋ। **ਨਿਲ੍ਲੋਮਸੀਸੋ** ਵਾਤਿ ਲੋਮਰਹਿਤਸੀਸੋ। **ਜਾਤਿਪਣ੍ਡਰਕੇਸਕੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਫਲਿਤੇਹਿ ਪਣ੍ਡਰਕੇਸੋ ਵਾ। **ਜਾਤਿਯਾ ਤਮ੍ਬਕੇਸੋ** ਵਾਤਿ ਆਦਿਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਤਮ੍ਬਵਣ੍ਣੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਆਵਟ੍ਟਸੀਸਕੋ**ਤਿ ਗੁਨ੍ਨਂ ਸਰੀਰੇ ਆਵਟ੍ਟਸਦਿਸੇਹਿ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗੇਹਿ ਕੇਸਾਵਟ੍ਟੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੪੯੪. **ਸੀਸਲੋਮੇਕਬਦ੍ਧੇਹਿ ਭਮੁਕੇਹਿ ਯੁਤੋਪੀ**ਤਿ ਸੀਸਲੋਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਲੋਮੇਹਿ ਭਮੁਕੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਮੁਕੋ** ਵਾਤਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਉਭਯਭਮੁਕੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਸਞ੍ਜਾਤਲੋਮੇਹਿ ਭਮੁਕੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਲ੍ਲੋਮਭਮੁਕੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਭਮੁਲੋਮਰਹਿਤੋ। **ਨਿਲ੍ਲੋਮਭਮੁਕੋਪਿ** ਵਾਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ

ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਮਕ੍ਕਟਭਮੁਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ।

੨੪੯੫. **ਮਹਨ੍ਤਖੁਦ੍ਦਨੇਤ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨੇਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਮਹਨ੍ਤਖੁਦ੍ਦ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਮਹਨ੍ਤਨੇਤ੍ਤੋ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਨੇਤ੍ਤੋ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਨ੍ਤਨੇਤ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਨੇਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਖੁਦ੍ਦਕਨੇਤ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਮਹਿਂਸਚਮ੍ਮੇ ਵਾਸਿਕੋਣੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਛਿਦ੍ਦਸਦਿਸੇਹਿ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਕ੍ਖੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵਿਸਮਲੋਚਨੋ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਮਹਨ੍ਤੇਨ, ਏਕੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਅਕ੍ਖਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਕੇਕਰੋ** **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕ੍ਖਿਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਕਕ੍ਕਟਕਸ੍ਸੇਵ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕਤਾਰਕਾ ਵਿਯ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਦਕਤਾਰਕਾ** ਨਾਮ ਉਦਕਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਂ। **ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਗੇਣ੍ਡਕਾ। **ਵਿਸਮਚਕ੍ਕਲੋ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਉਦ੍ਧਂ, ਏਕੇਨ ਅਧੋਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸਮਜਾਤੇਹਿ ਅਕ੍ਖਿਚਕ੍ਕੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੪੯੬. **ਜਤੁਕਣ੍ਣੋ** ਵਾਤਿ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਿਕਾਹਿ ਕਣ੍ਣਸਕ੍ਖਲੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮੂਸਿਕਕਣ੍ਣੋ** ਵਾਤਿ ਮੂਸਿਕਾਨਂ ਕਣ੍ਣਸਦਿਸੇਹਿ ਕਣ੍ਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਹਤ੍ਥਿਕਣ੍ਣੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੂਪਾਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕਣ੍ਣਸਦਿਸਾਹਿ ਕਣ੍ਣਸਕ੍ਖਲੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਛਿਦ੍ਦਮਤ੍ਤਕਕਣ੍ਣੋ** ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾ ਕਣ੍ਣਸਕ੍ਖਲੀਹਿ ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਅਵਿਦ੍ਧਕਣ੍ਣਕੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਬਨ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਅਵਿਦ੍ਧੇਨ ਕਣ੍ਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੪੯੭. **ਟਙ੍ਕਿਤਕਣ੍ਣੋ** ਵਾਤਿ ਗੋਭਤ੍ਤਨਾਲ਼ਿਕਾਯ ਅਗ੍ਗਸਦਿਸੇਹਿ ਕਣ੍ਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਗੋਹਨ੍ਤਕੋਟਿਸਣ੍ਠਾਨੇਹਿ ਕਣ੍ਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੂਤਿਕਣ੍ਣੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਸਦਾ ਪਗ੍ਘਰਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਣ੍ਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪੂਤਿਕਣ੍ਣੋਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਣ੍ਣਭਗਨ੍ਦਰਿਕੋ ਗਹਿਤੋ। **ਕਣ੍ਣਭਗਨ੍ਦਰਿਕੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪੂਤਿਨਾ ਕਣ੍ਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਵਿਦ੍ਧਕਣ੍ਣੋ ਪਰਿਸਦੂਸਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਥਂ ਯੋਨਕਜਾਤੀਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿ ਆਹ **"ਯੋਨਕਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋਪਿ, ਨਾਯਂ ਪਰਿਸਦੂਸਕੋ"**ਤਿ, ਕਣ੍ਣਾਵੇਧਨਂ ਯੋਨਕਾਨਂ ਸਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਯੋਨਕਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ ਪਰਿਸਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੪੯੮. **ਅਤਿਪਿਙ੍ਗਲਨੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਸਯੇਨ ਪਿਙ੍ਗਲੇਹਿ ਨੇਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਮਧੁਪਿਙ੍ਗਲਂ ਪਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨਿਪ੍ਪਖੁਮਕ੍ਖਿ** ਵਾਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲਰੋਮੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤਅਕ੍ਖਿਕੋ। **ਪਖੁਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਲੋਕੇ ਅਕ੍ਖਿਦਲਰੋਮੇਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ। **ਅਸ੍ਸੁਪਗ੍ਘਰਨੇਤ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਪਗ੍ਘਰਣਸ੍ਸੂਹਿ ਨੇਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਕ੍ਕਪੁਪ੍ਫਿਤਲੋਚਨੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਕਲੋਚਨੋ ਪੁਪ੍ਫਿਤਲੋਚਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਿਪਕ੍ਕਨੇਤ੍ਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫਨੇਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੪੯੯. **ਮਹਾਨਾਸੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੂਪਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਨਾਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਨਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਨਾਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਚਿਪਿਟਨਾਸੋ** ਵਾਤਿ ਚਿਪਿਟਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਵਿਯ ਅਲ਼ਲਿਨਾਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਚਿਪਿਟਨਾਸੋ** ਵਾਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦੀਘਨਾਸਿਕੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਸੋ ਚ ਸੁਕਤੁਣ੍ਡਸਦਿਸਾਯ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਲੇਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਯ ਨਾਸਿਕਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਕੁਟਿਲਨਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਮੁਖਮਜ੍ਝੇ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤਨਾਸਿਕੋ।

੨੫੦੦. **ਨਿਚ੍ਚਵਿਸ੍ਸਵਨਾਸੋ** ਵਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪਗ੍ਘਰਿਤਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਨਾਸੋ ਵਾ। **ਮਹਾਮੁਖੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਟਙ੍ਗਮਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸੇਵ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂਯੇਵ ਮਹਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਮੁਖਂ ਪਨ ਲਾਬੁਸਦਿਸਂ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ। **ਪਟਙ੍ਗਮਣ੍ਡੁਕੋ** ਨਾਮ ਮਹਾਮੁਖਮਣ੍ਡੁਕੋ। **ਵਙ੍ਕਭਿਨ੍ਨਮੁਖੋ** **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਙ੍ਕਮੁਖੋ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਮੁਖੋ ਵਾਪੀ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਙ੍ਕਮੁਖੋ**ਤਿ ਭਮੁਕਸ੍ਸ, ਨਲਾਤਸ੍ਸ ਵਾ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਵਙ੍ਕਮੁਖੋ। **ਭਿਨ੍ਨਮੁਖੋ** ਵਾਤਿ ਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਭਿਨ੍ਨਮੁਖੋ। **ਮਹਾਓਟ੍ਠੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਉਕ੍ਖਲਿਮੁਖਵਟ੍ਟਿਸਦਿਸੇਹਿ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੫੦੧. **ਤਨੁਕਓਟ੍ਠੋ** ਵਾਤਿ ਭੇਰਿਚਮ੍ਮਸਦਿਸੇਹਿ ਦਨ੍ਤੇ ਪਿਦਹਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੇਹਿ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਭੇਰਿਚਮ੍ਮਸਦਿਸੇਹੀ**ਤਿ ਭੇਰਿਮੁਖਚਮ੍ਮਸਦਿਸੇਹਿ। **ਤਨੁਕਓਟ੍ਠੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਹਾਧਰੋਟ੍ਠੋ ਵਾ ਤਨੁਕਉਤ੍ਤਰੋਟ੍ਠੋ ਵਾ ਤਨੁਕਅਧਰੋਟ੍ਠੋ ਵਾਤਿ ਤਯੋ ਵਿਕਪ੍ਪਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਵਿਪੁਲੁਤ੍ਤਰਓਟ੍ਠਕੋ**ਤਿ ਮਹਾਉਤ੍ਤਰੋਟ੍ਠੋ। **ਓਟ੍ਠਛਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਓਟ੍ਠਾ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਉਪ੍ਪਕ੍ਕਮੁਖੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਕਮੁਖੋ। **ਏਲ਼ਮੁਖੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪਗ੍ਘਰਣਮੁਖੋ।

੨੫੦੨-੩. **ਸਙ੍ਖਤੁਣ੍ਡੋਪੀ**ਤਿ ਬਹਿ ਸੇਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤੋ ਅਤਿਰਤ੍ਤੇਹਿ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਮੁਖੋ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਕੁਣਪਮੁਖੋ। **ਮਹਾਦਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਦਨ੍ਤਸਦਿਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ । **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਯੇਨ। **"ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਰਿਤੋ ਵਾਪਿ, ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਦਨ੍ਤਕੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਸੁਰਦਨ੍ਤਕੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। **ਅਸੁਰੋ**ਤਿ ਦਾਨਵੋ। ''ਸਿਪ੍ਪਿਦਨ੍ਤੋ ਵਾ ਓਟ੍ਠਦਨ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਪਿਦਹਿਤੁਂ, ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨੋ ਅਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਰਹਿਤੋ। **ਪੂਤਿਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੂਤਿਭੂਤੇਹਿ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੨੫੦੪. ''ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਦਨ੍ਤਕੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ **"ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਅਪਵਾਦੋ। ਯਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਨ੍ਤਰੇ **ਕਾਲ਼ਕਦਨ੍ਤਸਨ੍ਨਿਭੋ** ਕਲਨ੍ਦਕਦਨ੍ਤਸਦਿਸੋ ਦਨ੍ਤੋ ਸੁਖੁਮੋਵ ਠਿਤੋ ਚੇ, ਤਂ ਤੁ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ।

੨੫੦੫. ਯੋ ਪੋਸੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਹਾਹਨੁਕੋ**ਤਿ ਗੋਹਨੁਸਦਿਸੇਨ ਹਨੁਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **"ਰਸ੍ਸੇਨ ਹਨੁਨਾ ਯੁਤੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਚਿਪਿਟਹਨੁਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। ਯਥਾਹ – ''ਚਿਪਿਟਹਨੁਕੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠੇਨ ਵਿਯ ਅਤਿਰਸ੍ਸੇਨ ਹਨੁਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯)। **ਚਿਪਿਟਹਨੁਕੋ** **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਭਿਨ੍ਨਹਨੁਕੋ ਵਾ ਵਙ੍ਕਹਨੁਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੫੦੬. ਨਿਮ੍ਮਸ੍ਸੁਦਾਠਿਕੋ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਦਿਸਮੁਖੋ। **ਅਤਿਦੀਘਗਲੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਬਕਗਲਸਦਿਸੇਨ ਗਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਤਿਰਸ੍ਸਗਲੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠੇਨ ਵਿਯ ਗਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਭਿਨ੍ਨਗਲੋ ਵਾ ਗਣ੍ਡਗਲੋਪਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਭਿਨ੍ਨਗਲਟ੍ਠਿਕੋ ਵਾ ਗਣ੍ਡੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਗਲੋਪਿ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੫੦੭. ਭਟ੍ਟਂਸਕੂਟੋ** ਵਾਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਵਿਯ ਭਟ੍ਠੇਨ ਅਂਸਕੂਟੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਭਿਨ੍ਨਪਿਟ੍ਠਿ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਉਰੋਪਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸੁਦੀਘਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਸੁਰਸ੍ਸਹਤ੍ਥੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਤਿਦੀਘਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਅਤਿਰਸ੍ਸਹਤ੍ਥੋ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਹਤ੍ਥਏਕਹਤ੍ਥਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਕਚ੍ਛੁਸਮਾਯੁਤੋ ਵਾ ਕਣ੍ਡੁਸਮਾਯੁਤੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਦਦ੍ਦੁਗਤ੍ਤੋ ਵਾ ਗੋਧਾਗਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਧਾਗਤ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਗੋਧਾਯ ਵਿਯ ਗਤ੍ਤਤੋ ਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਿ।

**੨੫੦੮. ਮਹਾਨਿਸਦਮਂਸੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ ''ਉਦ੍ਧਨਗ੍ਗੂਪਮਾਯੁਤੋ''ਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਮਹਾਆਨਿਸਦੋ ਵਾ ਉਦ੍ਧਨਕੂਟਸਦਿਸੇਹਿ ਆਨਿਸਦਮਂਸੇਹਿ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯)। **ਮਹਾਨਿਸਦਮਂਸੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਟ੍ਠਕਟਿਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਵਾ**ਤਣ੍ਡਿਕੋ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸੇਸੁ ਵੁਦ੍ਧਿਰੋਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਹਾਊਰੂ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਥੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਕਜਾਣੁਕੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਹਿ ਜਾਣੂਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

**੨੫੦੯. ਭਿਨ੍ਨਜਾਣੂ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਜਾਣੂ ਭਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾਜਾਣੂ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਜਾਣੁਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਦੀਘਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਯਟ੍ਠਿਸਦਿਸਜਙ੍ਘੋ। ਵਿ**ਕਟੋ** ਵਾਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਗਮਨਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਬਹਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਣ੍ਹੇ** ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ''ਪਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਸਣ੍ਹੋ''ਤਿ ਚ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। **ਉਬ੍ਬਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਿਕੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੁਲ੍ਹਾਹਿ ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਰੁਲ੍ਹਾਹਿ ਵਾ ਮਹਤੀਹਿ ਜਙ੍ਘਪਿਣ੍ਡਿਕਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

**੨੫੧੦. ਯਟ੍ਠਿਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਯਟ੍ਠਿਸਦਿਸਾਯ ਜਙ੍ਘਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਹਾਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਜਙ੍ਘਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਹਾਪਾਦੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਥੂਲਜਙ੍ਘਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਭਤ੍ਤਪੁਟਸਦਿਸਾਯ ਥੂਲਾਯ ਜਙ੍ਘਪਿਣ੍ਡਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਟ੍ਠਿਕਪਾਦੋ** ਵਾਤਿ ਪਾਦਵੇਮਜ੍ਝਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਜਙ੍ਘੋ। **ਮਹਾਪਣ੍ਹਿਪਿ** ਵਾਤਿ ਅਨਨੁਰੂਪੇਹਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਪਣ੍ਹੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

**੨੫੧੧. ਵਙ੍ਕਪਾਦੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਪਾਦਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ ਵਙ੍ਕਪਾਦੋ। **ਗਣ੍ਠਿਕਙ੍ਗੁਲਿਕੋ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਫਣਸਦਿਸਾਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। "**ਅਨ੍ਧਨਖੋ** ਵਾ**ਪੀ**"ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ ''ਕਾਲਪੂਤਿਨਖੋਪਿ ਚਾ''ਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਨ੍ਧਨਖੋ ਵਾ ਕਾਲਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪੂਤਿਨਖੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯)।

**੨੫੧੨. ਇਚ੍ਚੇ**ਵਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨੀਯਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋਯਂ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਾਯੋ। ਅਙ੍ਗਵੇਕਲ੍ਲਤਾਯ ਬਹੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਅਨਵਸੇਸਂ ਵੇਕਲ੍ਲਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਮਾਹ "**ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਕ**"ਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਸਦੂਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੧੪. ਪਤ੍ਤਚੀ**ਵ**ਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੋ**ਤਿ ਓਵਰਕਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੂ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਆਮਸਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ।

**੨੫੧੫-੬. ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਦਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਣ੍ਡੋ**, ਸੋਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ, ਆਵਰਣਾਦਿ। **ਅਨਾਚਾਰਸ੍ਸ** ਦੁਬ੍ਬਚਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਹਿਤਕਾਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ**ਾ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੇ ਆਹਟੇ ਤ੍ਵਂ ਇਦਂ ਲਚ੍ਛਸਿ'' ਇਤਿ ਭਾਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ।

**੨੫੧੭.** ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਠਪਿਤਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਤਂ** ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਵਾਲਿਕਾਸਲਿਲਾਦੀਨਂ ਆਹਰਾਪਨਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਰੁਆਦੀਨਂ ਆਹਰਾਪਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ''ਓਰਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ, ਨ ''ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਬ੍ਭਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਪਾਪਜ੍ਝਾਸਯੇਨ।

**੨੫੧੮-੯.** ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸੀਸੇ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ। **ਸੀਸੇ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਪਾਸਾਣਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਸਾਮਣੇਰਂ ਉਣ੍ਹੇ ਪਾਸਾਣੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ ਵਾ ਉਣ੍ਹਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਇਧਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਧਿਕਾਰੇ। **ਆਵਰਣਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਾ ਇਧ ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰਣਮਤ੍ਤਂ। **ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਵਸਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੭) ਭਾਸਿਤਂ।

‘‘ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਵਸਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਯਤ੍ਥ ਵਸਤਿ ਵਾ ਪਵਿਸਤਿ ਵਾ, ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਯੋਜਿਤਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਵੇਣਂ ਵਾ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰਣਂ **ਆਵਰਣਂ** ਨਾਮ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਯੇ ਆਵਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਯਸ੍ਸ ਆਵਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਆਵਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯਮੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਨਿਵਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੨੦**. ਪਕ੍ਖੋ ਚ ਉਪਕ੍ਕਮਿਕੋ ਚ ਆਸਿਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ‘‘ਉਪੋਸਥੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਮਾਸਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ **‘‘ਪਕ੍ਖੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ **ਪਕ੍ਖੋ** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਯਥਾ ‘‘ਭੀਮਸੇਨੋ ਭੀਮੋ’’ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਪਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇਯੇਵ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕਾਲਪਕ੍ਖੇ ਕਾਲਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਹੋਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਿਲਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਯਂ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੯)।

ਯਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਬੀਜਾਨਿ ਅਪਨੀਤਾਨਿ, ਅਯਂ **ਉਪਕ੍ਕਮਿਕਪਣ੍ਡਕੋ**। ਯਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਮੁਖੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸੁਚਿਨਾ ਆਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਲਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਯਂ **ਆਸਿਤ੍ਤਪਣ੍ਡਕੋ। ਉਸੂਯਕੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਉਸੂਯਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਰਿਲਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਯਂ ਉਸੂਯਪਣ੍ਡਕੋ। ਯੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂਯੇਵ ਅਭਾਵਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਯਂ **ਨਪੁਂਸਕਪਣ੍ਡਕੋ**।

**੨੫੨੧**. **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਣ੍ਡਕੇਸੁ। ‘‘ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਿਂਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੯) ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **‘‘ਤਿਣ੍ਣਂ ਨਿਵਾਰਿਤਾ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੫੨੨**. **‘‘ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੋਪਿ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨੇਨੇਵ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੯)। ਏਸ ਨਯੋ ਉਪਰਿਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਪਣ੍ਡਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੨੩**. ਥੇਨੇਤੀਤਿ **ਥੇਨੋ,** ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੇਸਸ੍ਸ ਥੇਨੋ **ਲਿਙ੍ਗਥੇਨੋ**। ਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕਸ੍ਸ ਥੇਨੋ **ਸਂਵਾਸਥੇਨੋ**। **ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ, ਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਚ ਉਭਯਸ੍ਸ ਥੇਨੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਸ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੨੪-੬**. **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੇਸੁ ਯੋ ਸਯਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਮ੍ਪਿ ਨੇਵ ਗਣ੍ਹਤਿ, **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਸਨੇਨ ਨੇਵ ਪਟਿਬਾਹਤਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਦੀਸੁ ਨੇਵ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ **ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੇਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਥੇਨਤੋ** ਚੋਰਿਕਾਯ ਗਹਣਤੋ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਯੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਸੋ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਵਨ੍ਦਨਾਦਿਕਂ **ਸਂਵਾਸਂ** ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਵ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਕਿਰਿਯਭੇਦੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ‘ਸਂਵਾਸੋ’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦)।

ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਵਾ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਏਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਯਮੇਤੁਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦) ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਦ੍ਵਯਂ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਯਥਾਹ ਚਾ’’**ਤਿ। ਯਥਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਰਾਜਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਦਿਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ, ਤਥਾਯਮਤ੍ਥੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੫੨੭-੮**. **ਰਾਜਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਕਨ੍ਤਾਰ-ਰੋਗਵੇਰਿਭਯੇਹਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਰਾਜਭਯੇਨ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਭਯੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਚੀਵਰਾਹਰਣਤ੍ਥਂ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪੁਨ ਵਿਹਾਰਂ ਆਹਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਯਾਵ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾਯ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੋ ਹਿ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ‘ਗਿਹੀ ਮਂ ਸਮਣੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੂ’ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਾਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਾ ਦੋਸੋ ਨ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਤਾ ਇਧ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੋ ਯਾਵ ਸੰਵਾਸੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸੰਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸੰਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇ ਅਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੇਨਾਪਿ ਸੰਵਾਸੰ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਤੀਸੁਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੰਵਾਸੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ'ਤਿ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਾਵ ਏਸ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ''ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੨੯-੩੦**. ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਅਹੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ **ਸਲਿਙ੍ਗੇਨੇਵ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਵੇਸੇਨੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਯਾਤਿ ਚੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠੋ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ। ਤੇਸੰ ਲਿਙ੍ਗੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤੇ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਵੇਸੇ ਗਹਿਤੇ।

**੨੫੩੧**. ''ਅਹੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਚੀਰਾਦਿਕੰ ਯੋ ਸਯਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਸੋਪਿ **ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੩੨-੪**. ਨਗ੍ਗੋ ਤੇਸੰ ਆਜੀਵਕਾਦੀਨੰ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੇਸੇ ਲੁਞ੍ਚਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਲੁਞ੍ਚਾਪੇਤਿ। ਤੇਸੰ ਵਤਾਨਿ ਆਦਿਯਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਤਾਨਿ ਆਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਵਤਾਨਿ ਆਦਿਯਤਿ। **ਤੇਸੰ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਾਦਿਕੰ **ਲਿਙ੍ਗੰ** ਸਞ੍ਞਾਣੰ ਸਚੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਾ ਤੇਸੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਲਦ੍ਧਿਮੇਵ ਵਾ ਸਾਰਤੋ ਵਾ **ਏਤਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਯੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਸੇਟ੍ਠਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੰ ਵਾ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਸ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤਿ ਏਵ, **ਨ ਪਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਨਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ''ਆਜੀਵਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਯਾਦੀਨਿ ਅਨਾਦਾਯ ਨਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਜੀਵਕਾਨੰ ਉਪਸੰਗਚ੍ਛਤੋ।

**੨੫੩੫**. **ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ**, ਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ। ਇਮਿਨਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੂਟਵਸ੍ਸੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਅਸ੍ਸਮਣੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਲਿਙ੍ਗੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਗਣੇਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨ ਚ ''ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ ਗਤੋਪਿ ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਲਭਤੀ''ਤਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਿੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋਪਿ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੋ ਚ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤਕਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵੰ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਚ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੦) **ਪਾਲ਼ਿਤੋ** ਚ ''ਸੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਖੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਪੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੦ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੩੬. ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਧਿਕਾਰੇ। ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਯਕ੍ਖੋ ਸਕ੍ਕੋਪਿ** ਵਾ"ਤਿ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ** ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੧) ਵਚਨਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨਿਵਾਰਿਤਾਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। ਤੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ** ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੧) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੩੭**. **ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਕੇ ਪੋਸੇ**ਤਿ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ, ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋ, ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਪਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੨) ਨਾਮ ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ ਜਨਿਕਾ ਮਾਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵ ਸਤਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤਾ, ਅਯੰ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਮਾਤੁਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇਨ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਯੇਨ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾਪਿ ਅਜਨਿਕਾ ਪੋਸਾਵਨਿਕਮਾਤਾ ਵਾ ਚੂਲ਼ਮਾਤਾ ਵਾ ਮਹਾਮਾਤਾ ਵਾ ਜਨਿਕਾਪਿ ਵਾ ਨਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ ਮਾਤਾਘਾਤਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਵਾਰਿਤਾ, ਨ ਚ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੋ ਹੋਤਿ। ਯੇਨ ਸਯੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ ਮਾਤਾ ਘਾਤਿਤਾ, ਸੋਪਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਤ੍ਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਵ। **ਪਿਤੁਘਾਤਕੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ

ਨਯੋ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ੵੇਸਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਯਂ ਮੇ ਪਿਤਾ’’ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭੵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਚੇ ਅਨੇਨ ਘਾਤਿਤੋ, ‘‘ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ’’ਤ੍ੵੇੵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਞ੍ਚ ਫੁਸਤਿ।

ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਅਰਹਨ੍ਤੵਸੇਨੇੵ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਖੀਣਾਸੵਂ ਦਾਰਕਂ ੵਾ ਦਾਰਿਕਂ ੵਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਜੀੵਿਤਾ ੵੋਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋੵ ਹੋਤਿ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਞ੍ਚ ਫੁਸਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚਸ੍ਸ ੵਾਰਿਤਾ। ਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਂ ਪਨ ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਂ ੵਾ ਅੵਸੇਸਂ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਂ ਘਾਤੇਤ੍ੵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿਸ੍ਸ ਨ ੵਾਰਿਤਾ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਬਲੵਂ ਹੋਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਘਾਤੇਤ੍ੵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਭਾਰਿਯਂ।

ਯੋ ਦੇੵਦਤ੍ਤੋ ੵਿਯ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨ ੵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਜੀੵਮਾਨਕਸਰੀਰੇ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਪਿੵਨਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲੋਹਿਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਯਂ **ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ** ਨਾਮ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ੵਾਰਿਤਾ। ਯੋ ਪਨ ਰੋਗੵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਂ ਜੀੵਕੋ ੵਿਯ ਸਤ੍ਥੇਨ ਫਾਲੇਤ੍ੵਾ ਪੂਤਿਮਂਸਞ੍ਚ ਲੋਹਿਤਞ੍ਚ ਨੀਹਰਿਤ੍ੵਾ ਫਾਸੁਂ ਕਰੋਤਿ, ਬਹੁਂ ਸੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸੵਤਿ।

ਯੋ ਦੇੵਦਤ੍ਤੋ ੵਿਯ ਸਾਸਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਕਤ੍ੵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ** ਨਾਮ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ੵਾਰਿਤਾ। ‘‘ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਮਹਾੵ॰ ੧੧੨) **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ।

ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚੇੵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕਞ੍ਚ ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਕ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਨਕਮ੍ਮਤੋ ਚ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਨਕਮ੍ਮਤੋ ਚ ਉਭਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ**। ਸੋ ਦੁੵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ, ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ (ਮਹਾੵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ। ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾੵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਸਯਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਸਯਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤੇਸਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਦੁੵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸਨੇੵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਇਦਮਿਧ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯੋ ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ (ਮਹਾੵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੫) ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਦੂਸੇਤਿ, ਅਯਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ** ਨਾਮ, ਏਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ੵਾਰਿਤਾ। ਯੋ ਪਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸੀਲੵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਨ ੵਾਰਿਤਾ। ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਨ ਓਦਾਤੵਤ੍ਥੵਸਨਂ ਕਤ੍ੵਾ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਂਯੇੵ ਦੂਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋਯੇੵ। ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਨ ਓਦਾਤੵਤ੍ਥੵਸਨਂ ਕਤ੍ੵਾ ਇਚ੍ਛਮਾਨਂ ਦੂਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਗਿਹਿਭਾੵੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇੵ ਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹੋਤਿ। ਸਕਿਂ ਸੀਲੵਿਪਨ੍ਨਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਦੂਸੇਨ੍ਤੋ ਨੇੵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ।

**੨੫੩੮**. ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾੵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤੵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਏਕਤੋ**”ਤਿਆਦਿ। “**ਏਕਤੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣਂ ਭੵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਂ ਪਰਿੵਜ੍ਜੇਤੁਂ “**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**”ਤਿ ੵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਤਂਦੂਸਕਸ੍ਸ ਭਬ੍ਬਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਨੇੵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਸਿਯਾ, ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਤੇੵ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਸਾ ਚ ਨੇੵ ਪਰਾਜਿਤਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਇਧਾਨੇਤ੍ੵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇੵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨੇੵ ੵੁਤ੍ਤਂ। “**ਸਾ ਚ ਨੇੵ ਪਰਾਜਿਤਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਭਬ੍ਬਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਪਿ** ੵੁਤ੍ਤੋਯੇੵ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ੵਸੇਨ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੂਸੇਤ੍ੵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਲਭਤਿ, ਸਾ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ੵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ।

**੨੫੩੯**. ‘‘ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰੀਸੁ ਚ ੵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨੇੵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾੵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸਚੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਦੂਸਕੋ**”ਤਿ। “**ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਤੇੵ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਠਾਨੇਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਾ ਚ ਨੇੵ ਪਰਾਜਿਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੵਿਕਪ੍ਪਾਭਾੵਾ ਚ ਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਸਤਿ ਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਰਾਜਿਤੵਿਕਪ੍ਪਾਸਙ੍ਕਾਹੋ ਪਟਿਸੇਧੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋਤਿ ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਭਬ੍ਬਾਯੇੵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋ ਏਕਾਦਸ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿੵਚਨਤੋ (ਮਹਾੵ॰ ੧੦੯) ਅਭਬ੍ਬਾਯੇੵ, ਨੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਜਾਨਿਤ੍ੵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਜਾਨਿਤ੍ੵਾਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾ ਚ ਜਾਨਿਤ੍ੵਾ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਕਾਦਸਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਕਥਾੵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੪੦**. **ਨੂਪਸਮ੍ਪਾਦਨੀਯੋ**ਵਾਤਿ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋਵ। **ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਿਤਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣੋ ਵਾ। **ਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਯਤੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਗਣਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। **ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਸਚੇ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਠਾਨਾਰਹੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ।

**੨੫੪੧**. **ਏਕੇ**ਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ। “**ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇ**ਵਾ”ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਦਲ੍ਹੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੰ** ਵਚਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣੇ ਅਕਤੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੰ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਕਿਤ੍ਤਨੰ ਕਤੰਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕੁਪ੍ਪੇਯ੍ਯ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਪਜ੍ਝੰ ਅਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਚ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੰ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਏਵੰ ‘‘ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲੰ ਸਨ੍ਤਪਦਨੀਹਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਸਚੇ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੭) ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ‘‘ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

**ਸੇਸੇਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪੀ**ਤਿ
ਸਙ੍ਘਗਣਪਣ੍ਡਕਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਾਤੁਪਿਤੁਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕਸਙ੍ਘਭੇਦਕਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਰਸਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਏਤੇਸੁਯੇਵ ਤੇਰਸਸੁ, ਅਥ
‘‘ਅਪਤ੍ਤਕਅਚੀਵਰਕਅਚੀਵਰਪਤ੍ਤਕਯਾਚਿਤਕਪਤ੍ਤਯਾਚਿਤਕਚੀਵਰਯਾਚਿਤਕਪਤ੍ਤਚੀਵਰਕਾ’’ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਛਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਅਯੰ ਨਯੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਸੇਸ**-ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਤ੍ਤਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੮)। **ਅਯੰ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਸਚੇ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ।

**੨੫੪੨**. **ਪਞ੍ਚਵੀਸਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਨੰ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੯੯)। **ਓਸਾਰੋ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਓਸਾਰੋ। ਤੇਨੇਵ **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ‘‘ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਪਾਠਸ੍ਸ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੬) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਓਸਾਰੇਤੀਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪਵੇਸੇਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੯੬) ਵੁਤ੍ਤੰ। “**ਨਾਸਨਾਰਹੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੯) ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸੇਤਕਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤੰ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੫੪੩**. **ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਾਤਿ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** –

‘‘ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ। ਪਾਦਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਹਤ੍ਥਪਾਦਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਕਣ੍ਣਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਅਙ੍ਗੁਲਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਅਲ਼ਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਕਣ੍ਡਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ... ਫਣਹਤ੍ਥਕੋ... ਖੁਜ੍ਜੋ... ਵਾਮਨੋ... ਗਲਗਣ੍ਡੀ... ਲਕ੍ਖਣਾਹਤੋ... ਕਸਾਹਤੋ... ਲਿਖਿਤਕੋ... ਸੀਪਦਿਕੋ... ਪਾਪਰੋਗੀ... ਪਰਿਸਦੂਸਕੋ... ਕਾਣੋ... ਕੁਣੀ... ਖਞ੍ਜੋ... ਪਕ੍ਖਹਤੋ... ਛਿਨ੍ਨਿਰਿਯਾਪਥੋ... ਜਰਾਦੁਬ੍ਬਲੋ... ਅਨ੍ਧੋ... ਮੂਗੋ... ਪਧਿਰੋ... ਅਨ੍ਧਮੂਗੋ... ਅਨ੍ਧਪਧਿਰੋ... ਮੂਗਪਧਿਰੋ... ਅਨ੍ਧਮੂਗਪਧਿਰੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੬) ਬਾਤ੍ਤਿੰਸ।

**ਕੁਟ੍ਠਿਆਦਿ ਚ ਤੇਰਸਾਤਿ ਮਹਾਖਨ੍ਧਕੇ** ਆਗਤਾ –

‘‘ਕੁਟ੍ਠਿੰ ਗਣ੍ਡਿੰ ਕਿਲਾਸਿਞ੍ਚ, ਸੋਸਿਞ੍ਚ ਅਪਮਾਰਿਕੰ।
ਤਥਾ ਰਾਜਭਟੰ ਚੋਰੰ, ਲਿਖਿਤੰ ਕਾਰਭੇਦਕੰ॥

‘‘ਕਸਾਹਤੰ ਨਰਞ੍ਚੇਵ, ਪੁਰਿਸੰ ਲਕ੍ਖਣਾਹਤੰ।
ਇਣਾਯਿਕਞ੍ਚ ਦਾਸਞ੍ਚ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇਰਸ।

ਏਵਮੇਤੇ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਕਸਾਹਤਲਕ੍ਖਣਾਹਤਲਿਖਿਤਕਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਉਭਯਤ੍ਥ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦ੍ਵਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

''ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਬਾਤ੍ਤਿੰਸ , ਕੁਟ੍ਠਿਆਦਿ ਚ ਤੇਰਸਾ''ਤਿ ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਤੇਸਂ। ਓਸਾਰੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਅਨਨੁਰੂਪਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤੋ ਚੇ**ਤਿ ਅਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਭਾਵਮਸਲ੍ਲਕ੍ਖਨੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਯਦਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਓਸਾਰੋ ਕਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਰੂਹਤੀ**ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਚਰਿਯਾਦਯੋ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** – ''ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ ਪਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਸੁਓਸਾਰਿਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਲਬ੍ਭਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ, ਪਨ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੋ ਚ ਸਾਤਿਸਾਰਾ, ਨ ਕੋਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੯੬)।

**੨੫੪੪-੫**. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੩) ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਤਯੋ ਆਚਰਿਯਾ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਵਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏਕੂਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

"**ਤਯੋ**"ਤਿ ਇਦਂ **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਥੇਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੩) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ। **ਓਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ। **ਨ ਚ ਕੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ। **ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪਜ੍ਜਨਤੋ ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੫੪੬-੭**. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੩) ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਏਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤੋ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏਕੂਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ "**ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ**"ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤੇਸਂ ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਂ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਂ ਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਵਾ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਜਨੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਸਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਤ੍ਵਾ। **ਕਤਂ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ।

**੨੫੪੮**. **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਨੁਸਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਨੁਸਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੫੪੯**. ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸੁਮਨੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਮਨੇ**ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਤਿਸ੍ਸਥੇਰਸ੍ਸ** ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ। **ਸਿਸ੍ਸਕਂ** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ। **ਅਨੁਸਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਿ। **ਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਭੂਤਸ੍ਸ ਗਹਣਂ। **ਸੁਮਨਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਆਚਰਿਯਤ੍ਥੇਰਮਾਹ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਚਰਿਯਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗਣਪੂਰਕਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਸਚੇ ਪਨ ਨਾਨਾਚਰਿਯਾ ਨਾਨਾਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ, ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ , ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੩)।

**੨੫੫੦**. **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਧਿਕਾਰੇ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੩) ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ। ਲੋਕਿਯੇਹਿ ਆਦਿਚ੍ਚਪੁਤ੍ਤੋ ਮਨੂਤਿ ਯੋ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਦਿਰਾਜਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਂਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਬਨ੍ਧੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ**, ਭਗਵਾ, ਤੇਨ।

ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੫੫੧-੨**. ਯਾ ਏਕਾਦਸਹਿ ਸੀਮਾਵਿਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵਜ੍ਜਿਤਾ ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਂਯੁਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਾ ਅਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਨਾਮ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ, ਅਤਿਮਹਤੀ, ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ, ਨਦਿਯਾ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ''ਇਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਸੀਮਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵਚਨਤੋ ਇਮਾ ਏਕਾਦਸ **ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਯੋ** ਨਾਮ, ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਮਹਤੀ** ਨਾਮ ਯਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਅਘਟਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ, ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪੁਬ੍ਬਕਿਤ੍ਤਿਤਂ ਪਟਿਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਅਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪੇਤਿ, ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਪਰਾਪਿ **ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਂ ਤਚਸਾਰਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਖਾਣੁਕਂ ਵਾ ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜਵਾਲਿਕਾਪੁਞ੍ਜਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤਚ੍ਛਾਯਾਦੀਨਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਾਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਬਹਿ ਠਿਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ।

**ਨਦਿਯਾ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਏਤੇਸੁ ਨਦਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਤਾਪਿ ''ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਸੀਮੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਅਸੀਮੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੮) ਵਚਨਤੋ ਅਸਮ੍ਮਤਾਵ ਹੋਤਿ। **ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਸਚੇ ਹਿ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਅਮ੍ਬੋ ਚੇਵ ਜਮ੍ਬੁ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਰੁਕ੍ਖਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਮ੍ਬਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਜਮ੍ਬੂ, ਵਿਹਾਰਸੀਮਾ ਚ ਜਮ੍ਬੁਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਵਿਹਾਰੇ ਕਤੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਅਮ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। **ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸਂ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਸਚੇ ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਕਲਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਾਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਹਿ ਵਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਂਯੁਤਾ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਰਿਸਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਾਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ''ਪਬ੍ਬਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਵਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਮਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਵਮ੍ਮਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਨਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਉਦਕਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਾਭਾਗੇ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ? ਪਬ੍ਬਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ।

**ਪਰਿਸਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਿਕਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਵਾ ਨਦਿਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਾ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ, ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ।

**ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾਵਤਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੯) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਞਤ੍ତਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਏਵੰ ਏਕਾਦਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੨੫੫੩-੪**. ਖਣ੍ਡਸਮਾਨਸੰਵਾਸਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾ ਆਦਯੋ ਆਦਿਭੂਤਾ, ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਯਾਸੰ ਸੀਮਾਨੰ ਤਾ **ਖਣ੍ਡਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਦੀ,** ਤਾਸੰ, ਤਾਹਿ ਵਾ ਪਭੇਦੋ ਖਣ੍ਡਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾਦਿਭੇਦੋ, ਤਤੋ **ਖਣ੍ਡਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾਦਿਭੇਦਤੋ,** ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ, ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਸੀਮਾ, ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਤਿ ਇਮਾਸੰ ਸੀਮਾਨੰ ਏਤਾਹਿ ਵਾ ਕਰਣਭੂਤਾਹਿ, ਹੇਤੁਭੂਤਾਹਿ ਵਾ ਜਾਤੇਨ ਵਿਭਾਗੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਖਣ੍ਡਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਤਾਹਿ ਅਸਙ੍ਕਰਾ ਸੀਮਾ **ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ** ਨਾਮ। ਸਮਾਨਸੰਵਾਸੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕਤੋ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕੋ ਸੰਵਾਸੋ ਏਤ੍ਥ ਕਰੀਯਤੀਤਿ **ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ** ਨਾਮ। **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਯ** ਲਕ੍ਖਣੰ ''ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਇਤਿ ਬਦ੍ਧਾ ਤਿਧਾ** ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ। ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨੰ ਸਮਾਹਾਰਾ **ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ,** ਤਤੋਪਿ ਚ। ਅਬਦ੍ਧਾਪਿ ਤਿਵਿਧਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਤੀਸੁ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁ। **ਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਸੀਮੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਰੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਕਰੇਨ ਨਿਯਮਿਤੋ ਗਾਮਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ''ਯਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਭੋਜਕਾ ਬਲਿੰ ਹਰਨ੍ਤਿ , ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਅਪ੍ਪੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾ, 'ਗਾਮਸੀਮਾ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਏਕੰ ਪਦੇਸੰ 'ਅਯੰ ਵਿਸੁੰ ਗਾਮੋ ਹੋਤੂ'ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤਿ, ਸੋਪਿ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭)।

''ਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਨਗਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਸङ੍ਗਹਿਤੋ। ਯਥਾਹ – ''ਗਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭)। ਨਿਗਮਸੀਮਾਯ ਵਿਸੁੰਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਇਧ ਸङ੍ਗਹੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਯੰ ਗਾਮੰ ਵਾ ਨਿਗਮੰ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਗਮਸੀਮਾ, ਅਯੰ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭)। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਵਿਸੁੰਯੇਵ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਸੀਮਾਲਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾ।

**੨੫੫੫**. "**ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦੀਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ – ਯੋ ਪਨ ਕੇਨਚਿ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਅਕਤੋ ਸਯੰਜਾਤੋ ਸੋਬ੍ਭੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਗਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਪੂਰਿਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਨਦਿਯੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਦਕੰ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਯੰ **ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ** ਨਾਮ। ਯੋਪਿ ਨਦਿੰ ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦੰ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਉਦਕੇਨ ਖਣਿਤੋ ਸੋਬ੍ਭੋ ਏਤੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ **ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ**ਯੇਵ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋ** ਪਾਕਟੋਯੇਵ।

ਯਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਰਾਜੂਨੰ ਕਾਲੇ ਅਨ੍ਵਡ੍ਢਮਾਸੰ ਅਨੁਦਸਾਹੰ ਅਨੁਪਞ੍ਚਾਹੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਵਲਾਹਕੇਸੁ ਵਿਗਤਮਤ੍ਤੇਸੁ ਸੋਤੰ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਅਯੰ ਨਦਿਸङ੍ਖਜੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਸ੍ਸਾ ਪਨ ਈਦਿਸੇ ਸੁਵੁਟ੍ਠਿਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਚਤੁਮਾਸੇ ਸੋਤੰ ਨ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ **ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯੇ** ਆਗਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤਿਮਣ੍ਡਲੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੰ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਕਦ੍ਵङ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤਿ, ਅਯੰ ਸਮੁਦ੍ਦੰ ਵਾ ਪਵਿਸਤੁ ਤਲਾਕੰ ਵਾ, ਪਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਨਦੀ** ਨਾਮ।

**ਸਮਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ। **ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ। **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਨਯੇਨ ਥਾਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵਾ ਵਾਲੁਕਾਯ ਵਾ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤੋਪਦੇਸੋ। ਯਥਾ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਾ ਦਾਰੁਗੁਲ਼ੰ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਉਦਕੰ

ਵਾ ਵਾਲੁਕਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਏਵਂ ਖਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਵਾ ਵਾਲੁਕਾ ਵਾ ਪਤਤਿ, ਅਯਂ **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ** ਨਾਮਾਤਿ। **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸਵ੍ਹਯਿਤੋ**ਤਿ ''ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤੋ।

**੨੫੫੬**. **ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਸਦਿਸੇ ਗਾਮਰਹਿਤੇ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞੇ। **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਤ੍ਤੇਵਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤੇਵ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਯਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨਾਮਿਕਾ ਸੀਮਾ ਨਾਮ।

**੨੫੫੭**. **ਗੁਲ਼ੁਕ੍ਖੇਪਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਦਾਰੁਗੁਲ਼ੁਕ੍ਖਿਪਨਾਕਾਰੇਨ। **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਕਾ**ਤਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸਦਿਸਵਸੇਨ।

**੨੫੫੮**. ਇਮਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਵਡ੍ਢਨਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੂਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ, ਠਿਤੋਕਾਸਾ ਪਰਂ ਸਿਯੁ"**ਨ੍ਤਿ। **ਠਿਤੋਕਾਸਾ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਾਯ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਂ, ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਚ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੫੫੯-੬੦**. **ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ**ਤਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ। ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਹਾਯ ਠਿਤੋ ਵਾ ਪਰਂ ਤਤ੍ਤਕਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਏਕਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਏਵ ਵਾ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗਭਾਵਕਰਣਤੋ, ਬਹਿ ਤਤ੍ਤਕਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਗਣਪੂਰਣਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਕਰਭਾਵਕਰਣੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਕੋਪੇਤਿ। ਇਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ, **ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ** ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਕਾਸਤੋ **ਬਹਿ ਵਾ** ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਤਕਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਯਥਾਠਿਤੋਵ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਣਪੂਰਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੫੬੧-੨**. **ਸਣ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕੋਟਿਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਦਿਸਕਿਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਸਾਕਿਤ੍ਤਨਂ। **ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਪਮਾਣਂ । **ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਸੀਮਾਯ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ, ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮਗ੍ਗੇਸੁ ਆਰਕ੍ਖਂ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ।

ਕੀਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਿਕੋਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਣਵੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ ਉਭਯਕੋਟਿਯਾ ਵਿਤ੍ਥਤਂ। ''ਵਿਤਾਨਾਕਾਰਂ ਧਨੁਕਾਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ **ਆਕਾਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਧਨੁਕਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਪਿਤਧਨੁਸਣ੍ਠਾਨਂ, ''ਮੁਦਿਙ੍ਗੂਪਮਂ ਸਕਟੂਪਮ''ਨ੍ਤਿ **ਉਪਮਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਉਭਯਕੋਟਿਯਾ ਤਨੁਕਂ ਤੁਰਿਯਵਿਸੇਸਂ ਮੁਦਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੬੩**. ਪਬ੍ਬਤਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਬ੍ਬਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਦੀਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਣਉਭਯਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ; ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਹਿ **ਪਬ੍ਬਤੋ** ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਦ੍ਧਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗੋ, ਤਤੋ ਓਮਕਤਰੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਸਾਰੇਹਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਮਿਸ੍ਸਕੇਹਿ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਚਤੁਪਞ੍ਚਰੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਵਨਂ** ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਂ, ਤਤੋ ਊਨਤਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤੇ** ਅਯਗੁਲ਼ਮ੍ਪਿ ਪਾਸਾਣਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਾਸਾਣੋ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਓਮਕਤਰਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ

ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪਰਿਮਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗੋ, ਨ ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋ। ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੋ ਪਨ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖੋ** ਜੀਵਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰੋ ਭੂਮਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲੋ ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗੋ, ਨ ਤਤੋ ਓਰੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਮਗ੍ਗੋ** ਜਙ੍ਘਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਕਟਮਗ੍ਗੋ ਵਾ, ਯੋ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਜਙ੍ਘਸਕਟਸਤ੍ਥੇਹਿ ਵਲਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗੋ, ਅਵਲਞ੍ਜੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਤਂਦਿਵਸਂ ਜਾਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲੁਬ੍ਬੇਧੋ ਗੋਵਿਸਾਣਮਤ੍ਤੋਪਿ **ਵਮ੍ਮਿਕੋ** ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗੋ, ਤਤੋ ਓਰੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਦਕਂ** ਯਂ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਆਵਾਟਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤਲ਼ਾਕਜਾਤਸ੍ਸਰਲੋਣਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਠਿਤਂ, ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਖਤੇ ਆਵਾਟੇ ਘਟੇਹਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੂਰਿਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਣ੍ਠਹਨਕਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗਂ, ਇਤਰਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਕਂ, ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾਲਂ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ, ਭਾਜਨਗਤਂ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਲਕ੍ਖਣੇ **ਨਦੀ** ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗਾ, ਅਞ੍ਞਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**੨੫੬੪**. **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਤੀਣੀ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ, ਇਮਿਨਾ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸਾ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਬਜ੍ਝਮਾਨਾ ਏਕੇਨ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਅਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮)। **ਸਤੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਵੀਸਤਿਯਾ, ਤਿਂਸਾਯ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੫੬੫**. ਤਿਯੋਜਨਂ ਪਰਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਿਯੋਜਨਪਰਾ**। ''ਵੀਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਸਙ੍ਖਜੇਯ੍ਯੇ ਚ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਇਧ ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ **ਵੀਸਤਿ**-ਸਦ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਏਕਵੀਸਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ, ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਪਰਮਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਕਵੀਸਤਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**੨੫੬੬**. ਯਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯਪਿ ਯਾ ਚ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਯਪਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਤੋਪਿ ਅਧਿਕਾ ਵਾ ਊਨਾ ਵਾ, **ਏਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ** ਸੀਮਾਯੋ ''ਅਸੀਮਾ''ਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੬੭**. **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਨੁਦਿਸਾਦੀਸੁ ਪਰਿਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਯਥਾਲਦ੍ਧਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਪਗਂ ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ''ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ 'ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ? 'ਪਬ੍ਬਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ। ਪੁਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ 'ਏਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾਵਤਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੯) **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰਹਤਿ** ਪਹੋਤਿ ਵਿਨਯਧਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੫੬੮**. **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਨਯੇਨ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਸੀਮਂ ਪਠਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰੇਨ ਬਜਵਹਿਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਓਕਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। ਚੀਵਰਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾਨ ਯਾ ਬਦ੍ਧਾ, ਸਾ ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਚੀਵਰਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾਨ ਯਾ ਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾ ਸਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ...ਪੇ॰... ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਯਾ ਬਦ੍ਧਾ। **ਸਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾ**ਤਿ **ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ

ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੫੬੯**. ''ਯਾ ਕਾਚਿ ਨਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨਦੀ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ 'ਏਤਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਕਰੋਮਾ'ਤਿ ਕਤਾਪਿ ਅਸੀਮਾਵ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਦੀ...ਪੇ॰... ਨ ਵੋਤ੍ਥਰਤੀ"**ਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਥਰਤਿ ਸੀਮਾਭਾਵੇਨ ਬਜਾਪਿਨੀ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਯੇਨ ਨ ਵੋਤ੍ਥਰਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ। **ਅਬ੍ਰਵੀ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਸੀਮੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਅਸੀਮੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ਅਵੋਚ।

ਸੀਮਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੨੫੭੦**. ਅਟ੍ਠਮਿਯਾਪਿ ਉਪੋਸਥਵੋਹਾਰਤ੍ਤਾ ਦਿਨਵਸੇਨ ਉਪੋਸਥਾਨਂ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਤੇਪਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇਯੇਵ ਉਪੋਸਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ **"ਨਵ**ੇਵਾ"ਤਿ।

**੨੫੭੧-੩**. ਤੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਮੇਨੁਪੋਸਥਾ"**ਤਿ। ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੋ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ**। ਪਨ੍ਨਰਸਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੋ **ਪਨ੍ਨਰਸੋ**। ਯਦਾ ਪਨ **ਕੋਸਮ੍ਬਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੪੫੧ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ ਭਿਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਘੇ ਓਸਾਰਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੋ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ''ਤਾਵਦੇਵ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੭੫) ਵਚਨਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਪਨ੍ਨਰਸੇ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਦਿਵਸੋ **ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਉਪੋਸਥੋ**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ, ਪਨ੍ਨਰਸੋ, ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਚ ਉਪੋਸਥੋਤਿ ਏਤੇ ਤਯੋਪਿ ਉਪੋਸਥਾ **ਦਿਵਸੇਨੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ** ਦਿਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਸਙ੍ਘੇਉਪੋਸਥੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਉਪੋਸਥੋ। **ਗਣੇਪੁਗ੍ਗਲੁਪੋਸਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਾਧਜਸਾਧਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਸਙ੍ਘੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਭੁਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਉਪੋਸਥੋ ਸਾਧਜੋ ਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ, ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਾਧਨਂ ਕਾਰਕਭਾਵਤੋ।

ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੋ **ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋ,** ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਨਾਮਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਾਭਿਧਾਨੋ। ਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ।

**੨੫੭੪**. ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **"ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ"**ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾ ਹਿ ਤਬ੍ਬਾਦਯੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

**੨੫੭੫**. ਵ**ੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾ, ਨਿਦਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੦) ਦੇਸਿਤਾ, ਸਯਞ੍ਚ ਤੇਸਞ੍ਚ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਿਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਾਵੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਤੇਨਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ –

> ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਂ ਨਿਦਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ 'ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨਂ, ਤਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ 'ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨਂ। ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਅਵਿਵਦਮਾਨੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫੦) –

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੫੭੬. **ਸੇਸੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸੇਸੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਾਦੀਸੁਪਿ। "**ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਵੇਯਜੋ**"ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਮੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੁਦ੍ਦੇਸੇ ''ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਸੇਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਸੇਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਾਦੀਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪ੍ਪਕਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ। ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸੇ ਪਨ ਅਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਅਨਿਯਤੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਤਾ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਨਵਿਮੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਉਭਤੋਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਇਮੇ ਨਵ ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੫੭੭. **ਉਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥੇ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯਾਦਿਕਂ ਦਸਵਿਧਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ। ਯਥਾਹ – ''ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯੋ ਚੋਰਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਗ੍ਗਿਨ੍ਤਰਾਯੋ ਉਦਕਨ੍ਤਰਾਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਾਲ਼ਨ੍ਤਰਾਯੋ ਸਰੀਸਪਨ੍ਤਰਾਯੋ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੦)।

ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ''ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫੦) ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਰਾਜਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਚੋਰਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਅਯਂ **ਚੋਰਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਦਵਦਾਹੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ, ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਅਯਂ **ਅਗ੍ਗਿਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਓਘੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਉਦਕਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਮਨੁਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਯਕ੍ਖੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਂ **ਅਮਨੁਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ ਚਣ੍ਡਮਿਗਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਵਾਲ਼ਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਪ੍ਪਾਦਯੋ ਡਂਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਸਰੀਸਪਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਾਲਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਵੇਰਿਨੋ ਵਾ ਤਂ ਮਾਰੇਤੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ**। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਕਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ**।

"**ਚੇਵਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਸਞ੍ਞਿਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੁਦ੍ਦੇਸੇ ਅਕਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋ। **ਨਿਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੦) ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੋ। ਇਮਿਨਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੦) ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਭਾਵਿਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੫੭੮. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ। ਇਸ੍ਸਰਣਸ੍ਸ ਹੇਤੁਮਾਹ ""**ਥੇਰਾਧੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਤੋ**"ਤਿ। **ਥੇਰਾਧੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਥੇਰਾਧੀਨਂ, ਥੇਰਾਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਠਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ। ''ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਲੋ, ਤਸ੍ਸਾਧੇਯ੍ਯਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੫) ਵਚਨਤੋ ਆਹ "**ਅਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ। ਥੇਰੇਨ ਯੋ **ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ,** ਏਵਮਜ੍ਝਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਯਸ੍ਸ ਪਨ** ਥੇਰਸ੍ਸ, ਨਵਸ੍ਸ, ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਵਾ **ਸੋ** ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ **ਵਤ੍ਤਤਿ** ਪਗੁਣੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ''ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਾ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਅਨਾਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ ਸਤਿਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸਚੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਅਖਣ੍ਡਾ ਸੁਵਿਸਦਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਥੇਰਾਯਤ੍ਤੋਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਿਸਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਬ੍ਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫੫)।

੨੫੭੯. **ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ। **ਸਮਾ** ਵਾਤਿ ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਗਣਨੇਨ ਸਮਾ ਵਾ। **ਅਪ੍ਪਾ** ਵਾਤਿ ਊਨਾ ਵਾ। **ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ।

੨੫੮੦. **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਕਥਾਰਮ੍ਭਤੋ ਪੁਬ੍ਬਮੇਵ। ''ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਿਨਾ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ

ਸੁਖਕਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਚ੍ਛਾਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਸਬ੍ਬਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਕਚ੍ਛਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਬਹੁਤਰਾ, ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਚੇ ਬਹੂ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੇਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ –

''ਪਨ੍ਨਰਸੋਵਾਸਿਕਾਨਂ, ਇਤਰਾਨਂ ਸਚੇਤਰੋ।
ਸਮਾਨੇਤਰੇਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੁ, ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਸਚੇਧਿਕਾ।
ਪੁਰਿਮਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੁ, ਤੇਸਂ ਸੇਸੇਪ੍ਯਯਂ ਨਯੋ॥

''ਪਾਟਿਪਦੋਵਾਸਿਕਾਨਂ ,
ਇਤਰਾਨਂ ਉਪੋਸਥੋ।
ਸਮਥੋਕਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ,
ਮੂਲਟ੍ਠਾ ਦੇਨ੍ਤੁ ਕਾਮਤੋ॥

ਬਹਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ,
ਨੋ ਚੇ ਦੇਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥੋ।
ਦੇਯ੍ਯਾਨਿਚ੍ਛਾਯ ਸਾਮਗ੍ਗੀ,
ਬਹੂਸੁ ਬਹਿ ਵਾ ਵਜੇ॥

''ਪਾਟਿਪਦੇਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ, ਏਵਮੇਵ ਅਯਂ ਨਯੋ।
ਸਾਵੇਯ੍ਯ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ, ਅਸ੍ਸਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ॥

**੨੫੮੧**. **ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਇਮਿਨਾ ਇਤਰੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਧ ''ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਥੇਰੇਨ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸਦਾਕਾਲਮੇਵ ਏਕੋ ਵਾ ਭਾਰਨਿਤ੍ਥਰਣਕੋ ਵਾ ਸਰਭਾਣਕਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ ਨ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਵਾਰੇਨ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਆਣਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ।

ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਣਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਚ ਸਚੇ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੇ ਆਸਨਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਙ੍ਘਿਕਾਵਾਸਤੋਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਆਸਨੇਸੁ ਅਸਤਿ ਕਟਸਾਰਕੇਪਿ ਤਟ੍ਟਿਕਾਯੋਪਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਟ੍ਟਿਕਾਸੁਪਿ ਅਸਤਿ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ।

ਪਦੀਪਕਰਣੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਚ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਓਕਾਸੇ ਤੇਲਂ ਵਾ ਵਟ੍ਟਿ ਵਾ ਕਪਲ੍ਲਿਕਾ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਤੇਲਾਦੀਨਿ ਨਤ੍ਥਿ , ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੇਨਪਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਕਪਾਲੇ ਅਗ੍ਗਿਪਿ ਜਾਲੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੫੮੨**. **ਦੀਪਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ ‘‘ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਣਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਗਣਞਤ੍ਤਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਤੀਹੁਪੋਸਥੋ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤੀਸੁ ਥੇਰੇਨ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ’ਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮)। ਦੁਤਿਯੇਨ, ਤਤਿਯੇਨ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ‘‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ’ਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**੨੫੮੩**. ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਨਵੋ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ , ‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ’ਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਹੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮), ਨਵੇਨ ਥੇਰੋਪਿ ‘‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ’ਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮) ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਾਰੇ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਪਨਞ੍ਚ ‘‘ਧਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋਵ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਉਪੋਸਥਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਪਨੇਕਕੋ’’**ਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਉਪੋਸਥੋ, ਪਨ੍ਨਰਸੋ’ਤਿ ਵਾ ‘ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ’ਤਿ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਵਸਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋਪਿ ਤਯੋਪਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਿਨਾ ਸਚੇ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੨੫੮੪-੫**. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੯) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਵਗ੍ਗੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੇਨ ਕਮ੍ਮਂ, ਅਧਮ੍ਮਤੋ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਕਮ੍ਮਂ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੇਨ ਕਮ੍ਮਂ, ਧਮ੍ਮਤੋ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਜਿਨੋ ਅਬ੍ਰਵੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਤੂਸ੍ਵਪਿ ਪਨੇਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ। **ਚਤੁਤ੍ਥਨ੍ਤਿ** ‘‘ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ‘‘ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।

**੨੫੮੬-੭**. ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਭਾਵੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਅਧਮ੍ਮੇਨਿਧਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਉਪੋਸਥੇਸੁ। ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੋ ਉਪੋਸਥੋ ਕਤਮੋਤਿ ਕਥੇਤੁਕਾਮਤਾਪੁਚ੍ਛਾ। **ਯਤ੍ਥ** ਯਸ੍ਸਂ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਰ ਏਕਸ੍ਸ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਨਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤਯੋ ਜਨਾ **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ** ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਏਵਂ ਕਤੋ ਉਪੋਸਥੋ ਅਧਮ੍ਮੋ ਵਗ੍ਗੁਪੋਸਥੋ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਕਸੀਮਟ੍ਠੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥੇ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਗਣੁਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਧਮ੍ਮੋ** ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਵਿਨਾ ਗਣਮਜ੍ਝਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਗਮਨਤੋ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਨੁਪਗਮਨੇਨ **ਵਗ੍ਗੋ** ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੫੮੮**. **ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਪੋਸਥੋ ਕਤਮੋ’’ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਤੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ‘‘ਹੋਤਿ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਚਤੂਹਿ ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥੇ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਗਣੁਪੋਸਥਕਰਣਂ **ਅਧਮ੍ਮੋ**, ਹਤ੍ਥਪਾਸੁਪਗਮਨਤੋ **ਸਮਗ੍ਗੋ** ਹੋਤਿ।

**੨੫੮੯-੯੦**. ਯੋ ਉਪੋਸਥੋ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਕਤਮੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਯਤ੍ਥ** ਯਸ੍ਸਂ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਏਕਸ੍ਸ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਨਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤਯੋ ਜਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ ਚੇ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੋ ਉਪੋਸਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕਸੀਮਟ੍ਠੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮੋ**, ਏਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਨੁਪਗਮਨੇਨ **ਵਗ੍ਗੋ** ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੫੯੧**. ਯੋ ਧਮ੍ਮਤੋ ਸਮਗ੍ਗੋ, ਸੋ ਕਤਮੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਸਮਗ੍ਗੋ ਉਪੋਸਥੋਤਿ **ਮਤੋ** ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮੋ**, ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਨੇਨ **ਸਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੫੯੨**. ਵ**ਗ੍ਗੇ** ਸਙ੍ਘੇ ਵਗ੍ਗੋਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ, **ਸਮਗ੍ਗੇ** ਚ ਸਙ੍ਘੇ ਵਗ੍ਗੋਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵਿਮਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੯੩**. **ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ**ਤਿ ''ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੇਤੇ, ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੇਤੇ, ਕੋ ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ''ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤਿ** ਅਕੁਸਲਬਲਵਤਾਯ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਪਨ੍ਨਰਸਕੇ ਅਕੁਸਲਬਲਵਤਾਯ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੭੬)। ਵ**ਗ੍ਗੇ** ਵ**ਾ ਸਮਗ੍ਗੇ** ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਸਮਗ੍ਗੋ ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਵਸੇਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਵਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਵਸਾਨੇ ''ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੬੪੨) ਏਕਤੋ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੨੫੯੪-੫**. **''ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿਕਾਨਿ ਕਰਣਵਚਨਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ''ਸਹਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ''ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ, ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋਤਿ ਤਿਵਿਧੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਤਿਵਿਧੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ ਸਤਿ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

**''ਗਹਟ੍ਠੇਨਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। **ਸੇਸੇਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ, ਸਾਮਣੇਰੋ, ਸਾਮਣੇਰੀਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ। **ਚੁਤਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੁਤੋ ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖੋ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਚੁਤੋ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕੋ। **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖੋ** ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ।

**ਏਕਾਦਸਹੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਕੋ, ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ, ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ, ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ , ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਭਬ੍ਬੇਹਿ।

ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਵਾ ਸਹ ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਾਰਿਵੁਤ੍ਥੇਨ ਛਨ੍ਦੇਨ ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਕਰੋਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵੰ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਯੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦਿਨਾ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਵਤ੍ਥੁਸਭਾਗਾ 'ਸਭਾਗਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੯) ਵਚਨਤੋ **''ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤੀ''**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਸਬ੍ਬੋਵ ਸਙ੍ਘੋ ਸਚੇ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ,

> ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਆਵਾਸਾ ਸਜ੍ਜੁਕੰ ਪਾਹੇਤਬ੍ਬੋ 'ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ, ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛ, ਮਯੰ ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤੰ ਲਭੇਥ, ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਕੁਸਲੰ। ਨੋ ਚੇ ਲਭੇਥ, ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ – 'ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯੰ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਯਦਾ ਅਞ੍ਞੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸੁਦ੍ਧੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੧) ਚ,

ਵੇਮਤਿਕੋ ਚੇ ਹੋਤਿ,

> ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯੰ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੧) ਚ,

ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਜ੍ਝੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਹੇਵਾਗਮਨਤ੍ਥਾਯ। **ਗਣੁਪੋਸਥਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਯਥਾ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ 'ਯਦਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕੇਨਾਪਿ 'ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕਿਰਾ''ਤਿ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸ੍ਸਵਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਨਾਰੁਚਿਯਂ।

**ਪਾਰਿਵੁਤ੍ਥੇਨ ਛਨ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨਪਿ ''ਅਸੁਭਲਕ੍ਖਣਤਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਛਨ੍ਦੇ ਸਚੇ ਪੁਨ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ – ''ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਨਾਨੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬੭)।

**੨੫੯੬**. **ਅਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਨਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਦੇਸੇਤ੍ਵਾ। **ਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾਨ ਵੇਮਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਦਾ ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ। **''ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਪਨੇਸ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੯) **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਦੇਸਨਾਵਿਧਿ – ਸਚੇ ਮੇਘਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸੂਰਿਯੇ ''ਕਾਲੋ ਨੁ ਖੋ, ਵਿਕਾਲੋ''ਤਿ ਵੇਮਤਿਕੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਮਤਿਕੋ ਭੁਞ੍ਜਿਂ, ਸਚੇ ਕਾਲੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋਮ੍ਹਿ। ਨੋ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਾ ਤੁਮ੍ਹਮੂਲੇ ਪਟਿਦੇਸੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤੀਸੂਤਿ।

**ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨੇਵਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ – ''ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸੋਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੦) ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਪੁਨ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਸਿਤੇ ਪਨ ਨ ਦੋਸੋ। ''ਇਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੦) ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ।

**੨੫੯੭**. **ਉਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਦਿਨਕਾਰਕਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾਕਾਰਵਸੇਨ ਪਨ੍ਨਰਸੀ, ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥੋ, ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਉਪੋਸਥੇ। **ਸਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਾ ਚ ਆਵਾਸਾ**ਤਿ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥੇ ਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ। ਇਧ ''ਅਨਾਵਾਸਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਾ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਹਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਚ **ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਸੇਸੋ। **''ਅਨਾਵਾਸੋ''**ਤਿ ਉਦੋਸਿਤਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪੋਸਥੇ ਸਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਾ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਹਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਾ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ **ਕੁਦਾਚਨਂ** ਕਦਾਚਿਪਿ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੫੯੮**. ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਪਨ ਉਪੋਸਥੇ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਚੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਆਵਾਸੋ ''ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਸਚੇ ਯਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਨਾਮਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੫੯੯**. ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਂ, ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਪਵਾਰਣਾਯ ਚ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾਹ **''ਉਪੋਸਥੋ ਕਿਮਤ੍ਥਾਯਾ''**ਤਿਆਦਿ।

੨੬੦੦. **ਪਟਿਕ੍ਕੋਸੇਯਜਾ**ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਯਜ। **ਅਦੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕੋਪੇਤੁੰ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ।

੨੬੦੧. **ਸੋ ਚਾ**ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਸੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ **ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਰਿਦੀਪਿਤੋ**, ਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਕਾਤੁੰ ਅਯੁਤ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ।

੨੬੦੨. ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਭੇਦਨਿਬਨ੍ਧਨੰ ਕਮ੍ਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਵਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਪਵਾਰਣਞ੍ਚ ਤਥਾ ਅਬ੍ਭਾਨਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੦੩. ਮਜ੍ਝਦੇਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ **ਮਜ੍ਝਦੇਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**, ਤੰ। ਅਬ੍ਭਾਨੰ, ਮਜ੍ਝਦੇਸੂਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਵਿਨਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੇਨ **ਸਬ੍ਬੰ** ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੦੪. ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਸੇਧਾ ਪਕਤਤ੍ਥੰ ਗਮਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਊਨੇ ਦੋਸੋਤਿ ਞਾਪੇਤੁੰ, ਨਾਧਿਕੇ ਅਤਿਰੇਕਤਾ"**ਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਸਙ੍ਘੇ ਗਣਨਤੋ **ਊਨੇ ਦੋਸੋ** ਹੋਤਿ, ਅਧਿਕੇ ਦੋਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਪੇਤੁੰ **ਅਤਿਰੇਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ**, ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੬੦੫. ਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਕਤਤ੍ਤਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਾ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਤਿ ਸੇਸੋ। **ਪਕਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਾ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਸੇਸੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਾਦੀਸੁਪਿ।

੨੬੦੬. **ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੰ** ਅਸੰਵਾਸਪੁਗ੍ਗਲੰ ਗਣਪੂਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਕਤਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮੰ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੦੭. **ਪਰਿਵਾਸਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ। **ਤਤ੍ਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦੀਸੁ ਠਿਤੰ। **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਤੰ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਸੇਸੰ ਤੂ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਪਨ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਮ੍ਮੰ । **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਯੋ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੬੦੮**. ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸੇਸੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ। ਵ**ਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਾ। ਆਲਯੋ, ਵਚੀਭੇਦੋ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਉਪਗਚ੍ਛਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਉਪਗਚ੍ਛਤਾ ਆਲਯੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਵਚੀਭੇਦੋ ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚ ਸੇਨਾਸਨੇ ਅਸਤਿ ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਸੇਨਾਸਨੇ ਸਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮੰ ਤੇਮਾਸੰ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਚ ਵਚੀਭੇਦੋ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੬੦੯**. ਜਾਨੰ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨੰ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਿਮੰ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਚਾਰਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪੁਰਿਮੰ ਵਾ **ਤੇਮਾਸੰ** ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਵਾ **ਤੇਮਾਸੰ** ਅਵਸਿਤ੍ਵਾਵ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮੰ ਵਾ ਤੇਮਾਸੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਵਾ ਤੇਮਾਸੰ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚਾਰਿਕਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੫)।

**੨੬੧੦**. **ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਸਿਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਦ੍ਧੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਰੁਕ੍ਖਸੁਸਿਰੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧੇ ਰੁਕ੍ਖਸੁਸਿਰੇਯੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਸੁਸਿਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਦਰਚ੍ਛਦਨੰ ਕੁਟਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨਦ੍ਵਾਰੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। “**ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਸਿਰੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖੇਕਦੇਸੋ ਵਿਟਪੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਸੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧੋਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਰੁਕ੍ਖਵਿਟਭਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧੇ ਵਿਟਪਮਤ੍ਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਹਾਵਿਟਪੇ ਪਨ ਅਟ੍ਟਕੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਦਰਚ੍ਛਦਨੰ ਕੁਟਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੩)।

‘‘ਛਤ੍ਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚਤੂਸੁ ਥਮ੍ਭੇਸੁ ਛਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਵਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਛਤ੍ਤਕੁਟਿਕਾ ਨਾਮੇਸਾ ਹੋਤਿ। **ਚਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਕਪਲ੍ਲੇਨ ਛਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕੁਟਿੰ ਕਤ੍ਵਾਵ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ ਏਵਮਕਤਾਸੁ ਸੁਦ੍ਧਛਤ੍ਤਚਾਟੀਸੁ ਨਿਵਾਰਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਛਵਕੁਟੀ**ਤਿ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਛਵਕੁਟਿਕਾ ਨਾਮ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚਾਦਿਭੇਦਾ ਕੁਟਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ **ਨ** ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੩)।

ਸੁਸਾਨੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞੰ ਕੁਟਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਛਵਸਰੀਰੰ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਯ, ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਟਿਕਾ ਕਰੀਯਤੀ’’ਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਛਵਕੁਟਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ‘‘ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋਤਿ ਕਸਿਕੁਟਿਕਾਪਾਸਾਣਘਰਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੦੩) ਵ**ਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਾਸਾਣਾਨੰ ਉਪਰਿ ਪਾਸਾਣੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਗੇਹੋਪਿ “**ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦੀਘੇ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਟਨਿਯੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਇਦੰ ਉਪਰਿ, ਇਦੰ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਤਾਦਿਸੋਵ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਸੁਸਾਨੇ, ਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ **ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ।

**੨੬੧੧**. ‘‘ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇ, ਸਰੀਰਾਫਾਸੁਤਾਯ ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਸੇਸਨ੍ਤਰਾਯਾਨੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ “**ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯਾਦਿ ਦਸਵਿਧੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੬੧੨-੪**. ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਪਗੇਵ ਪਹਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਮਾਤੁਯਾ ਚ ਪਿਤੁਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮਾਤਾਪਿਤੂਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਨੇਸਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਵਾ ਨੇਸਂ ਅਨੁਰੇ ਗਿਲਾਨਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਵਾ ਤਦੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਭਤ੍ਤਾਦਿਂ ਪਰਿਯੇਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਨੇਸਂ ਭਤ੍ਤਾਦਿਂ ਪਰਿਯੇਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਤਥਾ ਨੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ **ਅਨਭਿਰਤਂ** ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਂ ਅਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੂਪਕਾਸੇਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵੂਪਕਾਸਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਮਸ੍ਸ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ **ਤਸ੍ਸ** ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ **ਉਟ੍ਠਿਤਂ** ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਿਵੇਚੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਵਿਵੇਚਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਮਸ੍ਸ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਵਿਨੋਦੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ ਵਿਨੋਦਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਮਸ੍ਸ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚੇਨ ਅਪੇਸਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪਗੇਵ ਪਹਿਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਭਤ੍ਤਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਗਿਲਾਨਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਿਲਾਨਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ''ਤਿ। **ਵੂਪਕਾਸੇਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਵਿਨੋਦੇਸ੍ਸਾਮਹਨ੍ਤਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਸੋ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤਂ ਪਹਿਣੇਯ੍ਯ 'ਅਹਞ੍ਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਤ'ਨ੍ਤਿ। ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇਪਿ, ਪਗੇਵ ਪਹਿਤੇ 'ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾ ਗਣਪੂਰਕੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੩) ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤੇਨੇਵ ''ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਭੋਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੨੬੧੫**. ''ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਰਤ੍ତਿਚ੍ਛੇਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਂ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤੇਨੇਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਾਰੇ। ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੬੧੬**. "**ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਦਿਵਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਕਾਰਂ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸਚੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਵਾਸੇ ਪਠਮਂਯੇਵ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ ਹੋਤਿ 'ਅਸੁਕਦਿਵਸਂ ਨਾਮ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੯)। ''ਉਪਾਸਕੇਹਿ 'ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਦਿਵਸੇ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਮ, ਸਬ੍ਬੇ ਏਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਕਤਿਕਾਯਪਿ ਕਤਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

**੨੬੧੭**. **ਭਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਭਣ੍ਡਂ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਹਿਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਧੋਵਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਹਿਣਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਆਣਤ੍ਤਿਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਨਵਜ੍ਜਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੬੧੮**. **ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਾਚਨਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਗਰੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਿਲਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ। **ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਤਿ। **ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਂਯੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੬੧੯**. **ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਨਿਵਾਰਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਨਂ ਆਚਰਿਯੋ 'ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੯) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾ**"ਤਿ। **ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ''ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੇ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਤਂ ਨਂ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇਯੇਵ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਚੇ ਆਚਰਿਯੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਤ੍ਤਾ।

**੨੬੨੦**. **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਞਾਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਞਾਤਿਜਨਸ੍ਸ। "**ਗਚ੍ਛਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਸਞਾਤਿਕੇਹਿ ''ਮਯਂ ਗਿਲਾਨਾ ਭਦਨ੍ਤਾਨਂ ਆਗਮਨਂ ਇਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਚ ''ਉਪਟ੍ਠਾਕਕੁਲੇਹਿ ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਇਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੂਤੇ ਵਾ ਪੇਸਿਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਞਾਤਕੋ ਗਿਲਾਨੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਹਿਤੇ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੯) ਚ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਾਸਕੇਨ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਾਪਿਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਦਾਨਞ੍ਚ ਦਾਤੁਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸੋਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਪਸ੍ਸਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਹਿਤੇ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੮) ਚ।

**੨੬੨੧**. ''ਅਹਂ ਗਾਮਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ **ਆਗਚ੍ਛਂ** ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਚੇ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੇਵ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਚੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੬੨੨**. **ਵਜੇ**ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੩) ਗੋਪਾਲਕਾਨਂ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਜਙ੍ਘਸਤ੍ਥਸਕਟਸਤ੍ਥਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੋਕਾਸੇ। **ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਿਯੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਪਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤਿ।

ਵਜਾਦੀਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਾਸਕਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਕੁਟਿਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਸਚੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਲਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਠਿਤਸਕਟਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਆਲਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਤ੍ਥੇ ਪਨ ਕੁਟਿਕਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਲਯਕਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਆਲਯੋ** ਨਾਮ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਤ੍ਥੇ ਪਵਾਰਣਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਸਤ੍ਥੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਤ੍ਥਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਪਤ੍ਥਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥਾਪਿ ਸਤ੍ਥੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਪ੍ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਨਾਵਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਕੁਟਿਯਂਯੇਵ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤੇ ਆਲਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ । ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸਂ ਨਾਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਨਾਵਾ ਕੂਲਂ ਲਭਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਪਰਤੋ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਾਵਾਯ ਲਦ੍ਧਗਾਮੇਯੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇਪਿ ਨਾਵਾ ਅਨੁਤੀਰਮੇਵ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਪਠਮਂ ਲਦ੍ਧਗਾਮੇਯੇਵ ਵਸਿਤੁਕਾਮੋ, ਨਾਵਾ ਗਚ੍ਛਤੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਵਜੇ, ਸਤ੍ਥੇ, ਨਾਵਾਯਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਪਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤਿ।

**੨੬੨੩**. **ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਊਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿ। **ਸਰੀਰਾਫਾਸੁਤਾਯ** ਵਾਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਫਾਸੁਤਾਯ ਆਬਾਧੇ ਵਾ ਸਤਿ। **ਵਸ੍ਸਂ ਛੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਅਛੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੬੨੪**. **ਯੇਨ ਕੇਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ। **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਸ੍ਸਂ ਨੋਪਗਤੋ, ਤੇਨਾਪਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾਪਿ **ਦੁਤਿਯਾ** ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੨੫-੬**. **ਸਤ੍ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। “**ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਏਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ ਚੇ। ਯੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੋ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਪੁਰਿਮਾਪਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਚ ਪੁਰਿਮਾਪਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਨ ਲਭਤਿ। ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਅਸਚ੍ਚਾਪਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਾਤਿ ਆਹ “**ਦੁਕ੍ਕਟ**”ਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸ੍ਸਵਾਨਂ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ‘ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਥਾ’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ‘ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਉਭੋਪਿ ਮਯਂ ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਕਤੋਵ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੭)। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਟਿਸ੍ਸਵਕਾਲੇ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਤਿ। ਪਠਮਂ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਵਿਸਂਵਾਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

**੨੬੨੭**. ‘‘ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਤੋ, ‘‘ਕੋ ਵਾਦੋ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਚ੍ਛਤੋ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ “**ਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨਾਰੁਣ**”ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ‘‘ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨਾਰੁਣ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੬੨੮**. **ਵਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ** ਸਤ੍ਤਮਾਰੁਣੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਤਮੇਨ ਅਰੁਣੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਅਰੁਣਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮਂ ਅਰੁਣਂ ਬਹਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਪਰਂ, ਨ ਸਤ੍ਤਮਅਰੁਣਸ੍ਸੇਵ ਤਤ੍ਥ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਭਾਵਦਸ੍ਸਨਪਰਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਅਟ੍ਠਕਥਾਯ,** ਸੀਹਲ਼ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਚ ਤਥਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ।

**੨੬੨੯**. ‘‘ਨੋਪੇਤਿ ਅਸਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, **ਨੋਪੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ।

**੨੬੩੦**. ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਮਾਹ “**ਨ ਦੋਸੋ ਕੋਚਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ।

**੨੬੩੧**. ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਚਨੇ **ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤੇ** ਏਵ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉਕ੍ਕਂਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਕਿਂ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤੇਪਿ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀਤਿ ਸਕਿਂ ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੪)।

**੨੬੩੨**. ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਗਚ੍ਛਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਆਦਿਂ ਤੁ ਨਵਮਿਂ ਕਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਨਵਮਿਂ ਪਭੁਤਿ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਣਦਿਵਸੇਪਿ ਤਦਹੇਵ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਵਾਰਣਾਯ ਤਂਦਿਵਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੦੭) ਹਿ **ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਚ੍ਛਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੬੩੩**. **"ਪਵਾਰਣਾ"**ਤਿ ਇਦੰ ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਨੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਪਵਾਰਣਾ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮਗ੍ਗੀ** ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਾਵ। ਸਾਮਗ੍ਗਿਪਵਾਰਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਪਠਮੰ ਪਵਾਰਣੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕਤ੍ତਿਕਚਾਤੁਮਾਸਿਪੁਣ੍ਣਮਾ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਪੁਰੇ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤੇਵਾਚੀ ਦ੍ਵੇਵਾਚੀ ਏਕਵਾਚੀ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਤੇਵਾਚਿਕੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਏਕਵਾਚਿਕੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤੰ ਤੰ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਪਵਾਰਣਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੨੬੩੪**. **ਤੀਣਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਅਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਵਾਰਯੇ**ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੰ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੰ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗੰ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੨) ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਯਦਿਦੰ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗੰ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੰ, ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਰੂਪੰ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਿਦੰ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗੰ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੰ, ਏਵਰੂਪੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੨) ਤੀਣਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮੇਨ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗੇਕਦੇਸੰ ''ਪਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨਾਵਾਸੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਕ੍ਖਤਿ।

**੨੬੩੫**. **ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੰ ਸਮਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ –

''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਪਦੀਪੋ ਚ, ਉਦਕੰ ਆਸਨੇਨ ਚ।
ਪਵਾਰਣਾਯ ਏਤਾਨਿ, 'ਪੁਬ੍ਬਕਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

''ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਤੁਕ੍ਖਾਨੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾ ਚ ਓਵਾਦੋ।
ਪਵਾਰਣਾਯ ਏਤਾਨਿ, 'ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਵਵਿਧੰ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ।

**ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੇ ਸਮਾਨਿਤੇ**ਤਿ –

''ਪਵਾਰਣਾ ਯਾਵਤਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ,
ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।
ਵਜ੍ਜਨੀਯਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ,
'ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੇ ਸਮੋਧਾਨਿਤੇ ਪਰਿਸਮਾਪਿਤੇ।

**ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਜ੍ਜ ਪਵਾਰਣਾ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੦) ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਚ ''ਤੇਵਾਚਿਕੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਦਾਨਾਦਿਕਰਣੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਖੇਪਿਤਾਯ ਚ ਰਾਜਾਦਿਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ ਚ ਤਦਨੁਰੂਪਤੋ ''ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕੰ, ਏਕਵਾਚਿਕੰ, ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ , ਤਾਸੰ ਵਿਸੇਸੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਏਕਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘ਤੇਵਾਚਿਕਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਤੇਵਾਚਿਕਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਤੇਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਕਵਾਚਿਕਞ੍ਚ ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘ਏਕਵਾਚਿਕਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਏਕਵਾਚਿਕਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕਤੇਵਾਚਿਕਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੦)।

**ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ ‘‘ਸਙ੍ਘਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਨਵਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

**੨੬੩੬**. ਥੇਰੇਸੁ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੇਸੁ ਯੋ ਪਨ ਨਵੋ, ਸੋ ਸਯਂ ਯਾਵ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਤਾਵ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੩੭**. ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਤਯੋਪਿ ਵਾ **ਏਕਾਵਾਸੇ** ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਵਸਨ੍ਤਿ ਚੇ, **ਞਤ੍ਤਿਂ ਵਤ੍ਵਾ** ‘‘ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਅਜ੍ਜ ਪਵਾਰਣਾ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾਮਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੬) ਗਣਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਵਾਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤਯੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਮਸ੍ਸੁ ਵਚਨੀਯਾ ‘‘ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੬) ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਨਵੇਨਪਿ ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ , ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੬੩੮**. **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਵਿਨਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਦੁਵੇ ਜਨਾ**। ਤੇਸੁ ਥੇਰੇਨ ‘‘ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਵਾਰੇਮਿ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ… ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਵਾਰੇਮਿ…ਪੇ॰… ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੭) ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਨਵੇਨਪਿ ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਵਾਰੇਮਿ…ਪੇ॰… ਵਦਤੁ ਮਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ…ਪੇ॰… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਵਾਰੇਮਿ…ਪੇ॰… ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

**ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਪਵਾਰਣਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪਨ੍ਨਰਸੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ । ਯਥਾਹ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਪਵਾਰਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਤਿ, ‘ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਪਵਾਰਣਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ’ਤਿ, ਸਚੇ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਾ, ‘ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਪਵਾਰਣਾ ਪਨ੍ਨਰਸੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੮), ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਾਦਿਞਤ੍ਤੀਸੁ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਸੋ ਸੋ ਵੋਹਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦੀਪਿਤਮੇਵ।

**ਸੇਸਾ ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ, ਅਤਿਰੇਕੇਹਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਪਵਾਰਣਾ ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾ।

**੨੬੩੯**. **ਪਵਾਰਿਤੇ**ਤਿ ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੇ। **ਅਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਚ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਤੋ। **ਅਵੁਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਵਣ੍ਣਨਾਯ** ''ਅਵੁਤ੍ਥੋਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤੋ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ 'ਅਵੁਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੨੬੪੦-੧**. ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨਾਵਾਸੇ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਸਮਣਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗਾ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਵਾਰਣਾਧਿਕਾਰੇ। **ਬੁਧੋ**ਤਿ ਵਿਨਯਧਰੋ। **ਉਪੋਸਥੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨ। **ਨਯੇ**ਤਿ ਜਾਨੇਯ੍ਯ।

**੨੬੪੨**. **ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਤ੍ਤਨੋ ਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਧੇਤੀ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ। **ਨਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ।

**੨੬੪੩**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਚਿਂ ਨ ਸਾਧੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ। **ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਮੇਵਿਧਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਦਿਪਕਰਣੇ। **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਣਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਾ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਵਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ।

ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਸਚੇ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਦਿਹਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਛਨ੍ਦਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਛਨ੍ਦਂ ਮੇ ਹਰ, ਛਨ੍ਦਂ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੫), ''ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮੇ ਹਰ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੪), ''ਪਵਾਰਣਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਮੇ ਹਰ, ਪਵਾਰਣਂ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹਿ, ਮਮਤ੍ਥਾਯ ਪਵਾਰੇਹੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੩)।

**੨੬੪੪**. ''ਛਨ੍ਦੋ ਏਕੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਏਕੇਨ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਛਨ੍ਦੋ ਹਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਹਾਤਬ੍ਬਾ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਵਾਰਣਾ ਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਮ੍ਪਰਾਹਟੋ ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਦਿਹਾਰਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵਾਯ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਅਗਮਨੇਨ ਵਗ੍ਗਭਾਵਕਰਣਤੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾਯ ਪਠਮਵਲਯਂ ਦੁਤਿਯਵਲਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਤਤਿਯਂ, ਏਵਮਿਮੇਪਿ ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਦਾਯਕੇਨ ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਾਸਂ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਨਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

**੨੬੪੫-੬**. ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਾ ਪਵਾਰਣਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਦਿਹਾਰਕੋ ਸਙ੍ਘਮਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨੇਯ੍ਯ ਵਾ ਵਿਬ੍ਭਮੇਯ੍ਯ ਵਾ ਮਰੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਛਨ੍ਦਾਦਿਭਾਵਂ ਨਾਹਟਂ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਏਵਂ ਸਿਯਾ** ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ, ਕਾਲਕਤੋ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਹਟਂ** ਆਨੀਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਸਾਮਣੇਰੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭੂਤਂ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭਾਵਂ ਕਥੇਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਗਹਿਤੋ।

੨੬੪੭. **ਸਙ੍ਘਂ ਪਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਤਂਤਂਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਪਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਮਾਦਂ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਸੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਤੋ। **ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਮਾਪਾਦਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨਾਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਆਹਟਭਾਵਂ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਕਥੇਤਿ। **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਚੇਤੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਨਾਦਰਿਯੋ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ।

੨੬੪੮. **ਯੇ ਤੇ**ਤਿ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਵਾ ਨਵਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਵਾ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਸਹਚਰਿਯੇਨ ਸਮਥੋਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਇਧ ਤਰੁਣਾਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਰੁਣਾਹਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਨਲਸਾ।

‘‘ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਰਤ੍ਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਰਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਗਹਣਂ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਦੇਸਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਾਪਰਰਤ੍ਤ’’**ਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾ ਚ ਸਾ ਰਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿ,** ਪਠਮਯਾਮੋ, ਅਪਰਾ ਚ ਸਾ ਰਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਅਪਰਰਤ੍ਤਿ,** ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੋ, ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿ ਚ ਅਪਰਰਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਸਮਾਹਾਰਦ੍ਵਨ੍ਦੇ ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਅ-ਕਾਰਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ **‘‘ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਾਪਰਰਤ੍ਤ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਕਾਯਦਰਥਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਸੁਪਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਸੁ ਨਿਰਨ੍ਤਰਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਰਾਯਨਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵ ਪਰਂ ਅਯਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਾਯਨਾ,** ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੬੪੯. ਲਦ੍ਧੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਯੇਹਿ ਤੇ **ਲਦ੍ਧਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾ,** ਤੇਸਂ। **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਚ ਸੁਖਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਰੁਣਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਤਰੁਣਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਯਾ ਨ ਪਰਿਹਾਨਿਤਿ** ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਾਮ ਏਵਂ ਕਤੇ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ।

**ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਕੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਮਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **‘‘ਸਙ੍ਗਾਹੋ’’**ਤਿ ਦੀਘੋ ਕਤੋ, ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹੋ ਚ ਨਾਮਾਯਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਥਾਮਗਤਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਰੁਣਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਾਭਿਨੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਉਪਡ੍ਢਾ ਵਾ, ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ, ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਵਸੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਪਰਿਹਾਰੋਵ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਤੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿਪਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੇਹਿ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਪਿ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੧)।

ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਦਾਨਪ੍ਪਕਾਰੋ ਪਨ **ਪਾਲ਼ਿਤੋ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੬੫੦**. ਏਲ਼ਕਾ ਚ ਅਜਾ ਚ ਮਿਗਾ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਪਸੂਨਂ ਦ੍ਵਨ੍ਦੇ ਏਕਤ੍ਤਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਏਲ਼ਕਾਨਞ੍ਚ ਅਜਾਨਞ੍ਚ ਮਿਗਾਨਂ ਰੋਹਿਤੇਣਿਕੁਰੁਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ। ਪਸਦਾ ਚ ਮਿਗਮਾਤਾ ਚ **ਪਸਦਮਿਗਮਾਤਾ,** ‘‘ਪਸਦਮਿਗਮਾਤੁਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **‘‘ਪਸਦ’’**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ। ਪਸਦਮਿਗਮਾਤੁਯਾ ਚ ਚਮ੍ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਮਿਗਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਹਿਤਾਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਂ **‘‘ਰੋਹਿਤੇਣੀ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਰੋਹਿਤਾ**ਦਯੋ ਮਿਗਵਿਭਾਗਵਿਸੇਸਾ।

**੨੬੫੧**. **ਏਤੇਸਂ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਮ੍ਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਚਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਚ –

‘‘ਮਕ੍ਕਟੋ ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ ਚ, ਸਰਭੋ ਕਦਲੀਮਿਗੋ।
ਯੇ ਚ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਚਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯) –

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਚਮ੍ਮਮਾਹ। **ਮਕ੍ਕਟੋ** ਨਾਮ ਸਾਖਮਿਗੋ। **ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ** ਨਾਮ ਮਹਾਮੁਖਵਾਨਰਜਾਤਿਕੋ। **ਵਾਲ਼ਮਿਗਾ** ਨਾਮ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਤਤ੍ਥ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਅਚ੍ਛਤਰਚ੍ਛਾ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇਯੇਵ, ਯੇਸਂ ਪਨ ਚਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਗੋਮਹਿਂਸਸ੍ਸਮਿਲ਼ਾਰਾਦਯੋਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ‘ਵਾਲ਼ਮਿਗਾ’ਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ।

ਥਵਿਕਾ ਚ ਉਪਾਹਨਾ ਚ **ਥਵਿਕੋਪਾਹਨਂ। ਅਮਾਨੁਸਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਚਮ੍ਮਰਹਿਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਚਮ੍ਮਂ ਥਵਿਕੋਪਾਹਨੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਥਵਿਕਾ**ਤਿ ਉਪਾਹਨਾਦਿਕੋਸਕਸ੍ਸ ਗਹਣਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਚਮ੍ਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚਮ੍ਮੇਨ ਉਪਾਹਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਾਹਨਾਕੋਸਕਸਤ੍ਥਕਕੋਸਕਕੁਞ੍ਚਿਕਾਕੋਸਕੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯)।

**੨੬੫੨**. ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਵਚਨਤੋ **‘‘ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਦੇਸੇ, ਨ ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਦੇਸੇ**ਤਿ ‘‘ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਗਜਙ੍ਗਲਂ ਨਾਮ ਨਿਗਮੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ। **ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਪਟਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਹੁਪਟਲਾ ਉਪਾਹਨਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਾਤਿ ਚਤੁਪਟਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੫)। ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਨ੍ਤੋਆਰਾਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਕਰਣਤੋ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਨਮਿਤਰੇਸਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਆਰਾਮੇ, ਬਹਿ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ। **ਰੋਗਿਨੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੫੩**. ਪੁਟਬਦ੍ਧਾ ਖਲ੍ਲਕਬਦ੍ਧਾਚਾਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਸੇਸੋ ਪਨੇਤਾਸਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇ**ਵ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਪੁਟਬਦ੍ਧਾਤਿ ਯੋਨਕਉਪਾਹਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਾ ਯਾਵਜਙ੍ਘਤੋ ਸਬ੍ਬਪਾਦਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ। ਖਲ੍ਲਕਬਦ੍ਧਾਤਿ ਪਣ੍ਹਿਪਿਧਾਨਤ੍ਥਂ ਤਲੇ ਖਲ੍ਲਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ’’ਤਿ। **ਪਾਲਿਗੁਣ੍ਠਿਮਾ** ਚ ‘‘ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ, ਯਾ ਉਪਰਿ ਪਾਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਨ ਜਙ੍ਘ’’ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਾਵ। **ਤੂਲਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਤੂਲਪਿਚੁਨਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ।

ਸਬ੍ਬਾਵ ਨੀਲਾ **ਸਬ੍ਬਨੀਲਾ,** ਸਾ ਆਦਿ ਯਾਸਂ ਤਾ **ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦਯੋ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਹਾਨਾਮਰਤ੍ਤਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਏਤਾਸਂ ਸਰੂਪਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇ**ਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨੀਲਿਕਾ ਉਮਾਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ ਹੋਤਿ, ਪੀਤਿਕਾ ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ, ਲੋਹਿਤਿਕਾ ਜਯਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ, ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾ ਏਵ, ਕਣ੍ਹਾ ਅਦ੍ਦਾਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਾ, ਮਹਾਰਙ੍ਗਰਤ੍ਤਾ ਸਤਪਦਿਪਿਟ੍ਠਿਵਣ੍ਣਾ, ਮਹਾਨਾਮਰਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਾ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਵਣ੍ਣਾ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਪਨ ‘ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੬)। **ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦਯੋਪਿ ਚਾਤਿ ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨੀਲਾਦਿਵਦ੍ਧਿਕਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੨੬੫੪**. **ਚਿਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਵਿਚਿਤ੍ਰਾ। **ਮੇਣ੍ਡਵਿਸਾਣੂਪਮਵਦ੍ਧਿਕਾ**ਤਿ ਮੇਣ੍ਡਾਨੰ ਵਿਸਾਣਸਦਿਸਵਦ੍ਧਿਕਾ, ਕਣ੍ਣਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇਣ੍ਡਸਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇ ਵਦ੍ਧੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਮੇਣ੍ਡਵਿਸਾਣੂਪਮਵਦ੍ਧਿਕਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ਅਜਵਿਸਾਣੂਪਮਵਦ੍ਧਿਕਾਨੰ ਉਪਲਕ੍ਖਣੰ। **ਮੋਰਸ੍ਸ ਪਿਞ੍ਛੇਨ ਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾ**ਤਿ ਤਲੇਸੁ ਵਾ ਵਦ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਕਸਦਿਸੇਹਿ ਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾ। ਉਪਾਹਨਾ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੫੫**. **ਮਜ੍ਜਾਰਾ**ਤਿ ਬਿਲ਼ਾਰਾ। **ਕਾਲ਼ਕਾ** ਰੁਕ੍ਖਕਣ੍ਟਕਾ। **ਊਲੂਕਾ** ਪਕ੍ਖਿਬਿਲ਼ਾਲਾ। **ਸੀਹਾ**ਤਿ ਕੇਸਰਸੀਹਾਦਯੋ ਸੀਹਾ। **ਉਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦਜਾਤਿਕਾ। **ਦੀਪੀ** ਸਦ੍ਦੂਲਾ। **ਅਜਿਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਿਕਸ੍ਸ। **ਪਰਿਕ੍ਖਟਾ**ਤਿ ਉਪਾਹਨਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰੇ ਅਨੁਵਾਤੰ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਚਮ੍ਮੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ।

**੨੬੫੬**. ਸਚੇ ਈਦਿਸਾ ਉਪਾਹਨਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਾਸੰ ਵਲਞ੍ਜਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਪੁਟਾਦਿੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ। ਪੁਟਾਦਿੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਪਾਹਨਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਏਤਾਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਤਾਨਿ ਖਲ੍ਲਕਾਦੀਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਲਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਵਲਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਸੁ ਪਨ ਸਤਿ ਵਲਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੬)।

**ਵਣ੍ਣਭੇਦੰ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਕਦੇਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ’’ਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵਾ ਵਣ੍ਣਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦਯੋ **ਉਪਾਹਨਾ** ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਯਥਾਹ ‘‘ਏਤਾਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਰਜਨੰ ਚੋਲ਼ਕੇਨ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਭਿਨ੍ਨੇ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ। ਨੀਲਵਦ੍ਧਿਕਾਦਯੋਪਿ ਵਣ੍ਣਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

**੨੬੫੭**. **ਤਤ੍ਥ** ਠਾਨੇ ਪਸ੍ਸਾਵਪਾਦੁਕਾ, ਵਚ੍ਚਪਾਦੁਕਾ, ਆਚਮਨਪਾਦੁਕਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਾਦੁਕਾਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਪਾਦੁਕਾ** ਤਾਲਪਤ੍ਤਿਕਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਙ੍ਕਮਨੀਯਾ ਪਾਦੁਕਾ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੫੮**. ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣੰ ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਸਞ੍ਞਿਤੰ ਆਸਨ੍ਦਿਞ੍ਚੇਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਞ੍ਚ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਸਨ੍ਦੀ** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਵ। **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਪਾਦੇਸੁ ਆਹਰਿਮਾਨਿ ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ, ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦਾਰੁਮ੍ਹਿ ਕਟ੍ਠਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨਿ ਅਸੰਹਾਰਿਮਾਨਿ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਾਨੇਵ ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੇਸੁ ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ‘‘ਆਹਰਿਮੇਨਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਦੀਪਿਤੰ। ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਰੂਪਕਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ’’ਤਿ ਹਿ **ਸਾਰਸਮਾਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੨੬੫੯**. **ਗੋਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਲੋਮਕਮਹਾਕੋਜਵੰ। ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਾਨਿ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਲੋਮਾਨਿ, ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ‘‘ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਊਨਕਪ੍ਪਮਾਣਲੋਮੋ ਕੋਜਵੋ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨੰ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥੀਨੰ ਠਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਨਯੋਗ੍ਗੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਦਿਕਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। **ਪਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯੰ ਸੇਤਤ੍ਥਰਣੰ। **ਪਟਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਘਨਪੁਪ੍ਫਕੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯੰ ਲੋਹਿਤਤ੍ਥਰਣੰ, ਯੋ ‘‘ਆਮਲਕਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**ਏਕਨ੍ਤਲੋਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋ ਉਗ੍ਗਤਲੋਮੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। **ਵਿਕਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਰੂਪਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। ‘‘ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀਤਿ ਏਕਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾ। **ਤੂਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਲਤਾਤੂਲਪੋਟਕਿਤੂਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਤੂਲਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਪੁਣ੍ਣੰ ਪਕਤਿਤੂਲਿਕੰ। **ਉਦ੍ਦਲੋਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਉਗ੍ਗਤਲੋਮੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। ‘‘ਉਦ੍ਦਲੋਮੀਤਿ ਉਭਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀਤਿ ਏਕਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਾਰਸਮਾਸੇ** ਪਨ ‘‘ਉਦ੍ਦਲੋਮੀਤਿ ਏਕਤੋ ਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫੰ। ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀਤਿ ਉਭਤੋ ਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੨੬੬੦**. **ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤੰ ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ। ''ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਸਟਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੫) **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਨ੍ਤਿਤਕੋਸੇਯ੍ਯਪੁਟਮਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤੰ ਕੋਸਿਯਸੁਤ੍ਤਮਯੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ। ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤੰ ਸੁਦ੍ਧਕੋਸੇਯ੍ਯੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤਾਪਿ ਤੂਲਿਕਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **"ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਯਾਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਚ ਉਪਨੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਦੇਸਨਾਯੰ ਪਨ ਗਹਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨੇਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) ਅਪਰੇ।

**ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਤ੍ਥਰ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤੰ ਅਤ੍ਥਰਣੰ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਣੰ ਨਾਮ। ਅਸ੍ਸਰਥਤ੍ਥਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਕਦਲਿਮਿਗਪਵਰ-ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਕਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਕਦਲਿਮਿਗਚਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਕਤੰ ਪਵਰਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਕਿਰ ਸੇਤਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਕਦਲਿਮਿਗਚਮ੍ਮੰ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣੀ ਗਹਿਤਾ। **ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣੀ** ਨਾਮ ਅਜਿਨਚਮ੍ਮੇਹਿ ਮਞ੍ਚਪਮਾਣੇਨ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਪਵੇਣੀ। ਤਾਨਿ ਕਿਰ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਸੁਖੁਮਤਰਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਪਟ੍ਟਤਿਪਟ੍ਟਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣੀ''ਤਿ।

**੨੬੬੧**. **ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਕੁਸੁਮ੍ਭਾਦਿਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਹਿਤਵਿਤਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤੰ ਸਯਨਾਸਨਞ੍ਚ। ਕਸਾਵਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ''ਤਿਆਦਿ।

**ਦ੍ਵਿਧਾ ਰਤ੍ਤੂਪਧਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸਪਸ੍ਸੇ, ਪਾਦਪਸ੍ਸੇ ਚਾਤਿ ਉਭਤੋਪਸ੍ਸੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਰਤ੍ਤਬਿਬ੍ਬੋਹਨਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨੰ। ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ। ''ਯੰ ਪਨ ਏਕਮੇਵ ਉਪਧਾਨੰ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਰਤ੍ਤੰ ਵਾ ਹੋਤਿ ਪਦੁਮਵਣ੍ਣੰ ਵਾ ਵਿਚਿਤ੍ਰੰ ਵਾ, ਸਚੇ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੰ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਏਤੇਨੇਵ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਯੇਭੁਯ੍ਯਰਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵੇ ਬਿਬ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨੇਵ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਅਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫) ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ** ਪਨ ''ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਬਿਬ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਿਲਾਨੋਯੇਵ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

**੨੬੬੨**. ਉਦ੍ਧੰ ਸੇਤਵਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ ਸਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ।

**੨੬੬੩**. **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਸਨ੍ਦਾਦਿਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਨਾਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਨਕਾਦਿ ਦ੍ਵਿਧਾਰਤ੍ਤੂਪਧਾਨਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ। **ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਤੇਹਿਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਤੇਸੰ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਲਭਤੇ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਲਭਤਿ।

**੨੬੬੪**. ਤਂ ਕਤ੍ਥ ਲਭਤੀਤਿ ਪਦੇਸਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਦਿ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਗੋਨਕਾਦਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤਾ ਆਰਾਮਿਕਾਦਯੋ ਸਯਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ ਚ, ਏਤਂ ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰਂ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦; ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਪ੬ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ** ਵਾਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਵਾ। ਅਪਿਸਦ੍ਦੇਨ ਗਿਹੀਨਂ ਗੇਹੇਪਿ ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਗੋਨਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮਾਸਨਾ**ਦਿਪਦੇਸਨਿਯਮਨੇਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਿਹਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤੇ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਾ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕੇ ਵਾ ਗੋਨਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤੇਹਿ ਗਿਹੀਹਿ ਏਵ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣੇ ਕਤੇ। **ਸਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ''ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਕੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਿਹੀਹਿ ਏਵ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਸਯਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਥਤੇ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੬੬੫**. ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਭੂਮਿ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਭੂਮਿ, ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾਭੂਮਿ, ਗੋਨਿਸਾਦਿਭੂਮੀਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੬੬**. ਕਥਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯੋ ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਂ ਗੋਨਿਸਾਦਿਕਂ ਗਹਪਤਿਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੫) ਏਵਂ ਚਤਸ੍ਸੋ ਭੂਮਿਯੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਗੇਹਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਗੇਹਂ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਰਹਂ।

**੨੬੬੭**. ਇਦਾਨਿ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਭੂਮਿਯੋ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾ ਯਂ ਗੇਹਂ, ਇਦਂ ਏਵ **ਗਹਪਤਿ**ਭੂਮਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੬੮**. **ਯਾ** ਪਨ ਕੁਟਿ ਸਙ੍ਘੇਨ **ਸਮ੍ਮਤਾ** ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ, ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕਨਂ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੬੯-੭੦**. ਪਠਮਇਟ੍ਠਕਾਯ ਵਾ ਪਠਮਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪਠਮਤ੍ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਵਾ **ਆਦਿ**-ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਠਮਭਿਤ੍ତਿਪਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਠਪਨੇ **ਪਰੇਸੁ** ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤੇਸੁ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮ, ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾ **ਠਪੇਯ੍ਯ** ਪਾਸਾਣੋ ਵਾ ਥਮ੍ਭੋ ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦੋ ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਂ ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾ ਕੁਟੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੭੧**. **ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਪਤਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਿਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵਦਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮ, ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ। **ਸਮਕਾਲਂ ਤੁ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਕਕਾਲਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਮਿਨਾ ''ਸਚੇ ਹਿ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਵਚਨੇ ਥਮ੍ਭੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਤਾ ਹੋਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੫) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਸੂਚਿਤੋ।

**੨੬੭੨**. ਆਰਾਮੋ ਸਕਲੋ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤੋ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾਤਿ ਦੁਵਿਧੋਪਿ **ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ** ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ''ਗੋਨਿਸਾਦੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਾਭਾਵੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗੁਨ੍ਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯੋਗਤੋ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੭੩**. ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਏਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਆਮਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯਂ। ''ਆਮਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਇਤਰਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਵੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੬੭੪-੫**. ਇਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯੋ ਕਦਾ ਜਹਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾ ਯਾ ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਾ ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾ ਯੇਸੁ ਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਸਾ ਤੇਸੁ ਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਅਪਨੀਤੇਸੁ ਤਦਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਅਪਨੀਤੇਸੁ ਸਾ ਜਹਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗੋਨਿਸਾਦਿਕੁਟਿ **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ** ਵਤਿਆਦੀਹਿ ਜਹਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਿਯਾ। **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚ ''ਆਰਾਮੋ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਪਿ ਬਹੁਤਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮਾ''ਤਿ

(ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੫) **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਵ, ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**ਸੇਸਾ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਸਮ੍ਮੁਤਿਕੁਟਿਯੋ। ਛਦਨਨਾਸਤੋ ਜਹਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਛਦਨਨਾਸਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗੋਪਾਨਸਿਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸਚੇ ਗੋਪਾਨਸੀਨਂ ਉਪਰਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਪਕ੍ਖਪਾਸਮਣ੍ਡਲਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਯਤ੍ਰ ਪਨਿਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ? ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

**੨੬੭੬**. ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਚ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਚ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੭੭**. ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਗੇਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਗੇਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਵਂ **ਉਭਿਨ੍ਨਂ** ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੭੮**. **ਅਕਪ੍ਪਕੁਟਿਯਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਾ, ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਗੇਹੇ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਵਨੀਤਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੨੬੭੯**. **ਤੇਹੇਵ** ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੇਹਿ **ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਹਿ** ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਹਿ ਸਹ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕ੍ਕਂ ਤਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬੮੦**. **ਪਕ੍ਕਂ** ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ **ਤਂ** ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਸਚੇ ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਾਵਜੀਵਿਕਸ੍ਸ ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਮਿਸਗਤਿਕਤ੍ਤਾ **"ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੬੮੨**. ਉਦਕਂ **ਨ ਹੋਤਿ ਕਾਲਿਕਂ** ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ।

**੨੬੮੩**. **ਤਿਕਾਲਿਕਾ** ਯਾਵਕਾਲਿਕਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਾਤਿ ਤਯੋ ਕਾਲਿਕਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਾ ਦੋਸਕਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯਂ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ ਅਭੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੋਸਕਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**"ਭੁਤ੍ਤਾ ਦੋਸਕਰਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਦ੍ਵਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਯੇਵ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਭੁਤ੍ਤਂ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਚਾ"**ਤਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ ਇਤਰਕਾਲਿਕਸਂਸਗ੍ਗਂ ਵਿਨਾ ਦੋਸਕਰਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਗਹਿਤਂ।

**੨੬੮੪**. ਅਮ੍ਬਾਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਮਭੂਤਾ ਤਂਤਂਫਲੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਇਧ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਤਜ੍ਜੇ ਪਾਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਪਾਨਕਂ ਮਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਚੋਚਂ** ਅਟ੍ਠਿਕਕਦਲਿਪਾਨਂ। **ਮੋਚਂ** ਇਤਰਕਦਲਿਪਾਨਂ। **ਮਧੂ**ਤਿ ਮੁਦ੍ਦਿਕਫਲਾਨਂ ਰਸਂ। **ਮੁਦ੍ਦਿਕਾ**ਤਿ ਸੀਤੋਦਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤਾਨਂ ਮੁਦ੍ਦਿਕਫਲਾਨਂ ਪਾਨਂ। ''ਸਾਲੂਕਪਾਨਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਂ ਸਾਲੂਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਾਨ''ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੦) ਚ ਸਾਲੂਕ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦੀਘਵਸੇਨ ਸਂਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ **"ਸਾਲੁ ਫਾਰੁਸਕਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ ਕਤੋ।

**ਸਾਲੂਕਂ** ਕੁਮੁਦੁਪ੍ਪਲਾਨਂ ਫਲਰਸਂ। **ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਪਨ ''ਸਾਲੂਕਪਾਨਂ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਂ ਕਿਞ੍ਜਕ੍ਖਰੇਣੂਹਿ ਕਤਪਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਫਾਰੁਸਕ'ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਫਲਰਸੋ **ਫਾਰੁਸਕਂ** ਨਾਮ।

ਏਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਫਲਾਨਂ ਰਸੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੀਤੁਦਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਨਿਕ੍ਕਸਟੋਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਦਕੇਨ ਪਨ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਰਸੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ।

੨੬੮੫. **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਾਦਿਫਲਂ। **ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਪਾਨਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਫਲਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ। ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਨਨ੍ਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਫਲਂ, ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਹ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਸਵਤ੍ਥੁਕਂ,** ਪਾਨਂ, ਸਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਂ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥੁਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਾਨਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਫਲਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ।

੨੬੮੬. ''ਸੁਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ **"ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕ"**ਨ੍ਤਿ ਆਮਕਮੇਵ ਅਮ੍ਬਫਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । **ਉਦਕੇ**ਤਿ ਸੀਤੋਦਕੇ। **ਪਰਿਸ੍ਸ**ਵਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਂ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਧੁਆਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ। ਯਥਾਹ – ''ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ ਮਧੁਸਕ੍ਕਰਕਪ੍ਪੂਰਾਦੀਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੦)। **ਪਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ''ਏਵਂ ਕਤਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੇਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨਿਰਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੇਨ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਾਨੇਸੂ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

੨੬੮੭. **ਸੇਸਪਾਨਕੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਪਾਨਕਾਦੀਸੁਪਿ।

੨੬੮੮. ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਯੇਵ।

੨੬੮੯. **ਮਧੁਕਸ੍ਸ ਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਰਸਂ। ਏਤ੍ਥ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਅਗ੍ਗਿਪਾਕੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਆਦਿਚ੍ਚਪਾਕੋ ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਯਂ ਪਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਂ ਪਨ ਅਲ੍ਲਂ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਭਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਤੇਨ ਕਤਫਾਣਿਤਂ ਵਾ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਜਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**ਪਕ੍ਕਡਾਕਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਸ੍ਸ ਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਰਸਂ। ਸਬ੍ਬੋ ਪਤ੍ਤਰਸੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਾਵਕਾਲਿਕਪਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂਯੇਵ ਰਸੋ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੦) ਇਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੬੯੦. ਸਾਨੁਲੋਮਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਫਲਜਂ ਰਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੋ ਫਲਜੋ ਰਸੋ **ਵਿਕਾਲੇ** ਯਾਮਸਞ੍ਞਿਤੇ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੯੧. ਯਾਵਕਾਲਿਕਪਤ੍ਤਾਨਂ ਸੀਤੁਦਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਰਸੋਪਿ ਅਪਕ੍ਕੋ, ਆਦਿਚ੍ਚਪਾਕੋਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੯੨-੩. ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਾਨੁਲੋਮਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਾਲਞ੍ਚ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਰਣ੍ਣਂ** ਮੁਗ੍ਗਾਦਿ। **"ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਾਨੁਲੋਮਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤੇਸਂ ਰਸੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ ਯਾਮਕਾਲਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੬੯੫. ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਂ ਫਲਾਨਂ ਰਸੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਪਾਨਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ **ਅਨੁਲੋਮਿਕੇ** ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਨੁਲੋਮਿਕੇ **ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ** ਕਥਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੬੯੬. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਾਨੁਲੋਮਸ੍ਸ ਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਫਲਜਂ ਰਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਯਾਮਕਾਲਿਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਫਲਰਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੯੭. **ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ** ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾ, ਤਾਵ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ** ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਤਿਰੇਕਾਨਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਆਨਿਸਂਸਾਨਂ** ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਆਨਿਸਂਸਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭ**ਕਾਰਣਾ ਮੁਨਿਪੁਙ੍ਗਵੋ** ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਗਾਰਿਕਾਦਿਮੁਨੀਨਂ ਸਕਲਗੁਣਗਣੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮੋ ਭਗਵਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬) **ਅਬ੍ਰਵਿ** ਕਥੇਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ? ਗਣਨਵਸੇਨ ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਇਦਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਵਸੇਨ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਇਦਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਆਨਿਸਂਸਲਾਭਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਕਮ੍ਮਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਦੁਭਯਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ –

> ''ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾਨਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਆਨਿਸਂਸੋ ਇਤਰੇਸਂਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਯੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕੋ ਵਾ, ਇਤਰੇ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਗਤਾ, ਏਕੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸੋ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਸੋ ਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਗਣਪੂਰਕੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਲਭਤਿ । ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦ੍ਵੇ ਸਾਮਣੇਰਾ, ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਯੋ ਸਾਮਣੇਰਾ, ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਾਮਣੇਰਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੁਸਲਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰਕੁਸਲਾ ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਨ ਇਤਰੇਸਂਯੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬)।

ਕਥਿਨਂ ਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਥਿਨਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਚੇ ਸੋ ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਂ ਕਥਿਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ''ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਸਮਯੇ ਵਤ੍ਥਂ 'ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਏਤ੍ਤਕਾ ਨਾਮ ਸੂਚਿਯੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਰਜਨਂ, ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੇਨਾਪਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਨ੍ਤਵਾਯਗੇਹਤੋ ਹਿ ਆਭਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨੇਵ ਖਲਿਮਕ੍ਖਿਤਸਾਟਕੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਲੀਨਸਾਟਕੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਾਟਕਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਆਦੀਨਿ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੂਪਕਰਣਾਨਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਦਹੇਵ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਤ੍ਥਤੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞੋ ਕਥਿਨਸਾਟਕਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਕਂ ਆਹਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਬਹੂਨਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਤਿ, ਯੋ ਆਨਿਸਂਸਂ ਬਹੁਂ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰੋ ਯਥਾ ਤਥਾ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਕਥਿਨੰ ਪਨ ਕੇਨ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬੰ? ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਦੇਤਿ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਨ ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ? ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਬਹੂ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਡ੍ਢੇਸੁਪਿ ਯੋ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੋ ਤਦਹੇਵ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨਵਕਤਰੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਪਿ ਚ ਸਙ੍ਘੇਨ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਣ੍ਹਥ, ਮਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਯਂ ਜਿਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਪਕਤਿਯਾ ਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦੁਪਟ੍ਟਤ੍ਥਾਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇਪਿਸ੍ਸ ਏਕਪਟ੍ਟਚੀਵਰੰ ਘਨੰ ਹੋਤਿ, ਕਥਿਨਸਾਟਕੋ ਚ ਪੇਲਵੋ, ਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਥਾਯ ਦੁਪਟ੍ਟਪ੍ਪਹੋਨਕਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਹਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਏਕਪਟ੍ਟਂ ਪਾਰੁਪਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਪਟ੍ਟਂ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਲੋਭਪਕਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਪਿ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ –

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਤਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ, ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਨਂ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ।

''ਦਿਨ੍ਨਂ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੭) –

ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ।

**੨੬੯੮-੯**. **ਨ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਮਤ੍ਤਾਦਿ-ਚਤੁਵੀਸਤਿਵਜ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤੇਹਿ ''ਨ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੮) ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਮਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਜ੍ਜਿਤਂ। **ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ** ''ਅਹਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੯) **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਾਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਆਕਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਚੀਵਰਂ। ਤੇ ਪਨ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਆਕਾਰਾ, ਸੋਲ਼ਸਾਕਾਰਾ ਚ **ਪਾਲ਼ਿਤੋ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੮), **ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੮) ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਗਨ੍ਥਗਾਰਵਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਮਿਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ** ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਰਕੇਨ **ਆਦਾਯ** ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਪੁਰਾਣਕਂ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ ਏਕਨਾਮਕਂ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ** ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ **ਨਵਂ** ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਂ **ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ** ਪੁਰਾਣਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਵ ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਂ ਚੇ, ''ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮਿ''ਇਤਿ ਵਚਸਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਚੇ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ''ਇਮਿਨਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮਿ'', ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਹੋਤਿ, ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**੨੭੦੦-੧**. ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ** ਨਵਕੇਨ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ **ਆਦਾਯ** ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ''ਅਤ੍ਥਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਂ, ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ, ਅਨੁਮੋਦਥ''ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੧੦੨. ਅਨੁਮੋਦਕੇਸੁ ਚ ਥੇਰੇਹਿ ''ਅਤ੍ਥਤਂ, ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਂ, ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ, ਅਨੁਮੋਦਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨਵੇਨ ਪਨ ''ਅਤ੍ਥਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਂ, ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ, ਅਨੁਮੋਦਾਮੀ''ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਨ **ਈਰਯੇ** ਕਥੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਗਾਥਾਯ ਪਨ ਅਨੁਮੋਦਨਪਾਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ **''ਸੁਅਤ੍ਥਤਂ ਤਯਾ ਭਨ੍ਤੇ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਾਠਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਸੁ ਚ ਅਨੁਮੋਦਕੇਸੁ ਚ ਨਵੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਵੁਡ੍ਢੇਹਿ ਨਵਾਨਂ ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ ਪਨ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਗਾਥਾਸੁ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਥੇਰੇਨ ਵਾ ਨਵੇਨ ਵਾ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ ਚ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਤੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ ਸਚੇ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਾਯਕਾ ''ਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਥਿਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ। ਅਥ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਸੇਸਚੀਵਰਾਨਿਪਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਨ ਏਕਾਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਸੇਸੇ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸੀਮਾਯ ਬਹੂ ਵਿਹਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੧੦੩. **''ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਚ ਕਿਂ ਮੂਲ''**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਯਮੇਵ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਤਿ।

੨੧੦੬. ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਗਾਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ **ਪੁਬ੍ਬ**-ਵਚਨੇਨੇਵ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰ''ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰ''**ਇਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ **''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ''**ਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਹਨਂ **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ**। ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਚ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ **ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ**। ਇਤਰੀਤਰਯੋਗੇਨ ਦ੍ਵਨ੍ਦਸਮਾਸੋ। **ਅਤ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**''ਮਾਤਿਕਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਟ੍ਠ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਮਾਤਿਕਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਟ੍ਠਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਿਕਾ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੧੦)। **ਮਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਮਾਤਰੋ ਜਨੇਤ੍ਤਿਯੋ, ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਂ ਏਤਾ ਅਟ੍ਠ ਜਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦ੍ਧਾਰੋ**ਤਿ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਾਰੋ। **ਆਨਿਸਂਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਥਿਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਆਨਿਸਂਸਾਤਿ **ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ** ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬)। **''ਆਨਿਸਂਸੇਨਾ''**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਆਨਿਸਂਸੇਨ ਸਹ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੧੦੭. ''ਨ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਮਤ੍ਤਾਦਿ-ਚਤੁਵੀਸਤਿਵਜ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ਚੇ ਲਦ੍ਧਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਕਤਸਿਬ੍ਬਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਲਦ੍ਧਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਿਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਧੋਵਨ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧੋਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸੇਤਭਾਵਕਰਣਂ। **ਵਿਚਾਰੋ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚਕਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਕਂ ਵਾ ਨਵਕਂ ਵਾ ਏਕਾਦਸਕਂ ਵਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਂ। **ਛੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵਿਚਾਰਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਛੇਦਨਂ। **ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਘਸੁਤ੍ਤਕਾਰੋਪਨਂ। **ਸਿਬ੍ਬਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਕਮ੍ਮਂ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਦਾਨਂ। **''ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ** ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

੨੧੦੮. **ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਸਙ੍ਘਾਟਿ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ, ਅਥੋ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋਤਿ ਏਸਮੇਵ ਤੁ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਰੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੦੯**. ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੧੦-੩੧੧; ਪਰਿ॰ ੪੧੫; ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੦-੩੧੧) ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਪਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਪਕ੍ਕਮਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ‘‘ਪਕ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਅਟ੍ਠਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਾਤਿਕਾ’’ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਮਾ ਅਟ੍ਠ ਮਾਤਿਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੧੦**. ਉਦ੍ਦੇਸਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਮਾਹ “**ਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। “**ਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। “**ਆਵਾਸੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਕੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯੋ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਵਾਕ੍ਯੇਸੁ ‘‘ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ। **ਹੋਤਿ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੭੧੧-੨**. **ਆਨਿਸਂਸਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਅਕਤਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਕਰੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿ। “**ਵਿਹਾਰੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਕੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਸੁਖਵਿਹਰਣਂ ਪਯੋਜਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਖਵਿਹਾਰਿਕੋ,** ਵਿਹਾਰੋਤਿ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਵ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਯਦਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ **ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਾ** ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਨਿਟ੍ਠਿਤੇਚੀਵਰੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**੨੭੧੩**. **ਤਮਸ੍ਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ। **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ**ਤਿ ਉਭਯਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ। **ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਲਿਬੋਧਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਉਪਚ੍ਛੇਦੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਲਿਬੋਧਾ ‘ਨੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਂ, ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਏਕਤੋ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੧)।

**੨੭੧੪**. **ਕਥਿਨਚ੍ਛਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਂ ਚੀਵਰਵਤ੍ਥਂ। **ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। “**ਕਥਿਨਚ੍ਛਾਦਨ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਂ। **ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਨਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰੇਹਿ ਹਟਤ੍ਤਾ ਵਾ ਉਪਚਿਕਾਦੀਹਿ ਖਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਨਟ੍ਠਂ। **ਦਡ੍ਢਂ** ਵਾਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਂ ਵਾ। **ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਸਨਨ੍ਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਅਯਂ ਮਾਤਿਕਾ ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਂ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ‘‘ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਂ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**੨੭੧੫**. **ਲਦ੍ਧਾਨਿਸਂਸੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰੋ। ਆਨਿਸਂਸੇ ਚੀਵਰੇ **ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ** ਅਪੇਕ੍ਖਵਾ **ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ** ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸੀਮਾਯ ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਕਰੋਤਿ, **ਸੋ** ਕਤਚੀਵਰੋ **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਂ** ਅਨ੍ਤਰਾ ਉਬ੍ਭਾਰਂ ਸੁਣਾਤਿ ਚੇ, ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੁਤਿਯਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਤਚੀਵਰੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਪਠਮਂ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੋ ਪਨ ‘‘ਸਹ ਸਵਨੇਨ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਛਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਹੋਤਿ।

**੨੭੧੬-੭**. ਚੀਵਰਾਸਾਯ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੋ ਆਵਾਸਤੋ **ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ** ‘‘ਤੁਯ੍ਹਂ ਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ ਪਨ ਸਵਤਿ, ਪੁਨ ‘‘ਤਵ ਚੀਵਰਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਆਸਾਯ ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਾਯ** ਚੀਵਰੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਾਯ **ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾ** ਨਾਮ ਮਾਤਿਕਾਤਿ **ਮਤਾ** ਞਾਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਸਾਵਚ੍ਛਾਦਿਕੇ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੇ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਪਠਮਂ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਚੀਵਰਾਸਾਯ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਛਿਜ੍ਜਤਿ।

**੨੭੧੮-੨੦**. ਯੋ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਵਿਹਾਰਮ੍ਹਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ **ਆਗਚ੍ਛਂ** ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੇ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੇ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਪਠਮਂ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਸੀਮੇ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਛਿਜ੍ਜਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ ਨਾਮ ਚੀਵਰਕਾਲਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ’’ਤਿ **ਕੇਨਚਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਬਹਿਸੀਮਾਯਂ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ’’ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵ॰ ੩੧੧) **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਆਗਚ੍ਛਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ, ਤਦੁਦ੍ਧਾਰਮਤਿਕ੍ਕਮੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਸੀਮਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋਯੇਵ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਭੁਣੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਸੀਮਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਜਾਤੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

**ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸ**ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਸਚੇ ਆਵਾਸੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋਵ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਂ** ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਮੇਵ **ਸਮ੍ਭੁਣਾਤਿ ਚੇ** ਯਦਿ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ‘‘ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੇ ਦ੍ਵੇ ਪਲਿਬੋਧਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

**੨੧੨੧**. ‘‘ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੇਨਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ **“ਸੀਮਤੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਨਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ **ਸੀਮਤੋ** ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੇਨ ਸਹ ਇਮੇ **ਚਤ੍ਤਾਰੋ** ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ **ਪੁਗ੍ਗਲਾਧੀਨਾ** ਪੁਗ੍ਗਲਾਯਤ੍ਤਾ ਸਹੁਬ੍ਭਾਰਸਙ੍ਖਾਤੋ **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋ** ਸਙ੍ਘਾਧੀਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **“ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਰੋ”**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ।

**੨੧੨੨**. **ਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕੋ। **ਸਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕੋ। ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾਪਿ ਚਾਤਿ ਤਯੋਪਿ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ। **ਨ ਤੁ ਸਙ੍ਘਾ ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਤੋਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਤੋਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਯੋਗੇਨ ਨ ਜਾਤੋਤਿ ਨਾਸਨਕੋ ਤਾਵ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਉਭਤੋਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਵਨਞ੍ਚ ਉਭਯੇਸਂ ਪਯੋਗਤੋ ਨ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾਪਿ।

**੨੧੨੩**. ਆਵਾਸੋਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਪਲਿਬੋਧੋ ਚ ਚੀਵਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚੀਵਰੇ**ਤਿ ਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਚੀਵਰਨਿਮਿਤ੍ਤਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਚੀਵਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਚ੍ਚਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਂ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਦੋਸਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥਵਾਦੀ**, ਤੇਨ।

**੨੧੨੪**. **ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਮਾਤਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਸੀਮਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਮਾਤਿਕਾ, ਬਹਿਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਂ ਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਇਮਾਸਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਮਾਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚ। **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਬਹਿਸੀਮਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮੇਨ ਉਬ੍ਭਾਰਕਥਿਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਨਤੋ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਚਾਤਿ ਮਹੇਸਿਨਾ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਦੁਵੇ ਉਬ੍ਭਾਰਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਬਹਿਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋ, ਬਹਿਸੀਮਂ ਆਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਏਕੋਯੇਵ ਉਬ੍ਭਾਰੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਂ ਵਿਸੁਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੇਵ ਮਾਤਿਕਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੧੦) ਵਿਭਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੨੧੨੫**. ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪਵਸੇਨ **“ਅਨਾਮਨ੍ਤਾ”** ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਾਵ ਕਥਿਨਂ ਨ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ, ਤਾਵ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚਰਣਂ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤਿ, ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਸਮਾਦਾਨਚਾਰੋ **“ਅਸਮਾਦਾਨ”**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਸਮਾਦਾਨਚਾਰੋ**ਤਿ ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਸਮਾਦਾਯ ਚਰਣਂ, ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**“ਗਣਤੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਗਣਭੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਗਣਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

“**ਯਾਵਦਤ੍ਥਿਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਾਵਤਕਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

“**ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯਂ ਮਤਕਚੀਵਰਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਆਭਤਂ ਵਾ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਯਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੧੨੬-੭**. ਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਾਸੂਤਿ **“ਉਪ੍ਪਾਦਾ”**ਤਿ ਜਨਿਕਾਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਚੀਵਰਵਤ੍ਥੁਪਰਿਲਾਭਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਖੇਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਟ੍ਠਿਮਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਾਤਿਕਾਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯)। **ਚੀਵਰਮਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਹੇਤੁਭੂਤਮਾਤਰੋ। ਤੇਨਾਹ **ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ‘‘ਮਾਤਿਕਾਤਿ ਮਾਤਰੋ, ਜਨੇਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੦)। **ਮਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਚੀਵਰਦਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੀਮਾਯ ਦਾਨਂ ਏਕਾ ਮਾਤਿਕਾ, ਕਤਿਕਾਯ ਦਾਨਂ ਦੁਤਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਸੀਮਾਯ ਦੇਤਿ, ਕਤਿਕਾਯ ਦੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਦੇਤਿ, ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **“ਇਮਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠ ਮਾਤਿਕਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੧੨੮**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਸੁ। **ਸੀਮਾਯ ਦੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸੀਮਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਯ ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਗਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਗਤੇਹੀ**ਤਿ ਦਾਯਕੋ ਯਂ ਸੀਮਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ, ਤਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ। **ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਰਵਣ੍ਣਿਨਾ**ਤਿ ‘‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਕਲਲੋਕਬ੍ਯਾਪਿਗੁਣਾਤਿਸਯਯੁਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਯ, ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਂ ਰਂਸੀਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਮਪ੍ਪਭਾਤਿਸਯਯੁਤ੍ਤੇਨ ਵਰਵਣ੍ਣਿਨਾ **ਵਣ੍ਣਿਤਂ** ਕਥਿਤਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – **ਸੀਮਾਯ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਸੀਮਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਲਾਭਸੀਮਾ ਗਾਮਸੀਮਾ ਨਿਗਮਸੀਮਾ ਨਗਰਸੀਮਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਜਨਪਦਸੀਮਾ ਰਟ੍ਠਸੀਮਾ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ ਦੀਪਸੀਮਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸੀਮਾ ਇਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਸੀਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ** ਸੀਮਾਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ** ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤਭੋਜਨਸਾਲਤੋ ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਕਆਵਾਸਤੋ ਵਾ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਪਨ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇਸੁ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਸੁਪਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਵਡ੍ਢਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਲਾਭੋ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ**ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

**ਲਾਭਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਠਪਿਤਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਾਵੁਤਂ ਵਾ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਂ ਵਾ ਯੋਜਨਂ ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਲਾਭਸੀਮਾ’’ਤਿ ਨਾਮਲਿਖਿਤਕੇ ਥਮ੍ਭੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਂ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਸੀਮਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਲਾਭਸੀਮਾ ਨਾਮ। **ਗਾਮਨਿਗਮਨਗਰਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਪਿ** ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ।

**ਜਨਪਦਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਕਾਸਿਕੋਸਲਰਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਬਹੂ ਜਨਪਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਏਕੇਕੋ ਜਨਪਦਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਜਨਪਦਸੀਮਾ। **ਰਟ੍ਠਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਕਾਸਿਕੋਸਲਾਦਿਰਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਮਹਾਚੋਲ਼ਭੋਗੋ ਕੇਰਲ਼ਭੋਗੋਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦੀਪਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਹਾਦੀਪਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰਦੀਪਾ ਚ। **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸੀਮਾ** ਨਾਮ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ।

ਏਵਮੇਤਾਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੰ ਸਙ੍ਘੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥੇਵ ਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਾਵਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤੋਖਣ੍ਡਸੀਮਗਤਾ, ਤੇਹਿ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਸੰਯੇਵ ਹਿ ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਵਾ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤੇ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੇ ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾ ਪਥਵਿਯਾ ਵੇਮਜ੍ਝੰ ਗਤਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਾਤਿਯੇਵ।

''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਸੁ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ''ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਸੁ ਠਿਤਾਨੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਲਾਭਸੀਮਾਸੁ ਦਿਨ੍ਨੰ ਤਾਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਤਾਨੰਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਸੁ ਦਿਨ੍ਨੰ ਤਾਸੰ ਸੀਮਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਸੁ ਦਿਨ੍ਨੰ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਗਤਾਨੰਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਜਨਪਦਰਟ੍ਠਰਜ੍ਜਦੀਪਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸੀਮਾਸੁਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋਯੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਸਚੇ ਪਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਠਿਤੋ ''ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਤੋ ਏਕੋਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਤਤ੍ਰੇਵ ਏਕੋ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੁ ਸਭਾਗਾਨੰ ਭਾਗੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਯੋ ਸੀਮੰ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯੋ ਪਨ ''ਅਸੁਕਸੀਮਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੇਵਲੰ ''ਸੀਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਭਣਤਿ, ਸੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ''ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਬਹੁਵਿਧਾ, ਕਤਰੰ ਸੀਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਸੀ''ਤਿ, ਸਚੇ ਵਦਤਿ ''ਅਹੰ 'ਅਸੁਕਸੀਮਾ'ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੋ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੂ''ਤਿ, ਕਤਰਸੀਮਾਯ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ? ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਰਾਹ ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨੰ ਆਹੰਸੁ ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਨਾਮ ਤਿਯੋਜਨਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਿਤਾ ਲਾਭੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਮਿਕੋ ਤਿਯੋਜਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਤਿਯੋਜਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤੰ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨੇਵ ਕਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

**੨੧੨੯**. ਯੇ ਵਿਹਾਰਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਿਕਾਯ **ਏਕਲਾਭਕਾ** ਸਮਾਨਲਾਭਕਾ **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਵਿਹਾਰੇਸੁ **ਦਿਨ੍ਨੰ** ''ਕਤਿਕਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ **ਸਬ੍ਬੇਹਿ** ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ **ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ** ਚੀਵਰੰ ਕਤਿਕਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਕਤਿਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਨਲਾਭਕਤਿਕਾ, ਤਤ੍ਰੇਵੰ ਕਤਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਯੰ ਵਿਹਾਰੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਾ ਸਮਾਨਲਾਭੰ ਕਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ ਪੋਰਾਣਕੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਵੁਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਪ੍ਪਲਾਭੋ''ਤਿ ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਇਮਿਨਾ ਵਿਹਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਲਾਭੰ ਕਾਤੁੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇਪਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਏਵਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਲਾਭੇ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਾਗੰ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵੰ ਏਕੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਹੂਪਿ ਆਵਾਸਾ ਏਕਲਾਭਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ।

**੨੧੩੦**. ਚੀਵਰਦਾਯਕੇਨ ਧੁਵਕਾਰਾ ਪਾਕਵਤ੍ਤਾਦਿਨਿਚ੍ਚਸਕ੍ਕਾਰਾ ਯਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ **ਕ੍ਰੀਯਨ੍ਤਿ** ਕਰੀਯਨ੍ਤਿ **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਤੇਨੇਵ ਦਾਯਕੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ **ਦਿਨ੍ਨੰ** ਵਿਹਾਰੰ ''ਭਿਕ੍ਖਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਹੇਸਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰਦਾਯਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਕਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਦਾ ਗੇਹੇ ਭੋਜੇਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਤੇਨ ਆਵਾਸੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ, ਯੇਨ ਪਨ ਸਕਲੋਪਿ ਵਿਹਾਰੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮੇ ਧੁਵਕਾਰਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਸੋ ''ਯਤ੍ਥ ਮਯ੍ਹਂ ਧੁਵਕਾਰਾ ਕਰੀਯਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਭਣਤਿ, ਬਹੂਸੁ ਚੇਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਧੁਵਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਧੁਵਕਾਰੇ ਏਕਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੂ, ਏਕਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਕਾ''ਤਿ, ਸਚੇ ''ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾਯ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਭਣਤਿ, ਤਥਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਤ੍ਥਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਸੁਖੇਨ ਭਾਜੀਯਤਿ, ਯਦਿ ਪਨ ਮਞ੍ਚੋ ਵਾ ਪੀਠਕਂ ਵਾ ਏਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਏਕਵਿਹਾਰੇਪਿ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਸੋ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ''ਅਸੁਕਭਿਕ੍ਖੁ ਗਣ੍ਹਤੂ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਥ ''ਮਯ੍ਹਂ ਧੁਵਕਾਰੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਪਿ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ''ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਮਯ੍ਹਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗਭਣ੍ਡਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

**੨੭੩੧. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਨ ਯਂ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ। ''ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਮੁਖਿਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤੇਨ। **ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਘਣ੍ਟਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਮੁਖਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚੀਵਰਦਾਯਕੇਨ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇਸੁ ਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਹਾਰੋ ਮਹਾ ਹੋਤਿ, ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇਸੁ ਅਲਸਜਾਤਿਕਾ ਮਹਾਥੇਰਾ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਂ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਠਿਤਿਕਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਠਿਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

''ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਕਿਰ ਬਹੁਂ ਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਨ੍ਤਰਿਕਵਿਹਾਰਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਸੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ''ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਾ ਨਾਮ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ ਪਨ ਥੇਰਾਸਨਂ ਆਰੁਲ੍ਹੇ ਆਗਤਾਨਂ ਪਠਮਭਾਗੋ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਦੁਤਿਯਭਾਗਤੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦਸ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਚੇ ''ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦੁਪ੍ਪਾਪਿਤਾਨਿ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਚ, ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘਿਕਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਂ ਪਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ ''ਇਮਾਨਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਥਂ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਭਾਜੇਤ੍ਵਾਵ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਦੁਪ੍ਪਾਪਿਤਞ੍ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ, ਸਤ੍ਥਕੇਨ, ਪਨ ਹਲਿਦ੍ਦਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਲੇਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ''ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਵਲਿ ਵਾ, ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਏਕਂ ਤਨ੍ਤੁਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਖਣ੍ਡਂ ਖਣ੍ਡਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਿਯਮਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਚੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਪਨ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸਚੇ ਏਕੇਕਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਠਿਤਾਯ ਠਿਤਿਕਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਨਵਕਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤਿ। ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੋਹਤਿ। ਅਥ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਂ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ''ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਦਤ੍ਤਿਯਂ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਮ, ਥੇਰਾਨਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮ, ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਆਯੋਗਅਂਸਬਦ੍ਧਕਾਦੀਨਿ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਬਹੂਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯਪਿ ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਙ੍ਘੋ ਭਾਜਿਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਾਜੇਤਿ, ਤਤੋ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵ ਹਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਇਤਰਂ।

''ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਰਣਅਂਸਬਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਰੇਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਚੀਵਰੇਪਿ ਉਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੇਹਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਸਚੇ ਪਨ ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਦ੍ਧਾਨਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸਚੇਪਿ ਯੋਜਨਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਾ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਚੇ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਰਿਸਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ।

**੨੧੩੨**. ਇਦਾਨਿ ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਮਾਤਿਕਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਦੇਤੀ**ਤਿ ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਦੇਤਿ। **''ਬਹੁ ਵਾ''**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਬਹੂ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੋਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਬਹੂ ਵਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਗ੍ਗੇਨ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਸਮਭਾਗੋਵ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਦ੍ਵੇਧਾਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਸਮੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਦਸ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਵੀਸਤਿ ਪਟਿਵੀਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ ਲਦ੍ਧੋ, ਸੋ ਸਙ੍ਘਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਉਭਤੋਸਙ੍ਘ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ।

‘‘ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਤੋ ਪਾਪੁਣਨਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਸਮੋਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਹੋਤਿ।

‘‘ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ, ਏਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਏਕੋ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਙ੍ਘਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪੁਨ ਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਏਕੋਯੇਵ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਮੇਵ ਲਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵੀਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੰ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਗਣਨਾਯ ਏਵ ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬੰ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵੀਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਯੋ ਨੀਤੋ, ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਪਟਿਵੀਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੁੰ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਵਾਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ, ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੇ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਦਾਪੇਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਧਾਤੁਕੰ ਪਟਿਮੰ ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਮਾਯ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਪਠਮੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਹਾਰੰ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦੰ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਚ ਦੇਨ੍ਤਿ,

ਤਤ੍ਥ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਤਾਵ ਚੇਤਿਯੇ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਪਟਾਕਾ, ਤੇਲੇਨ ਪਦੀਪਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਪਨ ਯੋ ਨਿਬਦ੍ਧੰ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਜਗ੍ਗਕੋ ਹੋਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨਿਬਦ੍ਧਜਗ੍ਗਕੇ ਅਸਤਿ ਆਹਟਪਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਕਟ੍ਠੇ ਕਾਲੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਵਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਚ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ''ਇਦੰ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪੂਜੰ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਰਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਹਰਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਅਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਾਮਿ, ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਯ੍ਹੰਯੇਵ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥ ਪਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਕਾਲੋ ਉਪਕਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੧੩੩**. ਯੰ ਪਨ ਚੀਵਰੰ ''ਯਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦੇਤਿ, **ਤਸ੍ਮਿੰ**ਯੇਵ ਆਵਾਸੇ **ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੇਨ** ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਗਣੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਾ **ਤੰ** ਚੀਵਰੰ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵਣ੍ਣਿਤੰ** ਦੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦੇਤਿ, ਯਾਵਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾ, ਯਤ੍ਤਕਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾ, ਤੇਹਿ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤਿ ਗਾਹਕੇ ਯਾਵ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ ਅਨ੍ਤੋਹੇਮਨ੍ਤੇ ਏਵਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨੇਤੰ ਅਵਿਚਾਰਿਤੰ।

ਸਚੇ ਪਨ ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤੋ ''ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਥ ''ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਯਾਵ ਕਥਿਨਸ੍ਸੁਬ੍ਭਾਰਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਿਮ੍ਹਾਨੰ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵੰ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨੰਯੇਵ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ''ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਨ੍ਤਾਵ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਚੀਵਰਮਾਸੇ ਪਨ ''ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾਨੰਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾਨਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਚੀਵਰਮਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ''ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਤੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਨਤ੍ਥਤੰ ਵਾ, ਅਤੀਤਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਗਿਮ੍ਹਾਨੰ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਾਤਿਕਾ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਾ ''ਅਤੀਤਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਅਨਾਗਤੇ ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤਰਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਦੇਸੀ''ਤਿ। ਸਚੇ ''ਅਤੀਤਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੰ ਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਭਾਗਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ''ਅਨਾਗਤੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ''ਅਗੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰੋ, ਚੋਰਭਯੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਠਪੇਤੁੰ, ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਵਦਤਿ ''ਇਤੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਨ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਵੁਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਚੇ ਤੇ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਏਕੋਯੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠੋ, ਸੇਸਾ ਕਾਲਕਤਾ, ਸਬ੍ਬੰ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਚੇ ਏਕੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਹਿ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

**੨੧੩੪**. **ਯਾਗੁਯਾ ਪਨ** ਪੀਤਾਯ ਵਾ **ਭਤ੍ਤੇ** ਵਾ ਭੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇ **ਪਨ ਆਦਿਸ੍ਸ** ''ਯੇਨ ਮੇ ਯਾਗੁ ਪੀਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮਿ, ਯੇਨ ਮੇ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਦੇਤਿ, ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਦਾਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਖਾਦਨੀਯਚੀਵਰਸੇਨਾਸਨਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਵਾ ਯਾਗੁਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਗੁਂ ਦੇਤਿ, ਯਾਗੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੀਤਾਯ ਯਾਗੁਯਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਯੇਹਿ ਮਯ੍ਹਂ ਯਾਗੁ ਪੀਤਾ, ਤੇਸਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦੇਤਿ, ਯੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਹਿ ਯਾਗੁ ਪੀਤਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇਹਿ ਵਾ ਯਾਗੁ ਲਦ੍ਧਾ, ਯੇਸਂ ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਨੀਤਾ, ਯੇ ਵਾ ਥੇਰੇਹਿ ਪੇਸਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਞ੍ਚ ਬਹਿਗੇਹਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਦਾਯਕੋ ਚ ਏਵਂ ਵਦਤਿ ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ, ਯੇਸਂ ਮਯਾ ਯਾਗੁ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਇਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਥੇਰਾਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਯਾਗੁ ਲਦ੍ਧਾ, ਤੇਸਂ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਸੋ ''ਯੇਹਿ ਮਯ੍ਹਂ ਯਾਗੁ ਪੀਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਭਤ੍ਤਖਾਦਨੀਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**ਚੀਵਰੇ** ਵਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਯੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ ''ਯੇਸਂ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

**ਸੇਨਾਸਨੇ** ਵਾਤਿ ''ਯੋ ਮਯਾ ਕਾਰਿਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਪਰਿਵੇਣੇ ਵਾ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸਿਦਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ।

**ਭੇਸਜ੍ਜੇ** ਵਾਤਿ ''ਮਯਂ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਥੇਰਾਨਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਦੇਮ, ਯੇਹਿ ਤਾਨਿ ਲਦ੍ਧਾਨਿ, ਤੇਸਂਯੇਵਿਦਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸਂਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ।

**੨੧੩੫**. ਦੀਯਤੇਤਿ **ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੇਨ ਚੀਵਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਯਂ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਤਂ**-ਸਦ੍ਦੇਨਾਪਿ ਤਦੇਵ ਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ''ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ''ਇਦਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਇਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਹੇਤੁਂ ਆਗਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ।

**੨੧੩੭**. ਵ**ਦਤਿਚ੍ਚੇਵਮੇ**ਵ ਚੇਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਦਤਿ ਚੇ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਆਦੀਨਂ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੩੮**. **''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ**''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਂਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ** ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ। **ਅਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ। **ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਯਿ ਕਾਲਕਤੇ ਇਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਹੋਤੁ, ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ। **ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ। ਗਿਹੀਨਂ ਪਨ ਦਾਨਂ ਤਥਾ ਦਾਯਕਾਨਂ ਗਿਹੀਨਮੇਵ ਅਚ੍ਚਯੇ ਰੂਹਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੩੯**. ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯੇ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਾ ਕਾਲਕਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

**੨੧੪੦**. **ਸਾਮਣੇਰੀ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿਂ** ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ

ਯੋਜਨਾ। **ਸਨ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੧੪੧**. **ਦੇਹਿ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਮੰ ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਕਰਣਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ‘‘ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਯੰ ਚੀਵਰੰ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਦੰ ਚੀਵਰੰ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਯੰ ਚੀਵਰੰ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਯਸ੍ਸ ਪਹਿਯ੍ਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੪੨**. ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨੁਰੂਪੇਨ ਸਾਮਿਕੇ ਞਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ ਤੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਮਤਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਹ **“ਏਵ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਮਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਮਤਸ੍ਸ ਵਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਵਾਪਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਜੀਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਗਣ੍ਹੇ ਮਤਕਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਮਤਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨੀਹਾਰੇਨ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ।

**੨੧੪੩**. ਰਜਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਾਦਿਸਬ੍ਬਮਾਹ। **ਵਨ੍ਤਦੋਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਦੋਸੇਨ। **ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ ਏਕਸਦਿਸੇਨ।

**੨੧੪੪-੫**. **“ਮੂਲੇ”**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। **ਮੂਲ**ਰਜਨੇ ਹਲਿਦ੍ਦਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਮੂਲਰਜਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਖਨ੍ਧੇਸੁ** ਰਜਨੇਸੁ ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਞ੍ਚ ਤੁਙ੍ਗਹਾਰਕਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਖਨ੍ਧਰਜਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਤ੍ਤੇਸੁ** ਰਜਨੇਸੁ ਅਲ੍ਲਿਯਾ ਪਤ੍ਤੰ ਤਥਾ ਨੀਲਿਯਾ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਪਤ੍ਤਰਜਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪੁਪ੍ਫ**ਰਜਨੇਸੁ ਕੁਸੁਮ੍ਭਞ੍ਚ ਕਿੰਸੁਕਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਪ੍ਫਰਜਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਚ**ਰਜਨੇ ਲੋਦ੍ਦਞ੍ਚ ਕਣ੍ਡੁਲਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਤਚਰਜਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਫਲ**ਰਜਨੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੋ ਸਕਣ੍ਟਕਰੁਕ੍ਖੋ, ਵਲ੍ਲਿਵਿਸੇਸੋ ਚ, ਯਸ੍ਸ ਰਜਨੰ ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਬੀਜਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧੋ ਸੇਤਵਣ੍ਣੋਤਿ ਸੋ ਇਧ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਰਜਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ। **ਤੁਙ੍ਗਹਾਰਕੋ** ਨਾਮ ਏਕੋ ਸਕਣ੍ਟਕਰੁਕ੍ਖੋ, ਯਸ੍ਸ ਰਜਨੰ ਹਰਿਤਾਲਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। **ਅਲ੍ਲੀ**ਤਿ ਚੁਲ੍ਲਤਾਪਿਞ੍ਛਰੁਕ੍ਖੋ, ਯਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਰਜਨੰ ਹਲਿਦ੍ਦਿਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। **ਨੀਲੀ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਵਿਸੇਸੋ, ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਰਜਨੰ ਨੀਲਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। **ਕਿੰਸੁਕੰ** ਨਾਮ ਵਲ੍ਲਿਕਿੰਸੁਕਪੁਪ੍ਫੰ, ਯਸ੍ਸ ਰਜਨੰ ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ।

**੨੧੪੬**. **ਕਿਲਿਟ੍ਠਸਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਲੀਨਸਾਟਕੰ। **ਧੋਵਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਾਰੰ ਧੋਵਿਤੁੰ। ਅਲ੍ਲਿਯਾ ਧੋਤੰ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੧੪੭**. **ਚੀਵਰਾਨੰ ਕਥਾ ਸੇਸਾ**ਤਿ ਭੇਦਕਾਰਣਪ੍ਪਕਾਰਕਥਾਦਿਕਾ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਕਥਾ। ਪਠਮੇ ਕਥਿਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸੇਸੋ। **ਵਿਭਾਵਿਨਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕੇਨ।

ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

# ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੧੪੮**. ਏਵਂ ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਾਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਤਜ੍ਜਨੀਯ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਜ੍ਜਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਲਹਕਾਰਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਤੋ ਵਿਰਮਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ। **ਨਿਯਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲਸ੍ਸ ਅਨਪਦਾਨਸ੍ਸ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਹਿ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗੇਹਿ ਸਂਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ ਨਿਯਸ੍ਸਕਮ੍ਮਞ੍ਚ।

**ਪਬ੍ਬਾਜ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਤ੍ਥ ਤੇਨ ਕੁਲਦੂਸਨਂ ਕਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਨ ਲਭਿਤਬ੍ਬਆਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ। **ਪਟਿਸਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੁਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂਖਮਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ ਪਟਿਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ।

**ਤਿਵਿਧੁਕ੍ਖੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ, ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਚ ਤਤੋ ਓਰਮਿਤੁਂ ਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ ਤਿਵਿਧਂ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ। **ਦੀਪਯੇ**ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਕਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਂ ਓਸਾਰਣਨਿਸ੍ਸਾਰਣਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦੁਵਿਧਤ੍ਤੇਪਿ ਤਂ ਭੇਦਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਜਾਤਿਵਸੇਨ “**ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਾਨੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਪਨੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨੇਸਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੨੧੪੯**. **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇ ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਾਨਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਾਨਿ। **ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੇ। **ਖਨ੍ਧਕੇ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। ਨਵ ਅਧਿਕਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਨਵਾਧਿਕਾਨਿ ਤਿਂਸੇ**ਵ ਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਏਕੂਨਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਤਾਵ –

‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾ – ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਮਤੇਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਯਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਾ ਵਾ ਤਾਦਿਸਿਕਾ, ਤਤੋ ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾ, ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਮ੍ਮਿਕਾ ਨ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਿਵਾਦਨਂ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਂ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਂ ਆਸਨਾਭਿਹਾਰੋ ਸੇਯ੍ਯਾਭਿਹਾਰੋ ਪਾਦੋਦਕਂ ਪਾਦਪੀਠਂ ਪਾਦਕਥਲਿਕਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਹਾਨੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭੇਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਗਿਹਿਦ੍ਧਜੋ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਦ੍ਧਜੋ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਵਾ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪੋਸਥੋ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਵਾਰਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ

ਸਵਚਨੀਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਨੁਵਾਦੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਓਕਾਸੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੫੧) –

ਏਵਂ ਚੇਤਾਨਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਖਨ੍ਧਕੇ ਕਮ੍ਮਸਵ੍ਹਯੇ"**ਤਿ।

**ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੬-੮੨) –

''ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾ – ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਮਤੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਯਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਾ ਵਾ ਤਾਦਿਸਿਕਾ, ਤਤੋ ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾ, ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਮ੍ਮਿਕਾ ਨ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪੋਸਥੋ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਵਾਰਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਸਵਚਨੀਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਨੁਵਾਦੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਓਕਾਸੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਤੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਸਨਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਸੇਯ੍ਯਾਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਚ ਸੋ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੋ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰੇਸਮਣੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਵਾ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਨੀਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬੋ 'ਮਾ ਮਂ ਜਾਨਿਂਸੂ'ਤਿ।

''ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਉਪੋਸਥੇ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਵਾਰਣਾਯ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਸਚੇ ਗਿਲਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਦੂਤੇਨਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ,

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ 'ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ ‘ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ ‘ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸਾ ਵਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੋ ਵਾ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ ‘ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਨ੍ਤੁ’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨੀਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਛਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨੀਚੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਛਮਾਯਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ…ਪੇ॰… ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ…ਪੇ॰… ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ…ਪੇ॰… ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ…ਪੇ॰… ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨੀਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਛਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨੀਚੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਛਮਾਯਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਚਤੁਤ੍ਥੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਵਾਸਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਤਂਵੀਸੋ ਅਬ੍ਭੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੬-੮੨) –

ਏਵਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨਂ ਚਤੁਨਵੁਤਿ ਵਤ੍ਤਾਨਿ।

ਸਾ ਚ ਨੇਸਂ ਚਤੁਨਵੁਤਿਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਨਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਾਦਿਨਕਮ੍ਮਿਕਗਰਹਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਨਵ ਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਤੋ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਟ੍ਠਪਨਾਦਿਭਿਕ੍ਖੂਹਿਸਮ੍ਪਯੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਅਟ੍ਠ, ਤਤੋ ਨਪੁਰਤੋਗਮਨਾਦੀ ਪਞ੍ਚ, ਨਪੁਰੇਗਮਨਾਦੀ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚਨਾਦੀ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਤਿਂਸ, ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸਾਦਿਤੋ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸਾਦਿਗਮਨਪਅਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਨਵਕਾਨਿ ਚਾਤਿ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸ, ਤਤੋ ਨਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਵਾਸਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕਾਦਸ, ਤਤੋ ਨਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵੁਡ੍ਢਤਰਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਵਾਸਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਏਕਾਦਸ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਵਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵੁਡ੍ਢਤਰਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ਏਕਂ ਏਕਾਦਸਕਂ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ਏਕਂ ਏਕਾਦਸਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਾਦਸਕਾਨਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਦਾਨਚਤੁਕ੍ਕੇ ਗਣਪੂਰਣਤ੍ਥਦੋਸਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਚਤੁਨਵੁਤਿ ਵਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਕੂਨਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ। ਆਦਿਤੋ ਨਵ, ਉਪੋਸਥਟ੍ਠਪਨਾਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠ, ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਵਾਸਾਦੀ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਾਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਗਣਨਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸੇਸੇਸੁ ਤੇਸਤ੍ਤਤਿਯਾ ਵਤ੍ਤੇਸੁ

ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਵ◌ੁਡ੍ਢਤਰਾਦੀਹਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵ◌ਾਸਾਦਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵ◌ਾਵ◌ੀਸਤਿ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਾਨਿ ਚ ''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਨਵਕੰ ਤਥਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਪਰੰ, ਨ ਆਵ◌ਾਸਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਪਰਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਚਤੁਤ੍ਥਾਦਿਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕੰ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਗਣਪੂਰਣਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤਯੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣਿਤਾਨਿ ਏਕੂਨਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ''ਨਵ◌ਾਧਿਕਾਨਿ ਤਿੰਸੇਵ, ਖਨ੍ਧਕੇ ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ।

**੨੭੫੦**. ਇਮਾਨਿ ਏਕੂਨਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦ੍ਵ◌ਾਸੀਤਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਵ◌ੰ ਸਬ੍ਬਾਨਿ...ਪੇ॰... ਗਹਿਤਾਗਹਣੇਨ ਤੁ**"ਤਿ।

ਏਵ◌ੰ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇਸੁ ਮਹੇਸਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਗਹਣੇਨ ਦ੍ਵ◌ਾਸੀਤਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵ◌ਾਸੀਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

**ਆਗਮਟ੍ਠਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾਯੰ** ਪਨ –

> ''ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੫) ਆਰਭਿਤ੍ਵ◌ਾ 'ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੰ...ਪੇ॰... ਨ ਛਮਾਯੰ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੬-੮੧) ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਵਸਾਨਾਨਿ ਛਸਟ੍ਠਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ 'ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕੇਨ ਵ◌ੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ, ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੇਨ, ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੇਨ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕੇਨ, ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵ◌ਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿਆਦੀਨੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੮੨) ਪਕਤਤ੍ਤੇ ਚਰਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਸੁੰ ਤੇ ਅਗਣੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਵ◌ੁਡ੍ਢਤਰਾਦੀਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੇਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਏਕਸਤ੍ਤਤਿ ਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਵਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਪਨਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ 'ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਿਵ◌ਾਦਨੰ ...ਪੇ॰... ਨਹਾਨੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੫੧) ਇਦੰ ਅਭਿਵ◌ਾਦਨਾਦੀਨੰ ਅਸਾਦਿਯਨੰ ਏਕੰ, 'ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਦਸਾਤਿ ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਦ੍ਵ◌ਾਸੀਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਸ੍ਵ◌ੇਵ ਕਾਨਿਚਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਦਿਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਾਦਿਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦ੍ਵ◌ਾਸੀਤਿ ਏਵ◌ਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੫; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੯; ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੯) –

ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਏਤਾਨਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਦਾਚਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਾਦਿਕਾਲੇ, ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਾਦਿਕਾਲੇ ਚ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਚੁਦ੍ਦਸਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ।

**੨੭੫੧**. ਇਦਾਨਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੰ, ਵਤ੍ਤਭੇਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਪਰਿਵ◌ਾਸਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਵ◌ਾਸਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਪਰਿਵ◌ਾਸੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਵ◌ਾਸਞ੍ਚ ''ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਚੀਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।

**੨੭੫੨**. **ਸਹਵ◌ਾਸਾਦਯੋ** ''ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਸਹਵ◌ਾਸੋ, ਵ◌ਿਨਾਵ◌ਾਸੋ, ਅਨਾਰੋਚਨਮੇਵ ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੩. ਉਦਕਪਾਤੇਨ** ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਸ੍ਸ ਉਦਕਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇਨ। **ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਾ ਆਵਾਸੇ। ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਹ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਨਿਵਾਰਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਨਿਵਾਰਿਤੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੧੫੪. ਅਨ੍ਤੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਵਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ। “**ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੧੫੫. ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਉਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨਂ। ਇਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੫੬**. ਇਮਿਨਾ ਸਹਵਾਸੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਵਾਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਪਨਾਵਾਸੇ**”ਤਿ। **ਆਵਾਸੇ**ਤਿ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਸੇਨਾਸਨੇ। **ਅਨਾਵਾਸੇ**ਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਕਤੇ ਚੇਤਿਯਘਰੇ ਵਾ ਬੋਧਿਘਰੇ ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਅਟ੍ਟਕੇ ਵਾ ਦਾਰੁਅਟ੍ਟਕੇ ਵਾ ਪਾਨੀਯਮਾਲ਼ੇ ਵਾ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਂ ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ। **ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤਿ।

**੨੧੫੭**. ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਆਕਾਸੇਨਾਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਤਙ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠਕ੍ਖਣੇਯੇਵ। ‘‘ਅਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵ ਏਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯਂ ਏਤਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠੋ ਚੇ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫)। ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਨ ਸਹ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ।

**੨੧੫੮-੯. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ, **ਤਤ੍ਥੇ**ਵ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ** ਪਕਤਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ **ਪਞ੍ਚ** ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਘਣ੍ਟਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸਙ੍ਘਦਾਯਕਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ ਗਰੂਸੁ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। “**ਦੇਤਿ ਚੇ ਸਙ੍ਘਦਾਯਕੋ**”ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਘਣ੍ਟਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਦੇਤਿ ਚੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਓਣੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਅਜ੍ਜ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਾਗਤੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਭਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਯਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫) – **ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣੇ** ਤਾਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਿਹਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਵ। ਪਵਾਰਣਾਯਪਿ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਘਣ੍ਟਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਿਯਮਾਨਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**ਓਣੋਜਨੇ** ਸਚੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਾ ਚਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਾਹੇਥ, ਅਜ੍ਜ ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵਂ ਤਾਨਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇਸੁ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਲਭਤਿ। ''ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਏਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਨ ਲਭਤਿ। ਇਦਂ ਓਣੋਜਨਂ ਨਾਮ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸੇਵ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸੋ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰੇਨ ਮਾ ਕਿਲਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ।

**ਭਤ੍ਤੇ** ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਭਤ੍ਤਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਲਭਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਾ ਠਾਤੁਂ ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸੇਨੋ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਰਾਮਿਕਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੇਹਿ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਸਚੇ ਸਯਮੇਵ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਪੇਲ਼ਭਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਭਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਚੇ ਓਣੋਜਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ''ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਭਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦ੍ਵੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ਲਭਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫) **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤਿ , ਤਤ੍ਥ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੭੬੦**. ਇਦਾਨਿ ਸਮਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਯੇਸੁ ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਸਮਥੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਨਿ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਿਵਾਦਾਧਾਰਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਵਾਦਾਧਾਰਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ। **ਆਪਤ੍ਤਾਧਾਰਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਧਾਰਤਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਯੋ। ਆਧਾਰੀਯਤਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮਥੇਹੀਤਿ **ਆਧਾਰੋ,** ਵਿਵਾਦੋ ਚ ਸੋ ਆਧਾਰੋ ਚਾਤਿ **ਵਿਵਾਦਾਧਾਰੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਵਿਵਾਦਾਧਾਰਤਾ**। ਏਵਮਾਧਾਰਾਧਿਕਰਣ-ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਵਾਦਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਹ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਧਿਕਰੀਯਤਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮਥੇਹੀਤਿ **ਅਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਏਤੇਸਂ ਤੁ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ, ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਥਾ ਮਤਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੨੭੬੧**. **ਏਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ** ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਚ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ 'ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਅਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਵਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੧੫) ਅਟ੍ਠਾਰਸ **ਭੇਦਕਾਰਕਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਚ ਮਹੇਸਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ **ਵਿਵਾਦੋ** ਅਧਿਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨਿ **ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ** ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੬੨**. **ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ**ਵਾਤਿ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨੁਵਦਨ੍ਤਿ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੧੫) ਵੁਤ੍ਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਦਨਂ ਚੋਦਨਾ **ਅਨੁਵਾਦੋ। ਉਪਾਗਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਅਨੁਵਾਦੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਠਮਮੇਵ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਪੁਨਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਸਮ੍ਭਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਾਰਤਾ ਤਤ੍ਥ, ਸਤ੍ਤਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, "**ਆਪਤ੍ਤਾਧਾਰਤਾ ਨਾਮ, ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਤਾ**"ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ, **ਆਪਤ੍ਤਾਧਾਰਤਾ ਨਾਮ** ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ **ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਤਾ** ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੭੬੩**. **ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਾਦਾਯ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਾਭਿਧਾਨਂ ਸਿਯਾ, ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤੇਸਂ ਤੁ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਂ। **ਸਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੂਪਸਮਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। **ਸਮਥਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਹੀਤਿ "**ਸਮਥਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ''ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਥਾ ਮਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਸਮਥ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੭੬੪-੫**. ਤੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਮ੍ਮੁਖਾ**"ਤਿਆਦਿ। "**ਵਿਨਯੋ**"ਤਿ ਇਦਂ **ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਦਿਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਸਤਿਵਿਨਯੋ ਅਮੂਲ਼੍ਹਵਿਨਯੋ''ਤਿ। "**ਪਟਿਞ੍ਞਾਵਿਨਯੋ**"ਤਿ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਤਮੋ ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਸਮਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੋਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਸਮਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੬੬**. ਚਤੂਸੁ ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ ਯਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ, ਤੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਿਵਾਦੋ**"ਤਿਆਦਿ।

**੨੭੬੭-੯**. ''ਵਿਵਾਦੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਛਟ੍ਠੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ, ਸਮਥੇਸੁ ਚ ਕਿਂ ਕੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਚੇ? **ਵਿਵਾਦੋ** ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ **ਛਟ੍ਠੇਨ** ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ, **ਪਠਮੇਨ** ਸਮਥੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ **ਸਮ੍ਮਤਿ**। ਯਸ੍ਸਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਬਹੁਤਰਾ, ਏਸਾ **ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ**। ''ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੯, ੨੩੪, ੨੩੬, ੨੩੭, ੨੪੨)

ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਨ ਵਾ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਸਮਿਯਮਾਨੰ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤੰ ਵਿਨਾ ਇਤਰੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**, ਸਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਭੂਤਤਾ **ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**, ਯਥਾ ਤੰ ਸਮੇਤਬ੍ਬੰ, ਤਥੇਵਸ੍ਸ ਸਮਨੰ **ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**, ਯੋ ਚ ਵਿਵਦਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਵਿਵਦਤਿ, ਤੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**।

‘‘ਅਨੁਵਾਦੋ ਚਤੂਹਿਪੀ’’ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਸਮ੍ਮੁਖਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਾਦੀਹਿ ਤੀਹਿਪੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਸਤਿਵਿਨਯਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇਹਿ ਤੀਹਿਪਿ। **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਤੀਹਿ, ਤਥਾ **ਪਞ੍ਚਮੇਨ** ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਸਮਥੇਨਾਪਿ ਅਨੁਵਾਦੋ ਸਮ੍ਮਤਿ, ਪਗੇਵ ਚਤੂਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੋ ਪਾਪੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਪਾਪਿਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ **‘‘ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾ’’**ਤਿ ਕਮ੍ਮੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਤਾ ਅਮੂਲਿਕਾ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਚੋਦਨਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਸਤਿਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਚੋਦਨਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਥੇਵ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਨਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬਹੁਲਾਪਤ੍ਤਿਚੋਦਨਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚੇਵ ਤਥੇਵ ਪਕਤੇਨ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਕਮ੍ਮੇਨ ਚ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

‘‘ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਤੀਹੇਵਾ’’ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸਮਾਹ **‘‘ਸਮ੍ਮੁਖੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮ੍ਮੁਖੇਨ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ, **ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ** ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ, ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਵਾ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਏਵ ਸਮਥੇਹਿ **ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ** ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਉਪਸਮੰ ਯਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੰ** ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਪਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਆਮ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ। **ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੰ** ਪਨ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ।

**ਤੀਹੇਵ ਸਮਥੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ, ਕੋਸਮ੍ਬਕਾਨੰ ਵਿਗ੍ਗਹਸਦਿਸੰ ਮਹਾਵਿਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਆਪਨ੍ਨਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਚੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਸੁ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸਰੂਪੰ ਥੁਲ੍ਲਵਜ੍ਜਾਦਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ, ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**ਕਿਚ੍ਚੰ** ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ **ਏਕੇਨ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੧੦. ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। **ਸਲਾਕੰ ਗਾਹਯੇ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਾਰਕੇ ਸਙ੍ਘੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਬਹੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਰਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਨਿਤੁੰ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਨਯੇਨ ਸਲਾਕੰ ਗਾਹਾਪੇਯ੍ਯ। **ਬੁਧੋ**ਤਿ ‘‘ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ…ਪੇ॰… ਗਹਿਤਾਗਹਿਤਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **‘‘ਗੂਲ੍ਹੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਕਣ੍ਣਜਪ੍ਪੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਣ੍ਣੇ ਜਪ੍ਪੋ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਪਯੋਗੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਏਤ੍ਥ **ਗੂਲ੍ਹਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੋ** ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਸਲਾਕਾ ਚ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਸਲਾਕਾ ਚ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਲਾਕਾ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਤੋ ਤਵ ਰੁਚ੍ਚਨਕੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਰਹੋ ਠਤ੍ਵਾ ਗਾਹਾਪਨੰ। **ਵਿਵਟਕੰ** ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਬਹੁਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਜਾਨਨ੍ਤੇਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਾਹਾਪਨੰ। **ਕਣ੍ਣਜਪ੍ਪਨੰ** ਨਾਮ ਏਵਮੇਵ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਰਹੋ ਠਤ੍ਵਾ ਗਾਹਾਪਨੰ।

**੨੧੧੧. ਅਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਲਜ੍ਜਿਸੁ ਬਾਲੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਉਸ੍ਸਦੇਸੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

**੨੧੧੨. ਸਕੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾਯੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਤੇਨੇਵ◌ਾਤਿ।

**੨੧੧੩-੫. “ਆਪਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿਆਦਿ ‘‘ਅਲਜ੍ਜੀ, ਲਜ੍ਜੀ, ਬਾਲੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਕਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਂ। **ਦੁਚ੍ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਤਿਵ◌ਿਧਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠੁ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਦੁਬ੍ਭਾਸੀ**ਤਿ ਮੁਸਾਵ◌ਾਦਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਸੇਨ ਵਚੀਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠੁ ਭਾਸਨਸੀਲੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟਕਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਤਿਵ◌ਿਧਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਸੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਸੀਲੋ। **ਇਤਿ ਲਕ੍ਖਣੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਅਲਜ੍ਜੀਲਜ੍ਜੀਬਾਲਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਗਮੇਤਿ।

**੨੧੧੬**. ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ’’ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮੇਤੁਮਾਹ **“ਤਿਧਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਤਿਧਾਸਲਾਕਗਾਹੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਵ◌ਿਧਸ੍ਸ ਸਲਾਕਗਾਹਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ। ਬਹੁਕਾ ਧਮ੍ਮਵ◌ਾਦਿਨੋ ਯਦਿ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਵ◌ੂਪਸਮਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੨੧੧੭**. ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਚ ਹੋਤਿ ਸਾਨੁਵ◌ਾਦੋ ਚ **ਕਮ੍ਮਤੋ** ਕਾਯਕਮ੍ਮਤੋ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਤੋ ਚ ਅਸੁਚਿ ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ** ਏਵ◌ਂਵ◌ਿਧੋ ਪਾਪ**ਪੁਗ੍ਗਲੋ** ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਯਸਿਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯੋਗੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਾਨੁਵ◌ਾਦੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਵ◌ਾਦੋ** ਨਾਮ ਚੋਦਨਾ, ਸਹ ਅਨੁਵ◌ਾਦੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਾਨੁਵ◌ਾਦੋ,** ਪਾਪਗਰਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਚੋਦਨਾਯ ਅਨੁਰੂਪੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੧੧੮-੯. ਭਣ੍ਡਨੇ**ਤਿ ਕਲਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ। **ਕਲਹੇ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵ◌ਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇ ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਸਾਦਿਕੇ ਕਲਹੇ ਚ। **ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਮ੍ਹਿ ਅਨਪ੍ਪਕੇ**ਤਿ ਬਹੁਵ◌ਿਧੇ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦੇ ਜਾਤੇ। **ਬਹੁਅਸ੍ਸਾਮਣੇ ਚਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵ◌ਿਕੇ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਕਾਯਿਕਵ◌ਾਚਸਿਕਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਚ ਕਤੇ। **ਅਨਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤੇ। **ਭਸ੍ਸਕੇ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਮਨਾਪਵਚਨੇ ਚਿਣ੍ਣੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, **ਭਾਸਿਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਵ◌ੇਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਵ◌ੇਸਿਯਮਾਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਵ◌ਾਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਚਣ੍ਡਂ। **ਕਕ੍ਖਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਆਸਜ੍ਜਂ। **ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੧੮੦-੨**. ਯਥਾ ਚ ਵ◌ੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਥਾ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇ ਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**ਥੁਲ੍ਲਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਞ੍ਚ। **ਗਿਹੀਹਿ ਪਟਿਸਂਯੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੇਹਿ ਚ ਤਦਞ੍ਞੇਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਖੁਂਸਨਵਮ੍ਭਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਅਸਚ੍ਚਾਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਂ। ਏਸਾ ਏਵ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਨਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਦੁਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਯਾ ਚ ਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਅਸਚ੍ਚਾਪਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਵਸੇਸਾ ਨਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵਚਨਤੋ।

**ਸੁਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਨੋ ਜਾਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਖੁਂਸਨਵਮ੍ਭਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾ ਓਮਸਵ◌ਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ◌ਿਭਾਗਗਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਰੇਹਿਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਗਿਹਿਂ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤਾਨਂ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਾਨਂ ਇਤਰੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਆਪਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਂ ਅਵ◌ਿਜਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਵਨੂਪਚਾਰਂ ਜਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਂਸੇ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

**ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਿਕੋ, ਤਂ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯੇ ਪਨ 'ਨ ਮੇਤਂ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੪) ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤੇਸਮਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ।

**ਯੋ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਗ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਸਮਥਕਾਰਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮੂਹੇ। **ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇ** ਕਤੇ ਸਤਿ ਯਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਪਨ੍ਨਾਯ **ਸੇਸਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ** ਨਿਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ** ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੭੮੩**. **ਕੁਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾਸਿਲਾਦਾਰੁਕੁਟ੍ਟਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ। **ਅਟ੍ਟਾਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਟਾਨਂ** ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖੇ ਫਲਕਂ ਵਿਯ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਪਦਾਕਾਰੇਨ ਰਾਜਿਯੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਨਿਖਣਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਯਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ।

**੨੭੮੪**. **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤੇਨ ਦਾਰੁਮਯਹਤ੍ਥੇਨ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ। **ਕੁਰੁਵਿਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਕੁਰੁਵਿਨ੍ਦਕਪਾਸਾਣਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਲਾਖਾਯ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਗੁਲਿਕਕਲਾਪਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ। **ਮਲ੍ਲਕੇਨਾ**ਤਿ ਮਕਰਦਨ੍ਤਕੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਲ੍ਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤੇਨ ਮਲ੍ਲਕੇਨ, ਇਦਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਾਯਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰੇਨ ਘਂਸੇਯ੍ਯ।

**੨੭੮੫**. **ਅਕਤਂ ਮਲ੍ਲਕਂ** ਨਾਮ ਮਕਰਦਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ, ਇਦਂ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੭੮੬**. **ਕਪਾਲਿਟ੍ਠਕਖਣ੍ਡਾਨੀ**ਤਿ ਕਪਾਲਖਣ੍ਡਇਟ੍ਠਕਖਣ੍ਡਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। “**ਪੁਥੁਪਾਣਿਕ**”ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। “**ਵਤ੍ਥਵਟ੍ਟੀ**”ਤਿ ਇਦਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਉਕ੍ਕਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਹਾਨਸਾਟਕਵਟ੍ਟਿਯਾਪਿ ਘਂਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੭੮੭**. **ਫੇਣਕਂ** ਨਾਮ ਸਮੁਦ੍ਦਫੇਣਂ। **ਕਥਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਪਾਲਖਣ੍ਡਂ। ਪਾਦਘਂਸਨੇ **ਵੁਤ੍ਤਾ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। **ਕਤਕਂ** ਨਾਮ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾਕਾਰਂ ਪਾਦਘਂਸਨਤ੍ਥਂ ਕਣ੍ਟਕੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ, ਏਤਂ ਨੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ, ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੭੮੮**. **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੂਪਗਾਦਿਅਲਙ੍ਕਾਰੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ।

**੨੭੮੯**. **ਓਸਣ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੋ ਨਮੇਯ੍ਯ। **ਹਤ੍ਥਫਣਕੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਫਣਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਓਸਣ੍ਠੇਨ੍ਤਿ। **ਫਣਕੇਨਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਮਯਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ। **ਕੋਚ੍ਛੇਨਾ**ਤਿ ਉਸਿਰਮਯੇਨ ਵਾ ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਮਯੇਨ ਵਾ ਕੋਚ੍ਛੇਨ।

**੨੭੯੦**. **ਸਿਤ੍ਥਤੇਲੋਦਤੇਲੇਹੀ**ਤਿ ਸਿਤ੍ਥਤੇਲਞ੍ਚ ਉਦਕਤੇਲਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤੇਹਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਤ੍ਥਤੇਲਂ** ਨਾਮ ਮਧੁਸਿਤ੍ਥਕਨਿਯ੍ਯਾਸਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਕ੍ਕਣਂ। **ਚਿਕ੍ਕਣਂ** ਨਾਮ ਨਿਯ੍ਯਾਸਂ। **ਉਦਕਤੇਲਂ** ਨਾਮ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸਕਂ ਤੇਲਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ‘‘ਸਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਲੋਮਨਿਪਾਤਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਲਾਟਾਭਿਮੁਖਂ ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਪਾਤਨਤ੍ਥਂ। **ਉਦ੍ਧਲੋਮੇਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਲੋਮੇਨ।

**੨੭੯੧**. **ਹਤ੍ਥਂ ਤੇਲੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਰਤਲਂ ਤੇਲੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਸਿਰੋਰੁਹਾ** ਕੇਸਾ। **ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤਰਜਸਿਰਸ੍ਸ। ਅਲ੍ਲਹਤ੍ਥੇਨ ਸਿਰੋਰੁਹੇ ਪੁਞ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੯੨**. **ਆਦਾਸੇ ਉਦਪਤ੍ਤੇ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਂਸਪਤ੍ਤਾਦੀਨਿਪਿ, ਯੇਸੁ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਆਦਾਸਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕਞ੍ਜਿਯਾਦੀਨਿਪਿ ਚ ਉਦਪਤ੍ਤਸਙ੍ਖਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

**੨੭੯੩**. ਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸਞ੍ਛਵਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ‘‘ਮੇ ਮੁਖੇ ਵਣੋ ਸਞ੍ਛਵਿ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਹੁ ਨ ਸਞ੍ਛਵੀ’’ਤਿ ਮੁਖਂ ਦਟ੍ਠੁਞ੍ਚ ‘‘ਅਹਂ ਜਿਣ੍ਣੋ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਜਾਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮੁਖਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੯੪**. **ਨਚ੍ਚਂ** ਵਾਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਚ੍ਚਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੋਰਨਚ੍ਚਮ੍ਪਿ। **ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਟਗੀਤਂ ਵਾ ਸਾਧੁਗੀਤਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਨ੍ਤਗੀਤਮ੍ਪਿ, ਯਂ ''ਗਾਯਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਓਕੂਜਨ੍ਤਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਦਿਤਂ। **ਦਟ੍ਠੁਂ ਵਾ ਪਨ ਸੋਤੁਂ** ਵਾਤਿ ਨਚ੍ਚਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਵਾਦਿਤਂ ਸੋਤੁਂ ਵਾ।

**੨੧੯੫**. ਸਯਂ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਚ੍ਚਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਾਯਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਾਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੮) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਦੇਕਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਦਟ੍ਠੁਮਨ੍ਤਮਸੋ"**ਤਿਆਦਿ।

**੨੧੯੬**. **ਸੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਗੀਤਂ ਵਾ ਵਾਦਿਤਂ ਵਾ। **ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਨਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਤਿ।

**੨੧੯੭**. **ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ''ਨਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗੀਤਂ, ਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੯੮**. **ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਨ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ''ਨਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ''ਗੀਤਂ, ਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਪਿ ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵੀਥਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਗੀਵਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋਪਿ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੯੯**. **ਦੀਘਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਤੋ ਦੀਘਾ। **ਨ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ ਵਾ ਦੁਮਾਸਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗੁਲਾਨਿ ਪਰਿਮਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੋ,** ਕੇਸੋ। ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਮਾਸੋ**। ਕੇਸਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ ਵਾ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ਦੁਮਾਸਂ ਵਾ। **ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਤੋ ਵਾ ਦੁਮਾਸਤੋ ਵਾ ਕੇਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਕੇਸਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗੁਲਾਨਿ ਸਮਾਹਟਾਨਿ **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ,** ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ ਸਮਾਹਟਾ **ਦੁਮਾਸਂ,** ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਕੇਸੇ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ਦੁਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਾ, **ਤਤੋ** ਕਾਲਪਰਿਮਾਣਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਕੇਸੇ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਕੇਸੇ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵੇਮਾਸੇ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵੇਮਾਸੇਯੇਵ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ ਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਨ ਦੀਘਾ, ਦ੍ਵੇਮਾਸਤੋ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿਯੇਵ। ਏਵਮਯਂ ਉਭਯੇਨਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਓਰਂ ਪਨ ਨਵਟ੍ਟਨਭਾਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

**੨੮੦੦**. ਦੀਘੇ ਨਖੇ, ਦੀਘਾਨਿ ਨਾਸਿਕਲੋਮਾਨਿ ਚ ਨ ਧਾਰਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਨ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੀਸਤਿਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਯਾ ਨਖਾਨਂ ਮਟ੍ਠਂ ਲਿਖਿਤਮਟ੍ਠਭਾਵਂ ਕਾਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਕੇਨ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਫਲਿਕਮਣੀਨਂ ਵਿਯ ਉਜ੍ਜਲਕਰਣਂ **ਲਿਖਿਤਮਟ੍ਠਂ** ਨਾਮ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਲਮਤ੍ਤਂ ਅਪਕਡ੍ਢਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੪) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਮੁਗ੍ਗਫਲਤਚਾਦੀਹਿ ਨਖਮਲਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੮੦੧**. **ਕਪ੍ਪਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਮਸ੍ਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਕੇਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਮਸ੍ਸੁਂ ਕਪ੍ਪਾਪੇਯ੍ਯ। **ਦਾਠਿਕਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਸ੍ਸੁਂ ਅਕਪ੍ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯ। **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਉਪਕਚ੍ਛਕਮੁਤ੍ਤਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨੇ। **ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਯ੍ਯ**ਵਾਤਿ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰੇਨ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯ, ਸਯਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧੇ ਗਣ੍ਡਪਿਲ਼ਕਵਣਾਦਿਕੇ ਆਬਾਧੇ ਸਤਿ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੮੦੨**. ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞੇਨ** ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਤਥਾ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੨੮੦੩. **ਸੇਸਙ੍ਗਛੇਦਨੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਦਿਅਵਸੇਸਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਂ ਛੇਦਨੇ। **ਅਤ੍ਤਵਧੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮੇਨ ਵਾ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਨਾਸੇ।

੨੮੦੪. **ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਤੋ ਅਵਸੇਸਂ ਸਰੀਰਾਵਯਵਂ। ਅਹਿਕੀਟਾਦਿਦਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਟਿਕਾਰਵਸੇਨ **ਅਙ੍ਗਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ** ਨ ਦੋਸੋ। ਤਾਦਿਸਾਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਤਪ੍ਪਟਿਕਾਰਵਸੇਨ **ਅਙ੍ਗਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ** ਨ ਦੋਸੋ। ਲੋਹਿਤਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੮੦੫. **ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਮਗ੍ਗੇ** ਅਦ੍ਧਾਨੇ **ਤਂ** ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸ ਯੋ ਨ ਦਦਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਅਦਦਤੋ** ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਯਾਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨ ਅਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

੨੮੦੬. “**ਨਗ੍ਗੋ**”ਤਿ ਪਦਂ ‘‘ਨ ਭੁਞ੍ਜੇ’’ਤਿਆਦਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਭੁਞ੍ਜੇ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਾਦਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਨ ਪਿਵੇ**ਤਿ ਯਾਗੁਆਦਿਂ ਪਾਤਬ੍ਬਂ ਨ ਪਿਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚ ਖਾਦੇ**ਤਿ ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦਿਕਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨ ਖਾਦੇਯ੍ਯ। **ਨ ਸਾਯਯੇ**ਤਿ ਫਾਣਿਤਾਦਿਕਂ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਨ ਸਾਯੇਯ੍ਯ ਨ ਲਿਹੇਯ੍ਯ। **ਨ ਦਦੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਾਦਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਦਦੇਯ੍ਯ। **ਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਸਯਂ ਨਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਅਞ੍ਞਸਂ** ਮਗ੍ਗਂ।

੨੮੦੭. **ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਸਯਂ ਨਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੮੦੮. ਪਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ **ਪਰਿਕਮ੍ਮੇ** ਜਨ੍ਤਾਘਰਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀ **ਵੁਤ੍ਤਾ** ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯੋ ਜਨ੍ਤਾਘਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਂ ਉਦਕਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਂ ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੧) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਹਿਰਿਕੋਪਿਨਨ੍ਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ**, ਜਨ੍ਤਾਘਰਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ **ਜਨ੍ਤਾਘਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ**। ਉਦਕਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ **ਉਦਕਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ**। ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ **ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ। “ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਤਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭੋਜਨਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ।

੨੮੦੯. **ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੇਲ਼ਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਬਲੋਹਵਟ੍ਟਲੋਹਕਂਸਲੋਹਕਾਲ਼ਲੋਹਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦੀਹਿ ਕਤਾਯ ਵਾ ਦਾਰੁਮਯਾਯ ਵਾ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪੇਲ਼ਾਯ ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨੇ। **ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਾਜਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨਂ ਨਾਮ ਤਮ੍ਬਲੋਹੇਨ ਵਾ ਰਜਤੇਨ ਵਾ ਕਤਾਯ ਪੇਲ਼ਾਯ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ‘ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਦਾਰੁਮਯਾਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੪)। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਲ਼ੋਰਿਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੪) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਮਲ਼ੋਰਿਕਾਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। “**ਮਲ਼ੋਰਿਕਾ**”ਤਿ ਚ ਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਤਯੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਬਹੂ ਵਾ ਦਣ੍ਡਕੇ ਉਪਰਿ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਮਜ੍ਝੇ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਆਧਾਰਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਯਟ੍ਠਿਆਧਾਰਕਪਣ੍ਣਾਧਾਰਕਪਚ੍ਛਿਕਪਿਟ੍ਠਘਟਕਕਵਾਟਕਾਦਿਭਾਜਨਮੁਖਉਦੁਕ੍ਖਲਾਦੀਨਿਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਯਟ੍ਠਿਆਧਾਰਕੋ**ਤਿ ਯਟ੍ਠਿਂਯੇਵ ਉਜੁਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧੀਕਤਆਧਾਰਕੋ।

ਏਕਭਾਜਨੇ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਭੋਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ‘‘ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਏਕਭਾਜਨੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮਾਹ “**ਏਕਤੋ**”ਤਿ। “**ਭੁਞ੍ਜਤੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਕਤੋ ਏਕਭਾਜਨੇ ਯਾਗੁਆਦਿਪਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਥਾਲਕੇ ਪਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੪)। ਅਥ ਵਾ **ਭੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਸਚੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਜਨਤੋ ਫਲਂ ਵਾ ਪੂਵਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਪਗਤੇ ਇਤਰਸ੍ਸ ਸੇਸਕਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪੁਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**੨੮੧੦**. ਯੇ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਪਾਵੁਰਣਾ ਵਾ ਏਕਤ੍ਥਰਣਾ ਵਾ ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ, ਯੇ ਏਕਮਞ੍ਚੇਪਿ ਏਕਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੧੧**. **ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਮੁਪਾਗਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਘਾਟੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਮਾਹ। ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਉਪਗਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯ। ''ਸਙ੍ਘਾਟੀਤਿ ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਵੋਹਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਮਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਂ 'ਸਙ੍ਘਾਟੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ, ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ** ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਨ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥੇਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੇਨ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਉਪਗਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸਚੀਵਰੇਹਿ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੀਲਂ ਨ ਕੀਲ਼ੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਜੁਤਕੀਲ਼ਾਦਿਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਕੀਲ਼ਿਕਂ ਨ ਕੀਲ਼ੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚ ਗਾਹਯੇ**ਤਿ ਨ ਚ ਗਾਹਾਪੇਯ੍ਯ, ਨ ਹਰਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੧੨**. **ਦਾਠਿਕਾਯਪੀ**ਤਿ ਮਸ੍ਸੁਮ੍ਹਿ। **ਉਗ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਬੀਭਚ੍ਛ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਲਿਤਂ। **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਭਚ੍ਛਂ।

**੨੮੧੩**. **"ਅਗਿਲਾਨੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **"ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਪਰਂ ਧਾਰਾਪਨੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਧਾਰਣਸਾਦਿਯਨੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਂ, ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੦) – ਯਸ੍ਸ ਕਾਯਦਾਹੋ ਵਾ ਪਿਤ੍ਤਕੋਪੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਖੁ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਂ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਆਬਾਧੋ ਵਿਨਾ ਛਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਾਮੇ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਾ ਛਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਾਲ਼ਮਿਗਚੋਰਭਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਂ, ਵਸ੍ਸੇ ਪਨ ਚੀਵਰਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਤਾਲਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

**੨੮੧੪**. ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਕਾਰੋ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ **"ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ। ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮਧੇਯ੍ਯਂ **"ਵਸਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ। **"ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ"**ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ''ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵੇਲ੍ਲਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਂ-ਸਦ੍ਦਲੋਪੋ, ਸਂਵੇਲ੍ਲਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਂ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੦) ਨਾਮ ਨਾਭਿਮੂਲਤੋ ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਸਣ੍ਠਾਨਂ ਓਲਮ੍ਬਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਚੋਲ਼ਿਕਿਤ੍ਥੀਨਂ ਨਿਵਾਸਨਂ ਵਿਯ। **ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣਂ** ਨਾਮ ਉਪਰਿਤੋ ਦ੍ਵੇ, ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਣ੍ਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। **ਮਚ੍ਛਵਾਲ਼ਕਂ** ਨਾਮ ਏਕਤੋ ਦਸਨ੍ਤਂ ਏਕਤੋ ਪਾਸਨ੍ਤਂ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। **ਸਂਵੇਲ੍ਲਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਲ੍ਲਕਮ੍ਮਕਾਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਚ੍ਛਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਂ। **ਤਾਲਵਣ੍ਟਕਂ** ਨਾਮ ਤਾਲਵਣ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਸਾਟਕਂ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤਵਲਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਤਵਲਿਕਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਸਾਟਕਂ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਓਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਓਵਟ੍ਟਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਥਂ, ਵਾਮਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਸੁ ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਲਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਜਾਣੁਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਾ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਲਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਕੋਣੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਲਗ੍ਗੇਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਏਕਂ ਕਾਸਾਵਂ ਤਥਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਅਪਰਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਿਲਾਨੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਕਾਸਾਵਸ੍ਸ ਓਵਟ੍ਟਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਂ ਉਪਰਿ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਦ੍ਵੇ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਸਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਤਿ ਯਞ੍ਚ ਇਧ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਯਞ੍ਚ ਸੇਖਿਯਵਣ੍ਣਨਾਯਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਂ ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ।

**੨੮੧੫**. **ਗਿਹਿਪਾਰੁਪਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੇਤਪਟਪਾਰੁਤਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੦) ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਾਰੁਤਂ ਏਕਸਾਟਕਪਾਰੁਤਂ ਸੋਣ੍ਡਪਾਰੁਤਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਿਕਪਾਰੁਤਂ ਮਹਾਜੇਟ੍ਠਕਪਾਰੁਤਂ ਕੁਟਿਪਵੇਸਕਪਾਰੁਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਾਰੁਤਂ ਪਾਲ਼ਿਕਾਰਕਪਾਰੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪਰਿਮਣ੍ਡਲਲਕ੍ਖਣਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਾਰੁਤਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਗਿਹਿਪਾਰੁਤਂ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੇਤਪਟਾ ਅਡ੍ਢਪਾਲਕਨਿਗਣ੍ਠਾ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਉਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਪਾਵੁਰਣਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਏਕਸਾਟਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਵਤ੍ਥਸਾਟਕਸ੍ਸ ਏਕੇਨਨ੍ਤੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਉਭੋਸੁ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਾਦਯੋ ਸਾਟਕੇਨ ਗੀਵਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਉਦਰੇ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬੇਨ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਿਕਾਯੋ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਗੁਣ੍ਠਿਕਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਮਹਾਜੇਟ੍ਠਾ ਦੀਘਸਾਟਕਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਏਕੇਨਨ੍ਤੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਕਸ੍ਸਕਾ ਖੇਤ੍ਤਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਸਾਟਕਂ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਉਪਕਚ੍ਛਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਏਕੇਨਨ੍ਤੇਨ ਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਸਾਟਕਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਪਾਲ਼ਿਕਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਂਸਪਾਰੁਪਨੇਨ ਪਾਰੁਤਂ ਵਾਮਬਾਹਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਅਂਸਕੂਟਂ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਤੇ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਏਵਰੂਪੇ ਪਾਰੁਪਨਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਂ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਅਨਾਦਰੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਭਾਵੋਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੧੬**. **ਲੋਕਾਯਤਂ ਨ ਵਾਚੇਯ**ਜਾਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ, ਸੇਤੋ ਕਾਕੋ, ਕਾਲ਼ੋ ਬਕੋ ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਿਰਤ੍ਥਕਕਾਰਣਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨ ਵਾਚੇਯਜ। **ਨ ਚ ਤਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣੇ**ਤਿ ਤਂ ਲੋਕਾਯਤਂ ਨ ਚ ਪਰਿਯਾਪੁਣੇਯਜ ਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯਜ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪਧਨੁਸਿਪ੍ਪਾਦਿਕਾ ਪਰੋਪਘਾਤਕਰਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੧੭**. **ਸਬ੍ਬਾਚਾਮਰਿਬੀਜਨੀ**ਤਿ ਸੇਤਾਦਿਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਚਮਰਵਾਲੇਹਿ ਕਤਾ ਬੀਜਨੀ। **ਨ ਚਾਲਿਮ੍ਪੇਯਜ ਦਾਯਂ** ਵਾਤਿ ਦਵਡਾਹਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਨਿਵਾਰਣਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਕਾਰਣਂ ਵਿਨਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਨ ਆਲਿਮ੍ਪੇਯਜ। ਦਵਡਾਹੇ ਪਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸਤਿ ਪਟਗ੍ਗਿਂ ਦਾਤੁਂ, ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਕਰਣੇਨ ਵਾ ਪਰਿਖਾਖਣਨੇਨ ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਾਤੁਂ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਲ੍ਲਸਾਖਂ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤਿ। ਉਦਕੇਨ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨੇਵ ਲਭਤਿ, ਨੇਤਰੇਨ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਸਤਿ ਤੇਨੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮੁਖਂ ਨ ਚ ਲਞ੍ਜੇ**ਤਿ ਮਨੋਸਿਲਾਦਿਨਾ ਮੁਖਂ ਨ ਲਿਮ੍ਪੇਯਜ, ਤਿਲਕੇਨ ਅਙ੍ਕਂ ਨ ਕਰੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੧੮**. **ਉਭਤੋਕਾਜ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋਕੋਟਿਯਾ ਭਾਰਵਹਨਕੋਟਿਕਾਜਂ। **ਅਨ੍ਤਰਕਾਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਕੋਟਿਯਾ ਠਿਤਵਾਹਕੇਹਿ ਵਹਿਤਬ੍ਬਂ ਮਜ੍ਝੇਭਾਰਯੁਤ੍ਤਕਾਜਂ। **ਸੀਸਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟਿਭਾਰਾਦਯੋ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਵ।

**੨੮੧੯**. ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਂ ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਚ੍ਛਿਮਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਖਾਦਤਿ, ਏਵਂ ਖਾਦਤੋ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੨੦**. **ਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤਿਪੀ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਕਟ੍ਠਾਦਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੇ ਪਨ ਸਤਿ। **ਪੋਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਬਜਾਮਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਦਯੋ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹੋ ਵਾ ਦਿਸਾ ਓਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਵਡਾਹਂ ਵਾ ਉਦਕੋਘਂ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ। **ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਭਿਰੂਹਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਉਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੋਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ।

**੨੮੨੧**. ਸਚੇ **ਅਕਲ੍ਲਕੋ** ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਸਿਯਾ, **ਲਸੁਣਂ** ਮਾਗਧਂ ਆਮਕਂ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣਂ **ਨ ਚ ਖਾਦੇਯਜ** ਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣਂ** ਨਾਮ ਚਤੁਮਿਞ੍ਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਹੁਮਿਞ੍ਜਂ। ਪਲਣ੍ਡੁਕਭਞ੍ਜਨਕਾਦਿਲਸੁਣੇ ਮਗਧੇਸੁ ਜਾਤਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਦੋਸੋ।

ਲਸੁਣਵਿਭਾਗੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਲਸੁਣਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਲਸੁਣਂ ਖਾਦਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੮੯)। **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਬਾਧਸ੍ਸ ਲਸੁਣਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਹੋਤਿ, ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਪਾਲ਼ਿਂ। **ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਟਾਦਿਖਲਿਤਵਚਨਮਯਂ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗਂ ਨ ਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੮੨੨. **ਖਿਪਿਤੇ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਖਿਪਿਤੇ। ‘‘ਜੀਵਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਖਿਪਿਤੇ ਗਿਹਿਨਾ ‘‘ਜੀਵਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪੁਨ ‘‘ਚਿਰਂ ਜੀਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **“ਚਿਰ”**ਨ੍ਤਿ ਪਦੇ ਸਤਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੮੨੩. **ਆਕੋਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪੁਪ੍ਫਸਂਕਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਸਨ੍ਥਤੇ।

੨੮੨੪. ਨ੍ਹਾਪਿਤਾ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਨ੍ਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬਕੋ**, ਨ੍ਹਾਪਿਤਜਾਤਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੁਰਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਨ੍ਹਾਪਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। **ਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਸਚੇ ਯੋ ਨ੍ਹਾਪਿਤਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਖੁਰਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਾਦਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਂ ਵਿਨਾ ਉਣ੍ਣਮਯਾ ਪਾਵੁਰਣਜਾਤਿ। ‘‘ਗੋਨਕਂ ਕੁਤ੍ਤਕਂ ਚਿਤ੍ਤਕ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਭੇਦਵਨ੍ਤਤਾਯ ਆਹ **“ਸਬ੍ਬਾ”**ਤਿ। ਉਣ੍ਣਮਯਂ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **“ਬਾਹਿਰਲੋਮਿਕਾ”**ਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਰਲੋਮੀ ਉਣ੍ਣੀ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੪੯)। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਉਣ੍ਣਲੋਮਾਨਿ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਣ੍ਣਪਾਵਾਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਲੋਮਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੯)।

੨੮੨੫. **ਅਙ੍ਗਰਾਗਂ** ਨਾਮ ਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦਿ। **ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਮੁਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਸਤਿਯਾ ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਯਤ੍ਥ ਸਰਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਨ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੮੨੬. ਸਬ੍ਬਂ ਆਯੁਧਂ ਵਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ **ਲੋਹਜਂ** ਲੋਹਮਯਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਕਮਨੀਯਪਾਦੁਕਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ, ਆਸਨ੍ਦਿਞ੍ਚ ਵਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ **ਦਾਰੁਜਂ** ਦਾਰੁਮਯਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ **ਕਤਕਂ** , **ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਿਕਂ** ਧਨਿਯਸ੍ਸੇਵ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਂ ਕੁਟਿਞ੍ਚ ਵਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ **ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਂ** ਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

## ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੮੨੭**. **ਆਸਨ੍ਦਿਕੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪੀਠਂ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਟਨਿਯਾ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥਤੋ ਉਚ੍ਚਤਰਪ੍ਪਮਾਣਪਾਦਕੋ। ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਦੀਘੋ ਪਨ ਉਚ੍ਚਪਾਦਕੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਪਿ ਆਸਨ੍ਦਿਕਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਤੋਭਾਗੇਨ ਦੀਘਪੀਠਮੇਵ ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਪਾਦਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਆਸਨ੍ਦਿਕੋ ਪਨ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭)।

**ਤਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦਾ, ਅਪਸ੍ਸੇਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਪੀਠਂ। **ਸਤ੍ਤਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਪਸ੍ਸਯੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ, ਤੀਹਿ ਅਪਸ੍ਸੇਹਿ ਚ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਪੀਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਮਞ੍ਚੇਪਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸਤ੍ਤਙ੍ਗੋ ਨਾਮ ਤੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਪਸ੍ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭)।

**੨੮੨੮**. **ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਤੂਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾ। **ਘਰੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਗੇਹੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **''ਨਿਸੀਦਿਤੁ**''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਯਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। **ਸੀਸਪਾਦੂਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਸੋ ''ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਗੇਵ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੮੨੯**. ਨ ਕੇਵਲਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਸੀਸਪਾਦੂਪਧਾਨਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਇਦਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਧਾਨਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਹੂ ਉਪਧਾਨਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਧਾਨਸਨ੍ਥਰੇ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਕਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਕਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ।

**੨੮੩੦**. **ਤਿਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ। **ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਤਿਕਮੁਟ੍ਠਿਕਰਤਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਂ। **ਮਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਿਤਂ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ **''ਮਤ''**ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਦੀਘਤੋ**ਤਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਦੀਘਤੋ। **ਦਿਯਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਦਮੇਵ ਹਿ ''ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਬਿਮ੍ਬੋਹਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਯਥਾਹ –

> ''ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਣ੍ਣਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਮਿਨਿਯਮਾਨਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ਚੇਵ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਂ ਹੋਤਿ। ਦੀਘਤੋ ਪਨ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਰਤਨਂ ਵਾਤਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭)।

**੨੮੩੧**. **ਚੋਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾ। **ਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਨਂ ਪਣ੍ਣਂ। **ਉਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਾਦੀਨਂ ਲੋਮਂ। **ਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਦਬ੍ਬਤਿਣਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਂ। **ਵਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਦਲਿਅਕ੍ਕਮਕਚਿਵਾਕਾਦਿਕਂ। ਏਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪੂਰਿਤਾ ਭਿਸਿਯੋ **ਤੂਲਾਨਂ ਗਣਨਾਵਸਾ** ਹੇਤੁਗਬ੍ਭਾਨਂ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਗਬ੍ਭਾਨਂ ਗਣਨਾਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੩੨**. ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਗਬ੍ਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਭਿਸੀ''**ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚੋਲ਼ਾਦਿਪਞ੍ਚੇਵ। **ਤਥਾ ਤੂਲਾਨਿ ਤੀਣਿਪੀ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਣਿ ਤੂਲਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਂ ਲਤਾਤੂਲਂ ਪੋਟਕਿਤੂਲ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੭) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਿ ਤੀਣਿਪਿ ਤੂਲਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਂ** ਨਾਮ ਸਿਮ੍ਬਲਿਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਤੂਲਂ। **ਲਤਾਤੂਲਂ** ਨਾਮ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਯਾਸਂ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਵਲ੍ਲੀਨਂ ਤੂਲਂ। **ਪੋਟਕਿਤੂਲਂ** ਨਾਮ ਪੋਟਕਿਤਿਣਾਦੀਨਂ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਤਿਣਜਾਤਿਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਚ੍ਛੁਨਲ਼ਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤੂਲਂ। **ਲੋਮਾਨਿ ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਹਾਦਿਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਂ, ਮੋਰਾਦਿਪਕ੍ਖੀਨਂ ਲੋਮਾਨਿ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਭਿਸਿਗਬ੍ਭਾਦਯੋ ਇਮੇ ਦਸ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੨੮੩੩**. ਏਵ◌ਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਗਬ੍ਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਲੋਮੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਮਞ੍ਚ ਪੁਪ੍ਫੇਸੁ ਬਕੁਲਪਿਯਙ੍ਗੁਪੁਪ੍ਫਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਪ੍ਫਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣੇਸੁ ਚ **ਸੁਦ੍ਧਂ** ਕੇਵ◌ਲਂ ਤਮਾਲਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਸੁਦ੍ਧ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਮਾਲਪਤ੍ਤਂ ਸੇਸਗਬ੍ਭੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੮੩੪**. **ਮਸੂਰਕੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਛਵ◌ਿਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ।

**੨੮੩੫**. ‘‘ਸੁਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ◌ਤ੍ਥਂ ਸਰੂਪਤੋ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤੁਮਾਹ “**ਮਿਸ੍ਸ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੨੮੩੬**. **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ** ਵ◌ਾਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਾਪਿ। **ਕਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਟ੍ਠਕਮ੍ਮਾਦਿਵ◌ਸੇਨ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ।

**੨੮੩੭**. **ਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਣ੍ਣਕਜਾਤਕਾਦਿਜਾਤਕਞ੍ਚ। **ਵ◌ਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਮਾਨਵ◌ਤ੍ਥੁਆਦਿਕਂ ਪਸਾਦਜਨਕਂ ਵ◌ਾ ਪੇਤਵ◌ਤ੍ਥੁਆਦਿਕਂ ਸਂਵ◌ੇਗਜਨਕਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ਤ੍ਥੁਂ। ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ** ਇਧ ਦਸ੍ਸਿਤਪਕਰਣਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਰੇਹਿ** ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵ◌ਧਾਰਣੇ, ਤੇਨ ਪਰੇਹਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਮੇਵ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਸਯਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਯਂ ਕਾਤੁਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਗੇਵ ਕਾਰਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੮੩੮**. **ਯੋ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਵ◌ਸ੍ਸੇਹਿ ਵ◌ਾ ਏਕੇਨ ਵ◌ਾ ਵ◌ਸ੍ਸੇਨ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵ◌ੁਡ੍ਢਤਰੋ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਦਹਰਤਰੋ ਵ◌ਾ, ਸੋ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੩੯**. “**ਸਤ੍ਤਵ◌ਸ੍ਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵ◌ਸ੍ਸੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਵ◌ਸ੍ਸੇਹਿ ਵ◌ੁਡ੍ਢਨਵ◌ਕਾਨਂ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕਤ੍ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਂ। “**ਛ ਵ◌ਸ੍ਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵ◌ਸ੍ਸੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਵ◌ਸ੍ਸੇਨ ਵ◌ੁਡ੍ਢਨਵ◌ਕਾਨਂ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕਤ੍ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਂ।

**੨੮੪੦**. ਯਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਪਹੋਤਿ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੀਘਾਸਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਸਮਾਨਾਸਨਿਕਾ ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਞ੍ਚਂ ਭਿਨ੍ਦਿਂਸੁ, ਪੀਠੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੀਠਂ ਭਿਨ੍ਦਿਂਸੂ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ◌॰ ੩੨੦) ਆਰੋਪਿਤੇ ਵ◌ਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਦੁਵ◌ਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਂ ਦੁਵ◌ਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪੀਠ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ◌॰ ੩੨੦) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ “**ਦ੍ਵ◌ੇ**”ਤਿ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

**੨੮੪੧**. ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ , ਇਤ੍ਥਿਂ, ਪਣ੍ਡਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ** ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸਹ ਦੀਘਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਵ◌ਚਨਨ੍ਤੋ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ “**ਸਬ੍ਬੇਹਿਪੀ**”ਤਿ ਕਰਣਵ◌ਚਨਨ੍ਤੋਵ ਪਾਠੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ। ਕਰਣਵ◌ਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਵ◌ਾ ਸਾਮਿਵ◌ਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਂਹਾਰਿਮਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਅਸਂਹਾਰਿਮਂ ਵ◌ਾ, ਤਥਾਰੂਪੇ ਅਪਿ ਫਲਕਖਣ੍ਡੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ◌॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦)।

**੨੮੪੨**. **ਪੁਰਿਮਿਕੋ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ‘‘ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਗਹਿਤਾਗਹਿਤਞ੍ਚ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ◌॰ ੩੧੭) ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪੁਰਿਮਵ◌ਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵ◌ਸੇ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤੁਂ, ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤੁਂ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੇਯ੍ਯਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ◌॰ ੩੧੮) ਨਯੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਨਂ ਪੁਰਿਮਿਕੋ ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ। ਏਵ◌ਮੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵ◌ਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵ◌ਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਨਂ **ਪਚ੍ਛਿਮਿਕੋ** ਨਾਮ। ਏਵ◌ਮੇਵ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾਦਿਵ◌ਸਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਦਿਵ◌ਸੇ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਨਂ **ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ** ਨਾਮ। **ਪਕਾਸਿਤੋ** ‘‘ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਿਯਾਪੁਰਿਮਿਕੋ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਮਾਸਗਤਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਆਯਤਿਂ ਵ◌ਸ੍ਸਾਵ◌ਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ◌॰ ੩੧੮) ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ।

**੨੮੪੩**. ਵੁਤ੍ਤੁਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਪੁਬ੍ਬਾਰੁਣਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਇਧ **ਪਾਟਿਪਦਾ** ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸਾ ਚੇਵ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਦਿਵਸੋ ਚ। ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਾਨਂ ਅਰੁਣੋ **ਪੁਬ੍ਬਾਰੁਣੋ** ਨਾਮ। ਤੇ ਦਿਵਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਦੁਤਿਯਤਿਥਿਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਅਰੁਣੋ **ਪੁਨਾਰੁਣੋ** ਨਾਮ। **ਇਦਨ੍ਤਿ** ਉਭਯਾਰੁਣਾਨਨ੍ਤਰਂ। **ਸੇਨਾਸਨਗਾਹਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕ-ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਇਦਞ੍ਹਿ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। **ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇ** ਵਸ੍ਸੂਪਗਮੇ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ, ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਪਯੋਜਨੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇ**ਤਿ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ, ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਚ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸ ਤਂ ਤਦਹੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਪਨ ਆਗਮਿਨੋ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੨੮੪੪**. ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਸ੍ਸ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨ ਗਾਹਿਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਂ ਸੇਨਾਸਨਂ **ਯਾਚਤਿ,** ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕੇਨ ‘‘ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਾਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੪੫**. ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਇਦਂ **ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ,** ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ‘‘ਵਸ੍ਸਵਾਸਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ **ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ** ਚੀਵਰਂ ਸਚੇ **ਤਤ੍ਰਜਂ** ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਂ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ ਲਭਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਤਤ੍ਰਜਂ ਸਚੇ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾਨਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤਂ ਪਨ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤਂ ਪਨ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮)।

**੨੮੪੬-੮**. ਸਚੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਵਾਸਿਕਹਤ੍ਥਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਚੀਵਰਾਦਿਕਂ **ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਮਯ੍ਹਂ ਗਹਿਤਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਂ ਗਣ੍ਹ’’ ਇਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ **ਤਸ੍ਸ** ਆਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਦਿਸਂ **ਗਚ੍ਛਤਿ** ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਚੇ **ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਤਿ** ਗਿਹੀ ਹੋਤਿ, **ਤਸ੍ਸ** ਦਿਸਂਗਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ **ਤਂ** ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਤੇਨ ਤਥਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਵਾਸਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਤਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਂ **ਸਙ੍ਘਿਕਂਯੇ**ਵ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵੇਤ’’ਨ੍ਤਿ।

**੨੮੪੯**. ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਦਾਯਕੇ **ਮਨੁਸ੍ਸੇ** ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੇ ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਿਸਂਗਮਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਂ ਆਵਾਸਿਕੋ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੫੦**. ਤਤ੍ਥ **ਆਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮੋ ਵਾ ਫਲਾਰਾਮੋ ਵਾ। **ਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਸਾਦਾਦਿਸੇਨਾਸਨਂ। **ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ, ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੂਤਿ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ। **ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਰਾਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋਕਾਸੋ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਆਰਾਮੇਸੁ ਵਿਨਟ੍ਠੇਸੁ ਤੇਸਂ ਪੋਰਾਣਕਭੂਮਿਭਾਗੋ। **ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੋਕਾਸੋ। **ਭਿਸਿ** ਨਾਮ ਉਣ੍ਣਭਿਸਿਆਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ। **ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ ਮਸਾਰਕੋ ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ, ਕੁਲੀਰਪਾਦਕੋ, ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਞ੍ਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਮਸਾਰਕਾਦੀਨਂਯੇਵ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੀਠਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ।

**੨੮੫੧**. **ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ** ਨਾਮ ਕਾਲ਼ਲੋਹੇਨ ਵਾ ਤਮ੍ਬਲੋਹੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਲੋਹੇਨ ਕਤਾ ਕੁਮ੍ਭੀ। **ਕਟਾਹੋ** ਪਾਕਟੋਵ। “**ਭਾਣਕ**”ਨ੍ਤਿ ਅਲਞ੍ਜਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਲਞ੍ਜਰੋ**ਤਿ ਚ ਬਹੁਉਦਕਗਣ੍ਹਨਿਕਾ ਮਹਾਚਾਟਿ, ਜਲਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਲਨ੍ਤਿ ਅਲਞ੍ਜਰੋ। ‘‘ਵਟ੍ਟਚਾਟਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਦੀਘਮੁਖੋ ਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਾਰਕੋ**ਤਿ ਘਟੋ। ਕੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਥਵੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਦਾਲਨਤੋ ਵਿਦਾਰਣਤੋ “**ਕੁਦਾਲੋ**”ਤਿ ਅਯੋਮਯਉਪਕਰਣਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੨੮੫੨**. ਵ**ਲ੍ਲਿਵ◌ੇਲੁ**ਆਦੀਸੁ ਵ◌ੇ**ਲੂ**ਤਿ ਮਹਾਵ◌ੇਣੁ। **ਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਚ੍ਛਾਦਨਂ ਤਿਣਂ। **ਪਣ੍ਣਂ** ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਕਂ। **ਮੁਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣਂ। **ਪਬ੍ਬਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿਣਂ, **ਮਤ੍ਤਿਕਾ** ਪਕਤਿਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵ◌ਾ ਗੇਰੁਕਾਦਿਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾ। **ਆਹ ਚ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ।

**੨੮੫੩**. **ਦ੍ਵ◌ੇ**ਤਿ ਪਠਮਦੁਤਿਯਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿ। **ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ** ''ਆਰਾਮੋ, ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ, ਇਦਂ ਪਠਮਂ। ਵ◌ਿਹਾਰੋ, ਵ◌ਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ, ਇਦਂ ਦੁਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ◌ ੩੨੧-੩੨੨) ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਚਤੁਸਙ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਭਿਸਿਆਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਿਗ੍ਗਹੋ। **ਨਵਕੋਟ੍ਠਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਆਦਯੋ ਨਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਿਗ੍ਗਹੋ। **ਅਟ੍ਠਧਾ** ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ।

**੨੮੫੪**. **ਇਤੀ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਪਞ੍ਚਹਿ ਰਾਸੀਹਿ** ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਗਣਨਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵ◌ੀਸਤਿਵ◌ਿਧਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਪਞ੍ਚਨਿਮ੍ਮਲਲੋਚਨੋ ਨਾਥੋ ਪਕਾਸਯੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਞ੍ਚ ਨਿਮ੍ਮਲਾਨਿ ਲੋਚਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਂਸਦਿਬ੍ਬਧਮ੍ਮਬੁਦ੍ਧਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵ◌ਿਧਵ◌ਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਲੋਚਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੫੫**. **ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਪਰਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ। **ਵ◌ਿਭਾਜੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਭਾਜੇਨ੍ਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ **ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ◌ ੩੨੧) ''ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ। **ਕਿਟਾਗਿਰਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** (ਚੂਲ਼ਵ◌ ੩੨੨) ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਆਗਤਵ◌ੋਹਾਰਭੇਦਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਫੁਸੇ**"ਤਿ। **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** ਪਨ –

> ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਯਂ, ਪਞ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਮਹੇਸਿਨਾ।
> ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।
> ਪਞ੍ਹਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੭੯) –

ਆਗਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਵਸੇਨ ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ, ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਯਞ੍ਚ, ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਨ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੨੮੫੬**. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ** ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵ◌ਾ ਗਣੇਨ ਵ◌ਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਤੁ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਵ◌ਿਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਵ◌ਿਭਾਜਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੫੭**. **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਗਰੁਭਣ੍ਡੇਸੁ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਤੀਸੁ **ਅਗਰੁਭਣ੍ਡਕਂ** ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡੇ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ, ਲੋਹਭਾਣਕਂ, ਲੋਹਕਟਾਹਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵ◌ਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਵ◌ਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਸਤਮਤ੍ਤਉਦਕਗਣ੍ਹਨਕਾਨਿਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ**"ਤਿਆਦਿ।

**੨੮੫੮**. ਇਦਂ ਤਿਵ◌ਿਧਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਾਦੋ** ਨਾਮ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਗਣ੍ਹਨਕੋ ਭਾਜਨਵ◌ਿਸੇਸੋ। ਭਾਜਨਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤੇਨੇਵ ਪਾਦੇਨ ਮਿਨਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕੋ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ◌ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਲੋਹਵ◌ਾਰਕੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਲੋਹਤਮ੍ਬਲੋਹਵਟ੍ਟਲੋਹਕਂਸਲੋਹਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤੋ। **ਭਾਜਿਯੋ**ਤਿ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੮੫੯**. **ਤਤੋ ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕਵ◌ਾਰਕਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਧਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨਕੋ। ਏਵ◌ਂ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਾਨਂ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਾਨਂ (ਚੂਲ਼ਵ◌ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਭਿਙ੍ਗਾਰਾਦੀਨੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਭਿਙ੍ਗਾਰੋ** ਨਾਮ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਕਾਰੇਨ ਕਤਜਲਨਿਗ੍ਗਮਕਣ੍ਣਿਕੋ ਉਚ੍ਚਗੀਵ◌ੋ ਮਹਾਮੁਖਉਦਕਭਾਜਨਵ◌ਿਸੇਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਾਨਿ

‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਦਬ੍ਬਿਕਟਚ੍ਛੁਪਾਤਿਤਟ੍ਟਕਸਰਕਸਮੁਗ੍ਗਅਙ੍ਗਾਰਕਪਲ੍ਲਧੂਮਕਟਚ੍ਛੁਆਦੀਨਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਾ।

**੨੮੬੦**. ਤਮ੍ਬਥਾਲਕਾ ਅਯਥਾਲਕਾ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਭਾਜਨਵਿਕਤਿਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹਭਣ੍ਡੇ ਅਞ੍ਜਨੀ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾ ਕਣ੍ਣਮਲਹਰਣੀ ਸੂਚਿ ਪਣ੍ਣਸੂਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਪਿਪ੍ਫਲਕੋ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਆਰਕਣ੍ਟਕਂ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਤਾਲ਼ਂ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਵੇਧਕੋ ਨਤ੍ਥੁਦਾਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲੋ ਲੋਹਕੂਟੋ ਲੋਹਕੁਟ੍ਟਿ ਲੋਹਗੁਲ਼ੋ ਲੋਹਪਿਣ੍ਡਿ ਲੋਹਅਰਣੀ ਚਕ੍ਕਲਿਕਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਂ ਲੋਹਭਣ੍ਡਂ ਭਾਜਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵਚਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਧੂਮਨੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਧੂਮਨਾਲ਼ਿਕਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਫਾਲਦੀਪਰੁਕ੍ਖਦੀਪਕਪਲ੍ਲਕਓਲਮ੍ਬਕਦੀਪਕਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਰੂਪਕਾਨਿ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਦਨਕਵਾਟਾਦੀਸੁ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਲੋਹਖਿਲਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਲੋਹਭਣ੍ਡਾਨਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੮੬੧**. **ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਲੋਹਭਣ੍ਡਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੬੨**. ਕਂਸਵਟ੍ਟਲੋਹਾਨਂ ਵਿਕਾਰਭੂਤਾਨਿ ਤਮ੍ਬਮਯ**ਭਾਜਨਾਨਿਪਿ** ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੬੩**. **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭੋਗੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੋ। ਸਙ੍ਘਿਕੇਸੁ ਵਾ **ਗਿਹੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕੇਸੁ ਵਾ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭਣ੍ਡੇਸੁ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ **ਦੋਸੋ ਨ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਕਂਸਲੋਹਾਦਿਭਾਜਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। “**ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਚੇ ਆਰਾਮਿਕਾਦਯੋ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੨੮੬੪**. **ਖੀਰਪਾਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਕਾ ਪਾਣਜਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਖੀਰਪਾਸਾਣੋ ਨਾਮ ਮੁਦੁਕੋ ਪਾਸਾਣੋ’’ਤਿ। **ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ। **ਤਟ੍ਟਕਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਰਕਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਘਟਕੋ**ਤਿ ਖੀਰਪਾਸਾਣਮਯੋਯੇਵ ਵਾਰਕੋ। “**ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਤੋ ਉਦ੍ਧ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕੋ ਅਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੮੬੫**. ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਹਾਰਕੂਟਜਾਤਿਫਲਿਕਭਾਜਨਾਨਿ ਗਿਹਿਵਿਕਤਾਨਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸਿਙ੍ਗੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਿਙ੍ਗੀ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਸਜ੍ਝੁ** ਰਜਤਂ। **ਹਾਰਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਲੋਹਜਾਤਂ। ਫਲਿਕੇਨ ਉਬ੍ਭਵਂ ਜਾਤਂ, ਫਲਿਕਮਯਂ ਭਾਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਿਹੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕਾਨਿਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਿਹਿਵਿਕਤਪਰਿਭੋਗੇਨਾਪਿ ਤਾਵ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੇ ਪਨ ਆਮਾਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਮਾਸਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੮੬੬**. **ਖੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਯਾਯ ਵਾਸਿਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਂ ਵਾ ਉਚ੍ਛੁਤਚ੍ਛਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਮਹਾਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਰੂਪਾ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਵਾਸਿ ਭਾਜਨੀਯਾ। **ਮਹਤ੍ਤਰੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾਯ ਵਾਸਿਯਾ ਮਹਨ੍ਤਤਰਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਕਤਵਾਸਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ। ਵੇਜ੍ਜਾਨਂ ਸਿਰਾਵੇਧਨਕਮ੍ਪਿ ਚ ਫਰਸੁ ਤਥਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੮੬੭. **ਕੁਠਾਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਰਸੁਸਦਿਸੋਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਯਾ ਪਨ ਆਵੁਧਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤਾ, ਅਯਂ ਅਨਾਮਾਸਾ। **ਕੁਦਾਲੋ** ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋਪਿ। **ਸਿਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਧਨੁਰਜ੍ਜੁਤੋ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰੁਆਦੀਨਂ ਵਿਜ੍ਝਨਕਕਣ੍ਟਕੋ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਨਿਖਾਦਨੇਨੇਵ।

੨੮੬੮. ਨਿਖਾਦਨਸ੍ਸ ਭੇਦਵਨ੍ਤਤਾਯ ਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਚਤੁਰਸ੍ਸਮੁਖਂ ਦੋਣਿਮੁਖ**”ਨ੍ਤਿ। **ਦੋਣਿਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਣਿ ਵਿਯ ਉਭਯਪਸ੍ਸੇਨ ਨਾਮਿਤਮੁਖਂ। **ਵਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਤੋ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਖਾਦਨਂ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਜੁਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਖਾਦਨੇ। ਸਦਣ੍ਡਂ ਖੁਦ੍ਦਕਞ੍ਚ ਨਿਖਾਦਨਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਸਦਣ੍ਡਂ ਖੁਦ੍ਦਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਨਦ੍ਵਯੇਨ ਅਦਣ੍ਡਂ ਫਲਮਤ੍ਤਂ ਸਿਪਾਟਿਕਾਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਣਯੋਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਦਣ੍ਡਵੇਧਨਕਂ ਨਿਖਾਦਨਂ ਅਗਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਤਤੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਿਖਾਦਨਂ ਅਦਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾਸਿਆਦੀਨਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚੇ ਘਰੇ ਦਡ੍ਢੇ ਵਾ ਚੋਰੇਹਿ ਵਾ ਵਿਲੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਦੇਥ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਕਰਣੇ ਪੁਨ ਪਾਕਤਿਕੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਨਾਹਰਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਾ।

੨੮੬੯. ‘‘ਕਮ੍ਮਾਰਤਟ੍ਟਕਾਰਚੁਨ੍ਦਕਾਰਨਲਕਾਰਮਣਿਕਾਰਪਤ੍ਤਬਨ੍ਧਕਾਨਂ ਅਧਿਕਰਣਿਮੁਟ੍ਠਿਕਸਣ੍ਡਾਸਤੁਲਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਲੋਹਮਯਉਪਕਰਣਾਨਿ ਸਙ੍ਘੇ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿ। ਤਿਪੁਕੋਟ੍ਟਕਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਚਮ੍ਮਕਾਰਉਪਕਰਣੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਿਪੁਕੋਟ੍ਟਕਉਪਕਰਣੇਸੁਪਿ ਤਿਪੁਚ੍ਛੇਦਨਸਤ੍ਥਕਂ, ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਉਪਕਰਣੇਸੁ ਸੁਵਣ੍ਣਚ੍ਛੇਦਨਸਤ੍ਥਕਂ, ਚਮ੍ਮਕਾਰਉਪਕਰਣੇਸੁ ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਚਮ੍ਮਛਿਨ੍ਦਨਕਂ ਖੁਦ੍ਦਕਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਾਨੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਕਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮੁਟ੍ਠਿਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ । **ਤੁਲਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਤ੍ਤਰਿਆਦਿਉਪਕਰਣਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੨੮੭੦. ‘‘ਨਹਾਪਿਤਤੁਨ੍ਨਕਾਰਾਨਂ ਉਪਕਰਣੇਸੁਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਕਤ੍ਤਰਿਂ, ਮਹਾਸਣ੍ਡਾਸਂ, ਮਹਾਪਿਪ੍ਫਲਕਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਭਾਜਨੀਯਂ। ਮਹਾਕਤ੍ਤਰਿਆਦੀਨਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤਂ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਨ੍ਹਾਪਿਤਕਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਨ੍ਹਾਪਿਤਕਸ੍ਸ ਉਪਕਰਣੇਸੁ ਸਣ੍ਡਾਸੋ, ਮਹਤ੍ਤਰੀ ਕਤ੍ਤਰੀ ਚ ਤੁਨ੍ਨਕਾਰਾਨਞ੍ਚ ਉਪਕਰਣੇਸੁ ਮਹਤ੍ਤਰੀ ਕਤ੍ਤਰੀ ਚ ਮਹਾਪਿਪ੍ਫਲਕਞ੍ਚ ਗਰੁਭਣ੍ਡਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੮੭੧. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥਗਰੁਭਣ੍ਡੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਗਰੁਭਣ੍ਡੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਵਲ੍ਲੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਵੇਤ੍ਤਲਤਾਦਿਕਾ **ਵਲ੍ਲਿ** ਦੁਲ੍ਲਭਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ ਵਾ **ਤਤ੍ਥ** ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਾ, **ਰਕ੍ਖਿਤਾ** ਗੋਪਿਤਾ ਵਾ ਅਡ੍ਢਬਾਹੁਪ੍ਪਮਾਣਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਡ੍ਢਬਾਹੂਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਂਸਕੂਟ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਡ੍ਢਬਾਹੁ ਨਾਮ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਸਾ ਵਲ੍ਲਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ, ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਚ ਕਤੇ ਅਤਿਰੇਕਾ ਹੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਕਮ੍ਮੇਪਿ ਉਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਰਕ੍ਖਿਤਾ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ ਨ ਹੋਤਿ।

੨੮੭੨. **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਸੁਤ੍ਤਮਕਚਿਵਾਕਨਾਲਿਕੇਰਹੀਰਚਮ੍ਮਮਯਾ ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਵਾ ਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾ ਵਾਕੇ ਚ ਨਾਲਿਕੇਰਹੀਰੇ ਚ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਏਕਵਟ੍ਟਾ ਵਾ ਦ੍ਵਿਵਟ੍ਟਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ। ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਨ ਅਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਮਕਚਿਵਾਕਨਾਲਿਕੇਰਹੀਰਾ ਚ ਭਾਜਨੀਯਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਆਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸੁਤ੍ਤਵਾਕਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਵਾਕਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਕਚਿਵਾਕਨਾਲਿਕੇਰਹੀਰਚਮ੍ਮਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਨਾਤਿਦੀਘਾ **ਰਜ੍ਜੁਕਾ**। ਅਤਿਦੀਘਂ **ਯੋਤ੍ਤਕਂ**।

੨੮੭੩. ਨਾਲਿਕੇਰਸ੍ਸ ਹੀਰੇ ਵਾ ਮਕਚਿ**ਵਾਕੇ ਵਾ** ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਏਕਵਟ੍ਟਾਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੇਹਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਰਜ੍ਜੁਕਯੋਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣੀਯੇਨ ਹਰਨ੍ਤਾ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

੨੮੭੪. ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਯਤੋ ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ** ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਲੇਖਕਾਨਂ ਲੇਖਨਿਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਤਤ੍ਰਜਾਤਕੋ ਵਾ **ਰਕ੍ਖਿਤੋ** ਗੋਪਿਤੋ ਵੇਲ਼ੁ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਇਦਂ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਲੇਖਕਾਨਂ ਲੇਖਨਿਸੂਚਿਯਾ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਚ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ ਚ ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਚ ਕਤੇ ਅਤਿਰੇਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਕਮ੍ਮੇ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੮੭੫. ਦਣ੍ਡੋ ਚ ਸਲਾਕਾ ਚ **ਦਣ੍ਡਸਲਾਕਾ**, ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਸਲਾਕਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋ** ਨਾਮ ਛਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿ। **ਛਤ੍ਤਸਲਾਕਾ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਪਞ੍ਜਰਸਲਾਕਾ। **ਦਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਉਪਾਹਨਦਣ੍ਡਕੋ। **"ਦਣ੍ਡੋ"**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੇਸੁ ਸਰੂਪੇਨ ਇਧਾਵੁਤ੍ਤੋ ਉਪਾਹਨਦਣ੍ਡੋਯੇਵ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਦਙ੍ਢਗੇਹਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

੨੮੭੬. **ਮੁਞ੍ਜਾਦੀਸੁ** ਗੇਹਚ੍ਛਦਨਾਰਹੇਸੁ ਤਿਣੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ **ਮੁਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਂ** ਤਿਣਂ ਵਾ ਗੇਹਚ੍ਛਦਨਾਰਹਂ **ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿ** ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ **ਤਤ੍ਰ** ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਂ ਵਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਕਰਲ਼ਮਤ੍ਤਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਰਲ਼ਂ ਕਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਛਦਨਕਰਲ਼ਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪਣ੍ਣਾਦਿਗੇਹਚ੍ਛਦਨਪਣ੍ਣਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਞ੍ਜਾਦਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ ਚ ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਚ ਕਤੇ ਅਤਿਰੇਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਕਮ੍ਮੇ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਙ੍ਢਗੇਹਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ।

੨੮੭੭-੮. **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋ। ਕੇਚਿ ''ਪੁਥੁਲਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰਿਤ੍ਤਪੋਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਲੇਖਾਹਿ ਸੁਞ੍ਞਪੋਤ੍ਥਕੋ, ਨ ਲਿਖਿਤਪੋਤ੍ਥਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਊਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਭਾਜਿਯੋ, ''ਰਿਤ੍ਤਪੋਤ੍ਥਕੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਲਿਖਿਤਪੋਤ੍ਥਕੋ ਭਾਜਿਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

''ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਪਕਤਿਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ ਵਾ ਸੁਧਾ ਵਾ ਸਜ੍ਜੁਰਸਕਙ੍ਗੁਟ੍ਠਸਿਲੇਸਾਦੀਸੁ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਲ੍ਲਭਟ੍ਠਾਨੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਤ੍ਰਜਾਤਕਂ ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਂ ਤਾਲਫਲਪਕ੍ਕਮਤ੍ਤਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਮਤ੍ਤਿਕਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਪਾਕਤਿਕਾ ਵਾ ਸੇਤਗੇਰੁਕਾਦਿ**ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ** ਵਾਪਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਿਲੇਸੋ** ਨਾਮ ਕਬਿਟ੍ਠਾਦਿਸਿਲੇਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਜ੍ਜੁਰਸਕਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਤਾਲਪਕ੍ਕਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਟ੍ਠਿਤਾਲਫਲਪਮਾਣਾਪਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ, ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਚ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਅਤਿਰੇਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਕਮ੍ਮੇ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੮੭੯-੮੦. ''ਵੇਲ਼ੁਆਦਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਗੋਪਿਤਂ ਵਾਪਿ ਗਣ੍ਹਤਾ **ਸਮਕਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ** ਥਾਵਰਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਂਅਗ੍ਘਨਕਂ ਵਾਲਿਕਮੇਵ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਂ ਵੇਲ਼ੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਸਮਕਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ ਥਾਵਰਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਂਅਗ੍ਘਨਕਵਾਲਿਕਾਯਪਿ ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਲਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਆਵਾਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਸਤਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਨ ਪਨ ਪਹਿਣਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਦੇਸਨ੍ਤਰਗਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕਾਵਾਸੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵੇਲ਼ੁਮ੍ਹਿਯੇਵ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ''ਵਲ੍ਲਿਵੇਲ਼ਾਦਿਕਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੮੮੧. **ਅਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲਾਮਯੋ। **ਏਵਂ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾ**ਪਿ।

੨੮੮੨. ਦਾਰੁਭਣ੍ਡੇ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁ **ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਕੋ** ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਦੀਘੋ **ਯੋ ਕੋਚਿ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਕੋ** ਦਾਰੁਦੁਲ੍ਲਭਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੋ ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੋ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੮੮੩. ਏਵਂ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਆਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਆਗਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਸਨ੍ਦਿਕਸਤ੍ਤਙ੍ਗਾ** ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਵ। **"ਭਦ੍ਦਪੀਠ"**ਨ੍ਤਿ ਵੇਤ੍ਤਮਯਂ ਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪੀਠਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾਬਦ੍ਧਪੀਠਮੇਵ।

੨੮੮੪. **ਏਲ਼ਕਪਾਦਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਦਾਰੁਪਟ੍ਟਿਕਾਯ ਉਪਰਿ ਪਾਦੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਫਲਕਂ ਵਿਯ ਕਤਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਆਮਲਕਵਟ੍ਟਕਪੀਠ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **"ਆਮਣ੍ਡਕਵਟ੍ਟਕ"**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਆਮਲਕਾਕਾਰੇਨ ਯੋਜਿਤਂ ਬਹੁਪਾਦਕਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ **"ਤਥਾਮਣ੍ਡਕਪੀਠਕ"**ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ **ਮਣ੍ਡਕ**-ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ। **ਕੋਚ੍ਛਂ** ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਂ। **ਪਲਾਲਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਪਲਾਲਭਿਸਿ, ਇਮਿਨਾ ਕਦਲਿਪਤ੍ਤਾਦਿਮਯਪੀਠਮ੍ਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਪਲਾਲਪੀਠੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਦਲਿਪਤ੍ਤਾਦਿਪੀਠਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧)। **ਧੋਵਨੇ ਫਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਧੋਵਨਫਲਕਂ, ਧੋਵਨਾਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਯੇਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੋ। ਇਮੇਸੁ ਤਾਵ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। ਬਜਗ੍ਘਚਮ੍ਮਓਨਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਵਾਲ਼ਰੂਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਕੋਚ੍ਛਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ।

੨੮੮੫. **ਭਣ੍ਡਿਕਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਭਣ੍ਡਿਕਾ। **ਮੁਗ੍ਗਰੋ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਮੁਗ੍ਗਰੋ। **ਦਣ੍ਡਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ ਯੇਨ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਪੋਥੇਨ੍ਤਿ। **ਵਤ੍ਥਘਟ੍ਟਨਮੁਗ੍ਗਰੋ**ਤਿ ਚੀਵਰਘਟ੍ਟਨਮੁਗ੍ਗਰੋ, ਯੇਨ ਅਨੁਵਾਤਾਦਿਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। **ਅਮ੍ਬਣ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕੇਹਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਸਦਿਸਂ ਕਤਪਾਨੀਯਭਾਜਨਂ। **ਮਞ੍ਜੂਸਾ** ਨਾਮ ਦੋਣਿਪੇਲ਼ਾ। **ਨਾਵਾ** ਪੋਤੋ। **ਰਜਨਦੋਣਿਕਾ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਰਜਨ੍ਤਿ, ਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਵਾ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ।

੨੮੮੬. **ਉਲ਼ੁਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲਕਟਾਹਾਦਿਮਯੋ ਉਲ਼ੁਙ੍ਕੋ। ਉਭਯਂ ਪਿਧਾਨਸਮਕੋ **ਸਮੁਗ੍ਗੋ**। ''ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਪਰਿਵਾਧਨੋ ਕਰਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਰਣ੍ਡੋ** ਚ ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕਤੋ ਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਮਾਣੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਕਟਚ੍ਛੂ**ਤਿ ਦਬ੍ਬਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਨੀਯਸਰਾਵਪਾਨੀਯਸਙ੍ਖਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

੨੮੮੭. **ਗੇਹਸਮ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹੋਪਕਰਣਂ। ਥਮ੍ਭਤੁਲਾਸੋਪਾਨਫਲਕਾਦਿ ਦਾਰੁਮਯਂ, ਪਾਸਾਣਮਯਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਗਹਿਤਂ। **ਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਲ਼ਕਾਜਮਿਗਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੬੫੦) ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ। ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਂ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਅਭਾਜਿਯਂ** ਗਰੁਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ। ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੮੮੮. **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਏਲ਼ਕਚਮ੍ਮਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਏਲ਼ਚਮ੍ਮਂ ਗਰੁਂ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣਂ ਚਮ੍ਮਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **"ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕਮੇਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਪਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ''ਨੋ''ਤਿ ਅਪਰੇ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਮਞ੍ਚਂ। **ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਦੀਘਸੋ ਨਵ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ ਤਦੁਪਡ੍ਢਂ। ਉਦ੍ਧਂ ਮੁਖਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਦੁਕ੍ਖਲਂ**। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੁਸਲਂ, ਸੁਪ੍ਪਂ, ਨਿਸਦਂ, ਨਿਸਦਪੋਤੋ, ਪਾਸਾਣਦੋਣਿ, ਪਾਸਾਣਕਟਾਹਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਪੇਸਕਾਰਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਮ੍ਮਕਾਰਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਤੁਰਿਵੇਮਾਦਿ **ਪੇਸਕਾਰਭਣ੍ਡਞ੍ਚ** ਭਸ੍ਤਾਦਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰਭਣ੍ਡਞ੍ਚ **ਕਸਿਭਣ੍ਡਞ੍ਚ** ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦਿ **ਸਙ੍ਘਿਕਂ** ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੮੮੯. **"ਤਥੇਵਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸਙ੍ਘਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਆਧਾਰਕੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਾਧਾਰੋ। **ਤਾਲਵਣ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਹਿ ਕਤਂ। ਵੇਲ਼ੁਦਨ੍ਤਵਿਲੀਵੇਹਿ ਵਾ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛੇਹਿ ਵਾ ਚਮ੍ਮਵਿਕਤੀਹਿ ਵਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਤਂਸਦਿਸਂ ''ਤਾਲਵਣ੍ਟ''ਨ੍ਤੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਟ੍ਟਵਿਧੂਪਨਾਨਂ ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ **"ਬੀਜਨੀ"**ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਵਿਧੂਪਨਞ੍ਚ

ਕੇਤਕਪਾਰੋਹਕੁਨ੍ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਮਯਦਨ੍ਤਮਯਵਿਸਾਣਮਯਦਣ੍ਡਕਮਕਸਬੀਜਨੀ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿ** ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਪਚ੍ਛਿਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਮਯੋ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸੋ **ਚਙ੍ਕੋਟਕਂ। ਸਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਹੀਰਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧਾ ਯਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ, ਮੁਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਪਰਿਵੇਣਙ੍ਗਣਾਦਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਚ ਤਥੇਵ ਦੁਵਿਧਾ ਖਜ੍ਜੂਰਿਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧਾ ਗੇਹਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ।

੨੮੯੦. **ਚਕ੍ਕਯੁਤ੍ਤਕਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕਸਕਟਾਦਿਯੁਤ੍ਤਯਾਨਞ੍ਚ।

੨੮੯੧. **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਕਿਲਞ੍ਜਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਂ ਛਤ੍ਤਂ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਸਾਣਭਾਜਨਞ੍ਚ ਤੁਮ੍ਬਭਾਜਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ ਚ। ਵਿਸਾਣਮਯਂ, ਭਾਜਨਂ ਤੁਮ੍ਬਮਯਂ ਭਾਜਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ‘‘ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕਤੋ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਅਰਣੀ** ਅਰਣਿਸਹਿਤਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਮਲਕਤੁਮ੍ਬਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਾਸਿਯਾ ਦਣ੍ਡਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਲਹੁ** ਅਗਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਭਾਜਨੀਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕਤੋ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ।

੨੮੯੨. **ਵਿਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਵਿਸਾਣਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸਾਣਂ। ਅਤਚ੍ਛਿਤਂ ਯਥਾਗਤਮੇਵ ਭਾਜਨੀਯਂ। ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਜਨੀਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਮਞ੍ਚਪਾਦੋ ਮਞ੍ਚਅਟਨੀ ਪੀਠਪਾਦੋ ਪੀਠਅਟਨੀ ਵਾਸਿਫਰਸੁਆਦੀਨਂ ਦਣ੍ਡੋਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਤਚ੍ਛਨਕਮ੍ਮਂ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਭਾਜਨੀਯਂ, ਤਚ੍ਛਿਤਮਟ੍ਠਂ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧)।

੨੮੯੩. **ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਤਚ੍ਛਿਤੋ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਤਚ੍ਛਿਤਨਿਟ੍ਠਿਤੋਪਿ। **ਵਿਧੋ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਿਧੋ। **ਹਿਙ੍ਗੁਕਰਣ੍ਡਕੋ**ਤਿ ਹਿਙ੍ਗੁਮਯੋ ਵਾ ਤਦਾਧਾਰੋ ਵਾ ਕਰਣ੍ਡਕੋ। **ਅਞ੍ਜਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਨਾਲ਼ਿਕਾ ਚ ਅਞ੍ਜਨਕਰਣ੍ਡਕੋ ਚ। **ਸਲਾਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾ। **ਉਦਪੁਞ੍ਛਨੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਾਦਿਮਯਾ ਉਦਕਪੁਞ੍ਛਨੀ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਾਜਨੀਯਮੇਵ।

੨੮੯੪. **ਪਰਿਭੋਗਾਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਯੋਗ੍ਗਂ। **ਕੁਲਾਲਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਪਿਠਰਾਦਿਕੁਮ੍ਭਕਾਰਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ। **ਪਤ੍ਤਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਕਟਾਹਂ, ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹਞ੍ਚ। **ਧੂਮਦਾਨਂ** ਨਾਲ਼ਿਕਾ। **ਕਪਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਦੀਪਕਪਲ੍ਲਿਕਾ।

੨੮੯੫. **ਥੁਪਿਕਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਾਦਿਥੁਪਿਕਾ। **ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਪਦੀਪਾਧਾਰੋ। **ਚਯਨਚ੍ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਪਾਕਾਰਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ ਚਯਨਿਟ੍ਠਕਾ ਚ ਗੇਹਾਦੀਨਂ ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਾ ਚ। **ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ।

੨੮੯੬. **ਕਞ੍ਚਨਕੋ**ਤਿ ਸਰਕੋ। **ਘਟਕੋ**ਤਿ ਪਾਦਗਣ੍ਹਨਕਤੋ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੋ ਘਟਕੋ। ‘‘ਯਥਾ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡੇ, ਏਵਂ ਲੋਹਭਣ੍ਡੇਪਿ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾ ਭਾਜਨੀਯਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵ ਭਜਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਂ** ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਮਾਹ **“ਲੋਹਭਣ੍ਡੇਪਿ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਪਿ ਚ ਭਾਜਿਯਾ”**ਤਿ।

੨੮੯੭. **ਗਰੁ** ਨਾਮ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਤ੍ਤਯਂ। **ਥਾਵਰਂ** ਨਾਮ ਪੁਰਿਮਦ੍ਵਯਂ। **ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਦੀਹਿ ਤਾਦਿਸੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨਯੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) – ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਰਾਮੋ ਦੂਰੇ ਹੋਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾ ਤਂ ਬਹੁਤਰਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਕਟਵੇਤਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਆਰਾਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰਗਾਮਵਾਸੀਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਆਰਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕੇਨ ਆਰਾਮੇਨ ਤਂ ਆਰਾਮਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ‘‘ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੁਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ, ‘‘ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਰਾਮੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਅਯਂ ਖੁਦ੍ਦਕੋ, ਅਥ ਖੋ ਇਤਰਤੋ ਬਹੁਤਰਂ ਆਯਂ ਦੇਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਸਮਕਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਸਚੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬਹੁਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ‘‘ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬਹੁਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ‘‘ਅਤਿਰੇਕਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਹੋਤੁ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾ ਫਲਧਾਰਿਨੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾ ਨ ਤਾਵ ਫਲਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾ ਫਲਧਾਰਿਨੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਤਾਵ ਫਲਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਕ੍ਖਾ ਫਲਧਾਰਿਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ‘‘ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਆਰਾਮੇਨ ਆਰਾਮੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਪਿ ਵਿਹਾਰੋਪਿ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਪਿ ਆਰਾਮੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਵਾ ਆਰਾਮਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੂਨਿ।

ਕਥਂ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ? ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਗੇਹਂ ਹੋਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਪਾਸਾਦੋ, ਉਭੋਪਿ ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮਕਾ, ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਨ ਪਾਸਾਦੇਨ ਤਂ ਗੇਹਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੇ ਮਹਗ੍ਘਤਰਂ ਗੇਹਂ ਹੋਤਿ, ‘‘ਮਹਗ੍ਘਤਰਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗੇਹ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਹਗ੍ਘਤਰਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਪਨ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਵਸਿਤੁਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ, ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ‘‘ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੇਹਂ ਮਹਗ੍ਘ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਹੋਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਪਿ ਆਰਾਮੋਪਿ ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਪਿ ਵਿਹਾਰੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚ ਮਹਗ੍ਘੇਨ ਵਾ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੇਨ ਵਾ ਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਆਰਾਮਆਰਾਮਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਗਰੁਭਣ੍ਡੇਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਪਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਂ ਗਾਮਦਾਰਕੇਹਿ ਪਂਸ੍ਵਾਗਾਰਕੇਸੁ ਕੀਲਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਮਞ੍ਚਸਤਂ ਵਾ ਮਞ੍ਚਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਤਿਰੇਕਮਞ੍ਚੇ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਬਹਿਸੀਮਾਯ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਮਞ੍ਚੋ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਚੇ ਬਹੂ ਮਞ੍ਚਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਞ੍ਚੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਮਹਗ੍ਘੇਨ ਸਤਗ੍ਘਨਕੇਨ, ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇਨ ਵਾ ਮਞ੍ਚੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਮਞ੍ਚਸਤਂ ਲਭਤਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਞ੍ਚੇਨ ਮਞ੍ਚੋਯੇਵ, ਆਰਾਮਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਪੀਠਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪੀਠਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇਸੁਪਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਗਰੁਭਣ੍ਡੁਪਗਂ ਪਨ ਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

**੨੯੮**. ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧੋਤੇਨ ਪਾਦੇਨ, ਅਲ੍ਲਪਾਦੇਨ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨਕ੍ਕਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਆਸਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਸਯਨਾਸਨਂ,** ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਭੂਮਤ੍ਥਰਣਾਦਿ। **ਅਲ੍ਲਪਾਦੇਨ** ਵਾਤਿ ਯੇਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਤਿਨ੍ਤਪਾਦੇਨ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਅਲ੍ਲੇਹਿ ਪਾਦੇਹੀਤਿ ਯੇਹਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਭੂਮਿ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਦਕਸਿਨੇਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਉਦਕਂ, ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੪)। **ਸਉਪਾਹਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਧੋਤਪਾਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਦੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਾਹਿ ਉਪਾਹਨਾਹਿ **ਸਉਪਾਹਨੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਧੋਤਪਾਦਕਂ ਧੋਤਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਤਥੇਵ ਨ ਅਕ੍ਕਮੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੯੯**. **ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਧਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ। **ਨਿਟ੍ਠਭਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ੰ ਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੰ ਭਿਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਭਿਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਤੰ ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿੰ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਭਿਤ੍ਤਿਮੇਵ, ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਵਾਤਪਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪਸ੍ਸੇਨਫਲਕਮ੍ਪਿ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭਮ੍ਪਿ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਥਮ੍ਭਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿਯੇਵ। ''ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਪਨ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਅਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੨੯੦੧**. ਨਿਦ੍ਦਾਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਕੋਚਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤੇ ਸਹਸਾ ਯਦਿ ਮਞ੍ਚੰ ਫੁਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੦੨**. **ਲੋਮੇਸੁ** ਮਞ੍ਚੰ ਫੁਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨੰ ਤਲੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

''ਦਾਯਕੇਹਿ 'ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨੰ, ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਞ੍ਚ ਦਾਯਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਸੀਹਲ਼ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਇਮੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ''ਇਮੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿੰ ਭਦਨ੍ਤਾਨੰ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਭਾਵੇ ਕਪ੍ਪਿਯਵਞ੍ਞੰ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਮੇਵ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਇਮੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਭਾਜਨੰ ਪਠਮੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਇਮੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਹੋਤਿ ਪਠਮੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਯੇ**ਵ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੨੯੦੩-੪**. ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਕਦੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੋ ਸਚੀਵਰੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਅਵਸ੍ਸਿਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਚ ''ਏਵਰੂਪੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਅਵਸ੍ਸਿਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ **ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ**ਪਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਨਮਚ੍ਚਯੇ **ਤਾਦਿਸੋ** ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੋ ਸਚੀਵਰੋ ਕੋਚਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਸਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ **ਬੁਧੋ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਵਸ੍ਸਿਕਟ੍ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਿਕ**ਟ੍ਠਿਤਿਕਾਯ** ਦਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੦੫**. **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਜਾਤੋ ਚੇ ਸਾਮਣੇਰਕੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਚੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਜਾਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਗਹਿਤੰ ਤਦੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੰ। **ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤਿ।

**੨੯੦੬**. **ਯੋ** ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ''ਸ੍ਵੇ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਅਜ੍ਜ ਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਅਤੀਤਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਸ੍ਵੇ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਾ ਸਾਮਣੇਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਅਜ੍ਜ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੰ ਭਤ੍ਤੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੨੯੦੭**. ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰੰ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਚੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਚੇ ਸਲਾਕਾ ਲਦ੍ਧਾ, ਤੰਦਿਨੇ ਭਤ੍ਤੰ ਨ ਲਦ੍ਧੰ, ਪੁਨਦਿਨੇ ਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, **ਨ ਸੰਸਯੋ** ''ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸੰਸਯੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੦੮**. ਉਤ੍ਤਰਿ ਉਤ੍ਤਰੰ ਅਤਿਰੇਕੰ ਭਙ੍ਗੰ ਬਜਞ੍ਜਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗੰ,** ਤਸ੍ਸ, ਅਤਿਰੇਕਬਜਞ੍ਜਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਚਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਚਾਰਿਕਸ੍ਸ। ਸਲਾਕਾਯੇਵ **ਸਲਾਕਿਕਾ**।

**੨੯੦੯**. ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਮੇਵ **ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਕੰ**।

**੨੯੧੦**. **ਯੇਨ ਯੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਗਾਹਿਤਸਲਾਕੇਨ ਯੇਨ ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਯਂ ਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਸੁ ਯਂ ਯਂ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਯਂ ਯਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਵਾ।

**੨੯੧੧**. **ਸਙ੍ਘੁਦ੍ਦੇਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦਿਕਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ, ਸਲਾਕਂ, ਪਕ੍ਖਿਕਂ, ਉਪੋਸਥਿਕਂ, ਪਾਟਿਪਦਿਕਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਏਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ**। ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ** ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੇਨ ਸਲਾਕਗਾਹਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਪਕ੍ਖਿਕਂ**। ਉਪੋਸਥੇ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਉਪੋਸਥਿਕਂ**। ਪਾਟਿਪਦੇ ਦਿਨ੍ਨਂ **ਪਾਟਿਪਦਿਕਂ**। ਤਂਤਂਨਾਮੇਨ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। ਏਤੇਸਂ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ''ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫ ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਮਿਕਭਤ੍ਤਂ, ਗਿਲਾਨਭਤ੍ਤਂ, ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਂ**। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁ।

**੨੯੧੨**. **ਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਭਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਵਿਹਾਰੇ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਭਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਵਾਰਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ''ਵਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਧੁਰਗੇਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ। **ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾਵ ਦਿਨ੍ਨਂ। **ਕੁਟਿਭਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਵਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੇਨਾਸਨਵਾਸਿਨੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ। ਪਨ੍ਨਰਸਵਿਧਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਭਤ੍ਤਂ **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ** ਕਥਿਤਂ। ਏਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

**੨੯੧੩**. ਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੇ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਦੀਨਵਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਂ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਪਾਲ਼ਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੯੧੪-੫**. ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਚ ਆਵਾਸਿਕੋ ਚ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੋ ਚ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਾ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤਾਸੁ ਵਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਤਰੀਤਰਯੋਗਦ੍ਵਨ੍ਦਸਮਾਸਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਭਤ੍ਤੇ** ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ, ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੋ। **"ਭਤ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ''ਵਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਆਚਰਿਯੋ ਚ ਉਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਚ ਸਿਸ੍ਸੋ ਚ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਚ, ਤੇਸੰ ਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਵਯਵਭੇਦੇਹਿ। **ਚਤੁਦ੍ਦਸੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਯਵਭੇਦੇਹਿ ਬਹੁਵਿਧਾਨਿਪਿ **ਵਤ੍ਤਾਨਿ** ਵਿਸਯਭੇਦੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨ । **ਵਿਨਾਯਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵਿਨਾਯਕੋ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿਭਾਵੇਨ ਦਮ੍ਮਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਨਾਗਾਦਿਕੇ ਸਤ੍ਤੇ ਨਾਨਾਵਿਧੇਨ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯੇਨ ਦਮੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਗਤੋ ਨਾਯਕੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਨਾਯਕੋ,** ਤੇਨ।

**੨੯੧੬**. **ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੰਸਮੀਪੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ। ਯਥਾਹ ''ਇਦਾਨਿ 'ਆਰਾਮੰ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਸਮੀਪੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾਓਮੁਞ੍ਚਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੭)। ''ਪਨ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਮੁਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਉਪਾਹਨਾ** ਪਾਦਤੋ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾ।

**੨੯੧੭**. **ਓਗੁਣ੍ਠਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਸੀਸਪਾਰੁਪਨੰ। ਸੀਸੇ ਚੀਵਰਮੇਵ ਵਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ। **ਪਾਨੀਯਵਾਰਿਨਾ**ਤਿ ਪਾਤਬ੍ਬਜਲੇਨ।

**੨੯੧੮**. **ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗਣਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਡ੍ਢਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ **ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਵ।** **ਕਾਲੇ**ਤਿ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ। **ਤੇਨ** ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ** ਸੇਨਾਸਨੰ ''ਮਯ੍ਹੰ ਕਤਰੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ **ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੧੯**. ''ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ **"ਵਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਉਪਯੋਗਨ੍ਤਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪਾਨੀਯਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ''ਕਿੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਪਾਨੀਯਮੇਵ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਨਹਾਨਾਦਿਪਰਿਭੋਗਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੭) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਪਾਨੀਯਞ੍ਚ। ਤਥਾ **ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਞ੍ਚ। ਸਙ੍ਘਕਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੇਸੁਚਿ ਠਾਨੇਸੁ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾ ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੰ ਕਾਲੰ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੰ, ਕੰ ਕਾਲੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਤਿਕਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚ। **ਗੋਚਰਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਗੋਚਰੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ 'ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਆਸਨ੍ਨੇ, ਉਦਾਹੁ ਦੂਰੇ, ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ'ਤਿ ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੭) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗੋਚਰਞ੍ਚ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਗੋਚਰੰ ਗਹਿਤੰ। ''ਅਗੋਚਰੋ ਨਾਮ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨੰ ਵਾ ਗਾਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੋ ਵਾ ਗਾਮੋ, ਯਤ੍ਥ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਸੋਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੭) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਅਗੋਚਰਞ੍ਚ**।

**੨੯੨੦**. ਏਵੰ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਵੁਡ੍ਢ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚ-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ।

**੨੯੨੧**. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ। **ਪਾਦੋਦਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਧੋਤਾਧੋਤਪਾਦਾ ਯਤ੍ਥ ਠਪੀਯਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਾਦਪੀਠੰ, ਪਾਦਕਥਲਿਕਞ੍ਚ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਗਹਿਤੰ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਵਾਰਿਨਾ**ਤਿ ''ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸਚੇ ਸਕਿੰ ਆਨੀਤੰ ਪਾਨੀਯੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਿਵਤਿ, 'ਪੁਨ ਆਨੇਮੀ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ –

‘‘ਅਪਿਚ ਬੀਜਨੇਨਪਿ ਬੀਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਬੀਜਨ੍ਤੇਨ ਸਕਿਂ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਬੀਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਕਿਂ ਮਜ੍ਝੇ, ਸਕਿਂ ਸੀਸੇ ਬੀਜਿਤਬ੍ਬਂ, ‘ਅਲਂ ਹੋਤੂ’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਤਤੋ ਮਨ੍ਦਤਰਂ ਬੀਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਨ ‘ਅਲ’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਤਤੋ ਮਨ੍ਦਤਰਂ ਬੀਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤਿਯਵ◌ਾਰਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਬੀਜਨੀ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਾਦਾਪਿਸ੍ਸ ਧੋਵ◌ਿਤਬ੍ਬਾ, ਧੋਵ◌ਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਲਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ। ਨੋ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੯) –

ਵ◌ੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੯੨੨-੩**. ਵ**ਨ੍ਦੇਯ੍ਯਜੋ**ਤਿ ਵ◌ੁਡ੍ਢਾਗਨ੍ਤੁਕੋ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਵ੍ਵਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਤ੍ਥ ਮਯ੍ਹਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵ੍ਵਪੇਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਏਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਇਦਂ “**ਅਜ੍ਝਾਵ◌ੁਤ੍ਥਮਵ◌ੁਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਤਂਤਂਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਜ੍ਝਾਵ◌ੁਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਠਮਂ ਵ◌ੁਤ੍ਥਭਾਵ◌ਂ। **ਅਵ◌ੁਤ੍ਥਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਚੀਵਰਕਾਲਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਨਜ੍ਝਾਵ◌ੁਤ੍ਥਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ। **ਗੋਚਰਾਗੋਚਰਂ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵ।

**ਸੇਕ੍ਖਕੁਲਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। “**ਪਵ◌ੇਸੇ ਨਿਕ੍ਖਮੇ ਕਾਲੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਸਙ੍ਘਕਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਪਾਨੀਯਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠੀਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

**੨੯੨੪**. **ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਵਕਸ੍ਸ।

**੨੯੨੫**. ‘‘ਅਤ੍ਰ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਹਿ, ਇਦਮਾਸਨਂ ਨਿਸੀਦਾਹੀ’’ਤਿ **ਇਚ੍ਚੇ**ਵ◌ਂ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੇਯ੍ਯਂ ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਅਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਵ◌ਾ ਅਜ੍ਝਾਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਵ◌ਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਮਹਾਆਵ◌ਾਸੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਕਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

**੨੯੨੬**. ‘‘ਮਾਤਿਕਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਉਦਾਹੁ ਯਥਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਕੋਚਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਮਾਤਿਕਾਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਥਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਮਾਤਿਕਾਕ੍ਕਮਮਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਨੁਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਦਪਯੋਗਸ੍ਸ ਮਾਤਿਕਾਕ੍ਕਮਮਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਿਚ੍ਛਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਦਾਰੁਮਤ੍ਤਿਕਭਣ੍ਡਾਨੀ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਰਜਨਭਾਜਨਾਨਿ ਚ। **ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਆਵਸਥਮ੍ਪਿ ਥਕੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਆਵਸਥੇ ਦ੍ਵ◌ਾਰਕਵ◌ਾਟਾਦੀਨਿ ਚ ਥਕੇਤ੍ਵ◌ਾ।

**੨੯੨੭**. **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾਪੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਆਰਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ‘‘ਇਮਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਾਹੀ’’ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੇ ਅਸਨ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। **ਗੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਪਿ ਸਾਧੁਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਮਞ੍ਚਂ ਪਵ੍ਵਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਞ੍ਚੇ ਮਞ੍ਚਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੩੬੦) ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੨੮**. ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਸਹਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤੋ **ਸਹਸਾ ਨ ਪਵ◌ਿਸੇ** ਸੀਘਂ ਨ ਪਵ◌ਿਸੇਯ੍ਯ, ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ **ਸਹਸਾ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮੇ** ਸੀਘਂ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਾਰੁਪ੍ਪੇਨ ਪਵ◌ਿਸੇਯ੍ਯ, ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯ ਚ। **ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਨਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗੇਹਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਨ **ਅਤਿਦੂਰੇ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ** ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਤੋ ਅਤਿਦੂਰਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। **ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ** ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਤੋ ਆਸਨ੍ਨਤਰੇ ਠਾਨੇ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ।

**੨੯੨੯**. **ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਉਪਨਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਭਾਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ। **ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਪਨਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖਾ

ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ· ੩੬੬)।

**੨੯੩੦**. ਸੂਪਂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਵਾ ਅਦਾਤੁਕਾਮਾ ਵਾ ਇਤਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤਕਂ **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਯ੍ਯ** ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਅਨੁਰਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਦਾਨਸਮਯੇ। **ਨ ਭਿਕ੍ਖਾਦਾਯਿਕਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਾਦਾਨਸਮਯੇ ਮੁਖਂ ਨ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

**੨੯੩੧**. ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪਾਨੀਯਾਦੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਾਨੀਯਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਅਗ੍ਗਿਅਰਣਿਸਹਿਤਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – **ਪਾਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਭਾਜਨਾਨਿ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਨੀਯਮੇਵ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਭਾਜਨਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਵੇਲ਼ੁਨਾਲ਼ਿਕਾਯਪਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਸਮੀਪੇ ਖੁਦ੍ਦਕਆਵਾਟੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਰਣਿਸਹਿਤੇ ਅਸਤਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਕਨ੍ਤਾਰਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਰਣਿਸਹਿਤਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਗਣਵਾਸਿਨੋ ਪਨ ਤੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

**ਨਕ੍ਖਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਯੁਜਾਦਿਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿਵਿਧਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਤੇਨ ਯੋਗੋ ਚਾ”**ਤਿ, ਤੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਯੋਗੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਪਿ ਦਿਸਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ।

**੨੯੩੨**. ਅਞ੍ਞਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਤਿਤ੍ਥਾਨੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਂ, ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨੇ, ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਯੇਵ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ· ਅਟ੍ਠ· ੩੭੩)। **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਤਪਟਿਪਾਟਿਂ ਵਿਨਾ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੨੯੩੩**. ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਸਹਸਾ ਨ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ। **ਉਬ੍ਭਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ।

**੨੯੩੪**. ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਚ੍ਚਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਵਚ੍ਚਸ੍ਸ ਦੁਨ੍ਨਿਗ੍ਗਮਨੇਨ ਉਪਹਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਥੁਨਤਿ ਚੇ, ਨ ਦੋਸੋ’’ਤਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਖਾਦਤੋ ਵਚ੍ਚਂ **ਕਰੋਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੩੬**. **ਖਰੇਨਾ**ਤਿ ਫਰੁਸੇਨ ਵਾ ਫਾਲਿਤਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਕੇਨ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵਾ ਸੁਸਿਰੇਨ ਵਾ ਪੂਤਿਨਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ **ਨ ਅਵਲੇਖੇਯ੍ਯ** ਨ ਪੁਞ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਨ ਕਟ੍ਠਂ ਵਚ੍ਚਕੂਪਕੇ ਛਡ੍ਡੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਕਟ੍ਠਂ ਵਚ੍ਚਕੂਪੇ ਨ ਛਡ੍ਡੇਯ੍ਯ। ਪਸ੍ਸਾਵਦੋਣਿਯਾ ਖੇਲ਼ਂ ਨ ਪਾਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੩੭**. **ਪਾਦੁਕਾਸੂ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਪਾਦੁਕਾਸੁ। **ਨਿਕ੍ਖਮਨੇ** ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਪਾਦੁਕਾਸ੍ਵੇਵ। **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਯ੍ਯ।

**੨੯੩੮**. ਯੋ ਵਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਲਿਲੇ ਸਤਿ **ਸਚੇ ਨਾਚਮੇਯ੍ਯ** ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮੋਹਨਾਸਿਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਸਹਜੇਕਟ੍ਠਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠਾਨਂ ਸਕਲਸਂਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਪਹਾਯਿਨਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮੁਨਿਨਾ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ। **“ਸਲਿਲੇ ਸਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਸਤਿ ਉਦਕੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਉਦਕਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਾਜਨੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਚਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਾਜਨੇ ਅਸਤਿ ਪਤ੍ਤੇਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਅਸਤਿ ਅਸਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘ਇਦਂ ਅਤਿਵਿਵਟਂ, ਪੁਰਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਉਦਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਗਤਸ੍ਸ ਉਦਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ ਹੋਤਿ, ਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਨੁਮੋਦਨਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ· ਅਟ੍ਠ· ੩੭੩)।

**੨੯੩੯**. **ਸਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਪਾਸਾਣਾਦਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਸਦ੍ਦਾਯਤਿ ਚੇ, ਨ ਦੋਸੋ’’ਤਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਵੁੱਤਂ। **ਚਪੁ ਚਪੂਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਅਨੁਕਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਚਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਚਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਰਾਵੇ** ਆਚਮਨਭਾਜਨੇ ਉਦਕਂ ਨ ਸੇਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਦਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ। ਯਥਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ‘‘ਆਚਮਨਸਰਾਵਕੇਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁੱਤਂ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇ ਅਞ੍ਞੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦਕਂ ਨ ਸੇਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕੇਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਦੇਸੇ ਨਿਬਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਿਰੇਚਨਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੪)।

**੨੯੪੦**. **ਊਹਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਊਹਤਂ ਮਲੇਨ ਦੂਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਧੋਵਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਲੇ ਸਤਿ ਅਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਜਲੇ ਅਸਤਿ ਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਉਦਕਂ ਅਤ੍ਥਿ ਭਾਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਸਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਭਾਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ ਉਦਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਸਨ੍ਤਂ, ਉਭਯੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਅਸਨ੍ਤਮੇਵ, ਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੪)। **ਉਕ੍ਲਾਪਾਪਿ ਸਚੇ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਚੇ ਕਚਵਰਾਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। “**ਅਸੇਸਤੋ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਚਵਰਸ੍ਸ ਅਪਨਯਨਂ ਸੋਧਨਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸੇਸਕਚਵਰਾਪਨਯਨਮੇਵ ਸੋਧਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੯੪੧**. **ਪਿਠਰੋ**ਤਿ ਅਵਲੇਖਨਕਟ੍ਠਨਿਕ੍ਖੇਪਨਭਾਜਨਂ। **ਕੁਮ੍ਭੀ ਚੇ ਰਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭੀ ਸਚੇ ਤੁਚ੍ਛਾ।

**੨੯੪੨**. ਏਵਂ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵੱਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਵੱਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋ।

**੨੯੪੩**. ਵੁੱਡ੍ਢਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੁੱਡ੍ਢਤਰਾਗਮੇ**ਤਿ ਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ, ਤਤੋਪਿ ਵੁੱਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਗਮੇ ਸਤਿ।

**੨੯੪੪**. **ਏਕਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ। “**ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**”ਤਿ ਇਦਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੯੪੫**. ਪਠਮਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁੱਡ੍ਢਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵੱਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨਪਿ “**ਨ ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ ਆਹ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਲੋਚਨੇਨ ਧਮ੍ਮਗਰੁਕੇਨ, ਇਮਿਨਾ ਅਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਤੋ ਵਾਰੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੯੪੬**. **ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਜਾਲੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਦੀਪੋ। ‘‘ਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਵਲਞ੍ਜਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ਵਚਨਤੋ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਾਨਿ, ਥਕੇਯ੍ਯ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ ਨੋ**”ਤਿ।

**੨੯੪੭**. **ਵੁੱਡ੍ਢਤੋ ਪਰਿਵੱਤੁਯੇ**ਤਿ ਯੇਨ ਵੁੱਡ੍ਢੋ, ਤਤੋ ਪਰਿਵੱਤੁਯੇ, ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁੱਡ੍ਢਾਭਿਮੁਖੋ ਤੇਨ ਪਰਿਵੱਤੁਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ **ਤਂ** ਵੁੱਡ੍ਢਂ ਨ ਚ ਘਟ੍ਟਯੇ।

**੨੯੪੮**. ਏਵਂ ਸੇਨਾਸਨਵੱਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰਵੱਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਪੁਰਤੋ**”ਤਿਆਦਿ। ਥੇਰਾਨਂ ਪੁਰਤੋ ਨੇਵ ਨ੍ਹਾਯੇਯ੍ਯ, **ਉਪਰਿ** ਪਟਿਸੋਤੇ ਨ ਚ ਨ੍ਹਾਯੇਯ੍ਯ, **ਓਤਰਨ੍ਤਾਨਂ** ਵੁੱਡ੍ਢਾਨਂ **ਉਤ੍ਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, **ਨ ਘਟ੍ਟਯੇ** ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਨ ਘਟ੍ਟਯੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

''ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੬੪) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤਾਨਂ **ਸੇਖਿਯਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦੀਨਂ **ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤਾਨਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਥੇਰਾਨੁਥੇਰੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਗਮੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੬੨) ਨਯੇਨ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਤਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤੇਸੁ ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤਂ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੨) – ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਤੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਥੇਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਤੀਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਞ੍ਚਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਉਪਰਿ ਚਤੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਪਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨੁਮੋਦਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਥੇਰੇਨ ''ਗਚ੍ਛਾਮ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਬਹਿਗਾਮੇ ਆਗਮੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਬਹਿਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਆਗਮੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਤੇਨ ਏਕੇਨ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਮੋਦਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾਯਮੇਵ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਕਥਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਥੇਰੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਾਯ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋਵ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ।

**੨੯੪੯**. **ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ ਅਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। **ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਨ ਲਭਤਿ।

**੨੯੫੦**. **ਅਨੇਕਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਅਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨ ਚ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਦਟ੍ਠੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਦੁਕ੍ਖਾਦਿਦੁਕ੍ਖਤੋ।

**੨੯੫੧**. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਓਵਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਵਿਸੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਆਹ "**ਓਵਾਦਂ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਹਿਤੀ**"ਤਿ। **ਏਹਿਤਿ** ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ।

ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੯੫੨**. **ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾਨ** ਚੀਵਰਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ।

**੨੯੫੩**. **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਚਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਨਾਚਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਨ। **ਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾ।

**੨੯੫੪-੬**. **ਦੀਘ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਦੀਘਂ। **ਵਿਲੀਵੇਨ ਚ ਪਟ੍ਟੇਨਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਹੇਹਿਪਿ ਵਿਲੀਵੇਹਿ ਕਤਪਟ੍ਟੇਨ। **ਚਮ੍ਮਪਟ੍ਟੇਨਾ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਮਯਪਟ੍ਟੇਨ। **ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟੇਨਾ**ਤਿ ਸੇਤਵਤ੍ਥੇਨ। **ਦੁਸ੍ਸਵੇਣਿਯਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤਵੇਣਿਯਾ। **ਦੁਸ੍ਸਵਟ੍ਟਿਯਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਕਤਵਟ੍ਟਿਯਾ। **ਨ ਫਾਸੁਕਾ ਨਮੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਤਨੁਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਗਾਮਦਾਰਿਕਾ ਵਿਯ ਫਾਸੁਲਿਕਾ ਨ ਨਾਮੇਤਬ੍ਬਾ। **ਜਘਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਪ੍ਪਦੇਸਂ। **ਅਟ੍ਠਿਕਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਗੋਜਾਣੁਟ੍ਠਿਕਾਦਿਨਾ। **ਨ ਘਂਸਾਪੇਯਜਾ**ਤਿ ਨ ਘਟ੍ਟਾਪੇਯਜ। ''ਅਟ੍ਠਿਕਾਦਿਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਨ ਘਂਸਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਕੋਟ੍ਟਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇਨ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

**੨੯੫੭**. **"ਕੋਟ੍ਟਾਪੇਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪਯੋਗਨ੍ਤਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਬਾਹਂ। **ਹਤ੍ਥਕੋਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਂ। **ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਜਙ੍ਘਂ।

**੨੯੫੮**. **ਨ ਮੁਖਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਛਵਿਪਸਾਦਕਰੇਨ ਤਿਲਸਾਸਪਕਕ੍ਕਾਦਿਨਾ ਅਨੇਕਵਿਧੇਨ ਲਿਮ੍ਪਨੇਨ ਨ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਚੁਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਚੁਣ੍ਣਲੇਪਨਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਨੋਸਿਲਾਯ ਮੁਖਂ ਲਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੫੯**. **ਅਙ੍ਗਰਾਗੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਹਲਿਦ੍ਦਿਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਚ੍ਛਵਿਰਾਗੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। **ਅਵਙ੍ਗਂ ਨ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਂ ਬਹਿ ਅਕ੍ਖਿਕੋਟਿਯਾ ਲੇਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਅਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਵਿਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਡਪਦੇਸੇ ਵਿਚਿਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵਿਸੇਸਕਂ ਵਤ੍ਤਭਙ੍ਗਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

**੨੯੬੦**. **ਓਲੋਕਨਕਤੋ**ਤਿ ਵਾਤਪਾਨਤੋ। **ਰਾਗਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗੇਨ। **ਓਲੋਕੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਂ ਵਿਲੋਕੇਤੁਂ, ਸਾਲੋਕੇ ਨ ਚ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਾਲੋਕੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਕਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀਹਿ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। **ਸਨਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਟਸਮਜ੍ਜਂ।

**੨੯੬੧**. **ਗਣਿਕਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ** ਵੇਸਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ। **"ਵਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤਿਯਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਸੁਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪਯੋਗਨ੍ਤਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੨੯੬੩**. **ਨ ਚੇਵੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚਂ ਨੇਵ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਪਿ ਦਾਸੋ ਵਾ ਦਾਸੀ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮਕਰੋ ਵਾ **ਨ ਚੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ** ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

**੨੯੬੪**. **"ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦਿ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ –

''ਸਬ੍ਬਨੀਲਕਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠ-ਕਣ੍ਹਲੋਹਿਤਪੀਤਕੇ।
ਮਹਾਨਾਮਮਹਾਰਙ੍ਗ-ਰਤ੍ਤੇਸੁ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੫੯੮) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। ‘‘ਨਮਤਕੰ ਨਾਮ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਹਿ ਕਤੰ ਅਵਾਯਿਮੰ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੪) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ‘‘ਸਨ੍ਥਰਣਸਦਿਸੋ ਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ ਕਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਪਜ੍ਜਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਸੇਸੋ **ਨਮਤਕੰ** ਨਾਮ।

**੨੯੬੫**. ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ‘‘ਏਤ੍ਥ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਸਬ੍ਬੰ।

**੨੯੬੬**. ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦੂਰਤੋਵ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੂਰਤੋ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਮਗ੍ਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੬੭**. ਭਿਕ੍ਖੰ **ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਤਿ, **ਤੰ** ਪਤ੍ਤੰ **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ** ਉਪਰਿ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚੀਵਰੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੰ** ਉਦ੍ਧਂਮੁਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੬੮**. **ਉਤੁਨੀਨੰ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ **ਉਤੁਕਾਲੇ** ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫੇ ਕਾਲੇ **ਸੰਵੇਲ੍ਲਿਕੰ ਕਾਤੁੰ** ਕਚ੍ਛੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਮਹੇਸਿਨਾ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੰ, ਯਾ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਤੁਨਿਯਾ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੨੨)।

**੨੯੬੯**. **ਇਤ੍ਥਿਪੋਸਯੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਵਾ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਇਤ੍ਥਿਪੋਸਯੁਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕਮੇਵ ਵਾ। **ਪਾਟਙ੍ਕੀ**ਤਿ ਪਟਪੋਟ੍ਟਲਿਕੰ।

**੨੯੭੦**. **ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ। **ਮਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤੰ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ।

**੨੯੭੧**. ਯਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲੇ ਗਬ੍ਭੋ **ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ** ਵਿਜਾਯਤਿ ਯਦਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਚੇ, **ਤਸ੍ਸਾਪਿ** ਦਾਰਕਮਾਤੁ ਯਾਵ ਸੋ ਦਾਰਕੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਯਾਵ ਖਾਦਿਤੁੰ, ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਨਹਾਯਿਤੁਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਾਵ ਦੁਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੭੨**. **ਸਾ ਪਨ ਮਾਤਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਾਯੇਤੁੰ, ਭੋਜੇਤੁੰ, ਮਣ੍ਡੇਤੁੰ, ਉਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੭੩**. **ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦਾਰਕੇਨ **ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪੁਰਿਸੇਸੁ **ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ** ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਥਾ ਏਵ **ਤਸ੍ਮਿੰ** ਦਾਰਕੇ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੭੪**. **ਵਿਬ੍ਭਮੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਸੇਤਵਤ੍ਥਾਨੰ ਗਹਣੇਨੇਵ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਓਦਾਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਨਿਵਤ੍ਥਾ, ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩੪)। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ।

**੨੯੭੫**. **ਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਕਾਵਾਸਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯਾ ਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਕਾਵਾਸਾ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਸਾ ਆਗਤਾ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ। ਓਦਾਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤੰ ਲਭਤਿ।

**੨੯੭੬**. **ਵਨੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇ ਸਮ੍ਬਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਨੂਨਂ। **ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੪) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥੇਕੇ ਆਚਰਿਯਾ ''ਸਚੇ ਏਕਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਤਾ, ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕੇ ਆਚਰਿਯਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਮਾਣਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੪) ਹਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਂ।

**੨੯੭੭**. ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਾ ਵਚ੍ਚੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਵਟੇ ਉਦ੍ਧਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਨ ਵਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਵਟੇ ਉਪਰਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ**ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਚੇ ਕੂਪੇ ਖਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿ ਪਨ ਪਦਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩੫) ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੨੯੭੮**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯਅਨ੍ਤਰਘਰਾਦਿਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਨ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ। **ਅਡ੍ਢਪਲ੍ਲਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪਾਦਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ। ਸੋ ਏਕਂ ਪਣ੍ਹਿਂ ਊਰੁਮੂਲਾਸਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਦੂਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਆਭੁਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਨਾਮ।

**੨੯੭੯**. **ਨਰਤਿਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ। ਯਥਾਹ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਿਸਤਿਤ੍ਥੇ ਨਹਾਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਾ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਿਲਾਤਿਤ੍ਥੇ ਨਹਾਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੬)।

**੨੯੮੦**. ਯਾ ਸਮਣੀ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾ **ਵਾਸਿਤਮਤ੍ਤਿਕਾਯ** ਵਾਸਿਤਕਾਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਪਟਿਸੋਤੇ ਵਾ ਨ੍ਹਾਯੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਸਿਤ**ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਅਵਾਸਿਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਕਤਿਮਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੬)।

**੨੯੮੧**. **ਅਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਮਿਸਅਗ੍ਗਂ ਗਹਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਕਤਿਪਯਦਿਵਸਾਨਿਪਿ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੨੯੮੨**. ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸਨ੍ਤੇ **ਸਬ੍ਬਂ** ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਤਥਾਵਿਧਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੨੧)।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੯੮੩**. ਅਪਲੋਕਨਸਞ੍ਞਿਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਇਮਾਨੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਂ। **ਕਮ੍ਮਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। “**ਅਪਲੋਕਨਸਅਵਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤੇਸਂ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੫; ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨) – **ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਏਕਾਯ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਤੀਹਿ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹੀਤਿ ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਾਹਿ ਤੀਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਞਤ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਾ ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸ੍ਸ ਤਂ **ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਂ,** ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ**। ਞਤ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਤਂ **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ,** ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ**।

**੨੯੮੪-੭**. ਤੇਸਂ ਠਾਨਵਸੇਨ ਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਨਵਨ੍ਨਂ ਠਾਨਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਨਵਟ੍ਠਾਨਂ,** ‘‘ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾਕਤ੍ਤੁਨਿਦਸ੍ਸਨਂ । **ਨਵਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਦੁਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ। **ਸਤ੍ਤ** ਠਾਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਠਾਨਭੇਦਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦਿ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾ। ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਂ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਮਂ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਨਾਮਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸਤੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਞ੍ਚ ਓਸਾਰਣਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ ਤਾਦਿਸਾਨਂਯੇਵ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਵੇਸਨਾ ‘‘ਓਸਾਰਣਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੇਨ** ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ **ਭਣ੍ਡੁਕਂ** ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਪੁਚ੍ਛਨਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਪੁਚ੍ਛਨਂ **ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। **ਛਨ੍ਨੇਨ** ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਂ** ਕਮ੍ਮਂ ਵਦੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਨਸਦਿਸਸ੍ਸ ਮੁਖਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਖਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨੇਹਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਂ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਙ੍ਘਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬) ਏਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

**੨੯੮੮-੯**. “**ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਨਾ**”ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ ‘‘ਗਹਿਤਾਯਾ’’ਤਿ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾ, “**ਰੁਚਿਯਾ**”ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾਨ **ਸਬ੍ਬਸੋ** ਸਬ੍ਬੇ ਸੀਮਟ੍ਠੇ ਆਗਤਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਨ** ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ

ਗਹਿਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੰ ਰੁਚਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਅਚ੍ਛਿੰਨਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਦੇਤਿ, ਯੰ ਏਵਂਭੂਤੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨੰ, ਤੰ **ਤਸ੍ਸ** ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ **ਲਕ੍ਖਣੰ,** ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣੰ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦੀਨੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੰ**।

**੨੯੯੦-੧**. ਏਵਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੰ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਨਿਸ੍ਸਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਤਿ **"ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨਵ ਠਾਨਾਨੀ"**ਤਿ ਅਯਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ''ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ''ਤਿਆਦਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨੇਵ ਵਿਭਾਵੀਯਤਿ।

**੨੯੯੨**. ਵਿ**ਨਿਚ੍ਛਯੇ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ ਅਗਤੇ। **ਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਅਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨੋ"**ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ** ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਅਯੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨੋ ਸੁਤ੍ਤਵਿਭਙ੍ਗੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਚ੍ਛਾਯਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਇਮੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੩੩) ਏਵਂ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੇ ''ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੯੩-੪**. **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ** ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ , ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਸੋ ਮਯਾ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਵਚਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾਨਯਨੰ, ਸਾ ਓਸਾਰਣਾ ਨਾਮ। ''ਆਗਚ੍ਛ ਓਸਾਰਣਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**ਉਪੋਸਥਵਸੇਨਾਪਿ, ਪਵਾਰਣਾਵਸੇਨਾਪਿ। ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੇਯ੍ਯ'' (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪), ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਜ੍ਜ ਪਵਾਰਣਾ ਪਨ੍ਨਰਸੀ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੦) ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਵਸੇਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪੋਸਥੋ, ਪਵਾਰਣਾ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਾਨਿ।

**"ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਞ੍ਹਿ, ਅਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯਾਹਨ੍ਤਿ ਚਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਅਹੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਅਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਅਯੰ ਏਕਾ ਞਤ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾ।

**੨੯੯੫**. **"ਇਤ੍ਥੰਨਾਮਮਹੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ, ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ ਵਿਨਯਨ੍ਤਿ ਚਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਅਹੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਵਿਨਯੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੧) ਅਯੰ ਏਕਾ ਞਤ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾ। **ਏਵਮਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਅਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਅਹੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬), ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੰ ਵਿਨਯੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੧), ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਅਹੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੇਨ ਵਿਨਯੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੨), ''ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੇਨ ਵਿਨਯੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ – (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੨) ਇਮਾ ਛ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ, ਇਮਾ ਚ ਛਾਤਿ **ਏਦਿਸਾ** ਇਮਾ ਅਟ੍ਠ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ''ਸਮ੍ਮੁਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੨੯੯੬**. **ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੪) ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਪਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਦਾਨੰ ''ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯੰ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ

ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸਰਤਿ ਵ◌ਿਵਰਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨਿਂ ਕਰੋਤਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੩੯), ''ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੩੯)। ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਪਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ। ''ਆਮ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ ''ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

**੨੯੯੭**. **ਪਵ◌ਾਰੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਾ**ਤਿ ਪਵ◌ਾਰਣੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਣ-ਕਾਰਲੋਪੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰਣਂ ਪਵ◌ਾਰੋਤਿ ਪਵ◌ਾਰਣ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ **ਪਵ◌ਾਰ**-ਸਦ੍ਦੋ। **"ਇਮਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਕਾਲ਼ੇ ਪਵ◌ਾਰਯਾਮੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਆਵ◌ਾਸਿਕਾ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਮ, ਆਗਮੇ ਕਾਲ਼ੇ ਪਵ◌ਾਰੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦) ਅਯਂ ਞਤ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵ◌ਂ ਕਤਪਵ◌ਾਰਣਾ ''ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਾ''ਤਿ ਮਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕਾਲ਼ੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥੇ। ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਪਵ◌ਾਰੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾ। **ਜੁਣ੍ਹੇ**ਤਿ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥੇ।

**੨੯੯੮**. **ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇ**ਤਿ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਸਮਥੇ। **ਸਬ੍ਬਪਠਮਾ ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਞਤ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਤਰਾ ਚਾ**ਤਿ ਉਭਯਪਕ੍ਖੇ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਠਪਿਤਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤਿਧਾ ਪਵਤ੍ਤਂ **ਏਤਂ** ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ **ਇਤਿ** ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨਵ ਠਾਨਾਨਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੯੯੯-੩੦੦੦**. ਏਵ◌ਂ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੇ ਨਵ ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਸਤ੍ਤ ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **"ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਉਦ੍ਦੇਸਗਾਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਵ।

ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਤ੍ਤੁਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਂ ਗਹਿਤਂ। **ਨਿਸ੍ਸਾਰੋਸਾਰਣਾ ਮਤਾ**ਤਿ ''ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ, ਓਸਾਰਣਾ''ਤਿ ਚ ਮਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਲਾਭਾਯ ਪਰਿਸਕ੍ਕਨਾਦਿਕੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਭੋਗਕਰਣਤ੍ਥਂ ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾ ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੁਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਓਸਾਰਣਾ ਚ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ **ਵਡ੍ਢਲਿਚ੍ਛਵ◌ਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੫) ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ।

**੩੦੦੧**. **ਸੀਮਾਦਿ**ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਨਾਮ। **ਸਾ ਪਞ੍ਚਦਸਧਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿ ਤਿਚੀਵਰੇਨਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਨ੍ਥਤਸਮ੍ਮੁਤਿ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕ ਯਾਗੁਭਾਜਕ ਫਲਭਾਜਕ ਖਜ੍ਜਭਾਜਕ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕ ਸਾਟਿਯਗ੍ਗਾਹਾਪਕ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਾਪਕ ਆਰਾਮਿਕਪੇਸਕ ਸਾਮਣੇਰਪੇਸਕਸਮ੍ਮੁਤੀਤਿ ਏਵ◌ਂ ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਪਞ੍ਚਦਸਵ◌ਿਧਾ ਮਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਸ। ਮਤੋਯੇਵ **ਮਤਕੋ,** ਮਤਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾਸੋ ਮਤਕਵ◌ਾਸੋ, ਤਸ੍ਸ **ਮਤਕਵ◌ਾਸਸੋ,** ਮਤਕਚੀਵਰਸ੍ਸ।

**੩੦੦੨**. ਆਨਿਸਂਸਖੇਤ੍ਤਭੂਤਪਞ੍ਚਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਉਬ੍ਭਾਰੋ **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋ**। ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ, ਵ◌ਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਦੇਸਨਾ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੦੩**. ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਞਤ੍ਤਿ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਖਦ੍ਵਯੇ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੇ ''ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਪਕ੍ਖੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ''ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇ ਕਮ੍ਮੇ"**ਤਿ। **"ਮੋਹਾਰੋਪਨਤਾਦਿਸੂ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤਮੋਹਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਵ◌ਾਦਕਵ◌ਿਹੇਸਕਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਾਦਿਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ। ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਮੇਵ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਤਾ**।

**੩੦੦੪-੫**. **ਇਤਿ** ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ** ਠਾਨਭੇਦਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਸਤ੍ਤ ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ ਠਾਨਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਤਥਾ**”ਤਿਆਦਿ।

**੩੦੦੬**. **ਤਜ੍ਜਨਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਯਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਤੇਸਂ** ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ** ਵੂਪਸਮੋ।

**੩੦੦੭**. “**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਓਵਾਦੋ**”ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੩੦੦੮-੯**. **ਮੂਲਪਟਿਕ੍ਕਸ੍ਸੋ** ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇਭਾਵੋ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ ਏਕਾ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ, ਅਟ੍ਠ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ, ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਚਣ੍ਡਕਾਲ਼ੀ ਚ ਦ੍ਵੇ, ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਇਮੇਸਂ ਵਸਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾਦੀਨਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਮੇਸਂ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ। **ਦਸੇਕਾ**ਤਿ ਏਕਾਦਸ।

**੩੦੧੧**. ਏਵਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਠਾਨਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਵਯਤੋ, ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਨ ਕਾਰਯੇ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨਪਿ ਨ ਕਾਰਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੧੨**. ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੋ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ ਲਹੁਕਾਨਿਪਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਕਤਮਾਨੀਤਿ ਆਹ “**ਸਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਸਿਯੁ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸਾ ਤਿਚੀਵਰੇਨਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦਯੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੦੧੩**. **ਸੇਸਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸੇਸਾਨਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦੀਨਿ ਛ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨ-ਕਾਰਲੋਪੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿ, ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਂ, ਕਥਿਨਦਾਨਂ, ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਕੁਟਿਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾ, ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਛ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਗਰੁਕਾਨਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨)। “**ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਸੇਨਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ, ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਯੇ**”ਤਿ, ਯੋ ਯੋ ਨਯੋ ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੦੧੪**. ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਵਤ੍ਥੁਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ**, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਧਾਨਕਾਰਣਂ, ਤਤੋ **ਵਤ੍ਥੁਤੋ** ਚ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸੀਮਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ, ਸੀਮਤੋ ਚ। **ਪਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ **ਏ**ਵਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਦੋਸਾਨਂ ਏਤਂਪਰਮਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੩੦੧੫**. ਯਥਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਦੋਸਮਾਤਿਕਾਨੁਕ੍ਕਮੇ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਮ੍ਮੁਖਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਙ੍ਘਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਂ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਂ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਆਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਟੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਚੋਦਨਾ ਚੇਵ ਸਾਰਣਾ ਚ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਏਵਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਯਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ''ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਤਂ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਰੋਤਿ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਲਕ੍ਖਣਤੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਂ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵੇਕਲ੍ਲਂ ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੧੬-੮**. ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯੇ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤਂ **ਪਕਾਸਨੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ**। ਸੇਕ੍ਖਸਮ੍ਮੁਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਮ੍ਮੁਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਵਨ੍ਦਿਯਕਮ੍ਮਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸੀਸੇਨ "**ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯਾ ਗਣਿਕਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ **ਦੂਤੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ ਸੇਸਾਨਿ ਪਨ **ਸਬ੍ਬਸੋ** ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਾਨੀ''ਤਿ ਸੋਭਨਗਮਨਾਦੀਹਿ **ਸੁਗਤੋ** ਸਤ੍ਥਾ **ਅਬ੍ਰਵਿ** ਕਥੇਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੧੯-੨੦**. ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਞਤ੍ਤਿਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਪਜ੍ਜਨਨਯਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਵਿਪਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮਾ। **ਵਤ੍ਥੁਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ।

**ਸਙ੍ਘਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ।

**ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਤਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ।

**ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਏਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਪਿ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਏਵ

ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ।

**ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤਿ। **ਪਞ੍ਚਹੇਤੇਹੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ।

**੩੦੨੧-੨**. ਏਵਂ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਕਮ੍ਮਦੋਸਾ ਪਞ੍ਚ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਵਤ੍ਥੁਂ** ਵਾ"ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਪਰਾਮਸਨਂ ਹੋਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੫) – ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਪਠਮਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਵਾ ''ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਦਾਮਿ... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਦਾਮਿ, ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਸੁ ਵਾ ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਥੁਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਨਾਮ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਨਾਮ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ ਨਾਮ।

**ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਞਤ੍ਤਿਮੇਵ ਠਪੇਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਞਤ੍ਤਿਮੇਵ ਠਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤਿ। ਯੋਪਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਏਕਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਨ੍ਤੋ ਅਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਪਦਂ ਵਾ ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤਿਯੇਵ। ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਏਕਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਿਮੇਵ ਵਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਅਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਪਦਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੫) – ਯੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਕ੍ਖਰੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯ੍ਵਾਯਂ –

> ''ਸਿਥਿਲਂ ਧਨਿਤਞ੍ਚ ਦੀਘਰਸ੍ਸਂ।
> ਗਰੁਕਂ ਲਹੁਕਞ੍ਚ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ।
> ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਵਵਤ੍ਥਿਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ।
> ਦਸਧਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਭੇਦੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੫) –

ਵੁਤ੍ਤੋ , ਅਯਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਸਿਥਿਲਂ** ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸੁ ਵਗ੍ਗੇਸੁ ਪਠਮਤਤਿਯਂ। **ਧਨਿਤਂ** ਨਾਮ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਂ। **ਦੀਘ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘੇਨ ਕਾਲੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਆਕਾਰਾਦਿ । **ਰਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਕਾਲੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਕਾਰਾਦਿ। **ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਮੇਵ, ਯਂ ਵਾ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਂਯੋਗਪਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਲਹੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸਮੇਵ, ਯਂ ਵਾ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਥੇਰਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਸ ਨ ਖਮਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਸਂਯੋਗਪਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਰਣਾਨਿ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਸਮ੍ਬਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ''ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ

‘‘ਤੁਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਵਤ੍ਥਿਤਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਪਦੇਨ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਤੁਣ੍ਹ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਯਂ ਕਰਣਾਨਿ ਅਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਥ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੁਣਾਥੁ ਮੇ’’ਤਿ ਵਚਨਂ **ਸਿਥਿਲਸ੍ਸ ਧਨਿਤਕਰਣਂ** ਨਾਮ, ਤਥਾ ‘‘ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਪਤ੍ਥਕਲ੍ਲਂ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਥੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਞ੍ਚ। ‘‘ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਭਕਾਰਘਕਾਰਾਨਂ ਬਕਾਰਗਕਾਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਬਨ੍ਤੇ ਸਂਗੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ **ਧਨਿਤਸ੍ਸ ਸਿਥਿਲਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ’’ਤਿ ਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਨ ‘‘ਸੁਣਂਤੁ ਮੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਏਸਂ ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਅਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਵਚਨਂ** ਨਾਮ। ‘‘ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਾ’’ਤਿ ਵਿਵਟੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ **ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਵਚਨਂ** ਨਾਮ। ਇਤਿ ਸਿਥਿਲੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਧਨਿਤਂ, ਧਨਿਤੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਿਥਿਲਂ, ਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਦੂਸੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਕ੍ਖਰੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਤਿ, ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਇਤਰੇਸੁ ਪਨ ਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਬਜਞ੍ਜਨੇਸੁ ਦੀਘਟ੍ਠਾਨੇ ਦੀਘਮੇਵ, ਰਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਰਸ੍ਸਮੇਵਾਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਠਾਨੇ ਤਂ ਤਦੇਵ ਅਕ੍ਖਰਂ ਭਾਸਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮਾਗਤਂ ਪਵੇਣਿਂ ਅਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦੀਘੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਰਸ੍ਸਂ, ਰਸ੍ਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੀਘਂ ਵਦਤਿ , ਤਥਾ ਗਰੁਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਹੁਕਂ, ਲਹੁਕੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਰੁਕਂ ਵਦਤਿ, ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਵਾ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਵਤ੍ਥਿਤਂ, ਵਵਤ੍ਥਿਤੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਵਦਤਿ, ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਛ ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ।

ਯਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ‘‘ਦ-ਕਾਰੋ ਤ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤ-ਕਾਰੋ ਦ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਚ-ਕਾਰੋ ਜ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਜ-ਕਾਰੋ ਚ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਯ-ਕਾਰੋ ਕ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਕ-ਕਾਰੋ ਯ-ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ-ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਤ-ਕਾਰਾਦਿਵਚਨਂ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਨੇਵ ਦ-ਕਾਰੋ ਤ-ਕਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਨ ਕ-ਕਾਰੋ ਯ-ਕਾਰੋ। ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਦਸਵਿਧਾਯ ਬਜਞ੍ਜਨਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸੇ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤਿ ਨਾਮ।

**ਅਸਮਯੇ ਸਾਵੇਤੀਤਿ** ਸਾਵਨਾਯ ਅਕਾਲੇ ਅਨਵਕਾਸੇ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂਯੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **“ਏਵਂ ਪਨ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋਪਿ ਚਾ”**ਤਿ।

**੩੦੨੩**. ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵਾਤਿ ਤਮੇਵ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਏਕਾਦਸਹਿ...ਪੇ॰... ਮਯਾ”**ਤਿ। ਕਮ੍ਮਦੋਸੋਯੇਵ **ਕਮ੍ਮਦੋਸਤਾ। ਤਾਵ** ਪਠਮਂ।

**੩੦੨੪-੭**. ਏਵਂ ਸੀਮਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਦੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਕਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੇ ਕਮ੍ਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੯੭)। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਕਤਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਅਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾ** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਹਾ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ ਸਾਮਿਨੋ। ਨ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਨ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਏਤਿ। **ਅਨਾਗਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਨਾਗਤਾ। **ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਵਸੇਸਾ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾ’’ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ

ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ।

**ਤਿਵਙ੍ਗਿਕੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾਨਾਗਮਨਛਨ੍ਦਾਨਾਹਰਣਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨਸਙ੍ਖਾਤਅਙ੍ਗਤ੍ਤਯਯੁਤ੍ਤੋ। **ਦੋਸੋ** ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੋ। **ਪਰਿਸਾਯ ਵਸਾ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਹੋਤਿ।

**ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਦੁਤਿਯੇ ਚਤੁਵਗ੍ਗਿਕੇ** ਕਮ੍ਮੇ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕੋ ਦੋਸੋ ਪਰਿਸਾਯ ਵਸਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਤਤਿਯੇ ਚਤੁਵਗ੍ਗਿਕੇ **ਪਟਿਕ੍ਕੋਸੋਵ ਅਤ੍ਥਿ,** ਨ ਇਤਰੇ ਪਰਿਸਦੋਸਾਤਿ ਏਕਙ੍ਗਿਕੋ ਦੋਸੋ ਪਰਿਸਾਯ ਵਸਾ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦੁਵਙ੍ਗ ਯੁਤ੍ਤਪਰਿਸਾਦੋਸਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਂ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਵਙ੍ਗ ਯੁਤ੍ਤਪਰਿਸਾਦੋਸੋ ‘‘ਦੁਤਿਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤੋ ਤਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਮੇਵ ਨਯਂ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਾਦਿਸਙ੍ਘਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਏਵਂ…ਪੇ॰… ਤਿਵਿਧੇਸੁਪੀ”**ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਸਵਗ੍ਗਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੩੦੨੮**. ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਸਙ੍ਘੇਸੁ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਰਿਸਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਚਤੁਤ੍ਥਿਕਾ”**ਤਿ। ਅਨੁਵਾਦੇਨ **“ਦਸ ਦ੍ਵੇ ਸਿਯੁ”**ਨ੍ਤਿ ਵਿਧੀਯਤਿ। ਪਰਿਸਾਵਸਾ ਚਤੁਤ੍ਥਿਕਾ ਦੋਸਾ **ਦਸ ਦ੍ਵੇ** ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਮ੍ਮਦੋਸੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **“ਪਰਿਸਾਵਸਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕਮ੍ਮਾਨੀ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕਰਣੀਯੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤਮੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤੇਨ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤੇ ਪਕਤਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਕੇਨਚਿ, ਕੇਵਲੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਅਪਕਤਤ੍ਤਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਭਾਵਾ, ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸ੍ਸਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਦੋਸੇਨ ਵਿਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਪੋਰਾਣਕਵਿਨਯਧਰਤ੍ਥੇਰਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਕਾਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ ਏਕਤੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵਯਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਪਰਿਵਾਰਾਵਸਾਨੇ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** (ਪਰਿ॰ ੪੮੨ ਆਦਯੋ) ਵਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨ ਆਦਯੋ) ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

# ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੨੯. **ਛਤ੍ਤੰ ਪਣ੍ਣਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਤ੍ਤੰ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਉਪਰਿ। **ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ। **ਸਿਬ੍ਬਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁੰ।

੩੦੩੦. **ਪਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਛਦਨਪਣ੍ਣੇ। **ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰਂ। **ਮਕਰਦਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਕਰਦਨ੍ਤਾਕਾਰਂ, ਯਂ ''ਗਿਰਿਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਪਣ੍ਣਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਿਮਣ੍ਡਲਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਗਿਰਿਕੂਟਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ। **ਦਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡੇ। **ਘਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਾਕਾਰੋ। **ਵਾਲ਼ਰੂਪਂ** ਵਾਤਿ ਬਜਗ੍ਘਾਦਿਵਾਲ਼ਾਨਂ ਰੂਪਕਂ ਵਾ। **ਲੇਖਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਾ ਕਤਰਾਜਿ।

੩੦੩੧. **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਂ** ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਨੀਲਾਦਿ**ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ** ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਛਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ **ਸਿਬ੍ਬਿਤੁੰ** ਵਾ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਗ੍ਗਾਹਕਸਲਾਕ**ਪਞ੍ਜਰਂ** ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਂ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥ''**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਞ੍ਚ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ **''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨਾ''**ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ, ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁੰ, ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਤ੍ਥੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ –

> ''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ, ਸਿਬ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ –

ਪਾਠੇਨ ਚ ''ਕੇਚਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਪਨ ਨੀਲੇਨ ਵਾ ਪੀਤਕੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁੰ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਗ੍ਗਾਹਕਂ ਸਲਾਕਪਞ੍ਜਰਂ ਵਾ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਥਿਰਕਰਣਤ੍ਥਂ, ਨ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਪਾਠੇਨ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੩੦੩੨. **ਲੇਖਾ ਵਾ ਪਨ ਕੇਵਲਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਲਾਕਲੇਖਾ ਵਾ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ।

੩੦੩੩. **ਦਣ੍ਡਬੁਨ੍ਦਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਞ੍ਜਰੇ ਗਾਹਣਤ੍ਥਾਯ ਫਾਲਿਤਬੁਨ੍ਦਮ੍ਹਿ, ਮੂਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ। **ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਛਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਯਾ ਮੂਲੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਹਿਛਤ੍ਤਕਸਣ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਲ੍ਲਅਹਿਛਤ੍ਤਾਕਾਰਂ। ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਵਲਯਮਿਵ **ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ** ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਯਥਾ ਨ ਚਲਤਿ, ਏਵਂ ਰਜ੍ਜੂਹਿ ਦਣ੍ਡੇ ਪਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ। ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ''ਵਾਤਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਅਚਲਨਤ੍ਥਂ ਛਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਿਕਂ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਲਯਮਿਵ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਲੇਖਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ''ਸਚੇਪਿ ਨ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਬਨ੍ਧਨਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਲਯਂ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੦੩੪. **ਸਮਂ ਸਤਪਦਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਪਦਾਦੀਹਿ ਸਦਿਸਂ, ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

੩੦੩੫. **ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ** ਵਾਤਿ ਅਨੁਵਾਤਸ੍ਸ ਉਭਯਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਮੁਖੇਪਿ** ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਰਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਪਤ੍ਤਾਨਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਣ੍ਣੇਪਿ ਵਾ, ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਊਨਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਾ। **ਵੇਣਿ**ਨ੍ਤਿ

ਕੁਦ੍ਰੂਸਸੀਸਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਕੇਚਿ** ''ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਿਲ਼ਾਲਦਾਮਸਦਿਸਂ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਕੇਚਿ** ''ਸਤਪਦਿਸਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

**੩੦੩੬**. **ਪਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਟਮ੍ਪਿ। ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕੋ ਵਿਧਿ ਪਕਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਵਿਧਿ,** ਤਂ। ''ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ। **"ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਂ ਵਿਧਿ**"ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ''ਪਟ੍ਟ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸੇਸਨਂ, ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ ਵਾ, ''ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਪਟ੍ਟੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **"ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **"ਵਿਧਿ**"ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਇਧ ਵਕ੍ਖਮਾਨਚਤੁਕੋਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਂ ਨਾਮਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟ੍ਟਦ੍ਵਯੇ। **ਅਗ੍ਘਿਯਗਦਾਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਘਿਯਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਗਦਾਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਮੁਗ੍ਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਲਗੁਲ਼ਸਣ੍ਠਾਨਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤਿਯਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾਨਂ ਗਹਣਂ।

**੩੦੩੭**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਟ੍ਟਦ੍ਵਯੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। **ਕਕ੍ਕਟਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਲ਼ੀਰਅਚ੍ਛਿਸਦਿਸਾਨਿ ਸਿਬ੍ਬਨਵਿਕਾਰਾਨਿ। **ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਕੇ। **ਸੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੋਣਤੋ ਕੋਣਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤਸੁਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਚਤੁਰਸ੍ਸੇ ਸਿਬ੍ਬਿਤਸੁਤ੍ਤਾ ਚ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਤੇਸਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਕੋਟਿਯੋ ਚ। **ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾਵਾ**ਤਿ ਰਜਨਕਾਲੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਰੂਪਾ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਾ ਦੀਪਿਤਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾ ਚ ਚੀਵਰੇ ਰਤ੍ਤੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਰੂਪਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

**੩੦੩੮**. **ਗਣ੍ਠਿਪਾਸਕਪਟ੍ਟਕਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਣ੍ਣਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚੀਵਰੇ ਆਯਾਮਤੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਾਤਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨਕਾਲੇ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਿਤੁਂ ਅਨੁਵਾਤੇ ਬਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ – ''ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਰਜਿਤਕਾਲੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕ'ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਏਵਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਅਨੁਵਾਤੇ ਪਾਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ਰਜਨਕਾਲੇ ਲਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯ)।

**੩੦੩੯**. **ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਿਕਾਰਂ** ਵਾਤਿ ਚੀਵਰਮਣ੍ਡਨਤ੍ਥਾਯ ਨਾਨਾਸੁਤ੍ਤਕੇਹਿ ਸਤਪਦਿਸਦਿਸਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਿਕਾਰਂ ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਮਿਗਪਕ੍ਖਿਪਾਦਾਦਿਕਂ ਸਿਬ੍ਬਨਵਿਕਾਰਂ। **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਕਾਤੁਂ। **ਕਾਰਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ।

**੩੦੪੦**. ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਪਰਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ **ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਂ** ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਕਞ੍ਜਿਪਿਟ੍ਠਖਲਿਅਲ਼ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਚੀਵਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਞ੍ਜੀ**ਤਿ ਵਾਯਨਤਨ੍ਤਮਕ੍ਖਨਕਞ੍ਜਿਸਦਿਸਾ ਥੂਲਾਕਞ੍ਜਿ। **ਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਪਿਟ੍ਠਂ। ਤਣ੍ਡੁਲਪਿਟ੍ਠੇਹਿ ਪਕ੍ਕਾ **ਖਲਿ**। **ਅਲ਼ਲਿਕਾ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਾਖਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

**੩੦੪੧**. ਚੀਵਰਸ੍ਸ **ਕਰਣੇ** ਕਰਣਕਾਲੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਸੂਚਿਹਤ੍ਥਮਲਾਦੀਨਂ ਧੋਵਨਤ੍ਥਂ, ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਾਲੇ ਚ ਧੋਵਨਤ੍ਥਂ ਕਞ੍ਜਿਪਿਟ੍ਠਿਖਲਿਅਲ਼ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੪੨**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਸਾਵੇਨ ਚੀਵਰਂ ਰਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਜਨੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਾਯ **ਗਨ੍ਧਂ** ਵਾ ਉਜ੍ਜਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯ **ਤੇਲਂ** ਵਾ ਵਣ੍ਣਤ੍ਥਾਯ **ਲਾਖਂ ਵਾ**। **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ।

**੩੦੪੩**. **ਮਣਿਨਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਣੇਨ। **ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਚ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਉਜ੍ਜਲਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਮੁਗ੍ਗਰਾਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨਾਪਿ ਕੇਨਚਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾ। **ਦੋਣਿਯਾ**ਤਿ ਰਜਨਮ੍ਬਣੇ। **ਨ ਘਂਸਿਤਬ੍ਬਂ** ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬਂ।

**੩੦੪੪**. ਰਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ **ਕਿਞ੍ਚਿ** ਥੋਕਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਯਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਰਜਨਦੋਣਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਦਿਂ ਘਟ੍ਟੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੩੦੪੫**. **ਗਣ੍ਠਿਕੇ**ਤਿ ਵੇਲੁਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਾਦਿਮਯਗਣ੍ਠਿਕੇ। **ਲੇਖਾ** ਵਾਤਿ ਵਟ੍ਟਾਦਿਭੇਦਾ ਲੇਖਾ ਵਾ। **ਪਿਲ਼ਕਾ** ਵਾਤਿ ਸਾਸਪਬੀਜਸਦਿਸਾ ਖੁਦ੍ਦਕਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਾ ਵਾ। **ਪਾਲ਼ਿਕਣ੍ਣਿਕਭੇਦਕੋ**ਤਿ ਮਣਿਕਾਵਲ਼ਿਰੂਪਪੁਪ੍ਫਕਣ੍ਣਿਕਰੂਪਭੇਦਕੋ। ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਵਿਕਾਰੋ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੪੬**. **ਆਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਕਣ੍ਟਕਗ੍ਗੇਨ, ਸੂਚਿਮੁਖੇਨ ਵਾ। **ਕਾਚਿਪਿ ਲੇਖਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਕਗੋਮੁਤ੍ਤਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾ ਯਾ ਕਾਚਿਪਿ ਰਾਜਿ।

**੩੦੪੭**. **ਭਮਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਮੇ ਅਲ੍ਲਿਯਾਪੇਤ੍ਵਾ।

**੩੦੪੮**. **ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਕੇ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਛਵਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਤਿਪੁਸੀਸਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਧਾਰਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਕੇ। **ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਕਾਰਰੂਪਕਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਕਤਾਨੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੩)। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲੇ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਮਕਰਦਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਰਿਕੂਟਾਕਾਰਂ।

**੩੦੪੯**. ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਯਾ ਲੇਖਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, **ਤਂ ਲੇਖਂ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਰਣਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਵਾ ਕਾਚਿਪਿ ਲੇਖਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੫੦**. **ਤਹਿਂ ਤਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਕੋਟ੍ਟਿਤਦਿਗੁਣਸੁਤ੍ਤਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ।

**੩੦੫੧**. ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥਾਯ ਦਸਾਮੁਖੇ ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ।

**੩੦੫੨**. **ਅਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰਕ੍ਖੀਨਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕਾ ਕਥਾ। **ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤੁਂ।

**੩੦੫੩**. **ਘਟ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਸੀਸਂ** ਵਾਤਿ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸੀਸਮੁਖਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵਾ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਰੂਪਂ ਦਸਾਮੁਖੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੫੪**. **ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਾਕਾਰਂ। **ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਕਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਂ ਵਾ ਮਟ੍ਠਂ ਪਟ੍ਟਿਕਂ ਵਾ ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਕਾਕਾਰਂ ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟਿਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਭਯਪਸ੍ਸੇਸੁ ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਯੁਤ੍ਤਂ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਵਿਯ ਯਸ੍ਸ ਪਟ੍ਟਿਕਾਯ ਵਾਯਨਂ ਹੋਤਿ, ਇਦਂ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ **ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਂ** ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਮਿਵ ਵਾਯਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ **ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਕਾਕਾਰਂ** ਨਾਮ।

**੩੦੫੫**. ਪਕਤਿਵੀਤਾ **ਪਟ੍ਟਿਕਾ**। **ਸੂਕਰਨ੍ਤਂ**ਨਾਮ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਕੋਸਕਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਸੂਕਰਨ੍ਤਾਨੁਲੋਮਿਕਾ, ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟਂ ਪਟ੍ਟਿਕਾਨੁਲੋਮਿਕਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਸੂਕਰਨ੍ਤਾਨੁਲੋਮਿਕਂ। ਯਥਾਹ – ''ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਂ, ਪਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੮)। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਾ** ਨਾਮ ਏਕਵਟ੍ਟਾ। ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੋ ਵਕ੍ਖਤਿ। ''ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੦੫੬. **ਮੁਰਜੰ** ਨਾਮ ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ। **ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ। **ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਪਨ ''ਬਹੁਕਾ ਰਜ੍ਜੁਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵੇਠਿਤੰ ਮੁਰਜੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਦ੍ਦਵੀਣੰ** ਨਾਮ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੰ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਕੰ** ਨਾਮ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸੀਸਸਦਿਸੰ। **ਕਲਾਬੁਕੰ** ਨਾਮ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕੰ। **ਰਜ੍ਜੁਯੋ**ਤਿ ਉਭਯਕੋਟਿਯੰ ਏਕਤੋ ਅਬਦ੍ਧਾ ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਯੋ, ਤਥਾ ਬਦ੍ਧਾ ਕਲਾਬੁਕੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮੁਰਜਾਦੀਨਿ ਇਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਮੁਰਜੰ, ਮਦ੍ਦਵੀਣਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ। ''ਦਸਾਸੁ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਣ੍ਣਲੋਪੇਨ "**ਦਸਾ ਸਿਯੁ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਹ – ''ਮੁਰਜੰ ਮਦ੍ਦਵੀਣ'ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਦਸਾਸੁਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੮)।

੩੦੫੭. **ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਪਾਮਙ੍ਗਦਾਮੰ ਵਿਯ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸਣ੍ਠਾਨਾ।

੩੦੫੮. **ਏਕਰਜ੍ਜੁਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਵਟ੍ਟੇ ਏਕਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਰਜ੍ਜੁਮਯੰ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ। ਵਟ੍ਟੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟਾਦੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਵਟ੍ਟਰਜ੍ਜੁਕਾ ਗਹਿਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਨਾਨਾਵਟ੍ਟੇ ਏਕਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਵ ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਾ ਗਹਿਤਾ। **ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ। **ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੩੦੫੯. ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਟ੍ਟਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਰਜੰ, ਕਲਾਬੁਕੰ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਜ੍ਜੁਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ''ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ 'ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕ'ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਗਤੋਵ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ''ਬਹੁਕਾ ਰਜ੍ਜੁਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵੇਠਿਤੰ ਮੁਰਜੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

੩੦੬੦. **ਦਨ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਜਤੂ**ਤਿ ਲਾਖਾ। **ਸਙ੍ਖਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯੰ। **ਵਿਧਕਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵੇਠਕਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ ਵਿਧਪਰਿਯਾਯੋ।

੩੦੬੧. **ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਵਿਧੇ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਦਸਾਯ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥੰ ਕਟ੍ਠਦਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਵਿਧੇ। **ਵਿਕਾਰੋ** ਅਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦਿਕੋ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ, ਉਭਯਕੋਟਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਘਟਾਕਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੩੦੬੨. **ਮਾਲਾ ...ਪੇ॰... ਵਿਚਿਤ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਮਿਗਪਕ੍ਖਿਰੂਪਾਦਿਨਾਨਾਰੂਪੇਹਿ ਚ ਵਿਚਿਤ੍ਤਿਤਾ। **ਜਨਰਞ੍ਜਨੀ**ਤਿ ਬਾਲਜਨਪਲੋਭਿਨੀ।

੩੦੬੪. **ਅਟ੍ਟਂਸਾ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੋਲ਼ਸਂਸਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ। **ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ।

੩੦੬੫. ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾਪਿ ਤਥਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਞ੍ਜਨਿਤ੍ਥਵਿਕਾਯ ਚ, ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। "**ਥਵਿਕਾਪਿ ਚਾ**"ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੩੦੬੬. ਰਤ੍ਤਾਦਿਨਾ **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ** ਪਿਲੋਤਿਕਾਦਿਮਯੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪਾਟਿਕੰ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਵਲਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੦੬੭. **ਮਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਥੂਲਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ੰ। **ਪਿਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖੁਮਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ੰ। **ਪਿਪ੍ਫਲੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਨਸਤ੍ਥੇ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕੇ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਾਧਾਰਵਲਯਾਨੰ ਵਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੇ। **ਠਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ। **ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਸੇਸੰ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਚ।

**੩੦੬੮**. **ਦਣ੍ਡਕੇ**ਤਿ ਪਿਪ੍ਫਲਦਣ੍ਡਕੇ। ਯਥਾਹ – ''ਪਿਪ੍ਫਲਕੇਪਿ ਮਣਿਕੰ ਵਾ ਪਿਲਕੰ ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦਣ੍ਡਕੇ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਿਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਥੰ ਏਕਾਵ ਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਲਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਭਯਕੋਟਿਯਾ ਮੁਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਵਲਿਯੋ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ। ਨਖਚ੍ਛੇਦਨੰ ਯਸ੍ਮਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੬੯**. ਅਰਣਿਸਹਿਤੇ ਕਨ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਦਣ੍ਡੋ **ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ** ਨਾਮ। **ਵਾਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਧਰਾਰਣਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਦੁਕ੍ਖਲਦਣ੍ਡਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਞ੍ਛਨਕਯਨ੍ਤਧਨੁ **ਧਨੁਕੰ** ਨਾਮ। ਮੁਸਲਮਤ੍ਥਕਪੀਲਨਦਣ੍ਡਕੋ **ਪੇਲ੍ਲਦਣ੍ਡਕੋ** ਨਾਮ।

**੩੦੭੦**. **ਸਣ੍ਡਾਸੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਣ੍ਡਾਸੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਟ੍ਠ**ਚ੍ਛੇਦਨਵਾਸਿਯਾ** ਤਥਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਵਾਸਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ। **ਲੋਹੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹੇਨ । **ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਉਜੁਕਮੇਵ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੰ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਸਣ੍ਡਾਸੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਣ੍ਡਾਸੇ''ਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੂਚਿਸਣ੍ਡਾਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**੩੦੭੧**. **ਹੇਟ੍ਠਤੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯੋਪਟ੍ਟਵਲਯਸ੍ਸ। ''ਉਪਰਿ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਮਕੁਲਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

**੩੦੭੨**. **ਵਿਸਾਣੇ**ਤਿ ਤੇਲਾਸਿਞ੍ਚਨਕਗਵਯਮਹਿੰਸਾਦਿਸਿਙ੍ਗੇ। **ਨਾਲ਼ਿਯੰ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਵੇਲੁਨਾਲ਼ਿਕਾਦਿਨਾਲ਼ਿਯੰ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਲਾਬੁੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਮਣ੍ਡਸਾਰਕੇ**ਤਿ ਆਮਲਕਚੁਣ੍ਣਮਯਤੇਲਘਟੇ। **ਤੇਲਭਾਜਨਕੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਯੇਵ ਤੇਲਭਾਜਨੇ। **ਸਬ੍ਬੰ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਰੂਪਰਹਿਤੰ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੩੦੭੩-੫**. **ਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਉਲ਼ੁਙ੍ਕੇ**ਤਿ ਪਾਨੀਯਉਲ਼ੁਙ੍ਕੇ। **ਦੋਣਿਯੰ ਰਜਨਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਰਜਨਦੋਣਿਯਮ੍ਪਿ। **ਫਲਕਪੀਠੇ**ਤਿ ਫਲਕਮਯੇ ਪੀਠੇ। **ਵਲਯਾਧਾਰਕਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਵਲਯਾਦਿਆਧਾਰਕੇ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। **ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਲ਼ਾਦਿਮਯਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਯੰ। **ਪੀਠੇ**ਤਿ ਪਾਦਪੀਠੇ। ਸਹਚਰਿਯੇਨ ਪਾਦਕਥਲਿਕਾਯਞ੍ਚ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਮਾਤੁਗਾਮਰੂਪਰਹਿਤੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਪੁਰਿਸਰੂਪਰਹਿਤੰ ਅਵਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮੰ।

**੩੦੭੬**. ਨਾਨਾ ਚ ਤੇ ਮਣਯੋ ਚਾਤਿ **ਨਾਨਾਮਣੀ,** ਇਨ੍ਦਨੀਲਾਦਯੋ, ਨਾਨਾਮਣੀਹਿ ਕਤਾ **ਨਾਨਾਮਣਿਮਯਾ,** ਥਮ੍ਭਾ ਚ ਕਵਾਟਾ ਚ ਦ੍ਵਾਰਾ ਚ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਚ **ਥਮ੍ਭਕਵਾਟਦ੍ਵਾਰਭਿਤ੍ਤਿਯੋ,** ਨਾਨਾਮਣਿਮਯਾ ਥਮ੍ਭਕਵਾਟਦ੍ਵਾਰਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਯਸ੍ਮਿੰ ਤੰ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਾ ਕਥਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੦੭੭**. ਥਾਵਰਸ੍ਸ ਰਤਨਮਯਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਸ੍ਸਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸੋਵਣ੍ਣਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੋਵਣ੍ਣਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੰ। ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਾਨੰ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ''ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਬਨ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਬਾਹਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟੰ ਗਹਿਤੰ। ਦ੍ਵਾਰਞ੍ਚ ਕਵਾਟਞ੍ਚ **ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਾਨਿ,** ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਾਨੰ ਬਨ੍ਧੰ **ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਬਨ੍ਧੰ,** ਉਤ੍ਤਰਪਾਸਕੁਮ੍ਮਾਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਾਨਾ ਚ ਤੇ ਮਣਯੋ ਚਾਤਿ **ਨਾਨਾਮਣੀ** , ਸੁਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਨਾਨਾਮਣੀ ਚ **ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਨਾਮਣੀ,** ਭਿਤ੍ਤਿ ਚ ਭੂਮਿ ਚ **ਭਿਤ੍ਤਿਭੂਮਿ** ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਨਾਮਣੀਹਿ ਕਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿਭੂਮਿ **ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਨਾਮਣਿਭਿਤ੍ਤਿਭੂਮਿ। ਇਤਿ** ਇਮੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨਾਵਯਵੇਸੁ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨਿਸੇਧਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਨਿਸੇਧਨੀਯੰ, ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਨਾਸਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਸਬ੍ਬੰ ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਕਵਾਟਾਨਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਤਾਲਵਣ੍ਟਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਯਾਨਿ ਪਾਨੀਯਘਟਪਾਨੀਯਸਰਾਵਾਨਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਤੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। 'ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਦਾਸਿਦਾਸੰ

ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁੰ ਗੋਮਹਿਂਸਂ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਸਾਦੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਪਨ ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦)।

“**ਸੋਵਣ੍ਣਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਬਨ੍ਧ**”ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਸਮਾਸੋ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਦੁਤਿਯਪਦੇਨ ਚ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਿਸੇਸੀਯਤਿ।

**੩੦੭੮**. **ਨ ਦਵਂ ਕਰੇ**ਤਿ ‘‘ਕਿਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਿਲਕਬੁਦ੍ਧੋ? ਕਿਂ ਧਮ੍ਮੋ ਗੋਧਮ੍ਮੋ ਅਜਧਮ੍ਮੋ? ਕਿਂ ਸਙ੍ਘੋ ਗੋਸਙ੍ਘੋ ਅਜਸਙ੍ਘੋ ਮਿਗਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਪਰਿਹਾਸਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਬ੍ਬਤਂ ਮੂਗਬ੍ਬਤਾਦਿਕਂ ਨੇਵ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੭੯**. **ਤਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਦਕਾਦਿਨਾ ਵਾਪਿ ਨ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੮੦**. **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੋ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ **ਭਾਗਂ** ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਨਟ੍ਠੇ ਵਾ **ਜਜ੍ਜਰੇ** ਜਿਣ੍ਣੇ ਵਾ ਗੀਵਾ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੮੧**. **ਸੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਨਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕੇਹਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਗਹਿਤਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਗਂ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕਾਨਂ।

**੩੦੮੨**. **ਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਾਪਯਤੋ। **ਦਵਾ ਸਿਲਂ ਪਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਨ੍ਤਿਕੀਲ਼ਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿਕਾਨਂ ਸਿਪ੍ਪਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਪਾਸਾਣਂ ਵਾ ਪਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪਾਸਾਣਂ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਾਰੁਖਣ੍ਡਂ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਖਣ੍ਡਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਯਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਾਸਾਣਾਦਯੋ ਹਸਨ੍ਤਾ ਹਸਨ੍ਤਾ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਪਿ ਖਿਪਨ੍ਤਿਪਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿਪਿ, ਕਮ੍ਮਸਮਯੋਤਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

**੩੦੮੩**. **ਗਿਹਿਗੋਪਕਦਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਉਯ੍ਯਾਨਗੋਪਕਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗੋਪਿਤਉਯ੍ਯਾਨਾਦਿਤੋ ਫਲਾਦੀਨਂ ਦਾਨੇ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇਪਿ। **ਨ ਦੋਸੋ ਕੋਚਿ ਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਙ੍ਘਚੇਤਿਯਸਨ੍ਤਕੇ** ਤਾਲਫਲਾਦਿਮ੍ਹਿ ਉਯ੍ਯਾਨਗੋਪਕਾਦੀਹਿ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਯੋ** ਤੇਸਂ ਵੇਤਨਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਂਯੇਵ ਗਹਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੮੪**. **ਪੁਰਿਸਸਂਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਕੇਹਿ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਂ। **ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਪਵਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬਸਕਟਂ।

**੩੦੮੫**. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ** ਅਨਾਚਾਰਂ **ਨ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਯ੍ਯ** ਨ ਕਾਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਕਿਞ੍ਚੀ**”ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਗਹਟ੍ਠਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨਾਚਾਰਵਸੇਨ ਨ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੩੦੮੬**. **ਹਵੇ**ਤਿ ਏਕਂਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ।

**੩੦੮੭**. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਿਚੀਵਰਾਦਿਂ।

**੩੦੮੮**. **ਅਸਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਤ੍ਤਾਦਿਦੋਸਾਨਂ ਕੋਪਨਵਸੇਨ ਅਫਾਸੁਕਾਰਣਂ। **ਅਪਨੇਤੁਮ੍ਪਿ** ਜਹਿਤੁਮ੍ਪਿ, ਪਗੇਵ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ** ਵਾਤਿ ਤਥਾ ਗਹਣਾਰਹਂ ਅਨ੍ਨਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਕਤਿਪਾਹਂ ਭੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਤੋ ਅਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਦਿਂ ਕਤਿਪਾਹਂ ਭੁਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੦੮੯**. **ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੁਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਨਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾ। **ਗੁਣਙ੍ਗੁਣਉਪਾਹਨਾ** ਚਤੁਪਟਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਹੁਪਟਲਉਪਾਹਨਾ। **ਚਮ੍ਮਤ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਤ੍ਥਰਣਞ੍ਚ। **ਧੁਵਨ੍ਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਨਹਾਨਂ।

**੩੦੯੦**. **ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾ ਅਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਵਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਤ੍ਥੇਨ ਅਨੁਮਸੋ ਨਖੇਨਾਪਿ ਛੇਦਨਫਾਲਨਾਦਿਵਸੇਨ **ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਞ੍ਚ** ਵਤ੍ਥੀਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜਤੇਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਨਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ **ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਞ੍ਚ** ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨੇਨ ਵਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੩੦੯੧**. "**ਪਾਕਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਚਲਨੇ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

**੩੦੯੨**. **ਉਪਲ਼ਾਲੇਤੀ**ਤਿ ''ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਤੇ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਆਦੀਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਦਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਹ ਸਮ੍ਭੋਗਾਦਿਕਰਣੇ ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵਾਪਜ੍ਜਨਾਦਿਆਦੀਨਵਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ।

**੩੦੯੩**. ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਮਕ੍ਖਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ''ਨਹਾਯਿਤੁਂ ਗਤੇਨ ਗੂਥਮੁਤ੍ਤੇਹਿ ਮਕ੍ਖਨਂ ਵਿਯ ਦੁਸ੍ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਾ ਤਯਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੦੯੪-੫**. **ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ** ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ। **ਯਾਗੁਪਾਨੇ**ਤਿ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਨਕਾਲੇ। **ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਘਰੇ। **ਵੀਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗਮਨਗਰਗਾਮਾਦੀਨਂ ਰਥਿਕਾਯ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦੀਸੁਪਿ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। **ਅਨਾਵਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ। **ਏਕਾਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ ਵੇਰੀ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਪਾਦੇਨਪਿ ਪਹਰੇਯ੍ਯ। **ਵਾਵਟੋ**ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਨਕਮ੍ਮਾਦਿਕਿਚ੍ਚਨੁਰਪਸੁਤੋ।

**ਸੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਖਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੋ। **ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਓਦਨਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਵਚ੍ਚਂ ਮੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਾ ਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਇਤਿ** ਇਮੇਸਂ ਤੇਰਸਨ੍ਨਂ ਵਨ੍ਦਨਾ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤੇਨ ਵਾਰਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੩੦੯੬-੭**. ਕਮ੍ਮਲਦ੍ਧਿਸੀਮਾਵਸੇਨ ਤੀਸੁ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਸੁ ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਸੀਮਾਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਵੁਡ੍ਢਤਰਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਿਯਤ੍ਤਾ, ਪਾਰਿਸੇਸਞ੍ਞਾਯੇਨ ''ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੬੭) ਵਚਨਤੋ ਚ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਇਧ "**ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ**"ਤਿ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਿਵਿਧੇਨਾਪਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ। **ਗਰੁਕਟ੍ਠਾ ਚ ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਞ੍ਚ ਗਰੁਕਟ੍ਠਾ ਚ। ਇਮੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਵਨ੍ਦਿਯਤ੍ਤਾਵ ਅਵਨ੍ਦਿਯੇਸੁ ਗਹਿਤਾ। **ਇਮੇ ਬਾਵੀਸਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਨਗ੍ਗਾਦਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ।

**੩੦੯੮**. "**ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਵੁਡ੍ਢਕੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪੁਰੇਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਾਰਕੇ…ਪੇ॰… ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੨)।

**੩੦੯੯**. ''ਏਤੇਯੇਵ ਵਨ੍ਦਿਯਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਨਿਯਾਮਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਵਨ੍ਦਿਯਾਨਂ ਸਬ੍ਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤਜ੍ਜਨਾਦੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਯਸ੍ਸਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਪਅਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ

ਵਨ੍ਨੁਨੀਯਾਧਿਕਾਰੇ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਕਮ੍ਮਂ।

**੩੧੦੦**. ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਤਂ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨੇਕਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮਨ੍ਤਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ''ਅਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਂ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ''ਨ ਮੇਤਂ ਖਮਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ''ਨ ਮੇਤਂ ਖਮਤੀ''ਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਂ** ਸਕਸਕਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਕਾਸਨਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ** ਤੀਹਿ ਉਦ੍ਧਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨਂ ''ਇਦਂ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਮਾ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੧੦੧**. ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣਂ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਜੀਵਤਿ ਚ, ਗਹਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਜੀਵਤਿ ਚ, ਗਹਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਆਲਪਿਤੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਜੀਵਤਿ ਚ, ਗਹਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮ੍ਭਤ੍ਤਆਲਪਿਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਮੇਕੇਕਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਤੀਣਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਵਵਿਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ, ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਵ।

**੩੧੦੨**. ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਆਚਾਰਾਜੀਵਸਮ੍ਭਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**੩੧੦੩**. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮਾ** ਪਾਰਾਜਿਕਾ **ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀ** ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਦੁਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੦੪**. ਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਯਂ ਦੁਵਿਧਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਦਿਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਗਾਹਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ।

**੩੧੦੫**. ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਿਕਾ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਕਾ **ਯਾ ਪਞ੍ਚ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, **ਆਚਾਰਕੁਸਲੇਨ** ਭਗਵਤਾ ਸਾ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਦੁਕ੍ਕਟਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਨਂ ਗਹਣਂ। **ਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾ**ਤਿ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਤਂ।

**੩੧੦੬**. **ਕੁਹਨਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਪਨਾ ਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਤਾ ਨਿਪ੍ਪੇਸਿਕਤਾ ਲਾਭੇਨ ਲਾਭਂ ਨਿਜਿਗੀਸਨਤਾ ਗਹਿਤਾ, ਕੁਹਨਾਦੀਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੬) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਆਜੀਵੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੇਤੁ ਯਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਛਬ੍ਬਿਧਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾ। **ਪਕਾਸਿਤਾ** –

> ''ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਆਜੀਵਕਾਰਣਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤੋ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਉਲ੍ਲਪਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ। ਆਜੀਵਹੇਤੁ...ਪੇ॰... ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ। ਆਜੀਵਹੇਤੁ...ਪੇ॰... 'ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਾ'ਤਿ ਭਣਤਿ, ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਆਜੀਵਹੇਤੁ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਅਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਆਜੀਵਹੇਤੁ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਅਗਿਲਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸ੍ਸ। ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਆਜੀਵਕਾਰਣਾ ਸੂਪਂ ਵਾ ਓਦਨਂ ਵਾ ਅਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੮੭) –

ਦੇਸਿਤਾ। ਇਮਿਨਾ ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ।

**੩੧੦੭**. “**ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਤੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਾਨੰ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

**੩੧੦੮-੯**. ‘‘ਯੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਾਨੰ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਪਕ੍ਖੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿੰ ਭਣਥਾ’ਤਿ ਤੇਸਞ੍ਚ ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘ਇਮੇ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ, ਇਤਰੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਯੰ ਤੇਸੰ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫੫) ਆਗਤ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਪਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਪਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤਾਨੰ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਪਕ੍ਖਸ੍ਮਿੰ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ**ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ। ਵਿ**ਚਿਨ੍ਤਯ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮੇ ਨੁ ਖੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ, ਉਦਾਹੁ ਏਤੇ’’ਤਿ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੋ। ‘‘ਏਤੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ’’ਤਿ ਮਾਨਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵੰ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਮਾਨਸੇ**। ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਪਕ੍ਖਸ੍ਮਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਏਵੰ ਮਾਨਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ **ਅਯੰ** ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਲਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਮਾਨਸਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਲਦ੍ਧਿਯਾ। ਤੇਸੰ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ **ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕੋ ਨਾਮ** ਹੋਤੀਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋ।

**ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੋ ਪਨ ਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਪਕ੍ਖਸ੍ਮਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਸੋ। ਸਦ-ਧਾਤੁਯਾ ਗਤਿਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥੱਤਾ ਤਤ੍ਰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਪਕ੍ਖਾਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘਾਨੰ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਸਙ੍ਘੇਨ ਕਰਣੀਯਕਮ੍ਮੰ। **ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਅਸੰਵਾਸਭਾਵੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਗਣਪੂਰਣਤ੍ਤਾ, ਇਤਰੇਸੰ ਏਕਸੀਮਾਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ, ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਅਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨੰ ਪਕ੍ਖੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਇਮੇ, ਇਤਰੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ’’ਤਿ ਤੇਸੰ ਮਜ੍ਝੇ ਪਵਿਸਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਪਕ੍ਖੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੩੧੧੦**. **ਬਹਿਸੀਮਾਗਤੋ** ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸੀਮਾਯ ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕੋ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੰ ਗਣਪੂਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। **ਏਵੰ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਤਯੋ ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਾ ਮਹੇਸਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੧੧**. **ਚੁਤੋ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨੋ ਸਾਸਨਤੋ ਚੁਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਚੁਤੋ’’ਤਿ ਗਹਿਤੋ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਕਾਦਸ ਅਭਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਭੇਦਮਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਤ੍ਤਰਸ ਜਨਾ। **ਅਸੰਵਾਸਾ**ਤਿ ਨ ਸੰਵਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਾ ਏਤੇਹਿ ਪਕਤਤ੍ਤਾਨੰ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋ ਸੰਵਾਸੋਤਿ **ਅਸੰਵਾਸਾ** ਨਾਮ ਸਿਯੁੰ।

**੩੧੧੨**. **ਅਸੰਵਾਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਸੰਵਾਸਸ੍ਸ। **ਤਥਾ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਨੇਵ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤੋ, ਨਾਪਿ ਛਨ੍ਦਾਰਹੋ, ਅਪਿਚ ਕਮ੍ਮਾਰਹੋ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੮) ਏਵੰ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਚ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ। **ਸਙ੍ਘੇ** ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇ। **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨਾ। **ਨ ਰੂਹਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੧੧੩**. **ਸਸੰਵਾਸੇਕ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਅਸੰਵਾਸਿਕਭਾਵੰ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਸੀਮਾਯ ਅਸੰਵਾਸਿਕਭਾਵੰ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਸੀਮਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸਪਿ** ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵ**ਚਨੇਨ** ਵਚੀਭੇਦਕਰਣੇਨ **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਪਟਿਕ੍ਕੋਸੋ **ਰੁਹਤਿ** ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੧੧੪**. **ਛਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩੮; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਲਜ੍ਜਿਤਾਯ, ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ, ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯ, ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ, ਕਪ੍ਪਿਯੇਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਛਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ। ਪਞ੍ਚ ਸਮਣਕਪ੍ਪਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤੰ ਸਤ੍ਥਪਰਿਜਿਤੰ ਨਖਪਰਿਜਿਤੰ ਅਬੀਜੰ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਞ੍ਞੇਵ ਪਞ੍ਚਮ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੫੦) **ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕੇ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ **ਪਞ੍ਚ ਸਮਣਕਪ੍ਪਾ** ਨਾਮ। **ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇ **ਏਕੁਤ੍ਤਰੇ** ''ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਨਿਦਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੰ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਯੰ ਪਠਮਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੩੨੫) ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਪਞ੍ਚ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਚ ''ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥੋ ਪਵਾਰਣਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਉਪੋਸਥੋਯੇਵ ਪਞ੍ਚਮੋ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੫) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇਪਞ੍ਚਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ''ਦ੍ਵਿਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

**੩੧੧੫-੭**. ਨਿਸ੍ਸੇਸੇਨ ਦੀਯਤਿ ਪਞ੍ਞਪੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ **ਨਿਦਾਨੰ,** ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਾਨਭੂਤੰ ਵੇਸਾਲੀਆਦਿ। ਪੁੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਰਯੋ, ਤੰ ਗਲਤਿ ਮਦ੍ਦਤਿ ਨੇਰਯਿਕਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਤੀਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ,** ਸਤ੍ਤੋ। ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤੰਸਦਿਸਤ੍ਤਾ, ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ ਵਾ ''ਪੁਗ੍ਗਲਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਧ ਪਨੇਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੰ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੋ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ।

ਵਿਧਾਨੰ ਵਿਭਜਨੰ **ਵਿਧਿ,** ਪਭੇਦੋ। ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾ ਪਕਾਰੇਨ ਞਾਪੀਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ,** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਧਿ ਪਭੇਦੋ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਵਿਧਿੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਸਮਤ੍ਥਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਸਾ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਧਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਏਕਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਉਭਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨਵਵਿਧਾ ਹੋਤਿ।

''ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ ਸੀਲਾਦਯੋਤਿ **ਵਿਪਤ੍ਤਿ।** ਸਾ ਪਨ ਸੀਲਆਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਾਨੰ ਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ। ਸਾ ਪਨ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਵ। ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ ਅਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਭੂਤਾਯ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ **ਆਪਤ੍ਤਿ।** ਸਾ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ** ਅਜਾਨਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਣਾਯ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੰ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ ਏਤੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ,** ਕਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਨਿ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਨਯੋ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨਯੋ,** ਤੰ।

ਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਿਰਿਯਾ ਚ ਸਞ੍ਞਾ ਚ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਆਣਤ੍ਤਿ ਚ **ਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਕ੍ਰਿਯਾਸਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤਾਣਤ੍ਤਿਯੋ,** ਤਾਸੰ ਵਿਧਿ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ। **ਵਜ੍ਜਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾ, ਸੇਸਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਜ੍ਜਵਿਧਿੰ। **ਕਮ੍ਮਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਾ ਚ ਕਾਯਕਮ੍ਮਵਚੀਕਮ੍ਮਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਕਮ੍ਮਵਿਧਿੰ । **ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਕਿਰਿਯਤੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਕਿਰਿਯਾਵਿਧਿੰ। **ਸਞ੍ਞਾਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਸਞ੍ਞਾਵਿਧਿੰ।

**ਚਿਤ੍ਤਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ ਚਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤਵਿਧਿੰ। **ਆਣਤ੍ਤਿਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਣਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਆਣਤ੍ਤਿਵਿਧਿੰ।

**ਅਙ੍ਗਵਿਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਵਿਧਾਨਞ੍ਚ। ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕਂ, ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਂ ਪਨ ''ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਂ, ਤਿਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ।

**ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧਂ ਏਤਂ ਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਦਾਨਾਦਿਸਤ੍ਤਰਸਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਂ। **ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਬੁਧੋ** ਵਿਨਯਕੁਸਲੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੩੧੧੮**. ਇਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਰਸਸੁ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਨਿਦਾਨਪੁਗ੍ਗਲੇ ਤਾਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਮਾਹ "**ਨਿਦਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਰਸਸੁ ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣੇਸੁ, ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ। "**ਪੁਰ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਵੇਸਾਲੀ''ਤਿਆਦਿਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਕ੍ਕਭਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਜਨਪਦਵਾਚੀਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਠਾਨਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਨਾਗਰਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਾਨਿ ਚ ''ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਭਗ੍ਗੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੇ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨਿਦਾਨੇ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾਨੇਵ।

**੩੧੧੯**. "**ਦਸ ਵੇਸਾਲਿਯਾ**"ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਉਤ੍ਤਰੇ** ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ**ਤਿ ਰਾਜਗਹਨਗਰੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਠਿਤੇਹਿ ਇਸਿਗਿਲਿਆਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਵਜਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ''ਗਿਰਿਬ੍ਬਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੩੧੨੧**. ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂ ਸੁਦਿਨ੍ਨਧਨਿਯਾਦਯੋ ਤੇਵੀਸਤਿਵਿਧਾ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਪੁਗ੍ਗਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੨੨**. ਉਭਯਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਆਗਤਾ **ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ** ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਰਿਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਤਿਂਸ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਤ੍ਥੁ**ਆਦੀਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਉਤ੍ਤਰੇ** ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨਨੁ ਚ ਨਿਦਾਨਪੁਗ੍ਗਲਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸੋ ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਨਾਯਂ ਦੋਸੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਕਰਣਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਆਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਿ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਏਕਯੋਗਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਸੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕਦੇਸਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਂਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

**੩੧੨੩**. ਯੋ ਏਨਂ ਤਰੁਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਂ ਅਸੇਸਤੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤ੍ਥ "**ਏਨਂ ਤਰੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਦਾਨਾਦਿਸਤ੍ਤਰਸਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਸਮੁਦਾਯਂ ਰੂਪਕੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਤਰੁਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਤਿਮੂਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਿਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਾਨਪੁਗ੍ਗਲਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਮੂਲਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਿਮੂਲਂ। **ਨਵਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਵਿਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨਵਪਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵਯਙ੍ਕੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਕੁਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦ੍ਵਯਙ੍ਕੁਰਂ। ''ਦ੍ਵਿਅਙ੍ਕੁਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਇ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਅਯਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਦ੍ਵਯਙ੍ਕੁਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਤਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਆਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਾਵੇਦਨਾਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਫਲਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਤ੍ਤਫਲਂ। **ਛਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਛਪੁਪ੍ਫਂ। **ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦ੍ਵੇ ਪਭਵਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਭਵਂ। **ਦ੍ਵਿਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਅਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਾਖਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦ੍ਵਿਸਾਖਂ। **ਏਨਂ ਤਰੁਂ ਯੋ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਤ੍ਤਸਰੂਪਸਾਧਾਰਣਸਤ੍ਤਰਸਲਕ੍ਖਣਰਾਸਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਙ੍ਖਾਤਤਰੁਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ। **ਅਸੇਸਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ।

**੩੧੨੪**. **ਇਤਿ** ਏਵਂ ਮਧੁਰਪਦਤ੍ਥਂ ਅਨਾਕੁਲਂ **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ ਇਮਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਯੋ **ਪਠਤਿ** ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ, ਗਰੁਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਾਧੁਕਂ **ਸੁਣਾਤਿ, ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੇ ਚ** ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਚ, **ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਨਯ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਉਪਾਲਿਸਮੋ ਭਵਤਿ** ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਏਤਦਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਉਪਾਲਿਮਹਾਥੇਰੇਨ ਸਦਿਸੋ ਭਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੧੨੫**. ‘‘ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ।

> ਮਜ੍ਝੇ ਮਗ੍ਗਂ ਵਿਭਾਵਯੇ।
> ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।
> ਏਸਾ ਕਥਿਕਸਣ੍ਠਿਤੀ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੯੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੯੧; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੬੪) –

ਵੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਲਕ੍ਖਣਂ ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਯਮਾਚਰਿਯੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਪਰਿਦੀਪਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂਮੂਲਕਾਨਂ ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸੀਲਾਨਂ ਤਂਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਭਾਵਞ੍ਚ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮੂਲਿਕਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਯੋ ਪਞ੍ਚਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਚ ਤਂਮੂਲਿਕਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਤਦਧਿਗਮਨੀਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰਦ੍ਧਂ ਵਿਨਯਕਥਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਆਹ **‘‘ਪਾਮੋਕ੍ਖੇ’’**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਆਦੀਨਂ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵੇਨ ਉਤ੍ਤਮੇ। **ਮੋਕ੍ਖਪ੍ਪਵੇਸਨੇ**ਤਿ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **ਮੁਖੇ** ਅਸਹਾਯਦ੍ਵਾਰਭੂਤੇ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਸਗ੍ਗਾਰੋਹਣਸੋਪਾਨਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਸੀਲਸਮਂ ਕੁਤੋ।
> ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨ-ਨਗਰਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨੇ’’ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੯; ਬੁ॰ ਬਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰
> ੩.ਦੀਪਙ੍ਕਰਬੁਦ੍ਧਵਂਸਵਣ੍ਣਨਾ)।

**ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਜਾਤਿਦੁਕ੍ਖਾਦਿਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਖਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯਤ੍ਤਾ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤੇ। **‘‘ਪਾਮੋਕ੍ਖੇ’’**ਤਿ ਚ **‘‘ਮੋਕ੍ਖਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਮੁਖੇ’’**ਤਿ ਚ **‘‘ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੇ’’**ਤਿ ਚ ‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਸਤਿ। ਇਤਰਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੀਲਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਤਰਂ ਸੀਲਤ੍ਤਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ‘‘ਰਾਜਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸਾਯ ਆਗਮਨਂ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਵਕ੍ਖਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੧੨੬**. **ਇਦਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਾਦਿਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਤੋ, ਵੋਦਾਨਤੋ, ਹਾਨਭਾਗਿਯਟ੍ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਚ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸੀਲੇ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਦਿਅਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਾਵਮਾਪਾਦਨੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। **ਸਮਾਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਂ। **ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਕਾਰਾਦਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਿਕਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ, ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਚ। **ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਚਾਰਕਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੧੨੭**. ਏਵਂ ਸਮਾਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਦਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ’’**ਤਿਆਦਿ। ਦਸ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਚ ਦਸ ਕਸਿਣਾ ਚ ਦਸ ਅਸੁਭਾ ਚ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ ਚ ਤਥਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਪਰਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ** ਨਾਮ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਸੀਲਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਚਾਗਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਦੇਵਤਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ, ਮਰਣਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਆਨਾਪਾਨਸਤਿ, ਉਪਸਮਾਨੁਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਸ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ।

**ਦਸ ਕਸਿਣਾ** ਨਾਮ ''ਪਥਵੀਕਸਿਣਂ, ਆਪੋਕਸਿਣਂ, ਤੇਜੋਕਸਿਣਂ, ਵਾਯੋਕਸਿਣਂ, ਨੀਲਕਸਿਣਂ, ਪੀਤਕਸਿਣਂ, ਲੋਹਿਤਕਸਿਣਂ, ਓਦਾਤਕਸਿਣਂ, ਆਲੋਕਕਸਿਣਂ, ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਕਾਸਕਸਿਣ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭) ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇ ਦਸ ਕਸਿਣਾ।

**ਦਸ ਅਸੁਭਾ** ਨਾਮ ''ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਂ, ਵਿਨੀਲਕਂ, ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਂ, ਵਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਂ, ਵਿਕ੍ਖਾਯਿਤਕਂ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਂ, ਹਤਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਹਿਤਕਂ, ਪੁਲ਼ਵਕਂ, ਅਟ੍ਠਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭) ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇ ਦਸ ਅਸੁਭਾ।

**ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ** ਨਾਮ ''ਮੇਤ੍ਤਾ, ਕਰੁਣਾ, ਮੁਦਿਤਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭) ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ।

**ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ** ਨਾਮ ''ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭) ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ। **ਅਪਰਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਦ੍ਵਯਂ** ਨਾਮ ''ਆਹਾਰੇਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਟ੍ਠਾਨਉਭਯਂ।

**੩੧੨੮**. ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਿਧਂ ਮਨੋਭੁਨੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ**। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ **ਠਾਨਂ,** ਕਾਰਣਂ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ,** ਕਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਮਨੋਭੁਨੋ"**ਤਿ। ਮਨੋ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਮਨੋਭੂ, ਤਸ੍ਸ **ਮਨੋਭੁਨੋ,** ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਤਥਾਲਦ੍ਧਨਾਮਸ੍ਸ ਕਾਮਦੇਵਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਗਣਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

**੩੧੨੯-੩੦**. ਇਮੇਸਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਭਾਵਨਾਮਯਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਮਾਤਿਕਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਤੋ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਉਪਚਾਰਾਵਹਾਨਿ , ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਅਪ੍ਪਨਾਵਹਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਚ। **ਝਾਨਭੇਦਾ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਿ, ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਿ, ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਝਾਨਭੇਦਾ ਚ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਨਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੋ। **ਵਡ੍ਢਨਾਵਡ੍ਢਨਾ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਾ ਚ। **ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਮਿਤੋ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਲਬ੍ਭਮਾਨਭੂਮਿਤੋ ਚ।

**ਗਹਣਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। **ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਤਂਤਂਠਾਨਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਚ। **ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਪੁਨ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਨੀਹਾਰਤ੍ਥੋ। **ਚਰਿਯਾਨੁਕੂਲਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਚਰਿਯਾਦੀਨਂ ਅਨੁਕੂਲਭਾਵਤੋਤਿ **ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ** ਅਯਂ ਭੇਦੋ। **ਏਤੇਸੁ** ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ।

**੩੧੩੧**. ਏਵਂ ਮਾਤਿਕਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਉਪਚਾਰਾਵਹਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਟ੍ਠਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿ । **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਮਾਤਿਕਾਯਂ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਅਟ੍ਠਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਆਨਾਪਾਨਸਤਿਦ੍ਵਯਵਜ੍ਜਿਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਆਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ ਚ। **ਸਞ੍ਞਾ** ਆਹਾਰੇਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾ ਚ। **ਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ** ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਇਮੇ** ਦਸ। **ਉਪਚਾਰਾਵਹਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਦੀਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ, ਅਨੇਕਵਿਧਤ੍ਤਾ, ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਤੋ ਚ ਏਤੇਸੁ ਦਸਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਨਾਭਾਵਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ ਉਪਚਾਰਭਾਵੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਉਪਚਾਰਾਵਹਾ।

ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਰੁਪ੍ਪਸਮਾਧਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਚ ਸਮਾਧਿ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਹੇਤੁ ਅਪ੍ਪਨਮਪਾਪੁਣਨੇ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਨ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਪਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਰੁਪ੍ਪਸਮਾਧਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿਸ੍ਸ

ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸਮਤਿਕ੍ਕਮਮਤ੍ਤਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸਭਾਵਾਰਮ੍ਮਣੇਪਿ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਨੁਕ੍ਕਮਬਲੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਸਮਾਧਿ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ।

੩੧੩੨. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਞਾਨਾਵਹੇਸੁ ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਅਸੁਭਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਯੋ ਦਸ ਅਸੁਭਾ। **ਕਾਯਗਤਾਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ ਚਾਤਿ **ਇਮੇ** ਏਕਾਦਸ। **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਣ੍ਡਸੋਤਾਯ ਨਦਿਯਾ ਅਰਿਤ੍ਤਬਲੇਨ ਨਾਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਤਕ੍ਕਬਲੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ। ਆਨਾਪਾਨਞ੍ਚ ਕਸਿਣਾ ਚਾਤਿ **ਇਮੇ** ਏਕਾਦਸ **ਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾ** ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਚ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ, ਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਚ।

੩੧੩੩. **ਤਿਸ੍ਸੋਵ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਕਰੁਣਾ, ਮੁਦਿਤਾਤਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ ਤਿਸ੍ਸੋਵ। ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਏਤਾਸਮੇਵ ਗਹਣਂ ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? **"ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਭਾਵਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਤਿਕਜ੍ਝਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਤਿਕਜ੍ਝਾਨਿਕਾ। ''ਤਿਕਜ੍ਝਾਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਮੇਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾਨਭਿਰਤੀਨਂ ਪਹਾਯਕਤ੍ਤਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨੇਵ ਸਹਗਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ ਤਿਕਜ੍ਝਾਨਿਕਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚਕਨਯੇਨ ਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕਤਾ ਚ।

**"ਅਥਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਚ੍ਛਿਮਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਮਤਾ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ, ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਚ। ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੁ, ਲਦ੍ਧਸੁਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮਾ ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਤਿਵਿਧਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਰਤ੍ਤਯਂ ਪਹਾਯ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਭਾਵਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਯ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਬਲਵਤਰਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪੇਕ੍ਖਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸੁਖਸਹਗਤਤਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੩੧੩੪. ਅਙ੍ਗਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਤੁਕ੍ਕਤਿਕਜ੍ਝਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਦਸਕਸਿਣਾ, ਆਨਾਪਾਨਸਤੀਤਿ ਏਕਾਦਸਸੁ ਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਿਕੇਸੁ ਚੇਵ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਪੁਰਿਮਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਤਿਕਜ੍ਝਾਨਿਕੇਸੁ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਅਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮਤਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਝਾਨਙ੍ਗ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇਯੇਵ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮੋਯੇਵ **ਅਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮਤਾ**।

੩੧੩੫. **ਅਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮਤੋ**ਤਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸੋਮਨਸ੍ਸਾਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਤਬ੍ਬਿਸਯਪਠਮਾਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਤਦਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਤਬ੍ਬਿਸਯਪਠਮਾਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਤਦਭਾਵਤਬ੍ਬਿਸਯਤਤਿਯਾਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ **ਆਰੁਪ੍ਪਾ** ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ **ਜਾਯਰੇ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

੩੧੩੬. **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। **ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ''ਯਤ੍ਤਕਂ ਓਕਾਸਂ ਕਸਿਣੇਨ ਫਰਤਿ, ਤਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਂ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ, ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਙ੍ਗੁਲਗਣਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਤਕਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਸੇਸਂ** ਅਸੁਭਾਦਿ **ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ** ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ **ਨ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਮੇ**ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੧੩੭. **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਦਸ ਕਸਿਣਾ ਚ ਦਸ ਅਸੁਭਾ ਚ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ, ਆਨਾਪਾਨਸਤੀਤਿ **ਇਮੇ ਬਾਵੀਸਤਿ** ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਟਿਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **"ਕਸਿਣਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਞਾਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ।

੩੧੩੮. **ਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ। **ਨੇਵਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ। **ਦਸ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ। **ਭਾਵਗੋਚਰਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਗੋਚਰਾ, ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਲਮ੍ਬਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੧੩੯. **ਦ੍ਵੇ ਚ ਆਰੁਪ੍ਪਮਾਨਸਾ**ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਦ੍ਵੇ ਚ। ਛ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਵਤ੍ਤਬ੍ਬਗੋਚਰਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਨਂ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ତਿਯਾ, ਪਠਮਾਰੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਤਿਯਾਰੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਠਮਾਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਾਭਾਵਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ।

੩੧੪੦. **ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਆਹਾਰੇਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾ। ਕਾਯਗਤਾਸਤੀਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸੇਵ ਭੂਮਿਤੋ **ਦੇਵੇਸੁ** ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ ਕੁਣਪਾਨਂ, ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਰਹਸ੍ਸ ਚ ਅਸਮ੍ਭਵਾ **ਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੧੪੧. ਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚ। **ਭਿਯਜੋ**ਤਿ ਅਧਿਕਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਤੋ ਅਧਿਕਂ ਆਨਾਪਾਨਸਤਿ ਚਾਤਿ ਤੇਰਸ ਰੂਪਾਰੂਪਲੋਕੇ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ **ਨ ਜਾਯਰੇ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੧੪੨. **ਅਰੂਪਾਵਚਰੇ** ਅਰੂਪਭਵੇ ਚਤੁਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਅਞ੍ਞੇ** ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਧਮ੍ਮਾ ਰੂਪਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਭਾਵਾ **ਨ ਜਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਬ੍ਬੇ** ਸਮਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਧਮ੍ਮਾ **ਮਾਨੁਸੇ** ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਜਾਯਨ੍ਤਿ**।

੩੧੪੩. **ਚਤੁਤ੍ਥਕਸਿਣਂ ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾਯੋਕਸਿਣਂ ਦਿਟ੍ਠਫੁਟ੍ਠੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਵ **ਕਸਿਣਾ ਚ** ਦਸ ਅਸੁਭਾ ਚਾਤਿ **ਤੇ** ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਧਮ੍ਮਾ **ਦਿਟ੍ਠੇਨੇਵ** ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ** ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਾਲੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤੇਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਤੇਸਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੧੪੪. **ਫੁਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗੇ, ਉਤ੍ਤਰੋਟ੍ਠੇ ਵਾ ਫੁਟ੍ਠਵਸੇਨ। ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਯਂ ਤਚਪਞ੍ਚਕਂ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਮਾਲੁਤੋ**ਤਿ ਵਾਯੋਕਸਿਣਂ ਦਿਟ੍ਠਫੁਟ੍ਠੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਉਚ੍ਛੁਸਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਚਲਮਾਨਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣਮੁਖੇਨ, ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਘਟ੍ਟਨੇਨ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਆਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ, ਆਹਾਰੇਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਾ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਯਂ ਵਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਾਦੀਨਿ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪਰਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੁਤੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੧੪੫. **ਏਤ੍ਥ** ਏਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਆਕਾਸਕਸਿਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਵ ਕਸਿਣਾ ਪਠਮਾਰੁਪ੍ਪਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਯਰੇ** ਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੧੪੬. ਦਸਪਿ ਕਸਿਣਾ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ** ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸ੍ਸ।

੩੧੪੭. **ਹੇਟ੍ਠਿਮਹੇਟ੍ਠਿਮਾਰੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦਿਕਂ। **ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦਿਉਤ੍ਤਰਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨੇਵਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ। **ਨਿਰੋਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸ੍ਸ, ਤਾਯ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ।

੩੧੪੮. **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਸਮਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਧਮ੍ਮਾ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸ੍ਸ। **ਭਵਨਿਸ੍ਸਰਣਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਵਿਭਵੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਤ੍ਤੇਨ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ। **ਭਵਸੁਖਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ

ਪਰਿਕਮ੍ਮੋਪਚਾਰਭਾਵਨਾਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਮਸੁਗਤਿਭਵਸੁਖਾਨੰ, ਰੂਪਾਵਚਰਪ੍ਪਨਾਵਸਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਵਚਰਭਵਸੁਖਾਨੰ, ਇਤਰਾਨਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਭੂਤਾਨਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਭਵਸੁਖਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਦੀਪਿਤਾ।

**੩੧੪੯**. ਦਸ ਅਸੁਭਾ, ਕਾਯਗਤਾਸਤੀਤਿ **ਇਮੇ** ਏਕਾਦਸ ਰਾਗਚਰਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨੁਕੂਲਾ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਵਿਸੇਸਤੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਭਾਵੇਨ ਚ ਅਤਿਸਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਤਰੇ ਚ ਅਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤੰ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਸੇਨ ਚ ਅਤਿਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਪਨ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਕਾ, ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵਾ ਅਨੁਪਕਾਰਾ ਕੁਸਲਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੭)।

**੩੧੫੦**. **ਸਵਣ੍ਣਕਸਿਣਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਵਣ੍ਣਕੇਹਿ ਕਸਿਣੇਹਿ ਸਹਿਤਾ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋਤਿ **ਇਮੇ** ਅਟ੍ਠ ਦੋਸਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕੂਲਾਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੫੧**. **ਮੋਹਪ੍ਪਕਤਿਨੋ**ਤਿ ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ। ''ਆਨਾਪਾਨਸਤਿ ਏਕਾਵਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੩੧੫੨**. **ਮਰਣੂਪਸਮੇ**ਤਿ ਮਰਣਞ੍ਚ ਉਪਸਮੋ ਚ ਮਰਣੂਪਸਮੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਰਣੂਪਸਮੇ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਮਰਣਾਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਸਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਚਾਤਿ **ਏਤੇ** ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ। **ਪਞ੍ਞਾਪਕਤਿਨੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਸ੍ਸ।

**੩੧੫੩**. **ਆਦਿਅਨੁਸ੍ਸਤਿਚ੍ਛਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਸੀਲਚਾਗਦੇਵਤਾਨੁਸ੍ਸਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਛਕ੍ਕੰ। **ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਵਣ੍ਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕੂਲਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤੰ। **ਆਰੁਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ। **ਸੇਸਾ ਕਸਿਣਾ**ਤਿ ਭੂਤਕਸਿਣਆਲੋਕਾਕਾਸਕਸਿਣਾਨੰ ਵਸੇਨ ਛ ਕਸਿਣਾਤਿ **ਸੇਸਾ ਦਸ** ਧਮ੍ਮਾ। **ਸਬ੍ਬਾਨੁਰੂਪਕਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਛਨ੍ਨੰ ਚਰਿਯਾਨੰ ਅਨੁਕੂਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੧੫੪-੮**. ਏਵੰ ਯਥਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਾਤਿਕਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਭੇਦੰ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭਾਵਨਾਨਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਵੰ ਪਭੇਦਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭੇਦਨਯਮੁਖੇਨ ਭਾਵਨਾਮਯਾਰਮ੍ਭਦਸ੍ਸਨੰ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਦਲ੍ਹੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਦਲ੍ਹੰ ਅਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ –

''ਪਿਯੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ।
ਵਤ੍ਤਾ ਚ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ।
ਗਮ੍ਭੀਰਞ੍ਚ ਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ।
ਨੋ ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਕੋ''ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੩੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੩) –

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਕੋ ਸੀਲਸੁਤਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਕੋ।

ਪਠਮਮੇਵ ਪਲਿਬੋਧਾਨੰ ਉਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਰਮ੍ਭਤੋ ਪਠਮਮੇਵ। **ਪਲਿਬੋਧਾਨੰ ਉਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ –

''ਆਵਾਸੋ ਚ ਕੁਲੰ ਲਾਭੋ।
ਗਣੋ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਮੰ।
ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਞਾਤਿ ਆਬਾਧੋ।
ਗਨ੍ਥੋ ਇਦ੍ਧੀਤਿ ਤੇ ਦਸਾ''ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੧) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸਮਹਾਪਲਿਬੋਧਾਨਂ, ਦੀਘਕੇਸਨਖਲੋਮਚ੍ਛੇਦਨਚੀਵਰਰਜਨਪਤ੍ਤਪਚਨਾਦੀਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਪਅਬੋਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯੇਸਂ ਪਲਿਬੋਧਾਨਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਵਾ ਆਲਯਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਇਦ੍ਧਿ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ‘‘ਇਦ੍ਧੀਤਿ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਾ ਇਦ੍ਧਿ। ਸਾ ਹਿ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਦਾਰਕੋ ਵਿਯ, ਤਰੁਣਸਸ੍ਸਂ ਵਿਯ ਚ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰਾ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੧)।

ਦੋਸਵਜ੍ਜਿਤੇ , ਅਨੁਰੂਪੇ ਚ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੋਸਵਜ੍ਜਿਤੇ**ਤਿ –

‘‘ਮਹਾਵਾਸਂ ਨਵਾਵਾਸਂ, ਜਰਾਵਾਸਞ੍ਚ ਪਨ੍ਥਨਿਂ।
ਸੋਣ੍ਡਿਂ ਪਣ੍ਣਞ੍ਚ ਪੁਪ੍ਫਞ੍ਚ, ਫਲਂ ਪਤ੍ਥਿਤਮੇਵ ਚ॥

‘‘ਨਗਰਂ ਦਾਰੁਨਾ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਵਿਸਭਾਗੇਨ ਪਟ੍ਟਨਂ।
ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਸੀਮਾਸਪ੍ਪਾਯਂ, ਯਤ੍ਥ ਮਿਤ੍ਤੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ॥

‘‘ਅਟ੍ਠਾਰਸੇਤਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ, ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਭਯਂ ਯਥਾ’’ਤਿ॥ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੫੨) –

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਇਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਗਜ੍ਜਿਤੇ।

**ਅਨੁਰੂਪੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ –

‘‘ਇਧ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਤਿਦੂਰਂ ਹੋਤਿ ਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਂ ਗਮਨਾਗਮਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਦਿਵਾ ਅਪ੍ਪਾਕਿਣ੍ਣਂ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਂ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਂ, ਅਪ੍ਪਡਂਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨੇ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਆਗਤਾਗਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਵਿਨਯਧਰਾ ਮਾਤਿਕਾਧਰਾ, ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਪਰਿਪਞ੍ਹਤਿ ‘ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ’ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਵਿਵਟਞ੍ਚੇਵ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਤਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੇਸੁ ਚ ਕਙ੍ਖਟ੍ਠਾਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੧) –

ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਵਣ੍ਣਿਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਰੂਪੇ ਭਾਵਨਾਕਮ੍ਮਾਨੁਗੁਣੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਠਮਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨਂ ਅਪਰਿਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੧) ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਿਕਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕ੍ਕਮੇਨ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

**ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਚੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਸਪ੍ਪਾਯਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਵਨੋਪਕਾਰਾਯ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਵਜ੍ਜਿਤਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਭਾਵੇਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਨਮਞ੍ਞਤਰਤੋ ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ। ਤੇਨਾਹ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਅਵਸੇਸਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾ’’ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੬੬੩)।

**ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮੱਗੇ **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਮੁਖੇਸੁ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੇਨ ਮੁਖੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਨਾਮਂ, ਇਦਂ ਰੂਪਂ, ਇਮਮ੍ਹਾ ਨਾਮਰੂਪਤੋ ਬਜਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਾਦਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

**ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਤੀਰਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਨਾਮਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮੱਗੇ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੬੭੮ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਨ ਤਾਵਿਦਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਅਹੇਤੁਕਂ, ਨ ਅਤ੍ਤਾਦਿਹੇਤੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਧਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯਗਤਂ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੭੪) ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਕਙ੍ਖਂ, ''ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੦੮) ਅਟ੍ਠਵਿਧਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਂ ਵੀਰਿਯੇਨ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਿਨਾ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਠਿਤੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਙ੍ਖਾਵੂਪਸਮਞਾਣੇਨ **ਮੱਗਾਮੱਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੬੯੨ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਓਭਾਸੋ, ਞਾਣਂ, ਪੀਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਸੁਖਂ, ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਪੱਗਹੋ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ, ਨਿਕਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸਸੁ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਪਾਤੁਭੂਤੇਸੁ ਤਥਾ ਪਾਤੁਭੂਤੇ **ਓਭਾਸਾਦਯੋ ਦਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ** ''ਅਮੱਗੋ''ਤਿ ਮੱਗਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਵਿ**ਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣ**ਮੇਵ ''ਮੱਗੋ''ਤਿ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਪਞ੍ਞਾ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਿਨਾ ਮੱਗਾਮੱਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

**੩੧੫੯**. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਵਤ੍ਥਾਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ''ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੇਨ। **ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਮੱਗਾਮੱਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਤੀਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਸਕਸਕਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਨਾਮਰੂਪਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਮੱਗਾਮੱਗਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ। ਵ**ਵਤ੍ਥਾਨੇ ਕਤੇ** ਨਿਯਮੇ ਕਤੇ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਚ੍ਚਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਮੱਗਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ। ਵ**ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਞਾਤਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਲੋਕਿਯੇਨੇਵ ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਬੋਧਵਸੇਨ ਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ? ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣੇਨ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਮੱਗਾਮੱਗਵਵਤ੍ਥਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮੱਗਾਮੱਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਮੱਗਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ।

**੩੧੬੦-੧**. ਏਵਂ ਞਾਤਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਦ੍ਵਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਸਰੀਰਭੂਤਾਨਿ ਨਵ ਞਾਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਉਦਯਬ੍ਬਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਯਬ੍ਬਯਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਭਙ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ''ਉਦਯਬ੍ਬਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਉਦਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਯੇ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਙ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ "**ਭਙ੍ਗਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਭਯਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਚ **ਭਯਾਦੀਨਵਨਿਬ੍ਬਿਦਾ,** ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਭਯਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਦਿਟ੍ਠਭਯਾਨਂ ਆਦੀਨਵਤੋ ਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਵੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬੇਦਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਂ ਞਾਣਂ **ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਞਾਣਂ**। ਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖਾਰਤ੍ਤਯਪਟਿਗ੍ਗਹਵਸਪਵਤ੍ਤਂ ਞਾਣਂ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ**।

ਸਙ੍ਖਾਰਧਮ੍ਮੇ ਭਯਨਨ੍ਦਿਵਿਵਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਂ **ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣਂ,** ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮੇ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਏਕਨ੍ਤਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ "**ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣਾਦੀਨਂ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ, ਉਪਰਿ ਚ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਾਯ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ ''ਅਨੁਲੋਮਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਨਵਮਂ** ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਯਾ ਨਵਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਅਯਂ "**ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**"ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੬੨**. **ਤਤੋ** ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਤੋ ਪਰਂ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਾਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵਨਤੋ, ਅਰਿਯਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਤੋ ਵਡ੍ਢਨਤੋ ਚ "**ਗੋਤ੍ਰਭੂ**"ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਚ। **ਸਨ੍ਤਿਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਾਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਗ੍ਗਿਨੋ ਚ ਵੂਪਸਮਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਨ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਰੋਧਮਾਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਞਾਣਂ,** ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਤ੍ਤਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣਂ **ਜਾਯਤੇ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੧੬੩**. **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਚਿਤ੍ਤਂ **ਅਨੁ** ਪਚ੍ਛਾ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਾਯਤੇ।

ਏਤ੍ਥ ''ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਯਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ, ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ ਵਾ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਭਵਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਙ੍ਗਂ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਮਗ੍ਗਮਾਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਾਨਿ। ਏਵਂ ਫਲਚਿਤ੍ਤਂ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਯਨ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਯਨ੍ਤਂ। ਤਥਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਜਵਨੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਫਲਜਵਨਾਨਮਨਨ੍ਤਰਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਫਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਾਨਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਭਵਙ੍ਗਾਵਜ੍ਜਨਾਨਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਯਨ੍ਤਂ, ਫਲਂ ਤਸ੍ਸਾਨੁਜਾਯਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪਹੀਨਕਿਲੇਸਅਵਸਿਟ੍ਠਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕੇਕਂ ਏਕੇਕੇਨ ਜਵਨਵਾਰੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਜਵਨਵਾਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ।

**੩੧੬੪**. **ਤੇਨੇਵ ਚ ਉਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਪਠਮਂ ਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਗਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ। **ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ, **ਤਥਾ। ਸੇਸਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਾਦਿਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

**੩੧੬੫**. **ਇਚ੍ਚੇਵਂ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਨ੍ਤਾਤੀਤਕਤ੍ਤਾ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ** ਅਮਤਂ **ਧਮ੍ਮਂ ਅਵੇਚ੍ਚ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਸੇਸਂ ਅਕੁਸਲਂ **ਵਿਦ੍ਧਂਸਯਿਤ੍ਵਾ** ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ **ਤਯੋ ਭਵੇ** ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਸੋਸਨਵਸੇਨ ਤਯੋ ਭਵੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਸੋਸਯਿਤ੍ਵਾ **ਸੋ** ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਠਮਂ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸੋਸਿਤਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟਤ੍ਤਾਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤਉਪਾਦਿਸੇਸਰਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਰੁਪਾਦਿਸੇਸਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਂ **ਉਪੇਤਿ** ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨਯੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਗਨ੍ਥਭੀਰੁਜਨਾਨੁਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਣ੍ਣਨਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਤਂ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਤੋ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਨਤੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

**੩੧੬੬-੭**. **ਵਿਞ੍ਞਾਸਕ੍ਕਮਤੋ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਵਾਕ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤਗਨ੍ਥਰਚਨਕ੍ਕਮਤੋ ਵਾ। **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਸੇਨ ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਥਵਿਸੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿਵਸੇਨ ਵਾ। **ਅਕ੍ਖਰਬਨ੍ਧੇ ਵਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਅਲਙ੍ਕਾਰਸਤ੍ਥਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿਸਤ੍ਥਾਨੁਪਾਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯ ਅਕ੍ਖਰਪਦਰਚਨਾਯ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਯਦਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ''ਅਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਤਥਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਕਾਰੇਨੇਵ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਗਹੇਤਬ੍ਬਮਦੋਸਤੋ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਮਯਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ**"ਤਿ। ਯੋ ਯੋ

ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੋਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਖਿਤ੍ਤੁਦੋਸੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਹਣਦੋਸੋ ਵਾ, ਨਾਪਰੰ ਦੋਸੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨੇਤੰ ਪਕਰਣੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਾਯਤਨਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਭੂਤਤੰ ਸੂਚੇਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਸੂਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਰਚਿਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸਾਪਿ ਪਮਾਣਤੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਵਨੁਗ੍ਗਹਧਾਰਣਾਦੀਸੁ ਸੋਤੁਜਨੰ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

## ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੧੬੮-੭੮**. ਏਵੰ ''ਵਿਨਯੋ ਸੰਵਰਤ੍ਥਾਯ, ਸੰਵਰੋ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਤ੍ਥਾਯ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਪੀਤਤ੍ਥਾਯ, ਪੀਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ, ਸੁਖੰ ਸਮਾਧਤ੍ਥਾਯ, ਸਮਾਧਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਨਿਬ੍ਬਿਦਤ੍ਥਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਵਿਰਾਗਤ੍ਥਾਯ, ਵਿਰਾਗੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੬੫) ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿਸੰਸਪਰਮ੍ਪਰਾਨਿਦ੍ਧਾਰਣਮੁਖੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਸਾਨਿਸੰਸੰ ਵਿਨਯਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਮਾਣਤਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ''ਸਨਿਦਾਨੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਮੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬; ਕਥਾ॰ ੮੦੬) ਵਚਨਤੋ ਭਗਵਤੋ ਚਰਿਤਮਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਕਾਲਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਦਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਧਨਧਞ੍ਞਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਵ ਗਾਮਰਾਜਧਾਨਿਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਨਦਿਤਲ਼ਾਕਾਰਾਮਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਸਤ੍ਥਤਰਸ੍ਸ। **ਨਾਭਿਭੂਤੇ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਨਾਭਿਸਦਿਸੇ। **ਨਿਰਾਕੁਲੇ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਵਤ੍ਤਿਤਾਯੇਵ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵਿਲੋਪਾਦਿਆਕੁਲਰਹਿਤੇ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਨ ਲੋਕਸ੍ਸ** ਰਾਮਣੀਯਕੇ **ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੇ ਵਿਯ** ਰਮਣੀਯਤਰੇ ਭੂਤਮਙ੍ਗਲੇ ਗਾਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਪੁਨਪਿ ਕਿੰਵਿਸਿਟ੍ਠੇਤਿ ਆਹ **''ਕਦਲੀ''**ਤਿਆਦਿ। ਕਦਲੀ ਚ ਸਾਲਞ੍ਚ ਤਾਲਞ੍ਚ ਉਚ੍ਛੁ ਚ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾ ਚ **ਕਦਲੀ...ਪੇ॰... ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾ**, ਤੇਸੰ ਵਨਾਨਿ **ਕਦਲੀ...ਪੇ॰... ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਵਨਾਨਿ**, ਤੇਹਿ ਆਕੁਲੇ ਆਕਿਣ੍ਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਮਲਾਨਿ ਚ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਚ **ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਾਨਿ**, ਤੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ **ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ**, ਸਲਿਲਸ੍ਸ ਆਸਯਾ **ਸਲਿਲਾਸਯਾ**, ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ ਚ ਤੇ ਸਲਿਲਾਸਯਾ ਚਾਤਿ **ਕਮਲ...ਪੇ॰... ਸਲਿਲਾਸਯਾ**, ਤੇਹਿ ਸੋਭਿਤੋ **ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਸਲਿਲਾਸਯਸੋਭਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿੰ।

ਕਾਵੇਰਿਯਾ ਜਲੰ **ਕਾਵੇਰਿਜਲੰ**, ਕਾਵੇਰਿਜਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨੰ **ਕਾਵੇਰਿਜਲਸਮ੍ਪਾਤੋ**, ਤੇਨ ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਭੂਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਮਹੀਤਲੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਾਵੇਰਿਜਲਸਮ੍ਪਾਤਪਰਿਭੂਤਮਹੀਤਲੋ**, ਤਸ੍ਮਿੰ। **ਇਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਨਾਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਿਦ੍ਧੇ। **ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੁਖੋਪਕਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਮਙ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਜਨਾਨੰ ਇਦ੍ਧਿਵੁਦ੍ਧਿਕਾਰਣਭੂਤੇ। **ਭੂਤਮਙ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਗਾਮੇ।

ਪਵਰੋ ਤਿਰਤਾਰੀਣਤਲਾਦਿਗਣੇਹਿ ਕੁਲਾਚਲਚਕ੍ਕਭੋਗਿਨਾ ਭੋਗਵਲਯਸੀਦਨ੍ਤਰਸਾਗਰਾਦਿ ਆਕਾਰੋ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਪਵਰਾਕਾਰਾ**, ਪਾਕਾਰਾ ਚ ਪਰਿਖਾ ਚ **ਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾ**, ਪਵਰਾਕਾਰਾ ਚ ਤਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾ ਚਾਤਿ **ਪਵਰਾਕਾਰਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾ**, ਤਾਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ **ਪਵਰਾਕਾਰਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾਪਰਿਵਾਰਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿੰ। **ਦਸ੍ਸਨੀਯੇ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਰਹੇ। ਮਨੋ ਰਮਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਨੋਰਮੋ**, ਤਸ੍ਮਿੰ।

ਤੀਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ **ਤੀਰਨ੍ਤੋ**, ਤੀਰਮੇਵ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ **ਤੀਰਨ੍ਤੋ**, ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਸੋਬ੍ਭਉਦਕਵਾਹਕਪਰਿਖਾਦੀਨੰ ਕੂਲਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਤੀਰਨ੍ਤੇ ਰੁਹਿੰਸੁ ਜਾਯਿੰਸੂਤਿ **ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਾ**, ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਾ ਚ ਤੇ ਬਹੁਤ੍ਤਾ ਅਤੀਰਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ ਚਾਤਿ **ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਵਾਤੀਰਾ**। ਵ-ਕਾਰੋ ਸਨ੍ਧਿਜੋ, ਤਰੂਨੰ ਰਾਜਾਨੋ **ਤਰੁਰਾਜਾਨੋ**, ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਵਾਤੀਰਾ ਚ ਤੇ ਤਰੁਰਾਜਾਨੋ ਚਾਤਿ **ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਵਾਤੀਰਤਰੁਰਾਜਾਨੋ**, ਤੇਹਿ ਵਿਰਾਜਿਤੋ **ਤੀਰਨ੍ਤ...**

**ਪੇ॰… ਵਿਰਾਜਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਪੁਪ੍ਫੂਪਗਫਲੂਪਗਛਾਯੂਪਗੇਹਿ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਵਾਨਤਰੁਰਾਜਿਵਿਰਾਜਿਤੇ**”ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਤੀਰਨ੍ਤਰੁਹਾਨਂ ਵਾਨਤਰੂਨਂ ਵੇਤਰੂਪਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਰਾਜੀਹਿ ਪਨ੍ਤੀਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਜਾਨਂ ਗਣਾ **ਦਿਜਗਣਾ**, ਨਾਨਾ ਚ ਤੇ ਦਿਜਗਣਾ ਚਾਤਿ **ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾ**, ਤੇ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾਰਾਮੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਸੁਕਕੋਕਿਲਮਯੂਰਾਦਿਸਕੁਣਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਮਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਨਾਰਾਮਮਨੋਰਮੇ**ਤਿ ਨਾਨਾ ਅਨੇਕੇ ਆਰਾਮਾ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਰਾਮਾ **ਨਾਨਾਰਾਮਾ**, ਤੇਹਿ ਮਨੋਰਮੋਤਿ **ਨਾਨਾਰਾਮਮਨੋਰਮੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ।

ਚਾਰੂ ਚ ਤੇ ਪਙ੍ਕਜਾ ਚਾਤਿ **ਚਾਰੁਪਙ੍ਕਜਾ**, ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਕੁਮੁਦਾਦਯੋ, ਚਾਰੁਪਙ੍ਕਜੇਹਿ ਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ **ਚਾਰੁਪਙ੍ਕਜਸਂਕਿਣ੍ਣਾ**, ਚਾਰੁਪਙ੍ਕਜਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਚ ਤੇ ਤਲ਼ਾਕਾ ਚੇਤਿ **ਚਾਰੁਪਙ੍ਕਜਸਂਕਿਣ੍ਣਤਲ਼ਾਕਾ**, ਤੇਹਿ ਸਮਲਙ੍ਕਤੋ ਵਿਭੂਸਿਤੋ **ਚਾਰੁ…ਪੇ॰… ਸਮਲਙ੍ਕਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਮਧੁਰੋ ਰਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਰਸਂ**, ਸੁਰਸਞ੍ਚ ਤਂ ਉਦਕਞ੍ਚਾਤਿ **ਸੁਰਸੋਦਕਂ**, ਸੁਰਸੋਦਕੇਨ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾ **ਸੁਰਸੋਦਕਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾ**, ਵਰਾ ਚ ਤੇ ਕੂਪਾ ਚਾਤਿ **ਵਰਕੂਪਾ**, ਸੁਰਸੋਦਕਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾ ਚ ਤੇ ਵਰਕੂਪਾ ਚੇਤਿ **ਸੁਰਸੋਦਕਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਵਰਕੂਪਾ**, ਤੇਹਿ ਉਪਸੋਭਿਤੋ **ਸੁਰਸੋ…ਪੇ॰… ਕੂਪਸੋਭਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ।

ਵਿਸੇਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਵਿਚਿਤ੍ਤਾ**, ਵਿਚਿਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਵਿਪੁਲਾ ਚਾਤਿ **ਵਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪੁਲਾ**, ਵਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪੁਲਾ ਚ ਤੇ ਮਣ੍ਡਪਾ ਚਾਤਿ…ਪੇ॰… ਮਣ੍ਡਪਾ, ਅਤਿਸਯੇਨ ਉਗ੍ਗਤਾ **ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਾ**, ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਾ ਚ ਤੇ ਵਰਮਣ੍ਡਪਾ ਚਾਤਿ **ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਵਰਮਣ੍ਡਪਾ**, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਣ੍ਣਲੋਪੋ, ਵਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪੁਲਾ ਚ ਤੇ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਵਰਮਣ੍ਡਪਾ ਚਾਤਿ **ਵਿਚਿਤ੍ਤਵਿਪੁਲਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਵਰਮਣ੍ਡਪਾ**, ਤੇਹਿ ਮਣ੍ਡਿਤੋ ਵਿਭੂਸਿਤੋ **ਵਿਚਿਤ੍ਤ…ਪੇ॰… ਮਣ੍ਡਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਮਣ੍ਡਂ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਂ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਮਣ੍ਡਪੋ**। ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਵਾਸੋ**, ਪਾਸਾਦਹਮ੍ਮਿਯਮਾਲ਼ਾਦਯੋ। **ਅਨੇਕੇਹੀ**ਤਿ ਬਹੂਹਿ। **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਯੇਨ।

ਧਰਣੀਤਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤੇਨ ਵਿਯ, **ਖਰਂ** ਫਰੁਸਂ ਕੇਲਾਸਸਿਖਰਂ ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵਹਸਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਥੂਪੇਨ ਚ ਉਪਸੋਭਿਤੇ ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਮ੍ਬੁਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਅਮ੍ਬੁਦੋ**, ਸਰਦੇ ਅਮ੍ਬੁਦੋ **ਸਰਦਮ੍ਬੁਦੋ**, ਥੁਲ੍ਲਨਤਮਹਨ੍ਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਰਦਮ੍ਬੁਦੇਨ ਸਙ੍ਕਾਸੋ **ਸਰਦਮ੍ਬੁਦਸਙ੍ਕਾਸੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਸਮ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਿਤੋ ਉਗ੍ਗਤੋਤਿ **ਸਮੁਸ੍ਸਿਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ, ਵਸਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਸਾਦਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੋਸਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਪਸਾਦਜਨਨਂ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, “**ਵਸਤਾ ਮਯਾ**”ਤਿ ਕਤ੍ਤਾਰਂ।

ਦੇਵਦਤ੍ਤਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾਦੀਹਿ ਕਤਾਪਰਾਧਸ੍ਸ, ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਚ ਸਹਨਤੋ, ਸਸਨ੍ਤਾਨਗਤਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਹਨਨਤੋ ਚ ਸੀਹੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਸੀਹੋ**, ਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਸੋ ਸੀਹੋ ਚਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਸੀਹੋ**। ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਯਾਯੋ ਵਾ **ਸੀਹ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੇਸਿਤਸ੍ਸ। **ਵਿਨਯਸ੍ਸ** ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਪਾਠਾਗਤੋ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੋ ਚ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤੋ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। **ਬੁਦ੍ਧਸੀਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਮਹਾਥੇਰਂ। **ਸਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਨ ਕਤਆਯਾਚਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਬਾਹਿਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਮਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਬੁਦ੍ਧਸੀਹਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਸਤੋ ਵਰ**ਪਾਸਾਦੇ** ਵਸਤਾ ਮਯਾ ਕਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਿਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਆਹ “**ਵਿਨਯਸ੍ਸਾਵਬੋਧਤ੍ਥਂ, ਸੁਖੇਨੇਵਾਚਿਰੇਨ ਚਾ**”ਤਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿਸਂਸਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਵਸੇਨ ਸਮਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਖੇਨ ਚੇਵ ਅਚਿਰੇਨ ਚ ਅਵਬੋਧਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਏਕਸੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ –

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਹਿਤੋ। ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ’’ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ੨) –

ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਇਮਿਨਾ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

**੩੧੭੯**. ਏਵਂ ਦੇਸਕਤ੍ਤੁਨਿਮਿਤ੍ਤਪਯੋਜਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਚ੍ਚੁਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਵਿਕ੍ਕਮਨਂ **ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ,** ਵਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਚੁਤਂ ਕੇਨਚਿ ਅਨਭਿਭੂਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ **ਅਚ੍ਚੁਤਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ,** ਅਚ੍ਚੁਤਸ੍ਸ ਨਾਰਾਯਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਚ੍ਚੁਤਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਚ੍ਚੁਤਚ੍ਚੁਤਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**। ਕੋ ਸੋ? ਰਾਜਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਕਲਮ੍ਭਕੁਲਂ ਨਨ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਕਲਮ੍ਭਕੁਲਨਨ੍ਦਨੇ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਵਂਸੋ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਕਲਮ੍ਭਕੁਲਵਂਸਜਾਤੇ ਅਚ੍ਚੁਤਚ੍ਚੁਤਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਨਾਮੇ ਚੋਲ਼ਰਾਜਿਨਿ **ਮਹਿਂ** ਚੋਲ਼ਰਟ੍ਠਂ **ਸਮਨੁਸਾਸਨ੍ਤੇ** ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੋਲ਼ਰਾਜਿਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਮਯਾ ਆਰਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਸਮਾਪਿਤੋ ਚਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਲਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

**੩੧੮੦**. ਇਦਾਨਿ ਇਮਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਂ ਸਕਲਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਯਥਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਯਂ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਿਨਾ ਯਥਾ **ਸਿਦ੍ਧਿਂ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ **ਧਮ੍ਮਸਂਯੁਤਾ** ਕੁਸਲਨਿਸ੍ਸਿਤਾ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ** ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ, ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਿਨਾ **ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੁ** ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੧੮੧**. ਤੇਨੇਵ ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਫਲਭਾਵੇਨ ਸਕਲਲੋਕਹਿਤੇਕਹੇਤੁਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਮਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। **“ਮਨ੍ਦਾਰੋ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੀਤਸਿਨਿਦ੍ਧਏਕਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ। **ਕਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਦਕਂ, ਤੇਨ ਦਾਰਿਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਪ੍ਪਦੇਸੋ **“ਕਨ੍ਦਰੋ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੀਤਸਿਨਿਦ੍ਧਵਿਪੁਲਪੁਲਿਨਤਲੇਹਿ, ਸਨ੍ਦਮਾਨਸਾਤਸੀਤਲਪਸਨ੍ਨਸਲਿਲੇਹਿ, ਕੀਲ਼ਮਾਨਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬੇਹਿ, ਉਭਯਤੀਰਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵਾਲਙ੍ਕਤਤਰੁਲਤਾਵਨੇਹਿ, ਕੂਜਮਾਨਸੁਕਸਾਲਿਕਕਓਕਿਲਮਯੂਰਹਂਸਾਦਿਸਕੁਨ੍ਤਾਭਿਰੁਤੇਹਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਭਮਨ੍ਤਭਮਰਾਮਵਜ੍ਜਾਹਿ ਚ ਚਾਰੁ ਮਨੁਞ੍ਞਾ ਕਨ੍ਦਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਚਾਰੁਕਨ੍ਦਰੋ। ਕਲਿ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਪਰਾਧੋ, ਤਂ ਸਾਸਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ **ਕਲਿਸਾਸਨਂ। “ਕਲੁਸਾਸਨ”**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਕਲੁਸਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਾਪਂ, ਤਂ ਅਸਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਦੂਰਮੁਸ੍ਸਾਰਯਤੀਤਿ **ਕਲੁਸਾਸਨਂ,** ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਿਵਿਧਸਾਸਨਂ।

**੩੧੮੨**. ਏਵਂ ਓਕਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਹਿਤਸਾਧਕਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥਹੇਤੁਮਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਕਾਲੇ”**ਤਿਆਦਿ। **ਕਾਲੇ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਸਮਿਦ੍ਧੀਨਂ ਅਨੁਰੂਪੇ ਕਾਲੇ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਸ੍ਸਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਅਵੁਟ੍ਠਿਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿਦੋਸਰਹਿਤਾ ਯਥਾ ਸਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵ**ਸ੍ਸਂ** ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਂ ਪਵਸ੍ਸਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ**ਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਵਲਾਹਕਾਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ। **ਮਹੀਪਾਲਾ**ਤਿ ਰਾਜਾਨੋ। **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਦਸਰਾਜਧਮ੍ਮਤੋ। **ਸਕਲਂ ਮਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਨਿਸ੍ਸਿਤਸਬ੍ਬਜਨਕਾਯਂ।

**੩੧੮੩**. ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਾਧਨਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਪਰਿਣਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਦਿਤਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਵਸੇਨੇਵ ਪੁਞ੍ਞਪਰਿਣਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਇਮ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਰਚਿਤਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਾਹ। **ਸਾਰਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਸਾਰਾਦਿਤਿਵਿਧਸਿਕ੍ਖਾਸਾਰਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਤੋ ਹਤ੍ਥਸਾਰਮਿਵ ਭੂਤਂ। **ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਸਾਨਸ੍ਸ ਹਿਤਸ੍ਸ ਆਵਹਨਤੋ, ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਵੂਪਸਮਨਤੋ ਅਮਤੋਸਧਂ ਵਿਯ ਹਿਤਂ। **ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ ਵਿਨਯਨਾਦੀਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਂ। **ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਰਚਯਨ੍ਤੇਨ ਮਯਾ। **ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਕਂ ਪੁਨਾਤੀਤਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਪੁਜ੍ਜਭਵਫਲਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਵਾ **“ਪੁਞ੍ਞ”**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਯਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਅਪਰਿਮੇਯਜਭਵਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਸੁਤਂ ਅਧਿਗਤਂ। **ਤੇਨ** ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ। **ਅਯਂ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਕਲੋਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ। **ਮੁਨਿਨ੍ਦਪ੍ਪਯਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਨਿਨ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਵੀਤਸੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਸੋਕਂ। ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਉਪਾਯਾਸਾਦੀਹਿ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ

ਨਿਕ੍ਕਮਨਨਿਮਿਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਚ ਅਪਗਤਸੋਕਾਦਿਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ। **ਸਿਵਂ ਪੁਰਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰਂ **ਪਾਪੁਣਾਤੁ** ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੁ, ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਨਾਤਿਆਦਿ ਪਕਰਣਕਾਰਕਸ੍ਸ ਪਭਵਸੁਦ੍ਧਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਦਿਗੁਣਮੁਖੇਨ ਪਕਰਣੇ ਗਾਰਵਂ ਜਨੇਤੁਕਾਮੇਨ ਏਤਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸੇਨ ਠਪਿਤਂ ਵਾਕਜਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਦਿਤੋ, ਤਤੋ ਆਗਤੋਤਿ ਵਾ **ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੋ**, ਤੇਨ। ਬਜਾਕਰਣਮਵੇਚੂ ਅਧੀਤਵਾਤਿ **ਵੇਯਜਾਕਰਣੋ**, ਪਰਮੋ ਚ ਉਤ੍ਤਮੋ ਚ ਸੋ ਵੇਯਜਾਕਰਣੋ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਵੇਯਜਾਕਰਣੋ**, ਤੇਨ। ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਸਮਾਹਟਾਨਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ ਵਾ **ਤਿਪਿਟਕਂ**, ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਬੁਜ੍ਝੀਯਨ੍ਤਿ ਸੇਯਜਤ੍ਥਿਕੇਹੀਤਿ **ਨਯਾ**, ਨਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਹਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਸੇਸੇਨਾਤਿ **ਨਯਾ**, ਪਾਲ਼ਿਨਯਅਤ੍ਥਨਯਏਕਤ੍ਤਨਯਾਦਯੋਵ, ਤਿਪਿਟਕੇ ਆਗਤਾ ਨਯਾ **ਤਿਪਿਟਕਨਯਾ**, ਵਿਧਾਨਂ ਪਸਾਸਨਂ, ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਵਾ **ਵਿਧਿ**, ਤਿਪਿਟਕਨਯਾਨਂ ਵਿਧਿ **ਤਿਪਿਟਕਨਯਵਿਧਿ**, ਤਿਪਿਟਕਨਯਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਕੁਸਲੋ **ਤਿਪਿਟਕਨਯਵਿਧਿਕੁਸਲੋ**, ਤੇਨ।

ਪਰਮਾ ਚ ਤੇ ਕਵਿਜਨਾ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਕਵਿਜਨਾ**, ਪਰਮਕਵਿਜਨਾਨਂ ਹਦਯਾਨਿ **ਪਰਮਕਵਿਜਨਹਦਯਾਨਿ**, ਪਦੁਮਾਨਂ ਵਨਾਨਿ **ਪਦੁਮਵਨਾਨਿ**, ਪਰਮਕਵਿਜਨਹਦਯਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਪਦੁਮਵਨਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਕਵਿਜਨਹਦਯਪਦੁਮਵਨਾਨਿ**, ਤੇਸਂ ਵਿਕਸਨਂ ਬੋਧਂ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਪਰਮਕਵਿਜਨਹਦਯਪਦੁਮਵਨਵਿਕਸਨਕਰੋ**, ਤੇਨ। ਕਵੀ ਚ ਤੇ ਵਰਾ ਚਾਤਿ **ਕਵਿਵਰਾ**, ਕਵੀਨਂ ਵਰਾਤਿ ਵਾ **ਕਵਿਵਰਾ**, ਕਵਿਵਰਾਨਂ ਵਸਭੋ ਉਤ੍ਤਮੋ **ਕਵਿਵਰਵਸਭੋ**, ਤੇਨ, ਕਵਿਰਾਜਰਾਜੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਮਾ ਚ ਸਾ ਰਤਿ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਰਤਿ**, ਪਰਮਰਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਰਮਰਤਿਕਰਾਨਿ**, ਵਰਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਮਧੁਰਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵ**ਰਮਧੁਰਾਨਿ**, ਵਰਮਧੁਰਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵ**ਰਮਧੁਰਵਚਨਾਨਿ**, ਪਰਮਰਤਿਕਰਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਰਮਧੁਰਵਚਨਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਪਰਮਰਤਿਕਰਵਰਮਧੁਰਵਚਨਾਨਿ**, ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ ਕਥਨਂ **ਉਗ੍ਗਾਰੋ**, ਪਰਮਰਤਿਕਰਵਰਮਧੁਰਵਚਨਾਨਂ ਉਗ੍ਗਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਮ…ਪੇ॰…** ਵ**ਚਨੁਗ੍ਗਾਰੋ**, ਤੇਨ। ਉਰਗਪੁਰਂ ਪਰਮਪਵੇਣਿਗਾਮੋ ਅਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋਤਿ **ਉਰਗਪੁਰੋ**, ਤੇਨ। **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇਨ ਥੇਰੇਨ, ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਰਚਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚਾਯਂ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨੀ ਨਾਮ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾ।

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯ-ਟੀਕਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

# ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯ-ਟੀਕਾ

## ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

(ਕ) ਦੇਵਾਤਿਦੇਵੰ ਸੁਗਤੰ, ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਿਨ੍ਦਵਨ੍ਦਿਤੰ।
ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟੁਪਚ੍ਛੇਦੰ, ਨਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਾਤਿਤੰ ਗਣੰ॥

(ਖ) ਵਨ੍ਦਨਾਮਯਪੁਞ੍ਞੇਨ, ਕਮ੍ਮੇਨ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ।
ਛੇਤ੍ਵਾ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਆਰਭਿਸ੍ਸੰ ਸਮਾਹਿਤੋ॥

(ਗ) ਥੇਰੇਨ **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇਨ,** ਰਚਿਤਸ੍ਸ ਸਮਾਸਤੋ।
**ਸੰਵਣ੍ਣਨ**ਮਸੰਕਿਣ੍ਣੰ, ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਯਥਾਬਲੰ॥

**੧.** ਅਥਾਯਮਾਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਰਚਿਤੇ ਵਿਨਯੇ ਤਸ੍ਸੁਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਆਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣੰ ਵਣ੍ਣਯਿਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਨਿਵਾਰਣੇਨ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਸਾਧਨਤ੍ਥੰ ਰਤਨਤ੍ਤਯੰ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਨ੍ਦਨਾਪਯੋਜਨੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਬਹੁਧਾ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਚ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਸਮਾਸਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਨ ਤੰ ਇਧ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਪਕਰਣਾਭਿਧੇਯਜ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਪਯੋਜਨਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਇਧਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦਿਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਜਿਨੰ, ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ, ਗਣਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰੰ ਦਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਿੰਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਜਿਨੰ, ਧਮ੍ਮੰ, ਗਣਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ ਆਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾਤਿ **ਸਤ੍ਤਾ,** ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਾਦਾਨਭੂਤਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵੋਹਾਰਤੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਤਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ''ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭੂਮਿਵਸੇਨ, ਨਿਰਯਾਦਿਪਦੇਸਵਸੇਨ, ਅਹੇਤੁਕਾਦਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਅਨਨ੍ਤਪਭੇਦਾ। ਤੇਸੁ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥੇਨ ਸਤ੍ਤਵੋਹਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾਪਿ ਤੇ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ ਵਾ ਤੰਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਚਾ ਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ**। ਉਦ੍ਧਟਤਮਤ੍ਤਾ, ਉਗ੍ਗਤਤਮਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ **ਉਤ੍ਤਮੋ,** ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਹਿ ਰੂਪਾਰੂਪਗੁਣੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮੋ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਉਤ੍ਤਮੋ ਪਵਰੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋ। "ਜਿਨ**"ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ।

ਪੁਨਪਿ ਕਿੰਵਿਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਧੀਰ**"ਨ੍ਤਿ। **ਧੀ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਈਰਤਿ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਧੀਰੋ,** ਤੰ। ਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਇਨ੍ਦਖੀਲਸਿਨੇਰੁਆਦਯੋ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਲੋਕਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਭੁਸਵਾਤੇਨ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ, ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਸੇਨ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਧੀਰੰ,** ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੇਸਨੰ।

**ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣਸੰਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ। **ਸਿਰਸਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਿਭਾਵਨਤੁਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ। ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਯਪਣਾਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਗੁਣਸੰਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਵਚੀਪਣਾਮੋ, ਉਭਯਪਣਾਮੇਹਿ ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਤਾਯ ਮਨੋਪਣਾਮੋਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਚ ਹੋਤਿ।

**ਜਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਚ੍ਚੁਖਨ੍ਧਮਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਮਾਰੇ ਬਲਵਿਧਮਨਸਮਉਚ੍ਛੇਦਪਹਾਨਸਹਾਯਵੇਕਲ੍ਲਨਿਦਾਨੋਪਚ੍ਛੇਦਵਿਸਯਾਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਜਿਤਵਾਤਿ **ਜਿਨੋ,** ਤੰ।

**"ਧਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵ। **ਅਧਮ੍ਮਵਿਦ੍ਧੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਧਮ੍ਮੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ, ਤੰ ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਧਮ੍ਮੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨੇਨਾਤਿ **ਅਧਮ੍ਮਵਿਦ੍ਧੰਸੋ,** ਸਪਰਿਯਤ੍ਤਿਕੋ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਹਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਪਹਾਨਾਨੰ ਮੂਲਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਅਧਮ੍ਮਵਿਦ੍ਧੰਸੰ। ''ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ।

**ਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਮੂਹੰ, ਸਙ੍ਘਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਣਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਅਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਖੇਨ੍ତੀਤਿ **ਅਞ੍ਜਣਾ,** ਕਿਲੇਸਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾ, ਤੇ ਅਞ੍ਜਣੇ ਨਾਸੇਤਿ ਯਥਾਯੋਗੰ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨੇਹਿ ਪਜਹਤੀਤਿ **ਅਞ੍ਜਣਨਾਸਨੋ,** ਤੰ। ''ਗਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ।

**੨**. ਮਯਾ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਯੋ ਸਾਰੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਰਚਿਤੋ, **ਤਸ੍ਸ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰੋਤਿ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ,** ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ **ਸਬ੍ਬਾਨੁਤ੍ਤਰੋ,** ਤੰ। **ਉਤ੍ਤਰੰ** ਪਕਰਣੰ ਇਦਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩**. **ਭਣਤੋ**ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗੁਣੰ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਠਤੋ**ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤੰ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਯੁਞ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਰੇਨ ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ। **ਸੁਣਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਸੁਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਅਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਿਵਡ੍ਢਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੋ। **ਅਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਬਾਲਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਅਪ੍ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਜਨਸ੍ਸ। **ਬੁਦ੍ਧਿਵਡ੍ਢਨੰ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਪਞ੍ਞਾਵੁਦ੍ਧਿਨਿਪ੍ਫਾਦਕੰ। ਅਥ ਵਾ **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਕਤਪਰਿਚਯਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਵਤੋ ਜਨਸ੍ਸ **ਬੁਦ੍ਧਿਵਡ੍ਢਨੰ** ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਸਾਧਕੰ। **ਪਰਮੰ** ਉਤ੍ਤਮੰ **ਉਤ੍ਤਰੰ** ਨਾਮ ਪਕਰਣੰ **ਵਦਤੋ** ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਮੇ** ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਾ **ਨਿਰਤਾ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ, ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਰਤਾ **ਨਿਬੋਧਥ** ਜਾਨਾਥ ਸੁਤਮਯਞ੍ਞਾਣੰ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਥਾਤਿ ਸੋਤੁਜਨੰ ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ।

# ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਸਙ੍ਗਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪. ਏਵਂ ਸੋਤੁਜਨਂ ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਮੇਥੁਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। “**ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**”ਤਿ ਅਯਂ ਦਿਟ੍ਠਸਂਸਨ੍ਦਨਾ, ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾ, ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾ, ਅਨੁਮਤਿ, ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਨਂ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ।

੫. ਏਵਂ ਗਣਨਾਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਂ “**ਭਵੇ**”ਤਿਆਦਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ। **ਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਲ੍ਲੋਕਾਸੇ ਤਿਲਬੀਜਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਦੇਸੇ। ਮੇਥੁਨਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਭਵੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇ**”ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤੇਪਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਵਟ੍ਟਕਤੇ ਮੁਖੇ ਅਫੁਸਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੬. “**ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਯੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਯੇਵ।

੭. **ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨੇ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਞ੍ਚਮਾਸੇ, ਤਦਗ੍ਘਨਕੇ ਵਾ। **ਅਧਿਕੇ** ਵਾਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੇ ਵਾ ਤਦਗ੍ਘਨਕੇ ਵਾ। ਅਦਿਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਵਹਟੇ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਾਸੇ ਵਾ ਊਨਮਾਸੇ ਵਾ ਤਦਗ੍ਘਨਕੇ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਤਤੋ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਸਮਾਹਟਾ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋਤਿ ਵਾ **ਪਞ੍ਚਮਾਸਂ**, ਪਞ੍ਚਮਾਸਂ ਅਗ੍ਘਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਂ**, ਪਞ੍ਚਮਾਸਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਞ੍ਚ **ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨਂ**, ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋਯਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਮਾਸੇ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਮਾਸੋ ਚ ਮਾਸਗ੍ਘਨਕਞ੍ਚ ਮਾਸਮਾਸਗ੍ਘਨਕੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਮਾਸੇ’’ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ, ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੋ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

‘‘ਪਞ੍ਚਮਾਸਗ੍ਘਨੇ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਮਾਸਨਿਯਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਪੁਰਾਣਵੋਹਾਰਿਕਮਹਾਮਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਖੋ ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਚੋਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਨਤਿ ਵਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ ਵਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ‘‘ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਪਾਦਾਰਹੇਨ ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨੇਵ ਪਮਾਣੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** –

> ‘‘ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਪਾਦੋਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ‘ਤਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵੀਸਤਿਮਾਸਕੋ ਕਹਾਪਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਪਾਦੋ’। ਏਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਬ੍ਬਜਨਪਦੇਸੁ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੋ ‘ਪਾਦੋ’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਨ ਇਤਰੇਸਂ ਰੁਦ੍ਰਦਾਮਕਾਦੀਨਂ। ਤੇਨ ਹਿ ਪਾਦੇਨ ਅਤੀਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁਂ, ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕੇ ਵਾ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮਾਨੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਇਮਾਨੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ, ਇਤੋ ਊਨਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾਪਿ ਧਨਿਯਂ ਵਿਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨੇਵ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੮) ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਞ੍ਚ** –

> ‘‘ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੋ ਪਾਦੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਬ੍ਬਜਨਪਦੇਸੁ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸੇਵ ਵੀਸਤਿਮੋ ਭਾਗੋਮਾਸਕੋਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪੋਰਾਣਸਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਨੀਲਕਹਾਪਣਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਰੁਦ੍ਰਦਾਮੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋ ਰੁਦ੍ਰਦਾਮਕੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਤਿਭਾਗਂ ਅਗ੍ਘਤੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਨੀਲਕਹਾਪਣਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ,

ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨੀਲਕਹਾਪਣਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਨੀਲਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਅਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਸਮਾਨਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਭਣ੍ਡਂ ਨੀਲਕਹਾਪਣੇਨ ਸਮਾਨਗ੍ਘਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਗ੍ਘਨਕਂ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੮੮) ਅਯਮਤ੍ਥੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਥ **ਕਹਾਪਣਂ** ਨਾਮ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਰਜਤੇਨਪਿ ਤਮ੍ਬੇਨਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਮ੍ਬਮਿਸ੍ਸਕੇਨਪਿ । ਤੇਸੁ ਕਤਰਂ ਕਹਾਪਣਂ ਨੀਲਕਹਾਪਣਨ੍ਤਿ? **ਕੇਚਿ** ਤਾਵ ''ਸੁਵਣ੍ਣਕਹਾਪਣ''ਨ੍ਤਿ। **ਕੇਚਿ** ''ਮਿਸ੍ਸਕਕਹਾਪਣ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੁਵਣ੍ਣਕਹਾਪਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਾਦੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਲਕ੍ਖਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਾਲਦੇਸਪਰਿਭੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਅਗ੍ਘਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਿਕਰਾਜੂਹਿ ਹਨਨਬਨ੍ਧਨਪਬ੍ਬਾਜਨਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਨ ਇਤਰਥਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਪਾਦੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

''ਮਿਸ੍ਸਕਕਹਾਪਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ –

**ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

''ਤਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵੀਸਤਿਮਾਸਕੋ ਕਹਾਪਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਪਾਦੋ। ਏਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਬ੍ਬਜਨਪਦੇਸੁ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੋ 'ਪਾਦੋ'ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਨ ਇਤਰੇਸਂ ਰੁਦ੍ਰਦਾਮਕਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੮) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਞ੍ਚ** –

''ਪੋਰਾਣਸਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਨੀਲਕਹਾਪਣਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੮੮) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ''ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਮਿਸ੍ਸਕਕਹਾਪਣੋਯੇਵ ਨੀਲਕਹਾਪਣੋ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਹਿ ਪੋਰਾਣਸਤ੍ਥਵਿਹਿਤਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਂ? ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਰਜਤਸ੍ਸ, ਦਸ ਮਾਸਾ ਤਮ੍ਬਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੇ ਵੀਸਤਿ ਮਾਸੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਵੀਹਿਮਤ੍ਤਂ ਲੋਹਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਚ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਮਞ੍ਞਤਰਞ੍ਚ ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਤਾ ਨੀਲਕਹਾਪਣੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

**ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਚ ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਪਾਦੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖਵਾਦੀਨਂ ਮਤੇਨ ਪਾਠੋ ਲਿਖਿਤੋ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦੁਤਿਯਪਕ੍ਖਵਾਦੀਨਂ ਮਤੇਨ ''ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ਹਿਰਞ੍ਞਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਲਿਖਿਤੋ। ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਪੋਰਾਣਕੇਹਿ ਲਿਖਿਤਾਯ **ਸਾਮਣੇਰਸਿਕ੍ਖਾਯ** ਪਨ –

''ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ, ਪੋਰਾਣਕੇ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨਕਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਕਹਾਪਣਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਰੂਪਤੋ 'ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਮ੍ਬਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਕਹਾਪਣਂ ਕਹਾਪਣਂ ਨਾਮਾ'ਤਿ ਚ 'ਸਾਮਣੇਰਾਨਮੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ 'ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਵੀਹਿਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ –

ਚ ਵਿਸੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਤੰ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਮਾਸਕਵਸੇਨ ਅਡ੍ਢਤਿਯਮਾਸਕੰ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੇਨ ਚ ਭਗਵਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦੇਸੇਸੁ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਦੇਸਸਾਧਾਰਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਮਿਸ੍ਸਕਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮਾਸਪਾਦਗ੍ਘਨਕੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਨਿਯਮਿਤੇ ਸਬ੍ਬਦੇਸਵਾਸੀਨੰ ਉਪਕਾਰਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਤੋ। ਅਯਮੇਵ ਨਿਯਮੋ ਸੀਹਲਾਚਰਿਯਵਾਦੇਹਿ ਸਾਰੋਤਿ ਗਹਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਗਰੁਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪੇਸਲੇਹਿ ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ। ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

‘‘ਹੇਮਰਜਤਤਮ੍ਬੇਹਿ, ਸਤ੍ਥੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਲਕ੍ਖਣੰ।
ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਵੀਸ-ਮਾਸੋ ਨੀਲਕਹਾਪਣੋ॥

ਹੇਮਪਾਦੰ ਸਜਞ੍ਝਪਾਦੰ, ਤਮ੍ਬਪਾਦਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਸੋ।
ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਮਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਤੁੰ ਸਤ੍ਥੇਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤੋ॥

**‘ਏਲਾ’**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਦੋਸੋ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਤਾ ਤਥੀਰਿਤੋ।
ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੋ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ, ਵੀਸਵੀਹਗ੍ਘਨੋ ਮਤੋ॥

ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਪਦੇਸੇ ਸੋ, ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ ਕਹਾਪਣੋ।
ਵੀਸਸੋਵਣ੍ਣਵੀਹਗ੍ਘੰ, ਤਪ੍ਪਾਦਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਯੰ॥

ਵੀਸਸੋਵਣ੍ਣਵੀਹਗ੍ਘੰ, ਥੇਨੇਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਤਤੋ।
ਚਵਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਗੁਣਾ, ਇਚ੍ਚਾਹੁ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨੋ’’ਤਿ॥

੯. **ਓਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਟੰ। ਦੁਕ੍ਖੇ ਜਾਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੦. **ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਮਜ੍ਝਪਦਲੋਪੰ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਝਾਯੀਨਞ੍ਚੇਵ ਅਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੰ **ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੰ। ਅਤ੍ਤੁਪਨਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਤੰ ਉਪਨੇਤਿ ‘‘ਮਯਿ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਨੇਤਿ ‘‘ਅਹੰ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤੁਪਨਾਯਿਕੋ, ਤੰ ਅਤ੍ਤੁਪਨਾਯਿਕੰ, ਏਵੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੧. **ਪਰਿਯਾਯੇ**ਤਿ ‘‘ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੨੮੭) ਪਰਿਯਾਯਭਣਨੇ। **ਞਾਤੇ**ਤਿ ਯੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਣਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਞ੍ਞੁਮ੍ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇ ਅਚਿਰੇਨ ਞਾਤੇ। **ਨੋ ਚੇ**ਤਿ ਨੋ ਚੇ ਜਾਨਾਤਿ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਚੇਤੇਤਿ, ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਅਙ੍ਗਤ੍ਤਯੇ ਪੁਣ੍ਣੇ ਗਰੁਕੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦ੍ਵਙ੍ਗੇ** ਚੇਤੇਤਿ, ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਯਦਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਅਙ੍ਗਜਾਤਾਮਸਨੰ, ਪਰਸ੍ਸ ਆਣਾਪਨਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕਪਯੋਗੇ।

**੧੪**. ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪਰੂਪਰਿ ਪਞ੍ਹਾਪੁਚ੍ਛਨਂ ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਤਂ ਅਵੱਤੁਕਾਮੋ ਆਹ **"ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਯਦੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁੱਤਮਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਤਦੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

**੧੫**. **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ। **ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਂ। ਏਸ ਨਯੋ ''ਕਾਯਬਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ।

**੧੬**. ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ** ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯ**ਪਟਿਬਦ੍ਧੇ** ਫੁਟ੍ਠੇ ਤੁ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭**. **ਤਿਸ੍ਸੋ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾਨਂ।

**੧੮**. **ਵਣ੍ਣਾਦਿਭਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਾਦਿਨਾ ਭਣਨੇ। ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਵਣ੍ਣਾਦਿਨਾ ਭਞ੍ਞੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯**. **ਅਤ੍ਤਕਾਮਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ।

**੨੦**. ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇਪਿ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਵਦਤੋ **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੨੧**. ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਮਨ੍ਤਰੇ **ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ** ਸਞ੍ਚਰਣਭਾਵਂ **ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ** ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵੀਮਂਸਾਪਚ੍ਚਾਹਰਣਕਤ੍ਤਿਕੇ** ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਬੁਧੋ ਗਰੁਕਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨**. **ਦ੍ਵਙ੍ਗਸਮਾਯੋਗੇ**ਤਿ ਤੀਸ੍ਵੇਤੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਯਥਾਕਥਞ੍ਚਿ ਸਮਾਯੋਗੇ। **ਅਙ੍ਗੇ ਸਤਿ ਪਨੇਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਅਙ੍ਗੇ ਸਤਿ।

**੨੪**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ''ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਕੁਟਿਂ, ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਞ੍ਚ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਕਰਣਤ੍ਥਂ ਅਰਞ੍ਞਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇ। **ਏਕਪਿਣ੍ਡੇ ਅਨਾਗਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਨ੍ਤਿਮਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਂ।

**੨੫**. ਇਧ **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੬**. **ਓਕਾਸਂ ਨ ਚ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਕਰੋਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ, ਓਕਾਸਂ, ਅਹਂ ਤੇ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਓਕਾਸਂ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ।

**੨੮**. **ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਪਦੇਨ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

**੨੯**. ''ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਯ ਏਵਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜਨ੍ਤੋ।

**੩੦**. ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਸਿਯਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਸਿਯਾ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਓਸਾਨੇ ਗਰੁਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਥੁਲ੍ਲਤ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਉਪਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ।

**੩੧**. ਚਤੂਸੁ ਯਾਵਤਤਿਯਕੇਸੁ ਪਠਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤੇਨਪਿ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁੱਤਨਯਮੇਵ ਤੇਸੁ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕੇ"**ਤਿਆਦਿ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩੨. **ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤੰ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਮਾਣੰ ਚੀਵਰੰ ਲਦ੍ਧਾ ਦਸਾਹੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਏਕਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਏਕਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ **ਵਿਨਾ ਵਸਨ੍ਤੋ** ਏਕਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

੩੩. **ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਮਾਸੰ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਤਿਯਾਪਿ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋਮਾਸੇ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਿੰਸਦਿਵਸਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਦਿਵਸੰ ਅਰੁਣੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਤਿੰਸਮੰ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਉਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੪. **ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। **ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦੀਨਮਞ੍ਞਤਰੰ ਚੀਵਰੰ।

੩੫. **ਪਯੋਗਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਧੋਵਾ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਣਤ੍ਤਿਕਪਯੋਗੇ, ਏਵੰ ਆਣਤ੍ਤਾਯ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਉਦ੍ਧਨਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਪਯੋਗੇ ਚ। "**ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੬. **ਪਟਿਗਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੩੮. **ਪਯੋਗਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਚੀਵਰੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧੇ।

੩੯. **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ ਵਾ ਨਟ੍ਠਚੀਵਰੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿੰ।

੪੧. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗੇ।

੪੨. **ਦੁਵੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਸੇਨ ਦੁਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

੪੪. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਯੋਗਤੋ ਅਤਿਰੇਕਾਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਪਯੋਗੇ। **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੇ।

ਕਥਿਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਪਠਮਾ।

੪੫. ਕੋਸਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ **ਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪਨੇ।

੪੬. ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ।

੪੭. **ਅਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। ''ਧੋਵਾਪੇਤਿ ਏਲ਼ਲੋਮਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਏਲ਼ਲੋਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਯਾਯੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਧੋਵਾਪਨਪਯੋਗੇ।

੪੮. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਯੋਗੇ।

**੪੯**. **ਨਾਨਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਸਮਾਪਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਸਂਵੋਹਾਰੇ ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ ਸਤਿ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗੇ।

**੫੦**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਾਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਨੀਤੇ।

ਕੋਸਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਦੁਤਿਯਾ।

**੫੧**. **ਅਤਿਰੇਕਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ। ਦਸਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਾਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੨-੩**. ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨੀਤਿ **ਅਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇ ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਸ** ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਲਾਭੇ** ਪਟਿਲਾਭੇ।

**੫੪**. **ਭੇਸਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਕਂ।

**੫੫**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਪਯੋਗੇ।

**੫੬**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਹਟੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇ।

**੫੭**. **ਦ੍ਵੇ ਪਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਵਾਯਾਪਨਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪਮਾਣੇਨ ਵੀਤੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੮-੯**. ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸ੍ਸੇਵ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇ **ਸਮੇਚ੍ਚ** ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਂਸਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਾਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗੇ।

**੬੦**. ਅਚ੍ਚੇਕਸਞ੍ਞਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਕਾਲਂ।

**੬੧**. **ਤਿਣ੍ਣਮਞ੍ਞਤਰਂ ਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰਂ। **ਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ। **ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨ** ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾ ਛਾਰਤ੍ਤਤੋ **ਅਧਿਕਂ** ਦਿਵਸਂ ਯਸ੍ਸ ਆਰਞ੍ਞਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਹਾ ਵਿਹਾਰਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਸਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੨**. ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ **ਜਾਨਂ** ਜਾਨਨ੍ਤੋ।

**੬੩**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਣਾਮਨਪਯੋਗੇ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। **ਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰਪਰਿਹਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਕਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਪਨਂ, ਇਧ ਅਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰੇ ਸਬ੍ਬਪਠਮਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਮਯਾ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਦਨਨ੍ਤਰੋ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਤਤਿਯਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਤਿਂਸਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬੪. **ਮਨੁਸ੍ਸੁਤ੍ਤਰਿਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ। **ਅਭੂਤਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ** ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤੇ **ਪਰਾਜਯੋ** ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੫. **ਅਮੂਲਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਨਾ** ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚੋਦਨਾਯ **ਗਰੁ** ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ**ਤਿ ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੨੮੭) ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥਨੇ। **ਞਾਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਞਾਤੇ।

੬੬. **ਨੋ ਚੇ ਪਨ ਵਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਥ ਤਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਚਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਚੇ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਸਮੁਦਾਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤਂ।

੬੭. ਓਮਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਓਮਸਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। **ਇਤਰਂ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਓਮਸਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੬੮. ਪੇਸੁਞ੍ਞਹਰਣੇਪਿ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੬੯. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਕਿਰਿਯਾਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਦਾਦੀਨਂ ਪਰਿਸਮਾਪਨਂ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਅਕ੍ਖਰੁਚ੍ਚਾਰਣਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਪਦਾਨਂ ਪਰਿਸਮਤ੍ਤਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੭੦. ''ਤਿਰਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਹਸੇਯ੍ਯਜਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਹਸੇਯ੍ਯਾ,** ਤਾਯ। ਤਿਰਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਹਸੇਯ੍ਯਜਾਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਯਨਤ੍ਥਾਯ ਸੇਯ੍ਯਾਪਞ੍ਞਾਪਨਕਾਯਾਵਜ੍ਜਨਾਦਿਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ। **ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਕਾਯਪਸਾਰਣਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਯਨੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੇ।

੭੧. ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕ**ਰਤ੍ਤਿਯਂ** ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਂ **ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ''ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵੇਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੭੨. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਪਯੋਗੇ।

੭੩. **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਯੋ ਸਚੇ **ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ ਨਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਤਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੭੪. **ਅਞ੍ਞਤੋ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ** ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ **ਵਦਂ** ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਆਰੋਚਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੭੫. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਂ ਖਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕੁਦਾਲ ਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਤਿ।

ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਪਠਮਾ।

੭੬. **ਪਾਤੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ। **ਪਾਤੇ**ਤਿ ਵਿਕੋਪਨੇ।

੭੭. ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਵਿਹੇਸਕਾਨਂ ਏਕਯੋਗਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਹੇਸਕੇ ਚ ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੭੮. **ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਾਦਿਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਵਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ''ਛਨ੍ਦਾਯ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਓਲੋਕਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਲਾਮਕਤੋ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਤਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਭਣਨਾਦਿਕੇ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ।

੮੩. ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਪੁਬ੍ਬੁਪਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ **ਜਾਨਂ** ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਸੇਯ੍ਯਂ **ਕਪ੍ਪਯਤੋ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੇਯ੍ਯਾਕਪ੍ਪਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੮੪. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ''ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਥ ਇਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਆਣਤ੍ਤਿਕੇ ਵਾ ''ਯਾਹਿ ਯਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਵਾਚਸਿਕੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਰਾਮਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤੇ ਕਾਯਿਕੇ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਪਯੋਗੇ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੮੫. ''ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ ਉਪਰੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਪੀਠੇ ਵਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ। **ਸੀਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਨਿਪਜ੍ਜਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੬. ਅਸ੍ਸ ਪਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਠਮਪਾਦਂ ਦਸਕ੍ਖਰਪਾਦਕਂ ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ, ''ਗਾਥਾਛਨ੍ਦੋ ਅਤੀਤਦ੍ਵਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਗਾਥਾਛਨ੍ਦੁਤ੍ਤਾ **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕ੍ਖਰਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪਯੋਗੇ। **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯਾਨਂ ਉਪਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤੇ।

੮੭. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਿਞ੍ਚਨਸਿਞ੍ਚਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਸਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਿਞ੍ਚਨਕਿਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇ।

ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਦੁਤਿਯਾ।

੮੮. ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਓਵਦਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੯. ਵਿਭਾਗੋਯੇਵ **ਵਿਭਾਗਤਾ**।

੯੦. **ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾ ਚੀਵਰਂ **ਦੇਨ੍ਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਦੁਵੇ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਦਾਨਪਯੋਗੇ।

੯੩. ''ਨਾਵਂ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਭਿਰੁਹਣਪਯੋਗੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭਿਰੂਲ੍ਹੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੯੪. ''ਦੁਵਿਧਂ ਆਪਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

੯੬. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਯੋਗੇਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ **ਦ੍ਵੇਪਿ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਓਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਤਤਿਯਾ।

**੯੭**. **ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਏਕਦਿਵਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਓਵਾਦਵਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਨਵਮੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ।

**੯੯**. **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰੇ। **ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਯੋਗੇ।

**੧੦੧**. **ਅਭਿਹਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ।

**੧੦੨**. **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਿਟਕੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ।

**੧੦੩**. **ਦਸਮੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦਸਮੇ ਅਪੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਭੋਜਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾ।

**੧੦੪**. **ਅਚੇਲਕਾਦਿਨੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੦) ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਭੋਜਨਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖਾਦਨੀਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਨਪਯੋਗੇ।

**੧੦੫**. **ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ** ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜਨਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ। ਉਯ੍ਯੋਜਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੦੯**. **ਉਮ੍ਮਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ।

**੧੧੦**. **ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਂ।

**੧੧੧**. ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਪਞ੍ਚਮਾ।

**੧੧੪**. **ਮੇਰੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਰਯਂ। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਅ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਏ-ਕਾਰੋ, ਯ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਮੇਰਯ-ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ ਵਾ **ਮੇਰੇਯਜ**-ਸਦ੍ਦੋ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ।

**੧੧੫**. ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਹਾਸਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਹਾਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ।

**੧੧੬**. ਗੋਪ੍ਫਕਾ **ਹੇਟ੍ਠਾ** ਉਦਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਗੋਪ੍ਫਕਤੋ ਉਪਰਿ **ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕਂ**, ਉਦਕਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਗੋਪ੍ਫਕਤੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣੇ ਉਦਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੧੭**. **ਅਨਾਦਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਾਦਰਿਯਂ, ਧਮ੍ਮਾਨਾਦਰਿਯਂ ਵਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਨਾਦਰਿਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਕਾਯਪਯੋਗੇ ਵਾ ਵਚੀਪਯੋਗੇ ਵਾ। **ਕਤੇ** ਅਨਾਦਰਿਯੇ।

**੧੧੮**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਭਿਂਸਾਪਨਪਯੋਗੇ।

**੧੧੯**. **ਜੋਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿ। **ਸਮਾਦਹਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ। “**ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਨ੍ਤੋ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਕਿਰਿਯਾ ਹਿ ਸਮਾਦਹਨਕਿਰਿਯਾਯ ਫਲਨ੍ਤਿ ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਕਿਰਿਯਾਵੋਹਾਰੇਨ ਸਮਾਦਹਨਕਿਰਿਯਾਵ। ਤਸ੍ਮਾ **ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਦਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਮਾਦਹਨਸਮਾਦਹਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਵਿਸੀਵਿਤੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮਾਦਹਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੦**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਾਦਿਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

**੧੨੧**. **ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਂਸਨੀਲਪਤ੍ਤਨੀਲਕਦ੍ਦਮਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਾਨਂ। **ਏਕਂ** ਅਞ੍ਞਤਰਂ **ਅਨਾਦਿਯ** ਅਦਤ੍ਵਾ। **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਚੀਵਰਂ।

**੧੨੨**. ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਾਰਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਾਰਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਅਕਤਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੨੩**. **ਅਪਨਿਧੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਧੇਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋ। **ਪਤ੍ਤਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੀਵਰਨਿਸੀਦਨਸੂਚਿਘਰਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਗਹਣਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਪਨਿਧਾਨਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਪਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ। ਅਪਨਿਹਿਤੇ **ਸੇਸਾ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਛਟ੍ਠਾ।

**੧੨੪**. **ਤਪੋਧਨੇ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਪੋਧਨਮਸ੍ਸਾਤਿ ਤਪੋਧਨੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ।

**੧੨੫**. **ਤਸ੍ਮਿਂ** ਓਪਾਤੇ।

**੧੨੬**. **ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ** ਮਨੁਸ੍ਸਸਰੀਰੋ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ** ਨਾਗੋ ਵਾ ਸੁਪਣ੍ਣੋ ਵਾ। **ਤਸ੍ਸ** ਓਪਾਤਖਣਕਸ੍ਸ।

**੧੨੭**. **ਪਟੁਬੁਦ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਪੁਣਞਾਣੇਨ ਭਗਵਤਾ।

**੧੨੮**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਗਹਣਾਦਿਕੇ ਪਯੋਗੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

**੧੨੯**. **ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਾਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਕ੍ਕੋਟਨਪਯੋਗੇ। ਉਕ੍ਕੋਟਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੦**. **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਜ੍ਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿਕੇ। ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਇਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੧**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਗਣਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਪਯੋਗੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ** ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇ ਸਿਯਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਉਪਸਗ੍ਗਲੋਪੋ।

**੧੩੨-੩**. ਜਾਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇਨ ਸਹ ਸਂਵਿਧਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ ਚ ਤਥੇਵ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਹ ਸਂਵਿਧਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਕਰਣਪਯੋਗੇ। **ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੇ। **ਅਨਨ੍ਤੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਾਮਨ੍ਤਰਾਤਿਕ੍ਕਮਨਾਨਨ੍ਤੁਰਂ।

**੧੩੪**. ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਓਸਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੩੫. ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਵਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰਣਾ, ਸੋ ਓਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸ ਨ ਕਤੋ, ਅਯੰ ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਮਿਸਸਮ੍ਭੋਗੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਪਯੋਗੇ। **ਭੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਭੁਤ੍ਤੇ, ਉਭਯਸਮ੍ਭੋਗੇ, ਤਦਞ੍ਞਤਰੇ ਵਾ ਕਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੩੬. ਉਪਲਾਪੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਪਲਾਪਨਪਯੋਗੇ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਸਤ੍ਤਮਾ।

**੧੩੭. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ''ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਣਤੋ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੰ।

**੧੩੮. ਵਿਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਕਿੰ ਪਨਿਮੇਹਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਰਹਨ੍ਤੋ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ''ਕਿੰ ਇਮੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਰਹਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਵਚੀਪਯੋਗੇ। **ਵਿਵਣ੍ਣਿਤੇ** ਗਰਹਿਤੇ।

**੧੩੯. ਮੋਹੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਇਦਾਨੇਵ ਖੋ ਅਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜਾਨਨਤ੍ਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਮੋਹੇਨ੍ਤੋ, ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੋਹੇ**ਤਿ ਮੋਹਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮੇ। **ਅਰੋਪਿਤੇ** ਕਤੇ।

**੧੪੦.** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕੁਪਿਤੋ ਪਹਾਰੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦਿਪਯੋਗੇ।

**੧੪੧. ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਯੋਗੇ। **ਉਗ੍ਗਿਰਿਤੇ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤੇ।

**੧੪੨. ਅਮੂਲੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਮੂਲਵਿਰਹਿਤੇਨੇਵ। **ਯੋਗੇ**ਤਿ ਓਕਾਸਕਾਰਾਪਨਾਦਿਪਯੋਗੇ। **ਉਦ੍ਧੰਸਿਤੇ**ਤਿ ਚੋਦਿਤੇ।

**੧੪੩. ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਜਨਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਮਞ੍ਞੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪਦਹਨ੍ਤੋ। **ਯੋਗੇ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦਨਪਯੋਗੇ। **ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇ।

**੧੪੪.** ''ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਸੁਤਿਯਾ ਸਮੀਪੰ **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ,** ਸਵਨੂਪਚਾਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੪੫. ਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਤੁ ਕਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਕਤਾਨੰ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ। **ਤਤੋ ਪੁਨਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਦਾਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਖੀਯਨਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਭਾਵਵਿਭਾਵਨਮਨ੍ਤਨੰ। **ਦ੍ਵੇ ਫੁਸੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ ਖੀਯਨਧਮ੍ਮਾਪਜ੍ਜਨਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਖੀਯਨਧਮ੍ਮੇ ਆਪਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੪੬. ਸਙ੍ਘੇ** ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਓਤਿਣ੍ਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਨਿਟ੍ਠੰ ਅਗਤੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੇ, ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਾਯ।

**੧੪੮. ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕੇਨ ਸਮਾਨਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਅਟ੍ਠਮਾ।

**੧੫੦**. **ਅਵਿਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਅਵਿਦਿਤਾਗਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

**੧੫੨**. **ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਦਸਵਿਧਂ ਰਤਨਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਰਤਨਗ੍ਗਹਣਪਯੋਗੇ।

**੧੫੩**. **ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਰੁਣੇ।

**੧੫੫**. **ਅਟ੍ਠਿਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਮਯਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਕਾਰਾਪਨਪਯੋਗੇ।

**੧੫੬**. ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਕਾਰਾਪਿਤੇ ਸੇਸਾ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਰਤਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਵਮਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੫੯**. ਚਤੂਸੁ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੇਸੁਪਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੦**. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚਤੂਸੁ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੧**. ਸੇਖਿਯਕਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਯੇਵ।

ਸੇਖਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੧੬੨**. ਪਰਿਵਾਰੇ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸਿਤਸੋਲਸਵਾਰਪ੍ਪਭੇਦੇ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧) ਕਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਰੋ , ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੫੭) ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ, ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤੀਨਂ ਕਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੮੨) ਵਿਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ, ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਕਤਿਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੮੨) ਸਙ੍ਗਹਵਾਰੋ, ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਕਤਿਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੮੪) ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਾਰੋ, ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਧਿਕਰਣਾਨਂ ਕਤਮਂ ਅਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੮੫) ਅਧਿਕਰਣਵਾਰੋ, ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਥਾਨਂ ਕਤਿਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ (ਪਰਿ॰ ੧੮੬) ਸਮਥਵਾਰੋ, ਤਦਨਨ੍ਤਰੋ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਾਰੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸੋ ਅਟ੍ਠਮੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਵਾਰੋਤਿ ਇਮੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਾਰੇਸੁ ਆਦਿਭੂਤੇ ਕਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇ ਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਂ ਨਿਦਾਨਾਦਿਸਤ੍ਤਰਸਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਉਭਯਵਿਭਙ੍ਗਸਾਧਾਰਣਤੋ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਂ ਸੇਖਿਯਾਵਸਾਨਂ ਪਾਲਿਕ੍ਕਮਾਨੁਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾਦਯੋ ਛ ਵਾਰਾ ਉਭਯਵਿਭਙ੍ਗਸਾਧਾਰਣਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਪਚ੍ਚਯਸਦ੍ਦੇਨ ਅਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਅਟ੍ਠੇਵ ਵਾਰਾ, ਪੁਨ

‘‘ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਤ੍ਤ੍ਵ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੧੮੮) ਪਚ੍ਚਯ-ਸਦ੍ਦਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਅਪਰੇ ਅਟ੍ਠ ਵਾਰਾ ਯੋਜਿਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਤਿਯਂ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਵਾਰਂ ਇਮਿਨਾ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇਨ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪਟਿਸੇਵਨਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਵਨਹੇਤੁਨਾ।

**੧੬੩**. **ਅਲ੍ਲੋਕਾਸਪ੍ਪਵੇਸਨੇ**ਤਿ ਜੀਵਮਾਨਸਰੀਰੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਮਗ੍ਗੇ ਅਲ੍ਲੋਕਾਸਪ੍ਪਵੇਸਨੇ। ਮਤੇ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਵਾ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਪਵੇਸਨੇ ਪਵੇਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਮੇਥੁਨਂ** ਧਮ੍ਮਂ **ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਫੁਸੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੬੪**. ਤਥਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਕ੍ਖਾਯਿਤੇ, ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਚ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਟ੍ਟਕਤੇ ਮੁਖੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਜਤੁਮਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੧੬੬**. **ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਤਿਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪੋਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਹਣਕਿਰਿਯਾਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਵਸ੍ਸੁਤੇਨ ਪੋਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਕ੍ਖਕਾਦਿਗਹਣਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੭**. **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ। **ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਕਾਯਂ। **ਫੁਸਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਫੁਸਤੋ। **ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

**੧੬੮**. **ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

‘‘ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਸਙ੍ਗਹੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਸੋਲ਼ਸਵਾਰਸਙ੍ਗਹੇ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਇਤਰੇ ਵਾਰਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਅਵਯਵੇ ਪਨ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਾਨਂ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਪਭੇਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨੋਪਚਾਰਭੂਤੋ ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਤਂਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਪ੍ਪਧਾਨਾ ਇਤਰੇਪਿ ਵਾਰਾ ਉਪਚਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਸਙ੍ਗਹਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੋ

੧੭੦. **ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਾਟਵਸ੍ਸਾਪਿ ਤਦਧੀਨਤ੍ਤਾ ਪਧਾਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਲਿਙ੍ਗਨੁਰਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤੇ ਇਚ੍ਛਿਤੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਨੁਯੋਗਤੋਤਿ "**ਭਿਕ੍ਖੂਨ**"ਨ੍ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭੧. **ਨਨ੍ਦਨ੍ਤੀ** ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੀ।

੧੭੨. ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਜਾਣੁਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂ, ਅਕ੍ਖਕਸ੍ਸ ਅਧੋ ਗਹਣਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੭੩. ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਵਾ ਗਹਣਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੧੭੪. **ਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਂ।

੧੭੬. **ਤਂ ਲਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੋਚੇਸਿ, ਤਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੭੮. ''ਇਧ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੭੯. **ਹਤ੍ਥਪਾਸਪ੍ਪਵੇਸਨੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਮਨੇ। "**ਹਤ੍ਥਗਤਪ੍ਪਵੇਸਨੇ**"ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੮੦. **ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਟ੍ਟਕਾਰਸ੍ਸ ਵਾ। **ਆਰੋਚਨੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਨਿਵੇਦਨੇ।

੧੮੧. **ਦੁਤਿਯਾਰੋਚਨੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ, ਦੁਤਿਯਂ ਏਵਂ ਆਰੋਚਨੇ।

੧੮੨. **ਦ੍ਵੀਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ। **ਕਮ੍ਮਵਾਚੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਓਸਾਨੇ।

੧੮੩. **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮੇਨ ਪਾਦੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਪਠਮਪਾਦੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਸਙ੍ਖੇਪਂ ਗਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੮੪. **ਦੁਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਮਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤੇਨ ਦੁਤਿਯਪਾਦੇਨ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਦੇ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਂ ਪਵੇਸਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੯੩**. ਇਹ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਏਕਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੯੪**. **ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਕਾਲਚੀਵਰਂ** ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਜਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਪਯੋਗੇ।

**੧੯੫**. **ਛਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ।

**੧੯੬**. **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਠਮਤੋ ਅਵ੍ਹਂ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

**੧੯੯**. ਲਸੁਣਂ ਖਾਦਤਿ ਚੇ, **ਦ੍ਵੇ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਟਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੦**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਸਂਹਾਰਾਪਨਪਯੋਗੇ। **ਸਂਹਟੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਂਹਟੇ, ਪਰੇਨ ਸਂਹਰਾਪਿਤੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ** ਹੋਤਿ।

**੨੦੧**. **ਕਤੇ**ਤਿ ਤਲਘਾਤੇ ਕਤੇ।

**੨੦੨**. **ਜਤੁਨਾ ਮਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਜਤੁਨਾ ਕਤਂ ਮਟ੍ਠਦਣ੍ਡਕਂ। ''ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਦਿਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੨੦੪**. ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਿਤ੍ਵਾ** ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ।

**੨੦੫**. ਵਿ**ਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ। ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪਯੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੦੬**. **ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਘਾਸਸਙ੍ਕਾਰਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਹਣਂ।

ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਪਠਮਾ।

**੨੦੯**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗੇ। ਪਠਮੇ, ਦੁਤਿਯੇ, ਤਤਿਯੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਸ੍ਸ **ਛਟ੍ਠੇਨ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ **ਤੁਲਜੋ** ਸਦਿਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੧੦**. **ਆਸਨੇ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਤਸ੍ਸੋਕਾਸਭੂਤੇ। **ਸਾਮਿਕੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਞ੍ਞੁਮਨੁਸ੍ਸਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

**੨੧੧**. **ਅਨੋਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹਿ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ। **ਦੁਤਿਯਾਤਿਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਾਦੇਨ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਸ੍ਸ ਉਦਕਪਾਤਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ।

**੨੧੨**. **ਨਿਸੀਦਿਤੇ**ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ।

**੨੧੩**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਨਪਯੋਗੇ।

**੨੧੪**. ਨਿਰਯਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਰਂ ਵਾ **ਅਭਿਸਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ** ਸਪਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਦ੍ਵੇ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਭਿਸਪ੍ਪਿਤੇ**ਤਿ ਅਭਿਸਪਿਤੇ।

**੨੧੫**. **ਵਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਕਰੋਤਿ ਏਕ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਦੁਤਿਯਾ।

**੨੧੬**. **ਨਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਥਾ ਵਾ ਅਪਾਰੁਤਾ ਵਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਾਦਿਪਯੋਗੇ।

**੨੧੭**. **ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਦੀਘਸੋਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੮੮) ਵੁਤ੍ਤਪਮਾਣਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਕਾਰਾਪਨਪਯੋਗੇ।

**੨੧੮**. **ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਪੁਨ ਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ।

**੨੧੯**. ਪਞ੍ਚ ਅਹਾਨਿ **ਪਞ੍ਚਾਹਂ**, ਪਞ੍ਚਾਹਮੇਵ **ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ**। ਸਙ੍ਘਾਟੀਨਂ ਚਾਰੋ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰੋ**, ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਓਤਾਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ “**ਸਙ੍ਘਾਟੀ**”ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ‘‘ਤਿਚੀਵਰਂ, ਉਦਕਸਾਟਿਕਾ, ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ। ਅਸ੍ਸਾ ਪਨ ਏਕਾਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੦**. **ਸਙ੍ਕਮਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਂ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ।

**੨੨੧**. **ਗਣਚੀਵਰਲਾਭਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਲਭਿਤਬ੍ਬਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਕ੍ਕਮਤਿ।

**੨੨੨**. **ਧਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਰਿਯਮਾਨਂ। **ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੀ। **ਪਟਿਬਾਹਿਤੇ** ਪਟਿਸੇਧਿਤੇ।

**੨੨੩**. **ਅਗਾਰਿਕਾਦਿਨੇ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੧੭) ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਮਣਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਕਤਂ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੁਪਗਂ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਦਾਨਪਯੋਗੇ।

**੨੨੪**. **ਚੀਵਰੇ ਦੁਬ੍ਬਲਾਸਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ‘‘ਸਚੇ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾਯ ਆਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਂ। **ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਕਾਲਚੀਵਰੇ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ‘‘ਆਗਮੇਥ, ਅਯ੍ਯੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਚੀਵਰਵਿਭਙ੍ਗਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ।

**੨੨੫**. **ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਂ। **ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ।

ਨ੍ਹਾਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਤਤਿਯਾ।

**੨੨੬**. **ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ। **ਇਤਰਂ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

**੨੨੭**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਫਾਸੁਕਕਰਣਪਯੋਗੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ।

**੨੨੮**. **ਦੁਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਂ। **ਨੁਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰੇਹਿ ਅਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਸਯਂ ਵਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ।

**੨੨੯**. **ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਵਾਟਬਨ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਕਡ੍ਢਿਤੇ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੇ।

**੨੩੦**. **ਸੰਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਨਾ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸੰਸਟ੍ਠਵਿਹਾਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ। **ਵਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਵਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

**੨੩੧**. **ਅਨੋਰਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਟ੍ਠੇ। **ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਚਾਰਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ।

ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾ।

**੨੩੩**. **ਰਾਜਾਗਾਰਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ।

**੨੩੪**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਾਸਵਿਚਾਰਣੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇ। **ਉਜ੍ਜਵੁਜ੍ਜਵਨੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਞ੍ਛਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਕ੍ਕਮ੍ਹਿ ਵੇਠਿਤੇ।

**੨੩੭**. **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨੰ ਦਾਨਪਯੋਗੇ।

**੨੩੮**. ''ਸਮੰ ਆਪਤ੍ਤਿਪਭੇਦਤੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੨੩੯**. **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੰ ਵਿਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਬਾਹਿਰਕੰ ਅਨਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰੰ ਹਤ੍ਥਿਸਿਕ੍ਖਾਦਿਸਿਪ੍ਪੰ । **ਪਠਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਦੁਰੁਪਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿਪਯੋਗੇ। **ਪਦੇ ਪਦੇ**ਤਿ ਪਦਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿਯਾ ਪਦੇ ਪਦੇ ਅਕ੍ਖਰਪਦਾਨੰ ਵਸੇਨ।

**੨੪੦**. ਨਵਮੇ "**ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤੀ**"ਤਿ ਪਦੰ, ਦਸਮੇ "**ਵਾਚੇਤੀ**"ਤਿ ਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਉਭਿਨ੍ਨੰ **ਵਿਸੇਸਕੰ** ਭੇਦਕੰ।

ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਪਞ੍ਚਮਾ।

**੨੪੧**. **ਤਮਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੰ ਪਦੇਸੰ।

**੨੪੩**. **ਅਕ੍ਕੋਸਤੀ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨੰ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ। **ਪਰਿਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਭਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤਿ। ''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੨੪੪**. **ਚਣ੍ਡਿਕਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਕੋਧੇਨ। **ਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੰ। **ਪਰਿਭਾਸਤੀ**ਤਿ ''ਬਾਲਾ ਏਤਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨਪਯੋਗੇ। **ਪਰਿਭਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤੇ। **ਇਤਰੰ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ।

**੨੪੫**. **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਗਣਭੋਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ। **ਪਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਾਰਿਤਾ। **ਖਾਦਨੰ ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ** ਵਾਤਿ ਯਾਗੁਪੂਵਖਜ੍ਜਕੰ, ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦਿਖਾਦਨੀਯੰ, ਓਦਨਾਦਿਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ** ਹੋਤਿ, ਸਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੪੭**. **ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਕੁਲਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵੰ ਅਸਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪੇ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੇ। **ਮਚ੍ਛਰਿਤੇ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਵਸੇਨ ਕਤਪਯੋਗੇ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇ।

**੨੪੮**. **ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਪਨਾਵਾਸੇ**ਤਿ ਯਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਤੋ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਓਵਾਦਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਅਖੇਮੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਏਵਰੂਪੇ ਆਵਾਸੇ। **ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੂ**ਤਿ ''ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਪਾਨੀਯਉਪਟ੍ਠਾਪਨਾਦਿਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਪਨ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਭਵੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੪੯. **ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਵਾ ਤੇਮਾਸਂ ਵੁਤ੍ਥਾ। **ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ। **ਤੀਹਿਪਿ ਠਾਨੇਹੀ**ਤਿ ‘‘ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ।

੨੫੦. **ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੋਵਾਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸਂਵਾਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਪਵਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚ। **ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ।

੨੫੧. **ਓਵਾਦਮ੍ਪਿ ਨ ਯਾਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਦਿਵਸੇਨ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨ ਯਾਚਨ੍ਤੀ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ। **ਉਪੋਸਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਤੋ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਤੇਰਸਿਯਂ ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ।

੨੫੨. **ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਸਙ੍ਘਂ** ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਵਾ ਗਣਂ ਵਾ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ। **‘‘ਭੇਦਾਪੇਤੀ’’**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ‘‘ਫਾਲਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਧੋਵਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਆਲਿਮ੍ਪਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਬਨ੍ਧਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਮੋਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਕਿਰਿਯਾਵਿਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਪਸਾਖਜ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਭਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਉਪਰਿ ਪਦੇਸੇ ਜਾਤਂ ਗਣ੍ਡਂ ਵਾ ਰੁਧਿਤਂ ਵਾ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਭੇਦਾਪਨਾਦਿਪਯੋਗੇ।

ਆਰਾਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਛਟ੍ਠਾ।

੨੫੩. **ਗਬ੍ਭਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ। **ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਗਣਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਪਯੋਗੇ। **ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੫੫. **ਸਹਜੀਵਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਿਂ। **ਨਾਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਦਾਨਾਦੀਹਿ ਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ।

ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਸਤ੍ਤਮਾ।

੨੫੮. ‘‘ਅਲਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤੇਨਾ’’ਤਿ **ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਨਿਵਾਰਿਯਮਾਨਾ। **ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਂ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾਨਂ ਲਜ੍ਜੀਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦੀਯਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ ਬਾਲਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਣਮਾਨਾ ਖੀਯਤਿ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਖੀਯਮਾਨਪਯੋਗੇ। **ਖੀਯਿਤੇ**ਤਿ ਖੀਯਨਪਯੋਗੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ।

ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਅਟ੍ਠਮਾ।

੨੬੦. **ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਛਤ੍ਤਞ੍ਚ ਉਪਾਹਨਾਯੋ ਚ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਧਾਰਣਪਯੋਗੇ।

੨੬੧. **ਯਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਵਯ੍ਹਾਦਿਨਾ। **ਯਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਯਾਨੇਨ ਗਤਾ ਹੋਤਿ।

੨੬੨. **ਸਙ੍ਘਾਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਟੂਪਗਂ। **ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਟਿਯਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਿਯਾ।

੨੬੩. **ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਚ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਗਨ੍ਧੇਨ ਚ। **ਗਨ੍ਧੋ** ਨਾਮ ਚਨ੍ਦਨਾਲੇਪਾਦਿ। **ਵਣ੍ਣੋ** ਨਾਮ ਕੁਙ੍ਕੁਮਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿ। **ਪਯੋਗੇ**ਤਿ ਗਨ੍ਧਾਦਿਪਯੋਗੇ ਰਚਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ।

੨੬੬. **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ‘‘ਨਿਸੀਦਾਮਿ, ਅਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਨਿਸੀਦਿਤੇ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ ਅਨੁਮਸੋ ਛਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ।

२६७. **ਅਨੋਕਾਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਕਤਓਕਾਸਂ।

२६८. **ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਆਰਾਮਵਗ੍ਗਸ੍ਸ **ਪਠਮੇਨੇਵ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ **ਸਦਿਸਂ** ਕਤ੍ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਵਮਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

२६९-७०. ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਗਹਣਹੇਤੁ। **ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

२७१-२. ਇਮਂ **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਂ** ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਨ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਰਹਿਤਂ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ **ਉਤ੍ਤਰਂ** ਏਵਂਨਾਮਕਂ **ਧੀਰੋ** ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ **ਦੁਰੁਤ੍ਤਰਂ** ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਤਬ੍ਬਂ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ** ਵਿਨਯਮਹਾਸਾਗਰਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਯਸ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਕਙ੍ਖਚ੍ਛੇਦੇ** ਵਿਨਯਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਛਿਨ੍ਨੇ **ਸਤ੍ਥੇ** ਸਤ੍ਥਸਦਿਸੇ **ਅਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥੇ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣੇ **ਉਸ੍ਮਾਯੁਤ੍ਤੋ** ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਜੀਵਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਨਿਚ੍ਚਂ** ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ **ਸਤ੍ਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ **ਨਿਚ੍ਚਂ ਯੋਗਂ** ਸਤਤਾਭਿਯੋਗਂ ਕਾਤੁਂ **ਯੁਤ੍ਤੋ** ਅਨੁਰੂਪੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਚਤੁਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੭੩**. ਇਦਾਨਿ ਉਭਯਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾਦੀਨਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਵਾਰਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਮਾਹ “**ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**”ਤਿਆਦਿ।

**੨੭੪**. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਚੇ ਛਾਦੇਤਿ, ਚੁਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਵੇਮਤਿਕਾ ਛਾਦੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੭੫**. **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ।

**੨੭੬**. ‘‘ਕਤਿ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੨੭੭**. **ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿਂ।

**੨੭੯**. **ਪਾਪਿਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਹੇਤੁਕਅਕਿਰਿਯਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਂ ਲਾਮਿਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ।

**੨੮੧**. **ਮਨੁਸ੍ਸੁਤ੍ਤਰਿਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ।

**੨੮੨**. ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ**ਤਿ ‘‘ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਾ’’ਤਿਆਦਿਕੇ ਲੇਸਵਚਨੇ। ਞਾਤੇਤਿ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਞਾਤੇ।

**੨੮੩**. **ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਨ ਸਚੇ ਏਵਂ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਗਿਲਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾਵਿਨੀ ਸਚੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੪**. “**ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਸ੍ਸ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਚਤੁਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਅਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੨੮੫**. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਮ੍ਪਾ**ਤਿ ''ਅਧਮ੍ਮਂ 'ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਮ੍ਪਾ।

**੨੮੬**. ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਓਮਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੮੭**. **ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਾਪਰਨਾਮਧੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ, ਅਨੁਵਾਦਨਾਧਿਕਰਣਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੨੮੯**. **"ਤਥਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਮੂਲਕਤ੍ਤਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

**੨੯੦**. **ਆਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ।

**੨੯੩**. **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਹੇਤੁ।

**੨੯੪**. **ਅਚ੍ਚੁਜਨ੍ਤੀ**ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੀ ਏਵ।

**੨੯੭**. **ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ** ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾਯ **ਯਾਵਤਤਿਯਕਂ ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਯ** ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿਯਾ **ਤਸ੍ਸਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚ **ਅਚ੍ਚਜਤੋ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਅਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਖਨ੍ਧਕਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਦੀਪਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ।

੩੦੨. ''ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਏਤੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਪੁਰਕ੍ਖਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ, ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਕਸ੍ਸ, ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਕਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੦੩. **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਅਸੰਵਾਸਕਾਦਿਦੀਪਕੇਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦੇਸੁ।

੩੦੪. **ਏਕਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸੰ ਅਨੁਪਗਮਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤਿਤੋ ਏਕਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੩੦੫. **ਉਪੋਸਥਸਮਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਜਾਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

੩੦੬. **ਚਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। ਵਚ੍ਛਤਰਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਮਾਰੇਨ੍ਤਾਨੰ** ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾਨੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵ**ਚ੍ਛਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਰੁਣਗਾਵਿੰ। ਸਾ ਹਿ ਵਚ੍ਛਕਭਾਵੰ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ "**ਵਚ੍ਛਤਰੀ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੩੦੭. **ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਾਵੀਨੰ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਬਹਿ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਵੀਨੰ ਵਿਸਾਣਾਦੀਸੁ ਗਹਣੇ, ਪਿਟ੍ਠਿਅਭਿਰੁਹਣੇ ਚ। ਯਥਾਹ ''ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਗਾਵੀਨੰ ਤਰਨ੍ਤੀਨੰ ਵਿਸਾਣੇਸੁਪਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੨)।

੩੦੯. **ਤਤ੍ਥ** ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। **ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾਨੰ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ। ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੁਦੀਰਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਕਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੯)। ਏਤ੍ਥ ਚ "**ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ**"ਤਿ ਇਦੰ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਸਮ੍ਬਾਧੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ।

''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੂਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ** ਨਾਮ ਬਹਲਯਾਗੁ। ''ਪਿਣ੍ਡੰ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਬ੍ਬਯਾਗੂ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਅਨੋਵੁਤ੍ਥਅਨੋਪਕ੍ਕਸਯੰਪਕ੍ਕਪਰਿਭੋਗਾਦੀਸੁ। ਯਥਾਹ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੋਵੁਤ੍ਥੰ ਅਨੋਪਕ੍ਕੰ ਸਾਮੰਪਕ੍ਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪)।

੩੧੦. **ਚੀਵਰਸੰਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ।

੩੧੩. **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕੇ ਚ ਕੋਸਮ੍ਬੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਚੇਵ ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਚ। "**ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿ**"ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੧੭. **ਰੋਮਨ੍ਥੇ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਹੁੰ ਪਾਕਤ੍ਥਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੰ ਮੁਖੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਹਕਰਣਵਸੇਨ ਅਨੁਚਾਲਨੇ।

੩੧੮. **ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। **ਗਰੁਨੇ**ਤਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਸ੍ਸ।

੩੨੦. **ਸਙ੍ਘਭੇਦੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ।

**੩੨੧**. **ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨਂ। **ਗਣਭੋਗੇ**ਤਿ ਗਣਭੋਜਨੇ।

**੩੨੨**. **ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸੇਸੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਖਨ੍ਧਕਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੩੨੫-੬**. ਮਹੇਸਿਨਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਭਙ੍ਗੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ **ਯਾਨਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਿ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥੇ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, **ਤੇਸਂ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਾ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੨੭**. ਕਾਯੋ ਚ ਵਾਚਾ ਚ ਕਾਯਵਾਚਾ ਚਾਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਯਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਤਾਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜਿਤਾਨਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ **ਤੀਣਿ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸੇਨ **ਏਕਙ੍ਗਿਕਂ,** ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਦ੍ਵਙ੍ਗਿਕਂ,** ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਤਿਵਙ੍ਗਿਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਛਧਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਧਿਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾਤਿ ਏਕਙ੍ਗਿਕਂ ਦ੍ਵਯਂ, ਕਾਯਵਾਚਾ , ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕਤ੍ਤਯਂ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਭੇਦੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਵਯਵਭੇਦੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭੇਦਵਿਧਿਂ ਛਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੨੮. ਤੇਸੁ** ਛਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਏਕੇਨ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਵਾ ਛਹਿ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਨਾਨਾ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਜਾਯਰੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

**੩੨੯. ਤਤ੍ਥ** ਤਾਸੁ ਨਾਨਾਪਤ੍ਤੀਸੁ। ਪਞ੍ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਚਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ,** ਏਵਰੂਪਾ ਕਾਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਏਕਮੇਕਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮੇਹੇਵ ਤੀਹਿਪੀ**ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹੇਵ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ, ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਮਞ੍ਞਤਰੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੩੦-੧. ਤਤਿਯਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ। **ਚਤੁਤ੍ਥਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ। **ਪਞ੍ਚਮਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ। ‘‘ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਪਠਮਂ ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ‘‘ਵਾਚਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ, ‘‘ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਤਤਿਯਂ, ‘‘ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ‘‘ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਧਾ ਏਵ ਠਿਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ **ਏਸਾ** ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਜਾਯਤੇ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। **ਨ ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਵਾਚਤੋਤਿ ਏਕਂ, ਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋਤਿ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁਕ੍ਕਮਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯੋਜਿਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ।

**੩੩੨. ਪਠਮੇਹਿ ਚ ਤੀਹੀ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯਤੋ, ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ’’ਤਿ ਪਠਮਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਹਿ ਤੀਹਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ। **ਨ ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯਤੋ, ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ।

**੩੩੩-੪. ਪਠਮਾ ਤਤਿਯਾ ਚੇਵ, ਚਤੁਤ੍ਥਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਚੇਵ। **ਦੁਤਿਯਾ…ਪੇ॰… ਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਚਾਤਿ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਸਾ ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਠਿਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਜਾਯਤੇ। **ਨ ਪਨਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯਤੋ, ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਨਯੇਨ ਯੋਜਿਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਛ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ**। ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹੀਤਿ ਛਹਿ ਏਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ। ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਾਭਾਵਾ ਇਧ ‘‘ਨ ਅਞ੍ਞਤੋ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**ਆਹ ਚ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਮਾਤਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ।

**੩੩੫**. ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**, ਕਾਯਾਦਿ ਛਬ੍ਬਿਧਂ, ਏਕਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ**। ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਾਭਾਵਾ **ਤਿਧਾ**। ਕਥਂ? ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ **ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ**, ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਚਧਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਾ। ਤੀਣਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ**, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਚਤੁਰੁਟ੍ਠਾਨਾ**, ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਚ ਚਤੁਰੁਟ੍ਠਾਨਾ ਚ **ਤਿਚਤੁਰੁਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ, ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਚ ਦ੍ਵਿਧਾ ਏਵ ਵਿਭਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ **ਛਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ**, ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਧਾ**ਤਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਾਭਾਵਾ ਏਕਧਾਵ ਠਿਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੩੩੬**. **ਸਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਸੇਸਤੋ** ਏਵਂ ਤੇਰਸਧਾ ਠਿਤਾਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭੇਦਾਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਤੋ ਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਸਭੂਤਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਤੇਰਸੇਵ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਨ੍ਤਿ**, ਤਾਨਿ ਇਤੋ ਪਰਂ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੩੭**. **ਪਠਮਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦੁਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਮਨੁਭਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ''ਕਥਿਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ, ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ।

**੩੩੮**. **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦੇਸਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਭੂਤਾਰੋਚਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

**੩੩੯**. **ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਤਾਨਿ ਤੇਰਸ ਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਠਮਂ ਪਠਮਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਇਤਰੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਭਾਵਤੋ **"ਸੀਸਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾਹ **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨਾਮ ਏਕਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਤੇਨ ਸਦਿਸਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੮)। **ਤੇਰਸੇਤੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨਯਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਸੀਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਤੇਰਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨਯਾ। **ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ** ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ।

**੩੪੦**. **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਰਸਸੁ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਸੁ। **ਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਆਦਿਪਾਰਾਜਿਕੁਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ।

**੩੪੧**. ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬਕੋ ਪਠਮੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪੁਬ੍ਬਕਾ**, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੪੨**. **ਜਾਤ੍ਤੂ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ।

**੩੪੩**. ਅਯਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ''ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੩੪੪**. ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਪਦੋ ਯਸ੍ਸਾ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾ **ਕਥਿਨੁਪਪਦਾ**, ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ **ਮਤਾ** ਞਾਤਾ, ਅਯਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ''ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਞਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੪੫**. ਏਲ਼ਕਲੋਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿ ਯਸ੍ਸਾ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾ **ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੪੯**. **ਏਤ੍ਥ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ।

**੩੫੦**. ਭੂਤਾਰੋਚਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ **ਭੂਤਾਰੋਚਨਪੁਬ੍ਬਕਾ**, ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੫੧**. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ **ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ,** ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ,** ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੩੫੩. ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਰਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਸੁ, **"ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਠਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਠਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦੁਤਿਯਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਨਵਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦਸਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। **ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

**੩੫੪. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇ। **ਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਦਿਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ, ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਇਧ ਦਿਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਇਧ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ ਏਤੇਸੁ ਤੇਰਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਸਦਿਸਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸੁਕ੍ਕਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਏਸ ਨਯੋ **"ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ"**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਯਦੇਤ੍ਥ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਤਂ ਵਕ੍ਖਾਮ।

**੩੫੫. ਪੁਬ੍ਬੁਪਪਰਿਪਾਕੇ ਚਾ**ਤਿ ''ਜਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੁਪਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੦) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੯੨, ੧੯੪) ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਰਹੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਸਹਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਭੋਜਨੇ, ਰਹੋ ਦ੍ਵੇ ਚਾ**ਤਿ ਸਭੋਜਨੇ ਕੁਲੇ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਅਙ੍ਗੁਲੀ ਉਦਕੇ ਹਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਞ੍ਚ ਉਦਕਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੫੬. ਪਹਾਰੇ ਉਗ੍ਗਿਰੇ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਪਹਾਰਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਤਲਸਤ੍ਤਿਉਗ੍ਗਿਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤੇਪਞ੍ਞਾਸਾ ਚ ਸੇਖਿਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿਸੇਖਿਯਾਸੁ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਿ ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾਦੀਨਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਦਸ, ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਆਦੀਨਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਕਾਦਸ, ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ , ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਬਾਵੀਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਨਿਵਾਸਨਾਦੀਨਿ ਇਤਰਾਨਿ ਤੇਪਞ੍ਞਾਸ ਸੇਖਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਅਧਕ੍ਖਕੁਬ੍ਭਜਾਣੁਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਧਕ੍ਖਕਉਬ੍ਭਜਾਣੁਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਾਮਨ੍ਤਰਮਵਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਮਨਂ, ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਖਾਦਨੀਯਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੫੭-੮. ਤਲਮਟ੍ਠੁਦਸੁਦ੍ਧਿ ਚਾ**ਤਿ ਤਲਘਾਤਂ, ਜਤੁਮਟ੍ਠਂ, ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਾਦਿਯਨਞ੍ਚ। ਵ**ਸ੍ਸਂ**ਵੁਤ੍ਥਾਤਿ ''ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ...ਪੇ॰... ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੪) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਓਵਾਦਾਯ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਵਾਦਾਯ ਅਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੧੨) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਇਮੇ **ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ** ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਮੇਥੁਨੇਨ ਸਮਾ ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਛਸਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਹ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਤਂ ਵਿਨਾ ਤਂਸਦਿਸਾਨਮੇਵ ਗਣਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਪਠਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਗਣਨਾਯਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਇਧੇਵ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਉਪਰਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨਂ ਤਂਸਦਿਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਗਣਨਾਯ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਂ ਵਿਨਾ ਗਣਨਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੫੯**. **ਵਿਗ੍ਗਹਨ੍ਤਿ** ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਨ੍ਤਿ** ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਅਤ੍ਤਕਾਮਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਾ ਦੁਵੇ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤੋਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੦**. **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਾਮਂ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਞ੍ਚ। **ਪਰਿਣਾਮੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਲਾਭਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਞ੍ਚ। **ਮੁਸਾਓਮਸਪੇਸੁਣਾ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਚ ਓਮਸਵਾਦੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞਞ੍ਚ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਪਤ੍ਤਿਆਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਥਵੀਖਣਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੧**. **ਭੂਤਗਾਮਞ੍ਚ ਵਾਦੇ ਚਾ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇ ਸਿਞ੍ਚਨਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਞ੍ਚ ਉਦਕੇ ਤਿਣਾਦਿਸਿਞ੍ਚਨਞ੍ਚ। **ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਚਾ**ਤਿ ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੨**. **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨ੍ਤਿ** ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯਾਦਿਨਾ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਏਹਨਾਦਰਿਨ੍ਤਿ** ''ਏਹਾਵੁਸੋ, ਗਾਮਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੭੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਭਿਂਸਾਪਨਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਂਸਨਕਞ੍ਚ। **ਅਪਨਿਧੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਾਦਿਅਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾਵੋਰੋਪਨਞ੍ਚ। **ਸਪ੍ਪਾਣਕਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਉਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੩**. **ਉਕ੍ਕੋਟਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪੁਨਕਮ੍ਮਾਯ ਉਕ੍ਕੋਟਨਞ੍ਚ। **ਊਨੇ**ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਂਵਾਸੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਨਾਸਨੇ ਚਾ**ਤਿ ਨਾਸਿਤਕਸਾਮਣੇਰਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਵਿਲੇਖਾ ਚਾ**ਤਿ ''ਵਿਲੇਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੩੯) ਆਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਮੋਹਨਾ**ਤਿ ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਮੂਲਕੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਅਮੂਲਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੪**. **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਖੀਯਨਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਉਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖੀਯਨਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖੀਯਨਞ੍ਚ। **ਪਰਿਣਾਮੇਯਜ ਪੁਗ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਕਿਂ ਤੇ, ਅਕਾਲਂ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਤੇ, ਅਯਜੇ, ਏਸੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੫) ਆਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ''ਕਾਲਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦੁਗ੍ਗਹਨਿਰਯੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਦੂਪਧਾਰਿਤੇਨ ਪਰਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਨਿਰਯੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਅਭਿਸਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੫**. **ਗਣਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ''ਗਣਸ੍ਸ ਚੀਵਰਲਾਭਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਵਿਭਙ੍ਗਞ੍ਚਾ**ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਚੀਵਰਵਿਭਙ੍ਗਂ ਪਟਿਬਾਹੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧੨) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦੁਬ੍ਬਲਾਸਾ ਤਥੇਵ ਚਾ**ਤਿ ''ਦੁਬ੍ਬਲਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨੧) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਂ ਪਟਿਬਾਹੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾਫਾਸੁਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਫਾਸੁਂ ਕਰੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੪੨) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੬**. **ਸਯਂ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕੁਪਿਤਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੫੧) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਕ੍ਕੋਸੇਯਜ ਚਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯਜ ਵਾ ਪਰਿਭਾਸੇਯਜ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੨੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਚਣ੍ਡਿਕਾ**ਤਿ ''ਚਣ੍ਡੀਕਤਾ ਗਣਂ ਪਰਿਭਾਸੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੩੪) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਨੀ**

**ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਨੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੪੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ ਚਾ**ਤਿ ''ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੬੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੭. ਪਾਯਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਾਯਨ੍ਤਿਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੭੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦ੍ਵੇ ਚ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੮੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਙ੍ਘੇਨਾਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੮੬) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਿਹਿਗਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਊਨਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਂ ਗਿਹਿਗਤਂ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੯੧), ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਂ ਗਿਹਿਗਤਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਂ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੯੭), ਦ੍ਵੇਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੦੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਤਿਸ੍ਸੋਯੇਵ ਕੁਮਾਰਿਕਾ**ਤਿ ''ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੨੦) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ।

**੩੬੮. ਊਨਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ''ਊਨਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੩੭), ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੪੨) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਅਲਂ ਤਾਵ ਤੇ**ਤਿ ''ਅਲਂ ਤਾਵ ਤੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੪੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸੋਕਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਚਣ੍ਡਿਂ ਸੋਕਾਵਾਸਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੫੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਚ੍ਛਨ੍ਦਦਾਨਤੋ**ਤਿ ''ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੬੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੬੯. ਅਨੁਵਸ੍ਸਂ ਦੁਵੇ ਚਾ**ਤਿ ''ਅਨੁਵਸ੍ਸਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭੧), ਏਕਂ ਵਸ੍ਸਂ ਦ੍ਵੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਏਕੂਨਸਤ੍ਤਤਿ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਤੁਲ੍ਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇਨ ਸਮਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। **ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਕਤਾ**ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੭੦. ਸਞ੍ਚਰਿਕੁਟਿਮਹਲ੍ਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ, ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿਕਰਣਂ, ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਕਰਣਞ੍ਚ। **ਧੋਵਾਪਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਧੋਵਾਪਨਞ੍ਚ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ। **ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਂ ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨਿਂ ਵਾ ਚੀਵਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਹਣਞ੍ਚ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਸਾਦਿਯਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੭੧. ਉਪਕ੍ਖਟਦ੍ਵਯਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ''ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਉਪਕ੍ਖਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੮) ਆਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **ਤਥਾ ਦੂਤੇਨ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਦੂਤੇਨਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਪਹਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਕੋਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਿਯਮਿਸ੍ਸਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ (ਪਾਰਾ॰ ੫੪੮)। **ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾਦਾਨਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੭੨. ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪੁਰਾਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਲੋਮਧੋਵਾਪਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਉਭੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਾ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ।

**੩੭੩. ਊਨਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਵਸ੍ਸਸਾਟਿਕਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਕਾਰਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਵਿਕਪ੍ਪਾਪਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ

ਵਿਕਪ੍ਪਾਪਜਜਨਞ੍ਚ। **ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਦਾਨਞ੍ਚ ਸਿਬ੍ਬਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ ਅਗ੍ਗਲਟ੍ਠਪਨਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਂ ਦਦੇਯਜ (ਪਾਚਿ॰ ੧੭੧), ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੭੬) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ।

੩੭੪. **ਪੂਵੇਹੀ**ਤਿ ਪੂਵੇਹਿ ਵਾ ਮਨ੍ਥੇਹਿ ਵਾ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਮਾਸਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਜੋਤੀ**ਤਿ ਜੋਤਿਯਾ ਸਮਾਦਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸੂਚਿ...ਪੇ॰... ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ।

੩੭੫. **ਅਞ੍ਞਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾ ਚਾ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੪੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੪੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਦ੍ਵੇ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜ (ਪਾਚਿ॰ ੭੫੯), ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੬੪) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਜਨਿਕੇਨਾ**ਤਿ ''ਮਹਾਜਨਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜ (ਪਾਚਿ॰ ੭੬੯), ਮਹਾਜਨਿਕੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੭੪) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ।

੩੭੬. **ਤਥਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨੇਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੭੯) ਵੁਤ੍ਤਮੇਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਰੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਪਾਵੁਰਣਚੇਤਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਲਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਲਹੁਪਾਵੁਰਣਚੇਤਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ''ਵਿਘਾਸਾ ਉਦਸਾਟਿ ਚਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਦ੍ਵੇ ਵਿਘਾਸਾ**ਤਿ ''ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਂ ਵਾ ਵਿਘਾਸਂ ਵਾ ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟੇ ਵਾ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰੇ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਯਜ ਵਾ ਛਡ੍ਡਾਪੇਯਜ ਵਾ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨੫), ਹਰਿਤੇ ਛਡ੍ਡੇਯਜ ਵਾ ਛਡ੍ਡਾਪੇਯਜ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨੯) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਘਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਉਦਸਾਟਿ ਚਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਥਾ ਸਮਣਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ''ਸਮਣਚੀਵਰਂ ਦਦੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ।

੩੭੭. ਇਤਿ ਏਤੇ ਏਕੂਨਪਣ੍ਣਾਸ ਧਮ੍ਮਾ **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਦਸ੍ਸਿਨਾ** ਭਗਵਤਾ ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਤੇਯੇਵ **ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮਾ** ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਾ **ਕਤਾ** ਅਨੁਮਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

੩੭੮. **ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤੁਦੁਬ੍ਬਚਦੂਸਕਾ**ਤਿ ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਦੁਬ੍ਬਚਕੁਲਦੂਸਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਚ੍ਛਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ । **ਛਨ੍ਦਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾ ਦੁਵੇ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਂਅਦਤ੍ਵਾਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਗਮਨਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ।

੩੭੯. **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਦੁਵੇ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੮੮, ੫੮੯) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਨ ਬਜਾਹਰੇ**ਤਿ ''ਨ ਸਕਬਲੇਨ ਮੁਖੇਨ ਬਜਾਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੧੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਛਮਾ, ਨੀਚਾਸਨੇ, ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਛਮਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੫), ਨੀਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੭), ਠਿਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਚ੍ਛਤੋ ਉਪ੍ਪਥੇਨ ਚਾ**ਤਿ ''ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੯), ਉਪ੍ਪਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੫੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ।

੩੮੦. **ਵਜ੍ਜਚ੍ਛਾਦਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਨੁਵਤ੍ਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ''ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯੇਯਜਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਓਸਾਰੇਯਜ ਚਾ**ਤਿ ''ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਂ

ਅਨਞ੍ਞਾਯ ਗਣਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਓਸਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯੫) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਾਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੧੦) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਤਥਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਧਿਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਾਕਤਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੧੬) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ।

**੩੮੧**. **ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਨੇਵ ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੨੨) ਚ ‘‘ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਵ◌ਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ਸਂਸਟ੍ਠਾਵ, ਅਯ੍ਯੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਵ◌ਿਹਰਥਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ (ਪਾਚਿ॰ ੭੨੮) ਪਟਿਚ੍ਚ ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਹ। **ਵਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਅੱਤਾਨਂ ਵਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਰੋਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੮੦) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਵ◌ਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਂ ਵ◌ਿਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯੩) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਸਹਜੀਵ◌ਿਨਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੪੭) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪੁਨਦੇਵ ਚ ਸਂਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ‘‘ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਵ◌ਿਹਰੇਯ੍ਯ ਗਹਪਤਿਨਾ ਵ◌ਾ ਗਹਪਤਿਪੁੱਤੇਨ ਵ◌ਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੫੬) ਏਵ◌ਂ ਪੁਨ ਵ◌ੁੱਤਸਂਸਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਨੇਵ ਵ◌ੂਪਸਮੇਯ੍ਯ ਚਾ**ਤਿ ‘‘‘ਏਹਾਯ੍ਯੇ, ਇਮਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵ◌ੂਪਸਮੇਹੀ’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੯੫) ਵ◌ੁੱਚਮਾਨਾ ‘ਸਾਧੂ’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਿਨੀ ਨੇਵ ਵ◌ੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ।

**੩੮੨**. **ਜਾਨਂ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਜਾਨਂ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਂ ਆਰਾਮਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਵ◌ਿਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੨੪) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਤਥੇਵ ਨ ਪਵ◌ਾਰਯੇ**ਤਿ ‘‘ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਨ ਪਵ◌ਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫੧) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਤਥਾ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਤੋ ਦ੍ਵ◌ੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫੯) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਸਹਜੀਵ◌ਿਨਿਯੋ ਦੁਵ◌ੇ**ਤਿ ‘‘ਸਹਜੀਵ◌ਿਨਿਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੦੮), ਸਹਜੀਵ◌ਿਨਿਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨੇਵ ਵ◌ੂਪਕਾਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੧੬) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਹ।

**੩੮੩-੪**. **ਸਚੇ ਮੇ ਚੀਵਰਂ ਅਯ੍ਯੇ**ਤਿ ‘‘ਸਚੇ ਮੇ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸਸਿ, ਏਵ◌ਾਹਂ ਤਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੫੧) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ‘‘ਸਚੇ ਮਂ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਦ੍ਵ◌ੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਵ◌ਾਹਂ ਤਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੫੫) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। ਅਸਮੇਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ **ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਦਿਤੋ** ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਚਿੱਤਤੋ **ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਕਤਾ ਸਮਨੁਭਾਸਨਾ ਸਿਯੁਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਦਿਸਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੮੫**. **ਕਥਿਨਾਨਿ ਚ ਤੀਣੀ**ਤਿ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੨) ਵ◌ੁੱਤਾਨਿ ਆਦਿਤੋ ਤੀਣਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **ਪੱਤੋ**ਤਿ ‘‘ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਪੱਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੦੧) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਭੇਸਜ੍ਜਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਪਟਿਸਾਯਨੀਯਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਚ੍ਚੇਕਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਚੇਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਸਾਸਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੁਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਤਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੯, ੧੧੫) ਭੂਤਗਾਮਵੱਗੇ ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਹ।

**੩੮੬**. **ਤਥਾ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੮) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਰਮ੍ਪਰਂ ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੇ ਪਾਚਿੱਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੨੧) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਨਤਿਰਿੱਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨਤਿਰਿੱਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵ◌ਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵ◌ਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੮) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਸਭੱਤੋ**ਤਿ ‘‘ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸਭੱਤੋ ਸਮਾਨੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੯) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਵ◌ਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਥੇਵ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਚੀਵਰਂ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੩) ਵ◌ੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ।

**੩੮੭. ਰਞ੍ਞੋ**ਤਿ ''ਰਞ੍ਞੋ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੯੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ''ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੦੯-੫੧੨) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਵੋਸਾਸਾ**ਤਿ ''ਵੋਸਾਸਮਾਨਰੂਪਾ ਠਿਤਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੫੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। ''ਆਰਞ੍ਞਕੇ ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਰਞ੍ਞਕੇ**ਤਿ ''ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਆਰਞ੍ਞਕੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੦) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾ**ਤਿ ''ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੯) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ''ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੩੪) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪੁਰੇ, ਪਚ੍ਛਾ, ਵਿਕਾਲਕੇ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫੫) ਚ ''ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬੦) ਚ ''ਵਿਕਾਲੇ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬੫) ਚ ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਯਞ੍ਹ।

**੩੮੮-੯. ਪਞ੍ਚਾਹਿਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਸਙ੍ਕਮਨਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਚੀਵਰਸਙ੍ਕਮਨੀਯਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦੩) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਤਥਾ ਆਵਸਥਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਵਸਥਚੀਵਰਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦੪), ਆਵਸਥਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦੯) ਏਵਂ ਆਵਸਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਹ। **ਪਸਾਖੇ**ਤਿ ''ਪਸਾਖੇ ਜਾਤਂ ਗਣ੍ਡਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੬੩) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਆਸਨੇ ਚਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੧੫) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਪਨ ਏਕੂਨਤਿਂਸ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇ **ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਾ,** ਤਤੋਯੇਵ **ਕਥਿਨਸਮ੍ਭਵਾ** ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੯੦. ਦ੍ਵੇ ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦੋ ਚਾ**ਤਿ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਿਣ੍ਡਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਗਣਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ । **ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਦਨ੍ਤਪੋਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਚੇਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ।

**੩੯੧. ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ''ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਂ ਸੇਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੧) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। ''ਵਸੇ ਉਯ੍ਯੋਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਵਸੇ**ਤਿ ''ਸੇਨਾਯ ਵਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੧੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਉਯ੍ਯੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਨੀਕਦਸ੍ਸਨਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੩) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ । **ਸੁਰਾ**ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਓਰੇਨ ਨ੍ਹਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਰੇਨਦ੍ਧਮਾਸਨਹਾਯਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ''ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੬੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾਵਸੇਸਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਦ੍ਵਯਞ੍ਹ।

**੩੯੨. ਲਸੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਲਸੁਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਉਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇਨ ਵਾ ਵਿਧੂਪਨੇਨ ਵਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੧੬) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਚਾ**ਤਿ ''ਨਚ੍ਚਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਵਾ ਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੪) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਨਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ''ਨਗ੍ਗਾ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੮੪) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾ ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੩੭) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਮਞ੍ਚੇ**ਤਿ ''ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੩੩) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਨ੍ਤੋਰਟ੍ਠੇ**ਤਿ ''ਅਨ੍ਤੋਰਟ੍ਠੇ ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੬੨) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਤਥਾ ਬਹੀ**ਤਿ ''ਤਿਰੋਰਟ੍ਠੇ ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੬੬) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ।

**੩੯੩. ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੦) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਅਗਾਰਞ੍ਚਾ**ਤਿ ''ਰਾਜਾਗਾਰਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੮) ਵੁੱਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹ। **ਆਸਨ੍ਦਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਸਨ੍ਦਿਂ

ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੮੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੮੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗਿਹਿਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੯੧) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਹਤ੍ਥਾ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਅਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਦਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੦੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ । **ਆਵਾਸੇ ਚ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ**ਤਿ ‘‘ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੪੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ।

**੩੯੪**. **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਯਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਯਾਨੇਨ ਯਾਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੮੬) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਙ੍ਘਾਣਿ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਘਾਣਿਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੯੧) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਲਙ੍ਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੯੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਗਨ੍ਧਵਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕੇਨ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੯੯), ਵਾਸਿਤਕੇਨ ਪਿਞ੍ਞਾਕੇਨ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੦੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ... ਪੇ॰... ਗਿਹਿਨਿਯਾ’’**ਤਿ ਏਤੇਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੦੭) ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

**੩੯੫**. **ਤਥਾਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾ**ਤਿ ‘‘ਅਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੨੫) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਇਮੇ ਪਨ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ** ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਾ**। ਏਲ਼ਕਲੋਮੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਸਮਾ** ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੯੬-੭**. **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾ**ਤਿ ‘‘ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਚੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੬) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਨ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੫੪) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਾ ਦ੍ਵੇ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣੇਯ੍ਯ, ਵਾਚੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੧੪, ੧੦੧੮) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਅਨੋਕਾਸਕਤਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨੋਕਾਸਕਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੨੨੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਵਾਚਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਤੁਲ੍ਯਤਾ** ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇਨ ਸਦਿਸਭਾਵੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੩੯੮-੯**. **ਏਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਨਾਵ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਣੀਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਅਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਂਵਿਧਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸਂਹਰੇ**ਤਿ ‘‘ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੯੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਧਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੨੧) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਚੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੩੮) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਪਾਟਿਦੇਸਨਿਯਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ ਚੇਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਏਤਾ ਚੁਦ੍ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾ **ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ** ਕਾਯਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਅਦ੍ਧਾਨੇਨ** ਅਦ੍ਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਦ੍ਧਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੦੦-੧**. **ਸੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਤਿਟ੍ਠਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਸੂਪਾਦਿਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ''ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੯) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਤਥੇਵ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ**ਤਿ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੪੩) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਓਕਾਸੇ**ਤਿ ''ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੪੭) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਬਜੂਹੇ ਚਾ**ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ''ਰਥਿਕਾਯ ਵਾ ਬਜੂਹੇ ਵਾ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇ ਵਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫੧) ਆਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ ਦੇਸਿਤਾ ਛ ਧਮ੍ਮਾ **ਚਤੁਤ੍ਥਚ੍ਛਟ੍ਠਤੋ** ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਾ **ਥੇਯਜਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ** ਥੇਯਜਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਮਾਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਥੇਯਜਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੦੨**. **ਛਤ੍ਤ, ਦਣ੍ਡਕਰਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ''ਨ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਪਾਣਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੫) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **ਸਤ੍ਥਾਵੁਧਕਰਸ੍ਸਾਪੀ**ਤਿ ''ਨ ਸਤ੍ਥਪਾਣਿਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੬), ਨ ਆਵੁਧਪਾਣਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੭) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **ਪਾਦੁਕੂਪਾਹਨਾ, ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਨ ਪਾਦੁਕਾਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੮), ਨ ਉਪਾਹਨਾਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੩੯), ਨ ਯਾਨਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੦) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਯਞ੍ਚ। **ਸੇਯਜਾ, ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਚਾ**ਤਿ ''ਨ ਸਯਨਗਤਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੧), ਨ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੨) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ।

**੪੦੩**. **ਵੇਠਿਤੋਗੁਣ੍ਠਿਤੋ ਚਾ**ਤਿ ''ਨ ਵੇਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੩), ਨ ਓਗੁਣ੍ਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੪) ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚਾਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾ **ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਾਦਸ** ਧਮ੍ਮਾ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਏਕੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੦੪**. ਏਵਂ ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਯਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਤਿਵਿਧਂ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਭੂਤਾਰੋਚਨਕਞ੍ਚੇਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਭੂਤਾਰੋਚਨਕਞ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ਤੀਹਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। **ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਮੇਵ **ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ। **ਇਦਂ ਤਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਯਂ। **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੫. **ਆਦਿਨਾ**ਤਿ ਪਠਮੇਨ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ।

੪੦੬-੭. **ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ । ਏਕਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਅਨਾਗਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਣ੍ਡੇ ਆਗਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੭੭)। **ਵਿਕਾਲੇ ਪਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਤਿਹਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ‘‘ਪਞ੍ਚ ਇਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

੪੦੮. **ਦੁਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ।

੪੦੯-੧੦. **ਸਮਾਦਿਸਤਿ** ਕਥੇਤਿ ਚੇ। **ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਤਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਪਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸਂ। **ਕੁਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿਂ। ਯਥਾਹ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ‘‘ਤਸ੍ਸ ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੭੮)। ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਂ ਮੂਲਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਯਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਮੂਲੇਨ,** ਸਹਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ।

੪੧੧. **ਤਤਿਯੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ।

੪੧੨. **ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੧੩. **ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਧ ਸੂਪਂ ਦੇਥ, ਇਧ ਓਦਨਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵੋਸਾਸਮਾਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਾਪੇਨ੍ਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ। **ਨ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਪਸਕ੍ਕ ਤਾਵ, ਭਗਿਨਿ, ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਨਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੪੧੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤ**ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤਿ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੪੧੭. **ਪਞ੍ਚਮੇਨਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ। **ਵਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੋ।

੪੧੮. **ਕੁਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੧੯. **ਵਾਚੇਤਿ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਤੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੮੧)। **ਦਵਕਮ੍ਯਤਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦਵਕਮ੍ਯਤਾ**ਤਿ ਚ ‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨, ੨੪, ੪੨੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮; ੮.੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੯, ੨੦੬; ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੫; ਵਿਭ॰ ੫੧੮) ਵਿਯ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

੪੨੦. ਛਟ੍ਠੇਨ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤ**ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ**। **ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਯ, ‘‘ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਹਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਅਵਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਤੀ**ਤਿ ‘‘ਭਾਰਿਯਂ ਤ੍ਵਂ ਏਕਂ ਪਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹ, ਅਹਂ ਇਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਹ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ ਚੇ।

**੪੨੩**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ। **ਵਿਮਤੂਪਰਮੰ ਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨੁ ਖੋ, ਅਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਧਮ੍ਮੋ ਨੁ ਖੋ, ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਮਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵਿਮਤਿ। ਵਿਮਤਿੰ ਉਪਰਮੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ **ਵਿਮਤੂਪਰਮੰ। ਪਰਮੰ** ਉਤ੍ਤਮੰ। **ਉਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾਨੰ ਨਿਦਾਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੰ ਪਞ੍ਹੁਤ੍ਤਰਭਾਵੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰੰ। ਇਮੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਨਾਮ ਪਕਰਣੰ **ਯੋ ਉਤ੍ਤਰਤਿ** ਪਞ੍ਞਾਯ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤਿ। ਇਧ ''ਉਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇ ਏਕੰ ਗੁਣਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਏਕੰ ਸਤ੍ਥਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਸੁਨਯੇਨ ਯੁਤੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਵਿਨਯੰ** ਪਿਟਕੰ ਉਤ੍ਤਰਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਿੰ ਵਿਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸੁਨਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ । ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਦਲ੍ਹੀਕਰਣਸਿਥਿਲਕਰਣਭੇਦਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਦਿਨਯਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੁਨਯੋ,** ਤੰ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਨੀਯਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸੁਨਯੋ,** ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤੇਨ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਵਬੋਧੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਉਤ੍ਤਰੀਯਤੀਤਿ **ਦੁਤ੍ਤਰੰ**। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਦੀਪਕਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਉਤ੍ਤਰਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵਤੋ **ਉਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰਤਿ** ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਧ ਯੋ ਵਿਮਤੂਪਰਮੰ ਪਰਮੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਨਾਮ ਪਕਰਣੰ ਉਤ੍ਤਰਤਿ, ਸੁਨਯੇਨ ਯੁਤੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਨਯੰ ਦੁਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਵਿਨਯੰ ਉਤ੍ਤਰਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਇਧ ਯੋ ਸੁਨਯੰ ਦੁਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਵਿਨਯੰ ਉਤ੍ਤਰਤਿ, ਸੁਨਯੇਨ ਯੁਤੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਮਤੂਪਰਮੰ ਪਰਮੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਨਾਮ ਪਕਰਣੰ ਉਤ੍ਤਰਤੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਯੋ ਉਤ੍ਤਰੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਵਿਨਯੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਯੋ ਵਿਨਯੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਉਤ੍ਤਰੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਿਟਕਜਾਨਨੇ ਅਚ੍ਚੁਪਕਾਰਿਤਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਏਕੁੱਤਰਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੪੨੪. ਇਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਪਰੰ। **ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਉੱਤਮੰ। **ਏਕੁੱਤਰੰ ਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਅਙ੍ਗਾਤਿਰੇਕਤਾਯ ਏਕੁੱਤਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਏਕਕਦੁਕਾਦਿਨਯੰ।

**੪੨੫-੭. ਕੇ ਆਪੱਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਕਾ ਚਾਦੇਸਨਗਾਮਿਨੀ**ਤਿ ਏਕੇਕਪਞ੍ਹਵਸੇਨ ਉੱਤਾਨਟ੍ਠੋਯੇਵ।

**੪੨੮. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਆਦਿਕੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉੱਤਰਵਾਦੋ। ਤੱਥ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ…ਪੇ॰… ਦੀਪਿਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਪੁੱਗਲੋ ਆਪੱਤਿੰ ਕਰੋਤਿ ਆਪੱਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਆਪੱਤਿਕਰਾ**"ਤਿ ਵੁੱਤਾ।

**੪੨੯. ਤੱਥਾ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਆਪੱਤੀਸੁ। **ਲਹੁਕਾ**ਤਿ ਲਹੁਕੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ ਲਹੁਕਾ। ਗਰੁਕੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪੱਤਿ, ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਨਾਪੱਤਿਭਾਵੰ ਉਪਨੇਤੁੰ ਅਸੱਕੁਣੇਯ੍ਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿ ਚ ਗਰੁਕਾਪੱਤਿ ਨਾਮ, ਤਾ ਪਨ ਲਹੁਕਾਸੁ ਵੁੱਤਾਸੁ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਞਾਤੁੰ ਸੱਕਾਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁੱਤਾ।

**੪੩੧**. ਦੁਟ੍ਠੰ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵੰ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਨਿਨ੍ਹੀਯਭਾਵੰ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਦੁਟ੍ਠੁੱਲੰ,** ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਦ੍ਵਿਧਾਪੱਤਿ ਆਦਿਤੋ**"ਤਿ।

**੪੩੨. ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਸੰਯੁੱਤਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਘਾਤਕਪਿਤੁਘਾਤਕਅਰਹਨ੍ਤੁਘਾਤਕੇਹਿ ਆਪਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿੱਗਹਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿ ਚ ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕਸਙ੍ਘਭੇਦਕਾਨੰ ਅਭਬ੍ਬਤਾਹੇਤੁਕਾ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵੱਤਾ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਪਾਯੁਪ੍ਪੱਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਸੰਯੁੱਤਾ ਨਾਮ। ਤਾ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛੱਤਨਿਯਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧੱਤਾ "**ਨਿਯਤਾ**"ਤਿ ਵੁੱਤਾ।

**ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੩੨੧) ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਨੁਰਾਯਿਕਾਦੀ ਬਹੂ ਏਕਕਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤੇ ਪਨ ਗਨ੍ਥਭੀਰੁਕਜਨਾਨੁੱਗਹੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਇਧ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਅੱਥਿਕੇਹਿ **ਪਰਿਵਾਰੇ**ਯੇਵ (ਪਰਿ॰ ੩੨੧) ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਏੱਥ ਚ ਸੱਤਪਿ ਆਪੱਤਿਯੋ ਸਞ੍ਚਿੱਚ ਵੀਤਿੱਕਨ੍ਤਾ ਸੱਗਨ੍ਤਰਾਯਞ੍ਚੇਵ ਮੋੱਖਨ੍ਤਰਾਯਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਵੀਤਿੱਕਨ੍ਤਾ ਪਨ ਪਣ੍ਣੱਤਿਵੱਜਾਪੱਤਿ ਨੇਵ ਸੱਗਨ੍ਤਰਾਯੰ, ਨ ਮੋੱਖਨ੍ਤਰਾਯੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੰ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿੰ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸੁਦ੍ਧਿਪੱਤਸ੍ਸ, ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਾਰਿਤੋ ਸੱਗਮੱਗਮੋੱਖਮੱਗੋਤਿ।

ਏਕਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੩੫. ਅਦ੍ਧਵਿਹੀਨੋ** ਨਾਮ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ। **ਅਙ੍ਗਵਿਹੀਨੋ** ਨਾਮ ਹੱਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਭੇਦੋ। **ਵੱਥੁਵਿਪਨ੍ਨੋ** ਨਾਮ ਪਣ੍ਡਕੋ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਚ। ਅਵਸੇਸਾ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪੱਤਾ ਦੁੱਕਟਕਾਰਿਨੋ ਨਾਮ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅੱਤਭਾਵੇ ਦੁੱਕਟੇਨ ਅੱਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪੱਤਾਤਿ ਅੱਥੋ। **ਅਪਰਿਪੂਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪੱਤਚੀਵਰੋ। **ਨੋ ਯਾਚਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਨ ਯਾਚਤਿ। **ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ''ਦ੍ਵੇ ਪੁੱਗਲਾ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੩੨੨) ਵਾਰਿਤਾ।

**੪੩੬. ਹਵੇ**ਤਿ ਏਕੰਸੱਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਲਦ੍ਧਸਮਾਪੱਤਿਸ੍ਸ ਭਿੱਖੁਨੋ ਦੀਪਿਤਾ ਆਪੱਤਿ **ਅੱਥਿ ਹਵੇ** ਅੱਥੇਵ। **ਨੋ ਲਦ੍ਧਸਮਾਪੱਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਲਦ੍ਧਸਮਾਪੱਤਿਸ੍ਸ ਦੀਪਿਤਾ ਆਪੱਤਿ ਅੱਥੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੩੭**. **ਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੩੮**. "**ਅਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਤ੍ਥਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਨ੍ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**੪੩੯**. **ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਮੂਲਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ''ਤਿ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਗਹਣਂ।

**੪੪੦**. **ਭੋਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗੇ। "**ਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸੰਯੁਤਾ**"ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ''ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ, ਕਿਲਿਟ੍ਠਚੀਵਰਾਨਂ ਅਧੋਵਨੇ, ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਚਨੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਅਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਸਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

**੪੪੧**. **ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਿਸਿਆਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਤ੍ਥਰੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਅਤ੍ਥਰੇ ਅਤ੍ਥਰਾਪਨੇ ਸਤਿ। **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵ ਗਮਨੇ**ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਮਨੇ। **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਮਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਰਸਨ੍ਤਕਸੰਯੁਤਾ**ਤਿ ਪਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਾ।

**੪੪੩**. ''ਸਿਖਰਣੀਸੀ''ਤਿ ਯਂ ਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਤਂ ਭਣਤੋ **ਗਰੁਕਂ** ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੪੫**. **ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ। **ਭੂਤਸ੍ਸਾਰੋਚਨੇ**ਤਿ ਭੂਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨੇ। **ਸਚ੍ਚਂ ਵਦਤੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਲਹੁਕਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ।

**੪੪੭**. **ਵਿਕੋਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਗ੍ਗਕਰਣੇਨ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਏਵ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਜਹਨ੍ਤੋ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫੁਸੇ**ਤਿ ਭੂਮਿਗਤੋ ਫੁਸੇਯ੍ਯ।

**੪੪੮**. ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ ਉਪਰਿ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕਂ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ ਅਭਿਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਵੇਹਾਸਗਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਚੇ ਤਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨ ਭੂਮਿਤੋ**"ਤਿ।

**੪੪੯**. **ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ। **ਨਿਕ੍ਖਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਾਮਂ।

**੪੫੦**. **ਵਤ੍ਤਮਪੂਰੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਸੀਸਤੋ ਛਤ੍ਤਾਪਨਯਨਂ, ਪਾਦਤੋ ਉਪਾਹਨਾਮੁਞ੍ਚਨਵਤ੍ਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਨਿਕ੍ਖਮ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

**੪੫੧**. "**ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਨਿਕ੍ਖਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। **ਪਵਿਸਂ ਨ ਚਾ**ਤਿ ਯਂ ਆਰਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਗਤੋ, ਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਨ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

**੪੫੩**. ਯਾ ਕਾਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੫੭**. **ਵਤ੍ਤਂ ਪਨਤ੍ਤਨੇ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨੇਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਤਂ ਅਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੬੦**. **ਇਤਰਸ੍ਸ** ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਚ।

**੪੬੨**. **ਦਦਮਾਨੇ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਵਿਨਾ ਦਦਮਾਨੇ।

**੪੬੩**. **ਮੁਦੂਤਿ** ਮੁਦੁਪਿਟ੍ਠਿਕੋ। ''ਲਮ੍ਬੀਆਦਿਨੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸੁਚਿਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਊਰੁਨਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਪੇਲ੍ਲਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੋ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੋ ਚ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਪਹਾਰਦਾਨਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਰਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਪਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੪੬੫**. ''ਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਾਦੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਓਵਾਦਂ **ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ** ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਜ੍ਜਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ।

**੪੭੦**. **ਅਰੁਣੁਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ। **ਨਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮੇ**ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ।

**੪੭੧**. ਏਕਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਛਾਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਸਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਵ**ੁਤ੍ਤਮਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਂ। ''ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੪੭੩**. ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਿਂ ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਭੂਤਗਾਮਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਫੁਸੇ**"ਤਿ।

**੪੭੫**. **ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਾ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਹ "**ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਨਰੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ।

**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ। **ਨਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਰਿਕੋਪਿਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ। ਯਥਾਹ – ''ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੭)।

**੪੭੬**. **ਕੁਸਚੀਰਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾਕਚੀਰਫਲਕਚੀਰਾਦੀਨਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਧਜਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕੋਚਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਰਾਹ – ''ਕੁਸਚੀਰਾਦੀਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੨)।

**੪੭੭**. ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਤ੍ਤਂ ''ਅਯਂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਤ੍ਤੋ ਯਾਵਭੇਦਨਾਯ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ **ਦਿਨ੍ਨਂ,** ਤਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਅਧਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਚ ਦੋਸ**ਵਾ ਹੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਦੁਕਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਦੁਕਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਸਚਿਤ੍ਤਕਦੁਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਦੁਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੪੭੮**. ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਥੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਥੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਹੋਤਿ, ਨ ਤੁ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ, ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਥੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਪਿ ਹੋਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਪਿ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੭੯**. ਸਾ ਕਤਮਾਤਿ ਆਹ "**ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦਨਾਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਥੇਰਮਾਵੁਸਵਾਦੇਨ,** ਵ**ਦਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ**ਤਿ ''ਯਥਾ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਖੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਏਵਂ ਸਮੁਦਾਚਰਿਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਨਵਕਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਥੇਰਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਵਾ 'ਆਯਸ੍ਮਾ'ਤਿ ਵਾ ਸਮੁਦਾਚਰਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬) ਵਚਨਤੋ ਥੇਰਂ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੪੮੧**. ਕਥਂ ਕਾਲੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਨ ਵਿਕਾਲੇ। ਕਥਂ ਵਿਕਾਲੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਕਾਲੇ ਨ ਸਿਯਾ। ਕਥਂ ਕਾਲੇ ਚੇਵ ਵਿਕਾਲੇ ਚਾਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥ** ਸਿਯਾਤਿ ਪਞ੍ਹੋ।

**੪੮੨**. ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਭਵ੍ਵਜਤੋ**”ਤਿਆਦਿ।

**੪੮੩**. ਅਵਸੇਸਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਾਲਵਿਕਾਲੇਸੁ ਸਬ੍ਬਦਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਂਸਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੮੪**. ‘‘ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਦਿਵਾ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦਿਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਰਤ੍ਤਿਂ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਦਿਵਾ ਚਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਰਤ੍ਤਿਮੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿ।

**੪੮੬**. ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੋ, ਸਾ ਕਥਂ ਸਿਯਾ। ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਦਸਵਸ੍ਸੋ, ਸਾ ਕਥਂ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦਸਵਸ੍ਸੋਪਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੋਪੀਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ** ਆਪਤ੍ਤਿ ਕਥਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੮੭**. ਤਤ੍ਥ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਾਹ “**ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਬਾਲੋ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਪਦਂ “**ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੋ**”ਤਿ।

**੪੮੮**. ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੋ ਏਵਂ ‘‘ਅਹਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ ਪਰਿਸਂ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਥਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਊਨੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਦਸਵਸ੍ਸੋ, ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੋ ਚਾਤਿ ਉਭੋਪੇਤੇ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਨਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨ-ਕਾਰਲੋਪੋ।

**੪੮੯**. ਕਥਂ ਕਾਲ਼ੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਜੁਣ੍ਹੇ, ਕਥਂ ਜੁਣ੍ਹੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਕਾਲ਼ਸ੍ਮਿਂ, ਕਥਂ ਕਾਲ਼ੇ ਚ ਜੁਣ੍ਹੇ ਚਾਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ** ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੯੦**. ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਾਹ “**ਵਸ੍ਸ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਆਪਜ੍ਜਤੇ ਅਪ੍ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਜੁਣ੍ਹੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੇ। **ਕਾਲ਼ਕੇ**ਤਿ ਅਪਰਪਕ੍ਖੇ।

**੪੯੧**. **ਅਵਿਪਤ੍ਤਿਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਤ੍ਤਿਨਾ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। **ਅਵਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਮਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਵਾਰਣਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ।

**੪੯੨**. ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਕਾਲ਼ੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਜੁਣ੍ਹੇ ਨੋ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਜੁਣ੍ਹੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਕਾਲ਼ੇ ਨੋ ਕਪ੍ਪਤਿ, **ਸੇਸਂ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਲ਼ੇ ਚ ਜੁਣ੍ਹੇ ਚਾਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ** ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੯੩**. ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਹੋਤਿ, **ਇਤਰਉਤੁਦ੍ਵਯੇ** ਗਿਮ੍ਹਾਨਵਸ੍ਸਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਗਿਮ੍ਹੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ **ਸੇਸੇਸੁ** ਵਸ੍ਸਾਨਹੇਮਨ੍ਤੁਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸੇ ਹੋਤਿ, ਨੋ **ਇਤਰਦ੍ਵਯੇ** ਹੇਮਨ੍ਤੁਗਿਮ੍ਹਸਙ੍ਖਾਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੯੪-੬**. ਸਾ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਕਤਮਾਤਿ ਆਹ “**ਦਿਨੇ ਪਾਟਿਪਦਕ੍ਖਾਤੇ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਨੇ...ਪੇ॰... ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ**ਤਿ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਪਨ ਤਂ ਵਸ੍ਸਸਾਟਿਕਚੀਵਰਂ ਸਚੇ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਪਚ੍ਛਿਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਮਿਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਣ੍ਣਮੇ ਦਿਵਸੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਤਂ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਵ ਪਾਟਿਪਦੇ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, **ਇਤਰੇ** ਗਿਮ੍ਹਾਨਵਸ੍ਸਾਨਉਤੁਦ੍ਵਯੇ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੩) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮)

ਵੁਤ੍ਤ**ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ''ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੩) **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

**੪੯੭**. ਗਿਮ੍ਹਾਨਮਾਸਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿ **ਗਿਮ੍ਹਿਕੇ** ਉਤੁਮ੍ਹਿ। ਮਾਸਤੋ ਅਤਿਰੇਕੋ ਅਤਿਰੇਕਮਾਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਤਿਰੇਕਮਾਸੋ** ਕਾਲੋ ਸੇਸੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਾਲੇ। **ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਸਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਕਰਣੇਨ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਚ ਅਤਿਰੇਕਮਾਸੇ ਸੇਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ਗਿਮ੍ਹੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਨ ਤੁ ਏਵ ਇਤਰਉਤੁਦ੍ਵਯੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਗਿਮ੍ਹੇ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਮਾਸਤ੍ਤਯੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸਾਧਿਕੇ ਗਿਮ੍ਹਮਾਸਤ੍ਤਯੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ** ''ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮਮਾਸਤੋ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਮਾਸੇਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ ''ਗਿਮ੍ਹਾਨੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ, ''ਇਤਰਉਤੁਦ੍ਵਯੇ''ਤਿ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਗਿਮ੍ਹੇਯੇਵ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਸਾਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

**੪੯੮**. **ਇਧ** ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਨਗ੍ਗੋ ਕਾਯਂ ਓਵਸ੍ਸਾਪੇਤਿ, ਸੋ **ਹਵੇ** ਏਕਂਸੇਨ ਵ**ਸ੍ਸੇ** ਵਸ੍ਸਾਨਉਤੁਮ੍ਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੪੯੯**. ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਗਣੋ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਗਣੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਗਣੋ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਹਿ ਸਙ੍ਘੋ**ਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

**੫੦੦**. ਕਥਮਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ **''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਧ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਪਤ੍ਤਮੁਪੋਸਥਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਪਤ੍ਤਉਪੋਸਥਕਰਣਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਕਰਣਦੋਸਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ **ਨ ਗਣੋ ਨ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਣੋ ਚ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯਥਾਲਾਭਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਯੋਜਨਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਵਿਪਰਿਯਾਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ ਵਿਪਰਿਯਾਯਵਿਪਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਲਾਭਯੋਜਨਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

**੫੦੧**. **''ਉਪੋਸਥ**''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਮਧਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

**੫੦੨**. **ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਣੋ ਚ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੦੩**. ਕਥਂ ਪਨ ਗਿਲਾਨੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਗਿਲਾਨੋ, ਕਥਂ ਅਗਿਲਾਨੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਗਿਲਾਨੋ, ਕਥਂ ਗਿਲਾਨੋ ਚ ਅਗਿਲਾਨੋ ਚ **ਉਭੋਪਿ** ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੦੪**. ਯੋ ਪਨ **ਅਕਲ੍ਲਕੋ** ਗਿਲਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ **ਤਦਞ੍ਞਂ** ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, **ਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ** ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੦੫**. ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਸਚੇ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਅਗਿਲਾਨੋਵ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ **ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸਂ** ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਗਿਲਾਨਅਗਿਲਾਨਾ **ਉਭੋਪਿ** ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

**੫੦੬**. ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਬਹਿ ਏਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ** ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੦੭**. ਕੇਵਲਂ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੦੮**. **ਮਞ੍ਚਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਮਞ੍ਚਾਦਿਂ।

**੫੦੯**. ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਕਥਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੇਵ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਥਂ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਥਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਚ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਚਾਤਿ **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ** ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੧੦**. **ਸਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਸਹਿਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤੋ ਤਪੋਧਨੋ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤੋ।

**੫੧੧**. ''ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੫੧੨**. **ਸੇਸਂ** ਸਬ੍ਬਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਚ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਚ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਪਤ੍ਤਿਂ ਬਹਿਸੀਮਾਗਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਆਰਾਮਪਵ◌ੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦੁਭਯਂ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਗਮਿਕਵਤ੍ਤਭੇਦਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਏਤੇਨੇਵ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ◌ਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੫੧੫**. ਵ**ਚੀਦ੍ਵ◌ਾਰਿਕਮਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਸਾਵ◌ਾਦਪੇਸੁਞ੍ਞਹਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਵਚੀਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਂ। **ਪਰਵ◌ਾਚਾਯ ਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਏਕਵ◌ਾਚਿਕਾਯ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਸੁਜ੍ਝਤਿ।

**੫੧੬**. ਵਜ੍ਜਮੇਵ ਵ**ਜ੍ਜਤਾ,** ਤਂ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੧੮-੯**. **ਤਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਨ੍ਤੋ। **ਯਾਵਤਤਿਯਕਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਾਵਤਤਿਯੇਨ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮੇਨ ਆਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਨ। **ਪਰਿਵ◌ਾਸਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਨਤ੍ਤਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਅਬ੍ਭਾਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ।

**੫੨੨**. **ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰਿਕਮਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਪਹਾਰਦਾਨਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਂ।

**੫੨੩**. **ਕਾਯੇਨੇਵ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

**੫੨੬**. ਯੋ ਸੁਤ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਕਥਂ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਯੋ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋਵ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਤੋ ਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੨੮**. **ਸਗਾਰਸੇਯ੍ਯਕਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਂ।

**੫੨੯**. **ਜਗ੍ਗਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਜਾਗਰਨ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦਂ ਵ◌ਿਨੋਦੇਨ੍ਤੋ।

**੫੩੧**. **ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋ।

**੫੩੨**. **ਅਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾ ਭਾਵੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤੋ।

**੫੩੫**. **ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਂ। ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰੇ **ਸਯਨ੍ਤੋ** ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ''ਇਮਿਨਾਹਂ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਰਹਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

**੫੩੬**. **ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਤੁ ਪਦਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ –

> ''ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਚਿਤ੍ਤੋਵ, ਅਚਿਤ੍ਤੋਵ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।
> ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਚਿਤ੍ਤੋਵ, ਸਚਿਤ੍ਤੋਵ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ –

ਪਦਦ੍ਵਯਂ । **ਅਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਸਚਿਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਏਵਮੇਵ ਮਿਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਦ੍ਵਯੇ। **ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ।

**੫੩੯**. **ਕਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਤੋ।

**੫੪੦**. **ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਕਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਾਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

**੫੪੧**. ਸਮਨੁਭਾਸਨੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਂ **ਸਮਨੁਭਾਸਨ**ਮਾਹ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ।

**੫੪੨**. **ਅਵਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕਂ।

**੫੪੩**. **ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਸਮੇਨ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯ ਸਬ੍ਭਾਵੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਵਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ ਵਾਤਿ ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

**੫੫੧**. ''ਅਚਿਤ੍ਤਕਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਕਾਦਿਵੋਹਾਰੋ ਵਿਯ ਆਦਿਪਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੫੫੨-੩**. ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ **ਚੇਤਰੋ** ਆਵਾਸਿਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ **ਚੇਤਰੋ** ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਚ ਆਵਾਸਿਕੋ ਚ ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਸੇਸਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੫੫**. **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੋ। **ਆਵਾਸਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ। **ਆਵਾਸੀ**ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੋ।

**੫੫੬**. **ਨ ਚੇਵਾਗਨ੍ਤੁਕੋ**ਤਿ ਤਂ ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਨ ਚੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ । **ਸੇਸਂ** ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਿਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ। **ਉਭੋਪਿ** ਆਗਨ੍ਤੁਕਆਵਾਸਿਕਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ **ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ** ਨ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

**੫੫੭**. **ਵਤ੍ਥੁਨਾਨਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਾਨਤ੍ਤਤਾ। **ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਾਨਤ੍ਤਤਾ।

**੫੬੩**. **''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ...ਪੇ॰... ਨਾਨਭਾਵੋ''**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨਂ ਅਨਿਯਤਾਦੀਹਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾਨਤਾਯ ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਤਾਯ ਚ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ।

**੫੬੫**. **ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤੀਸੁਯੇਵ ਸਾਧਾਰਣਾਪੱਤਿਯੋ ਏਕਤੋ ਚ ਵਿਸੁਞ੍ਞ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਯਥਾਵੁੱਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਵਸੇਸਸਾਧਾਰਣਾਪੱਤਿਯੋਪਿ ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

**੫੭੭**. **ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ** ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। **ਪਯੋਜੇਨ੍ਤੋਤਿ** ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤੋ।

**੫੭੯**. **ਊਨਕਂ ਪਾਦਂ...ਪੇ॰... ਲਹੁਂ ਫੁਸੇ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

**੫੮੦**. **ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ, ਸੇਸਕਮ੍ਪਿ ਪਦਤ੍ਤਯ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਯਂ ਪਠਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵੁੱਤਨਯੋ, ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਊਨਪਾਦਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ ਲਹੁਕਾਪੱਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਦਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਾਦਂ ਵਾ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗਰੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਦਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਪਾਦਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੋ ਚ ਗਰੁਕੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਯਂਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਊਨਪਾਦਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੋ ਚ ਲਹੁਕੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇ, ਦੁਕ੍ਕਟੇ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸੇਸਕਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਪਦਤ੍ਤਯਂ। **ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋਯੇ**ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਵਸੇਨੇਵ।

**੫੮੧-੨**. ਕਥਂ ਕਾਲੇਯੇਵ ਆਪੱਤਿ ਸਿਯਾ, ਨੋ ਵਿਕਾਲੇ, ਵਿਕਾਲੇਯੇਵ ਆਪੱਤਿ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਕਾਲੇ, ਅਤ੍ਥਾਪੱਤਿ ਕਾਲੇ ਚ ਪਕਾਸਿਤਾ ਵਿਕਾਲੇ ਚ, ਅਤ੍ਥਾਪੱਤਿ ਨੇਵ ਕਾਲੇ ਚ ਪਕਾਸਿਤਾ ਨੇਵ ਵਿਕਾਲੇ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੮੬-੭**. ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਿਂ ਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤਿ ਵਿਕਾਲੇ ਤੁ ਨੋ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਵਿਕਾਲੇ ਗਹਿਤਂ ਕਿਂ ਵਿਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਨੋ ਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਕਾਲੇ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਿਂ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਚ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਕਾਲੇ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਿਂ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਚ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਵਦ ਭਦ੍ਰਮੁਖਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੮੯**. ਵਿਕਾਲੇਯੇਵ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਅਪਰਜ੍ਜੁ ਕਾਲੇਪਿ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੯੨**. **ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭੂਤਾਰੋਚਨਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕੁਹਨਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ।

**੫੯੩-੪**. ਕਤਮਾ ਆਪੱਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਦੇਸੇਸੁ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਮਜ੍ਝਿਮੇ, ਕਤਮਾ ਆਪੱਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਪਨ ਦੇਸਸ੍ਮਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਚ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ, ਕਤਮਾ ਆਪੱਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਚੇਵ ਦੇਸੇਸੁ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਚ, ਕਤਮਾ ਆਪੱਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਚੇਵ ਦੇਸੇਸੁ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੫੯੬**. ''ਸੋ ਗੁਣਙ੍ਗੁਪਾਹਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੫੯੯**. ਏਵਂ ''ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਪਦਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਚਤੁਕ੍ਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਨੇਵ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਪਦਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੂ''**ਤਿਆਦਿ।

**੬੦੧**. ਵੁ**ੱਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਗਣੇਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁੱਤਂ।

**੬੦੩**. **ਏ**ਵਂ ਵ**ੁੱਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਪਞ੍ਚਲੋਣਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਣਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ।

**੬੦੮**. ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਤੋ** ਨੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਬਹਿਯੇਵ ਚ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੧੨**. **ਸੇਕ੍ਖਪਞ੍ਞੱਤੀ**ਤਿ ਸੇਖਿਯਪਞ੍ਞੱਤਿ।

੬੧੩. **ਅਗਣਾ**ਤਿ ਅਦੁਤਿਯਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕਾਪਿ ਗਣੋ ਨਾਮ।

੬੧੪. **ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਅਸਾਧਾਰਣਮਾਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨਿਯਤਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੬੧੬. ਗਿਲਾਨੋ ਚ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਗਿਲਾਨੋ ਚ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵਂ ਉਭੋਪਿ ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਿਕਾਦੀਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਚਤੁਕ੍ਕਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਗਹਣਂ।

੬੧੮. ''ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਗਿਲਾਨੋਵਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੨੦. ''ਗਰੁਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **''ਗਰੁ''**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ।

੬੨੧. ਪਞ੍ਚ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

੬੨੬. **ਅਗ੍ਗਿਸਤ੍ਥਨਖਕ੍ਕਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਤ੍ਥਨਖੇਹਿ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤੁਂ ਫੁਟ੍ਠਂ, ਪਹਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਨੋਬੀਜਂ। **ਉਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਕਂ।

੬੨੮. **ਪਵਾਰਣਾਪੀ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾਪਿ। **ਓਦਨਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤ੍ਤੁਕੁਮ੍ਮਾਸਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਂ ਗਹਣਂ। **ਕਾਯਾਦਿਗਹਣੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਗਹਣੇਨ। ''ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੋ ਚ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਰਣਕ੍ਖਮ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਞ੍ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੬੨੯-੩੦. **ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਧਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਸਕਞ੍ਚ ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਞ੍ਚ। **ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਾਨਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਤਾਯ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂਯੇਵ ਸੇਵਨਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਰਾਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਿਸਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। **ਵਿਸਾਰਦੋ ਭਾਸਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੋ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਵੋਹਰਤਿ। **ਵੇਰਿਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚੇਵ ਠਿਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਯੁ, ਵਿਨਯੇ ਠਿਤੇ ਸਾਸਨਂ ਠਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੫੧) ਵਚਨਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ** ਕਾਰਣਾ। **ਤਤ੍ਥ** ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਭਾਵੇ। **ਧੀਰੋ** ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ।

ਪਞ੍ਚਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੩੧-੨. **ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ, ਤੇਨ। ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣਂ ਨਿਸੀਦਨਞ੍ਚ ਤਥਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣਂ ਕਣ੍ਡੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਵਸ੍ਸਸਾਟਿਕਚੀਵਰਞ੍ਚ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਪਮਾਣਿਕਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਛ।

੬੩੩-੪. ਅਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਞ੍ਚ **ਅਞ੍ਞਾਣਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ**, ਤੇਹਿ, ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ ਚੇਵ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਪਰੀਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ** ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ, ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ।

ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ)। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

''ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।
ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
ਅਗਤਿਗਮਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ।
ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯)।

ਕਥਂ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਞ੍ਞਾਣਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਰਾਧੇਤਿ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨਯਧਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਚੇ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਚੇ, ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਪਨ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੂਕਰਮਂਸਂ ''ਅਚ੍ਛਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਕਾਲੇ ਵਿਕਾਲਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਚ੍ਛਮਂਸਂ ''ਸੂਕਰਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਵਿਕਾਲੇ ਕਾਲਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਸਹਸੇਯ੍ਯਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਦੀਨਿ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

**੬੩੫-੮**. ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਵ ਚਕ੍ਖੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ, ਤੇਨ ਛਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਗਰੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਲਹੁਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਭਯਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਸ੍ਵਾਗਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਸੋ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੩੯**. **ਸਤ੍ਤ ਸਾਮੀਚਿਯੋ** ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ''ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਬ੍ਭਿਤੋ, ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਾਰਯ੍ਹਾ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ, ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਸਕਂ, ਮਾ ਵੋ ਸਕਂ ਵਿਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ, ਅਯਂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਤ੍ਤੋ ਯਾਵ ਭੇਦਨਾਯ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ, ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ, ਅਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਪਞ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ, ਯਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚੀ''ਤਿ ਛ ਸਾਮੀਚਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇਵੁਤ੍ਤਾ, ''ਸਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨਬ੍ਭਿਤਾ, ਤਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਗਾਰਯ੍ਹਾ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਸਾਮੀਚਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਤ੍ਤੇਵ ਸਮਥਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਾਦਿਸਮਥਾਪਿ ਸਤ੍ਤੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਦਸ੍ਸਿਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੪੦-੧**. ਇਧ ਕੁਲਦੂਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਜੀਵਸ੍ਸੇਵ ਕਾਰਣਾ ਪੁਪ੍ਫੇਨ, ਫਲੇਨ, ਚੁਣ੍ਣੇਨ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਹਿ, ਵੇਲੁਯਾ, ਵੇਜ੍ਜਿਕਾਯ, ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕੇਨਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਕੁਲਾਨਿ ਦੂਸੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। "**ਪੁਪ੍ਫੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਨਾ ਦਾਨਮੇਵ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪੁਪ੍ਫੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਾਦਯੋ ਕੁਲਦੂਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੬੪੨-੫**. ''ਅਟ੍ਠਧਾਨਤਿਰਿਤ੍ਤਾਪਿ, ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਾਪਿ ਅਟ੍ਠਧਾ''ਤਿਦ੍ਵੀਸੁ ਅਟ੍ਠਕੇਸੁ ਅਟ੍ਠ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਞ੍ਚੇਵਾ**"ਤਿਆਦਿ । ਗਿਲਾਨਾਨਤਿਰਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠੇਵ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਕਾ ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਾਦਯੋ** ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ।

**੬੪੬**. **ਞਾਤਞਤ੍ਤਿਸੂ**ਤਿ ਞਾਤਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ। **ਪਟਿਸਾਵਨੇ**ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ। ਅਟ੍ਠਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ।

**੬੪੮-੯**. **ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਯਸਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦਿਨ੍ਨਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਪਞ੍ਹਾਬ੍ਯਾਕਰਣੋਵਾਦਾ**ਤਿ ਸੋਪਾਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਾਬ੍ਯਾਕਰਣੋਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣੋਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। **ਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣੋਪਸਮ੍ਪਦਾ।

**ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਾ ਨਾਮ। **ਦੂਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯਾ ਗਣਿਕਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ।

**੬੫੦**. **ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਵਾਸਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ।

**੬੫੧**. **ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾ।

**੬੫੨-੩**. **ਨ ਚ ਮਜ੍ਜਪੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਜਪੋ ਨ ਸਿਯਾ ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਜ੍ਜਂ ਨ ਪਿਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ**ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੭੧) ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਤੋ ਮੇਥੁਨਾ ਵਿਰਮੇਯ੍ਯ। **ਰਤ੍ਤਿਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵੁਤ੍ਥੋ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਞ੍ਚ ਦਿਵਾਵਿਕਾਲਭੋਜਨਞ੍ਚ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚ ਗਨ੍ਧਮਾਚਰੇ**ਤਿ ਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਨ ਵਿਲਿਮ੍ਪੇਯ੍ਯ। **ਮਞ੍ਚੇ ਛਮਾਯਂ ਵ ਸਯੇਥ ਸਨ੍ਥਤੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਸੁਧਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਵਾ ਤਿਣਪਣ੍ਣਪਲਾਲਾਦੀਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਵਾ ਸਯੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਾਹੁਪੋਸਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਅਸਮਾਚਰਨ੍ਤੇਨ ਉਪਵੁਤ੍ਥਂ ਉਪੋਸਥਂ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਗੁਨਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੫੪**. ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੇਵ।

ਅਟ੍ਠਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੫੫. **ਭੋਜਨਾਨਿ ਪਣੀਤਾਨਿ ਨਵ ਵੁੱਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਣੀਤਾਨਿ ਹਿ ਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਦਸਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸਵਜ੍ਜਿਤਾਨਿ **ਨਵ ਮੰਸਾਨਿ** ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੬੫੬. **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ...ਪੇ॰... ਪਰਿਦੀਪਿਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚੁੱਦੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਨਿਯਤੁੱਦੇਸੇਹਿ ਵਿਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਉੱਦੇਸਾ ਨਵ ਦੀਪਿਤਾ। **ਉਪੋਸਥਾ ਨਵੇਵਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਤਯੋ, ਕਾਰਕਵਸੇਨ ਤਯੋ, ਕਰਣਵਸੇਨ ਤਯੋਤਿ ਨਵ ਉਪੋਸਥਾ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਸਙ੍ਘੋ ਨਵਹਿ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਵਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ –

''ਏਕਤੋ , ਉਪਾਲਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਨਵਮੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ, ਸਲਾਕਂ ਗਾਹੇਤਿ 'ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਯਂ ਵਿਨਯੋ, ਇਦਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ, ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਇਮਂ ਰੋਚੇਥਾ'ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਸਙ੍ਘਰਾਜਿ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਚ। ਨਵਨ੍ਨਂ ਵਾ, ਉਪਾਲਿ, ਅਤਿਰੇਕਨਵਨ੍ਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਰਾਜਿ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਚਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੫੧)।

ਨਵਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੫੭. ਦਸ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਾਕਟਾਨੇਵ। ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸਾਦੀਨਿ ਦਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁੱਤਾਨੇਵ। **ਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਵੇ ਦਸਾ**ਤਿ ਨੀਲਾਦੀਨਿ ਦਸ ਸੁਕ੍ਕਾਨਿ।

੬੫੮. ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਦਸ ਆਦੀਨਵਾ ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

''ਦਸਯਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦੀਨਵਾ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ। ਕਤਮੇ ਦਸ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਮਹੇਸਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਵਿਸਤਿ, ਮਹੇਸੀ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਮਹੇਸਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਹੋਤਿ 'ਅਦ੍ਧਾ ਇਮੇਸਂ ਕਤਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ'ਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਸਰਤਿ, ਸਾ ਤੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਹੋਤਿ 'ਨ ਖੋ ਇਧ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਤਿਯੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਰਤਨਂ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਹੋਤਿ 'ਨ ਖੋ ਇਧ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਗੁਯ੍ਹਮਨ੍ਤਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਭੇਦਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਹੋਤਿ 'ਨ ਖੋ ਇਧ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਪਿਤਾ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ 'ਨ ਖੋ ਇਧ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਨੀਚਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਿ, ਯੇਸੰ ਤੰ ਅਮਨਾਪੰ, ਤੇਸੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ‘ਰਾਜਾ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛਟ੍ਠੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਨੀਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਿ, ਯੇਸੰ ਤੰ ਅਮਨਾਪੰ, ਤੇਸੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ‘ਰਾਜਾ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਅਕਾਲੇ ਸੇਨੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ਯੇਸੰ ਤੰ ਅਮਨਾਪੰ, ਤੇਸੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ‘ਰਾਜਾ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਕਾਲੇ ਸੇਨੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤਿ, ਯੇਸੰ ਤੰ ਅਮਨਾਪੰ, ਤੇਸੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ‘ਰਾਜਾ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਵਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੰ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦੰ ਅਸ੍ਸਸਮ੍ਮਦ੍ਦੰ ਰਥਸਮ੍ਮਦ੍ਦੰ ਰਜਨੀਯਾਨਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਨਿ, ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸ ਆਦੀਨਵਾ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੪੫; ਪਾਚਿ॰ ੪੯੭)।

ਤਤ੍ਥ ਚ **ਪਿਤਾ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਥੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੰ ਮਾਰੇਤੁਮਿਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਿਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਤੀ**ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੀਨੰ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦੋ ਸੰਸਟ੍ਠੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦੰ। ਏਵੰ **‘‘ਅਸ੍ਸਸਮ੍ਮਦ੍ਦ’’**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

**ਦਸਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ –

‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁਮਨਨੁਰਾਯ-
ਪਹੁਤ੍ਤਤਾਯੋ ਤਥਸਞ੍ਞਿਤਾ ਚ।
ਛਾਦੇਤੁਕਾਮੋ ਅਥ ਛਾਦਨਾਤਿ।
ਛਨ੍ਨਾ ਦਸਙ੍ਗੇਹਰੁਣੁਗ੍ਗਮਮ੍ਹੀਤਿ॥ –

ਗਹਿਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ।

੬੬੦. **ਦਸ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਪੁਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਆਦਯੋ ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ। **ਅਪੁਞ੍ਞਾਪਿ ਤਥਾ ਦਸਾ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਵ। ਦਸ ਦਾਨਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਦਸੇਵ ਰਤਨਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ –

‘‘ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣੀ ਵੇਲੁਰਿਯਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾ।
ਸਿਲਾ ਪਵਾਲੰ ਰਜਤਞ੍ਚ ਹੇਮੰ।
ਲੋਹੀਤਕਞ੍ਚਾਪਿ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਾ।
ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਧੀਰੋ ਰਤਨਾਨਿ ਜਞ੍ਞਾ’’ਤਿ॥ –

ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਦਸ ਰਤਨਾਨਿ।

**੬੬੨**. ਮੁਨਿਨ੍ਨੇਨ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ ਦਸ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥਂ? ''ਦਸਯਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਪੁਰੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਪਣ੍ਡਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੨)।

**੬੬੩-੪**. **ਸੋਸਾਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਂ। **ਪਾਪਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਣਦ੍ਵਾਰੇ ਛਡ੍ਡਿਤਂ। **ਉਨ੍ਦੂਰਕ੍ਖਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਨ੍ਦੂਰੇਹਿ ਖਾਯਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤਂ ਪਿਲੋਤਿਕਂ। **ਗੋਖਾਯਿਤਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਥੂਪਚੀਵਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਵਮ੍ਮਿਕੇ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਵਤ੍ਥਂ। **ਆਭਿਸੇਕਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜੂਨਂ ਅਭਿਸੇਕਮਣ੍ਡਪੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਵਤ੍ਥਂ। **ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵ੍ਹਾ**ਤਿ ਸੁਸਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਪਿਲੋਤਿਕਂ।

**੬੬੫**. **ਸਬ੍ਬਨੀਲਾਦਯੋ** ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਦਸ ਚੀਵਰਧਾਰਣਾ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਨੀਲਕਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦਸਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੩੦) **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਸਕੇ ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਾਯ ਵਾ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾਯ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ''ਦਸਚੀਵਰਧਾਰਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾਹ – ''ਨਵਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰੇਸੁ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਵਾ ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੩੦)।

ਦਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੬੬**. ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋ ਏਕਾਦਸ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੬੭**. ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦਾਰੁਜੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਰੁਮਯੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ। **ਰਤਨੁਬ੍ਭਵਾ**ਤਿ ਰਤਨਮਯਾ **ਦਸ** ਪਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਦਾਰੁਜੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਮ੍ਬਲੋਹਮਯਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਯਥਾਹ ''ਏਕਾਦਸ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਤਮ੍ਬਲੋਹਮਯੇਨ ਵਾ ਦਾਰੁਮਯੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸਰਤਨਮਯਾ''ਤਿ। ਇਧ **ਰਤਨਂ** ਨਾਮ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਦਸਰਤਨਂ।

**੬੬੮**. ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ ਪਾਦੁਕਾ ਏਕਾਦਸ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਏਕਾਦਸ ਪਾਦੁਕਾਤਿ ਦਸ ਰਤਨਮਯਾ, ਏਕਾ ਕਟ੍ਠਪਾਦੁਕਾ। ਤਿਣਪਾਦੁਕਮੁਞ੍ਜਪਾਦੁਕਪਬ੍ਬਜਪਾਦੁਕਾਦਯੋ ਪਨ ਕਟ੍ਠਪਾਦੁਕਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

**੬੬੯-੭੦**. ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾ ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਬਹਿਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਸੀਮਾਯ ਬਹਿ ਠਿਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਨਦਿਯਂ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ, ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵਾ ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਸੀਮਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਾ ਸੀਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਾ ਏਕਾਦਸ ਅਸੀਮਾਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੭੧**. ਏਕਾਦਸੇਵ ਪਥਵੀ ਕਪ੍ਪਿਯਾ, ਏਕਾਦਸੇਵ ਪਥਵੀ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਾਦਸ ਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀ** ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਣਾ, ਸੁਦ੍ਧਸਕ੍ਖਰਾ, ਸੁਦ੍ਧਕਥਲਾ, ਸੁਦ੍ਧਮਰੁਮ੍ਬਾ, ਸੁਦ੍ਧਵਾਲੁਕਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਸਕ੍ਖਰਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਕਥਲਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਰੁਮ੍ਬਾ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਵਾਲੁਕਾਤਿ ਇਮਾ ਦਸ ਦਡ੍ਢਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਵਾ ਚਤੁਮਾਸੋਵਟ੍ਠਕਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੇਨ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਦਸ। ''ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਕਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬) ਅਪਰਾਪਿ ਪਥਵਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

**ਏਕਾਦਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀ** ਨਾਮ ''ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁ ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਿਕਾ ਅਪ੍ਪਪਾਸਾਣਾ ਅਪ੍ਪਸਕ੍ਖਰਾ ਅਪ੍ਪਕਥਲਾ ਅਪ੍ਪਮਰੁਮ੍ਬਾ ਅਪ੍ਪਵਾਲੁਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਦਡ੍ਢਾਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ। ਯੋਪਿ ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ

ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਤਪਥਵੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੬) ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸ।

**ਗਣ੍ਠਿਕਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਕਾਦਸ ਚ ਵੀਧਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਾ ਗਣ੍ਠਿਕਾ ਵਿਧਕਾ ਚ ਏਕਾਦਸ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇ ਪਨ –

''ਵੇਲ਼ੁਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਟ੍ਠਿ-ਕਟ੍ਠਲਾਖਾਫਲਾਮਯਾ।
ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯਾ ਸੁਤ੍ਤ-ਨਲ਼ਲੋਹਮਯਾਪਿ ਚ।
ਵਿਧਾ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾ, ਗਣ੍ਠਿਯੋ ਚਾਪਿ ਤਮ੍ਮਯਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

**੬੭੪-੫. ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਉਭਿਨ੍ਨਂ** ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਸਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਸੁ **ਅਟ੍ਠ** ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਤਿ ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੬੭੬**. ਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੋ **ਦਸੇਕਾ**ਵ ਏਕਾਦਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਛਧਾਚਰਿਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ –

''ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇ ਚਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ।
ਮਰਣਾਣਤ੍ਤੁਪਜ੍ਝਾਯ-ਸਮੋਧਾਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ॥ –

ਆਚਰਿਯਤੋ ਛਧਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ ਤੁ ਪਞ੍ਚਧਾ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨਂ ਵਿਨਾ ਅਵਸੇਸਾਹਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ।

ਏਕਾਦਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

**੬੭੭**. **ਤੇਰਸੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਤੇਰਸੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

**ਪਰਮਾਨਿ ਚ ਚੁਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ''ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਮਾਸਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਨਵਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਨ੍ਥਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਪਰਮਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਪਤ੍ਤੋ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਚਤੁਕ੍ਕਂਸਪਰਮਂ, ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕਂਸਪਰਮਂ, ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਬ੍ਬਪਰਮਂ ਆਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮਂ ਮਞ੍ਚਪਟਿਪਾਦਕਂ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਪਰਮਾਨਿ।

**ਸੋਲ਼ਸੇਵ ਤੁ "ਜਾਨ"ਨ੍ਤਿ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ''ਜਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸੋਲ਼ਸ। ਤੇ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਜਾਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੁਪਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਤਿਣਂ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਜਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਆਸਾਦਨਾਪੇਕ੍ਖੋ, ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਨਿਹਟਾਧਿਕਰਣਂ ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਾਯ ਉਕ੍ਕੋਟੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਏਕਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਜਾਨਂ ਤਥਾਵਾਦਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਕਤਾਨੁਧਮ੍ਮੇਨ, ਜਾਨਂ ਤਥਾਨਾਸਿਤਂ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸਂ, ਜਾਨਂ

ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਯਜ, ਜਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਨੇਵਤ੍ਤੁਨਾ ਪਟਿਚੋਦੇਯਜ, ਜਾਨਂ ਚੋਰਿਂ ਵਜ੍ਝਂ ਵਿਦਿਤਂ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ਜਾਨਂ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਂ ਆਰਾਮਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਵਿਸੇਯਜਾਤਿ।

**੬੭੮**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ **ਸਉਤ੍ਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣੇਨ ਸਹਿਤਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, **ਮਹਤ੍ਤਰੇ** ਅਤਿਵਿਪੁਲੇ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ** ਉਤ੍ਤਰਵਿਰਹਿਤੇ ਉਤ੍ਤਮੇ **ਵਿਨਯਨਯੇ** ਵਿਨਯਾਗਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਤ੍ਤਿਗਰੁਕਲਹੁਕਕਪ੍ਪਿਯਅਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਮ੍ਮੇ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਨਯਨਯੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ **ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਰੋ ਭਵਤਿ** ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਾ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸਂਸਯੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਜਾਨਤੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸੋ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਏਕੁਤ੍ਤਰਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸੇਦਮੋਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭੯. **ਸੁਣਤੰ** ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ **ਪਟੁਭਾਵਕਰਾ** ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਪਞ੍ਞਾਕੋਸਲ੍ਲਸਾਧਿਕਾ ਤਤੋਯੇਵ **ਵਰਾ** ਉਤ੍ਤਮਾ। **ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨੰ, ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵੇਨ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਿਨ੍ਨਸਰੀਰਾ ਸੇਦੇ ਮੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੇਦਮੋਚਨਾ**। ਅਤ੍ਥਾਨੁਗਤਪਞ੍ਹਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਠਪਿਤਾ ਪਞ੍ਹਗਾਥਾਯੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਯੋ ਚ ਇਤੋ ਪਰੰ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੬੮੧. **ਕਬਨ੍ਧੰ** ਨਾਮ ਅਸੀਸੰ ਉਰਸਿ ਜਾਤਅਕ੍ਖਿਮੁਖਸਰੀਰੰ। ਯਥਾਹ – ''ਅਸੀਸਕੰ ਕਬਨ੍ਧੰ, ਯਸ੍ਸ ਉਰੇ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਚੇਵ ਮੁਖਞ੍ਚ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੭੯)। **ਮੁਖੇਨ** ਕਰਣਭੂਤੇਨ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੇਵਿਤ੍ਵਾ।

੬੮੨. **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ **ਕਥੰ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਸਿਯਾ** ਪਾਰਾਜਿਕਧਮ੍ਮੋ ਕਥੰ ਸਿਯਾ।

੬੮੪. **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਪਾਦੰ ਵਾ ਪਾਦਾਰਹੰ ਵਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕੰ। **ਪਰਞ੍ਚ ਨ ਸਮਾਦਪੇ**ਤਿ ''ਅਮੁਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਭਣ੍ਡੰ ਅਵਹਰਾਹੀ''ਤਿ ਪਰੰ ਨ ਆਣਾਪੇਯ੍ਯ।

੬੮੫. ਪਰਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਆਣਤ੍ਤਿਞ੍ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੰਵਿਧਾਨੰ, ਸਙ੍ਕੇਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੬੮੬. **ਗਰੁਕੰ ਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਭਾਵੇਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ। **"ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ"**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨੰ। **ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ।

੬੯੨. **ਮਨੁਸ੍ਸੁਤ੍ਤਰਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਵਿਸਯੇ। **ਕਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ''ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਏਵੰ ਠਿਤੇ ਏਵੰ ਗਮਨੇ ਅਤ੍ਥੰ ਆਵਿਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ''ਅਰਹਾ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮ੍ਭਾਵਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਚੇ**ਤਿ ਤਥਾ ਕਤੰ ਕਤਿਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਚੇ, ਤਥਾਰੂਪੰ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਵਾ ਠਾਨੰ ਵਾ ਗਮਨੰ ਵਾ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੁਤੋ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੰ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨ ''ਅਰਹਾ''ਤਿ ਤਙ੍ਖਣੇ ਞਾਤੇ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

੬੯੩. ਏਕਵਤ੍ਥੁਕਾ ਕਥੰ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੬੯੪. **ਇਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸਾਸਨੰ ਵਤ੍ਵਾ, ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵੀਮੰਸਤੀ''ਤਿ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਸਿਦ੍ਧਤੰ ਦੀਪੇਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਹਰਣਕਤਞ੍ਚ। ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣੰ ਭਣਨ੍ਤੋ।

੬੯੫. **ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਅਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਵਤ੍ਤੰ ਅਚਰਿਤ੍ਵਾ।

੬੯੬. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਾ ਆਹ **"ਨਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ"**ਤਿ।

੬੯੭. **ਯੇਨ ਕੁਦ੍ਧੋ ਪਸੰਸਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਸੇਸੋ।

**੬੯੮**. ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਣ੍ਣਮ੍ਹਿ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਯੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਸੋ ਆਰਾਧਕੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਰਿਤੋਸਿਤੋ ਪਸਂਸਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਣ੍ਣਸ੍ਮਿਂ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨਂ ਕਰੋਤਿ, **ਆਰਾਧਕੋ** ਸਙ੍ਘਾਰਾਧਕੋ ਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਤੋਸੇਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸ੍ਮਿਂ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਯਦਿ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਨ੍ਦਿਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ।

**੭੦੧**. **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

**੭੫੧**. “**ਨ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਮਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਰਾਜਿਕਪਕਰਣਤੋਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਦੀਯਮਾਨਂ।

**੭੫੨**. “**ਪਰਾਜਯੋ**”ਤਿ ਇਦਂ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋਵ ਹੋਤਿ।

**੭੫੩**. ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਯਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਏਕਂ **ਚੀਵਰਂ** ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੭੫੪**. ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨਿਗ੍ਰੋਧਸਦਿਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਕੇ ਤਿਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੭੫੫**. ਕਾਯਿਕਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ** ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਕਥਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੭੫੭**. ਵਾਚਸਿਕਾ ਨ ਕਾਯਿਕਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਕਥਂ ਫੁਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੭੫੮**. **ਵਿਨਯਨਸਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ। **ਤਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ।

**੭੫੯**. “**ਇਤ੍ਥਿਯਾ**”ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੇ ਮੇਥੁਨਂ ਨ **ਸੇਵਨ੍ਤੋ** ਨ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਮੇਥੁਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚੁਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੭੬੦**. ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋਯੇਵ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਤਾ**, ਤਂ ਆਪਨ੍ਨਾ। **ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਂ ਛੇਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ।

**੭੬੨**. **ਸਮਯੇ ਪਿਟ੍ਠਿਸਵ੍ਹਿਤੇ**ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮਮਾਸਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਯਾਵ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸੋ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਤ੍ਤਮਾਸਮਤ੍ਤੇ ਪਿਟ੍ਠਿਸਵ੍ਹਿਤੇ ਸਮਯੇ। ‘‘ਮਾਤੁਯਾਪਿ ਚਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ “**ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਚਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਯੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ।

**੭੬੪**. “**ਅਵਸ੍ਸੁਤਹਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਪਿਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਮਾਹ, **ਲਸੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਂ, **ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਂ, **ਅਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਂ। **ਅਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਂਸ’’ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਤੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸੇਸੋ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ‘‘ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਖਾਦਤੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਨਂ ਕਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਹੋਨ੍ਤਿ।

**੭੬੫**. ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਕੋ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਦ੍ਵੇਪਿ ਚ ਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਸਾਮਣੇਰਾ। **ਏਕਾਵ ਤੇਸਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਏਕਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਤਾ। **ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ

ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ। **ਨ ਰੂਹਤੇ**ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ, ਵਦ ਭਦ੍ਦਮੁਖਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੬੬. ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇਸੂ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਾਮਣੇਰੇਸੁ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਕੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਆਕਾਸਗੋ** ਆਕਾਸਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ , ਆਕਾਸਗਤਸ੍ਸੇਵ ਕਤਂ ਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ**ਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵ ਰੂਹਤਿ** ਨੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਭੂਮਿਗਤਸ੍ਸ ਰੂਹਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੭**. ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭੂਮਿਗਤਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਂ। ਯਥਾਹ – ''ਸਙ੍ਘੇਨਾਪਿ ਆਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਗਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੧)।

**੧੬੮**. ਵਤ੍ਥਂ ਕਪ੍ਪਕਤਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਾਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, **ਨਿਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਨਾਪਤ੍ਤਿ** ਤਂ ਪਨ ਨਿਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਕਥਂ ਸਿਯਾ, ਵਦ ਭਦ੍ਦਮੁਖਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੬੯. ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥਧਾਰਣੇ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **"ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਮਤ੍ਥੇਤਿ। **ਅਸ੍ਸ** ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਚੀਵਰਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

**੧੭੦. ਕੁਤੋਪਿ ਚ** ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭੋਜਨਸ੍ਸ **ਕਿਞ੍ਚਿ** ਨ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਭੋਜਨਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਸਯਮ੍ਪਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨ ਦੇਤਿ, ਤਥਾਪਿ **ਗਰੁਕਂ ਵਜ੍ਜਂ** ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਂ **ਉਪੇਤਿ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਕਥਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਯਦਿ ਵਿਨਯੇ ਕੁਸਲੋ ਅਸਿ, **ਮੇ** ਮਯ੍ਹਂ **ਵਦ** ਏਤਂ ਕਾਰਣਂ ਕਥੇਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਵੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ।

**੧੭੧. ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ''ਇਙ੍ਘ, ਅਯ੍ਯੇ, ਯਂ ਤੇ ਏਸੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੇਤਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੭੦੫) ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਮਾਤਿਕਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾ **ਅਵਸ੍ਸੁਤਮ੍ਹਾ** ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭੋਜਨਂ **ਆਦਾਯ** ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸਾ ਤਥਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਯਾਯ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ **ਧੀਰਾ** ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਕਥਯਨ੍ਤਿ** ਤਸ੍ਸਾ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾਹ – ''ਤਸ੍ਸਾ ਹਿ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੧)।

**੧੭੨**. ਤਂ ਕਥਂ ਯਦਿ **ਬੁਜ੍ਝਸਿ** ਜਾਨਾਸਿ, ਸਾਧੁਕਂ **ਬ੍ਰੂਹਿ** ਕਥੇਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੧੭੩. ਨਿਸੇਵਿਤੇ**ਤਿ ਤਾਯ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਨ੍ਤਪੋਨੇ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾ ਲਹੁਵਜ੍ਜਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੧੭੫. "ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਮਾਹ। ਯਥਾਹ – ''ਤੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਜ੍ਜਂ ਨ ਫੁਸਤੀ''ਤਿ।

**੧੭੬. ਸਪ੍ਪਾਣਪ੍ਪਾਣਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੇ ਚ ਅਪ੍ਪਾਣਕੇ ਚ ਜਾਤਂ। **ਨੇਵ ਜਙ੍ਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇਹਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨੇਵ ਚਰਨ੍ਤਂ। **ਨ ਵਿਹਙ੍ਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਰਨ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵਿਜ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਜਂ। **ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋਹਰਂ। **ਅਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਨੋਹਰਂ।

**੨੨੭**. ਸਪ੍ਪਾਣਜੋ ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਤ੍ਤਜੋ ਵ੍ੁਤ੍ਤੋ, ਅਪ੍ਪਾਣਜੋ ਉਤ੍ਤਜੋ ਸਦ੍ਦੋ ਵ੍ੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਪਨ **ਦ੍ਵ੍ੀਹੇਵ** ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਦ੍ਵ੍ਿਜੋ’’ਤਿ ਮਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੨੨੮**. “**ਵ੍ਿਨਯੇ**”ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਵਣ੍ਣਿਤਤ੍ਥਾਯੇਵ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਸੇਦਮੋਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੧੭੯-੮੦. ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹੀ**ਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਸਹਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਞ੍ਚ, **ਤਥਾ** ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਅਹਂ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ। **ਤਂ** ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਨਿਦਾਨਾਦਿਨਯਂ। **ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਸੋਤੁਜਨਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ।

**੧੮੧. "ਨਿਦਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਵ।

**੧੮੨-੩. "ਕਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਯੇਵ।

**੧੮੬**. ''ਦਸ ਵੇਸਾਲਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਨਂ **"ਮੇਥੁਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਚਤੁਤ੍ਥਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਕਥਿਨਂ। **ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕੇਲ਼ਕਲੋਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯਂ।

**੧੮੭. ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮੇ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੇ ਅਟ੍ਠਮਂ। **ਪਰਮ੍ਪਰਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੇ ਦਸਮਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਛਟ੍ਠੇ ਆਰਾਮਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯਂ।

**੧੮੮. ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ। **ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮਂ।

**੧੮੯. ਰੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗੇ ਅਟ੍ਠਮਂ। **ਸੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗੇ ਛਟ੍ਠਂ। **ਉਜ੍ਝਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੇ ਤਤਿਯਂ। **ਪਰਿਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਤਤਿਯੇ ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੇ ਨਵਮਂ। **ਤਥੇਵ ਗਣਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯਂ।

**੧੯੦. ਵਿਕਾਲੇ ਭੋਜਨਞ੍ਚੇਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਮਂ। **ਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮੇ ਛਟ੍ਠਂ। **ਨ੍ਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੇ ਛਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਤਮਂ। **ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮਂ। **ਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੇ ਨਵਮਂ।

**੧੯੧**. **ਵੋਸਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ। **ਨਚ੍ਚਂ ਵਾ ਗੀਤਂ** ਵਾਤਿ ਪਠਮੇ ਲਸੁਣਵਗ੍ਗੇ ਦਸਮਂ। **ਚਾਰਿਕਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਾਨਿ। **ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਮੇ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੇ ਏਕਾਦਸਮਂ। **"ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਤੀ"**ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ''ਛਨ੍ਦਦਾਨਂ ਇਤਿ ਇਮੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

**੧੯੨. ਕੁਟੀ**ਤਿ ਛਟ੍ਠੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। **ਕੋਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਦੁਤਿਯੇ ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਂ। **ਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮਂ। **ਪਥਵੀ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੇ ਦਸਮਂ। **ਭੂਤਗਾਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯੇ ਪਠਮਂ। **ਸਪ੍ਪਾਣਕਞ੍ਚ ਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੇ ਦਸਮਂ।

**੮੦੦. ਛਊਨਾਨਿ ਤੀਣੇਵ ਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਛਹਿ ਊਨਾਨਿ ਤੀਣੇਵ ਸਤਾਨਿ, ਚਤੁਨਵੁਤਾਧਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵਿਸਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਚੇਤਸਾ**ਤਿ –

''ਵਧਕੇ ਦੇਵਦਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਚੋਰੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਕੇ।
ਧਨਪਾਲੇ ਰਾਹੁਲੇ ਚ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਮਾਨਸੋ''ਤਿ॥ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੬.੫; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੬ ਦੇਵਦਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁ; ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੦) –

ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਹਿਤਾਹਿਤੇਸੁ, ਲਾਭਾਲਾਭਾਦੀਸੁ ਚ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ ਚ ਸਮਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ।

**ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾ**ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਿ। **ਇਮੇ ਸਬ੍ਬੇ** ਇਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੦੧**. **ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮੇਥੁਨਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ, ਰਾਜਗਹੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। **ਸਤ੍ਤ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਾ**ਤਿ ਰਾਜਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਾ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਭੇਦਾ, ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਕੁਟਿਕਾਰੋ, ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੋ, ਦੋਵਚਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਅਟ੍ਠੇਵਾ**ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ, ਕਾਲ਼ਕਏਲ਼ਕਲੋਮਂ, ਰਾਜਗਹੇ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਸੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਕੋਸਿਯਮਿਸ੍ਸਕਂ, ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਨਂ, ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠ।

**ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸੇਵ ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਾ**ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ, ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਅਚੇਲਕਂ, ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚ, ਰਾਜਗਹੇ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡੋ, ਗਣਭੋਜਨਂ, ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ''ਤਿਆਦਿ ਚ, ''ਓਰੇਨਡ੍ਢਮਾਸਂ ਨਹਾਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ, ''ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਟ੍ਠ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਨ ''ਨਚ੍ਚਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਚ, ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਚ, ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਂ, ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਚਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿ ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਂ, ''ਪਥਵਿਂ ਖਣੇਯ੍ਯ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ, ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ, ''ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵਿਹੇਸਕੇ, ਯਾਵਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ ਅਗ੍ਗਲ਼ਟ੍ਠਪਨਾਯ, ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨੇ, ਅਨਾਦਰਿਯੇ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚ, ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ, ''ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚਾਤੁਮਾਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ, ''ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਮਯਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਤੀਣਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਨ ''ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ, ''ਓਵਾਦਾਯ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਤਿ ਦ੍ਵੇ, ਭਗ੍ਗੇਸੁ ''ਅਗਿਲਾਨੋ ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿਆਦਿ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ।

**੮੦੨**. **ਦ੍ਵੇ ਗਾਰਯ੍ਹਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨੇਵ ਕੁਲੇਸੂ''ਤਿਆਦਿ, ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ। **ਤਯੋ ਸੇਖਾ**ਤਿ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਨ ਸੁਰੁਸੁਰੁਕਾਰਕਂ, ਭਗ੍ਗੇਸੁ ਨ ਸਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਨੀਯਥਾਲਕਂ, ਨ ਸਸਿਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਸੇਖਿਯਾਨਿ। **ਛਪ੍ਪਞ੍ਞਾਸੇ**ਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਵੇਸਾਲਿਯਾਦੀਸੁ **ਛਸੁ ਨਗਰੇਸੁ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੦੩**. ਸਤ੍ਤਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ **ਏਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇ**ਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਨ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਸਤਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਹਿ ਚਤੁਨਵੁਤਾਧਿਕਦ੍ਵਿਸਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਛਪਞ੍ਞਾਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਡ੍ਢੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ**।

**੮੦੪-੧੦**. ਏਵਂ ਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ਨਗਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਦਾਨਮਞ੍ਞਮਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਕੇਵਲਂ ਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ ਗਣਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

**੮੧੧**. ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਨਿਦਾਨਞ੍ਚ ਗਣਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਛਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਂ ਮਹੇਸਿਨਾ ਗਮਿਤਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਛਚਤ੍ਤਾਲੀਸੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਿਨਾ ਉਦ੍ਦੇਸਮਾਹ।

੮੧੪. ''ਛ ਚ ਸଙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ "**ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸਮਾਹ।

੮੧੫. ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ ਆਦਿਵਗ੍ਗਸ੍ਮਿਂ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਧੋਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਧੋਵਨਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਹਤ੍ਥਤੋ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ।

੮੧੬. **ਆਰਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੂਨਤਿਂਸਤਿਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮੧੭. ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਗਣਨਾਵਸਾ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤਂ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਗਤਂ ਛਸਟ੍ਠਿਸਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਤੇਹਿ ਬਾਵੀਸਤਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਾਧਿਕਸਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤੋ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਾਨਿ ਏਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਕੇ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੧੮. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੋ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ **ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ,** ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੇਨ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੋ**।

੮੨੨. "**ਏਕਤੋ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ ਨਿਗਮਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤਂ ਗਤਾ ਏਕਤੋਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ **ਇਮੇ** ਇਮਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਛਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੨੩. ਮਹੇਸਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਂ ਗਮਿਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਰਿਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਸਤਂ, ਤਿਂਸ ਚ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੨੪. ਏਵਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਮਾਹ "**ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਿਕਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਸଙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ।

੮੨੬. ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਤੁ ਸଙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨੇਵ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਅਗ੍ਗਹਣਂ। **ਆਦਿਤੋ ਛਾ**ਤਿ ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾਦਯੋ ਛ ਸଙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ। "**ਆਦਿਤੋ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਟ੍ਠਸੁ ਯਾਵਤਤਿਯਕੇਸੁ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੮੨੭. **ਸਤ੍ਤੁਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਪੁਰਿਮਾਨਿ ''ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਚ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਪਤ੍ਤੋ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਪਠਮਂ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਾਹ। ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੇ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਂ "**ਗਰੁਂ ਲਹੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਹਿਤਂ।

੮੨੮. **ਇਧ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਏਤਾਨਿ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੨੯-੩੦. "**ਸਬ੍ਬੇਵ ਗਣਨਾਵਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਨਿਗਮਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤਂ ਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਏਕਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਤਂ, ਤਿਂਸ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੩੧-੩**. ‘‘ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਉਭਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਤਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਤਿ ਚ ਛ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ **‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**’’ਤਿਆਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ। ਦਸਚ੍ਛ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਦਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿਕਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਛ ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਸੋਲ਼ਸ।

**ਅਨਿਯਤਾ ਦੁਵੇ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨਿਯਤਾ ਦ੍ਵੇ ਚ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ ਚਤੁਵੀਸਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਦ੍ਵਾਦਸ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਦ੍ਵਾਦਸਾਤਿ ਏਵੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਚ। **ਸਤੰ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਖੁਦ੍ਦਕਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਾਵੀਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਛਨ੍ਨਵੁਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਧਿਕਸਤੰ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਚ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਾਧਾਰਣਸਙ੍ਗਹੇ।

**ਦ੍ਵਾਦਸੇਵ ਚ ਗਾਰਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਅਟ੍ਠਾਤਿ ਏਤੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਛਸਤ੍ਤਤਿਅਧਿਕਾਨਿ ਸਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੩੪**. ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਸਙ੍ਖਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਤਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਤਿ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੩੫-੬**. **ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ। **ਸਤ੍ਤ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਅਮੂਲਕਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤ ਚ। **ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਪਠਮੇ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੇ ਧੋਵਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਵਜ੍ਜਿਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠ, ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗੇ ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਾਨੀਤਿ ਤਯੋ, ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਪਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਆਰਞ੍ਞਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਜ੍ਜਿਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ। **ਸਮਸਤ੍ਤਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾ**ਤਿ –

‘‘ਸਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋਪਿ...ਪੇ॰... ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹੀ’’ਤਿ॥ (ਉ॰ ਵਿ॰ ੮੧੮-੮੨੧) –

ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਬਾਵੀਸਤਿਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਵਜ੍ਜਿਤਾਨਿ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਚ ਉਭਯਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਖਿਯਾਪਿ ਚਾਤਿ **ਉਭਿਨ੍ਨੰ** ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ **ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾ** ਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਤੰ, ਸਤ੍ਤਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਲਕ੍ਖਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੮੩੭**. **ਇਤੋ**ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਕਥਾਯ ਪਰੰ। **ਸਬ੍ਬਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਾਧਾਰਣੰ। **ਵਦਤੋ ਮੇ**ਤਿ ਵਦਤੋ ਮਮ ਵਚਨੰ। **ਨਿਬੋਧਥਾ**ਤਿ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੮੩੮-੯**. ‘‘ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ‘‘ਆਣਤ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। **ਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਪਭੇਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਪਭੇਦਕੰ ਕਮ੍ਮਪਭੇਦਕੰ। **ਤਿਕਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕਦ੍ਵਯੰ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ **ਇਦੰ ਪਨ** ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ।

**੮੪੦**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧੇ ਯੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੰ, ਯਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਅਤ੍ਥਜੋਤਨੰ** ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੧**. ਨਿਦਾਨੰ ਨਾਮ ਰਾਜਗਹਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਨਗਰਾਨਿ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਪੁਗ੍ਗਲੋ”**ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ** ਕਤਮੋ? ਯੰ ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਆਰਬ੍ਭ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, **ਅਯੰ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੨**. **ਧਨਿਯਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਸੇਯ੍ਯਸਕੋ, ਉਦਾਯੀ, ਆਲਵਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਛਨ੍ਨੋ, ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੂਮਜਕਾ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਹਤ੍ਥਕੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ, ਸਤ੍ਤਰਸਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ, ਬੇਲਟ੍ਠਸੀਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਸਾਗਤਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋਤਿ ਇਮੇ ਏਕਵੀਸਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

**੮੪੩**. **ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾ, ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਚਣ੍ਡਕਾਲ਼ੀ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋਤਿ ਛਯਿਮੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਉਭਯਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ।

**੮੪੪**. **ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਸੁਦਿਨ੍ਨਾਦਿਨੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਾਦਿਕਸ੍ਸ ਚ **ਵਤ੍ਥੁਨੋ** ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ **ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ** ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੫-੬**. ਕੇਵਲਾ ਮੂਲਭੂਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਅਨੁ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਪਦੇਸੋ ਚ **ਅਨ੍ਵਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਦੇਸਾ,** ਤੇਯੇਵ ਪਦਾਨਿ **ਅਨ੍ਵਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਦੇਸਪਦਾਨਿ,** ਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਿ ਯਾਸੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨੰ ਤਾ **ਅਨ੍ਵਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਦੇਸਪਦਪੁਬ੍ਬਿਕਾ**। ਤਥੇਵ ਸਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਏਕਤੋ ਉਭਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾ ਕਥੇਵ ਸਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਕਤੋਪਦੰ ਉਭਤੋਪਦਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਤੋਉਭਤੋਪੁਬ੍ਬਾ,** ਏਕਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਉਭਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

**੮੪੭**. **ਤਤ੍ਥ** ਨਵਧਾਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਕਤਮਾਤਿ ਆਹ **“ਯੋ ਮੇਥੁਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਆਦਿਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਾ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ** ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੪੮**. **ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਕਾ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਸਿਕ੍ਖੰ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯੰ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ।

**੮੪੯**. ਯਜ੍ਜਕੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, **ਸਾ** ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ।

**੮੫੦-੧**. ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਸਹ ਚਮ੍ਮਤ੍ਥਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ **ਧੁਵਨ੍ਹਾਨਂ** ਧੁਵਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚਾਤਿ **ਏਸਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਹੋਤਿ। **ਨ ਅਞ੍ਞਤੋ**ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਦੇਸਨ੍ਤਰੇ ਠਾਨੇ।

**੮੫੨**. **ਇਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਪਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭੇਦੇ। **ਸਾਧਾਰਣਦੁਕਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਏਕਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਉਭਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਦੁਕਦ੍ਵਯਂ। **ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮਾਨਮੇਵ। ਵਿਪਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋਤਿ ਇਧ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – **ਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੀਲਆਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ। **ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਜਾਨਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

**੮੫੩**. ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਸਾਣਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਆਣਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਆਣਾਪਨਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਣਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਭਾਵਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾਤਿ ਇਧਾਹ।

**੮੫੪**. ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸਬ੍ਬੋ ਪਨ ਅਙ੍ਗਭੇਦੋਪਿ ਵਿਭਾਵਿਨਾ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੫੬**. ‘‘ਸਾ ਚ ਅਕ੍ਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਕਾਯੇਨ, ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਦਸਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ “**ਪਠਮੇ ਕਥਿਨੇ ਵਿਯਾ**”ਤਿ ਉਦਾਹਰਣਂ ਕਤਂ।

**੮੫੭**. **ਕ੍ਰਿਯਾਕ੍ਰਿਯਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਤੋ ਚ ਅਕਿਰਿਯਤੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਦਾਹਰਣਮਾਹ “**ਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਯਾ**”ਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣਂ **ਕ੍ਰਿਯਾ**, ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਦਾਨਂ **ਅਕ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਰਿਯਾਯ ਚੇਵ ਅਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਇਮਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

**੮੫੮**. **ਸਿਯਾ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਿਯਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। **ਸਿਯਾ**ਤਿ ਚ ਕਦਾਚਿ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਅਤ੍ਰੋਦਾਹਰਣਮਾਹ “**ਰੂਪਿਯੋਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਯਾ**”ਤਿ। ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣੇ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਨੇ ਸਿਯਾ ਕਦਾਚਿ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਦਿਯਨੇ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇਨ ਕਦਾਚਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ।

**੮੫੯**. ਯਾ ਕਰੋਤੋ ਅਕੁਬ੍ਬਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ, ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋਪਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਕੁਟਿਕਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਾ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤੋ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਰੋਤੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ।

**੮੬੧**. **ਯਤੋ** ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਯਂ** ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਯ ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਞ੍ਞਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਸ੍ਸ ਸਾਧਕਤਮਟ੍ਠੇਨ ਗਹਿਤਾ। ਯਥਾ ਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਜਾਤਂ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਂ ‘‘ਵੁਟ੍ਠਿਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਯਂ** ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ।

**੮੬੨-੪**. **ਇਤਰਾ ਪਨ** ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾ**। **ਸੁਚਿਤ੍ਤੇਨ** ਸਵਾਸਨਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ, ਸਕਲਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਸਮ੍ਪਯੋਗੇਨ ਚ ਸੁਨ੍ਦਰਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ **ਪਕਾਸਿਤਾ ਸਬ੍ਬਾਵ**

ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਨਾ**ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨੇਵ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਮਿਸ੍ਸਕਵਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਯਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਵਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਮਿਸ੍ਸਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਯਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ।

**੮੬੫**. **ਸੁਵਿਜ੍ਜੇਨਾ**ਤਿ ਸੋਭਮਾਨਾਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਹਿ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਜ੍ਜੇਨ। **ਅਨਵਜ੍ਜੇਨਾ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਕਿਲੇਸਾਵਜ੍ਜਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਵਜ੍ਜੇਨ ਭਗਵਤਾ । **ਲੋਕਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤੋ** ਲੋਕਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਜ੍ਜਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ ਦੁਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੬੬**. **ਯਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇ ਪਕ੍ਖੇ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਯ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਸਾ ਪਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਿ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤਾਯ ਸਿਦ੍ਧਾਯ ਅਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤਾਤਿ ਸਾ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਯ ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਜ੍ਜਾ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਸੇਸਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਕਾ"**ਤਿ। **"ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਕਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ।

**੮੬੭**. ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ**। ਉਭਯਤ੍ਥ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ **ਤਦੁਭਯਂ** ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਾਦੀਸੁ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ।

**੮੬੮-੯**. **ਕੁਸਲਾਦਿਤਿਕਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚੇਵ ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਸਂਯੁਤੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਏਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਏਕਾ ਵੇਦਨਾ, ਸੁਖਉਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ, ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਵਸੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾਤਿ ਅਯਮੇਵ ਭੇਦੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਭੇਦੋ।

ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਂ ਸਚੇਪਿ ਗਹਿਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾਨਂ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਚਿਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਬਾਤ੍ਤਿਂਸੇਵ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਾਨਿ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਾਨਿ, ਦਸ ਕਾਮਾਵਚਰਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਕੁਸਲਤੋ, ਕਿਰਿਯਤੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ ਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਕੁਸਲਂ। ਯਥਾਹ **ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੨; ਪਰਿ॰ ੩੦੩)। ਅਯਂ ਪਨ ਪਾਠੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਥਵਿਖਣਨਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਦਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਯਿਦਂ ਅਙ੍ਗਪਹੋਨਕਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ

ਏਕਨ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਂ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਯਸ੍ਮਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ‘‘ਇਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਮੀ’’ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕੁਸਲਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਇਮਂ ਵਿਕਪ੍ਪਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ‘‘ਯਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ, ਕਾਯਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਚਲਿਤਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਅਙ੍ਗਂ, ਤਞ੍ਚ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਨ੍ਤਿ।

੮੭੦. **ਇਦਂ ਤੁ ਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਾਨਾਦਿਸਾਧਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਲਕ੍ਖਣਂ।

੮੭੧. “**ਤਰੁ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ‘‘ਦ੍ਵਯਙ੍ਕੁਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ‘‘ਚਤੁਸ੍ਸਿਖ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਦ੍ਵਯਙ੍ਕੁਰ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਂ ਗਹਣਂ , ਇਧ **ਚਤੁਸ੍ਸਿਖ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤੀਨਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੀਖਾ ਅਙ੍ਕੁਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ‘‘ਸਤ੍ਤਫਲ’’ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਫਲੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾ, ਇਧ ਵਿਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਫਲਾਨਿ।

੮੭੨. **ਅਨੁਤ੍ਤਰਤਂ ਗਤਂ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਇਮਂ ਉਤ੍ਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਰਂ ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ **ਯੋ** ਥੇਰਨਵਮਜ੍ਝਿਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ **ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ** ਪਾਠਸ੍ਸ ਪਗੁਣਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣੇਨ ਅਧੀਯਤਿ, **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ** ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਵਮੇਵ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਚ **ਕਾਯਵਾਚਵਿਨਯੇ** ਕਾਯਵਾਚਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਨਂ ਵਿਨਯਨੇ ਸਂਵਰਣੇ **ਵਿਨਯੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਤਂ ਉਪਯਾਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਉਤ੍ਤਰਤੋ**”ਤਿ, ਪਗੁਣਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣੇਨ ਅਧੀਤੇਨ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਾਰਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਧਾਰਿਤੇਨ ਇਮਿਨਾ ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਲਕ੍ਖਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

# ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਕਲਨਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੮੭੩**. ਪਰਿਵਾਰੇ ਮੁਖਾਗਤਾ ਕਤ੍ਥਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਰਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਵਾਰਾ, ਤੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚਯ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਪਚ੍ਚਯਵਾਰਾਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸੋਲ਼ਸ ਪਰਿਵਾਰਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸੋਲ਼ਸਪਰਿਵਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ **ਸੋਲ਼ਸਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ**। **ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਕਲਨੰ ਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਙ੍ਕਲਨਨਯਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਕਲਭੇਦਨੰ ਨਯੰ।

**੮੭੫**. **ਕਾਯਿਕਾ ਛਬ੍ਬਿਧਾ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ, ਕੁਟਿਕਰਣੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਕੰ ਪਿਣ੍ਡੰ ਅਨਾਗਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਗਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਕਾਲਭੋਜਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧਾ।

**ਤਥਾ ਵਾਚਸਿਕਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਾ, ਕੁਟਿਯਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯੋ, ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਦਵਕਮ੍ਯਤਾਯ ਹੀਨੇਨ ਖੁੰਸਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਛਬ੍ਬਿਧਾ।

**ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਛਾਦਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਚ੍ਛਾਦਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ।

**ਪਞ੍ਚ ਸੰਸਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯਾ ਪਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ।

**੮੭੭**. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਚ੍ਛਾਦਨੇ ਦ੍ਵੇ।

**੮੭੯**. "**ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਚਤਸ੍ਸੋ**ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

**੮੮੧**. **ਵਜਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ।

**੮੮੫**. ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯਦਿ ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ। **ਦੂਰੇ ਠਿਤਾ** ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਵਦੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੮੬**. **ਯਾ ਪਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ **ਛਨ੍ਨੇ** ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਵਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ **ਅਸ੍ਸ** ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਾ **ਵਦੇਯ੍ਯ** ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੮੯੧**. **ਸਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸਹਿਤਾਯੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ।

**੮੯੩**. **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ।

**੮੯੬**. **ਦੁਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ।

**੮੯੮**. **ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਭੂਮਿ** ਨਾਮ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਮਾਨਲਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤਭਾਵੋ। ਨਾਨਾਪਦੰ ਪੁਬ੍ਬੰ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਾਨਾਪਦਪੁਬ੍ਬਿਕਾ**, ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਭੂਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨਾਨਾਲਦ੍ਧਿਕਨਾਨਾਸੀਮਗਤਾ **ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਭੂਮਿ**। ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਸੰਵਾਸਕਭੂਮਿਯੋ ਹਿ ਮਹੇਸਿਨਾ ਕਾਰੁਣਿਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੯੯. **ਦੁਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ** ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰੀਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ। **ਦ੍ਵਯਾਤੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਠਿਤੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦ੍ਵਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ।

੯੦੦. ''ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਬ੍ਬਪਰਮੰ ਆਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਤਥੇਵ ''ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੰ ਵਾ ਦੁਮਾਸੰ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਾ ਦੁਵੇ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੦੫. ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਮਾਰਣੰ, ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮ੍ਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੦੭. **ਤਿਸ੍ਸੋ ਓਭਾਸਨਾਯਿਮਾ**ਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮੇਥੁਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਪ੍ਪਕਾਸਨਾ।

੯੦੮. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਏਵ **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤਾ**।

੯੧੦. ਵ**ਨਪ੍ਪਤਿ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫੰ ਵਿਨਾ ਫਲਨ੍ਤੀ ਨਿਗ੍ਰੋਧਉਦੁਮ੍ਬਰਅਸ੍ਸਤ੍ਥਪਿਲਕ੍ਖਕਾਦਿਰੁਕ੍ਖਜਾਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਵਨਜੇਟ੍ਠੋ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਚੇਤਿਯਰੁਕ੍ਖੋ ਵਨਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਥੁਲ੍ਲਤਾ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ।

੯੧੨. ਵਿ**ਸ੍ਸਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ ਸਮ੍ਭਵਧਾਤੁ। **ਛਡ੍ਡਨੇ**ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮੋਚਨੇ। ''ਹਰਿਤੇ ਉਚ੍ਚਾਰੰ ਪਸ੍ਸਾਵੰ ਛਡ੍ਡਨੇ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

੯੧੩. ਕਿੰ ਪਮਾਣਮੇਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਕਿਤ੍ਤਕਾ**।

੯੧੫. **ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਾ ਵਣ੍ਣਲੋਪੋ।

੯੧੮. ਦੁਤਿਯਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਕੰ।

੯੨੨. ''ਯਾਵਤਤਿਯਕੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੭੬ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) ਪਦਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਸਿਯਾ ਸਙ੍ਘ-ਭੇਦਕਸ੍ਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨੋ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ''ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨੰ ਕੋਕਾਲਿਕਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਪਾਠੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੯੨੩. **ਯਾਵਤਤਿਯਕੇ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੂਰਣੀ **ਤਤਿਯਾ,** ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ, ਯਾਵਤਤਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿ **ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ** ਨਾਮ।

੯੨੬. "**ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਕਿਞ੍ਚੀ**"ਤਿ ਇਦੰ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨੰ। "**ਸਬ੍ਬੰ ਮੰਸੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨੰ।

੯੨੭. "**ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਨ...ਪੇ॰... ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਚਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨੰ। "**ਲਸੁਣਮ੍ਪਿ ਚਾ**"ਤਿ ਇਦੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨੰ। ''ਏਕਤੋ ਅਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ।

੯੩੦. ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੩੧**. ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਵ **ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਕਾ**। **ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਤ੍ਤਨਾ** ਦ੍ਵਾਸੀਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਪੂਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

**੯੩੨**. ਅਦਸ੍ਸਨਅਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਦ੍ਵੇ** ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕੋਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾ।

**੯੩੪**. **ਦੂਸਕੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ। **ਕਣ੍ਟਕੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰੋ।

**੯੩੭**. **ਦਦੇਯ੍ਯਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ''ਸਙ੍ਘੋ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਭੇਦਾ ਞਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਨਾ, ਞਤ੍ਤਿਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਕਰੋਤੀਤਿਆਦੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਾਲੇ ''ਸਙ੍ਘੋ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਆਦਿਭੇਦਾ ਵਚਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ।

**੯੩੮**. **ਦਿਨ੍ਨਂ ਕਤਂ ਪਨਿਚ੍ਚਾਦੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ''ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਤਂ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਵਾਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਤੀਤਕਰਣਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ।

**੯੩੯**. **ਸਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ।

''ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਨਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ''ਪਞ੍ਚਹੁਪਾਲਿ, ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਕਮ੍ਮੇਨ, ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ, ਵੋਹਰਨ੍ਤੋ, ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨ, ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੫੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫੮) ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਇਧ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹੇਵ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਥਨਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨਾਯੁਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਕਾਰਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

> ''ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। ਉਦ੍ਦੇਸੇਨਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ। ਵੋਹਰਨ੍ਤੋਤਿ ਕਥਯਨ੍ਤੋ, ਤਾਹਿ ਤਾਹਿ ਉਪਪਤ੍ਤੀਹਿ 'ਅਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ। ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨਾਤਿ 'ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ ਜਾਨਾਥ ਮਯ੍ਹਂ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਂ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਞ੍ਚ, ਮਾਦਿਸੋ ਨਾਮ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਵੀਚਿ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਵਨਮਿਵ ਸੀਤਲੋ, ਕਿਮਹਂ ਅਪਾਯਤੋ ਨ ਭਾਯਾਮੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨ। ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਵਾ 'ਗਣ੍ਹਥ ਇਮਂ ਸਲਾਕ'ਨ੍ਤਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨ।
>
> ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ ਪਮਾਣਂ, ਵੋਹਾਰਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ। ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਵਸੇਨ ਹਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਰੁਚਿਜਨਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸਲਾਕਾਯ ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਅਭਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘੋ। ਯਦਾ ਪਨ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕੇ ਵਾ ਸਲਾਕਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਆਵੇਣਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫੮) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਕਮ੍ਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਧਾਨਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਇਧ ਤਾਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

ਨਨੁ ਚ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੋਪਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਉਦ੍ਦੇਸਕਮ੍ਮਾਨੇਵ ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਮਸ੍ਸ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਪਧਾਨਕਾਰਣਭਾਵੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਉਦ੍ਦੇਸਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਵਨਤੋ ਅਤ੍ਥਸਾਧਨਪਯੋਗੇਨ ਵਿਨਾ ਅਸਿਦ੍ਧਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸੋ ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਇਧ ਗਹਿਤੋ, ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਕਮ੍ਮਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਇਧ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੯੪੧. **ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਵ◌ਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਯੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਾਯ ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸਾ ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਾ ਅਨਨੁਰੂਪਾ ਚਾਤਿ **ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਾ,** ਸਾਯੇਵ ਵ◌ਾਚਾਤਿ ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਵ◌ਾਚਾ, ਤਾਯ।

੯੪੪. ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੪੫. **ਅਨਾਮਯੋ**ਤਿ ਅਗਿਲਾਨੇ।

੯੪੬. **"ਦਸਸਤਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ **ਰਤ੍ਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਸੋ। ਛਾਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਦਸਸਤਾਨਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤੀਨਂ ਸਤਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵ◌ਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਯੋਜਨਾਯਂ –

> ''ਦਸ ਸਤਂ ਰਤ੍ਤਿਸਤਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਾਦਯਿਤ੍ਵ◌ਾਨ।
> ਦਸ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾਨ, ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੭੭) –

ਅਯਂ ਪਰਿਵ◌ਾਰਗਾਥਾਪਮਾਣਂ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤਂਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸਦਿਵਸੇ ਛਾਦਨਵਸੇਨ ਸਤਂਦਿਵਸੇ ਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਾਦਯਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਦਸਦਿਵਸੇ ਸਤਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸਦਿਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤੇਨ ਰਤ੍ਤਿਸਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਸਹਸ੍ਸਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਦਸ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾਨਾ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਾਵ ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸਾਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪਰਿਵ◌ਾਸਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਪਰਿਵ◌ਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬਪਰਿਵ◌ਾਸਤੋ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੪੭. **ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ। **ਤੇਵ◌ੀਸ ਗਰੁਕਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਛ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਾਧਾਰਣਾ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤੇਵ◌ੀਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ।

੯੪੮. **ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ। **ਦ੍ਵ◌ੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਵ◌ਿਭਙ੍ਗਾਗਤਾ ਤਿਂਸ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾਵ।

੯੪੯. **ਸੁਸਿਕ੍ਖੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਅਧਿਸੀਲਾਦਿਤਿਵ◌ਿਧਸਿਕ੍ਖੇਨ ਭਗਵਤਾ।

੯੫੦. **ਸੁਪਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਸੋਭਣਾ ਦਸਬਲਚਤੁਵ◌ੇਸਾਰਜ੍ਜਛਅਸਾਧਾਰਣਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਸੁਪਞ੍ਞੋ, ਤੇਨ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਪਰਿਵ◌ਾਰਯਸਾ ਚ ਸਬ੍ਬਲੋਕਬ੍ਯਾਪਕਗੁਣਘੋਸਸਙ੍ਖਾਤਕਿਤ੍ਤਿਯਸਾ ਚ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਯਸਸ੍ਸਿਨਾ। **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਸਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਗਣਨਾਯ ਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਪਞ੍ਞੇਨ ਯਸਸ੍ਸਿਨਾ ਗੋਤਮੇਨ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਸਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੫੧. **ਏਤੇਸੁ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਯੋ ਸਾਰਭੂਤੋ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਸਕਲੋ ਮਯਾ ਸਮਾਸੇਨ **ਸਬ੍ਬਥਾ** ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੯੫੨. **ਇਦਂ** ਉਤ੍ਤਰਂ ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ।

੯੫੩. **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਯਾ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵ। **ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਭਾਵਤ੍ਥਾਦਿਭੇਦੇ ਅਤ੍ਥੇ ਵ◌ਾ। **ਅਕ੍ਖਰਬਨ੍ਧੇ** ਵ◌ਾਤਿ ਅਕ੍ਖਰਸਙ੍ਖਾਤਪਦਬਨ੍ਧੇ ਵ◌ਾ। **ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਸਸ੍ਸ ਕਮੇਪਿ** ਵ◌ਾਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਗਨ੍ਥਨਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਮੇਪਿ। **ਕਙ੍ਖਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ

‘‘ਯਥਾਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਇਦਂ ਵਾਚਕਂ ਨੁ ਖੋ, ਅਵਾਚਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਮਯੁਤ੍ਤਂ ਨੁ ਖੋ, ਯੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਮਧਿਕਂ ਨੁ ਖੋ, ਊਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਮਘਟ੍ਟਿਤਕ੍ਕਮਂ ਨੁ ਖੋ, ਘਟ੍ਟਿਤਕ੍ਕਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸਮਯਂ ਨੁ ਖੋ, ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਨੁ ਖੋ, ਸੁਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਸਤ੍ਥਕਂ ਨੁ ਖੋ, ਨਿਰਤ੍ਥਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਙ੍ਖਾ ਵਿਮਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਬਹੁਮਾਨਤਾ**ਤਿ ‘‘ਵਿਨਯੋ ਸਂਵਰਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੩੬੬) ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਯੋਜਨਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਮੂਲਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਮਹਤੀ ਸਮ੍ਮਾਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੫੪**. **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਸਉਤ੍ਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣੇਨ ਸਹਿਤਂ **ਵਿਨਯਸ੍ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ** ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ **ਜਾਨਾਤਿ** ਧਮ੍ਮਤੋ ਚੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਬੁਜ੍ਝਤਿ, **ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਵਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਯਥਾਕਾਮਙ੍ਗਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਾਦਿਸਾ ਯਾਦਿਸਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਾਮਿਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨਾਰਹੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

**੯੫੫**. ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਾਤੁਕਾਮੇਨ। ਸਹ ਵਿਭਙ੍ਗੇਨ **ਸਵਿਭਙ੍ਗਂ**। ਸਹ ਮਾਤਿਕਾਯ **ਸਮਾਤਿਕਂ। ਇਦਂ** ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਕਰਣਂ **ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਗਨ੍ਥਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਗੁਣਂ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੫੬-੭**. **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਇਮਂ** ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਕਰਣਂ ਵਾਚਾਯ **ਪਠਤਿ,** ਮਨਸਾ **ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ,** ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ **ਸੁਣਾਤਿ,** ਅਤ੍ਥਂ **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ,** ਪਰਂ **ਵਾਚੇਤਿ,** ਨਿਚ੍ਚਂ **ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ** ਯਥਾਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਹੇਤੁਉਦਾਹਰਣਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਇਕ੍ਖਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਯਮੇਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ **ਵਿਨਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਤ੍ਥਾ** ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥਾ **ਹਤ੍ਥੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ** ਕਰਤਲੇ ਅਮਲਮਣਿਰਤਨਂ ਵਿਯ **ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ** ਪਾਕਟਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਮਲਨ੍ਤਿ **ਅਮਲਂ,** ਅਮਲਮੇਵ **ਆਮਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਣਿਰਤਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

**੯੫੮**. ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧੀਤਿ **ਅਬੁਦ੍ਧੀ,** ਅਬੁਦ੍ਧੀ ਚ ਤੇ ਜਨਾ ਚਾਤਿ **ਅਬੁਦ੍ਧਿਜਨਾ**, ਅਬੁਦ੍ਧਿਜਨਾਨਂ ਸਾਰਂ ਅਵਸਾਰਂ ਓਸੀਦਨਂ ਦਦਾਤਿ ਆਦਦਾਤਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਬੁਦ੍ਧਿਜਨਸਾਰਦਂ,** ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਰਹਿਤਾਨਂ ਅਗਾਧਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ। ਤੇਹਿ ਅਲਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠਂ **ਅਮਤਸਾਗਰਂ** ਸਦੁਤ੍ਤਰਸਾਮਤਸ੍ਸ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸਾਗਰਸਦਿਸਂ **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ **ਇਮਂ ਉਤ੍ਤਰਂ ਸਾਗਰਂ** ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਉਤ੍ਤਰਪਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸਾਗਰਂ ਸਾਰਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਉਤ੍ਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਨਰੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਹਿ** ਯਸ੍ਮਾ **ਵਿਨਯਪਾਰਗੋ** ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਪਾਰਗੋ** ਪਾਰਂ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਪਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਸਿਯਾ** ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੫੯**. **ਅਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾਦੇਵ ਕਾਰਣਾ **ਅਵਪੂਰਤੋਰਤੋ** ਪਾਪਪੂਰਤੋ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤਾਯ ਓਰਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਪਾਪਭੀਰੁਕੋ ਨਰੋ **ਤਮਂ ਵਿਧੂਯ** ਪਾਪਭੀਰੁਕਤਾਯ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤੁਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਂ ਤਦਙ੍ਗਪਹਾਨਵਸੇਨ ਵਿਧਮੇਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਣਕਮ੍ਮਦਂ** ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਗਣਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਪਹਾਨਂ ਦਦਾਤਿ ਆਵਹਤੀਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਣਕਮ੍ਮਦ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ **ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਦਂ** ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ **ਗੁਣਸਂਹਿਤਂ** ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਥਭੂਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਂਹਿਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਕਂ **ਹਿਤਂ** ਅਮਤੋਸਧਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਦੋਸਸਬ੍ਬਬ੍ਯਾਧਿਰਹਿਤਤਾਯ ਅਜਰਾਅਮਤਾਦਿਗੁਣਾਵਹਤ੍ਤਾ ਹਿਤਂ **ਇਮਂ ਉਤ੍ਤਰਂ** ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ** ਆਦਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਨਿਚ੍ਚਂ** ਸਤਤਂ **ਸਿਕ੍ਖੇ** ‘‘ਏਵਂ ਪਰਿਚਯਨ੍ਤਂ ਕਰੋਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਯੋਜਨਸਾਧਨਯੋਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੇਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਏਵ, ਨ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

**੯੬੦**. **ਪਟੁਭਾਵਕਰੇ** ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਪੂਰਣੇ, ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਭਿਭਵਨੇ ਚ ਪਟੁਭਾਵਂ ਛੇਕਤ੍ਤਂ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ ਪਟੁਭਾਵਕਰੇ **ਪਰਮੇ** ਤਤੋਯੇਵ ਉਤ੍ਤਮੇ **ਪਿਟਕੇ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ **ਪਟੁਤਂ** ਪਾਟਵਂ ਪਞ੍ਞਾਕੋਸਲ੍ਲਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਪਟੁਨਾ ਯਤਿਨਾ ਨਿਮ੍ਮਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕੇਨ **ਪਟੁਨਾ ਵਿਧਿਨਾ** ਛੇਕੇਨ ਸਾਰੇਨ ਵਿਧਾਨੇਨ **ਇਦਂ** ਸਉਤ੍ਤਰਂ

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਕਰਣੰ **ਸਤਤੰ** ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ **ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੰ** ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਚਿਨ੍ਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਾ

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਕਲਨਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

## ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

**੯੬੧-੩**. ਮਹੇਸਿਨੋ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ **ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸੁਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ** ਅਤਿਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ **ਧੀਮਤਾ** ਪਸਤ੍ਥਤਰਞਾਣੇਨ **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ** ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਜ੍ਝਾਸਯੇਨ **ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤੇਨ** ਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨੇਨ ਆਚਰਿਯਵਰੇਨ ਰਚਿਤੋ।

ਪਜ੍ਜਵਸੇਨ **ਗਨ੍ਥਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਚੇਵ** ਪਰਮੁਤ੍ਤਰੋ **ਉਤ੍ਤਰੋ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਅਨ੍ਤਰੇਨ** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ, ਬਾਹਿਰੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਵਿਨਾ ਯਥਾ **ਸਿਦ੍ਧਿੰ ਉਪਾਗਤੋ** ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ **ਧਮ੍ਮਸੰਯੁਤਾ** ਕੁਸਲੂਪਸੰਹਿਤਾ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ** ਮਨੋਰਥਾ **ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੁ** ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਵਿਨਾ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨ੍ਤੁ, ਏਤੇਨ ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਰਚਨਾਮਯੇਨ ਮਹਤਾ ਪੁਞ੍ਞੋਦਯੇਨ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਜਨੰ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ "**ਰਾਜਾ**"ਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ ਮਹੀਪਾਲੋ **ਮਹਿੰ** ਪਥਵਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਜਨਕਾਯੰ **ਸਮ੍ਮਾ** ਞਾਯੇਨ ਦਸ ਰਾਜਧਮ੍ਮੇ ਅਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਪਾਲੇਤੁ। **ਦੇਵੋ** ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨੋ **ਕਾਲੇ** ਥਾਵਰਜਙ੍ਗਮਾਨੰ ਉਪਯੋਗਾਰਹਕਾਲੇ **ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਸ੍ਸਤੁ** ਅਵੁਟ੍ਠਿਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿਕੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਚ੍ਛਤੁ।

**੯੬੪**. **ਸੇਲਿਨ੍ਦੋ** ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ **ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ** ਯਾਵ ਲੋਕੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, **ਚਨ੍ਦੋ** ਸਕਲਜਨਪਦਨਯਨਸਾਯਨੋ **ਯਾਵ ਵਿਰੋਚਤਿ** ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਜੋਤੇਤਿ, ਤਾਵ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ **ਗੋਤਮਸ੍ਸ** ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ** ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ **ਤਿਟ੍ਠਤੁ** ਪਵਤ੍ਤਤੁ।

**੯੬੫**. ਸੀਹਾਦੀਨੰ, ਦਾਹਾਦੀਨਞ੍ਚ ਬਾਹਿਰਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੰ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਖਮਨੰ ਸਹਨੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨੰ **ਖਨ੍ਤਿ। ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਨੇ ਰਤੋਤਿ **ਸੁਰਤੋ**, ਸੁਰਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸੋਰਚ੍ਚੰ। ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਅਖਣ੍ਡਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਸੀਲੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਸੀਲੋ**। ਸੁਸੀਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਸਾਰਸਨ੍ਦੀਪਨੀ ਨਾਮ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾ,

ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨੀ ਨਾਮ ਉਤ੍ਤਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾ ਚ

ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਪਚ੍ਛਾ ਠਪਿਤਗਾਥਾਯੋ

ਥੇਰੇਨ ਥਿਰਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਸਾਸਨੁਜ੍ਜੋਤਨਤ੍ਥਿਨਾ।
ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਞਾਣਵਾ ਸੀਲੀ, ਸੁਹਜ੍ਜੋ ਮੁਦੁਕੋ ਤਥਾ॥

ਯੋ ਸੀਹਲ਼ਾਰਿਮਦ੍ਦੇਸੁ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ।
ਪਾਕਟੋ **ਸੀਵਲਿ**ਤ੍ਥੇਰੋ, ਮਹਾਤੇਜੋ ਮਹਾਯਸੋ॥

ਤੇਨ ਨੀਤਾ ਸੀਹਲ਼ਾ ਯਾ, ਇਧ ਪਤ੍ਤਾ ਸੁਧੀਮਤਾ।
ਏਸਾ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾ ਸੀਹ-ਲ਼ਕ੍ਖਰੇਨ ਸੁਲਿਕ੍ਖਿਤਾ॥

**ਰੇਵਤੋ** ਇਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਥੇਰੇਨ ਥਿਰਚੇਤਸਾ।
ਅਰਿਮਦ੍ਦਕੇ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਨ ਸਾਧੁਕੰ॥

ਲਿਖਾਪਿਤਾ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਰਿਮਦ੍ਦਕੇ।
ਏਸਾ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾ ਸੁਟ੍ਠ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੁਪਾਗਤਾ।
ਤਥੇਵ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮਿਜ੍ਝਤੂਤਿ॥